

X
GRAMMATYKA

JĘZYKA GRECKIEGO.

PODEUG KUEHNERA

wyłożona

przez

H. Cegielskiego,
Doktora Filozofii.

Kawistowski H. W. G.

Cena 4 Zł. pol.

W POZNANIU,
w Księgarni J. K. Żupańskiego.

1843.

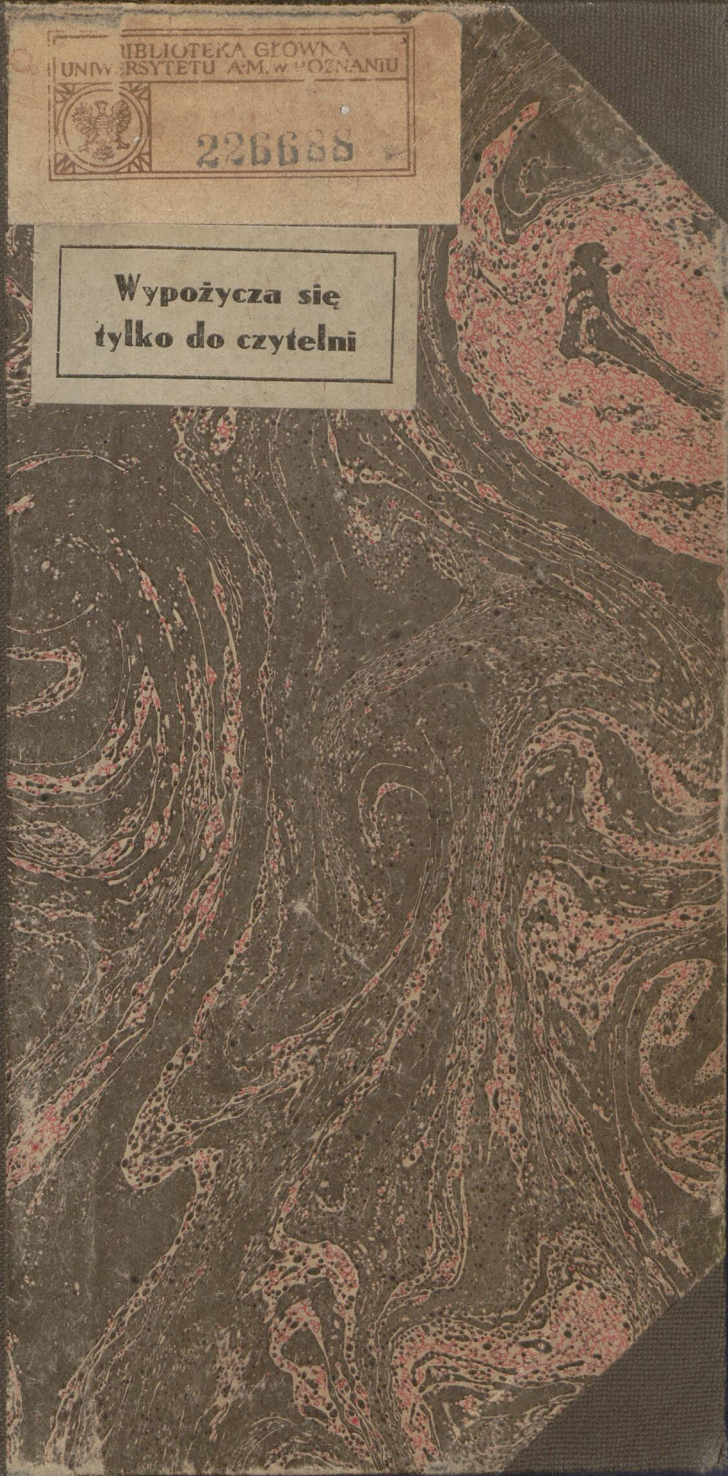
11/5310

BIBLIOTEKA GŁÓWNA
UNIWERSYTETU A.M. W POZNANIU

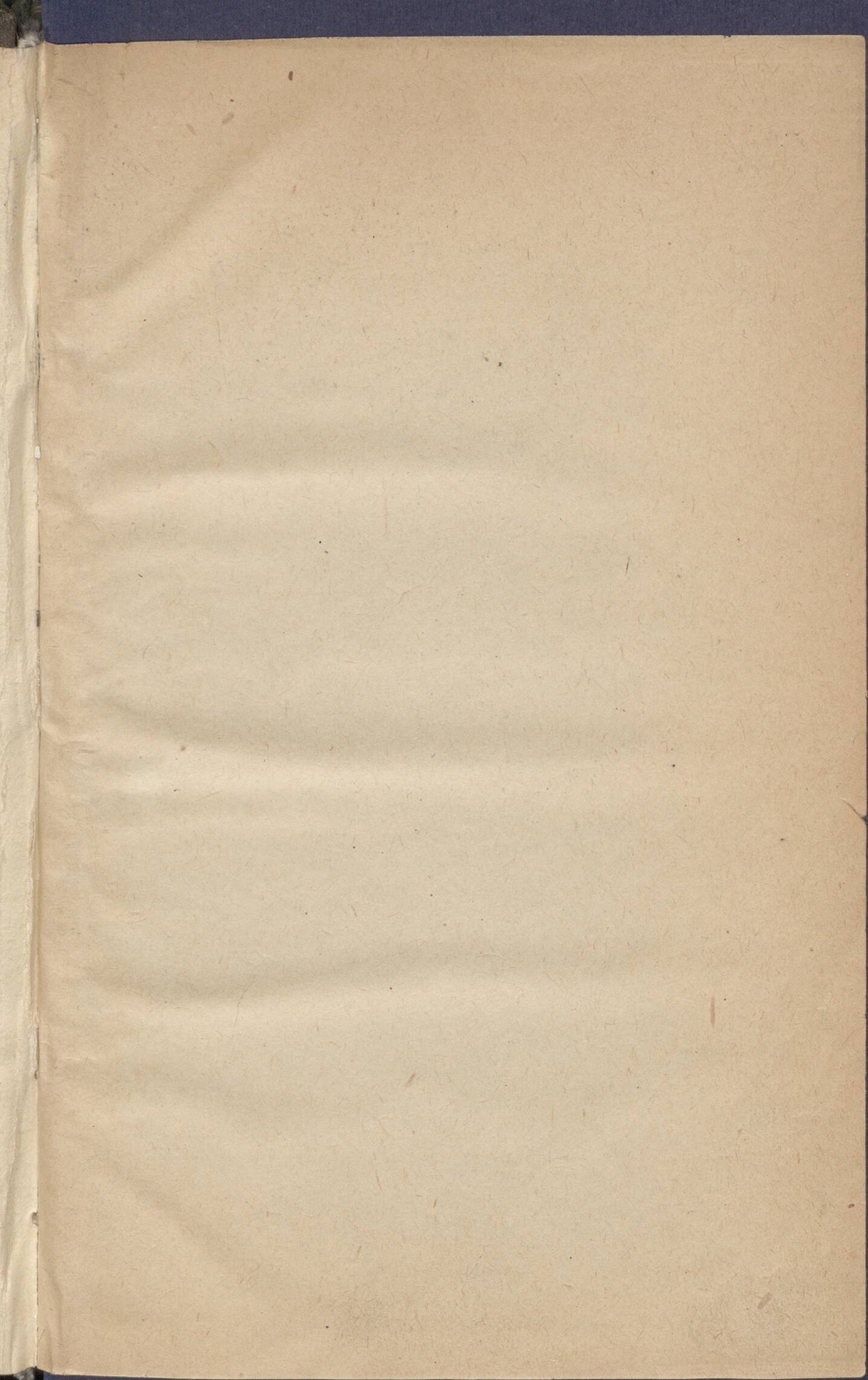
226688

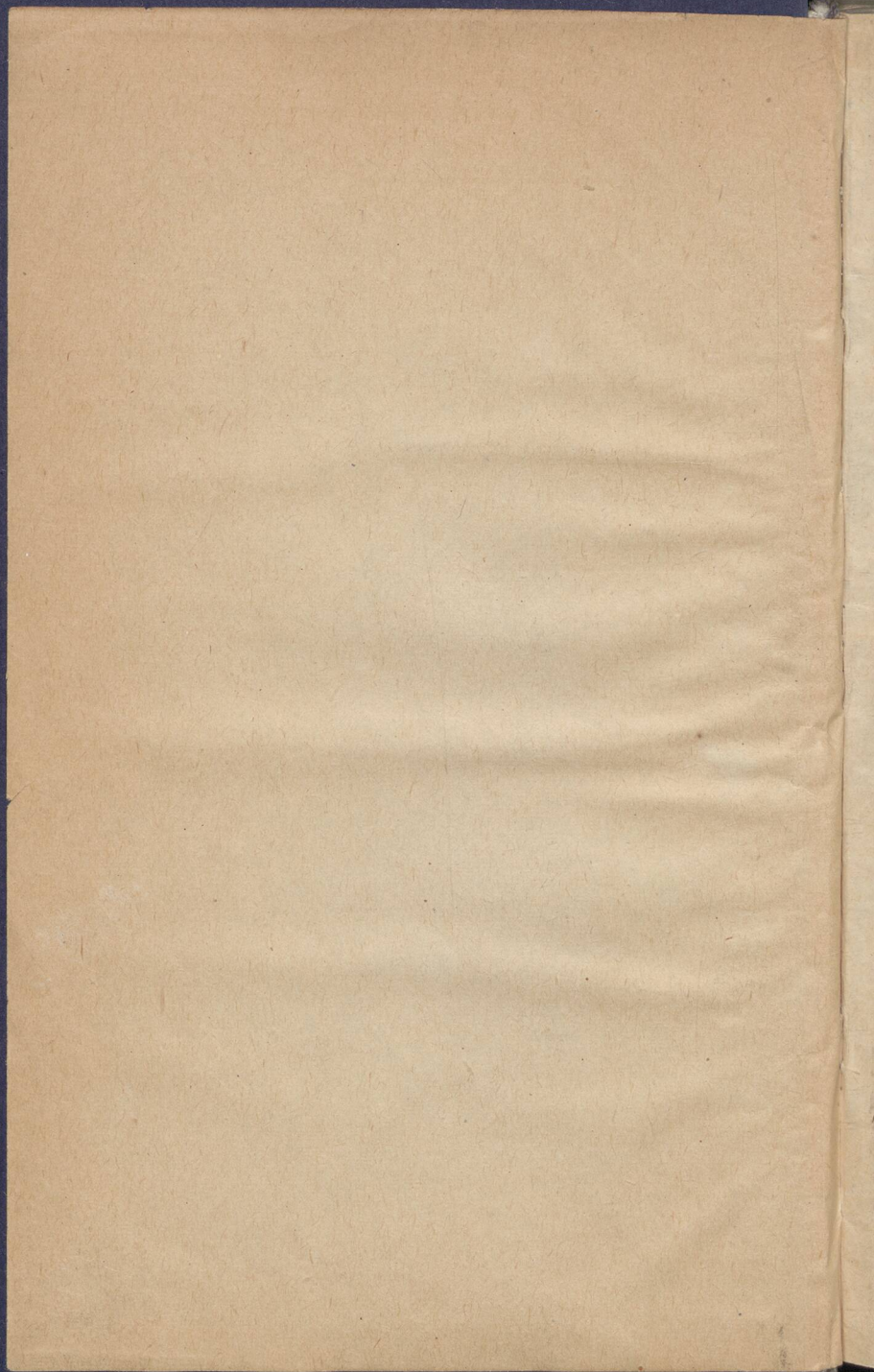
**Wypożycza się
tylko do czytelní**

BIBLIOTEKA
UNIERSYTECKA
W POZNAŃ

X

GRAMMATYKA

JĘZYKA GRECKIEGO.

PODEUG KUEHNERA

wyłożona

przez

H. Cegielskiego,
Doktora Filozofii.

Lawistowski H. W. G.

Cena 4 Zł. pol.

W POZNAŃCU,
w Księgarni J. K. Żupańskiego.

—
1843.

III / 5310

7266887

Czionkami W. Deckera i Spółki.

1950.0.47

Przedmowa.

Nowe rozporządzenia dla szkół W. Księstwa Poznańskiego, według których język polski w czterech niższych klassach trzech Gimnazyów katolickich całkiem, a w dwóch najwyższych poczęści stał się znów językiem naukowym, wywołały także potrzebę Grammatyki Greckiej w języku polskim. Najwięcej, jak się zdaje, używana po szkołach Polskich Grammatyka Buttmana, tlómaczona z tlómaczenia łacińskiego Grodecka, tem mniej odpowiada dzisiejszemu stanowisku téj nauki pod względem tak teoretycznym jak praktycznym, kiedy nawet na przerobionej i znacznie poprawionej Grammatyce Buttmana w języku niemieckim poprzestać dziś trudno. Należało więc albo nową ułożyć Grammatykę dla użytku młodzieży Polskiej, albo też przerobić taką, która według najlepszych zasad i pojęć grammatycznych jest ułożona. Nagłość potrzeby nie dozwalała przemyśliwać nad nowym systemem, zwłaszcza że przedmiot ten przez uczonych niemieckich prawie wyczerpany niewielkie do popisywania się z oryginalnością pozostawia pole. Chodziło więc tylko o stósowny wybór Grammatyki, którąby za podstawę wziąć należało.

Wiadomo, jak chlubne między Grammatykami Niemieckimi zajmuje miejsce uczony Dr R. Kühner, Conrector w Lyceum Hannowerskiem, który materiał grammatyczny dotychczas zgromadzony rozświecił i w porządnym ułożył system. Trzy jego Grammatyki Greckie z wielkim zadowoleniem przyjęte i po wielu szkołach zaprowadzone zostały. Z trzech więc tych Grammatyk obrobiłem po polsku średnią, bo pierwsza naturalnie za obszerna, a trzecia elementarna, prócz innych niedogodności, dla uczniów klasy Trzeciej (po dawnemu Czwartej) już nieco za krótka.

Rzeczoną Grammatykę położywszy za podstawę w rozporządzeniu i traktowaniu materiału greckiego, różne poczyniłem zmiany, które już to w teoretycznym już to praktycznym względzie za stosowne uważałem. I tak mianowicie rozkład części mowy, w którym Kühner wyznaje teorię Bekkera, całkiem zmieniłem, nie od Słowa, ale raczej od Rzeczownika zaczynając: raz, że co do teorii innego jestem przekonania, które już w rozprawie mojej o Słowie Polskiem (w Orędowniku z r. 1842.) objawiłem i uzasadniłem, drugi raz, że i pod względem praktycznym porządek ten dawny stosowniejszym się być zdaje. Podobnej zmianie w porządku, także skróceniu lub rozszerzeniu, uległy często prawidła w ogóle. Rozszerzyłem zaś mianowicie to, w czem Kühner, większy na ścisłość teoretyczną niż na praktyczne cele względ mając, mniej się jasnym pokazał, jak np. w nauce o Słowie; a skró-

cilem rzecz pomiędzy innemi przez to, że wszystkie teoretyczne definicye, jako znane już uczniom z Grammatyki polskiej, niemieckiej i łacińskiej, ile możności pomijałem. Szczególne wszakże staranie w to położyłem, aby prawidła, które Kühner ze stanowiska swego naukowego często w zbyt umiejętnych, przeto nieco ciemnych oddał wyrazach, wyłożyć po polsku jasno i zrozumiale, mając na uwadze usposobienie umysłów młodzieży z tych klass, dla których książka ta jest przeznaczona. Gdzie skład języka naszego przystawał całkiem do języka niemieckiego i jasność rzeczy na tem nie cierpiała, tam często tylko tłumaczyłem, bo zamiarem moim było użyteczną wygotować książkę, a nie pozorną błyszczyć oryginalnością.

Dalekim będąc od wszelkich dosyć dzisiaj poplaczających affektacyi pod względem czystości języka, i przekonany, że jak język niemiecki przez używanie greckich i łacińskich wyrazów technicznych bynajmniej na bogactwie i czystości nie traci, tak też ani bogactwu i zdolności języka polskiego przez to nie ubliżę, ani czystości jego nie nadwerekę; zamiast długich i nieprzyswojonych jeszcze polskich nazwisk Przypadków, Trybów, Czasów i t. p., dla kótkości w druku mianowicie, wszędzie użyłem wyrazów greckich lub łacińskich. Nadto młodzież nasza tak jest z grammatyk łacińskich do nazwisk tych przyzwyczajona, że wymuszone spolszczenie tychże, zamiast rzecz ułatwić, gmatwałoby ją i utrudniało.

Sumiennie wyznaję, że nie szczeniłem czasu i mozołu, aby druk tój książki, pomimo wielkich trudności, był jak najpoprawniejszy. Gdyby pomimo to Nauczyciele błędów jakich tak w ortografii jak w rzeczy samėj dostrzedz mieli, o życzliwe sprostowanie uprzejmie upraszam. Pod względem typograficznym zdaje mi się, że książka ta żadnej szkólnój nie ustępuje.

Oddział niniejszy, który na widok publiczny wydaję, zawiera tymczasowo dwie części Grammatyki, t. j. Naukę o Głoskach i Zgłoskach, tudzież Naukę o Wyrazach i ich Odmianach, aż do Składni. Składnia zaś, wymagająca głębszego przemyślenia i ściśléjszego zastósowania do ducha i składu języka ojczystego, później nieco nastąpi.

Poznań, w Marcu 1843.

C.

Wykaz rzeczy.

Cześć Pierwsza.

Nauka o Głoskach i Zgłoskach.

Rozdział Pierwszy. O Głoskach. §. 1. — §. 6. Alfabet; o wymawianiu głosek; o podziale głosek; o Samogłoskach; o Spółgłoskach; o Aspiracyi.

Rozdział Drugi. O Zamianie głosek. §. 7. — §. 23. O zamianie Samogłosek: o Kontrakcyi czyli Ściąganiu samogłosek; Hiatus; Krasis; Synizesis; o Elizyi czyli Wyrzutni; o ruchomych Spółgłoskach na końcu wyrazów. — O zamianie Spółgłosek: o zamianie Spółgłosek w odmianie i pochodzeniu wyrazów; o zbiegu kilku Spółgłosek; o podwajaniu i wyrzucaniu Spółgłosek.

Rozdział Trzeci. O Zgłoskach. §. 24. — §. 34. O kończeniu i oddzielaniu Zgłosek; o iloczasia Zgłosek; o Akcencie; Atona czyli *Procliticae*; *Encliticae*; o znakach pisarskich i odcinku (*diastole*).

Cześć Druga.

Nauka o Wyrazach i ich Odmianach.

Rozdział Pierwszy. O Rzeczowniku. §. 35. — §. 59. O rodzaju Rzeczowników; o Liczbie w Rzeczownikach; o przypadkowaniu Rzeczowników. Deklinacya I; o iloczasia i akcencie Dekl. I.; o dialektach. Deklinacya II.; o ściąganej Dekl. II. i jej akcencie; Attycka Dekl. II.; o akcencie Deklinacyi II.; o rodzaju Rzeczowników na *os*; o dialektach. Deklinacya III.; o formowaniu przypadków; Wzory; o rodzaju, o iloczasia i akcencie Dekl. III.; o dialektach; Rzeczowniki Nieforemne i Ułomne Dekl. III.; o zmianie Deklinacyi (*Abundantia*, *Heteroclita*, *Metaplasta*); Nieodmienne; o przyrostku $\varphi(\nu)$.

Rozdział Drugi. O Przymiotniku i Imiesłowie. §. 60. — §. 67. Uwagi ogólne; o akcencie; Przymiot. i Imiesł. o 3 zakończeniach, o 2 zakończeniach, o 1 zakończe-

niu; o Stopniowaniu Przymiotników; Stopniowanie nieforemne; Stopniowanie Przysłówek.

Rozdział Trzeci. O Liczebniku. §. 68. — §. 69. O znakach liczbowych; wykaz Liczebników.

Rozdział Czwarty. O Zaimku. §. 70. — §. 76. Podział Zaimków; Zaimki osobiste, wskazujące, względne, nieokreślne i pytające, *Correlativa*; o przyrostkach zaimkowych.

Rozdział Piąty. O Słowie. §. 77. — §. 133. Podział Słowa; o Czasach, Trybach i Imiesłowach; o Osobach i liczbach; o konjugacyach; o Źródłosłowie i zgłoskach przydatnich; o Augmencie; o Reduplikacji; o Augmencie w Słowach złożonych; o zakończeniach i samogłoskach Trybowych; Wzór konjugacji Słów na ω ; o akcencie Słowa; o dialektach. Podział Słów na ω podług charakteru: *Verba pura*, nieściągane i ściągane, uwagi i dialekty; *Verba impura*: o Źródłosłowie czystym i nieczystym i o Temacie; o wzmocnieniu Źródłosłowa; o Przechyleniu samogłosek; o formowaniu i użyciu Czasów drugich; *Verba muta* i formowanie ich Czasów; *Verba liquida* i formowanie ich Czasów; o właściwościach w Czasowaniu Słów (*Futurum Atticum, Doricum*, bez cechy czasowej i t. d); *Syncope, Metathesis*. — Słowa Nieforemne na ω ; Słowa na μ : Podział ich; o przedłużaniu charakterystycznej spółgłoski i wzmocnieniu Źródłosłowa; o Samogłoskach Trybowych; o zakończeniach osobowych; o formowaniu Czasów; Wzory Słów na μ ; o dialektach; wykaz Słów na μ . Słowa na ω formujące niektóre Czasy na wzór Słów na μ ; o formowaniu Przymiotników słowowych; o znaczeniu niektórych Czasów; *Deponentia*.

Rozdział Szósty. O Przysłówku. §. 134 — §. 135.

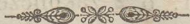
Rozdział Siódmy. O Przyimkach. §. 136.

Rozdział Ósmy. O Spójnikach. §. 137.

Rozdział Dziewiąty. O formowaniu wyrazów. §. 138. — §. 145.

O wyrazach pochodnych i złożonych.

Spis Słów nieforemnych.

W S T Ę P.

---

1. Język Grecki, którym mówiono nietylko w Grecyi, ale także w znacznej części Azyi mniejszej, w południowej Italii, Sycylii, tudzież po innych mniejszych osadach, powstał i wykształcił się z starożytnego języka Pelasgów. Z czasem rozpadł się tenże język Grecki na kilka dialektów, z których najwyraźniej i najdoskonalej wyrobiły się cztery: *Eolski*, *Doryjski*, *Ioński* i *Attycki*. *Eolskim* mówiono w Tessalii, w znacznej części Grecyi średniej, w Elidzie, Arkadyi, Achaji, i w osadach Eolskich; *Doryjskim* w większej części Peloponezu, w Doris, jako też w osadach Azyi, Italii i Sycylii; *Iońskim* mianowicie w osadach Azyi mniejszej; *Attyckim* w Attyce.

2. *Eolski* dialekt najwięcej zachował śladów pierwotnego języka Pelaskiego, i tem się mianowicie różnił od innych dialektów, że cierpiał zbieg spółgłosek innym dialektem obcy i unikał aspiracyi. Sappho i Alcaeus śpiewali w tym dialekcie. *Doryjski* odznaczał się grubością brzmienia, a mianowicie przytłumionym głosem à, podobnym może do Wielkopolskiego à w wyrazach np. pàn, dàm. Nazywano to *Πλατειασμός*. Lirycy, a mianowicie Pindar, pisali dialektem Doryjskim. *Ioński* odznaczał się miękkością i dźwięcznością; unikał bowiem zbiegu spółgłosek, które przeplatał samogłoskami. Z poetów Homer i Hesiod, z historyków Herodot, są dialektu tego reprezentantami. *Attycki* wykształcił się z Iońskiego, i łączył w sobie moc i pełność Do-

ryjską z dzwięcznością Iońską. Formy jego są wykończone i ustalone, składnia więcj wykształcona, niż w innych dialektach. Najznakomitsi pisarze tego dialektu są: Thucydides i Xenophon historycy; Platon filozof; Demosthenes, Lisiass, Isokrates, Aeschines mówcy; Aeschylus, Sophokles i Euripides tragicy; Aristophanes komik.

3. Po upadku wolności Greckiej stały się Ateny ogniskiem oświaty i siedliskiem uczonych, a dialekt Attycki stał się językiem powszechnym i literackim. Zmienił się jednak z czasem, pomimo usiłowania uczonych, aby go utrzymać w czystości, i w téj nowój postaci został nazwany językiem powszechnym albo helleńskim (*ἡ κοινή* albo *Ἑλληνική διάλεκτος*). Pisali w takim języku między innymi: Aristoteles, Theophrast, Apollodor, Plutarch, Lucian, Arrian i inni.

4. Podstawą Grammatyki jest dialekt Attycki klassyczny, obok którego wykazują się różnice innych dialektów.

CZEŚĆ PIERWSZA.

Nauka o Głoskach i Zgłoskach.

Rozdział Pierwszy.

O G ł o s k a c h.

Alfabet.

§. 1.

Alfabet języka Greckiego składa się z następujących dwudziestu czterech głosek:

A,	a,	brzmi jak a,	nazywa się	<i>Ἄλφα</i>	alpha
B,	β,	b,		<i>Βῆτα</i>	beta
Γ,	γ,	g,		<i>Γάμμα</i>	gamma
Δ,	δ,	d,		<i>Δέλτα</i>	delta
E,	ε,	e krótkie,		<i>Ἐ φιλόν</i>	epsilon
Z,	ζ,	dz		<i>Ζῆτα</i>	zeta
H,	η,	e długie,		<i>Ἡτα</i>	ēta
Θ,	θ,	th,		<i>Θῆτα</i>	thēta
I,	ι,	i,		<i>Ἰῶτα</i>	iota
K,	κ,	k,		<i>Κάππα</i>	kappa
Λ,	λ,	l,		<i>Λάμβδα</i>	lambda
M,	μ,	m,		<i>Μῶ</i>	my
N,	ν,	n,		<i>Νῶ</i>	ny
Ξ,	ξ,	ks,		<i>Ξι</i>	xi
O,	ο,	o krótkie,		<i>Ὅ μικρόν</i>	omikron
Π,	π,	p,		<i>Πι</i>	pi
P,	ρ,	r,		<i>Ρῶ</i>	rho
Σ,	σ ς,	s,		<i>Σίγμα</i>	sigma
T,	τ,	t,		<i>Ταῦ</i>	tau
Υ,	υ,	y,		<i>Υ φιλόν</i>	ypsilon
Φ,	φ,	f,		<i>Φι</i>	phi
X,	χ,	ch,		<i>Χι</i>	chi
Ψ,	ψ,	ps,		<i>Ψι</i>	psi
Ω,	ω,	o długie,		<i>Ὠ μέγα</i>	omēga

Uwaga 1. Sigma σ stoi tylko na początku i w środku wyrazów; na końcu zaś pisze się sigma takie ς, np. *σεισμός*. Ten sam

znak ς pisze się także w środku wyrazów złożonych, jeśli wyraz pierwszy kończy się na sigma, np. *προσφέρω*, *δυσγενής*.

Uwaga 2. Jeśli po σ następuje zaraz τ , obadwa te znaki łączą się w jeden, *Sti* albo *Stigma* $\varsigma\tau$. W ten sposób porobiono dawniej mnóstwo skrótów, zastępując dwie lub więcej liter jednym tylko znakiem, czego jednak w nowszych drukach całkiem zaniechano.

Uwaga 3. ξ *φιλόν* i θ *φιλόν*, t. j. nie aspirowane ξ i nieaspirowane θ dla tego tak są nazwane, że znaki dawniejsze tych głosek *H* i *Y* służyły także za znaki aspiracyi: *H* dla oznaczenia aspiracyi mocnej (*Spiritus asper*), *Y* dla oznaczenia Digammatu, o czem niżej w §. 6.

O wymawianiu głosek.

§. 2.

Trudno jest oznaczyć, jak starożytni Grecy wszystkie wymienione głoski wymawiali: Erazma teoria każe je po części wymawiać tak, jak brzmią w języku łacińskim, *R e u c h l i n* zaś stósuje się do wymowy dzisiejszych Nowo-Greków. Każdy z resztą naród wymawia je podług usposobienia własnych organów i brzmienia własnego języka: dla tego uważmy tylko następujące prawidła:

γ brzmi przed γ , κ , χ , ξ , t. j. przed podniebiennemi głosami, jak *n*, lubo bardziej przez nos, np. *ἄγγελος*, łac. *angelus*, *Ἀγχίσης* *Anchises*, *Σφίγξ* *Sphinx* itd.

ζ brzmi jak polskie *dz*.

η brzmi w ogóle jak długie $\bar{e}$, lub też jak łacińskie *ae*.

θ brzmi podobno jak angielskie *th*, t. j. jak *t* z lekką aspiracją po niem.

ι brzmi jak polskie *i*, a nie jak *j*, np. *ἴαμβος* *iambus*, a nie *jambus*.

σ brzmi jak polskie *s*, nie jak *z*.

O podziale głosek.

§. 3.

Głoski Greckie, jak w każdym języku, dzielą się na Samogłoski i na Spółgłoski. Samogłoski są: α , ϵ , η , ι , o , υ , ω ; Spółgłoski zaś: β , γ , δ , ζ , θ , κ , λ , μ , ν , ξ , π , ρ , σ , τ , φ , χ , ψ .

O Samogłoskach.

§. 4.

1. Samogłoski ϵ i o są krótkie,

η i ω są długie,

α , ι , υ mogą być i krótkie i długie.

Znakiem krótkości jest półkole $\smile$, znakiem długości kreska $\bar{\smile}$, np. $\acute{\alpha}$, $\bar{\alpha}$. Znak podwójny $\asymp$ przestrzega, że samogłoska jest wątpliwa, krótka lub długa, np. $\tilde{\alpha}$.

2. Kiedy dwie samogłoski tak ściśle z sobą się łączą, że tylko jeden głos mieszany słyszeć się daje, powstają dyftongi czyli dwugłoski (*αἱ δίφθογγοι*).

3. Dwugłoski Greckie powstały ze zlania się samogłosek $a, \varepsilon, o, \upsilon, \eta, \omega$ z samogłoskami ι i υ ; przy czem jednak uważać należy, że ι nie pisze się zwykle po samogłoskach długich $\bar{a}, \bar{\eta}, \bar{\omega}$, tylko się pod nimi podpisuje (tak nazwane *ι subscriptum*) wyjąwszy po głośkach wielkich, np. $\tau\iota\eta\iota$ ΑΙΑΗΙ. Są więc dwugłoski następujące:

$z \check{a} + \iota$	$i \check{a} + \upsilon$	powstaje	ai, au
$\varepsilon + \iota$	$i \varepsilon + \upsilon$		ei, eu
$o + \iota$	$i o + \upsilon$		oi, ou
$\upsilon + \iota$	...		$ui,$
$\bar{a} + \iota$	$i \bar{a} + \upsilon$		$\bar{a}\iota, \bar{a}\upsilon$
$\bar{\eta} + \iota$	$i \bar{\eta} + \upsilon$		$\bar{\eta}\iota, \bar{\eta}\upsilon$
$\bar{\omega} + \iota$	$i \bar{\omega} + \upsilon$		$\bar{\omega}\iota, \bar{\omega}\upsilon$

Uwaga 1. ou liczy się do dwugłosek, chociaż brzmi tylko jak pojedyncza samogłoska polska u .

Uwaga 2. Dzielą się dwugłoski na właściwe i niewłaściwe: właściwe powstają z połączenia się samogłoski krótkiej ze samogłoskami ι i υ , niewłaściwe zaś z połączenia się samogłoski długiej z samogłoskami ι i υ . We właściwych wymawiają się obiedwie samogłoski wyraźnie, w niewłaściwych zaś ledwo słyszeć się dają krótkie samogłoski ι i υ . Dla tego też dyftongów a, η, ω nie rozróżniamy wcale w wymowie od pojedynczych samogłosek $\bar{a}, \bar{\eta}, \bar{\omega}$, np. $\theta\rho\acute{\alpha}\chi\epsilon\varsigma$, *Thracēs*, $\psi\acute{\delta}\eta$, *ode*. Jak Grecy sami dwugłoski takie wymawiali, tego dociec nie podobna.

Uwaga 3. Jeśli dwie samogłoski, któreby w dwugłoskę spływać powinny, osobno się mają wymawiać, wtedy kładzie się nad drugą samogłoską, t. j. nad ι albo υ , znak rozdzielenia .. (*puncta diaeresis*), np. $\acute{\alpha}\iota\delta\acute{o}\iota$ zamiast $\acute{\alpha}\iota\delta\acute{o}\iota$, $\acute{\upsilon}\iota\varsigma$, $\acute{\alpha}\acute{\omega}\pi\nu\omicron\varsigma$ itd. Jeśli zaś ι i υ w takim razie jeszcze akcentowane być mają, pisze się *Acutus* (´) między kropkami, *Circumflex* (˘) nad kropkami, np. $\acute{\alpha}\iota\delta\acute{o}\eta\varsigma$, $\chi\lambda\eta\iota\acute{\delta}\iota$.

O Spółgłoskach.

§. 5.

Spółgłoski dzielą się:

1) Podług organów, które służą do ich wymawiania, na:

- Wargowe (*labiales*) β, π, φ, μ ;
- Podniebienne (*palatinae*) γ, χ, χ ;
- Językowe (*linguales*) $\delta, \tau, \delta, \nu, \lambda, \rho, \sigma$;

2) Podług ich brzmienia na:

- Półsamogłoski (*semivocales*), z których następujące są:
  - płynne (*liquidae*) λ, μ, ν, ρ ;
  - sycząca (*spirans*) σ .
- Nieme (*mutae*), które znowu są:
  - mocne (*tenues*), π, χ, τ
  - słabe (*mediae*), β, γ, δ
  - przydechowe (*aspiratae*) φ, χ, δ . *)

*) *Tenues*, cienkie, *mediae*, średnie, nazywam mocne i słabe, bo te nazwy i stosowniejsze są i w grammatyce polskiej przyjęte.

całkiem na wzór aspiracyi, która u nas słyszeć się daje, won zamiast on, wołów zamiast ołów, wojciec zam. ojciec itd. Znakiem téj aspiracyi było *F*, jakgdyby złożone z dwóch *I*, skąd się też Digamma nazywa; a ponieważ Eolczykowie najpowszechniej i najdłużej aspiracyi téj używali, mianuje się więc zwykle Digamma Eolskie.

Z czasem zaniechano tego znaku *F*, ale głos sam aspiracyjny pozostał w wielu wyrazach, chociaż nieco zmieniony. W jednych wyrazach i dialektach przeszedł w β lub γ , np. ζ , *F* ζ , *vis*, *βλα*, późniejsze *οἶνος*, *vinum*, *φοῖνος*, *ροῖνος*; w innych wyrazach zamienił się głos ten na *v* i złął się z poprzedzającą samogłoską w dwugłoski *av*, *ev*, *ηv*, *ov*, *ov*, np. *ναῦς* zam. *νάFς*, *navis*; *χεῖω* zam. *χέFω*; *βοῦς* zam. *βόFς*, *bōvs bōs* Gen. *bovis*, wół; w wielu znowu wyrazach zaginęło całkiem to digamma i przeszło w *Spiritus lenis* na początku wyrazów, w środku zaś wcale się nie oznaczało, np. *F* ζ , *vis*, ζ : *ῥFς*, *ovis*, *ῥς*; w niektórych wreszcie przeszło digamma w *Spiritus asper* np. *vesperus* ἔσπερος, *vestio* ἔννυμι. W dialektach iońskim i attyckim digamma to uległo następującym zmianom: Utrzymywało się digamma, ale jako *v*, a) na końcu wyrazów np. *βοῦ* zam. *βόF* od *βοῦς*, *βασιλεῦ* zam. *βασιλέF* itd.; b) w środku wyrazów przed spółgłoską np. *βοῦς*, *βοῦν*, *βουσί*, *βασιλεύς*, *βασιλεῦσαι*, *ναῦς* *navis*, przeciwnie *βοός*, *βασιλέως*, *νηός* itd. Zniknęło digamma a) na początku wyrazów przed samogłoską i ρ np. *οἶνος*, *vinum*, wino; *ἔαρ*, *Féar*, *ver*; *ἰδεῖν*, *Fιδεῖν*, *videre* itd.; b) w środku wyrazu pomiędzy dwoma samogłoskami np. *ὠόν*, *ὠFόν*, *ovum*; *ῥς*, *ῥFς*, *ovis*, owca; *νέος*, *νέFος*, *novus*, nowy itd.

Uwaga. W poezyach Homera niemasz już wprawdzie znaku *F*; pokazuje się jednak z prawidel prozody i elizyi czyli wyrzutni, że wiele bardzo wyrazów wymawiało się z aspiracją digammatyczną. Takimi są np. *ἀγνυμι*, *ἀνδάνω*, *ἔαρ ver*, formy słowa *εἶδω video*, *ἔοιχα*, *ἔος* i *ῥς suus*, *οἶ sui*, *οἶ sibi*, *ἔσπερος vesperus* i inne.

Rozdział Drugi.

○ zamianie głosek.

I. O zamianie samogłosek.

§. 7.

1. Samogłoski, jako głosy najczystsze i najdelikatniejsze, licznym bardzo podlegają zamianom, najczęściej dla przyjemniejszego brzmienia czyli eufonii. I tak samogłoska pierwiastkowa zamienia się często czyli przechyla w odmianie form grammatycznych i w wyrazach pochodnych np. *τρέπω*, obracam, *ἔτραπον*, obracałem, *τρόπος*, zwrot.

2. Na téj zamianie samogłosek polega poczęści własność i różność Greckich dialektów: w attyckim dial. brzmi μέγεθος, τρέπω, πάρδαλις: w iońskim μέγαθος, τράπω; w doryjskim πόρδαλις. Często samogłoski krótkie jednego narzecza są długimi w innym, i przeciwnie; przy czem uważać należy, że ε i ο rzadko kiedy w η i ω przechodzą, zwykle w ει i ου, np. att. ξένος, ion. ξεινος; att. νόσος, ion. νοῦσος; att. κῆμα, eol. i dor. κοῦμα.

Uwagi nad zamianą samogłosek w dialektach.

§. 8.

1. Trzy samogłoski: ε, α, ο, które w samym dialekcie attyckim często się między sobą zamieniają (τρέφω, τέτροφα, ἐτρόφην), zamieniają się także między sobą i w dialektach, i tak:

ε zamienia się na α: ion. τράπω, μέγαθος, zam. τρέπω itd.; także dor. τράφω, Ἄρταμις zam. τρέπω, Ἄρτεμις.

α zamienia się na ε w dial. ioń., jeśli następuje *liquida*, np. ioń. τέσσερες zam. τέσσαρες, ἔρσην zam. ἄρσην; dalej w słowach na άw np. ὀρέω, ὀρέομεν zam. ὀράω, ὀράομεν.

ο na ε w dor. dial. np. ἐβδεμήχοντα zam. ἐβδομήχοντα.

ο na α w ion. dial. np. ἄρρωθεῖν zam. ὀρρωθεῖν.

2. Następujące zamiany samogłosek w różnych dialektach wykazują się alfabetycznie:

ā zamienia się na ā w dial. dor. w *Accus. plur. I. Dekl.* np. νόμφας zam. νόμφās.

ā na η u Hom. w nastep. wyrazach: ἠγερέθονται i ἠερέθονται od ἀγείρω i ἀείρω; ἠμαθόεις i ἠνεμόεις od ἄμαθος i ἄνεμος.

ā na η, które to α długie właściwe jest dialektowi doryjskiemu (Plateiasmus). W dialekcie ioń. przeszło to ā w delikatniejszej η; a w dial. att. daje się słyszeć już to ā już to η, np. dor. ἀμέρα, ioń. ἡμέρη, att. ἡμέρα. Podobnież i w dwugłosce αυ przechodzi u Ionezyków a w η np. νηός, γρηός zam. ναός, γραός; a dwugłoska αι przechodzi w η w *Dat. Plur. I. Dekl.* ης, ησι zam. αις, αισι. Wszakże w niektórych wyrazach zatrzymują Doryjczycowie η, a Ionezykowie α.

ā na αι przed samogłoską w dial. ioń. np. αἰεῖ zam. ἀεῖ.

ā na αι np. αἰετός ioń. i poet. zam. αἰετός; ioń. i zwyczajne καίω i κλαίω zam. att. κάω(ā), κλάω(ā).

ā na αι przed σ w dial. dor. i eol. w *Acc. Plur. I. Dekl.*; także w *Nom. Sing. III. Dekl.* jeśli w pierwiastku znajduje się ν, np. ταῖς, καλαῖς zam. τās, καλάς; μέλαις zam. μέλας, Gen. μέλανος, τύφαις, αἰσα zam. -ας, -ασα, Gen. -αντος; zawsze jednak πās.

āo na εω w dial. ioń., a w deklinacyi także w att. np. ioń. χροέωμαι zam. χροάμαι; ioń. i att. Ἰεως, ὠν zam. Ἰάος, ὠν; att. νεός świątynia; ioń. νηός zam. ναός; att. Gen. νεώς, ioń. νηός zam. ναός od ναός okret.

αυ na οῦ w dial. ioń. np. δῶμα, zam. δαῦμα; *Pron. Reflex.* z αὐτός złożone ἐωυτοῦ, zam. ἐαντοῦ itd.

ε na η przed samogł. w przypadkach Rzeczowników na εὺς np. ioń. βασιλῆα zam. βασιλέα; także w niektórych wyrazach, jak ξηρός zam. ξερός.

ε na ει w niektórych wyrazach dialektu ioń. przed *liquida* np. εἰρωτάω, κεινός, εἶνεκα zam. ἐρωτάω, κενός itd. W dialekcie Epikó w przedłuża się ε na ει według potrzeby wiersza nawet w innych wyrazach, które w zwyczajnej prozie ioń. ε mają, np. εἶν, ὑπέιρ, zam. ἐν, ὑπέρ, itd. Przeciwnie znów:

ει na ε w formach iónskich przed płynną, jako np. χερός (forma także attycka) χερί; tudzież przed samogłoską w dial. ión. i dor. w Proparoxytonach na εως i Properisponenach na εια np. ión. i att. τέλεος, έη, εον, zam. ειος; βαθέη zam. βαθεία od βαθύς. Przechodzi także w dial. ión. ει w ε, kiedy następują dwie spółgłoski stanowiące pozycyęą, np. απόδειξις zam. απόδειξις, κρείσσων zam. κρείσσων; w dial. dor. w formach Słów, np. βόσκεν, αείδες zam. βόσκειν, αείδεις.

ει na η w eol. i dor. np. σαμῆον, τήνος, όξηα, zam. σημεῖον, κείνος, όξεία; Infinitiwυ λαβῆν, καλῆν, zam. λαβεῖν, καλεῖν i inne.

ει na αι w ión. i dor. np. αι zam. ει; dor. φθαίρω zam. φθειρω.

ει na ηι regularnie w dial. ión. np. κληῖς zam. κλείς, βασιληῖη zam. βασιλεία.

o na oi w niektórych wyrazach dial. ión. i epic., kiedy następuje samogłoska np. πνοτή, ποιη, χροτή; bardzo często w epic. Genit. Dekl. II. np. θεοῖο, tudzież Dual. οιν zam. οιν.

o na ou w d. ión. przed liquidą albo σ, lubo w niektórych tylko wyrazach; a w d. dor. przed liquidą o na eu, np. att. κόρος, ion. κοῦρος, dor. κῶρος, att. μόνος, ion. μοῦνος.

oi na o w dial. eol. i dor. np. ποιῶ, εἶνόςα zam. ποιῶ, εἶνοια.

ou na ow w dor. przed liquidą i na końcu przypadków; a ou na oi przed σ, także w dor. np. δῶλος zam. δούλος, τῶ εφάβω zam. του εφάβου, ὄν (także w ion.) zam. οὔν; τύπτουσα zam. τύπτουσα, Μῶσα albo Μοῖσα zam. Μοῦσα.

o na ou w dial. eol. i dor. np. δουγάτηρ zam. δουγάτηρ.

O Kontrakcyi czyli Ściąganii samogłosek.

§. 9.

Kontrakcyą nazywamy ściągnięcie dwóch w jednym wyrazie po sobie następujących samogłosek w jedną głoskę długą. Następujące kontrakcyje są w języku Greckim powszechne:

- a) $a + a = \bar{a}$ np. σέλαα = σέλᾱ
 $\epsilon + \epsilon = \bar{\epsilon}$ - φίλεε = φίλει
 $i + i = \bar{i}$ - Χίως = Χίος
 $o + o = \bar{o}$ - νόος = νοῦς
- b) $a + \epsilon \}$ = $\bar{a}$ - τίμαε = τίμᾱ
 $a + \eta \}$ = $\bar{a}$ - τιμάητε = τιμά̄τε
 $a + i = \alpha$ - γήραι = γήρα
 $a + o \}$ = ω - τιμάομεν = τιμῶμεν
 $a + \omega \}$ = ω - τιμάωμεν = τιμῶμεν
 $a + \epsilon i \}$ = α - τιμάεις = τιμάς
 $a + \eta \}$ = α - τιμάης = τιμάς
 $a + oi = \varphi$ - τιμάοιμι = τιμῶμι
 $a + ou = \omega$ - τιμάου = τιμῶ
- c) $\epsilon + a = \eta$ - τείχεα = τείχη: ale w II. Dekl. i jeśli poprzedza samogł., to:
 $\epsilon + a = \bar{a}$ - δστέα = δστᾶ, κλέ-εα = κλέ-ᾶ, ὕγι-εα = ὕγι-ᾶ
 $\epsilon + i = \epsilon i$ - τείχει = τείχει
 $\epsilon + o = \omega$ - φιλέομεν = φιλοῦμεν
 $\epsilon + \omega = \omega$ - φιλέω = φιλῶ

	$\epsilon + \alpha i = \eta$	np. $\tau\acute{\upsilon}\pi\tau\epsilon\alpha i = \tau\acute{\upsilon}\pi\tau\eta$
	$\epsilon + \epsilon i = \epsilon i$	- $\phi\iota\lambda\acute{\epsilon}\iota\varsigma = \phi\iota\lambda\epsilon\acute{\iota}\varsigma$
	$\epsilon + \eta = \eta$	- $\phi\iota\lambda\acute{\epsilon}\eta\varsigma = \phi\iota\lambda\acute{\eta}\eta\varsigma$
	$\epsilon + \omicron i = \omicron i$	- $\phi\iota\lambda\acute{\epsilon}\omicron\iota\varsigma = \phi\iota\lambda\acute{\omicron}\iota\varsigma$
	$\epsilon + \omicron\upsilon = \omicron\upsilon$	- $\phi\iota\lambda\acute{\epsilon}\omicron\upsilon = \phi\iota\lambda\acute{\omicron}\upsilon$
d)	$\eta + \epsilon = \eta$	- $\delta\lambda\acute{\eta}\epsilon\sigma\sigma\alpha = \delta\lambda\acute{\eta}\sigma\sigma\alpha$
	$\eta + \iota = \eta$	- $\theta\rho\acute{\eta}\acute{\iota}\sigma\sigma\alpha = \theta\rho\acute{\eta}\sigma\sigma\alpha$
e)	$\iota + \alpha\} = \bar{\iota}$	- $\pi\acute{\omicron}\lambda\iota\alpha\varsigma = \pi\acute{\omicron}\lambda\iota\varsigma$ (ioń.)
	$\iota + \epsilon\} = \bar{\iota}$	- $\delta\acute{\iota}\epsilon\varsigma = \omicron\acute{\iota}\varsigma$
f)	$\omicron + \alpha = \omega$	- $\alpha\acute{\iota}\delta\omicron\alpha = \alpha\acute{\iota}\delta\omega$
	$\omicron + \epsilon = \omicron\upsilon$	- $\mu\acute{\iota}\sigma\theta\omicron\epsilon = \mu\acute{\iota}\sigma\theta\omicron\upsilon$
	$\omicron + \eta = \omega$	- $\mu\acute{\iota}\sigma\theta\acute{\omicron}\eta\tau\epsilon = \mu\acute{\iota}\sigma\theta\acute{\omicron}\tau\epsilon$
	$\omicron + \iota = \omicron i$	- $\alpha\acute{\iota}\delta\omicron\acute{\iota} = \alpha\acute{\iota}\delta\omicron\acute{\iota}$
	$\omicron + \omega = \omega$	- $\mu\acute{\iota}\sigma\theta\acute{\omicron}\omega = \mu\acute{\iota}\sigma\theta\acute{\omicron}$
	$\omicron + \alpha i = \alpha i$	- $\acute{\alpha}\pi\lambda\acute{\omicron}\alpha i = \acute{\alpha}\pi\lambda\acute{\alpha}\acute{\iota}$
	$\omicron + \epsilon i\} = \omicron i$	- $\mu\acute{\iota}\sigma\theta\acute{\omicron}\epsilon i = \mu\acute{\iota}\sigma\theta\acute{\omicron}\acute{\iota}$
	$\omicron + \eta\} = \omicron i$	- $\mu\acute{\iota}\sigma\theta\acute{\omicron}\eta = \mu\acute{\iota}\sigma\theta\acute{\omicron}\acute{\iota}$
	$\omicron + \omicron i\} = \omicron i$	- $\mu\acute{\iota}\sigma\theta\acute{\omicron}\omicron i\mu\iota = \mu\acute{\iota}\sigma\theta\acute{\omicron}\acute{\omicron}\mu\iota$
	$\omicron + \omicron\upsilon = \omicron\upsilon$	- $\mu\acute{\iota}\sigma\theta\acute{\omicron}\omicron\upsilon\sigma\iota = \mu\acute{\iota}\sigma\theta\acute{\omicron}\acute{\omicron}\sigma\iota$
g)	$\upsilon + \alpha\} = \bar{\upsilon}$	- $\acute{\iota}\chi\theta\acute{\omicron}\alpha\varsigma = \acute{\iota}\chi\theta\acute{\omicron}\varsigma$
	$\upsilon + \epsilon\} = \bar{\upsilon}$	- $\acute{\iota}\chi\theta\acute{\omicron}\epsilon\varsigma = \acute{\iota}\chi\theta\acute{\omicron}\varsigma$
	$\upsilon + \eta\} = \bar{\upsilon}$	- $\delta\epsilon\iota\kappa\nu\acute{\omicron}\eta\tau\alpha\iota = \delta\epsilon\iota\kappa\nu\acute{\omicron}\tau\alpha\iota$
	$\upsilon + \acute{\iota}\} = \bar{\upsilon}$	- $\lambda\epsilon\lambda\acute{\upsilon}\acute{\iota}\tau\omicron = \lambda\acute{\epsilon}\lambda\acute{\upsilon}\tau\omicron$ ($\upsilon + \acute{\iota} = \upsilon i$, $\nu\acute{\epsilon}\kappa\nu\acute{\iota} = \nu\acute{\epsilon}$ - - $\chi\iota$ tylko u epików)
h)	$\omega + \alpha = \omega$	- $\xi\eta\rho\omega = \xi\eta\rho\omega$ (tylko w Acc. niektórych Rzeczow. III. Dekl.)
	$\omega + \acute{\iota} = \varphi$	- $\lambda\acute{\omicron}\acute{\iota}\sigma\tau\omicron\varsigma = \lambda\acute{\omicron}\acute{\iota}\sigma\tau\omicron\varsigma$.

Uwaga 1. Zdarza się niekiedy, jak to np. w 2. Osobie *Praes. i Imperf.* Słów ściąganych na $\acute{\epsilon}\omega$, $\acute{\alpha}\omega$ i $\acute{\omicron}\omega$, że schodzą się z sobą dwie krótkie samogłoski i dwugłoska razem, albo też trzy pojedyncze samogłoski, z których ani pierwsza ze środkową, ani środkowa z ostatnią nie stanowi dwugłoski. W takim razie splywają dwie ostatnie w dwugłoskę, a taż dwugłoska ściaga się z samogłoską poprzedzającą w sposób oznaczony, np.

$\pi\omicron\acute{\iota}\acute{\epsilon} - \epsilon\alpha i = \pi\omicron\acute{\iota}\acute{\epsilon} - \eta = \pi\omicron\acute{\iota}\eta$ $\tau\iota\mu\acute{\alpha} - \epsilon\alpha i = \tau\iota\mu\acute{\alpha} - \eta = \tau\iota\mu\acute{\alpha}$
 $\acute{\epsilon}\pi\omicron\acute{\iota}\acute{\epsilon} - \epsilon\omicron = \acute{\epsilon}\pi\omicron\acute{\iota}\acute{\epsilon} - \omicron\upsilon = \acute{\epsilon}\pi\omicron\acute{\iota}\omicron\upsilon$ $\acute{\epsilon}\mu\acute{\iota}\sigma\theta\acute{\omicron} - \epsilon\omicron = \acute{\epsilon}\mu\acute{\iota}\sigma\theta\acute{\omicron} - \omicron\upsilon = \acute{\epsilon}\mu\acute{\iota}\sigma\theta\acute{\omicron}\upsilon$.

Uwaga 2. $\omicron\epsilon i$ ściaga się w $\omicron\upsilon$ tylko w *Inf. Act.* Słów na $\acute{\omicron}\omega$, a to z przyczyny, że ten *Inf.* pierwiastkowo się kończył na $\epsilon\upsilon$ a nie $\epsilon\iota\upsilon$: powstaje więc $\mu\acute{\iota}\sigma\theta\acute{\omicron}\upsilon\upsilon$ z $\mu\acute{\iota}\sigma\theta\acute{\omicron}\epsilon\upsilon\epsilon\upsilon$, nie z $\mu\acute{\iota}\sigma\theta\acute{\omicron}\epsilon\iota\upsilon\epsilon\upsilon$. Taż kontrakcyja ma miejsce w niektórych Przymiotnikach na $\acute{\omicron}\epsilon\iota\varsigma$, np. $\theta\pi\acute{\omicron}\acute{\omicron}\epsilon\iota\varsigma = \theta\pi\acute{\omicron}\acute{\omicron}\varsigma$, w których $\acute{\iota}$ nie należało także do pierwiastku. Z tej samej przyczyny nie podpisuje się w *Inf.* Słów na $\acute{\alpha}\omega$ tak nazwane $\acute{\iota}$ *subscr.*, bo $\tau\iota\mu\acute{\alpha}\nu$ ściągnięte jest z $\tau\iota\mu\acute{\alpha}\epsilon\upsilon\upsilon$, nie z $\tau\iota\mu\acute{\alpha}\epsilon\iota\upsilon\upsilon$.

O Kontrakcyi w dialektach.

§. 10.

1. Wszystkie powyżej dane prawidła o kontrakcyi tyczą się mianowicie dialektu Attyckiego, który ja ściśle zawsze prawie zachowywał, i tem się różnił od innych dialektów, osobliwie nowo-jońskiego. Jonizm bowiem, nowszy mianowicie, lubił zgłoski otwarte, tak dalece, że nietylko nie ściągał samogłosek

w innych narzeczech zwykle ściąganych, ale nawet głoski długie na pojedyncze rozkładał części np. *τύπτει* zam. *τύπτη*, *φιλέει* zam. *φιλέη*, co zwykle jeszcze raz się ściągało w *φιλήη* (att. *φιλεῖ*).

2. Tęj samej skłonności Ionia czykó w przypisać należy częste rozkładanie dwugłosek w języku Epików, np. *παῖς* zam. *παῖς*, *οἶομαι* zam. *οἶομαι*, jako też wolność rozciągania ściągniętych samogłosek na dwie równego brzmienia u tychże Epików: *ā* na *aa*; *η* na *eh*, *ειη*, *ηη*; *ω* na *ow*, *ωω*, *ωω*, mianowicie w konjugacyi ściąganej, np. *ὄραάς* zam. *ὄράς*, *κρήνηνον* zam. *κρήνον*, *ὄρώω* zam. *ὄρώ*, *γελάωντες* zam. *γελάωντες*, *ἡβώωσα* zam. *ἡβώσα*. Podobnież *φώς* zam. *φῶς* światło (od *φάος*); imiona własne na *φών*, np. *Δημοφών* zam. *Δημοφών*; w wyrazach nieściąganych: *φάνθη* zam. *εφάνθη*, *δεδάσθαι* od *δάω* itd.

3. Przedłużali także często Epicy samogłoskę przez to, że pierwiastkowe digamma na samogłoskę zamienili, np. *εὐ-κηλος* zam. *ἔκελος* (*Ἐκηλος*), *ὄβρος* zam. *ὄβρος* granica, *ὄλλος* zam. *ὄλλος*, *εἴκοσι* zam. *εἴκοσι*, *ἔϊσος* zam. *ἔϊσος*, *ἐέλδωρ*, *ἐέλπομαι* zam. *ἐλδωρ*, *ἐλπομαι*.

4. W dialekcie nowo-ionskim wtrącano *ε* przed długą samogłoską w następujących razach *a*) w niektórych *Genit. II. i III. Dekl.* przed *ω*, tudzież w Zaimkach *ὄβτος* i *αὐτός* przed zakończeniami długimi, np. *αὐτέων*, *τουτέου*, *ἐκινέων*, *ἀνδρέων*; *b*) w Słowach przed długą samogłoską, np. *ιστέῃσι*, *τυπτέω*.

5. Przeciwnie znów ściągał Ionia czykowie często samogłoski tam, gdzie dialekt attycki kontrakcyi nie cierpiał, np. *ἱρός* (Σ), *ἱρεύς*, *ἱρεύσασθαι* zam. *ιερός* itd. Ściągał mianowicie *ση* na *ω*, szczególnie w Słowach: *βοῶν* i *νοεῖν*, np. *ἔβωσα*, *ἔνωσα*, *ἐννενώχα*, zam. *ἐβήσα*, *ἐνόησα*, *ἐννενόηχα*. Podobnież u Hom. *ἐβώθεε*, *ὀγδῶκοντα*, zam. *ἐβοήθει*, *ὀγδοήκοντα*.

6. *eo* i *eou*, niekiedy także *oo* i *oe* nie ściągają się w dial. dor. i ion. jak zwykle w *ou*, tylko w *eu*; również *ao*, *aou* i *oou* w ion. nie w *ω* i *ou*, tylko w *eu*, np. *φιλέου* = *φιλεῦ* (zam. *φιλοῦ*); *πλέονες* = *πλεῦνες*; *πληρεῦντες* = *πληρούντες*; *ἐδικαίειν* = *ἐδικαίος* = *ἐδικαίους*; *ειρώτεον* = *ειρώταον* = *ειρώτων*; *γελεῦσα* = *γελάουσα* = *γελάωσα*; *δικαιεῦσι* = *δικαίουσι* = *δικαιοῦσι*. W ogóle jednak ściągają Doryjczykowie *oe* w *ω* (zam. *ou*) np. *τυρόεντα* = *τυρώντα* zam. *τυροῦντα*, *ῥηγῶν* zam. *ῥηγῶν*.

7. *ao*, *aou* i *aw* ściągają się w dial. dor. w *ā* (zam. *ω*) w Słowach na *άω*, w *Gen.* na *ao* i *aw*, w *Subst.* na *άων* *Gen.* *άονος*, i w imionach własnych na *λαος*, np. *φυσάντες*, *χαλαῖσι*, *γελῶν* = *φυσάνοντες*, *χαλάουσι*, *γελάων*; *τῶν χορῶν* = *τῶν χορών* = *τῶν χορῶν*; *Ποσειδᾶν*, *ἄνος*, att. *Ποσειδῶν*, *ἄνος*; *Μενέλας*, *Ἀρκεσίλας*, *Gen. a*, *Dat. q.*

8. *ae* w *η* (zam. *ā*) w dial. dor. w konjugacyi, np. *εφοίτη*, *φοιτῆς* zam. *εφοῖτα*, *φοιτᾶς*.

Hiatus. — Krasis.

§. 11.

1. Kiedy po wyrazie kończącym się na samogłoskę następuje zaraz drugi, zaczynający się od samogłoski, wtedy dla zbyt długiego otworu kanału oddechowego wymowa staje się nieco trudna, co się zowie *Hiatus*, Rozziew. Poeci więc Attycy, a często bardzo i prozaicy starali się uniknąć przykrego zbiegu dwóch samogłosek w wyrazach po sobie następujących za pomocą tak nazwanej *Krasis*.

2. *Krasis* (κράσις) jest to zmieszanie czyli zlanie samogłoski końcowej jednego wyrazu z samogłoską początkową drugiego wyrazu w jedną głoskę długą, np. τὸ ὄνομα = τοῦνομα, τὸ ἔπος = τοῦπος.)

Uwaga 1. *Krasis* ma ten sam znak co *Spiritus lenis* ('). Ten znak nazywa się tu *Koronis*, i kładzie się nad samogłoską przez *Krasis* powstałą; opuszcza się jednak, jeżeli też samogłoska zaczyna wyraz, bohy się *Koronis* zeszyła ze znakiem *Aspiracyi*, np. τὰ ἀγαθά = τὰγαθά; ἂ ἄν = ἄν. O Akcentowaniu w takim razie patrz niżej pod §. o Akcencie.)

Uwaga 2. *Krasis* tem się różni wyraźnie od *Elizyi*, że z tamtej powstaje zawsze samogłoska długa, np. τὰ ἄλλα = τᾶλλα (przeciwnie ἄλλ' ἄγε). Ginie jednak ta różnica, jeżeli wyraz drugi zaczyna się od długiej samogl. lub od dwugłoski, np. τὸ αὐτό = ταυτό.

3. (Najzwyczajniejszą jest *Krasis*.)

- w Artykule, np. οὐκ, οὐπί zam. ὁ ἐκ, ὁ ἐπί; τὰμά, τὰπι zam. τὰ ἐμά, τὰ ἐπί; τᾶληθές zam. τὸ ἀληθές;
- w καί i Wykrzykniku ὦ, np. κάρετή zam. καὶ ἀρετή; ὦνθρωπε zam. ὦ ἄνθρωπε;
- dość często w ἐγὼ z Słowami οἶδα i οἶμαι, np. ἐγῶδα, ἐγῶμαι;
- rzadką jest *Krasis* w *Neutr. Pron. Rel.* ὃ i ἄ, w τοί, μέντοι, οὗτοι, mianowicie w połączeniu z ἄν, ἄρα, np. τᾶν, τᾶρα, μεντᾶν, οὐτᾶρα; równie w πρό np. προῦργου zam. πρό ἐργου.

4. Jeżeli przez *Krasis* schodzi się *tenuis* jaka (π, χ, τ) z samogłoską mającą *Aspiracyą* mocną, zamienia się *tenuis* na *aspiratę* (φ, χ, θ) np. τὰ ἔτερα = θᾶτερα, τὸ ἱμάτιον = θοιμάτιον, καὶ ἔτερος = χᾶτερος, καὶ ὄσα = χῶσα, καὶ ὄστις = χῶστις, καὶ ὄπως = χῶπως. W dial. i oń, jednak pozostaje *tenuis*, np. τοῦνεκα zam. τοῦ ἐνεκα.)

5. Jeżeli *Krasis* zachodzi między Artykułem a następującem α, wtedy samogłoski Artykułu, nawet ου i ω, z następnem α zlewają się w długie α, a jeżeli Artykuł miał *Aspiracyą* mocną, takowa przechodzi na to długie α, np. ὁ ἀνὴρ = ἀνήρ, οἱ ἄνδρες = ἄνδρες, τὸ ἀληθές = τᾶληθές, τὰ ἄλλα = τᾶλλα, τὸ ἄνδρός = τᾶνδρός, τῶ ἀνδρί = τᾶνδρί, τοῦ αὐτοῦ = ταῦτοῦ.

6. Także z Zaimkiem ἔτερος spływają przypadki Artykułu zakończone na α, ο, ου, ω, φ, οι, αι, zawsze w długie α, a to stąd, że dawniej i w dial. dor. mówiono ἄτερος, nie ἔτερος, np.

τὰ ἔτερα = θᾶτερα, ὁ ἔτερος = ἄτερος, τοῦ ἐτέρου = θᾶτέρου
τῶ ἐτέρῳ = θᾶτέρῳ, οἱ ἔτεροι = ἄτεροι, αἱ ἔτεραι = ἄτεραι.

7. Kiedy καί stoi przed inną jaką dwugłoską, to czasem końcowe αι ginie w następnjej dwugłosce, np. καὶ εἰ = κεἰ, καὶ εἰς = κεις, καὶ ἦλθον = κῆλθον, καὶ οὗ = κοῦ, καὶ εὐδαίμων = κευδαίμων.

U w a g a. *I subscriptum* wtenczas tylko przy zachodzącej *Krasis* się podpisuje, kiedy to następuje po samogłosce drugiego wyrazu, np. *καὶ εἶτα* = *κᾶτα*, *ἐγὼ οἶδα* = *ἐγῶδα*; przeciwnie *καὶ ἐπειτα* = *κᾶπειτα*, *καὶ ἄν* = *κᾶν*.

8. Oto jest wykaz kontrakcyi samogłosek powstałej przez *Krasis*:

a) podług ogólnych prawideł kontrakcyi:

$a + a = \bar{a}$; $a + \varepsilon = a$; $a + o = \omega$; $o + o = ou$;
 $o + \varepsilon = ou$; $o + \iota = oi$; $\eta + \varepsilon = \eta$; $\omega + \alpha = \omega$;

b) podług prawideł wyłącznie *Krasis* służących:

$o + \upsilon = ou$ np. τὸ ὕδωρ = δοῦδωρ
 $o + \alpha\upsilon = \alpha\upsilon$ - τὸ αὐτό = ταῦτό
 $o + \alpha\iota = \alpha$ - τὸ αἴτιον = τᾶτιον
 $\omega + \varepsilon$ lub $o = \omega$ - τῶ ἐμῶ = τὸμῶ, τὸ ὀφθαλμῶ
 = τῶφθαλμῶ
 $\varphi + o = \omega$ - τῶ ὄχλω = τῶχλω
 $oi + \alpha = a$ - μέντοι ἄν = μεντᾶν
 $ou + \varepsilon = ou$ - ποῦ ἔστιν = ποῦστν
 $ou + o = ou$ - τοῦ ὀνόματος = τοῦνόματος
 $ou + \upsilon = ou$ - τοῦ ὕδατος = δοῦδατος
 $\eta + \eta = \eta$ - τῆ ἡμέρα = θῆμέρα
 $\omega + oi = \varphi$ - ἐγὼ οἶδα = ἐγῶδα
 $ou + \eta = \eta$ - τοῦ ἡμετέρου = θῆμετέρου
 $ou + ou = ou$ - τοῦ οὐρανοῦ = τοῦρανοῦ
 $\alpha\iota + \varepsilon\iota = \alpha$ - καὶ εἶτα = κᾶτα

Krasis w dialektach.

§. 12.

1. Od podanych prawideł, według których tworzy się *Krasis*, odstępują dialekty w niektórych przypadkach. I tak: w dial. *ioń.*, tudzież u *Pindara* i *Theokrita* o Artykułu splywa z $\bar{a}$ w ω , z α w φ , np. τὸ ἄγαλμα = τῶγαλμα, τὸ ἀληθές = τῶληθές, τὸ αὐτό = τωτό, ὁ ἀνὴρ = ὠνὴρ, οἱ ἄνθρωποι = ὠνθρωποι itd. U *Hom.* i *Herod.* znajduje się: ὤοιστος, ὠτότος, ὦλλοι z *Aspiracją* lekką zam. mocną (powst. z ὀ ἄριστος, ὀ αὐτός, οἱ ἄλλοι).

2. *Krasis* dialektu *dor.* jest: τῶλγεος, τῶντρω zam. τοῦ ἄλγεος, τῶ ἄντρω. — $o + \varepsilon = \omega$; $\alpha\iota + \varepsilon = \eta$, np. ὁ ἔλαφος = ὠλαφος; ὁ ἐξ = ὠξ; καὶ ἐξ = κᾶξ; καὶ εἶπε = κῆπε; καὶ ἕαν albo ῆν = κῆν (podobnież w *ioń.* *xῆν*).

O dozwoleniu *Hiatu*.

§. 13.

Hiatus rzadko kiedy jest dozwolony, a to w następujących razach:

1. W wierszu iambicznym u *Tragików* w *τί*, *quid?* np. *τί οὖν*, *τί εἶπες*; u *Komików* w *ὅτι* i *περὶ* np. *ὅτι ἐς*, *ὅτι οὐχί*, *περὶ ὁμῶν*, tudzież w *οὐδὲ εἶς*, *οὐδὲ ἕν*, *μηδὲ ἕν*, *ne unus quidem*, nawet w prozie dla różnicy od *οὐδέεις nullus*. Także *Wykrzykniki* ὦ, ναί, παῖ, ἄνα nie czynią *Hiatu*;

2. w poezji epickiej, a) kiedy pierwszy wyraz kończy się na samogłoskę długą albo na dwugłoskę np. *νῆας ἐν|πιρῆ|σαι*, *ὅτι| μὴ αὐ|τός γε Κρο|νίων*. Długa ta samogłoska albo dwugłoska pozostaje długą w *Arsis*, skracą się w *Thesis*, np. *πλά|γγ|θῆ| ἐ|πέ|αι*; b) kiedy samogłoska nie cierpi *elizyi*, albo rzadko przynajmniej, np. *παῖ|δι*

ἄμυνεν, ὁ ἄλλος; podobnie w πρό i περί; c) kiedy obadwa wyrazy oddzielone są interpunkcją, np. ἀλλ' ἄνα, εἰ μέμονάς γε; d) kiedy *Caesura* przedziela wyrazy, np. οἱ δ' ἄμφ' Ἀτρεΐωνα || ἀολλέες; e) u Hom. wyrazy mające digamma nie sprawują Hiatu np. οὐδὲ δὲ οὖς παῖδες ἔλασεν (= οὐδὲ Φούς).

Synizesis.

§. 14.

1. *Synizesis* (συνίζησις) jest to złączenie i wspólne wymówienie dwóch osobno pisanych samogłosek, tak aby obiedwie dały się nieco słyszeć; zachodzi często w wierszach, np. μή οὖ wymawia się jednozłogowo.

2. *Synizesis* łączy dwie samogłoski albo w jednym wyrazie, albo też w dwóch po sobie następujących, np. νεανίας, ἦ οὖ.

3. Najzwyczajniejsza jest *Synizesis* u Homera w samogłosce ε przed α, ο, ω, np. στήθεα, χρυσοίς, jako dwugłoskowe, θεοί jednozłogowe; w ω mianowicie w ión. *Gen.* na εω, np. Πηληϊάδεω w pięciu zgłoskach, τεθνεῶτι w trzech, στέωμεν w dwóch.

4. U poetów Attyckich *Synizesis* ma tylko miejsce a) kiedy pierwszym wyrazem jest jeden z tych: ἐπεί, ἦ, ἦ, δή, μή, albo kiedy się tenże kończy na η i ω np. ἐπεὶ οὖ dwuzgl., ἦ οὐδέις dwuzgl., μή οὖ jednozgl., ἐγὼ οὖ dwuzgl.; b) w pewnych niektórych wyrazach i formach np. θεοί jednozgl., ἐώρακα trzyzgl., ἀνεφγμένος czterozgl., mianowicie w iónsko-attyckim *Gen.* na εως, np. Θησέως.

o *Elizyi* czyli *Wyrzutni*.

§. 15.

1. *Elizya* (*Elisio*) jest to wyrzucenie samogłoski krótkiej przed wyrazem zaczynającym się także od samogłoski. Wyrzucona ta samogłoska oznacza się Apostrofem czyli *Odcinkiem*, t. j. znakiem podobnym do znaku *Spir. lenis*, np. τοῦτ' ἔστιν, γένοιτ' ἄν. — (Jeżeli przed samogłoską wyrzuconą stoi *tenuis*, a następujący wyraz ma *Aspiracją* mocną; wtedy *tenuis* zamienia się na *aspiratę* np. ἀφ' οὖ zam. ἀπὸ οὖ.)

2. *Elizya* ma miejsce zwyczajnie między dwoma schodzącymi się wyrazami; często także jednak w wyrazach złożonych, gdzie się Apostrof wypuszcza, np. ἀνελθεῖν.

3. Prozaicy używają *Elizyi* w następujących razach:

a) w Przyimkach kończących się na samogłoskę, wyjąwszy περί i πρό, np. δι' οἶκον, ἐπ' οἶκον (ale περί οἶκον, πρό οἶκον); rzadko tylko w ἔνεχα. Podobnież w wyrazach złożonych z Przyimków, np. ἀνελθεῖν;

b) w Partykułach i Przysłówkach: ἀλλά, ἄρα, ἄρα, ἄμα, εἶτα, ἔπειτα, μάλα, μάλιστα, tudzież wielu innych Przysłówkach na α zakończonych przed ἄν; dalej w ἴνα, γέ, τέ, δέ, i w złożonych z tychże οὐδέ, μηδέ, ὥστε, ὅτε, ποτέ, οὐποτε, τότε; w ἔτι, οὐκέτι, μηκέτι i ἄρχι w złożo-

nych (z małemi wyjątkami np. ἀρχιαιλος) np. ἀλλ' αὐτός, ἄρ' οὖν, μάλιστα ἄν;

- c) w Zaimkach, t. j. w przypadkach zakończonych na *a*, *o*, *e*, np. ταῦτα, τοιαῦτα, πάντα, ἄλλα, τίνα (rzadko πότερα), τοῦτο, αὐτό, ἐμέ, σά (nigdy τό, τά), np. ταῦτ' αὐτά, πάντ' ἀγαθά, πανθ' ὄσα;
- d) w ἐστί, φημί, οἶδα, οἶσθα i w ogóle w tych formach Słów, które się kończą na *μι*, *σι*, *ι*, *α*, *ε*, *ο*, np. φήμ' ἐγώ, οἶδ' ἄνδρα, ἐλέγετ' ἄν, ἐτύπτοντ' ἄν;
- e) w pewnych powszechnych sposobach mówienia, jako νῆ Δί', ἔφη!

O Elizyi u Poetów.

§. 16.

1. Poeci wyrzucają także, lubo rzadziej, dwugłoskę *ει*, ale tylko w zakończeniach biernych *μαι*, *σαι*, *ται*, *σθαι*, np. βούλεσθ' ἔφη, ἔρχομ' ἔχων.

2. Cześciej u Homera, rzadko bardzo u poetów attyc. podlega elizyi *ι* w *Dat. III. Dekl. Sing. i Plur.*, i to zawsze wtenczas tylko, kiedy żadna stąd nie powstaje dwuznaczność, np. τῷ θρονίῳ Ὀδυσσεύς (τῷ pokazuje jasno, że θρονίῳ jest *Dat.*, nie *Acc.*). Nie podpada zaś *ι* nigdy Elizyi w *ὅτι* i *περί*; nigdy także w epic. formie ἐσσί, ani też w rzeczownych Przysłówkach mającym na *δι*.

Uwaga. W słowach digammowanych złożonych u Homera Elizya nie ma miejsca, w niektórych także i u attyc. autorów np. διαίδεται, ἐπιανθάνει, ἀποεῖπε itd.

3. Z tych form, które w ἐφελξ. (§. 18.) przyjmują, samo tylko ἐστί przed samogłoską podlega Elizyi w prozie. Poeci jednak, według potrzeby wiersza, używają w tychże formach już to Elizyi, już to w ἐφελξ. wyjąwszy tylko *Dat. Plur. III. Dekl.*, gdzie Elizya nie ma miejsca.

O Elizyi przed Spółgłoskami.

§. 17.

Doryjezykowie i Epiczy odrzucają często nawet przed spółgłoskami końcową samogłoskę w ἄρα i Przyimkach παρά, ἀνά i κατά. Akcent w takim razie w tył się posuwa, np. πᾶρ' ποσί. Ἀνά i κατά jednak traca zwykle swój akcent i łączą się z następującym wyrazem: ἄν zamienia się wtedy przed *β*, *π*, *φ*, *μ* na *ἀν*, np. ἀμβρωμοῖσι albo ἄν βρωμοῖσι, ἀμπέλαγος, ἀμφόνον, ἀμμέγα; kat zaś assimiluje końcowe *τ* do następnej spółgłoski, tak jednak, że jeśli następuje aspirata, *τ* zamienia się na odpowiednią tenuis np. καθδύναμιν albo καθ' δύναμιν, κατφάλαρα zam. κατὰ φύλαρα, κακκεφαλῆς, καττάδε, καγγόνου. Też same zachodzą zmiany w wyrazach złożonych z powyższych Przyimków np. παρστάσα, ἀστάς, ἀμβλαίνειν. — Rzadko podlegają Elizyi w takim razie ἀπό i ἐπό, i to tylko przed spółgłoskami pokrewnymi, np. ἀππέμφει, ἐββάλλειν Hom.

Uwaga 1. Także w języku attyckim zachodzą się podobne zamiany, np. ἀμβάτης, ἀμβολάς Xen.

Uwaga 2. Jeżeliby przez złożenie z rzeczonymi Przyimkami zejść się miały trzy spółgłoski, natenczas wyrzucą się jedna ze spółgłosek równobrzmiących, np. κάκτανε, κάσχεθε, ἀμνάσει zam. κάκτανε, κάσχεθε, ἀμνάσει.

Oruchomych spółgłosek na końcu wyrazów.

§. 18.

1. Unika się także zbiegu dwóch samogłosek w dwóch po sobie następujących wyrazach przez to, że do końcowej samogłoski wyrazu pierwszego przydaje się jakaś spółgłoska, a mianowicie ν ($\epsilon\phi\epsilon\lambda\upsilon\sigma\tau\iota\kappa\acute{o}\nu$) ς , χ .

a) ν ($\epsilon\phi\epsilon\lambda\upsilon\sigma\tau\iota\kappa\acute{o}\nu$) dodaje się:

α , do *Dat. Plur.* na $\sigma\iota$ i do Przysłówków miejsca na $\sigma\iota$, np. $\pi\acute{\alpha}\sigma\iota\nu \epsilon\lambda\epsilon\chi\alpha$;

β , do III. Osoby *Sing.* i *Plur.* na $\sigma\iota$, np. $\tau\acute{o}\pi\tau\upsilon\sigma\iota\nu \epsilon\acute{\mu}\epsilon$, $\tau\acute{\iota}\theta\eta\sigma\iota\nu \epsilon\acute{\nu} \tau\eta\ \tau\rho\alpha\pi\acute{\epsilon}\zeta\eta$;

γ , do III. Osoby *Sing.* na ϵ , np. $\xi\tau\upsilon\pi\tau\epsilon\nu \epsilon\acute{\mu}\epsilon$;

δ , do Liczebnika $\epsilon\acute{\iota}\chi\omicron\sigma\iota$, który jednak często i przed samogłoską bez ν stoi, np. $\epsilon\acute{\iota}\chi\omicron\sigma\iota\nu \acute{\alpha}\nu\delta\rho\epsilon\varsigma$ albo $\epsilon\acute{\iota}\chi\omicron\sigma\iota \acute{\alpha}\nu\delta\rho\epsilon\varsigma$;

ϵ , do epickich Partykuł $\nu\acute{o}$ i $\chi\acute{\epsilon}$ (zam. $\acute{\alpha}\nu$);

ζ , do ι *demonstrativum* (wskazującego) czasem, i to wtedy tylko, kiedy σ poprzedza, np. $\omicron\upsilon\tau\omicron\sigma\acute{\iota}\nu$, $\acute{\epsilon}\chi\epsilon\iota\nu\omicron\sigma\acute{\iota}\nu$, $\omicron\delta\tau\omega\sigma\iota\nu$;

η , doepickiego przyrostka $\phi\iota$.

Uwaga 1. W Przysłówkach miejscowych na $\theta\epsilon\nu$, jako $\pi\rho\acute{o}\sigma\theta\epsilon\nu$, $\delta\pi\iota\sigma\theta\epsilon\nu$, opuszcza się czasem końcowe ν w języku epickim, bardzo rzadko attyckim: $\pi\rho\acute{o}\sigma\theta\epsilon$, $\delta\pi\iota\sigma\theta\epsilon$.

Uwaga 2. Poci kładą niekiedy ν $\epsilon\phi\epsilon\lambda\chi$. przed spółgłoską, przez co zgłoska krótka robi się długą *per positionem*. W prozie attyc. stoi to ν zwyczajnie na końcu całych rozdziałów, często także przed większą interpunkcją, niekiedy nawet w środku dla nadania wyrazowi większego przyciśku. W prozie iońskioj ν $\epsilon\phi\epsilon\lambda\chi$. powiększającej części zaniedbane jest np. $\pi\acute{\alpha}\sigma\iota \epsilon\lambda\epsilon\chi\alpha$.

b) ς przydaje się do $\omicron\upsilon\tau\omega$ np. $\omicron\upsilon\tau\omega\varsigma \epsilon\pi\omicron\iota\eta\sigma\epsilon\nu$, często do $\mu\acute{\epsilon}\chi\rho\iota$ i $\acute{\alpha}\chi\rho\iota$. Także Przyimek $\acute{\epsilon}\chi$ przybiera ς przed samogłoską i na końcu zdania, z czego powstaje $\acute{\epsilon}\xi$, np. $\acute{\epsilon}\xi \epsilon\iota\rho\acute{\eta}\nu\eta\varsigma$ i $\epsilon\iota\rho\acute{\eta}\nu\eta\varsigma \acute{\epsilon}\xi$; przeciwnie $\acute{\epsilon}\chi$ $\tau\eta\varsigma \epsilon\iota\rho\acute{\eta}\nu\eta\varsigma$. Podobnie rzecz się ma w wyrazach złożonych z tego Przyimka, np. $\acute{\epsilon}\xi\epsilon\lambda\acute{\alpha}\upsilon\nu\epsilon\iota\nu$, $\acute{\epsilon}\chi\tau\epsilon\lambda\epsilon\iota\nu$.

Uwaga. W dial. ioń. i poczęści w poezji attyc. znajdujemy jeszcze: $\acute{\alpha}\tau\rho\acute{\epsilon}\mu\alpha\varsigma$ i $\acute{\alpha}\tau\rho\acute{\epsilon}\mu\alpha$; Liczebniki na $\kappa\iota\varsigma$ zakończone: $\pi\omicron\lambda\lambda\acute{\alpha}\kappa\iota\varsigma$ i $\pi\omicron\lambda\lambda\acute{\alpha}\kappa\iota$; $\xi\mu\pi\alpha\varsigma$ i $\xi\mu\pi\alpha$ (tylko poet.) $\acute{\alpha}\nu\tau\iota\upsilon\rho\acute{\upsilon}$ i $\acute{\alpha}\nu\tau\iota\upsilon\rho\upsilon\varsigma$.

c) χ dodaje się do Negacyi $\omicron\upsilon$, nie, np. $\omicron\upsilon\chi \acute{\alpha}\iota\sigma\chi\rho\acute{o}\varsigma$; przed Aspiracją mocną zamienia się to χ na χ' , np. $\omicron\upsilon\chi' \acute{\eta}\delta\acute{\upsilon}\varsigma$. Z $\omicron\upsilon\chi$ i $\acute{\epsilon}\tau\iota$ złożono $\omicron\upsilon\chi\acute{\epsilon}\tau\iota$, a podług tej analogii zam. $\mu\eta \acute{\epsilon}\tau\iota$ mówiono $\mu\eta\kappa\acute{\epsilon}\tau\iota$. Kiedy jednak $\omicron\upsilon$ stoi na końcu zdania albo też samo jedno, wtenczas pisze się $\omicron\upsilon'$ bez względu na to, czy następuje samogłoska czy spółgłoska, np. $\omicron\upsilon'$ $\acute{\alpha}\lambda\lambda\acute{\alpha}$ itd. (nie; ale —).

II. O zamianie Spółgłosek.

§. 19.

Spółgłoski jedne zamieniają się często na drugie, tak w różnych dialektach, jako też w odmianie form grammatycznych. Ogólne prawidło w tym względzie jest to:

- a) Spółgłoski tegoż samego organu (§. 5, 1.) zamieniają się między sobą, i
 b) Spółgłoski tegoż samego brzmienia (§. 5, 2.) zamieniają się także między sobą.

O zamianie Spółgłosek w dialektach.

§. 20.

Zamiana spółgłosek w dialektach polega na tych samych głównych prawidłach, że spółgłoski tego samego organu między sobą, i spółgłoski tego samego brzmienia także między sobą się zamieniają.

A. Zamiana Spółgłosek tego samego brzmienia.

1. Zamiana Niemych (*Mutae*):

a) mocnych:

π i κ, bo Zaimki pytające i nieokreślne πῶς, πότε, ποῖος, ὅποιος itd. brzmia w dial. ioń. i eol. κῶς, κότε itd.;
 τ i κ: πότε, ποτέ, ὅτε, τότε, ὅποτε, ἄλλοτε brzmia w dial. dor. πόκα, ποκά, ὅκα, τόκα, ὅπόκα, ἄλλοκα. Przeciwnie: dor. τήνος zam. κείνος, ἐκείνος;
 τ i π: στάδιον brzmi w dor. i eol. σπάδιον;

b) słabych:

β i γ, np. βλήχων brzmi w ioń. γλήχων, βλέφαρον po eol. i dor. γλέφαρον;
 γ i δ, np. γῆ = eol. i dor. δᾶ;
 β i δ, np. ὀβελός po dor. ὀδελός;

c) przydechowych:

θ i φ, np. θήρ, θλᾶν, οὔθαρ, w eol. i dor. φήρ, φλᾶν, οὔφαρ (*uber*);
 θ i χ, np. ἕξωθεν, po dor. ἕξεχα.

2. Zamiana Płynnych (*Liquidae*):

a) płynnych pomiędzy sobą:

λ i ν przed θ i τ, np. ἦνθον, βέντιστος po dor. zam. ἦλθον, βέλτιστος; ioń. πλευρών zam. πνεύμων;
 λ i ρ, np. att. κρίβανος zam. κλίβανος;

b) płynnej ρ i syczącej σ, i tak w nowo-att. ρρ zam. ioń. i staro-att. ρσ, np. ἄρσην i ἄρρην, κόρση i κόρρη.

B. Zamiana Spółgłosek tego samego Organu.

a) Zamiana wargowych:

φ i π, pierwsze w att., drugie w ioń. np. att. ἀσπάραγος, ioń. ἀσπάραγος. Podobnie eol. i dor. π zam. φ, np. eol. ἀμπί, zam. ἀμφί, i dla tego też powszechnie ἀμπέχειν itd.;
 μ i β, np. βλώσχειν i μολεῖν;
 μ i π, np. ὄππατα, πεδά w eol. zam. ὄμματα, μετά.

b) Zamiana podniebiennych:

γ i κ, np. κναφεύς i γναφεύς;
 χ i κ, np. ioń. δέχομαι zam. δέχομαι, ioń. κιδών zam. χιδών.

c) Zamiana językowych:

δ i τ np. δάπισ i τάπισ (tapet);
 θ i τ, np. αἴτις ioń. i epic. zam. αἴθις.

Uwaga. W niektórych wyrazach przechodzi aspiracya z jednej zgłoski na drugą, np. ioń. κιδών zam. χιδών, ioń. ἐνθαῦτα zam. ἐνταῦθα.

σ i δ przed μ, np. dor. ὀδμή zam. ὀσμή;
 σ i θ w epic. εἰλήλουθα od εἰλήλουθα, κεχορυθμένος zam. κεκορυσμένος, ἐπέπιθμεν od πέιδω;
 σ i τ, np. eol. i dor. Ποτειδάν, ἔπετον, εἶκατι, τύ, τέ zam. Ποσειδῶν, ἔπεσον, εἶκοσι, σύ, σέ. Formy att. τεῦτλον, τηλία, τύρβη (*turba*) brzmia w dial. ioń. i powszechnym σεῦτλον, σηλία,

- σύρβη; *τήμερον* i *τήτες* tylko w komedyi, w tragiedyi zaś i u innych Attyków *σήμερον*, *σήτες*;
- σσ i ττ. Zamiast ioń. σσ ma dial. att. zwykle ττ, np. ioń. *τάσσω*, *γλώσσα*, att. *τάττω*, *γλώττα*. Jednakowoż ioń. brzmi nie σσ nietylko jest zwyczajniejsze u Attyków starszych (Trag. i Thueyd.), ale także znajduje się i u innych; owszem niektóre wyrazy mają zawsze σσ, np. *πάσσω*, *πήσσω*, *βασιλισσα* i inne;
- σ i υ w eol. i dor. zakończeniu *μεσ* zam. *μεν* (w Słowach), np. *τύπτομεσ* zam. *τύπτομεν*;
- ξ i δ, np. eol. i ioń. *ζορκάς* zam. *δορκάς*;
- ξ i δδ, np. dor. *μάδδα* zam. *μάζα*;
- ξ i σδ w eol. i dor. w środku wyrazów, np. *μελίσδετα*, *μέσδων*, zam. *μελίζετα*, *μέζων* albo *μείζων*; przeciwnie σδ i ζ w niektórych Przysłówkach miejscowych na ζε zam. *σδε*, nawet w dial. att., np. *Αθήναζε* zam. *Αθήνασδε*, tudzież w Przysłówkach *βύζην* i *βύζον* zam. *βύσδην*, *βύσδον*;
- ξ i ττ, np. att. *συρίττειν*, *ἀρμόττειν* zam. *συρίζειν*, *ἀρμόζειν*;
- ξ i σ albo σσ, np. epic. i staro-att. *ξύν* zam. *σύν*, ioń. *διξός* zam. *δισσός*; nawet w odmianie Futuri i Aoristi używają Dor. ξ zam. σ (o czem w nauce o Słowie).

d) Zamiana Spółgłosek podwójnych:

- ξ i φ mieniają się ze swemi pojedynczemi *χσ* i *πσ*, ale tak, że *σ* stawą przed *χ* i *π*, np. eol. *σκένος*, *σπάλις* zam. *ξένος*, *φάλις*. Podobnie *σφ* i *ψ*, np. dor. *φέ* zam. *σφέ*.

Uwaga. Rzadko tylko zdarza się, że Spółgłoski wcale niepokrewne między sobą się zamieniają, np. *μόγισ* i att. *μόλις*, ioń. *κοεῖν* zam. *νοεῖν*, epic. *κελαινός* zam. *μέλας*;

π i σσ, np. eol. i ioń. *ὑσσω*, *πέσσω*, *πίσσω* zam. *ὑπτω*, *πέπτω*, *πίπτω*.

O zamianie Spółgłosek w odmianie i pochodzeniu wyrazów.

§. 21. A.

1. Kiedy dwie spółgłoski Nieme obok siebie stanąć mają, takowe muszą być równobrzmiące, t. j.:

Tylko mocna przed mocną, tylko słaba przed słabą, tylko aspirata przed aspiratą stać może (§. 5, 2.), np. *ἐπτά*, *νυχτός*, *βδελυρός*, *ερίγδουπος*, *ἄχθος*, *φθίνω*.

Jeżeli więc albo w formacyi albo w wyrazie pochodnym zéjdą się dwie nieme różnobrzmiące, pierwsza z nich zamienia się na odpowiednią drugiej, np.

z *γράφω* (piszę) — *γραπτός*, *γράβδην*
z *πλέχω* (plotę) — *πλεχθείς*.

Jeżeli zaś dwie spółgłoski nieme równobrzmiące stoją już obok siebie, a jedna z nich zmianie jakiegóś podlega, zmiana takowa pociąga téż koniecznie za sobą zmianę drugiej spółgłoski np.

ἐπτά, *ἡμέρα* — *εφθήμερος* (siedmiodniowy)
νύχτα — *νύχθ' ὄλην* (całą noc).

Uwaga. Sam tylko Przyimek *ἐξ* może stać przed wszystkiemi rzeczonymi spółgłoskami, np. *ἐκθεῖναι*, *ἐκδοῦναι*, *ἐκβάλλειν* itd.

2. Nie wszystkie jednak mocne, słabe i przydechowe stoją obok swoich równobrzmiących: takie jest w tym względzie prawidło:

Z dwóch spółgłosek stojących obok siebie, czy to mocnych, czy to słabych, czy to przydechowych, druga zawsze być musi językową. Łączą się więc tylko:

$\pi \} \tau$ $\beta \} \delta$ $\varphi \} \theta$
 $\chi \} \tau$ $\gamma \} \delta$ $\chi \} \theta$

Podług tego zachodzą w ogóle następujące zamiany:

β przed τ	} zamienia się na	π , np. (od <i>τρίβω</i>)	<i>τέτριβται</i> = <i>τέτριπται</i> ,
φ - τ		π , - (od <i>γράφω</i>)	<i>γέγραφται</i> = <i>γέγραπται</i> ,
γ - τ		χ , - (od <i>λέγω</i>)	<i>λέλεγται</i> = <i>λέλεχται</i> ,
χ - τ		χ , - (od <i>βρέχω</i>)	<i>βέβρεχται</i> = <i>βέβρεχται</i> ,
π - δ		β , - (od <i>ΡΑΠ</i>)	<i>ράπδος</i> = <i>ράβδος</i> ,
φ - δ		β , - (od <i>γράφω</i>)	<i>γράφθην</i> = <i>γράβθην</i> ,
χ - δ		γ , - (od <i>πλέχω</i>)	<i>πλέχθην</i> = <i>πλέγθην</i> ,
χ - δ		γ , - (od <i>βρέχω</i>)	<i>βρέχθην</i> = <i>βροέθην</i> ,
π - θ		φ , - (od <i>ΤΥΠ</i>)	<i>τύπθην</i> = <i>τύφθην</i> ,
β - θ		φ , - (od <i>τρίβω</i>)	<i>ετρίβθην</i> = <i>ετρίφθην</i> ,
χ - θ	χ , - (od <i>πλέχω</i>)	<i>επλέχθην</i> = <i>επλέγθην</i> ,	
γ - θ	χ , - (od <i>λέγω</i>)	<i>έλέγθην</i> = <i>έλέχθην</i> .	

B.

Mocne ($\pi \chi \tau$) nietylko we formacyi i wyrazach pochodnych, ale także w dwóch wyrazach osobnych, przed aspiracją mocną zamieniają się na przydechowe tegoż samego organu ($\varphi \chi \theta$); słabe zaś ($\beta \gamma \delta$) podlegają tej zamianie tylko we formacyi wyrazów, np.

$\acute{\alpha}\pi' \omicron\delta = \acute{\alpha}\varphi' \omicron\delta$, $\acute{\epsilon}\pi\eta\mu\epsilon\rho\varsigma = \acute{\epsilon}\varphi\eta\mu\epsilon\rho\varsigma$ (z $\acute{\epsilon}\pi\iota$ $\eta\mu\epsilon\rho\alpha$)
 $\omicron\upsilon\kappa \delta\acute{\sigma}\iota\omega\varsigma = \omicron\upsilon\chi \delta\acute{\sigma}\iota\omega\varsigma$, $\delta\epsilon\chi\eta\mu\epsilon\rho\varsigma = \delta\epsilon\chi\eta\mu\epsilon\rho\varsigma$

$\acute{\alpha}\nu\tau' \acute{\omega}\nu = \acute{\alpha}\nu\theta' \acute{\omega}\nu$, $\acute{\alpha}\nu\tau\acute{\epsilon}\lambda\chi\omega = \acute{\alpha}\nu\theta\acute{\epsilon}\lambda\chi\omega$

$\acute{\epsilon}\iota\lambda\omicron\gamma\text{-}\acute{\alpha} = \acute{\epsilon}\iota\lambda\omicron\chi\alpha$; (ale $\acute{\lambda}\acute{\epsilon}\gamma'$ $\acute{\epsilon}\tau\acute{\epsilon}\rho\alpha\nu$)

$\tau\acute{\epsilon}\tau\upsilon\pi\text{-}\acute{\alpha} = \tau\acute{\epsilon}\tau\upsilon\varphi\alpha$

$\tau\acute{\epsilon}\tau\upsilon\rho\iota\beta\text{-}\acute{\alpha} = \tau\acute{\epsilon}\tau\upsilon\rho\iota\varphi\alpha$ (ale $\tau\acute{\rho}\iota\beta'$ $\omicron\upsilon\tau\omega\varsigma$).

Uwaga 1. Ta zamiana ma także miejsce w zachodzącej *Krasis*, np. $\theta\acute{\alpha}\tau\epsilon\rho\alpha$ zam. $\tau\acute{\alpha}$ $\acute{\epsilon}\tau\epsilon\rho\alpha$.

Uwaga 2. W niektórych wyrazach złożonych aspirowana płynna ρ zamieniła poprzedzającą mocną na aspiratę, np. *φροίμιον* zam. *προσίμιον*, *θράσσω* przez *Krasis* z *ταράσσω*, *φροῦδος* z *πρό* i *δόδος*.

Uwaga 3. W dial. i oń. *Spiritus asper* nie wywiera żadnego wpływu na poprzedzającą mocną, np. $\acute{\alpha}\pi' \omicron\delta$, $\acute{\epsilon}\pi\eta\mu\epsilon\rho\varsigma$, $\omicron\upsilon\kappa \delta\acute{\sigma}\iota\omega\varsigma$ itd.

C.

1. Taż sama Aspirata nigdy dwa razy nie stoi tuż po sobie, tylko pierwsza zamienia się w takim razie na odpowiednią mocną np. *Σαφφώ*, *Βάχχος*, *Ἀτθίς*, nie *Σαφφώ*, *Βάχχος*, *Ἀθθίς*.

2. Dwie bezpośrednio po sobie następujące zgłoski nie mogą się zaczynać od aspirat: pierwsza aspirata zamienia się w takim razie na mocną, np.

ἐδρύφην (od δρύπτω)	zamienia się na	ἐτρόφην,
φεφίληχα (od φιλέω)	- - -	πεφίληχα,
δύφω	- - -	τύφω,
δρέφω	- - -	τρέφω,
ἐδάφην (od θΑΦ, θάπτω)	- - -	ἐτάφην,
τριχός (od ΘΡΙΧ, θρίξ)	- - -	τριχός,
τρέχω	- - -	τρέχω,
ταχύς	- - -	ταχύς,
τίδημι	- - -	τίδημι.

Jeżeli więc w odmianie wyrazu druga aspirata ginie, pierwsza naturalnie wraca się, np.

ἐτρόφην	ale	δρύπτω,	δρύφω	τριχός	ale	θρίξ,
τρέφω	-	δρέφω,	δρέμμα	ταχύς	-	θάσσω,
ἐτάφην	-	θάπτω,	θάφω	τρέχω	-	θρέξομαι.

Uwagi.

1. Prawidło to względem zamiany pierwszej aspiraty na mocną podlega niektórym wyjątkom. Wtenczas tylko zamiana ta ma miejsce, kiedy albo obiedwie aspiraty do Zródłosłowu należą, np. τριχός od ΘΡΙΧ, τρέφω od ΘΡΕΦ, albo też pierwsza aspirata należy do reduplikacyi, druga do Zródłosłowu, np. πεφίληχα zam. φεφίληχα, κέχυται zam. χέχυται, τίδημι zam. θίδημι.

2. Przeciwnie nie zmienia się aspirata pierwsza weale, kiedy aspirata druga należy do zakończenia przybranego; a zatem:

a) w zakończeniach biernych zaczynających się od θ, np.

ἐδρέφ-θην,	θρεφ-θήναι,	θαφ-θήσεσθαι,
ἐθάφ-θην,	θαφ-θείς,	θαφ-θήσομαι,
ἐχού-θην,	χου-θήναι.	

Wyjątek znów jednak stanowi *Aor. I. Pass.* i Czasy od niego pochodzące dwóch tych Słów: θύειν i τυθέναι, które stosują się do ogólnego prawidła, t. j. θ Zródłosłowu przechodzi w mocną τ przed zakończeniami zaczynającymi się od θ, np. ἐτύθην, τυθήσομαι; ἐτέθην, τεθήσομαι;

b) w zakończeniu *Imperatiwu* θι, np. φά-θι, τέθνα-θι;

c) w zakończeniach *Przysłówkowych* θε(ν) i θι, np. Κορινθό-θεν, z Koryntu, Κορινθό-θι, w Koryncie;

d) we wszystkich zakończeniach pochodnych, np.

φθί-θω (od ΦΘΙ),	σχέ-θω (od ΣΧΕ);
------------------	------------------

e) w aspirowanem zakończeniu *Perfecti* ά, tych Słów, których charakterem jest wargowa albo podniebienna, np. τέθλιφα (zam. τέθλιβ-ά).

Podług tych podanych prawideł porównajmy następujące formy, w których

a) Aspirata zamienia się: b) Aspirata nie zamienia się:

τρέφω, τέτροφα, ἐτάφην	ἐθράφ-θην, τεθράφ-θαι,
ἐτάφην, τάφος	ἐθάφ-θην, τεθάφ-θαι,
ἔταφον (<i>Aor. II.</i>)	τεθάφ-θω, τέθλιφα.

3. W zakończeniu *Imperatiwu Aor. I. Pass.*, w którym obydwie zgłoski zaczynające się powinny od θ — a zatem θηθι —, nie pierwsza, lecz druga aspirata zamienia się na mocną (θητι), a to dla tego, aby się θ, będące cechą Czasu, nie zatario, np. τύφθητι zam. τύφ-θη-θι albo τύπ-τη-θι.

4. We wyrazach złożonych Aspiraty mogą zacząć dwie zgłoski po sobie, np. ἀχθοφόρος, δρυνθοθήρας, ἐφουφή, καθυφήτημι itd. Jedyny wyjątek stanowi ἐχεχειρία (od ἔχειν i χεῖρ), zawieszenie broni.

D.

Spółgłoska językowa (τ δ θ) przed drugą językową zamienia się na σ (we formacyi). Zamienia się więc:

ἐπειθ-θην (od πείθω) na ἐπέισθην
 πειθτέος (od πείθω) na πειστέος
 ἤρειδθην (od ἐρείδω) na ἤρείσθην.

E.

Kiedy spółgłoski nieme zéjdą się z płynnemi, albo płynne z płynnemi, wtedy podlegają następującym prawidłom:

1. **Wargowe** π β φ przed μ zamieniają się na μ
Podniebienne χ γ χ - μ - - - γ
Językowe τ δ θ - μ - - - σ
- a) **Wargowe:** τέτριβμαι (od τρίβω) = τέτριμμαι
 λέλειπμαι (od λείπω) = λέλειμμαι
 γέγραμμαι (od γράφω) = γέγραμμαι
- b) **Podniebienne:** πέπλεκμαι (od πλέκω) = πέπλεγμαι
 λέλεγμαι (od λέγω) = λέλεγμαι
 βέβρεχμαι (od βρέχω) = βέβρεγμαι
- c) **Językowe:** ἤνυσμαι (od ἀνύτω) = ἤνυσμαι
 ἤρειδμαι (od ἐρείδω) = ἤρεισμαι
 πέπειδμαι (od πείθω) = πέπεισμαι
 κεχόμιδμαι (od κομίζω) = κεχόμισμαι.

Uwaga. W niektórych wyrazach ostała się podniebiana i językowa przed μ, np. ἀκμή, πότμος.

2. **Wargowe** π β φ łączą się z σ w podwójną φ
Podniebienne χ γ χ - - - σ - - - ξ
Językowe τ δ θ przed σ wyrzucają się:

- a) **Wargowe:** λείπω (od λείπω) = λείφω
 τρίβω (od τρίβω) = τρίφω
 γράφω (od γράφω) = γράφω
- b) **Podniebienne:** πλέκω (od πλέκω) = πλέξω
 λέγω (od λέγω) = λέξω
 βρέχω (od βρέχω) = βρέξω
- c) **Językowe:** ἀνύτω (od ἀνύτω) = ἀνύσω
 ἐρείδω (od ἐρείδω) = ἐρείσω
 πείθω (od πείθω) = πείσω
 ἐλπίζω (od ἐλπίζω) = ἐλπίσω.

Uwaga. Wyjątek stanowi znów Przyimek ἐχ przed σ, np. ἐχωζω.

3. N przed wargowemi (π β φ ψ) zamienia się na μ
 ν - podniebieniemi (χ γ χ ξ) zam. się na γ
 ν - językowemi (τ δ θ) nie zmienia się.

ἐνπειρία = ἐμπειρία   συγκαλέω = συγκαλέω
 ἐνβάλλω = ἐμβάλλω   συγγιγνώσκω = συγγιγνώσκω
 ἐμφρων = ἐμφρων   σύγχρονος = σύγχρονος
 ἐνψυχος = ἐμφυχος   συνξέω = συξέω.

Nie zmieniają się: συντείνω, συνδέω, συνδέω.

Uwaga. Wyjmują się *Encliticae*, np. ὄνπερ, τότε.

4. *N* przed płynną zamienia się na tę samą płynną, np. *συνλογίζω* = *συλλογίζω*, *συνμετρία* = *συμμετρία*, *συνρίπτω* = *συρρίπτω*.

Uwaga. Wyjmuje się *εν* przed *ρ*, np. *ενρίπτω* (jednak zwyczajnie *ερρυθμος* niż *ενρυθμος*); rzadko *εν* przed *λ*, np. *ενλακxεώω* zam. *ελλακxεώω*.

5. *N* przed *ζ* wyrzuca się; *ν* przed *σ* wyrzuca się także w formacyi i w tych wyrazach złożonych, w których po *σ* jeszcze jaka spółgłoska następuje, np.

συνζυγία = *συζυγία*; *δαίμονσι* = *δαίμοσι*;
σύνστημα = *σύστημα*; ale *ἔνσοφος*, nie *ἔσοφος*.

Uwaga. Wyjątek stanowi *εν*, np. *ενσπείρω*, *ενξεδύγνυμι*; także *πάλιν*, np. *παλίνσκιος*. — Dalej *ν* przed zakończeniami *σαι* i *σις* w formach i wyrazach pochodzących od Słów na *αίνω*, np. *πέφασαι* (od *φαίνω*), *πέπασις* (od *πεπαίνω*); tudzież w Rzeczownikach *ή* *ἔλμινς*, *ή* *πείρωνς*, *Τίρωνς*. *N* w Przyimku *σύν* w Słowach złożonych przed *σ* zamienia się na *σ*, np. *συσσώζω* zam. *συνσώζω*.

O zbiegu kilku Spółgłosek.

§. 22.

1. W języku Greckim schodzą się dwie albo trzy, rzadko cztery spółgłoski, a nigdy więcej. Widzieliśmy z resztą w §. poprzednim, że już zbieg dwóch spółgłosek przeszkadzał niekiedy harmonii.

Uwaga 1. Czasem wtrącenie trzeciej spółgłoski ułatwia wymówienie dwóch innych. Jeżeli np. płynna *μ* albo *ν*, przez wypuszczenie samogłoski, stanąć ma tuż przed płynną *λ* albo *ρ*, wtrąca się pomiędzy nie słaba tego samego organu *co μ* i *ν*, t. j. *β* po *μ* a *δ* po *ν*, np. *μεσημβρία* zam. *μεσημρία*; epic. *μέμβλεται* zam. *μέμλεται* (*ν* *μεμέληται*); *άνήρ* ma *Gen.* *άνδρός*.

2. Jeśli w odmianie Słowa do spółgłoski Źródłosłowej dodaje się zakończenie zaczynające się od *σθ*, wtedy wyrzuca się *σ*, np.

λελείπ-σθων (od *λείπω*) = *λελείφθων*
λελέγ-σθωσαν (od *λέγω*) = *λελέγθωσαν*
ήγγέλ-σθαι (od *αγγέλλω*) = *ήγγέλθαι*.

3. Kiedy płynna *ν* zetchnie się z językową i *σ* razem, wtedy wyrzuca się tak *ν*, jako też językowa, a krótkie samogłoski przed *σ* przedłużają się: *ε* na *ει*; *ο* na *ου*; *α*, *ι*, *υ* na *ᾱ*, *ῑ*, *ῡ*, np.

τυφθέντσι = *τυφθεῖσι*. *λέοντσι* = *λέουσι*
σπένδσω = *σπέισω* *ἔλμινθσι* = *ἔλμισι*
πάντσι = *πᾶσι* *δεικνύντσι* = *δεικνῶσι*
τύφαντσι = *τύφᾶσι* *Ξενοφῶντσι* = *Ξενοφῶσι*.

Uwaga 2. *Metathesis*. Dla złagodzenia przykrój wymowy przestawiali często Grecy spółgłoski, kiedy jedna z nich była płynna, np. w formach poet. *ἐπρανθον*, *ἔδραθον*, *ἔδραχον* od *πέρθω*, *perdo*, *δαρθάνω*, *σπię*, *δέρκομαι*, *widzę*.

O podwajaniu i wyrzucaniu Spółgłosek.

§. 23.

1. Podwajają się w języku Greckim tylko *Semivocales* λ, μ, ν, ρ, σ i niema τ, np. ἄλλος, μᾶλλον, κόμμα, λήμμα, κάναβις, ἔρρω, τάσσω, λέύσσω, ἤσσω; τάττω, ἤπτων. — W niektórych wyrazach podwajają się też π i χ, np. ἵππος, κοῦ, κόκκος, jądrko.

2. Ppodwaja się także po *Augmencie*, np. ἔρρεον, tudzież w wyrazach złożonych, kiedy przed ρ poprzedza krótka samogłoska np. ἄρρηκτος, βαθύβροος; przeciwnie εὖ-ρωστος.

Uwaga 1. Homer i niekiedy także poeci att. nie podwajają spółgłoski, kiedy miara wiersza tego wymaga, np. ἐράπτωμεν (od ῥάπτω), ἀμφιρύτη (od ῥεῖν). Rzadko nie podwajają w Ὀδυσσεύς, zam. Ὀδυσσεύς; φάρυγος zam. φάρυγος.

Uwaga 2. Przeciwnie znów i Homer i inni poeci podwajają często, według potrzeby wiersza, po krótkich samogłoskach następujące spółgłoski:

- a) *Semivocales* λ, μ, ν, ρ, σ po *Augmencie*, np. ἔλλαβον, ἔμμαθον, ἔννεον (od νέω, πlynę), ἔρρεον, ἔσσευα, zam. ἔλαβον itd.;
- b) te same *Semivocales* we wyrazach złożonych, np. νεόλλουτος (z νέος i λούω), ἀμμορος, φιλομμειδής, ἀνέφελος, εὐσσελμος;
- c) σ w zakończeniu *Dat.* na σι, tudzież w *Fut.* i *Aor.*, np. νέχουσι, δώμασι; κάλεσσα, ἠρόσαι, φράσσομαι;
- d) σ w środku niektórych wyrazów, np. ὕσον, τόσσον, ὀπίσσω, πρόσσω, ἔσσομαι; μέσσοσ, νεμέσσα, νεμεσηθεις, θυσανθεις;
- e) ze spółgłosek niemych podwaja Homer π w *Zaimkach* pytających, które się od ὅπ zaczynają, np. ὅπως itd.; — χ w πελεκάω; — τ w ὅτι, quodcumque.

Rozdział Trzeci.

O Zgłoskach.

O kończeniu i oddzielaniu Zgłosek.

§. 24.

1. Ostatnia zgłoska w każdym wyrazie Greckim kończy się tylko albo na samogłoskę, albo też na jedną z tych trzech półsamogłosek: ν, ρ, σ (także na ξ i φ, które w sobie mieszczą końcowe ς) np. σῶμα, μήν, ῥήτωρ, παῖς, χάρις; νόξ, γύψ itd.

Uwaga. Wyjątek stanowi Przyimek ἐξ i Negacya οὐκ w ciągu mowy; bo na końcu zdania mówiono zawsze ἐξ i οὐ.

2. Podobnież i w środku wyrazów kończą się zgłoski ile możności na samogłoski albo na półsamogłoski. Jeśli więc wyraz ma się rozłożyć na pojedyncze zgłoski, oddzielają się te zgłoski tak, że poprzednia kończy się na samogłoskę, a do następnęj przenoszą się spółgłoski, np. ἔ-βδο-μος, ὕ-γδο-ος, τύ-πτω, λέ-λε-γμαί, Κά-δμος, τύ-φθεις, ἐ-σθλός, αἰ-σχροός.

3. Wyjątki od tego prawidła są:

- a) kiedy dwie równe spółgłoski obok siebie stoją, jako ππ, λλ itd., albo też mocna obok odpowiedniej aspiraty (πφ, χχ, τθ), albo wreszcie płynna (λ, μ, ν, ρ) przed jaką inną spółgłoską; wtedy jedna spółgłoska do poprzedzającej, druga do następującej zgłoski się przyłącza, np. ἄλ-λος, τὰτ-τω; Βάχ-χος, Σαπ-φώ; ἄλ-χος, ἔρ-ρον. Tylko μν nigdy się nie rozdziela, np. ἀ-μνός, μέ-μνη-σο.
- b) Wyrazy złożone oddzielają się podług części złożonych, np. προσ-φέρω, συν-εκ-φώνησις.

O Iloczasię zgłosek.

§. 25.

1. Zgłoski są albo krótkie albo długie: długość zaś zgłoski zależy albo od naturalnej długości samogłoski (długość z natury), albo też od następstwa spółgłosek (długość z następstwa, *per positionem*).

2. Jest więc zgłoska krótka, jeśli jej samogłoska krótka jest, jako to ε, ο, ἄ, ἰ, ὄ, i kiedy po krótkiej samogłosce następuje albo znów samogłoska, albo też pojedyncza spółgłoska, np. ἐνόμισα, ἐπύθετο.

3. Zgłoska jest długą z natury, kiedy albo pojedyncza samogłoska jest długa: η, ω, ā, ī, ū, albo kiedy jest dwugłoska, np. ἦρωσ, κρίνω(ι), γέφυρα, ισχύρους(υ), παιδεύης. Dla tego też zgłoski ściągnięte zawsze są długie, np. ἄκων (zam. ἀέκων) βότρως zam βότρουας).

4. Zgłoska z krótką samogłoską staje się długą przez następstwo (*positio*), kiedy po samogłosce krótkiej następują dwie spółgłoski lub więcej, albo też, co to samo jest, spółgłoska podwójna (ζ, ξ, ψ), np. ἐκστέλλω, τύφῶντες(υ), κόραξ (κόρακος), τράπεζα.

Uwagi.

1. Następstwo niemiej z płynną (*muta cum liquida*) nie czyni poprzedzającej samogłoski długą, np. ἀτεκνος, ἀπεπλος, ἀκμή. Tylko w następujących razach *muta cum liquida* czyni samogłoskę poprzedzającą długą, t. j.

a) w wyrazach złożonych, np. ἐκνέμω;

b) kiedy słaba (β γ δ) stoi przed jedną z tych trzech płynnych λ, μ, ν, np. βίβλος(ι), εἰσοδμος, πέπλεγμαι;

c) w języku epickim *muta cum liquida* czyni samogłoskę długą; w poezji att. tylko θλ.

2. Jeżeli samogłoska z natury długa styka się z dwoma spółgłoskami, samogłoskę tę długo wymówić należy, np. πρᾶττω(ā), πρᾶξις, πρᾶγμα; jeżeli zaś samogłoska z natury krótka przez następstwo długą się staje, wymawia się krótko, np. τᾶττω, τᾶξις.

3. Samogłoski obojętne α, ι, υ nie mogą w jednym i tym samym wyrazie raz krótko, drugi raz długo się wymawiać. Jednocześnie są wyrazy, w których poeci uważali α, ι, υ, już to za krótkie, już to za długie, np. φίλος(ι) i φίλος; ἄνθρωπος i ἄνθρωπος, Ἄρης (ἄ) i Ἄρης (α) itd. Niekiedy zmienia się iloczyn wyrazów w dialektach, np. epic. κάλος, att. κάλος; ep. ἴσος, att. ἴσος.

O następstwie u poetów.

§. 26.

1. Kiedy dwa wyrazy następują po sobie, z których pierwszy kończy się na samogłoskę krótką, a drugi się zaczyna od dwóch spółgłosek; wtedy samogłoska krótka pierwszego wyrazu, według potrzeby, albo za krótką, albo za długą się uważa, zwykle jednak wtenczas tylko za długą, kiedy na zgłoskę krótką *Arsis* pada, np. JI. γ. 64. μή μοι δῶρ' ἐρατὰ πρόφειρ' εἰ χρῴσῃς Ἀφροδίτης.

2. Jeśli zaś wyraz pierwszy kończy się na spółgłoskę, a drugi także od spółgłoski się zaczyna, wtenczas zgłoska zawsze długa jest przez następstwo, np. JI. γ. 68. ἄλλους μὲν κάθεισὼν Τρώϊας καὶ πάντας Ἀχαιούς.

3. Samogłoska długa albo też dwugłoska na końcu wyrazu krótką się staje, kiedy następujący wyraz zaczyna się od samogłoski niedługimowanej, i to tylko w *Thesis*, bo w *Arsis* przeciwnie za długą się uważa, np. JI. α. 358. ἡμῆν' ἐν βένθεσσιν; JI. β. 621. οἶες, ὁ μὲν Κτεάτοῦ, ὁ δ' ἄρ' Ἐδρύτου Ἀκτορίωνος. JI. α. 333. αὐτὰρ ὀξυγνώησιν ἐνὶ φρεσὶ φώνησέν τε (Fῆσιν).

4. Rzadko bardzo, i po wiekszej części w pewnych tylko wyrazach i formach, samogłoska długa albo dwugłoska skracają się także w środku wyrazu, przed następującą samogłoską, np. u Hom. ἐπέτῃ, a u att. Dram. poetów w iambach w Zaimkach: οἶος, ποῖος, τοιοῦτος, τοιῶδες, zawsze w Zaimkach złożonych z *demonstrativum*, np. τουτοῦ, ἀτταῖ, tudzież w formach οἶει (od οἶομαι) i ποῖεῖν.

O ilocz. trzech obojętnych samogłosek a, ι, υ w przedostatniej zgłosce.

§. 27.

Dla dobrego wymawiania wiedzieć należy, kiedy samogłoski a, ι, υ w przedostatniej zgłosce trzy- i więcejzłgłoskowych wyrazów są długie, a kiedy krótkie. O ilocz. zgłosek w formach aeyi mówić będziemy w nauce o Wyrazach i ich odmianach.

Długa jest przedostatnia zgłoska:

1) w Rzeczownikach na *ων* (G. *ωνος* albo *ωνος*), tudzież w Rzeczownikach dwu- i więcejzłgłoskowych na *ων* (G. *ωνος*; przeciwnie *ων*, G. *ωνος*), i w *Comparatiw*ach na *ων*, *ων*, np.

ὀπῶν, Μαχῶν; — κίων, βραχίων, Ἀμφίων, καλλίων, κάλιον.

Wyjmują się dwa Rzeczowniki *Oxytona*: ἡ ἕλιον (ι), brzeg, i χίων, śnieg. Zakończenie *Comparatiwu*: ἰων i ἰον Homer zawsze za krótkie uważa.

2) w *oxytonowanych* imionach własnych na *ωνος*, w Rzeczownikach na *ωνος* (oprócz *θιάσος*, uroczyste zgromadzenie), *ισος*, *υσος*, i w złożonych na *ωνος* (od *ἄγω*, prowadzę, i *ἄγωμι*, łamię), *ἄνωρ* i *κράνος*, np. Ἀσιάνος, λοχᾶγός, porucznik, ναυᾶγός, *naufragus*, Βιάνωρ, τριχράνης, *triceps*;

3) w *Przymiotnikach* na *ωνος* pochodzących od Słów na *ων*; w imionach własnych na *ωνος* (*ωνος*); w Rzeczown. na *ωνος* (*ωνος*) (*Fem.* *ωνος*), tudzież na *ωνος* (*ωνος*) do Dekl. I. (*Fem.* *ωνος*); i w imionach własnych na *ωνος* (*ωνος*), np. *δυσῆς*, przeciwny (wiatr), *Ἐδφράτης* (*ωνος*), *Μαθριδάτης* (*ωνος*); *πολίτης* (*ωνος*) (*Fem.* *πολίτης*) obywatel; *πρεσβύτης* (*ωνος*), starzec; *Ἀφροδίτη* (*ωνος*).

Wyjmują się: a) z imion własnych na *ωνος*: *Γαλάτης* (*ωνος*), *Δαλμάτης* (*ωνος*), *Σαρμάτης* (*ωνος*); wszystkie na *βωνος* i *φωνος*, i imiona złożone utworzone ze Słów, np. *Σωκράτης* (*ωνος*); b) *κρῆτης*, sędzia (Zródłosłów *κρῆ*), *κρῆτης*, założyciel i *δύτης* (*ωνος*), osiarnik.

4) w *Proparoxytonach* na *ἴλος, ἴλον, ἴνος, ἴνον*; w *Rzeczownikach* na *ἴνη, ἴνα, ἴνη, ἴνα*; na *ἴνος*, kiedy nie poprzedza *σ*; w *Proparoxytonach* na *ἴρα*, i w *Przymiotnikach* na *ἴρος*, kiedy poprzedza zgłoska długa, np.

ὁ *δμίλος*, gromada, *δωπίνη(ι)*, dar, *κίνδυνος*, niebezpieczeństwo,
πέδιλον, trzewik, *Αἴγινα*, *γέφυρα*, most,
 ἡ *κάμινος*, piec, *αἰσχύνη*, wstyd, *ἰσχυρός*, mocny,
σέλινον, bluszcz, *ἄμυνα*, obrona, (ale *ἰσχυρός*, wytrzymały).

Do *Proparoxyt.* na *ἴνος* i *ἴρα* dodać należy: *ὁ χαλινός*, cugiel, *ἐρίνεος*, dzika figa, i *κολλύρα(υ)*, placek.

Wyjmują się: *εἰλαπίνη(ι)*, uczta, i złożone na *γῆνος* (od *γυνή*, kobieta), np. *ἀνδρόγινος*, i *χορόνη(υ)*, palka.

5) w *Rzeczownikach* na *ἴτος*, i w *Przymiotnikach* złożonych na *δακρύτος* i *τρυτός* (od *δακρῦ(υ)* i *τρώ(υ)*); w *Rzeczownikach* na *ἴμα, ἴγη* i *ἴγων*, tudzież w *Przysłówkach* na *ἴδόν*, np.

κωκῦτός, jęk, *ἄτρυτος*, niezniszczony, *ὀλολύγῃ*, ululatus,
ἄδάκρυτος, bez łez, *ἴδρυμα*, siedlisko, *ὀλολύγων*, ululatus.

Wyjmuje się: *μαρμαρυγή*, blask, *βοτρυδόν*, na wzór grona.

6) w *dwuzgłoskowych Oxytonach* na *ἴδος, ἴδος, ἴνός, ἴός, ἴός, ἴλος*, *ἴμός, ἴνός*, i w *Paroxytonach* na *ἴμη(υ), ἴνη(υ)*, np.

φῖλος, goły, *ἴός*, fiolek, *δῦμός*, umysł,
 ὁ *ἴμός*, głód, ὁ *γῦλος*, sok, *ξῦνός*, wspólny,
 ἡ *ῥίνός*, skóra, ὁ *ῥῦμός*, dyszel, *λύμη(υ)*, hańba,
μύνη(υ) pozór.

Wyjmują się: *βῖός*, luk, i *πλῦνός*, pralnia.

7) w *dwuzgłoskowych* na *ἄος, ἄνός (Oxyt.)*, tudzież w *dwuzgłoskowych* na *ἰα* zaczynających się od dwóch spółgłosek, np. *ναός*, świątynia, *φᾶνός*, świetny, *στία(ι)*, gruby piasek. Do *dwuzgłoskowych* na *ἰα* dodać trzeba: *καλιά*, szopa, *ἄνια(ι)*, zmartwienie, *κονία*, kurzawa, a do zakończonych na *ἄος* także obojętne *ἴλαος*, laskawy, i imiona własne na *ἄος*, np. *Ἀμφιάραος*; jednak *Θινόμαος*.

Wyjmują się: *τάός* albo *τάώς*, paw, *σιά(ᾶ)*, cień.

8) w pojedynczych wyrazach, które się pod prawidła wymiennione podciągnąć nie dadzą:

I. ᾶ.

ἀχρεῖτος, niemieszany, *νεᾶνός*, dziewczę, *τιάρα(ᾶ)*, turban,
ἀνιᾶρός, bolesny, *δπαδός*, towarzysz, *φάλαρος*, jasny,
αὐθάδης(ᾶ), samolub, *σίνᾶπι*, gorczyca, ὁ *φλύᾶρος*, gadanina.

Imiona własne: *Ἀμαῖσις*, *Ἀνάπος*, *Ἀράτος*, *Δημάρατος*, *Θεᾶνώ*, *Ἰάσων(ᾶ)*, *Πριάμος*, *Σάραπις*, *Στύμφαλος*, *Φάρσαλος*.

II. ἱ.

ἰφθίμος, silny, *ἐνῖπῃ*, nagana, *παρθενοπίτης(ι)* patrzący
 τὸ *τάριχος*, ryba suszona, ὁ *χελιδών*, jaskółka, za dziewczętami.

Imiona własne: *Ἀγγίσις(ι)*, *Γράνικος*, *Εὔριπος*, *Κάικος(ι)*, *Ἰοσίρις*, *Βούσιρις*. — Z *dwuzgłoskowych* uwagi godne dla złożonych z tychże: *τιμή*, cześć, i *νίκη(ι)*, zwycięstwo.

III. υ.

ἀρύμων(υ) nienaganny, *ἐρύκω(υ)*, wstrzymuje, *λάφυρον*, zdobycz,
ἄσυλον, schronienie, *ἰλύός*, zakątek, ἡ *πάπυρος*, papie-
αὐτή(υ), krzyk, *ἰγνύη(υ)*, podkolanek, rowa roślin,
πίτυρον, otręby.

Imiona własne: *Ἀβυδος*, *Βιθυνός*, *Διονύσιος*, *Καμβύσις(υ)*, *Κέρκυρα*, *Κωκῦτός*. — Z *dwuzgłoskowych*: *ψυχή*, dusza.

O Akcencie.

§. 28.

1. Grecy w wymawianiu wyrazów nietylko ściśle odróżniali długie i krótkie zgłoski, ale nadto w każdym wyrazie jedną zgłoskę wymawiali z przyciskiem i głosem nieco podniesionym, czyli zawsze jedną zgłoskę akcentowali.

2. Akcent ten czyli Przycisk jest dwojaki: *Ostry* (*Acutus*) i *Przeciągły* (*Circumflexus*). Jeśli w wyrazie zgłoska jedna wymawiała się z przyciskiem ostrym, zgłoska ta dostawała akcent *ostry*, którego znakiem jest (´); jeśli zaś zgłoska jedna była długa i wymawiała się z przyciskiem przeciągłym, dostawała akcent *przeciągły*, ze znakiem (^) albo (˘). Inne zgłoski w wyrazie, które się wymawiały głosem niższym czyli spuszczone, miały akcent *Gravis* (*Spuszczone*), którego znakiem jest (˘), ale znak ten wcale się nie kładzie, i używa się tylko, jak niżej zobaczymy, zamiast akcentu *ostrego* na ostatniej zgłosce wyrazu.

Uwaga 1. Kiedy dwugłoska dostaje akcent, tenże kładzie się na drugiej samogłosce; a na początku wyrazów zaczynających się od samogłoski kładzie się *Acutus* i *Gravis* z prawej strony, a *Spiritus* z lewej, *Circumflex* zaś wyżej, a *Spiritus* pod nim, np. ἀπαξ, ἀλλεῖος, εἶρος, αἶμα. Dwugłoski niewłaściwe α, η, φ, kiedy się piszą głoskami większemi, dostają akcent i *Spiritus* nad pierwszą samogłoską, np. Αἰθρῆς.

Uwaga 2. Akcent w wyrazach Greekich całkiem nie zależy od Iloczasu; dla tego tak wymawiać wyrazy należy, aby i akcent slyszeć, i zgłoski długie od krótkich odróżnić można.

3 Tylko jedna z trzech ostatnich zgłosek wyrazu, choćby najdłuższego, może mieć akcent. *Acutus* stać może na każddej z trzech ostatnich, *Circumflex* tylko na jednej z dwóch ostatnich, np. ἀνδρωπος, ἀνδρώπου, σοφός; σῶμα, φιλό.

4. Podług akcentu ostatniej zgłoski dostają wyrazy następujące nazwiska:

- a) *Oxytona*, kiedy zgłoska ostatnia ma akcent *ostry*, np. θεός, τετυφός, ὄς;
- b) *Perispomena*, kiedy ostatnia ma akcent *przeciągły*, np. κακῶς, πᾶς;
- c) *Barytona*, kiedy ostatnia nie ma akcentu, np. τύπτω, πράγμα, πράγματα.

Barytona znów dzielą się na trzy klasy:

- α, *Paroxytona*, kiedy przedostatnia ma akcent *ostry*, np. τύπτω, τετυμμένος;
- β, *Proparoxytona*, kiedy trzecia od końca ma akcent *ostry*, np. ἀνδρωπος, τυπτόμενος;
- γ, *Properispomena*, kiedy przedostatnia ma akcent *przeciągły*, np. πράγμα, φιλοῦσα.

Uwaga. Wyrazy akcentowane nazywają się ὀρθοτονούμενα; nie mające żadnego akcentu, *Atona*.

5. Akcent *ostry* może stać równie na krótkich zgłoskach, jak na długich, *przeciągły* zaś tylko na długich z natury, nie przez następstwo, np. *καλός, φίλος(ι), άνθρωπος, ανθρώπου; χρῆμα, σῶμα, πρᾶγμα*, przeciwnie *τάγμα* (a z natury krótkie).

6. *Ostry* wtenczas tylko na trzeciój od końca stać może, kiedy ostatnia jest krótka i ani nawet przez następstwo nie długa, np. *άνθρωπος*, przeciwnie *ανθρώπου*.

7. *Circumflex* wtenczas tylko na przedostatniej stoi, i to koniecznie, kiedy ta przedostatnia z natury jest długa, a ostatnia krótka: Następstwo ostatniej zgłoski nie czyni długą, a nawet τ i υ przed ξ i ψ za krótkie się uważają, np. *τείχος, χρῆμα, σῶμα, πρᾶξις, ἀδλαξ* (G. *ἄκος*), *χοῖνιξ* (G. *ἴκος*), *φοῖνιξ* (G. *ἴκος*); ale *θώραξ* (G. *ἄκος*) *Κύκλωψ*.

8. Jeśli więc ostatnia jest długa, albo przedostatnia krótka, a przedostatnia ma być akcentowaną, to taż przedostatnia musi mieć akcent *ostry*, np. *τείχη*, przeciwnie *τείχος; χώρων*, przeciwnie *χώρος; τάττε, τάγμα, τάξις*; ale *πράττε, πρᾶγμα, πρᾶξις*.

9. Jeśli ostatnia ma akcent, to w ogóle tylko *ostry*, np. *πατήρ, δῆρ*.

Uwagi.

1. W dwóch razach zgłoska ostatnia, chociaż co do Poczasu długa jest, pod względem akcentu za krótką się uważa:

a) kiedy ostatnia zgłoska kończy się na *αι* albo *οι*, np. *τράπεζαι, τύπτεται, γλῶσσαι, άνθρωποι, χώροι*.

Wyjmują się jednak:

a, trzecia Osoba *Optat.* na *οι* i *αι*, np. *τιμήσαι, ἐλλείποι, ποιήσαι*. (Stąd formy, jak np. *παίδευσαι, φιλησαι*, trojako akcentowane być mogą: *παίδευσαι* jest *Imper. Aor. I. Med.*; *παιδεῦσαι* jest *Inf. Aor. I. Act.*; a *παιδεύσαι* jest *III. Osoba Optat. Aor. I. Act.* Podobnie *φιλησαι, φιλήσαι* i *φιλήσαι*; *στήσαι* jest albo *Inf. Aor. I. Act.* albo *Imper. Aor. I. Med.*, *στήσαι Opt. Aor. I. Act.*);

β, Przysłówek *οἶκοι, domi, doma*; *οἶκοι* jest *Plur.* od *οἶκος* (domy);

γ, złożone z *Enklityk* na *οι*, np. *οἶμοι, ἦτοι* (złożone albo z η , zaiste, albo z η , albo).

δ) w zakończeniach *ως* i *ων* Attyckiej II. i III. Dekl.; w *Genit. iońskim* na *εω* Dekl. I., tudzież w *iońskich* formach Zaimków: *ὅτεω, ὅτεων*, uważa się *ω* za krótkie, np. *ἀνώγειω, φιλόγειω, ἀκρωγῶς, ἕλεω, δπέρπλεω, πόλεω, πόλεων, δεσπότηω, Γύγειω*; ale *ἀγῆρωγῶς* powstaje z *ἀγῆρας*.

2. Przedostatnia ma przeciw regule akcent *ostry* w *εἶθε*, oby, *ναίχι*, zaiste, i w złożonych z *Enklityk.*, np. *εἶτε, οἶτε, ὡσπερ, ἦτις, τοῦςδε*.

3. W następujących razach ostatnia nie ma *ostrego* (ad 9.), tylko *przeciągły*:

a) w kontrakcyi, jeśli z dwóch zgłosek ściągniętych pierwsza miała akcent, np. *τιμάω = τιμῶ, φιλέω = φίλῶ, ἤχοι = ἤχοι, αἰδῶ = αἰδῶ*. Przeciwnie *ἑσταῶς = ἑστῶς, εἰάν = ἦν, δαῖς = δᾶς*;

b) na zakończeniu przysłówkowym *ως*, np. *καλῶς* od *καλός, σοφῶς* od *σοφός* (ale *φίλως* od *φίλος*). Także w Przysłówkach miejsce wych na *οἶ*, np. *Σφηττοῖ, Ἰσθμοῖ, Μεγαροῖ*;

- c) na zakończeniach *Genit. i Dat.*, np. *καλοῦ, καλῆς, καλοῦν* itd.;
 d) na zakończeniach *Vocat. Sing. III. Dekl. Rzeczowników męskich* na *εύς* i żeńskich na *ώ* i *ώς*, np. *βασιλεῦ* od *βασιλεύς*, *ἡχοῖ* od *ἡχώ*, *αἰδοῖ* od *αἰδώς*;
 e) w niektórych wyrazach jednozgłoskowych, np. *ῶ, μῶν, νῦν, ὄν, νῦν, πῶρ, πᾶς, πᾶν*, wszystkie, o, itd.

O zmianie Akcentu.

§. 29.

Akcent zmienia się często w wyrazach, a to wskutek odmiany wyrazów, pochodzenia, kontrakcyi, elizyi itp.

I. Akcent w odmianie wyrazów:

1. Akcent pozostaje na swem miejscu, ale się zmienia podług prawideł powyższych *ostry* na *przeciągły*, albo *przeciągły* na *ostry*, np. *καλός, καλή, καλόν, καλοῦ, ἦς, ῶ, ῆ, καλοῦν, αἶν; τιμή, τιμῆς, τιμῆ; Μοῦσα, Μούσης; φεύω, φεύγε; μείζων, μείζον; κτήμα, κτήματος; φιλοῦμαι, φιλούμεθα; τείχος, τείχους* itd.

2. Akcent posuwa się:

a) ku początkowi wyrazu, kiedy tenże wyraz dostaje dodatek jakiś na początku, albo kiedy ustępuje przyczyna, dla której przedostatnia miała akcent, np. *τύπτω, τέτυφα, ἔτυπτον; βουλεύω, βούλευε, ἐβούλευον;*

b) ku końcowi wyrazu, kiedy ostatnia krótka staje się długą, albo na końcu przybywa zgłosek, np. *ἄνθρωπος, ἀνθρώπου; τύπτομαι, τυπτόμεθα.*

Uwaga. O posuwaniu akcentu będzie się jeszcze szczegółowo mówiło przy akcencie każdej części mowy.

II. Akcent w pochodnych i złożonych wyrazach:

W złożonych Rzeczownikach i Przymiotnikach powiększej części, a w złożonych Słowach zawsze posuwa się akcent ku początkowi wyrazu tak daleko, jak prawidła akcentowe pozwalają, np. *φιλόθεος* (od *θεός*), *ἄπαις* *G. ἀπαιδος* (od *παῖς, παιδός*); *ἄτιμος* (od *τιμή*), *σύννοδος* (od *ὁδός*); — *ἀπόφευγε* (od *φεύγω*).

Uwaga. Wyjątki od tego prawidła zobaczymy przy pojedynczych częściach mowy.

III. Akcent w kontrakcyi:

1. Jeżeli żadna z dwóch zgłosek, które się ściągnąć mają, nie jest akcentowaną, to też i zgłoska ściągnięta nie dostaje akcentu, i zatrzymuje akcent ta zgłoska, która go miała przed kontrakcją, np. *φίλεε = φίλει* (ale *φιλέει = φιλεῖ*); *ἀνδει = ἄνδει*; *τριήρες = τριήρη*; *ἔρθεε = ἔρθευ*; *δοιδή = φῶδῃ*.

Wyjątek: *κάνεον = κανῶν*, i niektóre Przymiotniki na *εος* oznaczające materyą, np. *χρῦσεος = χρυσοῦς*.

2. Jeśli zaś jedna ze zgłosek mających się ściągnąć jest akcentowaną, to i zgłoska ściągnięta ma akcent, a mianowicie:

a) przedostatnia i trzecia od końca mają taki akcent, jaki podług prawideł mieć mogą, np.

ἀγαπάομαι = ἀγαπῶμαι φιλεόμενος = φιλούμενος
 δλήεσσα = δλήσσα ὀρθόουσι = ὀρθοῦσι
 ἑσταότος = ἑστῶτος τιμαόντων = τιμώντων.

Wyjątek: Akcent zmienia swoje miejsce w Przymiot. ἀεργός = ἀργός nieczyunny, i w niektórych Rzeczown. III. Dekl., np. στήρ, στητός (ze στέαρ, στέατος). (Zobacz prawidła o III. Dekl.)

b) ostatnia ściana ma albo

α, *Ostry akcent*, kiedy druga ze zgłosek mających się ścigać miała *ostry*, np. ἑσταώς = ἑσῶς; albo

β, *Przeciągły*, kiedy pierwsza zgłoska miała akcent, np. ἡχῶι = ἡχοῖ.

Wyjmują się: 1) złożone na οος = οος, które w przypadkach zależnych (*Casus obliqui*) nie przyjmują akcentu na zgłoskę ściana, tylko go wtył posuwają, np. ἀρχινοῦ = ἀρχίνου zam. ἀρχινῶ (od ἀρχίνους, ἀρχίνους);

2) niektóre imiona własne, np. Περίθοος = Περίθους & Περίθου (zam. Περίθῶ);

3) *Gen. Plur.* niektórych Przymiotników III. Dekl., np. συνηθέων = συνηθῶν; τριήρων = τριήρων itd.;

4) w następujących dwóch razach akcent *ostry* kładzie się zamiast *przeciągłego*:

a) w *Dual.* imion ściana, np. πλώ = πλώ (zam. πλώ), ὀστέω = ὀστώ (zam. ὀστώ);

b) w *Accus.* Rzeczowników na ῶ, np. ἡχῶα = ἡχώ (zam. ἡχώ); ale αἰδῶα = αἰδῶ od αἰδώς podług reguły. Tak też ἦῶ od ἦώς, jutrenka, w dial. iοή.

O zmianie akcentu w ciągu mowy.

§. 30.

I. W ciągu mowy czyli ciągiem następstwem wyrazów po sobie, *Oxytona* w miejsce *ostrego* dostają akcent *gravis* (´), t. j. dla ścisłego związku wyrazu jednego z drugim akcent *ostry* tłum się nieco. Przed każdą jednak znacznieszą interpunkcją, jako to: kropką, średnikiem, często też przed przecinkiem, tudzież na końcu wiersza każdego miarowego, zostaje się *ostry*, np. ὁ μὲν Κύρος ἐπέρασε τὸν ποταμὸν, οἱ δὲ πολέμοι ἀπέφυγον. Imię, po którym następuje Zaimek względny przecinkiem od niego oddzielony, dostaje akcent *spuszczony* (*gravis*), nie *ostry*, np. ἀνὴρ, ὃν εἶδες.

Wyjmują się: τίς, τί, quis? quid? które zawsze mają *ostry* akcent.

Uwaga. Jeśli *Oxytonon* z innymi wyrazami nie łączy się ściśle, tylko stoi jakgdyby oddzielnie, to zatrzymuje akcent *ostry*, np. εἰ τὸ μὴ λέγεις jeśli mówisz nie — τὸ ἀνὴρ ὄνομα, wyraz ἀνὴρ.

II. *Krasis*. W zachodzącej *Krasis* akcent pierwszego wyrazu ginie, a wyraz powstały z połączenia dwóch wyrazów zatrzymuje akcent wyrazu drugiego. Powstała stąd samogłoska długa dostaje podług ogólnego prawidła (§. 28, 7.) *Circumflex* zamiast *Ostrego*, kiedy wyraz drugi jest dwuzgłoskowy *Paroxytonon* z krótką końcową zgłoską, np. τὸ ἔπος = τοῦπος, τὰ ἄλλα = τάλλα, τὸ ἔργον = τοῦργον, τὰ δπλα = δῶπλα; ale τὸ ἀγαθόν = τἀγαθόν.

III. *Elizya*. Kiedy samogłoska mająca akcent podpada Elizyi, wtedy jęj akcent posuwa się jako *ostrzy* na zgłoskę poprzedzającą; wyjąwszy kiedy wyraz apostrofowany jest Przyimkiem albo jedną z Partykuł: *ἀλλά, οὐδέ, μηδέ, ἤδέ, ἰδέ*, albo też jedną z *Enklityk*: *τινά* i *ποτέ*, bo wtenczas akcent samogłoski elidowanej całkiem ginie, np.

<i>πολλά ἔπαθον</i> = <i>πόλλ' ἔπαθον</i>	<i>παρά ἐμοῦ</i> = <i>παρ' ἐμοῦ</i>
<i>δεινά ἐρωτᾷς</i> = <i>δείν' ἐρωτᾷς</i>	<i>ἀπὸ ἑαυτοῦ</i> = <i>ἀφ' ἑαυτοῦ</i>
<i>φῆμι ἐγὼ</i> = <i>φήμ' ἐγὼ</i>	<i>ἀλλὰ ἐγὼ</i> = <i>ἀλλ' ἐγὼ</i>
<i>αἰσχρὰ ἔλεξας</i> = <i>αἰσχρ' ἔλεξας</i>	<i>τινά ἔλεγε</i> = <i>τιν' ἔλεγε</i>
<i>ἑπτὰ ἦσαν</i> = <i>ἑπτ' ἦσαν</i>	tak też: <i>οὐδ' - μηδ' - ἤδ' ἐγὼ.</i>

IV. *Anastrophe*. Jeśli dwuzgłoskowe Przyimki (*Oxytona*) zamiast przed imieniem, po imieniu się kładą; to ich akcent z ostatniej przekłada się na przedostatnią, co się *Anastrophe* zowie, np.

μάχης ἔπι zam. *ἐπὶ μάχης*   *νεῶν ἀπο* zam. *ἀπὸ νεῶν*
Ἰθάκην κατά - *κατὰ Ἰθάκην*   *καλῶν περὶ* - *περὶ καλῶν.*

Uwaga 1. Przyimki *ἀμφί, ἀντί, ἀνά, διά* Anastrofie nie podlegają.

Uwaga 2. Prócz tego podlegają także Przyimki Anastrofie a) kiedy zastępują miejsce Słów, np. *ἀνα* zam. *ἀνάστηθι; μέτα, πάρα, ἔπι, ὕπο, περὶ, ἐν* zam. *Praes. Ind.* Słowa *εἶναι* z temiż Przyimkami złożonego, np. *ἐγὼ πάρα* zam. *πάρειμι, περὶ* zam. *περίεσι.* β) kiedy zastępują miejsce Przysłówek, np. *περὶ* zam. *περίσσως* albo *περὶ ἄλλων.* Przyimki bezakcentowe dostają akcent w takim razie, np. *ἐν*, wewnątrz.

Atona czyli Procliticae.

§. 31.

Atona (bezakcentowe) czyli *Procliticae* są to krótkie wyrazy, które w ciągu mowy tak się ściśle łączą z wyrazem następującym, że z nim niejako jeden czynią wyraz, i dla tego nie mają osobnego akcentu. Takimi są:

- Przedimka formy: *ὁ, ἡ, οἱ, αἱ*,
- οὐ* (*οὐκ, οὐχ*), nie,
- Przyimki: *ἐν* we, *εἰς* (ἐς) do, *ἐκ* (ἐξ) ze, *ὡς* do,
- Spójniki: *ὡς* jak, *ἀν*, *ἄν*, *ἄν*, *ἄν*, *ἄν* jeśli.

Uwaga. Niektóre z tych *Atonów* dostają jednak akcent w pewnych okolicznościach:

- οὐ* w odpowiedzi: nie, tudzież na końcu zdania, np. *πῶς γὰρ οὐ;* *ἔλεγε γὰρ* itd., jakżeż nie?
- ξξ*, kiedy stoi po imieniu, np. *κακῶν ξξ;*
- ὡς* zam. *ὡστως*, np. *καὶ ὡς ἐθέλω*, i kiedy w znaczeniu jak stoi po wyrazie, do którego należy, np. *κακοὶ ὡς* zam. *ὡς κακοί.*

Encliticae.

§. 32.

I. *Encliticae* są krótkie wyrazy, jedno- i dwuzgłoskowe, które w ciągu mowy tak ściśle się łączą z wyrazem poprzedzającym, że albo akcent swój tracą, albo go też udzielają poprzedzającemu wyrazowi. Nazywają się *Encliticae* od *ἐγκλί-*

νεσθαι, ponieważ się nakłaniają niejako ku wyrazowi poprzedzającemu, np. *φίλος τις, πόλεμος τις*. Takiemi wyrazami są:

- a) Słowa *εἰμί*, jestem, i *φημί*, mówię, w *Praes. Ind.*, wyższy Osobę II. *Sing.* *εἶ*, jesteś, i *φής*, mówisz.
 b) Następujące przypadki zależne Zaimków osobistych w dial. att.

I. Os. <i>Sing.</i> <i>μοῦ</i>	II. Os. <i>S.</i> <i>σοῦ</i>	III. Os. <i>S.</i> <i>οὗ</i>	<i>Dual.</i> <i>σφῶν</i>
<i>μοί</i>	<i>σοί</i>	<i>οἷ</i>	<i>Plur.</i> <i>σφίσι</i>
<i>μέ</i>	<i>σέ</i>	<i>ξ, νίν</i>	

- c) Zaimki nieokreślne: *τις, τὶ* we wszystkich przypadkach i liczbach wraz z formami skróconemi *τοῦ* i *τῶ*.
 d) Przysłówki nieokreślne: *πῶς, πῆ, ποί, ποῦ, ποθί, ποθέν, ποτέ*, które się tą *Inklinacyą* (*naklonieniem*) różnią od podobnych Przysł. pytających *πῶς, πότε* itd.
 e) Partykuły: *πῶ, τέ, τοί, θήν, γέ, κέν* albo *κέ, νύν* albo *νύ, πέρ, ῥά* i nieoddzielne *δέ*, równie wtenczas, kiedy odpowiada na pytanie: do kąd, np. *Ἐρεβόσδε*, jak kiedy służy do wzmocnienia, np. *τοσόσδε*.

Uwagi. Niektóre krótsze wyrazy, które z *Enklitykami* tak ściśle się łączą, że osobne przez to dostają znaczenie, razem się z niemi piszą, np. *εἴτε, οὔτε, μήτε, ὅστε, ὥσπερ, ὅστις* itd.

2. *Prawidła Inklinacyi* są następujące:

- a) Jeśli wyraz poprzedzający *Enklitykę* ma akcent na ostatniej, t. j. jeśli jest albo *Oxytonon* albo *Perispomenon*, to *Enklityka* traci swój akcent bez żadnej zmiany w akcentcie wyrazu poprzedzającego; tylko poprzedzający *Gravis* zamienia się wtedy na *ostry*, np. *θήρ τις* zam. *θήρ τις, καλός ἐστι* zam. *καλός ἐστί, καί τινες, ποταμός γε; φῶς τι, φιλεῖ τις, καλοῦ τινος*.

Uwaga. Długie zgłoski w *Enklitykach* pod względem akcentu uważają się za krótkie, np. *ὄντινοι, ὄντινων*.

- b) Jeśli wyraz poprzedzający jest *Paroxytonon*, to *Enklityka* jednozgłoskowa traci swój akcent, dwuzgłoskowa zatrzymuje go, np. *φίλος μου, ἄλλος πως; φίλος ἐστί, φίλοι φασί, ἄλλοι ποτέ, ἄλλων τινῶν*.
 c) Jeśli wyraz poprzedzający jest *Proparoxytonon* albo *Properispomenon*, to dostaje, oprócz swego akcentu, jeszcze akcent *Enklityki* na ostatnią zgłoskę jako *Acutus*, np. *ἄνθρωπός τις* zam. *ἄνθρωπος τις, ἄνθρωποι τινες; σῶμά τι, σῶμά ἐστί*.

Uwaga 1. *Properispomenon* kończący się na *ξ* lub *φ*, nie przyjmuje akcentu *Enklityki*, np. *ἀλλάξ τις, ἀλλάξ ἐστί*.

Uwaga 2. Przyrostek *δε* (*ζε*) służący do oznaczenia miéjjsca łączy się z Rzeczownikami w jeden wyraz, podlegając wymienionym prawidłom inklinacyi, np.

<i>οἰκόνδε</i> (<i>epic.</i>)	<i>οἰκαδε</i>	<i>οὐρανόνδε</i>	<i>Πυθῶδε</i> (od <i>Πυθῶ</i>)
<i>ἔρεβόσδε</i>	<i>Ἐλευσινάδε</i>	<i>Μέγαράδε</i>	<i>δόμονδε</i> ,
<i>Ἀθήναζε</i> = <i>Ἀθήναςδε</i> ,	<i>Πλαταιάδε</i> (<i>Πλαταιαι</i>),	<i>χαμαῖζε</i> (<i>χαμάς Acc.</i>).	

Równobrzmiący przyrostek *Zaimków* w wskazujących, który z niemi także jeden tworzy wyraz, ściga tylko akcent tychże *Zaimków* na ostatnią zgłoskę przed *δε*, np.

τούσος — τούσοςδε, τούσοςδε, τούσοςδε, τούσοςδε, τούσοςδε
 τοῖος — τοῖοςδε, τηλίκος, — τηλίκοςδε, τοῖσι — τοῖσιδε.

Uwaga 3. Do wymienionych *Enklityk ad 1.* dodaćby jeszcze można przyrostki przysłówkowe: *θεν* (*θε*), *σε* i *θι*, które jednak nie stósują się do prawideł podanych. Wyjąwszy: *ἄλλοθι, πάντοσε, οἰκοθεν, ἐνδοθεν, ἐνδοθι, ἐκποσθεν*, wszystkie inne *Przysłówki* z rzeczonymi zakończeniami, mające *ο* w przedostatniej zgłosce, są *Paroxytona*, bez względu na akcent *Zródłosłowu*, np. *αὐτόθεν, Λεσβόθεν, Κορινθόθεν, Ἀβυδόθι, κυκλόσε* (od *κύκλος*), *τηλόθεν* (od *τηλοῦ*) itd. Które w przedostatniej inna mają samogłoskę, zatrzymują akcent *Zródłosłowu*, np. *ἀρχή* — *ἀρχήθεν, θύρα* — *θύραθεν* i i.; jednak *ἐκαθεν* od *ἐκάς*.

3. Kiedy kilka *Enklityk* po sobie następuje, wtedy każda poprzedzająca dostaje akcent swój następnej jako *Acutus*, tak, że tylko ostatnia zostaje bez akcentu, np. *εἴ τίς τινά φησί μοι παρεῖναι*.

4. *Encliticae* są niekiedy *ὀρθοτονοούμεναι*, t. j. zatrzymują swój akcent, chociażby go na wyraz poprzedzający odesłać mogły, a to w następujących razach:

a) Słowo *εἰμί* zatrzymuje akcent we wszystkich *Osobach Indicat.*, kiedy nie jest *Łącznikiem* (*Copula*), ale oznacza byt, i w takim razie w *Osobie III. Sing.* ma akcent ostry na przedostatniej, zamiast na ostatniej, np. *εἰσὶ θεοί*, są bogowie, *ἔστι θεός*, jest bóg, (przeciwnie *ὁ θεός ἐστι σοφός*); *ἔστιν οὕτως, sic se habet res*: pytając się: *τί δ' ἔστιν*; (ale *ζῶν τις οὕτως ἐστιν*:). Podobnież w połączeniu z *Infiniit.*, kiedy znaczy to samo co *ἔξεστι, licet*, np. *ἔστιν ἰδεῖν, licet videre*; także w ogóle, kiedy stoi na początku zdania, np. *ἔστι σοφός ἀνὴρ*; a wreszcie po *Partykułach*: *ἀλλ', εἰ, οὐκ, μή, ὡς, καί, μὲν, ὅτι, ποῦ*, i po *Zaimku τοῦτ'*, np. *εἰ ἔστιν, οὐκ ἔστιν, τοῦτ' ἔστιν*.

b) *φημί* wraz z innemi *Osobami Indicat.* zatrzymuje akcent, jeśli od wyrazu poprzedzającego interpunkcją jest oddzielone, np. *ἔστιν ἀνὴρ ἀγαθός, φημί*.

c) Z *enklitycznych Zaimków osobistych* zatrzymują swój akcent *σοῦ, σοί, σέ, οἶ, σφίσι* w następujących razach:

a) kiedy je poprzedza *Przyimek* jaki akcentowany, np. *παρά σοῦ, μετὰ σέ, πρὸς σοί*. Zamiast form *enklitycznych Zaimka* pierwszej *Osoby* używają się w takim razie formy dłuższe zawsze akcentowane np. *παρ' ἐμοῦ* (nie *παρά μου*), *κατ' ἐμέ* (nie *κατά με*), *πρὸς ἐμοί, περὶ ἐμοῦ*.

Uwaga. *Przyimki bez akcentowe* przybierają zawsze formy *enklityczne*, np. *ἐκ μου, ἐν μοι, ἐς σε, ἐς με, ἐκ σου, ἐν σοι*.

- β) po Spójnikach łączących i rozłączających, np. ἐμὲ καὶ σέ, ἐμὲ ἢ σέ, jako w ogóle, kiedy Zaimki z pryciskiem się wymawiają, np. przeciwstawiając jedną osobę drugiej.
- γ) formy οὐ, οἷ, ἔ wtenczas tylko zatrzymują swój akcent kiedy mają znaczenie Zaimka zwrotnego.
- δ) na początku zdania Zaimki zawsze mają akcent.

d) Inklinacya nie ma wreszcie miejsca, kiedy zgłoska, na którą paść ma akcent *Enklityki*, apostrofuje się i przez to całkiem ginie, np. χαλὸς δ' ἐστίν, πολλοὶ δ' εἰσίν, ale przeciwnie: πολλοὶ δέ εἰσιν.

O Akcencie w dialektach.

§. 33.

1. U Ioniańców są niektóre wyrazy *Properispomena*, a u Atyków *Proparoxytona*, np. ὁμοῖος, γελοῖος, ἐτοιμος, ἐρημος; att. ὁμοιος, γέλοιος, ἔτοιμος, ἔρημος.

2. Eolecykowie w żadnym wyrazie nie akcentowali zgłoski ostatniej, wyjąwszy w Przyimkach dwuzgłoskowych, a zatem: βωμός, σοφός, δξός, θυμός, ἀσπίς, u Eolecyków: βῶμος, σόφος, ὄξυς, θύμος, ἄσπις itp.

O znakach pisarskich i odcinku (*diastole*).

§. 34.

1. Dwukropek i Średnik oznaczają się u Greków kropką położoną powyżej wiersza, np. εὖ ἔλεξας· πάντες γὰρ ὁμολόγησαν. Pytajnik oznacza się naszym Średnikiem; np. τίς ταῦτα ἐποίησεν; Kropka, Przecinek i Wykrzyknik mają te same znaki co u nas.

2. *Diastole* albo *Hypodiastole*, Odcinek, jest to znak podobny do przecinka, który się kładzie w środku niektórych wyrazów złożonych, aby je tym sposobem odróżnić od innych równobrzmiących, ale różnego znaczenia, np. δ,τι, co tylko, a δτι że, ponieważ; δ,τε, co bądź, a δτε, gdy. W nowszych atoli drukach znajdujemy takowe wyrazy już tylko oddzielone, bez odcinka, np. δ τι, δ τε, τό τε.

CZEŚĆ DRUGA.

Nauka o Wyrazach i ich Odmianach.

Rozdział Pierwszy.

O Rzeczowniku.

O Rodzaju Rzeczowników.

§. 35.

1. Rzeczowniki Greckie, podobnie jak Polskie, trojakiego są rodzaju, t. j. męskiego, żeńskiego i nijakiego.

2. Rodzaj męski oznacza się przydaniem Zaimka czyli Przedimka męskiego *ὁ*, rodzaj żeński Przedimkiem żeńskim *ἡ*, a rodzaj nijaki Przedimkiem nijakim *τό*.

3. Rodzaj ten Rzeczowników zależy albo od ich znaczenia, albo od zakończenia.

I. O rodzaju Rzeczowników ze znaczenia.

1. Rodzaju męskiego ze znaczenia są nazwiska mężczyzn, większej części zwierząt samców, miesiący, rzek i wiatrów, np. *ὁ βασιλεύς*, król, *ὁ κάπρος*, dzik, *ὁ Γαμηλιών*, miesiąc (prawie) Styczeń (bo *ὁ μήν*, miesiąc, także r. m.), *ὁ Ἀλφειός*, Alfeusz (bo *ὁ ποταμός*, rzeka, r. m.), *ὁ εὖρος*, wiatr południowo-wschodni (bo *ὁ ἄνεμος*, wiatr).

Wyjmują się zdrobniałe na *ον*, np. *τὸ μειράκιον*, młodzieniec.

2. Rodzaju żeńskiego są nazwiska kobiet i zwierząt samic, krajów, wysp, miast, i po większej części drzew i roślin (bo *ἡ γῆ*, ziemia, *ἡ νῆσος*, wyspa, *ἡ πόλις*, miasto, są r. ż.) np. *ἡ βασίλισσα*, królowa, *ἡ λέαινα*, lwica, *ἡ Αἴγυπτος*, Egipt, *ἡ Ρόδος*, Rodus, *ἡ Τροίξην*, Trezena, *ἡ ἄμπελος*, winna macica, *ἡ βύβλος*, krzew papierowy.

Wyjątki. a) Z imion miast są rod. męsk.: zakończone na *ους* np. *ὁ Σελινοῦς*; — na *ης* (*Gen. ητος*) np. *ὁ Μάσης*; — na *ους* np. *ὁ Φανοτεύς*; — na *οι* (*Plur.*) np. *οἱ Φίλιπποι*; — na *ων*, *ος* (*Gen. ου*) i na *ας* są już to męskie, już to żeńskie; —

Rod. nijak. są: *Plur.* na *α*, np. *τὰ Λεῦκτρα*; — zakończone na *ον* np. *τὸ Ἴλιον*; — na *ος* (*Gen. εος*) np. *τὸ Ἄργος*.

b) Z imion drzew i roślin są rod. m.: *ὁ ἐρινεός*, dzika figa, *ὁ φελλός*, drzewo korkowe, *ὁ λωτός*, lotus, *ὁ κότισος*, szczydrzeniec, *ὁ φοῖνιξ*, drzewo palmowe, *ὁ κιστός*, bluszcz, *ὁ μύρρινος*, myrta.

Rod. męsk. i żeńsk. razem są: *ὁ ἡ πάπυρος*, krzew papierowy, *ὁ ἡ κότυνος*, dzika oliwa, *ὁ ἡ κόμαρος*, krzew jagodowy, *ὁ ἡ χέρασος*, wiśnia.

3. Rodzaju nijakiego są nazwiska owoców, Rzeczowniki zdrobniałe (z wyjątkiem zdrobniałych własnych rod. żeń., np. ἡ *Λεόντιον*), nazwiska głosek, *Infinitivy* rzeczowne wzięte, tudzież każdy wyraz uważany grammatycznie jako część mowy, np. τὸ *μόρον*, morwa, τὸ *μήλον*, jabłko, τὸ *μετράχιον* *demin.* od *μετράξ*, chłopiec, τὸ *λάμβδα*, τὸ *τύπτειν*, bicie, τὸ *μήτηρ*, wyraz matka.

4. Rodzaju spólnego, *generis communis*, t. j. męskiego i żeńskiego razem, są te nazwiska osobowe, które służą płci męskiej i żeńskiej razem, np. ὁ ἢ *θεός*, bóg i bogini, ὁ ἢ *παῖς*, chłopiec i dziewczę.

Uwaga. Imiona zwierzęce, które służą spólnie samcom i samicom, są także *generis communis*, np. ὁ *βοῦς* wół, ἡ *βοῦς* krowa, ὁ *ἄρκτος* niedźwiedź, ἡ *ἄρκτος* niedźwiedzica. Zwykle jednak takowe imiona zwierząt jeden tylko mają grammatyczny rodzaj, albo męski, albo żeński, spólny dla samców i samic, i dla tego dwupłciisty nazwany, *genus epicoenum* (*ἐπίκοινον*, wspólny): i tak mówi się zawsze ἡ *ἀλώπηξ*, lis, ἡ *ἄρκτος*, niedźwiedź, ἡ *κάμηλος*, wielbłąd, ὁ *μῦς*, mysz, ἡ *χελιδών*, jaskółka, ἡ *οἶς*, owca, bez względu na to, czy to są samce, czy samice. Niektóre używają się zarówno w rod. męskim i żeńskim, np. ὁ i ἡ *κύων*, pies, ὁ *βοῦς*, bydle, ὁ *ἵππος*, koń, ale w *Plur.* zwykle αἱ *βόες*, αἱ *ἵπποι*. Chyba że wyraźnie pleć takowych zwierząt oznaczoną być ma, wtedy mówi się według potrzeby ὁ albo ἡ, tak, że ὁ *ἄρκτος* wyraźnie oznacza niedźwiedzia samca; albo też dodaje się *ἄρρην* (męski) dla oznaczenia samca, a *θηλυς* (żeński) dla oznaczenia samicy, np. *λαγῶς ὁ θήλυς*, zając samica, *ἀλώπηξ ἡ ἄρρην*, lis samiec.

II. O rodzajach Rzeczowników z zakończenia.

1. Tylko w Przymiotnikach i Rzeczownikach Dekl. I. rozróżnić można rod. męski i żeński z zakończenia, bo w tychże jest *σ* zakończeniem męskiem, a *α* albo *η* zakończeniem żeńskim, np. *αἰσχρό-ς*, *καλό-ς*, *αἰσχρ-ά*, *καλ-ή*, ὁ *νεανία-ς*, ἡ *φων-ή*. W innych Rzeczownikach tylko ze znaczenia poznać można rodzaj, gdyż zakończenie *ς* spólne jest obudwom rodzajom, np. ὁ *χώραξ* i ἡ *φλόξ*, ὁ *λόγος* i ἡ *νόσος* itd. Końcowe to *ς*, służące rod. męskiemu i żeńskiemu, często ginie, jak to niżej zobaczymy w Dekl. III., np. ὁ ἢ *αἰθήρ* zam. *αἰθέρος* (*Gen.* *αἰθέρος*) itp.

2. Cechą rod. nijakiego jest to mianowicie, że wyraz tego rodzaju zwykle ma czysty *Źródłosłów*, bez końcowego *ς*, np. *μέλας* (zam. *μέλας*) *Gen.* *μέλαν-ος*, *Neutr.* *μέλαν*.

O Liczbie (numerus) w Rzeczownikach.

§. 36.

Grecy rozróżniają trojaką liczbę w Rzeczownikach, t. j. Pojedynczą (*Singularis*), Podwójną (*Dualis*) i Mnogą (*Pluralis*). Na oznaczenie każdej z tych liczb osobne mają zakończenia.

O Przypadkowaniu Rzeczowników czyli o Deklinacji.

§. 37.

1. Imiona Greckie mają tylko pięć przypadków: 1, Mianownik (*Nominativus*), 2, Dopełniacz (*Genitivus*), 3, Celownik (*Dativus*), 4, Biernik (*Accusativus*), 5, Wołacz (*Vocativus*). Na oznaczenie polskiego Narzędnika i Miejscoownika nie mają Grecy osobnych zakończeń, i wyrażają je za pomocą już to innych przypadków, już to Przyimków: Narzędnik najczęściej przez Celownik.

Uwaga 1. Mianownik i Wołacz nazywają się przypadkami prostymi czyli niezależnymi (*Casus recti*); wszystkie inne przypadki zależnymi (*Casus obliqui*).

Uwaga 2. W Rzeczownikach rod. nijakiego Mianownik, Biernik i Wołacz zawsze sobie są równe, i to we wszystkich trzech liczbach. Liczba Podwójna ma tylko dwa zakończenia, jedno na Mianownik, Biernik i Wołacz, drugie na Dopełniacz i Celownik.

2. Wszystkie Rzeczowniki Greckie przypadkują się według trzech różnych form: liczymy zatem w języku Greckim trzy Deklinacje.

3. Zakończenia trzech Deklinacji są następujące:

	I. Deklin.		II. Deklin.		III. Deklin.
<i>Sing.</i>	<i>Femin.</i>	<i>Mascul.</i>	<i>Masc. i Fem. Ntr.</i>		
N.	ᾶ; ᾶ albo η;	ᾶς albo ης	ος	ου	ς
G.	ης ᾶς	ης ου	ου		ος
D.	ῆ α	ῆ α η	φ		ι
A.	ᾶν ᾶν	ῆν ᾶν ην	ον		ᾶ albo υ
V.	ᾶ ᾶ	η ᾶ η albo ᾶ	ε	ου	zwykle jak Nom.
<i>Dual.</i>					
N. A. V.	ᾶ		ω		ε
G. i D.	ᾶν		ου		ου
<i>Plur.</i>					
N.	αι		οι	ᾶ	ες Neutr. ᾶ
G.	ῶν		ων		ων
D.	αις		οις		οι (ου)
A.	ᾶς		ους	ᾶ	ᾶς ᾶ
V.	αι		οι	ᾶ	ες ᾶ

Uwaga 3. Nietylko w Rzeczowniku, ale w ogóle we wszystkich wyrazach odmiennych rozróżniać będziemy, Zródłosłów i Zakończenia. Zródłosłów jest główna część wyrazu, która w sobie mieści pierwiastkowe jego znaczenie; Zakończenia są przyrostki odmiennie, za pomocą których różne wyrażamy względy. To więc, co się z wyrazu pozostaje po odrzuceniu Zakończeń, jest jego Zródłosłowem.

Deklinacja Pierwsza.

§. 38.

Do Deklinacji Pierwszej należą Rzeczowniki czworakiego zakończenia: na ᾶ, η (ᾶ), ᾶς i ης. Zakończone na α i η są żeńskie, na ᾶς i ης są męskie.

I. Feminina na *a* i *η*.

1. Rzeczowniki na *a* mają w *Gen.* *ας* i zatrzymują *a* we wszystkich przypadkach, jeśli przed temże *a* poprzedza samogłoska albo *ρ*, np. σοφία, *ας*, ημέρα, *ας*. Mają także *a* we wszystkich przypadkach Rzeczowniki ściągnięte, jak np. *μῦν*, tudzież ἀλαλά(ᾶ) krzyk wojenny, i niektóre imiona własne: *Ἀνδρομέδα*, *Γέλα*, *Διοτίμα*, *Λήδα*, *Σιμαίδα*, *Φιλομήλα*.

2. Wszystkie inne na *a*, t. j. te, w których przed *a* poprzedza spółgłoska jaka, wyjąwszy *ρ*, mają w *Gen.* *ης*, w *Dat.* *η*; w *Acc.* i *Voc.* wraca się znów *a*.

3. Jeśli przed *a* poprzedza *ε* albo *α*, to często *ε*α ściąga się na *η*, a *α*α na *ᾶ*: końcowa zgłoska ma wtedy *Circumflex* we wszystkich przypadkach.

WZORY.

a) *η* we wszystkich przypadkach:

<i>Sing. Nom.</i>	Πраво.	Чзеść.	Мысль.	Фига.
	δίχ-η	τιμή	γνώμη	συχ(έα)ῆ
<i>Gen.</i>	δίχ-ης	τιμῆς	γνώμης	συχ-ῆς
<i>Dat.</i>	δίχ-η	τιμῇ	γνώμῃ	συχ-ῆ
<i>Acc.</i>	δίχ-ην	τιμῆν	γνώμην	συχ-ῆν
<i>Voc.</i>	δίχ-η	τιμή	γνώμη	συχ-ῆ
<i>Dual. N. A. V.</i>	δίχ-ᾶ	τιμά	γνώμᾶ	συχ-ᾶ
<i>G. i D.</i>	δίχ-αιν	τιμαῖν	γνώμαιν	συχ-αῖν
<i>Plur. Nom.</i>	δίχ-αι	τιμαί	γνώμαι	συχ-αῖ
<i>Gen.</i>	δίχ-ῶν	τιμῶν	γνώμων	συχ-ῶν
<i>Dat.</i>	δίχ-αις	τιμαῖς	γνώμαις	συχ-αῖς
<i>Acc.</i>	δίχ-ᾶς	τιμάς	γνώμας	συχ-ᾶς
<i>Voc.</i>	δίχ-αι	τιμαί	γνώμαι	συχ-αῖ

b) *a* we wszystkich przypadkachc) *ᾶ*, *Gen.* *ης*.

<i>Sing. Nom.</i>	Сień.	Край.	Мина.	Папка.	Муза.	Лвица.
	σχι-ᾶ	χώρᾶ	μν(ᾶᾶ)ᾶ	σφῦρᾶ	Μοῦσᾶ	λέαινᾶ
<i>Gen.</i>	σχι-ᾶς	χώρᾶς	μν-ᾶς	σφύρας	Μούσης	λεαίνης
<i>Dat.</i>	σχι-ᾶ	χώρας	μν-ᾶ	σφύρα	Μούση	λεαίνῃ
<i>Acc.</i>	σχι-ᾶν	χώρᾶν	μν-ᾶν	σφύραν	Μοῦσᾶν	λέαινᾶν
<i>Voc.</i>	σχι-ᾶ	χώρᾶ	μν-ᾶ	σφῦρᾶ	Μοῦσᾶ	λέαινᾶ
<i>Dual. N. A. V.</i>	σχι-ᾶ	χώρᾶ	μν-ᾶ	σφύρᾶ	Μοῦσᾶ	λεαίνᾶ
<i>G. i D.</i>	σχι-αῖν	χώραιν	μν-αῖν	σφύραιν	Μούσαιν	λεαίναιν
<i>Plur. Nom.</i>	σχι-αῖ	χωραι	μν-αῖ	σφύραι	Μοῦσαι	λέαιναι
<i>Gen.</i>	σχι-ῶν	χωρῶν	μν-ῶν	σφυρῶν	Μουσῶν	λεαινῶν
<i>Dat.</i>	σχι-αῖς	χωρᾶις	μν-αῖς	σφύραις	Μούσαις	λεαίναις
<i>Acc.</i>	σχι-ᾶς	χώρᾶς	μν-ᾶς	σφύρας	Μούσᾶς	λεαίνᾶς
<i>Voc.</i>	σχι-αῖ	χωραι	μν-αῖ	σφύραι	Μοῦσαι	λέαιναι

II. *Masculina* na *ās* i *ης*.

1. *Masculina* na *ης* zatrzymują *η* w *Dat.* i *Acc. Sing.* — *Vocat.* tychże kończy się na *ā* a) we wszystkich zakończonych na *της*, np. *τοξότης*, łucznik, V. *τοξότᾱ*, *προφήτης*, prorok, V. *προφήτᾱ*; b) w Rzeczownikach formowanych ze Słów przez dodanie zakończenia *ης* do spółgłoski cechowej, np. *γεωμέτρης*, miernik, V. *γεωμέτρᾱ* (od *γεωμετρο-έω*), *μυροπώλης*, olejkarz, V. *μυροπῶλᾱ*; c) w nazwiskach narodów na *ης*, np. *Πέρσης*, Pers, V. *Πέρσᾱ*. — Wszystkie inne mają w *Vocat.* *η*, np. *Πέρσης*, Perses, V. *Πέρση*.

2. *Masculina* na *ās* zatrzymują *a* we wszystkich przypadkach liczby pojedynczej.

Uwaga 1. Niektóre *Masculina* na *ās* mają doryjski *Gen.* na *ᾱ*. Takiemi są: *ὄρνιθοθήρας*, ptasznik, i niektóre imiona własne, mianowicie Doryjskie i cudzoziemskie, np. *Σύλλας*, *Gen.* *Σύλλᾱ*, *Ἀντίβας* (prawdziwe Greekie nazwiska, Doryjskie nawet sławniejsze, jak np. *Ἀρχύτας*, *Λεωνίδας*, *Ἐπαρινώνδας*, *Πανσανίας*, mają zwykle *Gen.* na *ου*), wreszcie także ściągnięte Rzeczowniki na *ās*.

WZORY.

<i>Sing.</i>	Obywatel.	Hermes.	Młodzieniec.	Ptasznik.	Wiatr północny.
Nom.	πολίτης	Ἑρμ(έας)ῆς	νεανίας	ὄρνιθοθήρᾱς	βορ(έας)ρᾱς
Gen.	πολίτου	Ἑρμοῦ	νεανίου	ὄρνιθοθήρᾱ	βορῶᾱ
Dat.	πολίτῃ	Ἑρμῇ	νεανίᾳ	ὄρνιθοθήρᾱ	βορῶᾱ
Acc.	πολίτην	Ἑρμῆν	νεανίᾱν	ὄρνιθοθήρᾱν	βορῶᾱν
Voc.	πολίτα	Ἑρμῆ	νεανίᾱ	ὄρνιθοθήρᾱ	βορῶᾱ
<i>Dual.</i>					
N. A. V.	πολίτᾱ	Ἑρμᾱ	νεανίᾱ	ὄρνιθοθήρᾱ	
G. i D.	πολίταιν	Ἑρμαῖν	νεανίαιν	ὄρνιθοθήραιν	
<i>Plur.</i>					
Nom.	πολίται	Ἑρμαῖ	νεανίαι	ὄρνιθοθήραι	
Gen.	πολιτῶν	Ἑρμῶν	νεανιῶν	ὄρνιθοθηρῶν	
Dat.	πολίταις	Ἑρμαῖς	νεανίαις	ὄρνιθοθήραις	
Acc.	πολίτας	Ἑρμᾶς	νεανίᾱς	ὄρνιθοθήρᾱς	
Voc.	πολίται	Ἑρμαῖ	νεανίαι	ὄρνιθοθήραι	

Uwaga 2. Iońskie zakończenie *Genit.* na *εω* w Rzeczownikach męskich na *ης* zakończonych zachowało się także w dial. att. w niektórych imionach własnych, np. *Θάλεω* od *θαλής*, *Τήρεω* od *Τήρης*.

Uwaga 3. Pierwiastkowego *Dat. Plur.* na *αισι(ν)* używali także att. poeci, a nawet dawni prozaicy.

Uwaga 4. Rzeczowniki na *ης* zakończone odmieniają się także podług Dekl. III. Do Dekl. I. więc należą: a) Imiona własne na *ίδης* i *ώδης*, np. *Θουκιδίδης*, *Ἀτρείδης*, *Μιλτιάδης*; jako też *Gentilia*, np. *Σπαρτιάτης*; b) Rzeczowniki od Słów pochodzące na *της*, np. *ποιήτης* od *ποιέω*, tudzież złożone ze Słowa lub Rzeczownika Dekl. I., np. *παιδοτρίβης*, nauczyciel, *βιβλιοπώλης*, księgarz, *ἀρχεδίχης*, prawy posiadziciel.

Uwaga 5. W wyrazie *βορέας* nie ściąga się *έας* w *ῆς*, ale na *ās*, a to dla poprzedzającego *ρ*. To *ρ* podwaja się, i to tylko przypadkowym sposobem.

O Iloczasię i Akcencie Deklinacyi I.

§. 39.

I. O Iloczasię.

1. Końcowe *a* w *Nomin.* jest krótkie we wszystkich wyrazach kończących się w *Genit.* na *ης* (§. 38. I., 2.), np. *τραπέζα, τραπέζης*; jeśli zaś przed *a* poprzedza samogłoska albo *ρ*, to *a* jest już to krótkie, już to długie.

Długie jest *a* w następujących razach:

- a) w zakończeniach: *aā, eā, oā, uā, wā* bez wyjątku, np. *πελεῖā, πόā* itd;
- b) *aā*, wyjąwszy dwuzgłoskowe i niektóre kilkozgłoskowe nazwiska miejsc, np. *Ιστίαia*;
- c) *eiā* w wyrazach dwuzgłoskowych, tudzież kilkozgłoskowych abstraktach pochodzących od Słów na *εύω*, np. *λείā*, zdobycz, *βασιλείā*, królestwo; krótkie jest też *a* w kilkozgłoskowych, np. *μεσόγεια, γλυκεῖā, βασιλείa, regina* (od *βασιλεύς*).
- d) *iā*, np. *σοφία*, mądrość, wyjąwszy nazwiska żeńskie, np. *φάλτριά*, harfistka, tudzież trzy Przymiotniki: *διā, μιά, πότνια*, i wszystkie na *ια*, np. *μυῖa, mucha, τετυφῶiā*;
- e) *oiā* w wyr. dwuzgłoskowych (przeciwnie *εῦνοια, ἀνοια*);
- f) *ra*, np. *λύρα, ημέρα*; krótkie jednak jest *a* w tem zakończeniu, kiedy przedostatnia jest długa albo przez dwuzgłoskę (wyjąwszy *av*), albo przez *υ*, albo przez *ρρ*, np. *μοῖρα, πείρα, δότειρα, μάχαιρα, ἄρουρα; γέφυρα, σφύρα; Πύρρα, Κίρρα*. Wyjąają się jednak następujące, których *a* jest długie: *ἐταῖρα, παλαίστρα, Αἶθρα, Φαἶδρα, κολλύρα(υ)*;
- g) we wszystkich *Oxytonach*, np. *στρατιά(ā)*, wojsko, *ἀγορά(ā)*, rynek, i wszystkich *Paroxytonach*, np. *ἡμέρα, σοφία*, wyjąwszy te, któreśmy już przytoczyli, jako: *μιά, Πύρρα, Κίρρα*, tudzież mające w *Genit.* *ης*, np. *ρίζα, ης*, korzeń.

2. Końcowe *a* w *Vocat.* zawsze jest krótkie w Rzeczownikach na *ης*, zawsze długie w Rzeczownikach na *ās*, np. *πολιτῶ* od *πολίτης*, *νεανίā* od *νεανίās*.

3. Końcowe *a* w *Dual.* zawsze jest długie, np. *Μοῦσā* od *Μοῦσα*.

4. Zakończenie *av* w *Accus.* stósuje się do iloczasu *Nomin* atiwu, np. *Μοῦσāv* od *Μοῦσα*, *χώρāv* od *χώρα*.

5. Zakończenie *as* wszędzie jest długie, np. *τραπέζās* od *τραπέζα*, *τοὺς νεανίās*, *τῆς σοφίās*, *τὰς οἰκίās*. (Toż samo zakończenie *as* w *Acc. Dekl. III.* jest krótkie, np. *θῆρās, κόλακῆς*.)

II. O Akcencie.

1. Prawidło ogólne we względzie akcentu jest to, że o ile powszechnie prawidła akcentowe pozwalają, akcent zostaje się na téj saméj zgłosce, która jest akcentowaną w *Nominat.*, np. *Ἀτρείδης, Ἀτρείδαι, πολίτης, V. πολιτα, Pl. πολιται.*

Wyjmują się: a) *Voc.* δέσποτα od δεσπότης, pan; b) *Feminina* Przymiotników na ος, które nie stósują się w akcencie do swego *Nominat.*, ale raczej do akcentu tychże Przymiotników rodzaju męskiego, rozumie się, że o ile ostatnia zgłoska tego dozwala, np. *Fem.* βεβαία od βέβαιος, *Plur.* βέβαιαι.

2. *Oxytona* stają się w *Gen.* i *Dat.* wszystkich trzech liczb *Perispomena*, np. τιμῆς, τιμῇ, τιμαῖν, τιμῶν, τιμαῖς.

3. *Gen. Plur.* we wszystkich Rzeczownikach ma *Circumflex* na zakończeniu ων, ponieważ to zakończenie ściągnięte jest z pierwiastkowego άων, np. τραπεζών od τράπεζα, Μουσῶν od Μοῦσα, νεανιῶν od νεανίας.

Wyjątki: a) *Feminina* Przymiotników i Imiesłowó w *Baryton.* na ος, η, ον albo ος, α, ον mają w *Gen. Plur.* ten sam akcent, co ich *Masculina*, np. τῶν καλλίστων Μουσῶν — b) *Rzeczowniki*: χρήστης, lichwiarz, άφύη, sardel, έτησιαί, wiatry peryodyczne, i χλοῦνης, dzik, a zatem: χρήστων (przeciwnie χρηστῶν od χρηστός, użyteczny), άφύων (άφύων od άφύης, niekształtny), έτησίων, χλοῦνων.

Przykłady dla wprawy.

<i>Feminina.</i>		<i>Masculina.</i>
ψῆχή, dusza.	πελέα, wiaz (drzewo).	τοξύτης, lucznicz.
μορφή, postać.	ρίζα, korzeń.	κλέπτης, zlodziej.
άρετή, cnota.	παύλα, wypoczynek.	αἰκέτης, słuźący.
νίκη(ί), zwycięstwo.	άμιλλα, walka.	ληστής, łupieżca.
άξίνη, siekiera.	μέλισσα(ττα), pszczola.	θεάτης, widz.
λύπη(ῶ), smutek.		ταμίας(ί), zarządca.
πόλη(ῶ), brama.	<i>Contracta.</i>	Σύλλας, α, Sulla.
στρατιά, wojsko.	γή, ziemia.	στρατιώτης, żołnierz.
σιά, cień.	γαλή, lasica.	φεύστης, kłameca.
έσπερα, wieczór.	λεοντή, lwia skóra.	τεχνίτης(ί), sztukmistrz.
πειρά, doświadczenie.	άδελφιδή, siostrzenica.	
βασιλεία, królestwo.	θυγατριδή, wnuczka.	
βασιλεία, królowa.	άνεψιαδή, córka siostrzenicy.	

O Dialektach.

§. 40.

1. *Doryjezycy* we wszystkich przypadkach *Sing.* używają *ā* zam. η, jak znów przeciwnie *Epiecy* i *Ionieczycy* w tychże przyp. η zam. *ā*, np. τιμά(ā), *ās*, *ā*, άν(ā), πολιτās u Dor.; — σοφίη, ης, η, ην, θήρη, ης, νεανίης, η, ην u *Ionieczyków*.

Wyjmują się: θεά(ā), bogini, *ās*, *ā*, άν(ā), Ναυσικάā, Θεία, tudzież Αινείās, Αδγείās, Ερμείās i kilka innych imion własnych na *as purum.* Νόμφη ma *Voc.* νόμφα zam. νόμφη.

2. W Rzeczownikach na *εια* i *οια* pochodzących od Przymiotników na ης i ους, jako też w niektórych innych żeńskich, nawet krótkie końcowe *a* przechodzi w dial. *epic.* w η, np. *άληθειη*, *άναίδειη*, *εὐπλοίη*, *κνίσση*, zam. *άληθειā*, *άναίδειā*, *εὐπλοίā*, *κνίσσā*.

3. W dial. *eol.* i niektórych innych kończą się *Masculina* w *Nomin.* na *ā*, zam. na ης, podobnie jak w języku *łacińskim.* Formy téj na *ā*, a mianowicie na *tā*, używali także *Epiecy* w wielu wyrazach, kiedy miara tego wymagała, np. *ίππότā*, *άλχημτā(ā)*, *κωνοχαίτα*, *νεφεληγερέτα*, *ίππλάτā*, *μητίετα*, *εὐρύοπα*, *άκάχητα*.

4. *Genit. Sing.* Rzeczowników męskich na ης i *ās* kończył się pierwiastkowo na *āo*, z czego przez ściągnięcie powstało ω (w *dor.* *ā*).

Homer używa równie zakończenia *ω* jak *ω*; przed *ω* wtrąca jeszcze *ε*, ale wtenczas *ω* uważa się pod względem akcentu za krótkie, a *ε* wymawia się spólnie z *ω* jako jedna zgłoska (*Synizesis*). Czytamy więc u Homera: Ἑρμείας, Gen. Ἑρμείῃο i Ἑρμείω; Βορέης G. Βορέῃο i Βορέω; Ἀτρείδης G. Ἀτρείδῃο i Ἀτρείδεω. To zakończenie *εω* stało się u Ionia czykó w zwyczajnem, np. πολίτεω, Ἀτρείδεω.

5. *Genit. Plur.* kończył się pierwiastkowo na *ών*; to *ών* ściągnęło się później w *ών* (dor. *ών*). Homer używa obydwóch form, tak dłuższej, jak ściągniętej, np. θεῶων i θεῶν, παρειῶων i παρειῶν. Podobnie jak w *Sing.* rozciąga on także i zakończenie *ών* wtrącając *ε*, przez co powstaje *έων*, wymawiane jako jedna zgłoska przez *Synizezę*, np. πολέων, θυρέων, ἀγορέων. Zakończenie *έων* na zawsze pozostało w dial. *ioń.*, np. Μουσεών, τιμείων.

6. *Dat. Plur.* kończył się najprzód na *αισι(ν)*, i to zakończenie znajdujemy u Homera, Doryjezyków, attyckich poetów, a nawet dawniejszych prozaików. Ionia czykowie zamienili *αισι* na *ησι* i *ης*, a w dial. att. i języku powszechnym skróciło się *αισι* na *αις*. Wszystkie te trzy zakończenia: *ησι*, *ης* i *αις* znajdują się u Homera.

7. *Accus. Plur.* kończy się w dial. *eol.* na *αις* (jak w Dekl. II. na *οις* zam. na *ους*), a w dor. na *ας* (jak w Dekl. II. na *ος* zam. na *ους*), np. ταῖς τιμαῖς zam. τὰς τιμὰς (ale *Dat. Plur.* na *τιμαῖσι(ν)*, dor. *πάσας κούρας*, zam. *πάσας κούρας*).

Deklinacya Druga.

§. 41.

Podług Deklinacyi Drugiej odmieniają się Rzeczowniki zakończone na *ος* i *ον*. Zakończony na *ος* są męskie i żeńskie; na *ον* są nijakie, wyjąwszy żeńskie nazwiska zdrobniałe na *ον*, np. ἡ Γλυκέριον (§. 35, I., 3.).

WZORY.

	Mowa.	Wyspa.	Bóg.	Posel.	Fig.
<i>Sing. Nom.</i>	ὁ λόγ-ος	ἡ νῆ-σος	ὁ θεός	ὁ ἀγγε-λος	τὸ σῦ-κον
<i>Gen.</i>	λόγ-ου	νῆ-σου	θεοῦ	ἀγγέ-λου	σύ-κου
<i>Dat.</i>	λόγ-ω	νῆ-σῳ	θεῶ	ἀγγέ-λῳ	σύ-κῳ
<i>Acc.</i>	λόγ-ον	νῆ-σον	θεόν	ἀγγε-λον	σῦ-κον
<i>Voc.</i>	λόγ-ε	νῆ-σε	θεός	ἀγγε-λε	σῦ-κον
<i>Dual. N.A.V.</i>	λόγ-ω	νῆ-σῳ	θεῶ	ἀγγέ-λῳ	σύ-κῳ
<i>G. i D.</i>	λόγ-οιῳ	νῆ-σοιῳ	θεοῖῳ	ἀγγέ-λοιοι	σύ-κοιοι
<i>Plur. Nom.</i>	λόγ-οι	νῆ-σοι	θεοί	ἀγγε-λοι	σῦ-κα
<i>Gen.</i>	λόγ-ων	νῆ-σων	θεῶν	ἀγγέ-λων	σύ-κων
<i>Dat.</i>	λόγ-οις	νῆ-σοις	θεοῖς	ἀγγέ-λοις	σύ-κοις
<i>Acc.</i>	λόγ-ους	νῆ-σοις	θεοὺς	ἀγγέ-λους	σῦ-κα
<i>Voc.</i>	λόγ-οι	νῆ-σοι	θεοί	ἀγγε-λοι	σῦ-κα

Uwaga. *Vocat.* wyrazów na *ος* kończy się zwykle na *ε*, ale też niekiedy na *ος*, np. ὦ φίλε i ὦ φίλος, a zawsze tylko ὦ θεός. *Dat. Plur.* kończył się pierwiastkowo na *οισι(ν)*, np. θεοῖσι, i taż forma znajduje się niekiedy u att poetów, a nawet u dawniejszych att. prozaików.

O ściąganiu w Deklinacyi II.

§. 42.

Mała liczba Rzeczowników zakończonych na *οος* i *οον*, tudzież na *εος* i *εον*, podlega zwykle ściąganiu podług prawideł wyżej podanych w §. 9.; uważać jednak należy, że *εα* w rod. nijakim nie w *η*, ale w *ᾱ* się ściąga.

WZORY.

Sing.	Żegluga	Obżeglowanie.	Koś.
Nom.	ὁ πλόος πλοῦς	ὁ περίπλοος περίπλους	τὸ ὀστέον ὀστοῦν
Gen.	πλόου πλοῦ	περιπλόου περίπλου	ὀστέου ὀστοῦ
Dat.	πλόῳ πλοῦ	περιπλόῳ περίπλω	ὀστέῳ ὀστοῦ
Acc.	πλόον πλοῦν	περίπλοον περίπloon	ὀστέον ὀστοῦν
Voc.	(πλόε πλοῦ)	(περίπλοε περίπλου)	ὀστέον ὀστοῦν
Dual.			
N.A.V.	πλόω πλώ	περιπλόω περίπλω	ὀστέω ὀστώ
G. i D.	πλόου πλοῦ	περιπλόου περίπλου	ὀστέου ὀστοῦ
Plur.			
Nom.	πλόοι πλοῖ	περίπλοοι περίπλοι	ὀστέα ὀστᾶ
Gen.	πλόων πλών	περιπλόων περίπλων	ὀστέων ὀστών
Dat.	πλόοις πλοῖς	περιπλόοις περίπλοις	ὀστέοις ὀστοῖς
Acc.	πλόους πλοῦς	περιπλόους περίπλους	ὀστέα ὀστᾶ
Voc.	πλόοι πλοῖ	περίπλοοι περίπλοι	ὀστέα ὀστᾶ

Uwaga. *Vocat.* (πλόε) πλοῦ nie znajduje się wcale u autorów, ale u Wirgil. *Aen.* II. 322. czytamy *Panthu* jako *Vocat.* od (Πάνθου) Πάνθους.

O Akcencie Rzeczowników ściąganych.

§. 43.

1. Akcent *Nom.* i *Acc. Dual.*, np. πλώ, ὀστώ itd. nie zgadza się z prawidłami wyżej podanemi, o czem zob. §. 29, III., 4, a.

2. Rzeczowniki na *εος* są *Oxytona*, np. ἀδελφιδεός, θυγατριδεός itd.; zakończone na *εον* są *Proparoxytona*, np. κάνεον, i zapewne też ὀστεον takby akcentować należało. Też Rzeczowniki ściągnięte dostają *Circumflex* na ostatniéj, np. ἀδελφιδουός, κανουόν, co jest przeciw prawidłom podanym w §. 29, III., 1, i 2, b. Uważać więc należy za prawidło, że wszystkie pojedyncze Rzeczowniki i Przymiotniki na *εος* i *οος* w kontrakcyi przyjmują *Circumflex* na ostatniéj, np. νόος = νοῦς; ὀστέον = ὀστοῦν; κάνεον = κανουόν; ἀδελφιδεός = ἀδελφιδουός; χρύσειος = χρυσοῦς; ἄπλοος = ἄπλουός.

3. W ściągniętych imionach złożonych i kilkozgłoskowych imionach własnych spoczywa akcent na przedostatniéj, a to we wszystkich przypadkach, w tych nawet, w którychby się podług prawidła powszechnego na zgłoskę ściągniętą posunąć powmieni, jak to widać we wzorze περίπλοος. A zatem εὔνοος = εὔνοους; εὔνουός = εὔνου (nie εὔνουός);

εὔνοοι = εὔνοι; — Περίδους, Περίδου. Nigdy jednak nie cofa się akcent na trzecią od końca, a zatem: περίπλοι, nie περίπλοι; κακόνους, κακόνου, nie κάκονου.

Attycka Deklinacya II.

§. 44.

Do Attyckiej Deklinacyi drugiej należą imiona męskie i żeńskie na *ως*, tudzież nijakie na *ων*. Imiona takowe mają we wszystkich przypadkach *ω* zamiast samogłosek i dwugłosek zwyczajnej deklinacyi drugiej, a pod to *ω* podpisuje się *ι*, kiedy zwyczajna deklinacya ma *οι* albo *φ*. *Vocat.* zawsze jest równy *Nominatiwowi*.

WZORY.

	Świątynia.	Lina.	Sala.
<i>Sing. Nom.</i>	ὁ νε-ώς	ἡ κάλως	τὸ ἀνώγειω
<i>Gen.</i>	νε-ώ	κάλω	ἀνώγειω
<i>Dat.</i>	νε-ῶ	κάλω	ἀνώγειω
<i>Acc.</i>	νε-ῶν	κάλων	ἀνώγειω
<i>Voc.</i>	νε-ώς	κάλως	ἀνώγειω
<i>Dual. N. A. V.</i>	νε-ώ	κάλω	ἀνώγειω
<i>G. i D.</i>	νε-ῶν	κάλων	ἀνώγειων
<i>Plur. Nom.</i>	νε-ῶ	κάλω	ἀνώγειω
<i>Gen.</i>	νε-ῶν	κάλων	ἀνώγειω
<i>Dat.</i>	νε-ῶς	κάλως	ἀνώγειω
<i>Acc.</i>	νε-ῶς	κάλως	ἀνώγειω
<i>Voc.</i>	νε-ῶ	κάλω	ἀνώγειω

Uwaga 1. Niektóre imiona męskie i żeńskie na *ως* odrzucają w *Accus. Sing.* końcowe *ν*, np. ὁ λαγώς, zajac, τὸν λαγών i λαγώ; zwyczajną jest ta forma w następujących: ἡ ἕως, jutrenka, ἡ ἄλως, bojewica, ἡ Κέως, ἡ Κῶς, ὁ Ἄθως, ἡ Τέως, jako też w Przymiotnikach: ἀγήρως, niestarzejący się, ἐπίπλεως, pełen, ὑπέρχρως.

Uwaga 2. Deklinacya ta nazywa się Attycką drugą, dla tego że, chociaż wyraz jaki do tej deklinacyi należący miał jeszcze obok inne formy, Attycy zawsze się tamtej formacyi trzymali.

O Akcencie Deklinacyi II.

§. 45.

1. Akcent w deklinowaniu wyrazów na *ος* i *ων* zmienia się podług prawideł powszechnych §. 29. Wyjątek czyni *Voc.* ἀδελφε od ἀδελφός. O Akcencie imion ściąganych zob. §. 43.

2. Względem Attyck. Dekl. drugiej uważać należy:

- że *Proparoxytona* zatrzymują akcent ostry na trzeciej od końca przez wszystkie przypadki wszystkich liczb;
- że *Oxytona* na *ως* akcent ten zatrzymują także w *Genitiwie*.

O Rodzaju Rzeczowników na ος.

§. 46.

Rzeczowniki na ος są w ogóle męskie; wiele jednak z nich jest także rod. żeń., a to nietylko w §. 35. wymienione nazwiska krajów, miast, wysp, drzew i roślin, ale także następujące:

1. Nazwiska niektórych płodów roślinnych, ziem i kamieni, np. ἡ βύσσος, płótno; ἡ σμάραγδος, szmaragd; ἡ βῶλος, skiba ziemi.

2. Rzeczowniki, które pierwiastkowo Przymiotnikami były, a dla tego są rod. żeńskiego, że domyślny Rzeczownik także jest żeński, np. ἡ αἰλεις (sc. θύρα), drzwi; ἡ διάλεκτος (sc. φωνή), dialekt; ἡ χέρσος i ἡ ἤπειρος (sc. χώρα), stały ląd, i inne

3. Rzeczowniki: ἡ ὁδός, droga; ἡ νόσος, choroba.

4. Niektóre takie, które ze zmianą znaczenia zmieniły także rodzaj, np. ὁ ζυγός, jarzmo, ἡ ζυγός, waga.

Przykłady dla wprawy.

1. <i>Masculina</i> na ος.	ἡ θάλας, szkło.	ἡ ζυγός, waga, ὁ ζ. jarzmo.
ὁ στρατός, wojsko.	ἡ τίτανος, wapno.	ἡ ἵππος, klacz, jazda, ὁ ἵπ., koń.
ὁ ὀφθαλμός, oko.	ἡ ἀργίλος, glina.	ἡ λέκιδος, żółtko, ὁ λ. zupa z grochu.
ὁ πόνος, praca.	ἡ πλίνθος, cegła.	
ὁ καρκίνος, rak.	ἡ ἀσβολος, sadze.	
ὁ διδάσκαλος, nauczyciel.	ἡ κόπρος, błoto.	
ὁ πλοῦτος, bogactwo.	ἡ βῶλος, bryła.	
ὁ ἀθλος, walka.	ἡ κιβωτός, } skrzynka.	
	ἡ χηλός, }	
	ἡ σαρός, trumna.	
	ἡ κάρδοπος, } misa, do-	
2. <i>Neutra</i> na ον.	ἡ ληνός, } nica.	
τὸ πτερόν, skrzydło.	ἡ ληνός, butelka.	
τὸ ξυρόν, brzytwa.	ἡ ληνός, butelka.	
τὸ ἴον, siołek.	ἡ κάμνος, piec.	
τὸ ῥόδον, róża.	ἡ ὁδός, droga.	
τὸ βιβλίον, książka.	ἡ τάφος, rów.	
τὸ ἱμάτιον, suknia.	ἡ αἰλεις (θύρα), drzwi.	
τὸ μήλον, jabłko.	ἡ ἀμαξιτός (ὁδός), droga.	
τὸ σύκον, figa.	ἡ τρίβος, (ὁδός) ście-	
τὸ ἀθλον, zakład o wygrana.	ἡ ἀτραπος, (ὁδός) szka.	
	ἡ ἀνυδρος, okolica bez wody, pustynia.	
3. <i>Feminina</i> .	ἡ νέος, nowina (ziemia nieorana).	
ἡ βάλανος, żołędź.	ἡ νήσος, wyspa.	
ἡ βύσσος, płótno.	ἡ γέρανος, żóraw.	
ἡ δοκός, balka.	ἡ γνάθος, szczeka.	
ἡ ῥάβδος, pręt.	ἡ ῥόσος, rosa.	
ὁ, ἡ λίθος, kamień.	ἡ κορυθαλός, skowronek.	
ἡ φήφος, kamyzek.	ἡ μήρηνθος, nitka.	
ἡ βάσανος, kamień probierski.	ἡ νόσος, choroba.	
ἡ ἤλεκτρος, bursztyn.		
ἡ γύφος, gips.		
	4. <i>Contracta</i> .	
	ὁ ῥόος, ῥοῦς, strumień.	
	ἡ πρόχουος, πρόχουος, dzbanek.	
	ὁ χνόος, χνοῦς, pyłek, włosek.	
	ὁ θροῦος, θροῦς, loskot.	
	ὁ ἀδελφιδεύς, -οῦς, bratunek.	
	ὁ θυγατριδεύς, -οῦς, wnuk po córce.	
	τὸ κάνεον, κανοῦν, kosszyk.	
	5. <i>Deklinacya Attycka</i> .	
	ὁ πάτρως, patruus, stryj.	
	ὁ μήτρως, wuj.	
	ὁ ταῶς, paw.	
	ὁ ἄλως, bojewica.	
	ὁ τυφῶς, wir.	
	ἡ ἔως, zorza ranna.	
	ἡ κῶς, Kos.	
	ὁ Ἄθως, góra Athos.	
	ὁ Τυνδάρεως, Tyndareus.	

O Dialektach.

§. 47.

1. *Nomin. Sing.* Imiona własne na *λαος* kończą się w dial. dor. na *λᾶς* (*Gen. ᾶ, Dat. ᾶ*), np. *Μενέλᾶς* zam. *Μενέλαος, Νικόλας, Ἀχρεσίλας*.

2. *Genit. Sing.* *Gen.* na *ου* kończył się pierwiastkowo zapewne na *οο*; stąd tak nazwany *Genit.* Tessalski na *οιο*, którego używa Homer obok zwyczajnej formy na *ου*. Także Tragiccy w pieśniach lirycznych używają zakończenia *οιο*; Theokrit używa *Genit. dor.* na *ω*.

3. *Genit. Sing. i Plur.* Czasem *Gen. téj* Deklinacyi formuje się na wzór Deklin. Iszėj, i tak: a) niektóre imiona własne na *ος* kończą się u Herodota w *Gen.* na *εω*, np. *Βάττω* zam. *Βάττου, Κροίσεω, Κλεομβρότεω, Μεμβλιάρεω*, a niektóre Rzeczowniki, tudzież Zaimki męskie, mają *Gen. Plur.* na *εων*, np. *πεσσεων, αυτεων, τουτεων, εχεινεων*; b) imiona nijakie (*Plur.* na *α*) miały dawniej, jak się zdaje, *Gen. Plur.* na *αων*, np. u Hom. *εᾶων*, jak gdyby od *τᾶ εᾶ*, dobre rzeczy, właściwie od *εῖς, εῖθ*.

4. *Genit. i Dat. Dual.* kończy się u Epików na *οιω* (zam. *οιυ*), np. *ὄμοιω* zam. *ὄμοιυ, ὀφθαλμοῖω*.

5. *Dat. Plur.* kończył się pierwiastkowo na *οισι(ν)*, i to zakończenie znajduje się u Homera i wszystkich prawie poetów; także w prozie i ónskiej.

6. *Accus. Plur.* kończy się u Doryjezyków (wyjąwszy Pindara) na *ως* i na *ος*, np. *τῶς νόμωσ, τῶς λόχοσ, τῶσ λαγός* (cf. §. 40, 7.).

7. W Deklin. Attyckiej kończyli Epicy *Genit. Sing.* na *ωο* zam. na *ω*, np. *Πηγελεῶο* od *Πηγέλεωσ, Πεπεῶο* od *Πέπεωσ*. — W wyrazach: *γάλωσ*, szwagrowa, *ἄδωσ* i *κῶσ* rozciągają ciż Epicy ze ściągnięcia powstałe *ω*, przez wtrącone *ο*, np. *γαλώωσ, Ἀθώωσ, Κόωσ, Gen. ὀω*.

Deklinacya Trzecia.

§. 48.

Cechą rodzaju męskiego i żeńskiego w imionach Deklinacyi Trzeciej jest zwykle końcowe *ς*; imiona rod. nijakiego nie mają w ogóle tego końcowego *ς*, tylko czysty Źródłostów, np. *ὁ χόραξ* zam. *χόρακσ, κрук, ἡ φλέψ* zam. *φλέβσ, żyła, τὸ σέλασ, światło, τὸ πέπερι, pieprz*. Jeżeli w *Nominatiwie* z przyczyn eufonicznych zmieniała się forma Źródłostowu, znaleźć ją można w *Genitiwie*, odrzucając zakończenie *ος*, np. *λαῖλαψ, Gen. λαῖλαπ-ος, ὄρνις, Gen. ὄρνιθ-ος*.

O formowaniu Przypadków.

§. 49.

A. *Nominativus*.

1. *Masculina* i *Feminina* kończą się zwykle w *Nominat.* na *ς*; nie dostają tego *ς* wtenczas, kiedy prawidła eufoniczne na to nie pozwalają (porów. §. 20 i 21.). Podług tego wszystkie *Masculina* i *Feminina* na trzy klasy podzielić można:

1. Do pierwszej klasy policzyć można wyrazy, które w *Nomin.* przyjmują końcowe *ς* (ze zmianami eufonicznymi §. 21. E. i 22.) np.

Źródłosłów	φλεβ	Nomin. ἡ φλέβ-ς	φλέψ	Gen. φλεβ-ός
	χοραχ	ὁ χόραχ-ς	χόραξ	χόραχ-ος
	λαμπάδ	ἡ λαμπάδ-ς	λαμπάς	λαμπάδ-ος
	γίγαντ	ὁ γίγαντ-ς	γίγας	γίγαντ-ος
	δελφῶν	ὁ δελφίν-ς(ι)	δελφίς(ι)	δελφῶν-ος
	βοF(βού, βου)	ὁ ἡ βοF-ς(βῶνς)	βοῦς(βῶς)	βο-ός
	ΔίF	ὁ ΔίF-ς	Δίς(ι)	Δι-ός

2. Do drugiej klasy należą imiona, które w *Nominat.* odrzuciły końcowe *ς*, ale za to przedłużyły końcową samogłoskę Źródłosłowu: *ε* na *η*, *ο* na *ω*, np.

Źródłosl.	ποιμεν	Nomin. ὁ ποιμήν	Gen. ποιμέν-ος
	λεοντ	ὁ (λέωντ) λέων	λέοντ-ος
	ῥητορ	ὁ ῥήτωρ	ῥήτορ-ος
	αἰδός	ἡ αἰδώς	(αἰδῶς-ος) αἰδῶ-ος.

3. Do trzeciej klasy wreszcie należą imiona, które w *Nominat.* czysty mają Źródłosłów, np.

Źrdłsl.	θῆρ	Nom. ὁ θήρ (zam. θήρ-ς)	Gen. θῆρ-ός
	αἶων	ὁ αἰών (zam. αἰών-ς)	αἰών-ος
	ῥωσ	ὁ ῥωσ (zam. ῥωσ-ς)	(ῥωσ-ος) ῥω-ος
	δάμαρτ	ἡ δάμαρτ (z. δάμαρτ-ς)	δάμαρ δάμαρτ-ος

II. *Neutra* mają w *Nomin.* sam tylko Źródłosłów (§. 35. II. 2.). Ponieważ jednak, według praw eufonicznych języka greckiego, żaden wyraz na *τ* kończyć się nie może, przeto albo to *τ* całkiem się odrzuca w *Nomin.* (podobnie jak w *Mascul.* λέων, *Gen.* λέοντ-ος), albo się też zamienia na pokrewną spółgłoskę *σ*, t. j. także językową, np.

Źrdłsl.	πεπερι	Nom. πέπερι	Gen. πεπέρι-ος, ε-ος
	σελας	σέλας	(σέλασ-ος) σέλα-ος
	σωματ	(σῶματ) σῶμα	σώματ-ος
	τερατ	(τέρατ) τέρας	τέρατ-ος

Uwaga. Źródłosłów *πῦρ* przedłużył się w *Nominat.* przeciw prawidłu na *πῦρ-ός*.

B. Wszystkie inne Przypadki.

1. Wszystkie inne przypadki formują się, z małemi tylko wyjątkami, przez dodanie zakończenia do Źródłosłowu, np. od Źródłosłowu *χοραχ*, *Nom.* χόραξ, *Gen.* χόραχ-ος, *Plur. N.* χόραχ-ες.

2. W *Dat. Plur.* zakończenie *σι* dodaje się także do Źródłosłowu; ale jeżeli tenże kończy się na spółgłoskę, wtedy spółgłoska ta z następującem *σ* podlega zmianom eufonicznym, podług §. 21, E. i 22, 3, podobnie jak w *Nomin.*, np.

φλεβ-σί = φλεφί	χόραχ-σι = χόραξι	λαμπάδ-σι = λαμπάοι
γίγαντ-σι = γίγασι	δδόντ-σι = δδοῦσι itd.	

3. *Accus. Sing.* kończy się na *ν* w imionach męskich i żeńskich zakończonych na *ις* i *υς*, *αυς* i *ους*, których Źródłosłowy kończą się na *ι*, *υ*, *αυ* i *ου*, np.

πολι	πόλις	πόλιν		βοτρου	βότρους	βότρων
ναF, ναυ	ναFς, ναῦς	ναFν, ναῦν		βοF, βου	βόFς, βοῦς	βόFν, βοῦν.

Na *a* kończy się *Accus.* w wyrazach, których Źródł. ma zakończenie spółgłoskowe, np.

φλεβ	φλέψ	φλέβα		χοραx	χόραξ	χόραx-a
λαμπαδ	λαμπάς	λαμπάδ-a				

Rzeczowniki jednak kilkozgłoskowe, *Barytona*, których Źródłowy kończą się na jedną z językowych τ , δ , θ , mają w *Accus.* obok zakończenia *a* także ν , np.

ἐριδ	N. ξρις	A. ξριν	i	ἐριδ-a		χορυθ	N. χόρους	A. χόρουν	i	χόρυθ-a
ὄρινθ	ὄρινς	ὄρινν	i	ὄρινθ-a		χαριτ	χάρις	χάριν	i	χάριτ-a

Jednozgłoskowe zaś, tudzież kilkozgłoskowe *Oxytona* mają tylko zakończenie *a*, np.

που *N.* ποῦς, *Acc.* πόδα, przeciwnie πολύπους, *Acc.* πολύποδα i πολύπουν.

ἐπιδ *N.* ἐπίς *A.* ἐπίδ-a, γλαυδ *N.* γλαυός *A.* γλαυδ-a.

Uwaga 1. Jednozgłoskowe *κλεις*, klucz, *Gen.* κλειδ-ός, ma przeciw prawidłu *Acc.* κλειν zam. κλειδα.

Uwaga 2. Forma na ν jest powszechnie w prozie używana. *Χάρις* ma *Acc.* χάριτα wtenczas zwykle, kiedy oznacza boginią tego nazwiska.

4. *Vocat.* ma zwykle formę samego Źródłowego, np. δαίμων *Gen.* δαίμον-ος, *Voc.* δαίμων. Wszakże względy eufoniczne wymagają czasem zmian niektórych; dla tego uważać należy, co następuje:

a) *Vocat.* zachowuje formę Źródłowego w następujących razach:

a. kiedy końcowe samogłoski Źródłowego: ϵ i o przedłużają się w *Nomin.* na η i ω , wtedy wracają się w *Vocat.* samogłoski owe krótkie, a zatem:

δαίμων	<i>Gen.</i> δαίμον-ος	<i>Voc.</i> δαίμων
γέρον	γέροντ-ος	(γέροντ) γέρον
μήτηρ	μητέρ-ος	μήτερ
Σωκράτης,	Σωκράτε-ος zam. εσ-ος	Σώκρατες.

Wyjmują się: 1) Rzeczowniki *Oxytonowane*, które samogłoskę długą zatrzymują, np. ποιμήν, *Gen.* ποιμέν-ος, *Voc.* ποιμήν, oprócz trzech *Oxytonów*: πατήρ, ἀνὴρ i δαήρ, szwagier, *Voc.* πάτερ, ἀνερ i δαερ z Akcentem w tył posuniętym.

2) Trzy Rzeczowniki: Ἀπόλλων (*Gen.* ωνος), Ποσειδών (ῶνος) i σωτήρ (ῆρος), wybawiciel, które w *Voc.* końcową samogłoskę długą skracają, ale akcent także w tył cofają, np. Ἀπολλων, Ποσειδων, σωτερ.

Podług tej analogii także Ἡρακλ(έη)ης (od Źródłowego Ἡρακλεες) skracają się w *Voc.* na Ἡράκλεις, a później nawet na Ἡρακλες.

β. Przymiotniki na $\alpha\varsigma$, $\alpha\omicron$ nos, tudzież Przymiotniki i Imiesłowy, których Źródł. kończy się na $\nu\tau$, mają w *Voc.* tę

samą formę, co ich *Neutra*, t. j. tę samą, co ich Źródłowy ze zmianami eufonicznymi (*conf. A. II.*) np.

μέλας, G. αν-ος *Neutr. i Voc.* μέλαν
 χαρίεις, εντ-ος χαρίεν (zam. χαρίεντ *A. II.*)
 δεικνύς, ύντ-ος δεικνύν (zam. δεικνύντ).

Podobnie i Rzeczowniki na *ās*, G. αντος, kończą się w *Voc.* na *αν* (zam. na *αντ*), np.

γίγας G. αντ-ος V. γίγαν (zam. γίγαντ) *conf. A. II.*
 Κάλχας - αντ-ος - Κάλχαν
 Αίας - αντ-ος - Αίαν.

Uwaga. Niektóre Rzeczowniki nie tylko *τ*, ale i *ν* także odrzucają, przedłużając natomiast krótkie *α*, np. Ἄτλας G. αντ-ος, V. Ἄτλα, Πολυδάμας V. Πολυδάμα.

γ. Rzeczowniki na *ις* G. ιος i *υς* G. υος, αυς, ευς i ους mają w *Vocat.* sam Źródłowy, odrzucając *ς* *Nominatiwu*, np. μάντις V. μάντι — πρέσβυς V. πρέσβυ — μύς V. μῦ — σῦς V. σῦ; λῖς V. λι; γραῦς V. γραῦ; βασιλεύς V. βασιλεῦ; βοῦς V. βοῦ. Podobnie παῖς V. παῖ, chociaż ma *Gen.* παιδ-ός.

Wyjątek. Rzeczowniki na *ις*, G. ινος, zatrzymują w *Vocat.* *ις*; niektóre tylko mają w *Vocat.* sam Źródłowy, a zatem: ὦ Σάλαμις; przeciwnie ὦ δελφίν (δελφίς, ἴνος).

δ. Imiona mające już w *Nomin.* czysty Źródłowy, mają go także w *Vocat.* np. θῆρ, αἰών itd.

b) *Vocat.* ma tę samą formę, co *Nomin*, a nie formę Źródłową, wtenczas, kiedy Źródłowy kończy się na spółgłoskę, która według praw eufonicznych na końcu stać nie może, a po odrzuceniu której Źródłowy rozpoznaby nie można, np. ὁ φῶς, G. φωτ-ός, miałoby w *Voc.* φῶ (zam. φῶτ), νίψ, G. νιφ-ός, miałoby w *Voc.* νί (zam. νίφ), σάρξ, G. σαρκ-ός, miałoby w *Voc.* σάρ (zam. σάρξ). A zatem *Voc.* ὦ φῶς, νίψ, σάρξ itd.

Ἄναξ, król, ma zwyczajnie *Voc.* tak jak *Nomin.* ὦ ἀναξ; tylko w mowie uroczystej, wzywając bóstwa, mówili Grecy: ὦ ἀνά (zam. ἀνακτ), albo ὦνά.

c) Rzeczowniki na *ώ* i *ώς*, których Źródłowy kończą się na *ος*, mają *Vocat.* na *οῖ*, np.

Źródł. ἦχος *Nom.* ἦχώ *Gen.* ἦχό-ος (zam. ἦχόσ-ος) *Voc.* ἦχοῖ
 αἰδός αἰδώς αἰδό-ος (zam. αἰδόσ-ος) αἰδοῖ.

Uwaga. Wszystkie Imiesłowy na *ων*, *εις*, *ας* mają *Vocat.* tak jak *Nomin.* Tylko ἀρχων (rządzący) ma *Voc.* ἀρχον, bo Imiesłowy ten stał się Rzeczownikiem w znaczeniu: Rządca.

WZORY.

§. 50.

I. Wszystkie Imiona Deklinacyi Trzeciej podzielić można co do ich odmiany na dwie główne klasy:

- a) Imiona, które w *Genit.* przed zakończeniem *ος* mają spółgłoskę, np. *χώραξ* = *χώρας*, *G.* *χώρας-ος*;
- b) Imiona, które w *Genit.* przed zakończeniem *ος* mają samogłoskę, np. *βοῦς*, *G.* *βο-ός*.

2. Imiona pierwszej klasy mają zawsze Źródłów zakończony na spółgłoskę; Źródł. imion drugiej klasy kończyć się może już to na samogłoskę, już to na spółgłoskę, np. *κίς*, *G.* *κι-ός*, Źródł. *κι*; *σέλας*, *G.* *σέλα-ος* (zam. *σέλασ-ος*), Źródł. *σελας*.

A. Imiona, które w *Genit.* przed *ος* mają Spółgłoskę, t. j. imiona, których Źródł. kończy się także na Spółgłoskę.

I. *Nomin.* przyjmuje cechę rodzajową *ς*, a to w ten sposób:

1. Jeżeli Źródł. kończy się na *λ*, tenże przybiera *ς* bez żadnej zmiany, np. Źródł. *άλ*, *N.* *άλς*, *G.* *άλ-ός*, *Dat. Pl.* *άλ-οί*.

2. Jeżeli Źródł. kończy się na jedną z wargowych *β*, *π*, *φ*, albo podniebiennych *γ*, *γγ*; *κ*, *ρκ*, wtedy spółgłoski te końcowe spływają w *Nom Sing.* i *Dat. Pl.* w spółgłoski podwójne *ψ* i *ξ* (§. 21. E. 2.).

<i>Sing. Nom.</i>	ἡ λαῖλαψ	ὁ χώραξ	ὁ λάρυγξ	ἡ θρίξ
<i>Gen.</i>	λαῖλαψ-ος	χώραξ-ος	λάρυγγ-ος	τριχ-ός
<i>Dat.</i>	λαῖλαψ-ι	χώραξ-ι	λάρυγγ-ι	τριχ-ί
<i>Acc.</i>	λαῖλαψ-α	χώραξ-α	λάρυγγ-α	τριχ-α
<i>Voc.</i>	λαῖλαψ	χώραξ	λάρυγξ	θρίξ
<i>Dual. N. A. V.</i>	λαῖλαψ-ε	χώραξ-ε	λάρυγγ-ε	τριχ-ε
<i>G. i D.</i>	λαῖλάψ-οιν	χοράξ-οιν	λαρύγγ-οιν	τριχ-οῖν
<i>Plur. Nom.</i>	λαῖλαψ-ες	χώραξ-ες	λάρυγγ-ες	τριχ-ες
<i>Gen.</i>	λαῖλάψ-ων	χοράξ-ων	λαρύγγ-ων	τριχ-ῶν
<i>Dat.</i>	λαῖλαψι(ν)	χώραξι(ν)	λάρυγγι(ν)	θριξί(ν)
<i>Acc.</i>	λαῖλαψ-ας	χώραξ-ας	λάρυγγ-ας	τριχ-ας
<i>Voc.</i>	λαῖλαψ-ες	χώραξ-ες	λάρυγγ-ες	τριχ-ες

Uwaga 1. Źródł. wyrazów na *ψ* i *ξ* kończy się zwykle na mocne *π* i *κ*; wyrazów na *γξ* zwykle na *γγ*, wyjąwszy *ὁ ἡ λύγξ*, *G.* *λυγός*, ostrowidz (przeciwnie *ἡ λύγξ*, *G.* *λυγγός*, lkanie).

Uwaga 2. Rzeczownik *ἡ ἅλς*, *G.* *ἅλος*, morze, znajduje się tylko u poetów; *ὁ ἅλς*, sól, tylko u Ionezyków i poetów; zwykle używana jest forma *οἱ ἅλες*, sól.

3. Jeżeli Źródł. kończy się na jedną z językowych: *δ*, *τ*, *κτ*, *θ*, *νθ*, takowa wyrzuca się przed *σ* w *Nom. Sing.* i *Dat. Plur.* (§. 21. E. 2.).

<i>Sing.</i>	Pochodnia.	Szyszak.	Ptak.	Król.	Dżdźownik.
<i>Nom.</i>	ἡ λαμπάς	ὁ χόρυς	ὁ ἡ ὄρνις	ὁ ἀναξ	ἡ ἔλιμνς
<i>Gen.</i>	λαμπάδ-ος	χόρυθ-ος	ὄρνιθ-ος	ἀνακτ-ος	ἐλιμνθ-ος
<i>Dat.</i>	λαμπάδ-ι	χόρυθ-ι	ὄρνιθ-ι	ἀνακτ-ι	ἐλιμνθ-ι
<i>Acc.</i>	λαμπάδ-α	χόρυθ-α	ὄρνιθ-α	ἀνακτ-α	ἐλιμνθ-α
<i>Voc.</i>	λαμπάς	χόρυς	ὄρνις	ἀναξ ἢ ἀνα	ἐλιμνς
<i>Dual.</i>					
<i>N.A.V.</i>	λαμπάδ-ε	χόρυθ-ε	ὄρνιθ-ε	ἀνακτ-ε	ἐλιμνθ-ε
<i>G. i D.</i>	λαμπάδ-οιν	χορύθ-οιν	ὄρνιθ-οιν	ἀνάκτ-οιν	ἐλίμνθ-οιν
<i>Plur.</i>					
<i>Nom.</i>	λαμπάδ-ες	χόρυθ-ες	ὄρνιθ-ες	ἀνακτ-ες	ἐλιμνθ-ες
<i>Gen.</i>	λαμπάδ-ων	χορύθ-ων	ὄρνιθ-ων	ἀνάκτ-ων	ἐλίμνθ-ων
<i>Dat.</i>	λαμπά-σι(ν)	χόρυ-σι(ν)	ὄρνι-σι(ν)	ἀναξι(ν)	ἐλιμ-σι(ν)
<i>Acc.</i>	λαμπάδ-ας	χόρυθ-ας	ὄρνιθ-ας	ἀνακτ-ας	ἐλιμνθ-ας
<i>Voc.</i>	λαμπάδ-ες	χόρυθ-ες	ὄρνιθ-ες	ἀνακτ-ες	ἐλιμνθ-ες

4. *Neutra* do téj klasy należące powinnyby mieć Żródłosłowy, a zatem i *Nomin.*, zakończone na τ i χτ. Ponieważ jednak ani τ ani χτ na końcu wyrazu stać nie mogą, przeto spółgłoski te w *Nomin.* albo całkiem giną, albo też τ zamienia się na σ. W Żródłosłowach: γονατ i δορατ końcowa samogłoska α zamieniła się w *Nomin.* na υ.

<i>Sing.</i>	Ciało.	Kolano.	Mleko.	Cud.	Ucho.
<i>Nom.</i>	τὸ σῶμα	τὸ γόνυ	τὸ γάλα	τὸ τέρας	τὸ οὖς (ᾠς)
<i>Gen.</i>	σώματ-ος	γόνατ-ος	γάλακτ-ος	τέρατ-ος	ὠτ-ός
<i>Dat.</i>	σώματ-ι	γόνατ-ι	γάλακτ-ι	τέρατ-ι	ὠτ-ί
<i>Acc.</i>	σῶμα	γόνυ	γάλα	τέρας	οὖς
<i>Dual.</i>					
<i>N.A.V.</i>	σώματ-ε	γόνατ-ε	γάλακτ-ε	τέρατ-ε	ὠτ-ε
<i>G. i D.</i>	σωμάτ-οιν	γονάτ-οιν	γαλάκτ-οιν	τεράτ-ων	ὠτ-οιν
<i>Plur.</i>					
<i>Nom.</i>	σώματ-α	γόνατ-α	γάλακτ-α	τέρατ-α	ὠτ-α
<i>Gen.</i>	σωμάτ-ων	γονάτ-ων	γαλάκτ-ων	τεράτ-ων	ὠτ-ων
<i>Dat.</i>	σῶμα-σι(ν)	γόνα-σι(ν)	γάλαξι(ν)	τέρα-σι(ν)	ὠ-σί(ν)
<i>Acc.</i>	σώματ-α	γόνατ-α	γάλακτ-α	τέρατ-α	ὠτ-α.

Uwaga. Rzeczownik: τὸ τέρας w *Plur.* zwykle τ wyrzuca i samogłoski ściaga: τὰ τέρα, τῶν τερωῶν. Następujące zaś: τὸ γῆρας, starość, τὸ γέρας, zaszczyt, τὸ κρέας, mięso, i τὸ κέρας, róg, we wszystkich liczbach τ wyrzucają, i ściagają samogłoski w *Gen.* i *Dat. Sing.*, tudzież w całym *Dual.* i *Plur.* (wyjąw. *Dat. Plur.*) Tylko κέρας obok form ściaganych ma także zwyczajne bez wyrzucenia τ. Przykłady:

	Róg.	Mięso.
<i>Sing. Nom.</i>	τὸ κέρασ	τὸ κρέας
<i>Gen.</i>	κέρατ-ος i (κέρα-ος) κέρως	(κρέα-ος) κρέως
<i>Dat.</i>	κέρατ-ι i (κέρα-ι) κέρα	(κρέα-ι) κρέα
<i>Acc.</i>	κέρασ	κρέας
<i>Dual. N.A.V.</i>	κέρατ-ε i (κέρα-ε) κέρα	(κρέα-ε) κρέα
<i>G. i D.</i>	κεράτ-οιν i (κερά-οιν) κερῶν	(κρέα-οιν) κρεῶν
<i>Plur. Nom.</i>	κέρατ-α i (κέρα-α) κέρα	(κρέα-α) κρέα
<i>Gen.</i>	κεράτ-ων i (κερά-ων) κερῶν	(κρέα-ων) κρεῶν
<i>Dat.</i>	κέρα-σι(ν)	κρέα-σι(ν)
<i>Acc.</i>	κέρατ-α i (κέρα-α) κέρα	(κρέα-α) κρέα.

5. Jeżeli Źródłst. kończy się na ν, wyrzuca się to ν przed σ w *Nom. Sing.* i *Dat. Pl.*; jeśli zaś na ντ, wyrzuca się także ντ, ale natomiast samogłoska krótka przedłuża się w tychże przypadkach (§ 21. E 5., i §. 22. 3):

	Nos.	Delfin.	Olbrzym.	Zab.
<i>Sing. Nom.</i>	ἡ ρίς(τ)	ὁ δελφίς	ὁ γίγᾰς	ὁ ὀδοῦς
<i>Gen.</i>	ρίν-ός	δελφίν-ος	γίγαντ-ος	ὀδόντ-ος
<i>Dat.</i>	ρίν-ι	δελφίν-ι	γίγαντ-ι	ὀδόντ-ι
<i>Acc.</i>	ρίν-α	δελφίν-α	γίγαντ-α	ὀδόντ-α
<i>Voc.</i>	ρίν	δελφίς(ίν)	γίγᾰν	ὀδοῦς
<i>Dual. N.A.V.</i>	ρίν-ε	δελφίν-ε	γίγαντ-ε	ὀδόντ-ε
<i>G. i D.</i>	ρίν-οῖν	δελφίν-οιν	γίγαντ-οιν	ὀδόντ-οιν
<i>Plur. Nom.</i>	ρίν-ες	δελφίν-ες	γίγαντ-ες	ὀδόντ-ες
<i>Gen.</i>	ρίν-ῶν	δελφίνων	γίγαντ-ων	ὀδόντ-ων
<i>Dat.</i>	ρί-σί(ν)	δελφίσι(ν)	γίγᾰ-σι(ν)	ὀδοῦ-σι(ν)
<i>Acc.</i>	ρίν-ας	δελφίν-ας	γίγαντ-ας	ὀδόντ-ας
<i>Voc.</i>	ρίν-ες	δελφίν-ες	γίγαντ-ες	ὀδόντ-ες

Uwaga 1. W Rzeczowniku ὁ κτεῖς, κτεν-ός, grzebień, w Liczebniku εἶς, G. ἐν-ός, unus, tudzież w Przymiotnikach: μέλας, czarny, i τάλας, nieszczęśliwy, G. ἄνος, samogłoski krótkie ε i α zamieniły się po wyrzuceniu ν na długie: εἰ, ᾶ.

Uwaga 2. Neutra tu należące są Przymiotniki i Imiesłowcy, jako to:

τὸ μέλαν μέλανος | (χαρίεντ) χαρίεν χαρίεντ-ος
 (τύφαντ) τύφαν τύφαντ-ος | (δεικνύντ) δεικνύν δεικνύντ-ος,
 tudzież Zaimek τί, co, quid, i τι, coś, aliquid, zam. τίν i τίν, G. τίν-ος i τίν-ός, D. Pl. τί-σι(ῖ) i τί-σί.

II. *Nominat.* odrzuca cechę rodzajową σ, ale natomiast krótkie samogłoski Źródłstowu: ε i ο, przedłużają się na η i ω. Źródłstów kończy się na ν, ντ i ρ. W *Dat. Plur.* wyrzuca się ν przed zakończeniem σι (§. 21., E. 5.); ντ wyrzuca się także, ale za to samogłoska krótka przedłuża się (§. 22, 3). Źródłstowy na ντ odrzucają także w *Nomin.* końcowe τ, a to podług §. 24, 1., np. λέων zam. λέωντ.

<i>Sing.</i>	Owezarz.	Bóstwo.	Lew.	Powietrze.	Mówea.
Nom.	ὁ ποιμήν	ὁ δαίμων	ὁ λέων	ὁ αἰθήρ	ὁ ῥήτορ
Gen.	ποιμέν-ος	δαίμων-ος	λέοντ-ος	αἰθέρ-ος	ῥήτορ-ος
Dat.	ποιμέν-ι	δαίμων-ι	λέοντ-ι	αἰθέρ-ι	ῥήτορ-ι
Acc.	ποιμέν-α	δαίμων-α	λέοντ-α	αἰθέρ-α	ῥήτορ-α
Voc.	ποιμήν	δαίμων	λέων	αἰθήρ	ῥήτορ
<i>Dual.</i>					
N. A. V.	ποιμέν-ε	δαίμων-ε	λέοντ-ε	αἰθέρ-ε	ῥήτορ-εσ
G. i D.	ποιμέν-οιν	δαίμόν-οιν	λέοντ-οιν	αἰθέρ-οιν	ῥητόρ-οιν
<i>Plur.</i>					
Nom.	ποιμέν-ες	δαίμων-ες	λέοντ-ες	αἰθέρ-ες	ῥήτορ-ες
Gen.	ποιμέν-ων	δαίμόν-ων	λέοντ-ων	αἰθέρ-ων	ῥητόρ-ων
Dat.	ποιμέ-σι(ν)	δαίμο-σι(ν)	λέοντ-σι(ν)	αἰθέρ-σι(ν)	ῥήτορ-σι
Acc.	ποιμέν-ας	δαίμων-ας	λέοντ-ας	αἰθέρ-ας	ῥήτορ-ας
Voc.	ποιμέν-ες	δαίμων-ες	λέοντ-ες	αἰθέρ-ες	ῥήτορ-ες

Uwaga 1. W Rzeczowniku *ἡ χεῖρ*, ręka, przedłużyło się *ε* nie na *η*, ale na *ει*, które to *ει* zostaje się także w innych przypadkach, wyjąwszy *Dat. Plur.* i *Dual.*, a zatem: *χεῖρ*, *χειρός* itd., przeciwnie *χερσῖ(ν)*, *χεροῖν*. Poeci jednak używają już to krótkiej, już to długiej samogłoski przez wszystkie przypadki, np. *χειρός* i *χερός*, *χεροῖν* i *χειροῖν*, *χερσὶ* i *χείρεσι*.

Uwaga 2. Następujące wyrazy na *ων*, *G. ονος*, wyrzucają w niektórych przypadkach *ν*, i podlegają ściąganiu: *ἡ εἰκών*, *G. εἰκόνας* i *εἰκοῦς*, *D. εἰκόνι*, *Acc. εἰκόνα* i *εἰκώ*, *A. Pl. εἰκόνας* i *εἰκοῦς* (z akcentem ostrym); *ἡ ἀηδών*, słowik, *G. ἀηδόνος* i *ἀηδοῦς*, *D. ἀηδοῖ*; *ἡ χελιδών*, jaskółka, *G. χελιδόνος* itd., *D. χελιδοῖ*.

Uwaga 3. *Neutra* tu należące są Przymiotniki i Imiesłowy na *εν* i *ον*, np. *τὸ ἄρσεν* (*ὁ, ἡ ἄρσην*); *τὸ γράφον* (zam. *γράφοντ* od *γράφω*).

Podług wzorów powyższych odmieniają się także jeszcze niektóre Rzeczowniki na *ηρ*, z tą różnicą, że w *Genit.* i *Dat. Sing.* jako też w *Dat. Pl.* wyrzucają *ε*, a w *Dat. Pl.* przed *σι* wtrącają *ᾶ* dla ułatwienia wymowy. Takimi mianowicie są: *ὁ πατήρ*, ojciec, *ἡ μήτηρ*, matka, *ἡ θυγάτηρ*, córka, *ἡ Δημήτηρ*, Ceres, *ἡ γαστήρ*, żołądek. Wyraz *ἀνῆρ* (Zrđłsl. *άνερω*), mąż, we wszystkich przypadkach wszystkich trzech liczb, wyjąwszy *Voc. Sing.*, wyrzuca *ε*, natomiast dla zlagodzenia wymowy wtrąca *δ* (§. 22. Uw. 1.). Odmiana tych Rzeczowników jest taka:

	Ojciec.	Matka.	Córka.	Mąż.
<i>Sing. Nom.</i>	ὁ πατήρ	ἡ μήτηρ	ἡ θυγάτηρ	ὁ ἀνῆρ
Gen.	πατρ-ός	μητρός	θυγατρός	ἀν-δ-ρός
Dat.	πατρ-ί	μητρί	θυγατρί	ἀν-δ-ρί
Acc.	πατέ-ρα	μητέρα	θυγάτερα	ἀν-δ-ρα
Voc.	πάτερ	μητερ	θύγατερ	άνερω
<i>Dual. N. A. V.</i>	πατέρ-ε	μητέρε	θυγατέρε	ἀν-δ-ρε
G. i D.	πατέρ-οιν	μητέροιν	θυγατέροιν	ἀν-δ-ροῖν
<i>Plur. Nom.</i>	πατέρ-ες	μητέρες	θυγατέρες	ἀν-δ-ρες
Gen.	πατέρ-ων	μητέρων	θυγατέρων	ἀν-δ-ρῶν
Dat.	πατρ-ά-σι(ν)	μητράσι(ν)	θυγατράσι(ν)	ἀν-δ-ράσι(ν)
Acc.	πατέρ-ας	μητέρας	θυγάτερας	ἀν-δ-ρας
Voc.	πατέρ-ες	μητέρες	θυγατέρες	ἀν-δ-ρες

Uwaga. Rzeczownik δ ἀστήρ, ἔρος, gwiazda, odmienia się regularnie, bez wyrzutni, ma jednak *Dat. Pl.* ἀστράσι. Poeci używali według potrzeby już to form: θύγατρες, θυγατρῶν, πατρῶν, Δήμητρος i Δήμητρα, już to znowu: πατέρος, θυγατέρος, μητέρι. O akcencie tych wyrazów zobacz niżej §. 53. 3. b.

III. *Nomin.* ma tylko sam Źródłowy, bo cecha rodzajowa ς odpadła, nie czyniąc przez to żadnej zmiany w końcowej samogłosce Źródłowu. Tenże Źródł kończy się na ν , $\nu\tau$, ρ i $\rho\tau$ (w jednym tylko wyrazie δάμαρ). Źródłowy na $\nu\tau$ (Ξενοφῶντ) i $\rho\tau$ (ἡ δάμαρ) tracą w *Nomin.* końcowe τ (§. 24. 1.) a w *Dat. Pl.* $\nu\tau$ (podł. §. 22. 3.).

Sing.	Pieśń zwyczajna.	Wiek.	Xenophon.	Dzikie zwierzę.	Nektar.
Nom.	δ παιάν(ᾱ)	δ αἰών	Ξενοφῶν	δ θῆρ	τὸ νέκταρ
Gen.	παιᾶν-ος	αἰῶν-ος	Ξενοφῶντ-ος	θηρ-ός	νέκταρ-ος
Dat.	παιᾶν-ι	αἰῶν-ι	Ξενοφῶντ-ι	θηρ-ί	νέκταρ-ι
Acc.	παιᾶν-α	αἰῶν-α	Ξενοφῶντ-α	θηρ-α	νέκταρ
Voc.	παιᾶν	αἰῶν	Ξενοφῶν	θηρ	νέκταρ
Dual.					
N.A.V.	παιᾶν-ε	αἰῶν-ε	Ξενοφῶντ-ε	θηρ-ε	νέκταρ-ε
G. i D.	παιᾶν οἰν	αἰῶν-οἰν	Ξενοφῶντ-οἰν	θηρ-οἰν	νεκτάρ-οἰν
Plur.					
Nom.	παιᾶν-ες	αἰῶν-ες	Ξενοφῶντ-ες	θηρ-ες	νέκταρ-α
Gen.	παιᾶν-ων	αἰῶν-ων	Ξενοφῶντ-ων	θηρ-ῶν	νεκτάρ-ων
Dat.	παιᾶσι(ν)	αἰῶ-σι(ν)	Ξενοφῶ-σι(ν)	θηρ-σί(ν)	νέκταρ-σί(ν)
Acc.	παιᾶν-ας	αἰῶν-ας	Ξενοφῶντ-ας	θηρ-ας	νέκταρ-α
Voc.	παιᾶν-ες	αἰῶν-ες	Ξενοφῶντ-ες	θηρ-ες	νέκταρ-α

Uwaga 1. Cztery wyrazy na ω , *G.* ωνος: Ἀπόλλων, Ποσειδῶν, δ κυκεῶν, napój mieszany, ἡ ἄλω, bojewica, wyrzucają ν w *Accus.* i ściągają samogłoski, a zatem: Ἀπόλλω, Ποσειδῶ, κυκεῶ, ἄλω, (κυκεῶ jednak więcej u poetów). Także ἡ γλήχων albo βλήχων, polęd, mięta, ma *Acc.* γλήχω u Aristoph.

Uwaga 2. Wszystkie *Neutra* tej klasy kończą się na ρ (*αρ*, *ωρ*, *υρ*), np. τὸ νέκταρ, ἦτορ, πέλωρ, πῦρ (*G.* πῦρ-ός).

B. Imiona, które w *Genit.* przed *ος* mają Samogłoskę.

Imiona mające w *Gen.* przed *ος* Samogłoskę, podzielić się dadzą na trzy klasy:

- 1) kończące się w *Nom.* na *αυς*; *ευς*; *ους*;
- 2) - - - - *ης*, *ες*; *ας* (*G.* *αος*); *ος* (*G.* *εος*); *ως* i *ω* (*οος*);
- 3) - - - - *ις*; *υς*; *ι*; *υ*.

I. Rzeczowniki na *αυς*, *ευς*, *ους*.

1. Źródłowy Rzeczowników na *αυς*, *ευς*, *ους* kończy się na ν , a ς jest cechą rodzajową. Pozostaje się to ν na końcu wyrazu i przed spółgłoską; a zatem w *Nom.*, *Acc.* i *Voc. Sing.*, tudzież w *Dat. Plur.*; wyrzuca się pomiędzy dwoma samogłoskami (§. 6. 2.). Zakończone na *ευς* mają jednak *Acc. Sing.*

na *a* (*βασιλέα* zam. *βασιλέα*), które to *a* jest długie tak w *Acc. Sing.* jak *Acc. Plur.*

2. Rzeczowniki na *eus* mają w *Gen.* zakończenie attyckie *έως* zam. *έος*, i ściągają samogłoski w *Dat. Sing.*, *Nom.* i *Acc. Pl.* — lubo *Acc. Pl.* nieściąga się zwykle. — Jeżeli przed *eus* poprzedza samogłoska, jak np. *χοεύς*, *Εδβοεύς*, natenczas w Zródłostowu ginie w długich zakończeniach *ᾱ*, *ᾶς* i *ως*, które dostają *Circumflex*, np. *χοεᾶ* = *χοᾶ*. Zakończony na *ως* i *ους* ściągają tylko *Acc. Plur.*

	Król.	Miarka.	Bydło.	Baba.
<i>Sing.</i>				
<i>Nom.</i>	ὁ βασιλεύς	ὁ χοεύς	ὁ ἢ βοῦς βός	ἡ γράῦς
<i>Gen.</i>	βασιλέ-ως	χο(έω)ᾶς	βο-ός βόvis	γρά-ός
<i>Dat.</i>	βασιλεῖ	χοεῖ	βο-ῖ βόvi	γρά-ῖ
<i>Acc.</i>	βασιλέ-ᾱ	χο(έα)ᾶ	βοῦν	γράῦν
<i>Voc.</i>	βασιλεῦ	χοεῦ	βοῦ	γράῦ
<i>Dual.</i>				
<i>N. A. V.</i>	βασιλέ-ε	χοέε	βό-ε	γρά-ε
<i>G. D.</i>	βασιλέ-οιν	χοέοιν	βο-οῖν	γρά-οῖν
<i>Plur.</i>				
<i>Nom.</i>	βασιλεῖς	χοεῖς	βό-ες	γρά-ες
<i>Gen.</i>	βασιλέ-ων	χοέων	βο-ῶν	γρά-ῶν
<i>Dat.</i>	βασιλεῦσι(ν)	χοεῦσι(ν)	βοοσί(ν)	γραυσί(ν)
<i>Acc.</i>	βασιλέ-ᾶς(ι εῖς)	χο(έα)ᾶς	(βό-ας) βοῦς	(γρά-ας) γραῦς
<i>Voc.</i>	βασιλεῖς	χοεῖς	βό-ες	γρά-ες

Uwaga 1. *Gen. Sing.* wyrazów na *eus* kończy się czasem u att. poetów na *έως* zam. *έος*, np. *Θησεός*, *ἀριστέος*; a *Acc. Sing.* w ogóle u poetów na *ῆ* zam. *εᾶ*, np. *ἱερῆ*, *ξυγγραφή*. *Nom.* i *Voc. Plur.* u att. autorów nietylko na *εις* się kończy, ale także na *ῆς*, np. *Πλαταιῆς* zam. *Πλαταιεῖς*.

Uwaga 2. Podług *χοεύς* odmieniają się: *Πειραιεύς*, *G. Πειραιέως* i *Πειραιῶς*, *A. Πειραιᾶ*, *ὁ ἀργυεύς*, *ὄltarz przede drzwiami*, *G. ἀργυέως*, *A. ἀργυᾶ*, *Pl. ἀργυῖς*, tudzież niektóre imiona własne: *Ἐρετριῶς*, *Στεριῶς*, *Μηλιᾶ*, *Εδβοῦς*, *Εδβοῦᾶ*, *Εδβοῦας*, *Πλαταιῆς*, *Δωριᾶς*. Wymijają się: *ἀλιεύς*, rybak, *ἀλιέως*, *ἀλιέα*, *ἀλιέας*, i niektóre nazwiska narodów.

Uwaga 3. *Nom. Pl. Rzeczowników βοῦς* i *γράῦς* nie ściągają się zwykle u Attyk., a zatem *βόες*, *γράες*; przeciwnie *Acc.* zawsze *βοῦς*, *γράῦς*, *ναῦς*, rzadko *βόας*. Podług *βοῦς* odmienia się tylko jeszcze *ὁ χοεύς*, *congius* i *grobla*, i *ἡ βοῦς*, borówka czerwona; obadwa nie ściągają się w *Plur.* Podług *γράῦς* tylko *ἡ ναῦς* (*vāFs*, *navis*), *Acc. Sing.* *ναῦν*, *Dat.* i *Acc. Pl.* *ναυσί*, *ναῦς* (zobacz między nieforemnymi).

II. Imiona na *ης*, *ες*, *ας* (*G. αος*), *ος* (*G. εος*), *ως* (*G. ωος*) i *ως*, *ω* (*G. οος*).

Zródłostów tych wyrazów kończy się na *ς*. To *σ* — podobnie jak *υ* w Rzeczownikach klasy poprzedzającej — zostaje się na końcu wyrazu i przed spółgłoskami, ginie między samogłoskami. W *Dat. Plur.* jedno *σ* wyrzuca się.

1) Imiona na ης i ες.

1. Na ης, ες kończą się właściwie tylko Przymiotniki, męskie i żeńskie na ης, nijakie na ες, potem także Imiona własne z zakończeniem przymiotnikowym na νης, λης, γένης, κλέης = κλῆς, κρατής, μήδης, πείδης i σθένης. Neutra mają czysty Zrdsłów, Masculina i Feminina przedkują krótką samogłoskę końcową w η (§. 49. I. 2.). W Dat. Pl. jedno σ ginie.

2. Imiona tej klasy ściągają się przez wszystkie przypadki, wyjąwszy Nom. i Voc. Sing. i Dat. Pl., a Imiona własne na κλέης = κλῆς podwójnej podlegają Kontrakcyi w Dat. Sing.

	Mascul. i Fem.	Neutr.	Triremis.
Sing. Nom.	σαφής, Wyrażny,	σαφές	ἡ τρίρης
Gen.	σαφέ-ος σαφοῦς		τρίρη-ος τρίρους
Dat.	σαφέ-ϊ σαφεῖ		τρίρη-ϊ τρίρει
Acc.	σαφέ-α σαφή	σαφές	τρίρη-α τρίρη
Voc.	σαφές	σαφές	τρίρες
Dual. N. A. V.	σαφέ-ε σαφή		τρίρη-ε τρίρη
G. D.	σαφέ-οιν σαφοῖν		τρίρη-οιν τρίροῖν
Plur. Nom.	σαφέ-ες σαφεῖς	σαφέ-α σαφή	τρίρη-ες τρίρεις
Gen.	σαφέ-ων σαφῶν		τρίρη-ων τρίρων
Dat.	σαφέ-οι(ν)		τρίρη-οι(ν)
Acc.	σαφέ-ας σαφεῖς	σαφέ-α σαφή	τρίρη-ας τρίρεις
Voc.	σαφέ-ες σαφεῖς	σαφέ-α σαφή	τρίρη-ες τρίρεις
Sing. Nom.	Περικλῆς	Περικλῆς, Perikles.	
Gen.	Περικλέε-ος	Περικλέους	
Dat.	Περικλέε-ϊ	—κλέει Περικλεῖ	
Acc.	Περικλέε-α	Περικλέα	
Voc.	Περικλέες	Περικλείς	

Uwaga 1. Dual. τρίρες ściąga się w τρίρη, a nie w τρίρη-ε (§. 9. a.).

Uwaga 2. Imiona własne powyższych zakończeń, jako też Ἄρης, są w Acc. Sing. Heteroclitā, np. Σωκράτης = Σωκράτη i Σωκράτην podług Dekl. I. Zakończony na κλῆς mają Acc. na κλῆν dopiero u późniejszych autorów.

Uwaga 3. Τρίρης ma także Gen. Pl. nieściągnięty τρίρέων. Podobnie i Dual. w att. języku często się nie ściąga, np. ξυγγένες, a Imion własnych na κλέης = κλῆς używają Tragiccy podług wiersza już to ściąganych, już to nieściąganych, np. Ἡρακλῆς, D. —κλέει, V. —κλέες. Rzadki bardzo jest Acc. ściągnięty na κλῆ.

Uwaga 4. O akcencie nieregularnym τρίρων zam. τρίρῶν zob. niżej.

2) Imiona na ως, G. ωος, i na ως, ω, G. οος.

a) Zrdsłów Rzeczowników na ως G. ωος nie zmienia się w Nom. (§. 49. I. 3.). W Dat. Pl. ginie jedno σ.

Sing.	Szakal (<i>canis aureus</i>)	Bohater.
Nom.	ὁ ἢ θῶς	ὁ ἥρωσ
Gen.	θῶ-ός	ἥρω-ος
Dat.	θῶ-ί	ἥρω-ι
Acc.	θῶ α	ἥρω-α=ἥρω
Voc.	θῶς itd. (<i>G. Dual. i Pl. θῶον, θῶων</i>)	ἥρωσ itd.

b) Na *ος* i *ω*, *G. oos* kończą się tylko Rzeczowniki rod. żeńskiego. Źródłowu zakończenie jest *ος*, a krótka samogłoska końcowa *o* (podług §. 49. I. 2.) przedłużyła się w *ω*. Ale końcowe *ς* zakończenia *ος* utrzymało się w mowie powszechniej i attyckiej, tylko w Rzeczown. *αἰδῶς* (Źródł. *αἰδός*); we wszystkich innych przytarło się, tak, że *Nomin.* kończy się na *ω*, np. *ἡχώ* (Źródł. *ἡχος*). O *Vocat.* na *οἱ* czyt. §. 49, B. 4, c.

Rzeczowniki te ściągają się we wszystkich przypadkach. W *Dual.* i *Plur.* odmieniają się podług wzoru Deklinacyi II. na *ος*, a zatem *Dual. αἰδώ, ἡχώ, Pl. αἰδοῖ, ἡχοῖ* itd.

	Wstydlivość.		Odgłos.	
Sing. Nom.	ἡ αἰδῶς (Źródł. <i>αἰδος</i>)	ἡ ἡχώ (Źródł. <i>ἡχος</i>)		
Gen.	αἰδό-ος αἰδοῦς	ἡχό-ος ἡχοῦς		
Dat.	αἰδό-ι αἰδοῖ	ἡχό-ι ἡχοῖ		
Acc.	αἰδό-α αἰδῶ	ἡχό-α ἡχώ		
Voc.	αἰδό-ι αἰδοῖ	ἡχό-ι ἡχοῖ		

Uwaga. W ten sposób odmieniają się w dial. *ἰοῦν. ἡ ἡῶς*, zorzaranna, i *ὁ χρώς*, skóra, ciało (*G. χροῦς, D. χροῖ, A. χρόα*).

3) Imiona na *ας*, *G. aos*, i na *ος*, *G. eos*.

a) Imiona na *ας*, *G. aos*, są *Neutra*, i mają w *Nomin.* czysty Źródłow. W *Dat. Pl.* jedno *σ* ginie. Kontrakcyja ma tylko miejsce w *Dat. Sing.* i w *Nom., Acc. i Voc. Pl.* Podług wzoru tego odmieniają się tylko dwa Rzeczowniki: *τὸ σέλας*, jasność, i *τὸ δέπας*, kubek, np)

Sing.	Jasność.		Dual.		Plur.	
Nom.	τὸ σέλας		N. A. V. σέλα-ε		σέλαα	σέλᾱ
Gen.	σέλα-ος		G. D. σελά-οιν		σελά-ων	
Dat.	σέλα-ι	σέλα			σέλα-σι	
Acc.	σέλας				σέλα-α	σέλᾱ
Voc.	σέλας				σέλα-α	σέλᾱ

Uwaga I. W następujących czterech Rzeczown. rod. nijak. zamienia się *a* w *Gen., Dat.* i w *Plur.* sposobem iońskim na *ε*, t. j.

βρέτας (poet.), posąg, *G. βρέτεος, Pl. (βρέτεια) βρέτη, βρετέων*;
κῶας (poet.), runo, *Pl. u Hom. κῶα, κῶασι(ν)*;
οἶδας (poet.), ziemia, *G. οἶδεος, D. οἶδει i οἶδει*;
κνέφας, ciemność, *G. κνέφαος ep., κνέφους att., κνέφαι ep., κνέφα att.*

b) Na *ος*, *G. eos*, kończą się także tylko *Neutra*. W *Nom. Źródłowowe ε* zamieniło się na *ο*, np. od Źródł. *γενες, N.*

γένος, *genus*, G. (γένεσ-ος) γένε-ος, *generis*. W *Dat. Plur.* ginie jedno σ . Kontrakcja ma miejsce w *Gen.* i *Dat. Sing.*, w *Dual.* i *Plur.*

	Rodzaj, <i>genus</i> .		Słowa.	
<i>Sing. Nom.</i>	τὸ γένος (zam. γένες)		τὸ κλέος (zam. κλέες)	
<i>Gen.</i>	γένε-ος	γένους	κλέε-ος	κλέους
<i>Dat.</i>	γένε-ι	γένει	κλέε-ϊ	κλέει
<i>Acc.</i>	γένος		κλέος	
<i>Dual. N. A. V.</i>	γένε-ε	γένη	κλέε-ε	κλήη
<i>G. D.</i>	γενέ-οιν	γενοῖν	κλέε-οιν	κλεοῖν
<i>Plur. Nom.</i>	γένε-α	γένη	κλέε-α	κλέᾱ
<i>Gen.</i>	γενέ-ων	γενῶν	κλέε-ων	κλεῶν
<i>Dat.</i>	γένε-σι(ν)		κλέε-σι(ν)	
<i>Acc.</i>	γένε-α	γένη	κλέε α	κλέᾱ

Uwaga 2. W *Dual.* ściaga się $\epsilon\epsilon$ w η , a nie w $\epsilon\iota$; $\epsilon\alpha$ w *Plur.*, kiedy samogłoska poprzedza, ściaga się w α , a nie w η .

Uwaga 3. *Gen. Pl.* niekiedy nie ściaga się, np. ὀρέων, βελέων, κερδέων, i mianowicie ἀνδέων; nawet czasem i *Dual.*, np. τῷ γένεε.

III. Imiona na $\iota\varsigma$, $\upsilon\varsigma$, ι , υ .

1) Imiona na $\iota\varsigma$, $\upsilon\varsigma$.

Rzeczowniki na $\iota\varsigma$, $\upsilon\varsigma$ kończyły się pierwiastkowo na $\iota\zeta$, $\upsilon\zeta$, i stąd długie ι i υ , które jednak długimi pozostały tylko przed spółgłoską, skróciły się przed samogłoską i w *Dat. Pl.*

	Wolk.	Świnia.	Ryba.
<i>Sing. Nom.</i>	ὁ κῆς	ἡ σῶς	ὁ ἰχθύς(ῶ)
<i>Gen.</i>	κῆ-ός	σῶ-ός	ἰχθύ-ος
<i>Dat.</i>	κῆ-ί	σῶ-ί	ἰχθύ-ϊ
<i>Acc.</i>	κῆν	σῶν	ἰχθύν
<i>Voc.</i>	κῆ	σῶ	ἰχθύ
<i>Dual. N. A. V.</i>	κῆ-ε	σῶ-ε	ἰχθύ-ε
<i>G. D.</i>	κῆ-οῖν	σῶ-οῖν	ἰχθύ-οῖν
<i>Plur. Nom.</i>	κῆ-ες	σῶ-ες	ἰχθύ-ες
<i>Gen.</i>	κῆ-ῶν	σῶ-ῶν	ἰχθύ-ων
<i>Dat.</i>	κῆ-σί(ν)	σῶ-σί(ν)	ἰχθύ-σι(ν)
<i>Acc.</i>	κῆ-ας	σῶ-ας	ἰχθύ-ας ἰχθύς
<i>Voc.</i>	κῆ-ες	σῶ-ες	ἰχθύ-ες ἰχθύς

Uwaga. Δίς ma *Acc.* Δία zam. Δῖν.

2) Imiona na $\iota\varsigma$, ι , $\upsilon\varsigma$, υ .

Źródłsłów tych Rzeczowników kończy się na ι i υ , które to zakończenie pozostało w rod. nijakim. *Masculina* i *Feminina* przybrały w *Nom.* cechę rodzajową ς . Samogłoska Źródłosłowowa ι i υ zostaje tylko w *Acc.* i *Vocat. Sing.*, a w innych przypadkach zamienia się na ϵ . *Dat. Sing.*, *Nom.* i *Acc. Pl.* ściągają się. Zakończone zaś na $\iota\varsigma$ i $\upsilon\varsigma$, a zatem *Mascul.* i *Femin.*, mają tak nazwany *Gen. Attycki* na $\omega\varsigma$ (zam.

na *ος*), w *Pl.* na *ων*, z akcentem jednak takim, jak gdyby zakończenia *ως* i *ων* były krótkie.

<i>Sing. Nom.</i>	Μίαστο. ἡ πόλις	Łokieć. ὁ πῆχυς	Gorzycza. τὸ σίναπι	Μίαστο. τὸ ἄστυ
<i>Gen.</i>	πόλε-ως	πήχε-ως	σινάπε-ος	ἄστε-ος
<i>Dat.</i>	πόλει	πήχει	σινάπει	ἄστει
<i>Acc.</i>	πόλιν	πήχυν	σίναπι	ἄστυ
<i>Voc.</i>	πόλι	πήχυ	σίναπι	ἄστυ
<i>Dual. N. A. V.</i>	πόλε-ε	πήχε-ε	σινάπε-ε	ἄστε-ε
<i>G. D.</i>	πολέ-οιν	πήχέ-οιν	σινάπέ-οιν	ἄστέ-οιν
<i>Plur. Nom.</i>	πόλεις	πήχεις	σινάπη	ἄσθη
<i>Gen.</i>	πόλε-ων	πήχε-ων	σινάπέ-ων	ἄστέ-ων
<i>Dat.</i>	πόλε-σι(ν)	πήχε-σι(ν)	σινάπε-σι(ν)	ἄστε-σι(ν)
<i>Acc.</i>	πόλεις	πήχεις	σινάπη	ἄσθη
<i>Voc.</i>	πόλεις	πήχεις	σινάπη	ἄσθη

Uwaga 1. Tu należą wszystkie Rzeczowniki na *εις*, *φεις*, większa część na *οις*, i wiele innych, jako to: *ἡ κόνις*; kurzawa, *ὁ μάντις*, wieszcz, *ὁ ὄφις*, wąż; *ἡ πίστις*, wiara, *ἡ ὑβρις*, duma; *ὁ πέλεκυς*, siekiera, *ὁ πρέσβυς*, starzec; *τὸ πέπερι*, pieprz, *τὸ τυγάβαρι*, cynober; *τὸ πῶν* (poet.), trzoda. Przymiotniki na *ος*, *εια*, *υ*, odmieniają się w rod. męsk. i nijak. podług *πήχυς* i *ἄστυ*, z tą różnicą, że w *Gen. Sing.* nie mają attyckiego zakończenia na *ως*, tylko na *ος*, np. *ἡδύς*, *ἡδέος*.

Uwaga 2. W *ion.* i *dor.* dialekcie Rzeczowniki te regularnie się odmieniają, a zatem: *πόλις*, *G.* *πόλιος*, *D.* *πόλι*, *πόλι*, *Pl.* *πόλιες*, *πόλις*; podobnież w języku attyckim i powszechnym Przymiotniki na *ις*, *ι*, których Zrdsł. nie kończy się na spółgłoskę, np. *ἴδρις*, *ἴδρι*, *G.* *ἴδριος*, *D.* *ἴδρι* (także *ἴδρει*), tudzież Rzeczowniki niektóre, poczęści poetyckie: *ἡ δῆρις*, walka, *G.* *δῆρειος* i *δῆριος*, *ἡ ἔγγελος*, węgórz, *ὁ ἡ κάσις*, brat, siostra, *ἡ μῆνις*, gniew (także *μήνιδος* itd.), *ὁ ἡ οἴς*, owca, *τὸ πέπερι* (*G.* *ἔριος* i *εος*), pieprz, *ὁ ἡ πόρτις*, ciolak, *ὁ ἡ πόσις*, mąż, żona (*G.* *πόσιος*, ale *D.* *πόσει*), *ἡ τρόπις*, spód okrętu (także *τρόπιδος* itd.), *ἡ τύρσις*, wieża (*G.* *τύρσιος* itd., *Pl.* *τύρσεις*, *τύρσεισι*). Azatem:

	Ciolak.	Węgórz.	Owca.
<i>Sing. Nom.</i>	ὁ ἡ πόρτις	ἡ ἔγγελος	ὁ ἡ οἴς
<i>Gen.</i>	πόρτι-ος	ἔγγελου-ος	οἴος
<i>Dat.</i>	πόρτι-ι πόρτι	ἔγγελου-ι	οἴι
<i>Acc.</i>	πόρτιν	ἔγγελον	οἴν
<i>Voc.</i>	πόρτι	ἔγγελου	οἴς
<i>Dual. N. A. V.</i>	πόρτι-ε	ἔγγελε-ε	οἴε
<i>G. D.</i>	πορτί-οιν	ἔγγελέ-οιν	οἴοιν
<i>Plur. Nom.</i>	πόρτι-ες πόρτις	ἔγγελείς	οἴες
<i>Gen.</i>	πορτί-ων	ἔγγελε-ων	οἴων
<i>Dat.</i>	πόρτι-σι(ν)	ἔγγελεσι(ν)	οἴσι(ν)
<i>Acc.</i>	πόρτι-ας πόρτις	ἔγγελείς	οἴας (rzadko οἴς)
<i>Voc.</i>	πόρτι-ες πόρτις	ἔγγελείς	οἴες

O Rodzaju Deklinacyi III.

§. 51.

Rodzaju Deklinacyi III. z zakończenia oznaczyć nie można, tylko ze znaczenia i ze zwyczajau. I tak:

I. Męskie są: a) Rzeczowniki na *αν, υν, ας* (G. *ανος, αντος*), *ευς, ηξ*, bez wyjątku; — b) na *ην, ων* (G. *ωνος*), *ηρ, ειρ, υρ, ωρ, ης* (G. *ητος*), *ους* i *ως* (G. *ωτος*) i *ψ*, z następującymi Wyjątkami:

- a) z zakończonych na *ην*: *ὁ ἡ χήν* (*χηνός*), grzeź, *ὁ ἡ ἀθήν* (*ένος*), gruczoł, i ep. *ἡ φρήν*, błona piersiowa;
 β) na *ων*: *ἡ ἄλων*, bojewica, *ἡ βλήχων* albo *γλήχων*, polój, *ἡ μήκων*, mak, *ἡ τρήρων*, gołąb, *ὁ ἡ ἀδλών*, dół, *ὁ ἡ κώδων*, dzwon;
 γ) na *ηρ*: *ἡ γαστήρ*, żołądek, *ἡ κήρ*, kieroś, los, *ἡ ραιστήρ*, młotek, a u poetów: *ἡ ἀήρ*, powietrze, *ἡ αἰθήρ*, aether (zwyczajnie: *ὁ ἀήρ, ὁ αἰθήρ*), i Neutra na *ηρ* ściągnięte z *εαρ*, np. *τὸ στῆρ*, lój;
 δ) na *ειρ*: *ἡ χεῖρ*, ręka;
 ε) na *υρ*: *τὸ πῦρ*, ogień;
 ζ) na *ωρ*: Neutra: *ἔιδωρ*, życzenie, *ἔλωρ*, zdobycz, *πέλωρ*, porczwara, *σχώρ*, gnój, *τέκνωρ*, cel, *ὑδωρ*, woda; — *ὁ ἔχώρ*, krew bogów, *ὁ ἀχώρ*, strup;
 η) na *ης*: wszystkie Abstracta na *ότης, ὑτης*, np. *ἡ βεβαιότης* (*ότητος*), pewność, i ep. *ἡ ἔσθής* (*ἦτος*), suknia;
 θ) na *ους*: *τὸ οὖς*, ucho;
 ι) na *ως*: *τὸ φῶς*, światło, *ἡ δῶς*, dar;
 κ) na *ψ*: *ἡ καλαῦροψ*, kij pastuszy, *ἡ κατῆλιψ*, wyższe piętro, *ἡ λαΐλαψ*, wicher, *ἡ ὕψ*, głos, *ἡ φλέψ*, żyła, *ἡ χέρνιψ*, woda do mycia, *ἡ* (rzadko *ὁ*) *ὠψ*, twarz.

II. Żeńskie są: a) Rzeczowniki na *ας* (G. *άδος*), *αυς, υυς, ώ* i *ώς* (*όος*), Abstracta na *ότης, ὑτης*, bez wyjątku; b) na *εις, ις* i *ιυ, υς* i *ιων* (*ονος*), z następującymi Wyjątkami:

- a) z zakończonych na *εις*: *ὁ κτεῖς*, grzebień;
 β) na *ις*: *ὁ κῆς*, wolk, *ὁ γλάνις*, pewna ryba, *ὁ λῆς* (ep.), lew, G. *ιως*; *ὁ δελφίς* i *δελφίν*, delfin, *ὁ ἰκτίς*, jastrząb, *ὁ ἡ θῆς*, kupa, wał, *ὁ τελμῆς*, błoto, G. *ἰνος*; *ὁ κόπις*, gadula, *ὁ ὄρχις*, jądro, *ὁ ὕφις*, wąż, G. *εως*, *οἱ* i *αἱ κύρβεις* (*εων*), tablice z prawami; i wiele nazwisk zwierząt *generis communis*, np. *ὁ ἡ ὄρνις* (*οθος*), ptak, *ἡ ὁ τίγρις* (*ιως, ιθος*), tygrys, *ὁ ἡ ἔχις* (*εως*), żmija, *ὁ ἡ κόρις* (*εως*) pluskwa;
 γ) na *υς*: *ὁ βότρυς*, winogrono, *ὁ θρήνυς*, stolek, *ὁ ἔχθός*, ryba, *ὁ μῦς*, mysz, *ὁ νέκυς*, trup, *ὁ στάχυς*, kłos, *ὁ ἡ ὄς* albo *οῦς*, świnia, G. *υος*; *ὁ πέλεχυς*, topór, *ὁ πήχυς*, łokieć;
 δ) na *ων*, G. *ονος*: *ὁ ἄκμων*, kowadło, *ὁ κανών*, prawidło, *ὁ ἀλεκτρούων*, kogut, *ὁ ἡ κίων*, słup, G. *ονος*.

Uwaga. Zakończone na *ξ* są już to męskie, już to żeńskie, wyjąwszy na *ηξ* (G. *ητος*), które są męskie, i *Properisponena* na *αξ* (*ἡ βῶλαξ*), *αγξ* (*αγρος*), *ιξ*, *ιγξ*, *οξ*, *υγξ*, które są żeńskie.

III. Nijakie są a) wszystkie Rzeczowniki na *α, η, ορ, ωρ, ος, ι, υ*; b) na *αρ* i *ας* (G. *ατος, αος*), i ściągane na *ηρ*, wyjąwszy *ὁ φάρ*, szpak, i *ὁ λάς*, kamień.

Przykłady dla wprawy.

- § 50. A. I. *ἡ φλέψ* (β), żyła. *ὁ ὕρτυξ* (γ), prze- *ἡ αὔλαξ* (x), bródza.
ἡ χέρνιψ (β) woda do *πιόρκα*. *ὁ ἰεράξ* (x), jastrząb.
 mycia. *ἡ σύριγξ* (γ) piszczałka. *ὁ λόγξ* (x), ostrowidz.
ὁ γύψ (π), sep. *ἡ φόρμιγξ* (γ), lira. *ὁ βήξ* (χ), kaszel.
ἡ ὕψ (π), głos. *ἡ λύγξ* (γ), lkanie. *ἡ πτύξ* (χ), faldy.
ἡ κατῆλιψ (φ) górne *ὁ φύλάξ* (x), stróż. A. I. 3. *ἡ ἐλπῖς* (δ), nadzieja.
 piętro.

ἡ κηλὶς (δ), plama.	ὁ κᾶνών, prawidło.	Ἄριστοτέλης,
ἡ χάρις (τ), wdzięk.	ὁ ἡγεμών, wódz.	Δημοσθένης,
ἡ ταχύτης (τ) szybkość.	ὁ ἀλέκτωρ, kogut.	Θεμιστοκλῆς,
ἡ κώμυς (θ), wiązka.	ὁ Ἐκτωρ, Hektor.	Περικλῆς, Νικοκλῆς.
ἡ κόρυς (θ), szyszak.	ὁ γέρων (ντ), starzec.	B. II. 2. ὁ δρῶς, niewolnik
τὸ κύμα, wał wodny.	A. III. ὁ Τυτάν, Tytan.	ὁ πάτρως, stryj.
τὸ στόμα, usta.	ὁ ψάρ, szpak.	ἡ εὐεστία, powodzenie.
τὸ ὄνομα, imię.	ὁ Κάρ, Karyjczyk.	ἡ πειθὴ, przekonanie.
A. I. 5. ἡ ἕξις, muszkuł (i)	ὁ μήν, miesiąc.	Γοργώ, Ἐρατώ.
ἡ ἀκτις, promień.	ὁ φήν, osa.	B. II. 3. τὸ ἔθνος, naród.
ὁ ἱμάς (ντ), rzemień (ā).	ὁ σπινθήρ, iskra.	τὸ κάλλος, piękność.
ὁ ἀνδριάς (ντ), posąg.	ὁ κλών, gałąź.	τὸ ὄρος, góra.
ὁ ἐλέφας (ντ), słoń.	B. I. ὁ ἱερεύς, kapłan	τὸ ἔτος, rok.
ὁ ἀδάμας, diament.	ὁ ἱππέυς, jeździec.	τὸ ἦθος, obyczaj.
A. II. ὁ λιμήν, port.	ὁ νομεύς, pasterz.	τὸ χεῖλος, usta.
ὁ ἀυχήν, kark.	Ἄχιλλεύς, Πηλεΐδης,	τὸ ἄνθος, kwiat.
ὁ δαήρ, szwagier.	Ἐρετριεύς, Ἐδβοεύς.	B. III. ὁ στάχυς, kłos.
ὁ ἀήρ, powietrze.	B. II. 1. ὁ Ἀριστοφάνης,	ὁ βότρυς, winogrono.

O Poczasiu Deklinacyi Trzeciéj.

§. 52.

1. Zakończenia przypadków na *a*, *i*, *u* i *as* są krótkie.

W yjmuje się *a* w zakończeniu *Acc. Sing.* i *Pl. Rzeczowników* na *εὖς*, które jest długie, np. τὸν ἱερέᾱ, τοὺς ἱερέᾱς, od ὁ ἱερεύς, kapłan.

2. W wyrazach, których *Nom.* kończy się na *αξ*, *ιξ*, *υξ*, *αψ*, *ιψ*, *υψ*, *ις* i *υς*, przedostatnia zgłoszka jest już to długa, już to krótka, podług tego, czy zakończenia owe z natury są długie, czy krótkie, a zatem: ὁ θῶράξ, ἄχος, ὁ ῥίψ(ι), ῥίπς, ἀκτίς(ι), ἴνος; przeciwnie: βῶλάξ, ἄχος, ἑλπίς(ι), ἴδος(ι).

O Akcencie Deklinacyi Trzeciéj.

§. 53.

O ile powszechnie prawidła akcentowe pozwalają, akcent zostaje się we wszystkich przypadkach na téj zgłoszce, na której spoczywa w *Nominat.*, np. τὸ πρᾶγμα, πράγματος (ale *πραγμάτων*), ὁ ἡ χελιδών, χελιδόνος.

Uwagać jednak należy na następujące prawidła szczegółowe:

1. Wyrazy jednozgłoskowe w *Gen.* i *Dat.* wszystkich liczb akcent mają na ostatniej, np. ὁ μήν, μηνός, μηνί, μηνοῖν, μηνῶν, μηνί.

Wyjątki:

a) Dziesięć następujących Rzeczowników w *Gen. Pl.* i w *Gen. i Dat. Dual.* są *Paroxytona*: ἡ δᾶς, pochodnia, ὁ δρῶς, niewolnik, ὁ θῶς, szakal, τὸ ΚΡΑΣ (G. κρατός), głowa, τὸ οὖς (G. ὠτός), ucho, ὁ ἡ παῖς, dziecko, ὁ σῆς, mól, ὁ Ἴρως, Trojanczyk, ἡ φῶς (G. φῶδος), oparzelizna, τὸ φῶς, światło, a zatem: δάδων, δάδων, θῶων, κράτων, ὠτων, ὠτων, παίδων, παίδων, σέων, Τρώων, φῶτων, φῶδων (przeciwnie: τῶν δρωῶν od αἱ δρωαί, τῶν Τρωῶν od Τρωαί, τῶν φωτῶν od ὁ φῶς, mąż, τῶν θωῶν od θωή, szkoda).

b) Następujące *Contracta* w *Gen.* i *Dat.* wszystkich liczb, równie jak w innych przypadkach, są już to *Properispomena*, już to *Paroxytona*, podług tego, jaka jest ostatnia: τὸ ἦρ (ep. z ἔαρ),

wiosna, ὁ θῶν (z θῶν), znakomity Egipcyanin, χῆρ (ep. z χέαρ), serce, ὁ λάς (z λάας), kamień, ὁ πρῶν (z πρῶν), wzgórze; azatem: ἤρος, ἤρι, θῶνος, χῆρος, χῆρι, λάος, λάϊ, λάων, πρῶνος, πρῶνι.

U w a g a. Następujące znów *Contracta* stosują się do prawidła pod 1, t. j.: στέαρ = στήρ. lój, στέατος = στητός, φρέαρ, studnia, φρέατος = φρητός, θράξ, θρηξ, θρήχικος = θραχός i θρηχός, οἷς (ion. ὄϊς), οἶός, οἶί, οἶών, οἶαί.

c) Jednozgóskowe Imiesłowy, Zaimek τίς, quis? zatrzymują akcent we wszystkich przypadkach na zgłosce Zródłosłowowej; Zaimek zaś πᾶς i ὁ Πάν są *Oxytona* w *Gen.* i *Dat. Sing.*, we wszystkich innych przypadkach albo *Paroxytona*, albo *Properispomena*, stósownie do zgłoski ostatniej, np. φύς, φύντος, ὦν, ὄντος, ὄντι, ὄντων, οἶσι, ὄντων, τίς, τίνος, τίνι itd.; πᾶς, παντός, παντί, πάντων, πᾶσι, ὁ Πάν, Πανός, τοῖς Πᾶσι.

2. Kilkozgłoskowe *Oxytona* i *Perispomena* zatrzymują akcent przez wszystkie przypadki na téj saméj zgłosce, np. ὁ ἡγεμῶν, ὄνος, ὁ παιάν, ἄνος, ἡ ἀχτίς, ἴνος, Ξενοφῶν, ὠντος itd.

3. *Paroxytona* i *Properispomena* stają się *Proparoxytona*, jeśli ostatnia zgłoska nie jest na przeszkodzie; *Proparoxytona* nie zmieniają akcentu, kiedy ostatnia jest krótka, stają się zaś *Paroxytona*, kiedy ostatnia jest długa, a zatem: τὸ δόρυ, G. δόρατος, ale δοράτων, τὸ σῶμα, σώματος, ale σωμάτων; τὸ ὄνομα, ὀνόματος, ale ὀνομάτων; λέων, λέοντος, λέουσι, λεόντων.

Wyjątki od prawidła 2go i 3go. Następujące wyrazy w *Gen.* i *Dat.* wszystkich liczb na ostatniej mają akcent, (jak jednozgłoskowe):

a) ἡ γυνή, kobieta (γυναικός, γυναίκα, γυναικοῦν, γυναίξί, γυναικῶν; ale γυναῖκα, γυναῖκες itd.); ὁ ἡ κύων, pies (κυνός, κυνί, κυνοῦν, κυνῶν, κυσί, ale κύνα, κύνες itd.);

b) Rzeczowniki *synkopowane* na ηρ (§. 50. A. II.): ὁ πατήρ, μήτηρ, θυγάτηρ, i γαστήρ, mają w przypadkach *synkopowanych* akcent na ostatniej; w *Dat. Pl.* na wtrąconem a; w przypadkach zaś *niesynkopowanych* spoczywa akcent na ε. Wyjmuje się tylko ἡ Δημήτηρ, które w formach *synkopowanych* akcent ma na trzeciej od końca, jako to: Δήμητρος, Δήμητρι, Δήμητρα, tudzież ἡ θυγάτηρ w formach poetyckich: θύγατρες, θύγατρας, θύγατρα; akcent wyrazu ἀνὴρ pokazuje wzór §. 50. A. II.;

c) Złożone z εἰς, jeden, w *Gen.* i *Dat. Sing.*, np. οὐδέεις, οὐδένος, οὐδενί; ale οὐδέων, οὐδέσι; tak też μηδέεις, μηδένος itd.;

d) Ion. i epic. *Gen.* i *Dat. Sing.* od γόνυ i δόρυ: γουνός, γουνί, ale γουῖνα, γουῖνων itd.; δουρός, δουρί, ale δοῦρα, δοῦρων, δούρῃσιν, i att. poet. formy: δορός, δορί.

4. Rzeczowniki na ις, υς w att. *Gen. Sing.* i *Pl.* są *Proparoxytona*, azatem: πόλις, πόλεως, πόλεων; ale ἀστέων od ἄστν, ἄστεος (§. 50. B. III. 2.).

5. Rzeczowniki na ω (§. 50. B. II. 2.) mają w *Acc. Sing.* nie *Circumflex*, ale *Acutus*, np. ἡχώα = ἡχώ (zam. ἡχῶ) od ἡ ἡχώ.

6. W *Vocat.* Rzeczowników *synkop.* (§. 50. A. II.) na ηρ akcent tak daleko wtył się posuwa, jak tylko można, np. ὦ πάτερ, μήτερ, θύγατερ, Δήμητερ, ἄνερ; takż w Rzeczown. następujących: Ἀπόλλων (ωνος), Ποσειδῶν (ῶνος), σωτήρ (ῆρος), Ἀγαμέμνων (ονος), Ἀμφίων (ιονος), δαήρ (έρος), azatem:

ὦ Ἀπολλων, Πόσειδον, σῶτερ, Ἀγάμεμνον, Ἄμφιον, δᾶερ; podobnież w Imionach własnych nieściąganych na ης, jako to: ὦ Σώκρατες, Δημόσθενες, i większej części Rzeczowników i Przymiotników złożonych, np. ὦ ἀσπίδατορ, καχόδαιμον, εὐδαιμον, ἐνόσιχθον, αὐταρχες, καχόθδες. Z ostatnich wyjmują się tylko zakończone na φρων, które akcent mają na przedostatniej, np. ὦ Λυκόφρον, κρατερόφρον.

Uwaga. Przeciwnie: Λακεδαιμῶν — Λακεδαιμον, Παλαίμῶν — Παλαίμων, Φιλήμῶν — Φιλήμων, Νοήμῶν — Νοήμων, Ἰκετῶν — Ἰκετῶν, Μαχῶν — Μαχῶν, Ἀρείων — Ἀρείων, Ἰάσων, Ἀρετῶν.

Vocat. zakończonych na αως, εως, ους, ω i ως jest *Perisprotenon*, jako: γραῦ, βασιλεῦ, βοῦ, Σαφροῖ, αἰδοῖ (§. 28. Uw. d.)

O dialektach w Deklinacji III.

§. 54.

I. Uwagi ogólne.

1. Dialekt doryjski, jak w ogóle, tak i tu ma długie *a* zam. η, np. μᾶν, μᾶνός itd., Ἑλλᾶν, Ἑλλᾶνες, ποιμᾶν zam. ποιμήν, *G.* ἐνος.

Wyjmują się od tego Doryzmu: αἰθήρ, θήρ, θήρες i wszystkie nazwiska osób na τήρ.

2. W dial. iońskim zamiast długiego *a* używano zwykle η, np. θώρηξ, δόξ, ἱρηξ zam. ἱεράξ.

3. *Dat. Pl.* kończy się u Epików według potrzeby wiersza na σ(ν), σοι(ν), εσι(ν) i εσοι(ν). Głównem zakończeniem jest σοι(ν) i εσοι(ν), i dodaje się zawsze do Źródłostwa, np. κύν-εσοι (od κύνων, κύν-ός), νεκύ-εσοι (od νέκυσ, υ-ός), ἀνάκτ-εσι (od ἀναξ, ἀνακτ-ός); — ἐπέ-εσοι (od ἔπος, ε-ός) (§. 50. B. II. 3.), δεπά-εσοι (od δέπας, α-ός) (§. 50. B. II. 3.). — βῶ-εσοι (od βοῦς βο-ός), ἱππῆ-εσοι (od ἱππεύς, ε-ως, ἦ-ός). — Zakończenie σοι dodaje się tylko prawie do Źródłostw kończących się na samogłoskę, np. νέκν-σοι od νέκνυς, υ-ός; ale jednak ἱρι-σων od ἱρις (ιδος), i zwykle ποσσί od πούς (ποδ-ός). *Dat.* na σσι nie wzmacnia się nigdy wtrąceniem drugiego σ. — Główne to zakończenie εσι było w używaniu u poetów i prozaików doryjskich; proza iońska ma tę formę często w Źródłostwach kończących się na ν, np. μήν-εσι.

4. *Gen.* i *Dat. Dual.* kończy się w dial. epic., podobnie jak w Dekl. II, na οων, np. ποδοῖν, Σειρήνοιν.

5. *Gen. Plur.* kończy się często w dial. ioń. na εων, np. χη-νέων, ἀνδρέων. U Theokr. czytamy τῶν αἰγῶν (zam. τῶν αἰγῶν) od ἡ αἰξ, koza.

6. *Acc. Sing.* wyrazów na υς kończy się niekiedy u Epików na *a* zam. ν, np. εἰρέα πόντον, ἰχθύα, νέα od ναῦς.

II. Uwagi dotyczące się szczególnych Wzorów.

1. (Do §. 50. A. I. 3. i A. III.) Zakończone na ως, *G.* ωτος wyrzucają często u Epików w *Dat.* i *Acc. Sing.* głoskę τ, i sięągają wtedy samogłoskę Źródłostwową z samogłoską zakończenia: ἰδρῶ, ἰδρῶ zam. ἰδρῶτα i ἰδρῶτι od ἰδρῶς, pot, γέλω, γέλω zam γέλωτα i γέλωτι od γέλως, śmiech, i podług tej samej analogii: ἰχῶ zam. ἰχῶρα od ἰχῶρ, krew bogów. — Względem κυκεῶ, a u Hom. κυκεῶν zam. κυκεῶνα, od κυκεῶν, zob. §. 50. A. III. Uw. I.

2. (Do §. 50. A. I. 3.) Rzeczowniki na ις, *G.* ιδος, mianowicie Imiona własne, przypadkują się często w dial. homer., ioń. i dor. na ιος, np. μήμιος Hom., Θέμιος Herod., θέτιος, *D.* θέτι Hom. Epicy mają tylko *Dat.* tych Rzeczowników na ι zam. δι. Poeci

ściągają niekiedy w przypadkowaniu Rzeczowniki na *ης, ηίδος*, np. *παρηής, παρηίδος* = *ηίδος*, *Νηρηής, Νηρηίδες* = *Νηρηίδες*.

3. (Do §. 50. A. I. 4.) W Rzeczownikach na *ας, G. ατος*, wyrzucają często Epicy *τ*, np. *τέραα, άων, άεσσι; κέρα Dat.* — *Pl. κέρα, κεράων, άεσσι i ασι; Pl. κρέα, κρεάων, κρεών i κρειών, κρέασιν.* Jończycy zamieniają często w tych wyrazach *α* na *ε*, np. *κέρεος, κέρεα, κερέων, τὰ τέρεα, κρέεσιν.*

4. (Do §. 50. A. II.) Homer w Rzeczownikach *synkopowanych* na *ηρ* według potrzeby wiersza, już to wyrzuca *ε*, już to zatrzymuje i to przez wszystkie przypadki, np. *πατέρος i πατρός, πατέρι i πατρί, άνέρος i άνδρός* itd.

5. (Do §. 50. B. I.) Z form wyrazu *γραϋς* używa Hom. tylko *Nomin. γρηϋς, Dat. γρηή i Voc. γρηϋ i γρηϋ.* — Także w dial. *ioń.* zamienia się *α* na *η*, np. *G. γρηός, Pl. γρηές*; podobnież *ναϋς*, zob. *Anom.* — *Βούς* nie ściągają w języku epic. i *ioń.*, azatem: *βός, βόας.* O *Dat. βέεσσι* zob. I. 3. W dial. dor. jest *Nom. βώς, Acc. βών*, który to *Acc.* znajduje się u Hom. w znaczeniu: wółowa skóra, tarcz.

6. W Rzeczownikach *pospolitych* na *εύς* mają Epicy wszędzie, gdzie *Zrdsłowowe υ* zaginęło, *η* zam. *ε*, np. *βασιλεύς, V. εϋ, D. Pl. εϋσι*, ale *ήος, ήι, ήα, ήες, ήων, ήας*. Długie więc *α* w *Acc.* dialektu att. skraca się znowu. Imiona własne jednak mają według miary wiersza już to długą, już to krótką samogłoskę, np. *Όδυσσής* albo *Όδυσσός i Όδυσσεός*, także *Όδυσσεϋς, Όδυσή i Όδυσεί, Όδυσση i Όδυσεία*, także *Όδυσή*; inne, jako *Ατρύς i Τυδέϋς*, zatrzymują zawsze *ε*, np. *Τυδέος, έί, έα i ή.* — Herod. ma w Imionach własnych zawsze *ε*, np. *Περσέος, Δωριέες, Φωκέων, Αιολέας*; w *pospolitych* wątpliwe jest *η*.

7. (Do §. 50. B. II.) W wyrazach na *ης i ες, G. εος*, używają Epicy i *Iończycy* równie nieściągniętej *εος*, jak ściągniętej *εις.* *Gen. Pl.* nie ściągają się (chyba że przed *εων* poprzedza samogłoska, np. *ζαχρηών* zam. *ζαχρηέων*); podobnież zakończenie *Acc. Pl. εας*.

8. W Imionach własnych na *κλής* ściągają Epicy *εσ* w *η*, np. *Ηρακλής, κληος, ήι, ήα, V. Ηράκλεις*; w *Przymiotnikach* zaś na *ής* ściągają już to w *ει* już to w *η*, np. *άκλής, άκληής, άρακλήος, ale έυκλείας (Acc. Pl.)* od *εϋκλής, εϋρρήτης, G. εϋρρήτιος* od *εϋρρήτης.* *Iończycy i Doryjczycy*, czasem też poeci, wyrzucają w tych wyrazach jedno *ε*, np. *Περίκλειος, έί* itd.

9. (Do §. 50. B. II. 2. 6.) Rzeczowniki na *ός i ώ, G. όος*, ściągają się zawsze, równie u *Epików* i *Iończyków*, jak u *Attyków*, wyjąwszy *χρός* i złożone, np. *χροός, χροή, χροά.* W dial. *ioń.* kończy się czasem *Acc. Sing.* na *οϋν* zam. *ω*, np. *Ίώ, Ίοϋν, ήώς, ήοϋν.* W dial. dor. i eol. kończy się *Gen. Sing.* na *οις* i *ώς.*

10. (Do §. 50. B. II. 3.) W Rzeczownikach na *ας, G. αος*, Homer według potrzeby wiersza ściągają *Dat. Sing.* lub nie, np. *γήραι i γήρα, δέπα, σέλα.* Ale *Nom. i Acc. Pl.* zawsze się ściągają, np. *δέπα.*

11. Wyrazy na *ος, G. εος* także podług miary już to się ściągają u *Epików*, już to nie; tylko *Gen. Pl.* nigdy się nie ściągają; *Gen. Sing.* na *εος* ściągają się w dial. epic., jak w dor., w niektórych Rzeczownikach w *εος*, np. *Έρβέϋς, θάρσεϋς; Dat. Sing. θέρει i θέρει, κάλλει i κάλλει; Nom. i Acc. Pl. na εα* zwykle się nie ściągają, wymawia się jednak z *Synizeją*, np. *νείεα, βέλεα; Gen. Pl. zawsze* w *εων*, np. *στηθέων, άλσέων.* — Dial. *ioń.* zgadza się z *epickim.* — W wyrazach: *σπέος, κλέος, δέος, χρέος* przedłużają Epicy *ε* w *ει*, częścią w *η*, np. *G. σπειους, D. σπήι, A. σπέος i σπειος, Pl. G. σπειών, D. σπέσσι i σπήεσσι; χρεοσι χρεϊος; κλέα i κλεια.*

12. (Do §. 50. B. III.) Wyrazy na $\upsilon\varsigma$ ściągają się w języku epię. w *Dat. Sing.*, np. $\delta\acute{\iota}\zeta\upsilon\acute{\iota}$, $\pi\lambda\eta\theta\upsilon\acute{\iota}$, $\nu\acute{\epsilon}\lambda\upsilon\iota$; *Acc. Pl.* według potrzeby wiersza częścią się nie ściągają, częścią, i to zwyczajniej, ściągają się, np. $\epsilon\chi\theta\acute{\upsilon}\varsigma$ zam. $\epsilon\chi\theta\acute{\upsilon}\alpha\varsigma$, $\delta\rho\acute{\upsilon}\varsigma$; $\nu\acute{\epsilon}\lambda\upsilon\alpha\varsigma$ nigdy się nie ściągają; *Nom.* nie ściągają się nigdy, ale się wymawia w *Synicezq.* *Dat. Pl.* kończy się na $\upsilon\sigma\sigma\iota$ i $\upsilon\epsilon\sigma\sigma\iota$ (dwuzgłosk.), np. $\epsilon\chi\theta\acute{\upsilon}\sigma\sigma\upsilon$ i $\epsilon\chi\theta\acute{\upsilon}\epsilon\sigma\sigma\upsilon$.

13. (Do §. 50. B. III. 2.) Rzeczowniki na $\iota\varsigma$, *Gen. att.* $\epsilon\omega\varsigma$, zatrzymują w dial. ioń. i epię. Źródłosłowowe i przez wszystkie przypadki, i ściągają zwykle w *Dat. Sing.* u w ι , a w *Acc. Pl.* $\iota\alpha\varsigma$ w $\iota\varsigma$, np. $\pi\acute{o}\lambda\iota\varsigma$, $\iota\omega\varsigma$, ι , $\iota\nu$, $\iota\epsilon\varsigma$, $\iota\omega\nu$, $\iota\omega\iota$, $\iota\alpha\varsigma$ i $\iota\varsigma$. — *Dat. Sing.* kończy się już u Hom. na $\epsilon\acute{\iota}$ i $\epsilon\iota$, np. $\pi\acute{o}\sigma\epsilon\acute{\iota}$ i $\pi\acute{o}\sigma\epsilon\iota$ od $\pi\acute{o}\sigma\iota\varsigma$. — W niektórych wyrazach nawet w innych przypadkach i Źródłosłowowe zamieniało się na ϵ , np. $\epsilon\pi\acute{\alpha}\lambda\lambda\epsilon\iota\varsigma$ zam. $\iota\alpha\varsigma$, $\epsilon\pi\acute{\alpha}\lambda\lambda\epsilon\sigma\sigma\upsilon$, mianowicie w Rzeczown. $\pi\acute{o}\lambda\iota\varsigma$, w którym ϵ także na η zamienić się może, np. $\pi\acute{o}\lambda\epsilon\omega\varsigma$ i $\pi\acute{o}\lambda\eta\omega\varsigma$, a $\delta\acute{\iota}\varsigma$, $\omega\iota\varsigma$, ma *Dat. Pl.* $\delta\acute{\iota}\epsilon\sigma\sigma\upsilon$, $\omega\iota\epsilon\sigma\sigma\upsilon$, $\omega\iota\sigma\sigma\upsilon$. Wyrazy na $\upsilon\varsigma$, *Gen. att.* $\epsilon\omega\varsigma$, mają w dial. ioń. *G.* $\epsilon\omega\varsigma$, np. $\pi\acute{\eta}\chi\upsilon\varsigma$, $\pi\acute{\eta}\chi\epsilon\omega\varsigma$; tylko $\epsilon\gamma\chi\epsilon\lambda\omega\varsigma$, *G.* $\upsilon\omega\varsigma$; w *Dat. Sing.* ma Hom. formę ściągniętą i nieściągniętą, np. $\epsilon\delta\rho\acute{\epsilon}\acute{\iota}$, $\pi\acute{\eta}\chi\epsilon\iota$, $\pi\lambda\alpha\tau\epsilon\acute{\iota}$. Podobnie rzecz się ma z *Nom.*; — *Acc. Pl.* kończy się zwykle na $\epsilon\alpha\varsigma$, które się także jednozgłoskowo wymawia, np. $\pi\epsilon\lambda\acute{\epsilon}\chi\epsilon\alpha\varsigma$ (jako trzy zgłoski).

Rzeczowniki Nieforemne Deklinacji III.

§. 55.

Rzeczowniki nieforemne (*Anomala*) są takie, które się nie przypadają podług prawideł i form powyższych ogólnych. Podzielić je wszystkie można na trzy klasy:

Do klasy pierwszej należą Rzeczowniki mające w *Nomin.* taką formę, która ze Źródłosłowu podług prawideł ogólnych uformować się nie da, np. η $\gamma\upsilon\nu\acute{\eta}$, kobieta, *G.* $\gamma\upsilon\nu\alpha\iota\acute{\chi}\omega\varsigma$.

Do klasy drugiej należą Rzeczowniki, które od jednego *Nomin.* niektóre albo nawet wszystkie przypadki formują dwojakim sposobem, lubo zawsze regularnie, np. $\acute{o}$ η $\delta\rho\upsilon\iota\varsigma$, *G.* $\tau\acute{\iota}\theta\omega\varsigma$, ptak, *Pl.* $\delta\rho\upsilon\iota\delta\epsilon\varsigma$ i $\delta\rho\upsilon\epsilon\iota\varsigma$, jak gdyby od $\delta\rho\upsilon\iota\varsigma$, *G.* $\epsilon\omega\varsigma$. Rzeczowniki takie nazywamy *Heteroklita* (przypadkujące się dwojako).

Do klasy trzeciej należą Rzeczowniki, które jeden tylko mają *Nomin.*, ale dwojakim sposobem się przypadkują, tak jednak, że jeden tylko sposób przypadkowania zgodza się z formą *Nominatiwu*, drugi zaś sposób nieregularny jest, jak gdyby od jakiegoś nieużywanego *Nomin.*, np. $\delta\epsilon\rho\acute{\alpha}\pi\omega\nu$, $\omega\nu\tau\omega\varsigma$, sługa, *Acc.* $\delta\epsilon\rho\acute{\alpha}\pi\omega\nu\tau\alpha$ i poet. $\delta\acute{\epsilon}\rho\alpha\tau\alpha$, jak gdyby od $\delta\acute{\epsilon}\rho\alpha\phi$. Nazywamy taką formacją *Metaplasmus* (przeformowanie) a Rzeczowniki tak się przypadkujące *Metaplasta*.

Wykaz Rzeczowników nieforemnych Dekl. III.

$\Gamma\acute{o}\nu\upsilon$, $\tau\acute{o}$, kolano, i $\delta\acute{o}\rho\upsilon$, $\tau\acute{o}$, dzida, zob §. 50. A. I. 4.

Homer ma jeszcze następujące formy:

<i>Sing.</i> $\gamma\acute{o}\nu\alpha\tau\omega\varsigma$ i $\gamma\acute{o}\nu\acute{o}\varsigma$	$\delta\acute{o}\rho\alpha\tau\omega\varsigma$ i $\delta\acute{o}\rho\acute{o}\varsigma$, $\delta\acute{o}\rho\alpha\tau\iota$ i $\delta\acute{o}\rho\iota$
<i>Pl.</i> $\gamma\acute{o}\nu\alpha\tau\alpha$ i $\gamma\acute{o}\nu\alpha$	$\delta\acute{o}\rho\alpha\tau\alpha$ i $\delta\acute{o}\rho\alpha$ — <i>Dual.</i> $\delta\acute{o}\rho\upsilon\epsilon$
<i>G.</i> $\gamma\acute{o}\nu\omega\nu$	$\delta\acute{o}\rho\omega\nu$
<i>D.</i> $\gamma\acute{o}\nu\alpha\sigma\iota$ ($\alpha\sigma\iota$) i $\gamma\acute{o}\nu\epsilon\sigma\sigma\iota$	$\delta\acute{o}\rho\alpha\sigma\iota$ i $\delta\acute{o}\rho\epsilon\sigma\sigma\iota$.

Z form poet. att. $\delta\acute{o}\rho\upsilon$, $\delta\acute{o}\rho\acute{o}\varsigma$, $\delta\acute{o}\rho\iota$ uważać należy *Dat.* w sposobie mówienia: $\delta\acute{o}\rho\iota$ $\acute{\epsilon}\lambda\epsilon\acute{\iota}\nu$, w niewolę zabrać, nawet w att. prozie.

ῤυνή, ἡ, kobieta, G. ῤυναῖχ-ός, D. ῤυναῖχ-ί, A. ῤυναῖχ-α, V. ῤυναί, Pl. ῤυναῖκες, ῤυναῖχῶν, ῤυναῖξί(ν), ῤυναῖχας.

δόρυ, zob. pod γόνυ.

Ζεὺς (z beock. Δεύς), G. Διός, D. Διί, A. Δία, V. Ζεῦ.
Formy poet. Ζηνός, Ζηνί, Ζήνα.

Θέμις, ἡ, bogini sprawiedliwości, Gen. att. Θέμιδος itd.

U Epików: θέμις, prawo, θέμις, Themis, G. θέμιστος i θέμιστος. W prozie używano tego wyrazu tylko w sposobie mówienia: θέμις ἐστί, fas est, godzi się, słuszna jest.

θέραπων, ὁ, sluga, onτος. U Eurip. Acc. θέραπα, Pl. θέραπες. κάρα, τὸ, głowa, poet. wyraz, G. κρατ-ός, D. κρατί i κάρα, Ac. τὸ κάρα, τὸ κράτα, τὸν κράτα, Pl. Acc. τοὺς κράτας.

Homer ma następujące formy:

S. N. κάρη. G. κάρητος κάρηατος κρατός κράατος

D. κάρητι κάρηατι κρατί κράατι

A. κάρη (τὸν κράτα Od. θ, 92.)

P. N. κάρᾱ κάρηατα, κάρηνα

G. κράτων κάρηγων

D. κρασί

A. κράατα κάρηνα.

κλεις, ἡ, klucz, G. κλειδ-ός, D. κλειδ-ί, A. κλειδ-α i κλειν, Pl. N. i A. κλεις i κλειδες, κλειδας. Ion. κληίς, ἴδος, ἴδι, ἴδα; staroatt. κλής, κλήδος, κλήδι, κλήδα.

κύων, ὁ, ἡ, pies, G. κυν-ός, D. κυνί, A. κύνα, V. κύου, Pl. κύνες, κυνῶν, κυσί, κύνας.

λίπα, τὸ, oliwa, tłuszcz, G. αος, u Epików zawsze w sposobie mówienia: ἀλείφασθαι λίπ' ἐλαίῳ, χρίσαι i χρίσασθαι λίπ' ἐλαίῳ, oliwą smarować, skąd się pokazuje, że λίπα jest Dat. skrócony z λίπα.

μάρτυς, ὁ, świadek, G. μάρτυρος, D. μάρτυρι, A. μάρτυρα (rzadko μάρτυν), D. Pl. μάρτυσι.

μεῖς, ὁ, miesiąc, G. μηνός, u Ion. cz. zam. μήν, ὅς ale też u Plat.

ναῦς, ἡ, nawiś, G. νεός, D. νηί, A. ναῦν, Dual. G. i D. νεοῖν, Pl. N. νῆες, G. νεῶν, D. ναυσί, A. ναῦς.

W dial. epic. ion. i dor. odmienia się ναῦς w ten sposób:

S. N. ep. i ion.	νηῦς,	νηῖς	dor. ναῦς
G.	νηός (też trag.),	νεός	ναός (też trag.)
D.	νηί		ναί
A.	νηᾱ,	νεᾱ	ναῦν i νᾱν
D. N. A. V.	νηε		ναε
G. i D.	νεοῖν		ναοῖν
P. N.	νηες,	νέες	ναες
G. (ep. ναῦφι)	νηῶν,	νεῶν	ναῶν
D. (ep. ναῦφι)	νηυσί,	νηεσσι, νέεσσι	ναυσί
A.	νηας,	νεας	ναας

ὄρνις, ὁ, ἡ, ptak, G. ὄρνιθ-ός itd. Pl. odmienia się też podług πόλις, wyjąwszy Dat.: ὄρνιθες i ὄρνεις, ὄρνιθων(ε) i ὄρνειων, ὄρνισι, ὄρνιθας, ὄρνεις i ὄρνις. Dor. ὄρνις, G. ὄρνιχος itd. Ae. ὄρνιχα i ὄρνιν.

ὄσος, τὸ, ucho, G. ὠτός itd. Epicy używają form niesięiąganych: (ὠδας), ὠδατος, ὠδατα, ὠδασί(ν) i ὠσί(ν).

πύξις, ἡ, miejsce zgromadzenia, G. πυκν-ός, D. πυκνί, A. πύκνα.

σῆς, ὁ, mól, G. σεός, Pl. σέες, G. σέων itd.

ὑδωρ, τὸ, woda, G. ὑδατος itd.

φθόϊς, φθοῖς, ὁ, gatunek placka, G. φθοι-ός i (od φθοῖς) φθοῖδ-ος, Pl. φθόβεις i φθοῖδες.

χοῦς, ὁ, miara, χοός, χοῖ, χοῦν, χόες, χουσί, χόας; ale także: G. χοῶς, A. χοῦ, A. Pl. χοῶς (jak gdyby od χουός). Form ostatnich używają Attycy; χοῦς w znaczeniu usypa-pana ziemia odmienia się tylko podług βοῦς. Forma χουός jest i oń., D. χοεῖ.

χρῶς, ὁ, skóra, χρωτ-ός, χρωτί, χρωῖτα. W dial. i oń. i pocz. att.: G. χρο-ός, χροῖ, χροά. Dat. χρῶ używa się w pewnych sposobach mówienia z Przyimkiem ἐν, np. ξυρεῖ ἐν χρῶ (goli przy skórze, boli do niewytrzymania).

Rzeczowniki Ulomne Deklinacyi III.

§. 56.

Rzeczowniki ulomne (*Defectiva*) są takie, którym nie dostaje jednego lub kilku przypadków. Przypadki używane znachodzą się zwykle w pewnych sposobach mówienia. Takim Rzeczownikiem jest np.

χρέως, τὸ, dług, forma iońsko-attycka na *Nom.*, *Gen.* i *Acc.* Wszystkie inne przypadki zastępuje forma: τὸ χρέος, G. χρέους, Pl. τὰ χρέῃ.

O zmianie Deklinacyi.

§. 57.

I. Rzeczowniki Zbytkowe (*Abundantia*).

Zbytkowe są takie Rzeczowniki, które na jeden przypadek podwójną mają formę, i tak:

A. w téj saméj Deklinacyi, i

1) z tym samym rodzajem, np.

ὁ λείως i λῆως, lud, ὁ νεώς i νῆως, świątynia, ὁ λαγώς i λαγός, zając, ὁ κάλως, lina okrętowa, Pl. także κάλοι, ἡ ἄλως, bojewica, Pl. także αἱ ἄλοι.

2) z różnym rodzajem (*Heterogenea*), np.

ὁ νῶτος i τὸ νῶτον, grzbiet, ὁ ζυγός i τὸ ζυγόν, jarzmo. W *Plur.* używają się zwyczajnie *Neutra*, a οἱ ζυγοί zapewne wcale nie było w używaniu.

B. W różnych Deklinacyach, i zwykle także z różnym rodzajem, np.

ὁ φθόγγος i ἡ φθογγή, głos, ὁ χῶρος i ἡ χώρα, miejsce.

ἡ δίψα i τὸ δίψος, pragnienie, ἡ νάπη i τὸ νάπος, dolina.

Πρέσβυς, ὁ, w znaczeniu: Starzec, ma tylko *Acc.* πρέσβυν i *Voc.* πρέσβυ. *Plur.* οἱ πρέσβεις itd. należy tylko do znaczenia: Poseł. Do uzupełnienia tych form służą:

πρεσβύτης, starzec, i πρεσβευτής, poseł. A zatem:

πρέσβυς, starzec, G. πρεσβύτου, D. πρεσβύτη, A. πρέσβυν,

V. πρέσβυ, Pl. πρεσβῦται itd.

πρεσβευτής, poseł, οὔ, ἤ, ἦν, Pl. πρέσβεις, πρέσβειων, πρέσβεσι, πρέσβεις.

Także to δάκρυον i τὸ δάκρυ, lza: ostatnia forma jest starsza i poetycka, lubo Dat. Pl. δάκρυσιν mają także starsi att. prozaicy.

II. Heteroklita.)

Heteroklita odmieniają się albo podług téj saméj, t. j. trzeciéj Deklinacyi, albo też podług różnych Deklinacyi. *Heteroklita* trzeciéj Deklinacyi są pod §. 55.; *Heteroklita* podług różnych Deklinacyi są następujące:

1) Podług pierwszej i trzeciéj Deklinacyi:

Kilka Rzeczowników na ης, które się odmieniają:

a) przez wszystkie przypadki podług obudwóch Deklinacyi, jako: ὁ μύκης, grzyb, G. μύκου i μύκητος, tudzież niektóre Imiona własne, np. Χάρης. Θαλής ma obok Gen. Θάλητος także formę iοίν. Θάλεω, D. Θάλητι i Θαλή, A. Θάλητα i Θαλήν;

b) (tylko w Acc. mają η i ην złożone Imiona własne na κράτης, σθένης i φάνης, i pojedyncze: ὁ Ἄρης, Mars, które we wszystkich innych przyp. podług Dekl. III. się odmieniają, np. Σωκράτης, Σωκράτους, Σωκράτει, A. Σωκράτη (Plat.) i Σωκράτην (Xenoph.); Δημοσθένης, A. —σθένη i —σθένην; Ἀριστοφάνης, A. —φάνη i φάνην; Ἄρης, Ἄρεος, Ἄρει, Ἄρη i Ἄρην.

Uwaga 1. W Plur. przypadkowanie Imion własnych złożonych niepewne jest, np. Κλεισθενεῖς i Ἀριστοφάναι, τοὺς Σωκράτας.

Uwaga 2. W dial. iοίν. mają Rzeczowniki Dekl. I. na ης, Acc. Sing. i Pl. zwyczajnie podług Dekl. III. na εα, εας, np. δεσπότης, ου, Acc. τὸν δεσπότεα, τοὺς δεσπότεας; Μιλτιάδης, ου, Μιλτιάδεα.

2) Podług drugiej i trzeciéj Deklinacyi:

a) podług zwyczajnéj drugiéj i trzeciéj: niektóre Rzeczowniki na ος odmieniają się jako *Masculina* podług drugiéj, jako *Neutra* podług trzeciéj Dekl., np. ὁ i τὸ ὄχος, wóz, τοῦ ὄχου i ὄχους, τὸν ὄχον i τὸ ὄχος; ὁ i τὸ σκότος, ciemność.

b) podług ściaganéj drugiéj i trzeciéj: πρόχος, ἦ, dzbanek, att. πρόχους, G. πρόχου itd., D. Pl. πρόχουσι (podług βοῦς, βουσίν).

Οἰδίπους, G. Οἰδίποδος i (poet.) Οἰδίπου, D. Οἰδίποδι, A. Οἰδίποδα i Οἰδίπου, V. Οἰδίπου.

c) podług attyckiéj drugiéj i trzeciéj:

ὁ γέλως, śmiech, γέλωτος, γέλωτι, A. γέλωτα i γέλων. Następujące trzy: πάτρως, stryj, μήτρως, wuj, i Μίνως, odmieniają się w Gen. i Acc. Sing. tak podług trzeciéj, jako też drugiéj attyckiéj; zresztą podług trzeciéj, azatem:

πάτρως, G. πάτρω i πάτρωος, D. πάτρωι, A. πάτρων i πάτρωα; Μίνως, G. Μίνω i Μίνωος, D. Μίνωι, A. Μίνω, Μίνων i Μίνωα.

III. *Metaplasta*.

Metaplasta odmieniające się tylko podług trzeciej Dekl. są pod §. 55. *Metaplasta* podług różnych Dekl. są następujące:

a) podług zwyczajnej drugiej i trzeciej Dekl.:

δένδρον, τὸ, drzewo, *G.* δένδρου itd.; ale *Dat. Pl.* δένδρῃσι od Źrdłst τὸ ΔΕΝΔΡΟΣ.

κοινωνός, ὁ, uczestnik, *G.* κοινωνοῦ itd. Xenophon ma *N. Pl.* οἱ κοινωνῶνες i *Acc.* τοὺς κοινωνῶνας (od ΚΟΙΝΩΝ).

λάας = λάς, ὁ, kamień, *G.* λάος, a u Soph. O. C. 196. λάου, *D.* λαῖ, *A.* λαῶν = λᾶν, rzadko λάα. *Pl.* λαές, λάων, λάεσσι.

ὁ ὄνειρος i τὸ ὄνειρον, sen, marzenie, *G.* ονείρου i ονείρατος.

πῦρ, τὸ, ogień, πυρός, *Pl.* τὰ πυρά podług Dekl. II. (ogień po strażach palone).

υἱός, ὁ, syn, *G.* υἱοῦ itd. Oprócz tej odmiany jest także inna jeszcze podług Dekl. III, jak gdyby od ΥΙΕΥΣ:

<i>Sing. N.</i>	<i>Plur.</i>	<i>Dual.</i>
<i>G.</i> υἱέος	υἱέων	υἱέοιν
<i>D.</i> υἱεῖ	υἱεῖσι	
<i>A.</i> (υἱέα)	υἱέας i υἱεῖς.	

Gen. Sing. i cały *Plur.* jest zwyczajniejszy podług tej formy ostatniej. Epicy deklinują ten wyraz podług dwóch form, t. j. ΥΙΕΥΣ, np. *G.* υἱός i υἱέος (i oń. υἱός), *D.* υἱὶ i υἱεῖ (i oń. υἱή) itd.

b) podług attyckiej drugiej i trzeciej:

Trzy Rzeczowniki: ἡ ἄλως, bojewica, ὁ ταῶς, paw, i ὁ τωφώς, wir, odmieniają się podług Dekl. II. att., i III-ciej na ωνος itd. np. τωφῶνα.

(*Indeclinabilia (Nieodmienne)*)

§. 58.

Indeclinabilia są wyrazy, które się wcale nie odmieniają, i których różne przypadki chyba tylko przez dodanie Przedimka oznaczyć się dadzą. Takimi są np.

a) nazwiska głosek, jako: τὸ, τοῦ, τῷ ἄλφα,

b) większa część Liczebników głównych, np. δέκα ἀνδρῶν.

c) τὸ, τοῦ, τῷ χρεών, konieczność, przeznaczenie, θέμις (ἔστί) i niektóre wyrazy cudzoziemskie, jako: τὸ, τοῦ, τῷ πάσχα.

d) *Infinitivy* rzeczownie wzięte, np τὸ, τοῦ, τῷ γράφειν, pisanie.)

O Przyrostku *φι(ν)*.

§. 59.

1. Oprócz zwyczajnych przypadków w Deklinacjach znajduje się u Homera jeden jeszcze, formowany za pomocą przyrostka *φι(ν)*, który się łączy z Rzeczownikami. Pierwiastkowo oznaczano tym przyrostkiem miéj s e e, azatem przypadek ten odpowiadał polskiemu Miéjścownikowi: przez dodanie Przyimka jakiego zmieniło się nieco to znaczenie, tak że zakończeniem tem wyrażano też względy innych przypadków, mianowicie *Genitivi* i *Dativi instrumentalis*.

2. Przyrostek ten dodawał się, do Rzeczowników wszystkich trzech Deklinacji, i to zawsze do Zródłosłowu:

W Deklin. I. tylko w *Sing.* a) jako *Dat.* θύρησι, przede drzwiami, βίησι, przemocą, ἀγλατήσι πεποιθώς, w dzielność ufny; b) jako *Gen.* ἀπὸ νευρήσιν ἰάλλειν, z cięciwy puścić, ἐξ εὐνήσι θορεῖν, z łóža skoczyć.

W Deklin. II. w *Sing.* i *Plur.*, gdzie forma ta, na ὄσιν zakończona, zawsze jest *Paroxytonowana*: a) jako *Dat.* δακρυόσιν, ze łzami, θεόσιν, przed bogami; b) jako *Gen.* ἀπὸ (ἐκ) πασσαλόσιν, z kolka, ἐκ θεόσιν, z bogów, ἀπὸ ὀστεόσιν, z kości.

W Deklin. III. prawie tylko w *Plur.*, i tylko mała liczba Rzeczowników niejakich na ος (G. εος) łączyła się z tym przyrostkiem, jako też κοτυληθῶν i ναῦς, np. κοτυλεδόνοσιν (z pośredniem ο) i ναῦσι. Rzeczowniki na ος zmieniają to ος na ες, ponieważ to jest forma Zródłosłowa, np. ὄρεσσι(ν), σὺν ὄρεσσιν, κατ' ὄρεσσι, ἀπὸ, διὰ, ἐκ στήθεσσιν.

Rozdział Drugi.

O Przymiotniku i Imiesłowie.

Uwagi ogólne.

§. 60.

1. Podług zakończeń rodzajowych dzielą się Przymiotniki Greckie na trzy klasy:

- Przymiotniki o trzech zakończeniach, t. j. takie, które na każdy z trzech rodzajów mają osobne zakończenie, np. καλός, καλή, καλόν, piękny, a, e. Do tych należą także wszystkie Imiesłowy.
- Przymiotniki o dwóch zakończeniach, t. j. takie, które na rodzaj męski i żeński jedno wspólne mają zakończenie, a drugie na rod. nijaki, np. σώφρων, rozsądny i rozsądna, σῶφρον, rozsądne.
- Przymiotniki o jednym zakończeniu, t. j. takie, które jedno tylko mają zakończenie na rodzaj męski i żeński, rzadko to samo na rod. nij., np. φυγός, zbiegły i zbiegła.

2. Deklinacja Przymiotników i Imiesłowów bardzo mało się różni od deklinacji Rzeczowników, jak to zobaczymy niżej. Tu uważamy tylko, że *Vocat.* Imiesłowów w męskich Deklinacji III. zawsze równy jest *Nominatiwowi* (§. 49 B. Uw.).

O Akcencie Przymiotników i Imiesłowów.

§. 61.

Akcent Przymiotników zgadza się w ogóle z akcentem Rzeczowników. Wyjątki są następujące:

1. W rodzaju żeńskim zatrzymują Przymiotniki i Imiesłowy akcent na tej samej zgłosce, na której spoczywa w rod. męskim; chyba że się natura ostatniej zgłoski temu sprzeciwia, np. καλός, καλή, καλόν; κοῦφος, κούφη, κούφον;

χαρίεις, χαρίεσσα, χαρίεν; μέλας, μέλαινα, μέλαν; τέργη, τέρεινα, τέρεν; τύψας, τύψασα, τύψαν; τιθείς, τιθείσα, τιθέν.

Uwaga 1. Przymiotniki na *ος, η, ον*, albo *ος, α, ον*, które w rod. męskim są *Proparoxytona* albo *Properispomena*, stają się w rod. żeńskim *Paroxytona*, dla długości zakończeń *η* i *α*, np. *ἀνθρώπινος, ἀνθρωπίνη, ἀνθρώπινος; ἐλεύθερος, ἐλευθερά, ἐλεύθερον; κοῦφος, κοῦφη, κοῦφον; σπουδαῖος, σπουδαία, σπουδαῖον*. Jeśli zakończenie to długie skraca się w deklinacyi, wraca się akcent rod. męskiego, np. *ἀνθρώπιναι, ἐλεύθεραι, κοῦφαι, σπουδαῖαι*, tak jak *ἀνθρώπινοι* itd.

Uwaga 2. Przymiotniki i Imiesłowy na: *ύς, ώς, ών* i *είς* są w rod. żeńskim *Properispomena*, np. *βαρύς, βαρεία, βαρύ; τετυφώς, τετυφωῖα, τετυφώς; λιπών, λιπούσα, λιπόν; τυφθείς, τυφθείσα, τυφθέν; δεικνύς, ὕσα, ὕν; φύς, φύσα, φύν*.

2. Imiesłowy mają w *Nominatiwie* rod. żeńskiego i nijakiego akcent na téj saméj zgłosce, na której go ma *Nomin.* rod. męskiego, np.

παιδεύων, παιδεύουσα, παιδεῦον τιμήσων, τιμήσουσα, τιμήσον φιλῶν, φιλοῦσα, φιλοῦν λιπών, λιπούσα, λιπόν.

Uwaga 3. Przymiotniki przeciwnie odstepują często od tego pravidła. I tak: Przymiotniki na *ήμων* i *αίμων* stają się w rod. nijakim *Proparoxytona*, np. *ὁ, ἡ ἐλεήμων, τὸ ἐλέημον; εὐδαίμων, εὐδαιμον*. Zakończone na *φρων* są jednak *Paroxytona*, np. *δαίφρων*.

3. Przymiotniki ściągnięte na *οῦς, ῆ, οῦν* (z *εος, εἶα, εον, ὀος, ὀη* albo *ὀα, ὀον*) są *Perispomena* we wszystkich przypadkach wszystkich trzech liczb, chociaż ściągnięte z *εος* w formie nieściągniętej są *Proparoxytona*, np. *ἀργύρεος = ἀργυροῦς; ἀργύρεον = ἀργυροῦν*.

4. Przymiotniki i Imiesłowy rod. żeńskiego, jeśli są *Barytona*, stają się w *Genit. Plur. Perispomena* (§. 39. II. 3.) wtenczas tylko, kiedy ich *Masculina* należą do Deklin. III. Wszystkie inne zatrzymują akcent rod. męskiego, np.

<i>βαρύς, εἶα, υ</i>	<i>Gen. Pl. βαρέων, βαρειῶν</i>
<i>χαρίεις, ἴεσσα, ἴεν</i>	- - <i>χαριέντων, χαριεσσῶν</i>
<i>μέλας, μέλαινα, μέλαν</i>	- - <i>μελάνων, μελαινῶν</i>
<i>πᾶς, πᾶσα, πᾶν</i>	- - <i>πάντων, πασῶν</i>
<i>τυφθείς, εἶσα, ἐν</i>	- - <i>τυφθέντων, τυφθεισῶν</i>
<i>τύψας, τύψασα, τύψαν</i>	- - <i>τυψάντων, τυψασῶν,</i>

<i>ἀνθρώπινος, ἴνη, ἴνον</i>	- - <i>ἀνθρωπίνων</i>	} na rodzaj męski, żeński i nijaki.
<i>ἐλεύθερος, ἐρά, ερον</i>	- - <i>ἐλευθέρων</i>	
<i>τυπτόμενος, ἐνή, ενον</i>	- - <i>τυπτομένων</i>	

Uwaga 4. O akcencie jednozgloskowego *πᾶς*, tudzież jednozgloskowych Imiesłowów w *Gen.* i *Dat.*, zob. §. 53. I, c.

Uwaga 5. W *Comparat.* i *Superlat.* cofa się akcent tak daleko wtył, jak tylko pravidła akcentowe pozwalają, np. *καλός, καλλίων, κάλλιον, κάλλιστος*.

Uwaga 6. Względem akcentu Przymiotników złożonych uważać należy:

a) Zakończone na *ος*, których ostatnia część złożona pochodzi od Rzeczownika albo Przymiotnika, stósują się do pravidła ogólnego (§. 29. II.), i są *Proparoxytona*, np. *φιλότεχνος* (od *τέχνη*),

πάγκρατος (od κατός). — Jeśli zaś część ostatnia uformowana jest ze Słowa, to wtedy te, których przedostatnia długa jest, są *Oxytona*, np. ψυχοπομπός, μελοποιός, δεινωπός, ὀδηγός; te zaś, których przedostatnia jest krótka, są w ogóle *Paroxytona*, jeśli mają znaczenie czynne, a *Proparoxytona*, jeśli mają znaczenie biernie, np. λυθοβόλος, rzucający kamienie, λιθοβόλος, rzucony kamieniami. μητροκτόνος, matkobójca. μητρόκτονος, od matki zabity. θηροτρόφος, dzikie zwierzęta θηρότροφος, żywiony od zwierząt żywiący.

Z tych, których przedostatnia jest krótka, wyjmują się złożone z Przymiótków, z a *privativum* i *intensivum*, z εὐ i δυς, z ἀει, ἀγαν, ἀρι, ἀρτι, ἐρι, ἦμι, ζα, παν i πολυ, które są *Proparoxytona*.

b) Przymiotniki Słowowe na τός zostają *Oxytona*, chociaż są złożone, jeśli są o trzech zakończeniach; jeśli zaś są o dwóch tylko zakończeniach, stają się *Proparoxytona*.

5. Wszystkie zakończone na πλήξ, ρώξ, τρώξ, σφάξ są *Oxytona*.

(Przymiotniki i Imięstowy o trzech Zakończeniach.)

§. 62.

A. Przymiotniki.

Zakończenia Przymiotników téj klasy są:

1. ος, η, ον, np. ἀγαθός, ἀγαθή, ἀγαθόν, dobry, a, e.

ὄγδοος, ὄγδοη, ὄγδοον, osmy, a, e.

ος, ᾶ, ον, np. δίκαιος, δικαία, δίκαιον, sprawiedliwy.

ἐχθρός, ἐχθρά(ᾶ), ἐχθρόν, nieprzyjacielski.

ἄθροος, ἄθροᾶ, ἄθροον, gromadny.

1) Do téj klasy należy najwięcej Przymiotników. Rod. żeński kończy się na ᾶ, wtenczas tylko, kiedy przed cechą rodzajową poprzedza samogłoska albo ρ. Jednak Przymiotniki na οος kończą się w rod. żeńskim na οη, wyjąwszy kiedy przed ο poprzedza ρ. Azatem: ὄγδοος, ὄγδοη, δοός, δοῆ, szybki, ale ἄθροος, ἄθροᾶ.

	dobry,	dobra,	dobrze.	przyjacielski, -ska -skie		
Sing. Nom.	ἀγαθ-ός	ἀγαθ-ή	ἀγαθ-όν	φίλι-ος	φίλι-ᾶ	φίλι-ον
Gen.	ἀγαθ-οῦ	ἀγαθ-ῆς	ἀγαθ-οῦ	φίλι-ου	φίλι-ᾶς	φίλι-ου
Dat.	ἀγαθ-ῶ	ἀγαθ-ῇ	ἀγαθ-ῶ	φίλι-ω	φίλι-ᾷ	φίλι-ω
Acc.	ἀγαθ-όν	ἀγαθ-ήν	ἀγαθ-όν	φίλι-ον	φίλι-ᾶν	φίλι-ον
Voc.	ἀγαθ-έ	ἀγαθ-ή	ἀγαθ-όν	φίλι-ε	φίλι-ᾶ	φίλι-ον
Dual. N. A. V.	ἀγαθ-ῶ	ἀγαθ-ᾶ(ᾶ)	ἀγαθ-ῶ	φίλι-ω	φίλι-ᾶ	φίλι-ω
G. i D.	ἀγαθ-οῖν	ἀγαθ-αῖν	ἀγαθ-οῖν	φίλι-οιν	φίλι-αιν	φίλι-οιν
Plur. Nom.	ἀγαθ-οί	ἀγαθ-αί	ἀγαθ-ά	φίλι-οι	φίλι-αι	φίλι-α
Gen.	ἀγαθ-ῶν	ἀγαθ-ῶν	ἀγαθ-ῶν	φίλι-ων	φίλι-ων	φίλι-ων
Dat.	ἀγαθ-οῖς	ἀγαθ-αῖς	ἀγαθ-οῖς	φίλι-οις	φίλι-αις	φίλι-οις
Acc.	ἀγαθ-ούς	ἀγαθ-άς	ἀγαθ-ά	φίλι-ους	φίλι-ᾶς	φίλι-α
Voc.	ἀγαθ-οί	ἀγαθ-αί	ἀγαθ-ά	φίλι-οι	φίλι-αι	φίλι-α

2) Przymiotniki na εος, ἑᾶ, εον oznaczające materya jakąś, np. χρύσεος, złoty, ἀργύρεος, srebrny, κεράμεος, gliniany, tudzież *Adjectiva multiplicativa* na όος, όον, np. ἀπλόος, pojedynczy, διπλόος, podwójny, ściągają się. Przyniem

uważać należy, że w pierwszych ściąga się w *Sing.* εἶα w ῆ, jeśli przed εὐς poprzedza spółgłoska, np. χρύσεος, χρυσεἶα = χρυσεῖῃ, a w ᾶ, jeśli poprzedza samogłoska lub ρ, np. ἐρέεος, ἐρεεἶα = ἐρεῖᾶ, ἀργύρεος, ἀργυρεἶα = ἀργυρεῖᾶ.

<i>Sing. Nom.</i>	χρῦσε-ος	χρῦσε-ᾶ	χρῦσε-ον	ἀπλό-ος	ἀπλό-ῆ	ἀπλό-ον
<i>Gen.</i>	χρῦσοῦς	χρῦσεῖ	χρῦσοῦν	ἀπλοῦς	ἀπλεῖ	ἀπλοῦν
<i>Dat.</i>	χρῦσῶν	χρῦσεῖ	χρῦσῶν	ἀπλῶν	ἀπλεῖν	ἀπλῶν
<i>Acc.</i>	χρῦσοῦν	χρῦσεῖν	χρῦσοῦν	ἀπλοῦν	ἀπλεῖν	ἀπλοῦν
<i>Voc.</i>	ωτῶν	χρῦσεῖ	χρῦσοῦν		ἀπλεῖ	ἀπλοῦν
<i>Dual. N. A. V.</i>	χρῦσῶν	χρῦσεῖ	χρῦσῶν	ἀπλῶν	ἀπλεῖ	ἀπλῶν
<i>G. D.</i>	χρῦσοῖν	χρῦσεῖν	χρῦσοῖν	ἀπλοῖν	ἀπλεῖν	ἀπλοῖν
<i>Plur. Nom.</i>	χρῦσοῖ	χρῦσεῖ	χρῦσεῖ	ἀπλοῖ	ἀπλεῖ	ἀπλεῖ
<i>Gen.</i>	χρῦσῶν	χρῦσεῖν	χρῦσεῖν	ἀπλῶν	ἀπλεῖν	ἀπλῶν
<i>Dat.</i>	χρῦσοῖς	χρῦσεῖς	χρῦσοῖς	ἀπλοῖς	ἀπλεῖς	ἀπλοῖς
<i>Acc.</i>	χρῦσοῦς	χρῦσεῖς	χρῦσεῖς	ἀπλοῦς	ἀπλεῖς	ἀπλεῖς
<i>Voc.</i>	χρῦσοῖ	χρῦσεῖ	χρῦσεῖ	ἀπλοῖ	ἀπλεῖ	ἀπλεῖ

Uwaga 1. Rzadko ściąga się ἀθρόος, ᾶ, ὄον; — δικρόος, ᾶ, ὄον, dwukonieczny, ściąga się zwykle w rod. męskim i nijakim, nie ściąga się w żeńskim: ἡ δικρόα; — ὄονος nie ściąga.

Uwaga 2. Od Przymiotnika κεραμεὸς = κεραμοῦς i od χυτρεὸς = χυτροῦς, garnkowy, najzwyczajniejsze są formy: κεραμοῦς, χυτροῦς, *N. Pl.* κεραμεῖᾶ, χυτρεῖᾶ.

2. ὄς, εἶᾶ, ὄ, *G.* εὐς, np. γλυκός, γλυκεῖᾶ, γλυκῶ, słodki, a, ie.

1) Rodzaj męski tych Przymiotników odmienia się podług πῆγος, ale z *Genitiwem* na εὐς; rod. nijaki podług ἄστυ, ale w *Plur.* nie ściąga się εἶα.

2) Przymiotniki te w rodzaju męskim i nijakim są wszystkie prawie *Oxytona*, w rod. żeńskim *Properispomena*. Wyjąmają się: ἡμισυς, połowiczny, ὄηλος, żeński, i πρέσβος, stary.

<i>Sing.</i>	Słodki, słodka, słodkie,	<i>Plur.</i>
<i>N.</i>	γλυκός, γλυκεῖᾶ, γλυκῶ	<i>N.</i> γλυκεῖς, γλυκεῖᾶ, γλυκεῖᾶ
<i>G.</i>	γλυκέ-ος, γλυκεῖᾶς, γλυκέ-ος	<i>G.</i> γλυκέων, γλυκεῖᾶν, γλυκέων
<i>D.</i>	γλυκεῖ, γλυκεῖᾶ, γλυκεῖ	<i>D.</i> γλυκεῖσι(ν), γλυκεῖᾶς, γλυκεῖσι(ν)
<i>A.</i>	γλυκόν, γλυκεῖᾶν, γλυκῶ	<i>A.</i> γλυκεῖς, γλυκεῖᾶς, γλυκεῖᾶ
<i>V.</i>	γλυκῶ, γλυκεῖᾶ, γλυκῶ	<i>V.</i> γλυκεῖς, γλυκεῖᾶ, γλυκεῖᾶ
<i>Dual.</i>		<i>Dual.</i>
<i>N. A. V.</i>	γλυκέε, γλυκεῖᾶ, γλυκέε	<i>G. D.</i> γλυκέοιν, γλυκεῖᾶν, γλυκέοιν

Dialekty. a) *Epiczy* od rod. żeńskiego na εἶα formują *Gen.* i *Dat.* na εἶς, εἶν. Ciz sami kończą w niektórych Przymiotnikach rod. żeński na εἶα albo εἶν, zamiast na εἶᾶ, np. βαθέης, θηλέας, ὠκέα.

b) Niektórych z tych Przymiotników używali *Epiczy* niekiedy jako *Communia*, np. II. τ. 97. Ἥρη ὄηλος εὐῶσα.

c) εὐς ma u Homera *Genit.* εἶος.

Uwaga 3. Πρέσβος jest tylko rod. męskiego, i niema formy żeńskiej.

3. εἶς, εἶσα, εἶν, *G.* εντος, np. χαρίεις, χαρίεσσα, χαρίεν, powabny.

1) Rodzaj męski i nijaki tych Przymiotników deklinuje się regularnie podług §. 50. A. I. 5. z tą różnicą, że *Dat. Plur.*

kończy się na εσι, nie na εισι, np. χαρίεσι(ν). Mascul. i Neutra są w Nomin. Paroxytona, Feminina są Proparoxytona.

	powabny,	powabna,	powabne.
Sing. Nom.	χαρίεις	χαρίεσσα	χαρίεν
Gen.	χαρίεντος	χαρίεσσης	χαρίεντος
Dat.	χαρίεντι	χαρίεσση	χαρίεντι
Acc.	χαρίεντα	χαρίεσσαν	χαρίεν
Voc.	χαρίεν	χαρίεσσα	χαρίεν
Dual. N. A. V.	χαρίεντε	χαρίεσσά	χαρίεντε
G. D.	χαρίέντοι	χαρίεσσαι	χαρίέντοι
Plur. Nom.	χαρίεντες	χαρίεσαι	χαρίεντα
Gen.	χαρίέντων	χαρίεσθών	χαρίέντων
Dat.	χαρίεσι(ν)	χαρίεσάις	χαρίεσι(ν)
Acc.	χαρίεντας	χαρίεσσας	χαρίεντα
Voc.	χαρίεντες	χαρίεσαι	χαρίεντα

2) Niektóre Przymiotniki na ήεις, ήεσσα, ήεν, i na όεις, όεσσα, όεν ściągają się, np.

N. τιμήεις, τιμήεσσα, τιμήεν = τιμήης, τιμήησσα, τιμήην, szanowny,
G. τιμήεντος, τιμήέσσης, τιμήέντος = τιμήντος, τιμήήσσης, τιμήήντος,
N. μελιτόεις, όεσσα, όεν = μελιτούς, ούσσα, ούν,
G. μελιτόέντος, οέσσης, όέντος = μελιτοούντος, ούσσης, ούντος itd.

4. ᾰς, αινᾶ, ἄν, G. ανος, np. μέλας, μέλαινα, μέλαν, czarny,
i τάλας, τάλαινα, τάλαν, nieszcześliwy.

Więcej Przymiotników tych zakończeń niemasz. Deklinują się obadwa podług §. 50. A. I. 5.

5. ᾰς, ᾶσα, ἄν, G. αντός, np. πᾶς, πᾶσα, πᾶν, wszystkim, a, o.
G. Sing. παντός, Pl. πάντων, πασῶν, Dat. Sing. παντί, Pl. πᾶσι.

Podobnie formują się, tylko jeszcze złożone z πᾶς, jako to: ἁπᾶς (ἁπᾶσα, ἁπᾶν), σὺμπᾶς, πρόπᾶς itd., które w rod. nijakim krótkie α mają. Deklinacya podług §. 55. A. I. 5.

6. ην, εινα, εν, G. ενος, jako: τέρην, τέρεινα, τέρεν, delikatny.
Tego zakończenia niemasz więcej Przymiotników. Deklinacya podług §. 50. A. II.

7. ὦν, οὔσα, ὄν, G. όντος, np. έχών, έχοῦσα, έχόν, chętny.
Należy tylko jeszcze do tego zakończenia złożone: ἀέκων, zwykle ἄκων, ἄκουσα, ἄκων. Deklinują się obadwa podług §. 50. A. I. 5.

Uwaga 4. Przymiotniki: μέγας, μεγάλη, μέγα, wielki, πολύς, πολλή, πολύ, wiele, i πρᾶος, πραεῖα, πρᾶον, łagodny, odmieniają się nieforemnie. Przymiotniki: μέγας i πολύς mają od téj formy tylko Nom. i Acc. Masc. Sing. μέγας, μέγαν; πολύς, πολύν, tudzież Neut. μέγα, πολύ; wszystkie inne przypadki i cały rod. żeński formują się od nieużywanego ΜΕΓΑΛΟΣ i (ιοῦν.) πολλός. Przymiotnik zaś πρᾶος formuje całe Femin. tudzież Neutr. Plur., i Gen. Plur. Masc. zawsze, a niekiedy także inne przypadki Plur. Mascul. od πρᾶός (porów. γλυκός, εἶα, ὄ). Azatem:

Sing.	<i>multus,</i>	<i>multa,</i>	<i>multum.</i>	wielki,	wielka,	wielkie.
N.	πολύς	πολλή	πολύ	μέγας	μεγάλη	μέγα
G.	πολλοῦ	πολλῆς	πολλοῦ	μεγάλου	μεγάλης	μεγάλου
D.	πολλῶ	πολλῆ	πολλῶ	μεγάλῳ	μεγάλῃ	μεγάλῳ
A.	πολύον	πολλήν	πολύ	μέγαν	μεγάλην	μέγα
V.	πολύ	πολλή	πολύ	μέγα	μεγάλη	μέγα

Dual. i *Plur.* przypadkują się regularnie: *μεγάλω, α, ω, μεγάλοι, αι, α; πολλοί, αί, á* itd.

	łagodny,	łagodna,	łagodne.
<i>Sing. Nom.</i>	πραῶς	πραεῖα	πραῶν
<i>Gen.</i>	πράου	πραεῖας	πράου
<i>Dat.</i>	πράῳ	πραεῖα	πράῳ
<i>Acc.</i>	πραῶν	πραεῖαν	πραῶν
<i>Voc.</i>	πραῶς(ε)	πραεῖα	πραῶν
<i>Dual. N. A. V.</i>	πράῳ	πραεῖᾱ	πράῳ
<i>G. D.</i>	πράοιν	πραεῖαιν	πράοιν
<i>Plur. Nom.</i>	πραῶι i πραεῖς	πραεῖαι	πραεᾶ
<i>Gen.</i>	πραέων	πραεῖῶν	πραέων
<i>Dat.</i>	πραέοις i πραέσι	πραεῖαις	πραέσι
<i>Acc.</i>	πράους i πραεῖς	πραεῖας	πραεᾶ
<i>Voc.</i>	πραῶι i πραεῖς	πραεῖαι	πραεᾶ

Uwaga 5. Epicy formują przypadki rod. męskiego i nijakiego regularnie od *πολύς*, azatem: *Gen.* πολέος, *Acc.* πολόν i *πουλόν*, *Pl.* πολέες i πολεῖς. Iończycy i Epicy przypadkują też regularnie *πολλός, ή, όν, πολλοῦ* itd.

B. Imiesłowy.

Zakończenia Imiesłowów są:

1. *ος, η, ον, G. ου*, np. *γραφόμενος, —μένη, —μενον.*

2. *ύς(ῶ), ῦσα, ύν(ῦ), G. ύντος*, np. *δεικνύς, δεικνύσα, δεικνύν*, pokazujący, *φύς, φῦσα, φύν*, powstały.

Tak się formują Imiesłowy *Praes. i Aor. II.* Słów na *μι*. *Gen. Plur. Fem.* *δεικνυσῶν, φουσῶν*, podług §. 61. 4.

3. *εῖς, εῖσα, έν, G. έντος*, np. *λειφθεῖς, λειφθεῖσα, λειφθέν, relictus, τιθεῖς, τιθεῖσα, τιθέν*, sadzający.

Deklinacja tych Imiesłowów *Aor. I. i II Pass.*, tudzież Imiesłow. *Praes. i Aor. II. Act.* od *τίθημι* i *ἵημι* (*εῖς, εῖσα, έν; εἶς, εῖσα, έν; θεῖς, θεῖσα, θέν*) regularna jest podług §. 50. A. 1. 5.

4. *ᾶς, ᾶσα, ᾶν, G. αντος*, np. *λείψας, λείψασα, λείψαν*, opuściwszy.

Zakończenia te służą Imiesłowowi *Aor. I. Act.*, tudzież *Praes. i Aor. II. Act.* od *ἵσθημι*, np. *ιστάς, ᾶσα, ᾶν*. Deklin. podług §. 50. A. 1. 5.

5. *ούς, οῦσα, όν, G. όντος*, np. *διδούς, διδοῦσα, διδόν*, dający.

Tak się kończą Imiesłowy *Praes. i Aor. II. Act.* Słów na *ωμι*.

6. *ων, ουσα, ον, G. οντος*, np. *λείπων, λείπουσα, λείπον*, *relinquens*.

Do zakończenia tego należą *Partic. Praes., Fut. i Aor. II. Act.* (λιπών, οὔσα, ὄν), jako też *Partic. Praes.* Słów ściąganych na *άω, έω i óω* (τιμών, τιμῶσα, τιμών, *G.* ὄντος; φιλῶν, φιλοῦσα, φιλοῦν, *G.* οὔντος; μισθῶν, μισθοῦσα, μισθοῦν, *G.* οὔντος) i *Part. Fut. Act.* Słów płynnych (σπειρῶν, οὔσα, οὔν).

7. ὡς, υἷα, ὅς, *G.* ὅτος, np

τετυφώς, τετυφῦα, τετυφός, zbiwszy.

U w a g a. O *Voc. Sing.* Imiesłowów Deklin. III. porów. §. 49. B. 6.

Przymiotniki o dwóch zakończeniach.

§. 63.

Zakończenia Przymiotników téj klasy są:

1. *ος, ον, G. ου, np.* ὁ ἄλογος, τὸ ἄλογον, nierozumny, a, e.
Do téj klasy Przymiotników należą:

1) niektóre pierwotne, jako: ὁ ἡ βάρβαρος, cudzoziemiec, λάβρος, gwałtowny, ἡμερος, swojski, λοιδορος, liżący, τιδασός, swojski, χέρσος, opoczysty, ἡσυχος, spokojny, δάπανος, rozrzutny, ἔωλος, wczorajszy, tudzież wiele pochodnych na *ιος (ειος) i ιμος, np.* ὁ ἡ δόλιος, chytry, ὁ ἡ βασίλειος, królewski, ὁ ἡ γνώριμος, znajomy:

2) wszystkie złożone, np. ὁ ἡ ἄλογος, nierozumny, ὁ ἡ ἀργός (zam. ἀεργός), nieczynny (ale ἀργός, ἡ, ὄν, biały), ὁ ἡ πάγκαλος, bardzo piękny (ale καλός, ἡ, ὄν), ὁ ἡ πάλλευκος, bardzo biały (ale λευκός, ἡ, ὄν), θεόπνευστος, *ον*, natchniony od boga, (πνευστός, ἡ, ὄν). Przeciwnie Przymiotniki pochodzące od Słów złożonych, zakończone na *χός, τός i τέος* mają trzy zakończenia, np. ἐπιδεικτικός, ἡ, ὄν od ἐπιδείκνυμι, wskazujący, chępliwy, κατασκευαστός, ἡ, ὄν od κατασκευάζω, przygotowany, ἀνεχτός, ἡ, ὄν od ἀνέχω, znośny. Powtórnie jednak złożone stają się *Communia*, np. ὁ ἡ ἀκατασκευαστος.

U w a g a 1. *Comparatiwy i Superlatiwy* zawsze mają trzy zakończenia, chociaż pochodzą od Przymiotnika o dwóch zakończeniach. Wyjątki są rzadkie, np. ἀπορώτερος ἡ λήψις.

2. *ους, ουν, G. ου, np.*

ὁ ἡ εὔνοος, τὸ εὔνοον, dobrze myślący.

Do zakończenia tego należą Przymiotniki:

1) złożone z Rzeczowników ściągniętych: νοῦς i πλοῦς. Przypadkują się więc w rod. męskim i żeńskim podług tychże Rzeczowników, w rod. nijakim podług ὁστοῦν (§. 42.), z tą różnicą, że *oa* w *Neutr. Pl.* nie ściąga się wcale, azatem: τὰ εὔνοα. O Akcencie zob. §. 43. 3.

<i>Sing.</i>	(εὔπλοος εὔπλοον)	<i>Plur.</i>		
<i>N.</i>	εὔπλοος, εὔπλοον	<i>N.</i>	εὔπλοι	εὔπλοα
<i>G.</i>	εὔπλου	<i>G.</i>	εὔπλων	
<i>D.</i>	εὔπλω	<i>D.</i>	εὔπλοις	
<i>A.</i>	εὔπλοον	<i>A.</i>	εὔπλους	εὔπλοα
<i>V.</i>		<i>V.</i>	εὔπλοι	εὔπλοα
<i>Dual.</i>		<i>Dual.</i>		
<i>N.A.V.</i>	εὔπλω	<i>G. D.</i>	εὔπλοιν	

2) złożone z Rzeczownika ποῦς, np.

ὁ ἢ πολύπους, πολύπουν.

Przypadkują się, podobnie jak Οιδίπους (§. 57. II. 2.) dwojako, podług Dekl. II. ściąganej i III., np. *G. πολύποδος* i *πολύπου*, *Acc. πολύποδα* i *πολύπουν*. Niektóre jednak z nich, jako: *ἄπους*, *βραδύπους*, *δίπους*, *ἀνιπτόπους* nie odmieniają się podług Dekl. II.

3. *ως*, *ων*, *G. ω*, np. *ὁ ἢ ἕλωσ*, *τὸ ἕλων*, łaskawy.

Przymiotniki takie przypadkują się podług Dekl. II. attyckiej (§. 44.). *Acc.* kończy się zwykle na *ων*, ale w niektórych złożonych czasem także na *ω*, np. *ἀξιώχρεω*, *ἀνάπλεω* (§. 44. Uwaga 1.).

Uwaga 2. Trzy zakończenia ma Przymiotnik:

πλέως, *πλέα*, *πλέων*, pelen, *G. πλέω*, *πλέας*, *πλέω*, *Pl. πλέω*, *πλέαι*, *πλέα*; ale złożone z niego są znowu zwykle *Communia*, np. *ὁ ἢ ἀνάπλεωσ* (w dial. i o n. jednak też *Femin. ἔμπλεαι*), a nawet *Nom. Plur. πλέω* często jest *Masc.* i *Fem.* Eurip. Alc. 730. ma *Neut. πλέον*, a Plat. ma od *ἕλωσ Acc. Pl. Neut. ἕλα*.

Uwaga 3. Ze starego ΣΑΟΣ powstało przez ściąganie *ὁ ἢ σῶσ*, *τὸ σῶν*, *salvus*. Przymiotnik ten formuje oprócz *Nom. σῶσ*, *σῶν* tylko jeszcze *Acc. Sing. σῶν* podług Dekl. II. *Attyc. Plur.* formuje się od *σῶσ* podług Dekl. III. i od przedłużonego *σῶος*, jako to:

Pl. N. σῶσ (z *σῶες*) i *σῶω*, *Neut. σῶα*, rzadko *σᾶ* (z *σᾶα*)

A. σῶσ (z *σῶας*) i *σῶους*, — *σῶα*, rzadko *σᾶ*.

Uwaga 4. Złożone z *κέρας* i *γέλωσ* przypadkują się już to podług Dekl. II. *Att.*, już to podług Dekl. III., np. *ὁ ἢ χρυσόκερωσ*, *τὸ χρυσόκερων*, *G. χρυσόκερω* i *χρυσόκερωτος*; *ὁ ἢ φιλόγελωσ*, *τὸ φιλόγελων*, *G. φιλόγελω* i *φιλόγελωτος*; *βούκερωσ*, *G. βούκερω* i *βουκέρωτος*; *εὐκερωσ* podobnie. Przymiotnik *δύσερωσ* ma wprawdzie ten sam akcent, ale odmienia się tylko podług Dekl. III., *G. δυσέρωτος* itd. — Z form Dekl. II. attyckiej powstały formy podług Dekl. II. zwyczajnej: *δίκερον*, *νῆκεροι*, *ἄκερα*.

Uwaga 5. Co do Akcentu uważać trzeba, że Przymiotniki dwuzgłoskowe tej klasy są *Paroxytona*, kilkozgłoskowe są *Proparoxytona*, jeśli przed zakończeniem *ως*, *ων* albo bezpośrednio poprzedza *ε*, albo też za pośrednictwem spółgłoski płynnej, np. *ἕλωσ*, *χρυσόκερωσ*; przeciwnie: *ἀγήρωσ*, *μαχρογήρωσ* itd.

4. *ων*, *ον*, *G. ονος*, np. *ὁ ἢ σῶφρων*, *τὸ σῶφρον*, rozsądny.

Przymiotniki tego zakończenia przypadkują się podług §. 50. A. II.

Uwaga 6. Przymiotnik *ὁ ἢ πίων*, tłusty, ma także formę żeńską *πίερα*.

Uwaga 7. Należą tu także *Comparatiwy* na *ων*, *ον*, i *ίων*, *ιον*, względem których przypadkowania uważać należy, że w *Acc. Sing.* i w *Nom.*, *Acc. i Voc. Plur.* wyrzuciwszy *ν*, ściągają się, jak to wzór wykazuje. U pisarzy attyckich zachodzą się często formy nieściągnięte na *ονα*, *ονας*, rzadko na *ονες*, np. *μείζονα*, *ἐλάττονα*, *καλλίονα*, *πλέονας*, *μείζονες* itd. W *Compar.* na *ίων*, *ιον* jest u att. poetów zwykle długie *ι*, u starszych Epików zawsze krótkie.

Uwaga 8. Przymiotniki na *ων* są *Paroxytona*, a w rod. jakim *Properispomena*; o zakończonych na *ήμων* i *αἰμων* zob. § 61. Uw. 3. W *Comparatiwach* akcent tak daleko wtył się posuwa, jak tylko ostatnia zgłoska pozwala, a zatem *ἐχθίων*, ale *ἐχθιον*.

	Sing.	Plur.
N.	μειζων (większy), μειζον	μειζονες i μειζους, μειζονα i μειζω
G.	μειζονος	μειζόνων
D.	μειζονι	μειζοσι(ν)
A.	μειζονα i μειζω, μειζον	μειζονας i μειζους, μειζονα i μειζω
V.	μειζον	jak Nomin.

Dual. N. A. V. μειζονε, G. D. μειζόνων.

5. ης, ες, G. εος = ους, np. ὁ ἢ ἀληθής, τὸ ἀληθές, prawdziwy. Przypadkują się te Przymiotniki podług §. 50. B. II. (jak σαφής). — Jeśli przed zakończeniem ης stoi samogłoska, naticzas éa ściaga się w *ā*, a nie w *ῆ*, np. ἀκλής, ἀκλεέα = ἀκλεᾶ, ὑγιέα = ὑγῆ, ἐνδεέα = ἐνδεᾶ; lubo czasem znajdujemy także kontrakcyą w *ῆ*, np. ὑγιῆ, διφυῆ, ἀφυῆ.

Sing.				
N.	ἀληθής	ἀληθές	ὕγιής	ὕγιές
G.	ἀλήθ(έ-ος)οῦς		ὕγι(έ-ος)οῦς	
D.	ἀλήθ(έ-ι)εῖ		ὕγι(έ-ι)εῖ	
A.	ἀλήθ(έ-α)ῆ	ἀληθές	ὕγι(έ-α)ᾶ	ὕγιές
V.	ἀληθές		ὕγιές	
Dual.				
N.A.V.	ἀλήθ(έ-ε)ῆ		ὕγι(έ-ε)ῆ	
G.D.	ἀλήθ(έ-οιν)οῖν		ὕγι(έ-οιν)οῖν	
Plur.				
N.	ἀλήθ(έ-ες)εῖς	ἀλήθ(έ-α)ῆ	ὕγι(έ-ες)εῖς	ὕγι(έ-α)ᾶ
G.	ἀλήθ(έ-ων)ῶν		ὕγι(έ-ων)ῶν	
D.	ἀλήθ(έσι)ν		ὕγι(έσι)ν	
A.	ἀλήθ(έ-ας)εῖς	ἀλήθ(έ-α)ῆ	ὕγι(έ-ας)εῖς	ὕγι(έ-α)ᾶ
V.	jak Nomin.		jak Nomin.	

Uwaga 9. Τριήρης ma w Gen. Pl. także formę nieściagniętą τριηρέων; wszystkie inne podlegają kontrakcyi.

Uwaga 10. Złożone z ἔτος, rok, osobną często formę mają na rod. żeński, t. j. ἔτις, G. ἐτιδος, np. ἐπτέτης, ἐπτέτις.

Uwaga 11. Wszystkie niezłożone są Oxytona, wyjawszy πλήρης, πλήρες, pelen. Paroxytona na ης są w rod. nijakim Pro-paroxytona, wyjawszy zakończone na ήρης, ώδης, ώλης, które w rod. nijakim są Properispoma, np. φιλάληθες (ale ἀληθές), ποδῆρες, μυθώδες, ἐξώλες. — Złożone z ἦθος, jako też αὐτάρχεις i τριήρης są w ściagniętym Gen. Plur. Paroxytona zam. Perispomena, np. συνηθέων = συνήθων, τριηρέων = τριήρων.

6. ην, εν, G. ενος, np. ὁ ἢ ἄρῶν, τὸ ἄρῶν, męski.

Przymiotnik ten nie ma sobie podobnych. Deklinacya podług §. 50. A. II.

7. ωρ, ορ, G. ορος, np. ὁ ἢ ἀπάτωρ, τὸ ἀπατωρ, niemający ojca, i tylko jeszcze ἀμήτωρ, ἀμητωρ. Deklin. podług §. 50. A. II.

8. ις, ι, jako: α) ὁ ἢ ἴδρις, τὸ ἴδρι, świadomy, G. ιος, i tylko jeszcze dwa: νῆστις, czczy, i τρώφισ, opasły.

Deklin. podług §. 50. B. III. (jak πόρτις); rzadsza jest Dekl. poet. na ιδος, np. ἴδριδα, ἴδριδες.

b) ὁ ἢ εὐχαρις, τὸ εὐχαρι, miły, G. ιτος.

Do tego zakończenia pod *b* należą złożone z *χάρης, πατρῆς, ἐλπίς, φροντίς*, podług których się także przypadkują, np. *φιλόπατρις, G. φιλοπάτριδος*. Złożone z *πόλις* formują *Gen. na ιδος*, kiedy się odnoszą do osób, np. *φιλόπολις, G. ιδος, Acc. φιλόπολων* i *ιδα*; jeśli się zaś odnoszą do miast lub t. p., przypadkują się tak jak *πόλις*, np. *καλλίπολις, δικαιοπόλις, G. καλλιπόλεως* itd.

9. *υς, υ*, jako: *a) ὁ ἢ ἄδακρυς, τὸ ἄδακρυ*, nieplacziwy (bez łez). Tak się formują złożone z *δάκρυ*, które jednak tylko *Acc. Sing.* podług Dekl. III. formują, np. *ἄδακρυ, Neut. ἄδακρυ*. Wszystkie inne przypadki formują się od *ἀδάκρυτος, G. ου*, podług Dekl. II.

b) ὁ ἢ δίπηχυς, τὸ δίπηχυ, dwułokciowy, *G. εος*.

Tu należą złożone z *πῆχυς*, które się przypadkują podług *γλυχός, ὕ*, z tą różnicą, że *εα* w *Neut. Plur.* ściąga się w *η* (jak *ἄστη*), np. *διπήχη*.

10. *ους, ου*, *G. οντος*, np. *ὁ ἢ μονόδους, τὸ μονόδου*, jednozębny, i wszystkie złożone z *ὀδούς*. Dekl. podług §. 50. A. 1.5.

Przymiotniki o jednym zakończeniu.

§. 64.

Zakończenia Przymiotników téj klasy są:

1. *ας, G. ου*, np. *ὁ μονίας, G. μονίου*, samotny.

Przymiotniki te są *Paroxytona* i używane są tylko w rod. męskim.

2. *ας, G. αντος*, np. *ἀκάμας, G. αντος*, nieznużony (*Paroxytona*).

3. *άς, G. ἄδος*, np. *ὁ ἢ φυγάς, G. φυγάδος*, zbiegły.

Przymiotniki te łączą się zwykle tylko z Rzeczownikami żeńskimi, np. *πόλιν Ἑλλάδα*, tudzież używają się rzeczownie, np. *ἡ Ἑλλάς (γῆ)*.

4. *αρ, G. αρος*, np. (tylko) *μάχαρ*, szczęśliwy. Używana też jest forma żeńska *μάχαιρα*.

5. *ης, G. ου*, np. *ὁ ἐδελοντής, G. ἐδελοντοῦ*, dobrowolny.

Te Przymiotniki są zwykle tylko rod. męskiego. Dla tego też niektóre z nich mają osobne zakończenie żeńskie *na ις, G. ιδος*, np. *εὐώπης, εὐώπις*, miłośnioglądający. Są *Paroxytona*, wyjąwszy *ἐδελοντής* i *ἐχοντής*.

6. *ης, G. ητος*, np. *ὁ ἢ ἀργής, G. ἀργήτος*, biały.

Tak się formują wszystkie złożone na: *δνής, δμής, βλής, πλής* i *κμής*, i niektóre pojedyncze, np. *γυμνής*, lekkozbrojny, *χερνής*, biedny, *πέννης*, ubogi, *πλάνης*, blakający się i inne.

7. *ήν, G. ἦνος*, np. (tylko) *ὁ ἢ ἀπτήν, G. ἀπτήνος*, niepierzaty.

8. *ώς, G. ὠτος*, np. *ὁ ἢ ἀγνώς, G. ἀγνώτος*, nieznamomy.

Tu należą wszystkie złożone na: *βρώς, γνώς* i *χρώς*, tudzież *ἀπτώς*, niespadający.

9. ις, G. ιδος, np. ὁ ἡ ἀνάλις, G. ἀνάλικος, bezsilny.

Przymiotniki te używają się w ogóle tylko jako żeńskie, i rzeczownie, np. ἡ πατρίς (sc. γῆ), ojczyzna.

10. υς, G. υδος, np. ὁ ἡ νέηλος, G. νεήλυδος, nowoprzybyły, i kilka innych złożonych.

11. ξ, G. γος,χος,χος, np. ὁ ἡ ἄρπαξ, G. γος, drapieżny,
ὁ ἡ ἤλιξ, -χος, rówiennik,
ὁ ἡ μῶνυξ, -χος, jednokopytowy.

12. φ, G. πος, np. ὁ ἡ αἰγίλιφ, G. — ιπος, wysoki.

13. Nareszcie Przymiotniki mające w zakończeniu Rzeczownik, z którego są złożone, np. ἄπαις, bezdzielny, μακρόχειρ, długoreki, αὐτόχειρ, własnoręczny, μακράϊων, długo żyjący, μακροάχην, mający długą szyję, λεύκασπις, z białą tarczą. Deklinacya tych Przymiotników stósuje się do Rzeczowników, z których są złożone.

Uwaga. Przymiotniki o jednym zakończeniu są tylko mascul. i femin. (§. 60.); rzadko kiedy służą wszystkim trzem rodzajom w Gen. i Dat., np. Eur. El. 375. ἐν πένητι σώματι. Bardzo rzadko osobną formę przybierają na rod. nij. np. Her o d. ἐπήλυδα ἔθνεα.

Przykłady dla wprawy.

I. Przymiotniki o trzech zakończeniach.

στενός, ἡ, ὄν, ciasny.	θεῖος, θεῖα, ὄν, boski.	<i>Contracta.</i>
μόνος, sam.	βέβαιος, mocny.	πορφύρεος, purpurowy.
ἀνθρώπινος, ludzki.	ἐλαφρός, lekki.	σιδήρεος, żelazny.
κοίλος, wklęsły.	ἴμοιος, równy.	λίθιος, kamienny.
δηλός, jawny.	σπάνιος, rzadki.	χάλκεος, kruszcowy.
χαλεπός, trudny.	ἀριστερός, lewy.	διπλός, podwójny.
ἑσθλός, dzielny.	πικρός, gorzki.	τριπλός, potrójny.
ἡδύς, εἶα, ὄ, słodki.	ἄχύς, εἶα, ὄ, szybki.	βαρύς, εἶα, ὄ, ciężki.
εὐρύς, szeroki.	ὀξύς, ostry.	βαθύς, głęboki.
βραχύς, krótki.	ταχύς, prędki.	βραδύς, powolny.
θρασύς, śmiały.	παχύς, gruby.	θηλύς, εἶα, ὄ, żeński.
ὀλέεις, ἡέσσα, ἡεν, le-	πυρόεις, ognisty.	φωνήεις, brzmiaący.
sisty.	ἀργήεις, biały.	ποιήεις, trawą zorośly.
αἱματόεις, krwawy.	δενδρόεις, obfity w drze-	ἀνεμόεις, wietrzysty.
πτερόεις, skrzydlaty.	wo.	

II. Przymiotniki o dwóch zakończeniach.

ἀνόητος, ὄν, nierozumny.	ὠφέλιμος, użyteczny.	ὀλέθριος, zgubny.
ἀδίκος, niesprawiedliwy	γνώριμος, znajomy.	ἐλευθέριος, wolny.
εὐνοῦς, ὄν, życzliwy.	χαρόνους, źlemyślący.	ἄπους, beznożny.
ἄνους, nierozumny.	βραδύπους, ciężki w cho-	δίπους, dwunożny.
δύσνους, źlemyślący.	dzie.	τρίπους, trójnożny.
ἀγχείους, bystry.	πολύπους, wielonożny.	ἄπλους, niesplawny.
ἀνίλεως, ὄν, nielitościwy	ἀξιόχρεως, dzielny.	δίχερως, dwurożny.
χρυσόγεως, złotoziemny	εἰδεχρως, z pięknymi ro-	βούχερως, z rogami wo-
βαθυγῆρως, bardzo sta-	gami.	lemi.
ry.	ὕψιχερως, z wysokimi	
εὐγεως, zżyny.	rogami.	

ἐπιστήμων, ημων, świa- domy.	εὐδαίμων, szczęśliwy.	ἐλεήμων, litościwy.
ἀπράγμων, nieczynny.	εὐγνώμων, dobrzemy- ślący.	ἄφρων, nierozumny. δαίφρων, wojenny.
σαφής, ές, jawny.	γεώδης, ὠδες, ziemny.	ὑπερφύης, zbyteczny.
θηριώδης, zwierzęcy.	ὑγιής, zdrowy.	ἄφύης, bez talentu.
ἐνδεής, potrzebujący.	εὐφύης, dobrze uspo- sobiony.	εὐκλεής, sławny.
ἀκριβής, ścisły.		εὐπρεπής, przyzwoity.

III. Przymiotniki o jednym zakończeniu.

τροπίας, G. ου, zmaco- ny, zepsuty (wino)	ἀνδοσμίας, wonny (wi- no).	νομάς, koczujący.
λογάς, G. άδος, wy- brany.	δρομάς, biegający.	γυμνάς, nagi. πεδιάς, płaski.
γυμνής, G. ἦτος, lekko- zbrojny.	ἀδμής, nieposkromiony.	προβλής, sterczący.
ἡμιθνής, wpolumary.	ἀνδροκμής, nużący me- żów.	χερνής, biedny. ἀργής, biały.
ὠροβρώς, G. ῥωτος, su- rowo jedzący.	μελάγχρως, czarnoko- lorowy.	ἄπτως, niepadający.
εἶνις, G. ιδος, owdo- wiał.	ἀναλκις, bezsilny.	γύνις, kobiecy.
σύγκλως, G. ὕδος, zlany	ἔπηλως, przybyły.	νέηλως, nowoprzybyły.
ἄζυξ, γος, bez jarzma.	γαμφῶνξ, γος, z krzy- wemi pazurami.	μῶνυξ, γος, całokopy- towy.
βλάξ, κός, głupi.	ἀγλάωψ, bystrowidzący.	ἄραπαξ, γος, rapax.
θῶψ, πος, pochlebny.		αἰγίλιψ, wysoki.

O Stopniowaniu Przymiotników.

§. 65.

Na oznaczenie Stopnia Wyższego i Najwyższego są w języku Greckim dwojaki cechy. Najzwyczajniejsze zakończenia są:

τερος, τέρα, τερον na Stopień Wyższy,
τατος, τάτη, τατον na Stopień Najwyższy.

Drugie, mniej powszechne, zakończenia są:

ίων, ιον, albo ων, ον na Stopień Wyższy,
ιστός, ιστή, ιστον na Stopień Najwyższy.

A. Pierwszy sposób Stopniowania.

Comparat. na τερος, τέρα, τερον,

Superlat. na τατος, τάτη, τατον

formują następujące Przymiotniki, które cechy te zawsze do formy rod. męskiego przybierają:

I. Przymiotniki na ος, η(ᾶ), ον.

1) Przymiotniki te, odrzuciwszy końcowe σ, przybierają cechy stopniowe do Źródłosłowu, i zatrzymują ο, kiedy poprzedza bądź z natury, bądź z następstwa, długa zgłoska (muta c. liquida czyni tu także następstwo); zmieniają zaś ο na ω, kiedy krótka zgłoska poprzedza, np.

κοῦφ-ός, lekki,	Comp. κοῦφ-ό-τερος,	Sup. κοῦφ-ό-τατος,
ἰσχυρ-ός, mocny,	- ἰσχυρ-ό-τερος,	- ἰσχυρ-ό-τατος,
λεπτ-ός, cienki,	- λεπτ-ό-τερος,	- λεπτ-ό-τατος,
σφοδρ-ός, potężny,	- σφοδρ-ό-τερος,	- σφοδρ-ό-τατος,
πικρ-ός, gorzki,	- πικρ-ό-τερος,	- πικρ-ό-τατος,
σοφ-ός, mądry,	- σοφ-ώ-τερος,	- σοφ-ώ-τατος,
ἐγυρ-ός, pewny,	- ἐγυρ-ώ-τερος,	- ἐγυρ-ώ-τατος,
ἄξι-ος, godny,	- ἄξι-ώ-τερος,	- ἄξι-ώ-τατος.

Uwaga 1. Poeeci attycecy przedłużają *o* na *ω* po zgłosce długiej przez następstwo nieměj i płynnej, np. εὐτεχνιώτατος od εὐτεχνος. Epicy dodają też czasem zakończenia *ώτατος*, *ώτατος*, do poprzedzającej zgłoski długiej, np. ὀϊζυρώτερος, ὀϊζυρώτατος.

Uwaga 2. Dwa Przymiotniki: *κενός*, próżny i *στενός*, wąski, zatrzymują *o*, np. *κενότερος*.

2) Przymiotniki Ściągane na *εος* = *ους*, i *οος* = *ους*, ściągają się także w Stopniowaniu: w pierwszych ginie *ε* w *ω*, w drugich wtrąca się zgłoska *εσ* po odrzuceniu końcowego *ος*, które to *εσ* ściąga się z poprzedzającym *o*, np.

πορφύρ-εος = πορφυρ-οῦς   ἄπλ-ός = ἀπλ-οῦς
 πορφυρεώτερος = πορφυρ-ώ-τερος   ἀπλο-έσ-τερος = ἀπλ-ούσ-τερος
 πορφυρεώτατος = πορφυρ-ώ-τατος   ἀπλο-έσ-τατος = ἀπλ-ούσ-τατος

Tu także należą *Contracta* o dwóch zakończeniach na *ους* i *ουν*, np. εὖν-οος = εὖν-ους, *Neut.* εὖν-οον = εὖν-ουν, *Comp.* εὖνο-έσ-τερος = εὖν-ούσ-τερος, *Sup.* εὖνο-έσ-τατος = εὖν-ούσ-τατος.

Uwaga 3. Zakończone na *οος* stopniują się też bez ściągania, np. *ἀπλόος*, *ἀπλωότερος*.

3) Następujące Przymiotniki na *αιος*: *γεραιός*, stary, *παιλαιός*, dawny, *περαιός*, z tamtej strony, *σχολαίος*, nieczynny, jako też Przymiotnik *φίλος*, przyjazny, przybierają cechy *τερος* i *τατος* po odrzuceniu całego zakończenia *ος*, np.

γεραι-ός, *Comp.* γεραι-τερος, *Sup.* γεραι-τατος
 φίλ-ος, - φίλ-τερος, - φίλ-τατος.

Uwaga 4. *Παλαιός* i *σχολαίος* stopniują się też regularnie: *παιλαιότερος*, *σχολαιώτερος*.

4) Następujące Przymiotniki na *ος*: *εὐδιος*, pogodny, *ἤσυχος*, spokojny, *ἴδιος*, właściwy, *ἴσος*, równy, *μέσος*, średni, *ὄρθριος*, ranny, rychły, *ὄψιος*, różny, *πρώιος*, rychły i *φίλος*, miły, wtrącają po odrzuceniu końcowego *ος* zgłoskę *αι*, azatem:

μέσ-ος, *Comp.* μεσ-αί-τερος, *Sup.* μεσ-αί-τατος,
 φίλ-ος, - φίλ-αί-τερος, - φίλ-αί-τατος.

Uwaga 5. Używana też jest czasem forma zwyciężajna: *ἤσυχώτερος*, *ώτατος*, *φιλώτερος*, *φιλώτατος*. Przymiotnik więc *φίλος* trojako się stopniuje: najzwyczajniejsza forma jest: *φιλότερος*, *φιλτατος*, najrzadsza *φιλώτερος*, *φιλώτατος*. Homer ma także *Comp.* *φιλίων*, a poeci att. *Sup.* *φιλίστος*.

Uwaga 6. Przymiotniki: *μέσος*, średni, i *νεός*, młody, mają też *Superl.* *μέσατος*, *νεάτος*, ale wtenczas tylko, kiedy wyrażają następstwo: *μέσατος*, w pośrodku będący, *νεάτος*, ostatni, *novissimus*. W prozie używane jest *νεάτος* o tonach muzycznych (*νεάτος φθόγγος*), i wtedy *Femin.* ściąga się: *νήτη*, najniższa strona.

5) Dwa Przymiotniki na *ος*: ἐρρωμένος, mocny, i ἀκρᾶτος, niemieszany, wtrącają po odrzuceniu zakończenia *ος* zgłoskę *ες*, np. ἐρρωμέν-ές-τερος, ἐρρωμέν-ές-τατος, ἀκρατ-ές-τερος, ἀκρατ-ές-τατος. Podobnie αἰδοῖος, *Sup.* αἰδοιέστατος.

Uwaga 7. Także Przymiotniki: ἀφρονος, obfity, σπουδαῖος, skrzętny, i ἀσμενος, chętny, stopniują się tym sposobem, obok drugiej formy zwyczajnej, azatem: ἀφρονέστερος, -έστατος i ἀφρονώτερος, -ώτατος. Od Przymiot. ἀσμενος znajduje się forma ἀσμενώτερος i *Neutr.* przysłówkowe: ἀσμεναίτατα i ἀσμενέστατα. — Podobnie niektóre u poetów, np. εὖζωρος, niemieszany, ἡδυμος, słodki, ἐπίπεδος, płaski, i wszystkie *Contracta* na *ος*.

6) Następujące Przymiotniki na *ος*: λάλος, gadatliwy, μονοφάγος, sam jedzący, ὀφοφάγος, łakotniś, i πτωχός, żebrak, wtrącają po odrzuceniu zakończenia *ος* zgłoskę *ις*, np. λάλ-ος, λάλ-ίς-τερος, λάλ-ίς-τατος.

II. Przymiotniki na *ης*, *G. ου*, skracają zakończenie *ης* na *ις*, np. κλέπτ-ης, złodziej(ski), *Comp.* κλεπτ-ίς-τερος, *Sup.* κλεπτ-ίς-τατος.

Uwaga. Ὑβριστής, οὐ, bezczelny, ma *Comp.* ὑβριστότερος; a ψευδής, *G. εος*, fałszywy, chociaż należy do *Dekl. III.*, stopniuje się jednak podług κλέπτης, azatem: ψευδίστερος, — ίστατος.

III. Przymiotniki *Deklin. III.* na: ὅς, εἶα, ὅ — *ης*, *ες* *G. εος*, — *ας*, *αν*, — tudzież μάχαρ, szczęśliwy, przybierają cechy *τερος*, *τατος* bezpośrednio do Źródłosłowu, czyli do formy *rod. nijakiego*, azatem:

γλυκός, <i>Neutr.</i> ὅ	—	γλυκώ-τερος	γλυκώ-τατος,
ἀληθής, -	ές	— ἀληθέσ-τερος	ἀληθέσ-τατος,
μέλας, -	αν	— μελάν-τερος	μελάν-τατος,
τάλας, -	αν	— ταλάν-τερος	ταλάν-τατος,
μάχαρ, -	—	μαχάρ-τερος	μαχάρ-τατος.

Uwaga. Przymiotniki: ἡδύς, ταχύς i πολύς stopniują się drugim sposobem na *ίων* i *ων*.

IV. Następujące Przymiotniki przybierają cechy *τερος* i *τατος* do Źródłosłowu za pośrednictwem wtrąconej jakiegś głoski lub całej zgłoski, i tak:

a) złożone z χάρις wtrącają *ω*, np.

ἐπίχαρις, *Gen.* ἐπιχάριτ-ος, powabny,
Comp. ἐπιχαριτ-ώ-τερος, *Sup.* ἐπιχαριτ-ώ-τατος.

b) Przymiotniki na *ων*, *ον*, *G. ονος*, wtrącają *ες*, np.

εὐδαιμων, *Neutr.* εὐδαιμον, szczęśliwy,
Comp. εὐδαιμον-ές-τερος, εὐδαιμον-ές-τατος.

c) Przymiotniki na *ξ* wtrącają już to *ες*, już to *ις*, np.

ἀφῆλιξ, *Gen.* ἀφήλιξ-ος, dorosły, ἀρπαξ, *Gen.* ἀρπαξ-ος, rapach,
Comp. ἀφήλιξ-ές-τερος, *Comp.* ἀρπαξ-ίς-τερος,
Sup. ἀφήλιξ-ές-τατος, *Sup.* ἀρπαξ-ίς-τατος.

V. Przymiotniki na *εις*, *εν* skracają zakończenie *εις* na *ες*, i przybierają do niego cechy *τερος* i *τατος*, np.
χαρίεις, *Comp.* χαριέσ-τερος, *Sup.* χαριέσ-τατος.

B. Drugi sposób Stopniowania.

Compar. na ἴων, ων, albo ων, ον,

Superl. na ἰστος, ἰστη, ἰστον

formują następujące Przymiotniki:

I. Niektóre na υς, a mianowicie tylko: ἡδύς, słodki, i ταχύς, szybki, przybierają cechy stopniowe po odrzuceniu zakończenia υς. Ἠδύς przybiera cechę ἴων, a ταχύς odrzuciwszy υς, przybiera ων, i zamienia χ na σσ albo ττ, poczem (podług §. 21. C. 2.) τ zamienia się na θ, azatem:

ἡδ-ύς, Comp. ἡδ-ίων, ἡθ-ιον, Sup. ἡθ-ιστος,

ταχύς, - θάσσων (θάπτων), θάσσον, Sup. τάχ-ιστος.

Uwaga 1. Wszystkie inne na υς, jako βαρύς, ciężki, βραχύς, krótki, δασύς, gęsty, εὐρύς, szeroki, ὀξύς, szybki, πρέσβυς, stary, formują Stopnie na ὑτερος i ὑτατος; wyjąwszy czasem u poetów, np. βράχιστος, πρέσβιστος, ὠκιστος.

II. Niektóre na ρος, jako to: αἰσχροός, szpetny, ἐχθρός, nieprzyjazny, κυδρός (poet.), sławny, i οἰκτροός, smutny, przybierają cechy ἴων, ἰστος po odrzuceniu całego zakończenia ρος, np. αἰσχροός, Comp. αἰσχ-ίων, αἰσχ-ιον, Sup. αἰσχι-στος. Tylko οἰκτροός ma Comp. οἰκτρότερος.

Uwaga 2. Obok tej Attykom właściwej formy jest też Comp. i Superl. na ὀτερος i ὀτατος, np. ἐχθρότατος.

Stopniowanie nieforemne.

§. 66.

Nieforemnie stopniują się następujące Przymiotniki:

Posit.	Comparat.	Superlat.
1) ἀγαθός, dobry,	ἀμείνων, ἀμεινον βελτίων (βέλτερος poet.) κρείσσων (κρείττων) λῶων (φέρτερος poet.)	ἀριστος βέλτιστος (βέλτατος poet.) κράτιστος λῶστος (φέρτατος, φέριστος)
2) κακός, zły,	κακίων χείρων ἥσσων (ἥττων)	κάκιστος χείριστος ἥκιστος
3) καλός, piękny,	καλλίων	κάλλιστος
4) ἀλγεινός, bole- sny,	ἀλγεινότερος ἀλγίων	ἀλγεινότατος ἀλγιστος
5) μακρός, długi,	μακρότερος μάσσων	μακρότατος μήκιστος
6) μικρός, mały, (ἐλαχύς, hom.)	μικρότερος ἐλάσσων (ἐλάττων)	μικρότατος ἐλάχιστος
7) ὀλίγος, mały (o)	μείων	ὀλίγιστος
8) μέγας, wielki,	μείζων	μέγιστος
9) πολύς, wiele,	πλείων i πλέων	πλείστος

- 10) ῥάδιος, lekki, ῥάων ῥάστος
 11) πέπων, dojrzały, πεπαίτερος πεπαίτατος
 12) πίων, tłusty, πύτερος πύτατος

Uwaga. Epicy i dialekty mają jeszcze inne formy :

ἀγαθός, *Comp.* ἀρείων, λωίων, λωίτερος, *Sup.* κάρτιστος.
 καχός, χειρότερος, χειρώτερος, χειρείων (i. o. ἔσων), *Sup.* ἡμιστος.
 ῥηθίδος i. o. ῥητέρος (i. o. ῥηίων), *S.* ῥηίτατος i ῥηίστος.
 βραδύς, powolny, *C.* βράσσω, *S.* βάρδιστος (przez *Metathes.*)
 μακρός, długi, μάσσω. — παχύς, gruby, πάσσω.

Uwagi nad nieforemnym Stopniowaniem.

1. Stopnie niektórych wymienionych Przymiotników nieformują się wcale od Stopnia Równego; inne znów Przymiotniki dwie lub więcej form mają na *Comp.* i *Superl.* Przyczyna tak różnego Stopniowania jest to, że *Comp.* i *Superl.* często od innego wcale pochodzą pierwiastku. I tak: ἀριστος od Ἄρης (jak ἀρετή, *virtus*) znaczy właściwie: najwaleczniejszy, najdzielniejszy; κράτιστος i χρείσσω (zam. χράσσω) pochodzą od epickiego κράτης, albo od Rzecz. τὸ κράτος, *moe*; βελτίων (βέλτιστος) odpowiada Łacińskiemu *melior*; poet. φέρτερος, φέρτατος, φέριστος pochodzą od φέρω, *fero*, skąd *ferax*, *fertilis*, przynosząy owoce, zyzny, a potem: dzielny. U Platona: ὦ φέριστε, o najpoczeiwszy!

2. Stopnie nieforemne od μικρός, t. j. ἐλάσσω, ἐλάχιστος, znaczą już to mniejszy, najmniejszy, już to mniej, najmniej; μείων znaczą zwykle mniej, rzadko mniejszy; stopnie foremne od μικρός, t. j. μικρότερος, ὀτατος, znaczą tylko mniejszy, najmniejszy; ὀλίγιστος, najmniej, chociaż ὀλίγος często znaczą mały.

3. Co się tyczy form πλείων i πλέων uważać należy, że Attycy w prozie używają zwykle formy πλείων, a w przypadkach ściąganych zawsze prawie: τὸν πλείω, πλείους, τὰ πλείω; w rod. nijakim przeciwnie πλέων, mianowicie w znaczeniu przysłówkowem. Mają też Attycy formę skróconą w *Neut. Sing.* πλείν zam. πλείον, która jednak używana jest tylko w pewnych sposobach mówienia, np. πλείν ἢ μύριοι itp.

4. Oznaczają też Grecy Stopień Wyższy i Najwyższy za pomocą Przymiotków μάλλον, bardziej, i μάλιστα, najbardziej. Służą ten sposób Stopniowania mianowicie tym Przymiotnikom, które Stopni za pomocą cech wyżej wymienionych tworzyć nie mogą, a zatem te, które w powyższych §§. nie zostały wymienione; czasem także i inne, np. θνητός, śmiertelny, θνητός μάλλον, *magis mortalis*.

5. Są także Stopnie Ułomne, t. j. takie, które nie mają odpowiedniego Równego. I tak mianowicie jest kilka Przymiotników wyrażających porządek i następstwo, które formują się od Przymiotków miéjsca i mają tylko Stop. Wyższy i Najwyższy, jako to:

(od πρό) πρότερος (*prior*) pierwszy, πρώτος (*primus*) najpierwszy.

(od ἄνω) ἀνώτερος, *superior*, ἀνώτατος, *supremus*.

(od ὑπέρ) ὑπέρτερος (*superior*), wyższy, ὑπέρτατος (poet. ὕπατος) *supremus*.

(od ὀπί) ὀπίτερος (*posterior*), późniejszy, ὀπίτατος (*postremus*), ostatni.

(od ἐξ) ἐσχάτος (*extremus*).

(od πλησίον, *prope*) (πλησίος *homer.*) πλησιαιτέρος albo πλησιέστερος (*propior*), πλησιαιτάτος, -έστατος (*proximus*).

(od πρόσω) προσώτερος, dalszy, προσώτατος, najdalszy.

Od niektórych z tych Stopni uformowały się znów nowe Stopnie, np. τὰ ἐσχάτωτα, πρώτιστος, *omnium primus*.

6. Są też i inne Przymiotniki, które nie mają Stopnia Równego, a dwa wyższe stopnie formują także od Przysłóweków, np. *ἡρέμα*, spokojnie, *ἡρεμέστερος*, *ἡρεμέστατος*; *προδρῶν*, pożytecznie, *προδρῶναιότερος*, pożyteczniejszy, *προδρῶναιότατος*, najpożyteczniejszy.

7. Nawet z Rzeczowników urabia czasem język Grecki Stopnie, najwięcej z takich, które przymiot lub własność jaką wyrażają i dla tego też jako Przymiotniki uważane być mogą, np. *βασιλεύς*, król, *βασιλεύτερος*, potężniejszy król; *δοῦλος*, niewolnik, *δουλότερος*, bardziej niewolniczy; *κλέπτης*, złodziej, *κλεπίστατος*, największy złodziej; *κύων*, G. *κύων*, pies, *κύντερος*, bezwstydniejszy. Często też z innych Rzeczowników, które jako Przymiotniki uważane być nie mogą, np. *τὸ κέρδος*, zysk, *κερδίων*, pożyteczniejszy, *κερδίσιος*, najchytrzejszy; *χρῖστος*, najbliżej spokrewniony, *βιγίων*, okropniejszy, *ὑψιστος*, najwyższy — od *τὸ κῆδος*, *τὸ βίγος*, *ὑψος*.

8. Stopień Najwyższy, podobnie jak w Łacińskim, tak w Greckim języku dwojakie ma znaczenie: albo oznacza stopień najwyższy przymiotu w jednej rzeczy z wszystkich innych, albo też wyraża w ogóle bardzo wysoki stopień przymiotu.

Stopniowanie Przysłóweków.

§. 67.

1. Przysłówki utworzone z Przymiotników nie mają osobnych przysłówkowych zakończeń na Stopień Wyższy i Najwyższy, tylko *Neut. Sing.* Stopnia Wyższego od odpowiedniego Przymiotnika jest razem Stopniem Wyższym Przysłówka, a *Neutr. Plur.* Stopnia Najwyższego jest razem Stopniem Najwyższym Przysłówka, jako to:

<i>σοφῶς</i> (od <i>σοφός</i>)	<i>Comp.</i> <i>σοφώτερον</i>	<i>Sup.</i> <i>σοφώτατα</i>
<i>σαφῶς</i> (od <i>σαφής</i>)	<i>σαφέστερον</i>	<i>σαφέστατα</i>
<i>χαριέντως</i> (od <i>χαρίεις</i>)	<i>χαριέστερον</i>	<i>χαριέστατα</i>
<i>εὐδαιμόνως</i> (od <i>εὐδαιμών</i>)	<i>εὐδαιμονέστερον</i>	<i>εὐδαιμονέστατα</i>
<i>αἰσχροῦς</i> (od <i>αἰσχρός</i>)	<i>αἰσχρῶν</i>	<i>αἰσχρίστα</i>
<i>ἡδέως</i> (od <i>ἡδύς</i>)	<i>ἡδίων</i>	<i>ἡδιόστα</i>
<i>ταχέως</i> (od <i>ταχύς</i>)	<i>δᾶσσον</i>	<i>τάχιστα</i>

2. Niekiedy jednak przyjmują Przysłówki pochodzące od Przymiotników zakończenie Przysłówkowe Stopnia Równego *ως* także w Stopniu Wyższym, np. *χαλεπωτέρως*, *ἀληθεστέρας*, *μοχθηροτέρως*, *καλλιώνως*, mianowicie *μειζόνως* itp.

3. Wszystkie pierwiastkowe Przysłówki na *ω*, jako: *ἄνω*, *κάτω*, *ἔξω*, *ἔσω* itd. zatrzymują toż zakończenie także w Stopniowaniu, np.

ἄνω, wysoko, *Comp.* *ἄνωτέρω*, *Sup.* *ἄνωτάτω*
κάτω, nisko, - *κατωτέρω*, - *κατωτάτω*.

Podobnież wiele innych pierwiastkowych Przysłówek, np.

ἀγγοῦ, blisko, *Comp.* *ἀγγοτέρω* *Sup.* *ἀγγοτάτω*
περᾶ, *ultra*, - *περαιτέρω* - bez *Superl.*
τηλοῦ, daleko - *τηλοτέρω* - *τηλοτάτω*
ἐκᾶς, daleko, - *ἐκαστέρω* - *ἐκαστάτω*
ἐγγύς, blisko, - { *ἐγγυτέρω* - { *ἐγγυτάτω*
 { *ἐγγύτερον* - { *ἐγγύτατα*.

Rozdział Trzeci.

O Liczebniku.

O Znakach Liczbowych.

§ 68.

1. Grecy oznaczali liczby Głoskami. Do 24rech głosek należą jednak jeszcze trzy znaki czyli przestarzałe głoski, t. j. po ε następuje Βαῦ albo Digamma F albo Στῖ, σ; — Κόππα, 5 znaczące 90; — Σαμπῖ, η znaczące 900.

2. Pierwsze 8 głosek: α aż do ϑ wraz ze znakiem Βαῦ oznaczają jedności; następujące 8: ι aż do π wraz ze znakiem Κόππα oznaczają dziesiątki; ostatnie 8: ρ aż do ω wraz ze znakiem Σαμπῖ oznaczają sta.

3. Aż do 999 dostają głoski na znak liczb kreskę u góry, a kiedy dwie albo więcej głosek koło siebie stoją, tylko ostatnia znak ten dostaje. Od 1000 znów się alfabet rozpoczyna, ale głoski dostają wtenczas znak na dole, np. α' = 1, α = 1000, ι' = 10, ι = 10,000, εψμβ' = 5742, αωλς = 1836, ρ' = 100, ρ = 100,000.

Wykaz Liczebników.

§. 69.

I. Liczebniki Główne (Cardinalia.) Porządkowe (Ordinalia.)

1	α'	εἷς, μία, ἕν	πρῶτος, η, ον, primus
2	β'	δύο	δεύτερος, α, ον
3	γ'	τρεις, τρία	τρίτος, η, ον
4	δ'	τέσσαρες, α (τέτταρες)	τέταρτος, η, ον
5	ε'	πέντε	πέμπτος, η, ον
6	ς'	ἕξ	ἕκτος, η, ον
7	ς'	ἑπτά	ἕβδομος, η, ον
8	η'	ὀκτώ	ὀγδοος, η, ον
9	θ'	ἐννέα	ἐννατος, η, ον
10	ι'	δέκα	δέκατος, η, ον
11	ια'	ἑνδέκα	ἐνδέκατος, η, ον
12	ιβ'	δώδεκα	δωδέκατος, η, ον
13	ιγ'	τρισκαίδεκα	τρισκαιδέκατος, η, ον
14	ιδ'	τεσσαρεσκαίδεκα	τεσσαρακαιδέκατος, η, ον
15	ιε'	πεντεκαίδεκα	πεντεκαιδέκατος, η, ον
16	ισ'	ἕκκαίδεκα	ἕκκαιδέκατος, η, ον
17	ις'	ἑπτακαίδεκα	ἑπτακαιδέκατος, η, ον
18	ιη'	ὀκτωκαίδεκα	ὀκτωκαιδέκατος, η, ον
19	ιθ'	ἐννεακαίδεκα	ἐννεακαιδέκατος, η, ον
20	κ'	εἴκοσι(ν)	εἰκοστός, ἡ, ον
21	κα'	εἴκοσιν εἷς, μία, ἕν	εἰκοστός πρῶτος
30	λ'	τριάκοντα	τριάκοστός, ἡ, ον
40	μ'	τεσσαράκοντα	τεσσαρακοστός, ἡ, ον

50	ν'	πεντήκοντα	πεντηχοστός, ή, όν
60	ξ'	έξήκοντα	έξηχοστός, ή, όν
70	ο'	έβδομήκοντα	έβδομηχοστός, ή, όν
80	π'	όγδοήκοντα	όγδοηχοστός, ή, όν
90	ς	ένενήκοντα	ένενηχοστός, ή, όν
100	ρ'	έκατόν	έκατοστός, ή, όν
200	σ'	διαχόσιοι, αι, α	διαχοσιοστός, ή, όν
300	τ'	τριαχόσιοι, αι, α	τριαχοσιοστός, ή, όν
400	υ'	τετραχόσιοι, αι, α	τετραχοσιοστός, ή, όν
500	φ'	πενταχόσιοι, αι, α	πενταχοσιοστός, ή, όν
600	χ'	έξαχόσιοι, αι, α	έξαχοσιοστός, ή, όν
700	ψ'	έπταχόσιοι, αι, α	έπταχοσιοστός, ή, όν
800	ω'	όκταχόσιοι, αι, α	όκταχοσιοστός, ή, όν
900	η	ένναχόσιοι, αι, α	ένναχοσιοστός, ή, όν
1000	α	χιλίοι, αι, α	χιλιοστός, ή, όν
2000	β	δισχιλίοι, αι, α	δισχιλιοστός, ή, όν
3000	γ	τρισχίλιοι, αι, α	τριχιλιοστός, ή, όν
4000	δ	τετραχισχίλιοι, αι, α	τετραχιχιλιοστός, ή, όν
5000	ε	πενταχισχίλιοι, αι, α	πενταχιχιλιοστός, ή, όν
6000	ς	έξαχισχίλιοι, αι, α	έξαχιχιλιοστός, ή, όν
7000	ζ	έπταχισχίλιοι, αι, α	έπταχιχιλιοστός, ή, όν
8000	η	όκταχισχίλιοι, αι, α	όκταχιχιλιοστός, ή, όν
9000	θ	ένναχισχίλιοι, αι, α	ένναχιχιλιοστός, ή, όν
10,000	ι	μύριοι, αι, α	μυριοστός, ή, όν
20,000	κ	δισμύριοι, αι, α	δισμυριοστός, ή, όν
100,000	ρ	δεκαχισμύριοι, αι, α	δεκαχισμυριοστός, ή, όν

Uwagi.

1. Pierwsze cztery Liczebniki Główne, tudzież od 200 (διακόσιοι) aż do 10,000 (μύριοι) i złożone z μύριοι, odmieniają się jak Przymiotniki; wszystkie inne są nieodmiennie.

Deklinacya pierwszych czterech Liczebników jest następująca:

N.	εἷς μία ἕν	δύο i δύο
G.	ένός μιᾶς ένός	δυοῖν att. δυεῖν
D.	ένί μιᾶ ένί	δυοῖν, rzadko δυσί(ν)
A.	ἕνα μίαν έν	δύο
N.	τρεις, Neutr. τρία	τέσσαρες (τέτταρες) N. τέσσαρα
G.	τριῶν	τεσσάρων
D.	τρισί(ν)	τέσσαρσι(ν) (poet. τέτρασι)
A.	τρεις, Neutr. τρία	τέσσαρας N. τέσσαρα

2. W Liczebniku μία przechodzi Akcent w Gen. i Dat. na ostatnią zgłoskę: μιᾶς, μιᾶ — Podług εἷς odmieniają się także: οὐδείς i μηδείς, żaden, z tą samą nieregularnością akcentu, azatem: οὐδέμια, οὐδέν, G. οὐδένης, οὐδέμιᾶς, D. οὐδένι, οὐδέμιᾳ itd., ale Plur. οὐδένες, μηδένες, ένων, έσι, ένας.

3. Δύο używa się też czasem nieodmiennie. Liczebnik ἄμφω, obadwa, ma Gen. i Dat. ἀμφοῖν, podobnie jak δύο; Acc. równy jest Nominatiwowi; czasem się też używa nieodmiennie, jak δύο.

4. Formy: δεκατρείς, *Neut.* δεκατρία, δεκατέσσαρες, δεκαπέντε itd. są rzadsze, aniżeli τριχαίδεκα itd.

5. W Liczebnikach τριάκοντα i τεσσαράκοντα stoi *a* w trzeciej od końca, a nie *η*, jak w następnych dziesiątkach, dla poprzedzającego *ι* i *ρ*.

6. Zamiast τριχαίδεκα i τεσσαρακαίδεκα używane też są formy: τριχααίδεκα i τεσσαραααίδεκα: wszystkie cztery formy są nieodmienne.

7. W liczbach złożonych poprzedza zwykle mniejsza przed większą, i wtenczas wtrąca się *καί* po mniejszej; albo też większa poprzedza, ale bez *καί*, np. 25 = πέντε *καί* είκοσι albo είκοσι πέντε; rzadko είκοσι *καί* πέντε. — Podobnie rzecz się ma z Liczebnikami Porządkowemi, np. πεμπτός *καί* είκοστός albo είκοστός πέμπτος.

8. Dziesiątki złożone z liczbami 8 i 9 wyrażają się często przez dziesiątek miewszlown słowa δέιν, braknąć, z konstrukcyą następująca:

- a) 49 = ἐνός δέοντος πενήκοντα, *undequinquaginta*,
 48 = δυοῦν δέοντων πενήκοντα, *duodequinquaginta*,
 39 = νῆς μιάς δεούσης τεσσαράκοντα, *naves undetriginta*,
 albo b) 48 = δυοῦν δέοντες πενήκοντα ἄνδρες,
 49 = ἐνός δέοντες πενήκοντα ἄνδρες,
 39 = νῆς μιάς δέουσαι τεσσαράκοντα.

Podług konstrukcyi pierwszej przetłumaczyłoby się popolsku słownie: 40 okrętów tak iż jednego braknie; podług drugiej: 40 okrętów nie mających jednego, którym jednego zbywa.

Podobnie z Liczebnikami Porządkowemi, np. ἐνός δέοντος πενήκοστός ἄνθρωπος, albo ἐνός δέων πενήκοστός ἄνθρωπος, *undequingagesimus vir*.

9. Tysiące tworzą się przez składanie z Liczebnikami Przyśłówkowemi, np. τρισχίλιοι, 3,000.

10. Μύριοι, jako *Proparoxytonon*, znaczy 10,000; μυρία, jako *Paroxytonon* znaczy: niezliczona moc, bardzo wiele.

11. Liczebniki Porządkowe są Przymiotnikami o trzech zakończeniach na *ος*, *η*, *ον* (tylko δεύτερος, *α*, *ον*). Aż do 19 — wyjąwszy 2, 7, 8, — kończą się na *τος* i mają akcent ile możności wtył posunięty; od 20 kończą się na *στός*. Pochodzą wszystkie od Liczeb. Głównych, wyjąwszy πρώτος, jako *Superl.* od πρώ. Przyśłówki od tych Liczebników Porządkowych wyrażają się przez *Neut. Sing.* albo *Plur.* z Artykułem albo bez tegoż, czasem też przez zakończenie Przyśłówkowe *ως*, np. πρώτον, τὸ πρώτον, πρώτα, τὰ πρώτα, πρώτως.

II. Przyśłówki Liczbowe.

Przyśłówki Liczbowe — na pytanie: ile razy? — tworzą się z Liczeb. Głównych przez dodanie zakończenia — *άκις* do Liczeb. Głównego, który odrzuca ostatnią samogłoskę, np. πέντε, πεντάκις. Tylko trzy pierwsze mają osobne formy, jako to:

1 ἅπαξ, raz	9 ἐννεάκις, ἑννάκις
2 δίς, dwa razy	10 δεκάκις
3 τρίς, trzy razy	11 ἐνδεκάκις
4 τετράκις	12 δωδεκάκις
5 πεντάκις	13 τρισακιδεκάκις
6 ἑξάκις	14 τεσσαρεσακιδεκάκις
7 ἑπτάκις	15 πεντεκακιδεκάκις
8 οκτάκις	16 ἑκκακιδεκάκις

17	ἑπτακαιδεκάκις	80	ὀγδοηκοντάκις
18	ὀκτωκαιδεκάκις	90	ἐνενηκοντάκις
19	ἐννεακαιδεκάκις	100	ἑκατοντάκις
20	εἰκοσάκις	200	διακοσιάκις
30	τριακοντάκις	300	τριακοσιάκις
40	τεσσαρακοντάκις	1000	χιλιάκις
50	πεντηκοντάκις	2000	δισχιλιάκις
60	ἑξηκοντάκις	10,000	μυριάκις
70	ἑβδομηκοντάκις	20,000	δισμυριάκις

III. *Liczebniki Mnożne i Stósunkowe.*

1. Liczebniki Mnożne (*Multiplicativa*), które wyrażają liczbę części, z jakich całość się składa, są złożone z πλόος i są Przymiotnikami o trzech zakończeniach: *όος, η, ον*. Deklinują się podług §. 42. — Przysłówkowe *Multiplicativa* tworzą się z Liczebników Głównych za pomocą zakończenia *χά* albo *χῆ* i *χῶς*, np. *πένταχα, πενταχῆ, πενταχῶς*.

2. Liczebniki Stósunkowe (*Proportionalia*) — na pytanie: ilokrotny? — są złożone z πλάσιος(*ά*), *ιά, ιον*, są zatem Przymiotnikami o trzech zakończeniach, np. *διπλάσιος, dwukrotny, द्वारायि त्वे; rzadkie jest zakończenie πλασίων, ον, np. ἑκατονταπλασίων.*

<i>Multiplicativa.</i>		<i>Proportionalia.</i>
1	ἄπλόος, ἄπλοῦς, pojedynczy	
2	διπλοῦς, podwójny	διπλάσιος, <i>ιά, ιον</i> , dwukrotny
3	τριπλοῦς	τριπλάσιος, trzykrotny
4	τετραπλοῦς	τετραπλάσιος
5	πενταπλοῦς	πενταπλάσιος
6	ἑξαπλοῦς	ἑξαπλάσιος
7	ἑπταπλοῦς	ἑπταπλάσιος
8	ὀκταπλοῦς	ὀκταπλάσιος
9	ἐνναπλοῦς	ἐνναπλάσιος
10	δεκαπλοῦς	δεκαπλάσιος
100	ἑκατονταπλοῦς	ἑκατονταπλάσιος
1000	χιλιαπλοῦς	χιλιοπλάσιος
10,000	μυριαπλοῦς	μυριοπλάσιος.

IV. *Rzeczowniki Liczbowe.*

Rzeczowniki Liczbowe, które wyrażają liczby rzeczownie wzięte, tworzą się z Liczebników Głównych za pomocą zakończenia *άς, G. άδος*, np. *ἡ τριάς*, trójka; tylko *ἡ μονάς*, jedność, pochodzi od *μόνος*, sam. Azatem:

1	μονάς, rzadko ἐνάς, jedność	6	ἑξάς
2	δνάς, dwójka	7	ἑβδομάς
3	τριάς, trójka	8	ὀγδοάς
4	τετράς	9	ἐννεάς
5	πεντάς, πεμπτάς	10	δεκάς

20 εἰκάς	100 ἑκατοντάς
30 τριάκας	1000 χιλιάς
40 τεσσαραχοντάς	10,000 μυριάς
50 πεντηχοντάς	20,000 δύο μυριάδες

Uwaga. Oprócz Liezbników oznaczonych są też jeszcze Liezbniki nieoznaczone, jako: ἔνιοι, niektórzy, kilku, πάντες, wszyscy, πολλοί, wielu, ὀλίγοι, mało, οὐδεὶς, żaden, οὐδέν, nie, itp.

Rozdział Czwarty.

O Z a i m k u.

Podział Zaimków.

§. 70.

Wszystkie Zaimki dzielą się na pięć klas głównych:

I. Zaimki Osobiste (*Pronomina Personalia*):

- 1) Rzeczowne: a) ἐγώ, ja, σύ, ty, αὐτός, autή, autό, on, ona, ono (ἐ, is, ea, id), — b) Zwrotne: ἐμαυτοῦ, ἧς, mnie, σεαυτοῦ, ἧς, ciebie, εαυτοῦ (αὐτοῦ), ἧς, jego, siebie, οὐ, sui, — c) Reciproca: ἀλλήλων, siebie nawzajem;
- 2) Przymiotne (Dzierzawcze, *Possessiva*) ἐμός, ἡ, ὄν, mój, ja, je, σός, σή, σόν, twój, δς, ἧ, ὄν, jego; ἡμέτερος, τέρα, τερον, nasz, ὑμέτερος, τέρα, τερον, wasz, σφέτερος, τέρα, τερον, ich, νωίτερος, τέρα, τερον, nasz obudwóch, σφωίτερος, τέρα, τερον, wasz obudwóch.

II. Zaimki Wskazujące (*Demonstrativa*):

- 1) Rzeczowne: ὁ, ἡ, τό, ten, ta, to, ὅδε, ἧδε, τόδε, οὗτος, αὐτή, τοῦτο, ten, ta, to, ἐκεῖνος, ἐκεῖνη, ἐκεῖνο, ὅω, owa, owo, αὐτός, autή, autό, sam;
- 2) Przymiotne: też same, tudzież: τοῖος, τοιοῦτος, taki, τόσοσ, τοσοῦτος, tak wielki, tantus;
- 3) Przysłówkowe: τῆδε, tu, ἐκεῖ, tam, τότε, wtedy, οὕτως, tak.

III. Zaimki Względne (*Relativa*):

- 1) Przymiotne: δς, ἧ, ὅ, który, a, e, δστις, ἧτις, δτι, którykolwiek, οἷος, jaki, ὁποῖος, ὅσος, jak wielki;
- 2) Przysłówkowe: ἧ, οὐ, gdzie, ὅς, jak itd.

IV. Zaimki Nieokreślne (*Indefinita*):

- 1) Rzeczowne: τις, κτός, τι, coś, οὐτις, οὐτι, nikt, nic, ἐκάτερος, każdy z dwóch, ἕκαστος, każdy z wielu, ποτερός, jeden z dwóch, πᾶς, każdy, ὁ ἡ τὸ δεῖνα, ktoś, ἄλλος, inny;
- 2) Przymiotne: τις, któryś, οὐτις, οὐτι, ποιός, jakikolwiek, (co do wielkości), ποστός, ποτερός, ἐκάτερος, ἕκαστος, πᾶς, ἄλλος;
- 3) Przysłówkowe: πώς, jakkolwiek, ποῦ, gdziekolwiek, ποτέ, kiedyś, itd.

V. Zaimki Pytające (*Interrogativa*):

- 1) Rzeczowne: τίς, kto? τί, co? πότερος, uter?
- 2) Przymiotne: τίς, który, τί, które, πότερος, ποῖος, πόσος, πόστος;
- 3) Przysłówkowe: πῶς, jak? ποῦ, gdzie? πότε, kiedy? ποθεν, skąd, πόσε, dokąd, itd.

Zaimki Osobiste.

§. 71.

I. Zaimki Osobiste Rzeczowne.

1) Zaimki ἐγώ, ja, σύ, ty, οὐ, siebie.

Singularis.

N.	ἐγώ, ja	σύ, ty	
G.	ἐμοῦ, μου, mnie	σοῦ, ciebie	οὐ, jego, jój, siebie
D.	ἐμοί, μοί, mnie, mi	σοί, tobie, ci	οἶ, jemu, jój, sobie
A.	ἐμέ, μέ, mnie, mię	σέ, ciebie, cię	ξ, jego, ją, siebie, się

Dualis.

N.A.	(νωῖ) νώ, my obaj, nas obu	(σφωῖ) σφώ, wy obaj, was obu	σφωέ, oni obaj, ich obu
G.D.	(νωῖν) νῶν, nas obu, nam obom	(σφωῖν) σφῶν, was obu, wam obom	σφωῖν, ich obu, im obom

Pluralis.

N.	ἡμεῖς, my	ὅμεις, wy, (ὄ)	σφεῖς, N. σφέα, oni, one
G.	ἡμῶν, nas	ὀμῶν, was	σφῶν, ich, siebie
D.	ἡμῖν, nam	ὀμῖν, wam	σφίσι(ν), im, sobie
A.	ἡμᾶς, nas	ὀμᾶς, was	σφᾶς, N. σφέα, ich, siebie.

Uwagi.

1. O Inklinacyi niektórych form tych Zaimków zob. §. 32.

2. Zaimek Osoby trzeciej: οὐ itd. ma obok znaczenia zwrotnego: siebie itd. także znaczenie Zaimka Osoby trzeciej: jego, jój, jemu itd. W obydwóch znaczeniach często jest używany u Epików i Ionczyków, rzadko u Attyków, mianowicie tylko: οἶ, jemu, σφίσι, im; a σφῶν, σφίσι, σφᾶς, w znaczeniu: *sui, sibi, se, siebie, sobie, się, zam. ἐαυτῶν* itd. Na oznaczenie Osoby trzeciej używają Attycy Zaimka: αὐτός, αὐτή, αὐτό, *is, ea, id, on, ona, ono, G. jego, jój, jego, itd., a jako Zaimka Zwrotnego używają: ἐαυτοῦ, ἧς, οὐ, np. powiedziałem mu, ἔλεξα αὐτῷ (zam. οἶ); zabił się, ἀπέχτεινεν αὐτόν (zam. ξ).*

3. *Gen. Sing.* trzech Zaimków osobistych ma także u Homera i att. poetów formy: ἐμέθεν, σέθεν, ἔθεν; formy te zatrzymują zawsze swój akcent, wyjąwszy ἔθεν, kiedy jest Zaimkiem Osoby trzeciej, a nie Zwrotnym.

4. *Acc. Sing. i Plur.* od *οὗ* ma także formę poet.: *νύν*, zam. *ξ, σφᾶς, σφέα*, w znaczeniu: *go, ja, je, Plur. i ch, je*. Zob. dialekty.

5. Zakończenia *Dat. i Accus. Plur.* Zaimka Osoby I. i II.: *ἴν, ᾶς* skracają niekiedy poeci, i piszą: *ἡμίν, ἡμάς, ὀμίν, ὀμάς*, albo też: *ἡμιν, ἡμας, ὀμιν, ὀμας*. — Także w Zaimku Osoby III. skracają niekiedy poeci *Dat. Plur.* na *σφί* albo *σφίν*, zam. *σφίστι, im, Acc. Plur.* na *σφέ* zam. *σφᾶς, i ch*. Obydwóch form skróconych: *σφί* i *σφίν* używają także poeci niekiedy jako *Dat. Sing.*, a częściej formy *σφέ* jako *Acc. Sing.* zam. *αὐτόν, ἡν, ὁ*, także w znaczeniu zwrotnem zam. *ἑαυτόν*.

Dialekty.

Sing. N.	ἐγών eol. (i ep.)	τύ dor.; τύνη ep.	
	G. ἐρέο, ἐρεῦ, μευ ep. i ioń. ἐμεῖο ep. ἐμέθεν ep. ἐμεῦς, ἐμοῦς eol. i dor.	τεῦ dor.; σεο, σευ ep. i ioń. σεῖο i τεοῖο ep. σέθεν ep. τεῦς, τεοῦς eol. i dor.	ξο, εῦ ep. i ioń. εῖο, ep.; ἐεῖο późn. ep. ἔθεν ep. Uw. 3. εῖοῦς eol. i dor.
D.	ἐμίν(ι) dor.	τίν(ι), dor.; τεῖν dor. i ep. (zwykle orthot.)	ἴν dor. (zwykle orthoton.)
A.		τοι ep. i ioń. τέ dor. i ep. τίν u Theokr.	εῖ ep. reflex. ἐέ ep. (orthot.) o-bok é (reflex.) (jako Neutr. II. a, 236.) νν dor. (i att. poet.) (jego, ja, je) μιν ioń. (jego, ja, je, rzadko Plur.) σφε dor. (i att. poet.)
Dual. N.	νώϊ, νῶϊν	σφῶϊν, σφῶϊ	
G. D.	νώϊν	σφῶϊν	σφῶϊν
A.	νώϊ	σφῶϊ	σφῶε, σφῶ ep.
Plur. N.	ἡμέες ioń. ἀμές dor. ἄμμες eol.	ἡμέες ioń. ἡμές dor. ἄμμες eol.	
	G. ἡμέων ioń. i ep. ἡμείων ep. ἀρμείων eol.	ἡμέων ioń. i ep. ἡμείων ep. ἀρμείων eol.	σφεων ioń. i ep. σφείων ep.
D.	ἄμμι(ν) eol. i ep. ἀμμεσι eol.	ἄμμι(ν) eol. i ep.	σφι ioń. σφιν, σφι
A.	ἡμέας ioń. i ep. ἄμμε eol. i ep.	ἡμέας ioń. ἄμμε eol. i ep.	σφεας ioń. i ep. σφε ep.

2) Zaimki Zwrotne: *ἑαυτοῦ, σεαυτοῦ, ἑαυτοῦ*.

Zaimki Zwrotne odnoszące się do Subjektu, złożone są z Zaimków Osobistych i Zaimka *αὐτός*, sam. W Liczbie mnogiej jednak, w Osobie I. i II., obadwa Zaimki osobno się przypadkują, np. *ἡμῶν αὐτῶν, ὑμῶν αὐτῶν* itd. Osoba III. *ἑαυτῶν*, lubo też *σφῶν αὐτῶν, σφίσιν αὐτοῖς, σφᾶς αὐτοῦς*.

Singularis.

G. ἐμεαυτοῦ, ἧς, mnie, siebie	σεαυτοῦ, ἧς, albo σαυτοῦ, ἧς, ciebie, siebie	ἐαυτοῦ, ἧς, albo αὐτοῦ, ἧς, siebie
D. ἐμεαυτῶ, ἧ, mnie, siebie	σεαυτῶ, ἧ, albo σαυτῶ, ἧ, tobie, sobie	ἐαυτῶ, ἧ, albo αὐτῶ, ἧ, sobie
A. ἐμεαυτόν, ἧν, mnie, się	σεαυτόν, ἧν, albo σαυτόν, ἧν, ciebie, się	ἐαυτόν, ἧν, ὄ, albo αὐτόν, ἧν, ὄ, się

Pluralis.

G. ἡμῶν αὐτῶν, nas, siebie	ὁμῶν αὐτῶν, was, siebie	ἐαυτῶν, albo αὐτῶν, siebie
D. ἡμῖν αὐτοῖς, αἷς, nam, sobie	ὁμῖν αὐτοῖς, αἷς, wam, sobie	ἐαυτοῖς, αἷς, albo αὐτοῖς, αἷς, sobie
A. ἡμᾶς αὐτούς, ἄς, nas, się	ὁμᾶς αὐτούς, ἄς, was, się	ἐαυτούς, ἄς, ἄ, albo αὐτούς, ἄς, ἄ, się.

U w a g a. W języku polskim Zaimek Zwrotny siebie, sobie, się służy wszystkim trzem Osobom obojędzkiej płci w obudwóch Liczbach, ponieważ się ściąga zawsze do Subjektu, w którym i Osoba i Liczba jest wyrażona. Grecy jednak i w Zaimku Zwrotnym ściśle oznaczali Osobę, Rodzaj i Liczbę. Mówimy więc: ja przyzwyczajam się, ty przyzwyczajasz się, on przyzwyczajają się; ale po grecku: ἐθίξω ἐμεαυτόν, ἐθίξεις σεαυτόν, ἐθίξει ἐαυτόν. Rzadko tylko Grecy Zaimek Zwrotny Osoby trzeciej odnosili też do Osoby pierwszej i drugiej. Nadto uważać należy, że kiedy αὐτός osobno stoi obok Zaimka Osobistego Osoby pierwszej lub drugiej, wtedy nie ma znaczenia Zwrotnego, tylko dodaje przycisku Zaimkowi Osobistemu. Kładzie się w takim razie αὐτός przed Zaimkiem Osobistym formy enklitycznej, np. αὐτόν με ὕβρισε, mnie samego skrzywdził; rzadko ἐμὲ αὐτόν ὕβρισε. W *Plur.* wtem znaczeniu składa się tylko αὐτῶν ἡμῶν itd., bo ἡμῶν αὐτῶν jest znaczenia Zwrotnego.

3) Reciprocum.

Na oznaczenie wzajemności odwrotniej jest w języku Greckim osobny Zaimek, który powstał z połączenia form: ἄλλοι ἄλλων, ἄλλοι ἄλλοις, ἄλλοι ἄλλους: azatem:

<i>Plur. G.</i> ἄλλήλων, siebie nawzajem	<i>Dual.</i> ἀλλήλων, αὐν, οὐν
D. ἀλλήλοισ, αἷς, οἷς	sobie —
A. ἀλλήλους, ἄς α	siebie, się — ἀλλήλω, ἄ, ω.

II. Zaimki Osobiste Przymiotne (Dzierzawcze).

Zaimki Dzierzawcze powstały z *Genitiwu* Zaimków Osobistych rzeczownych, i są Przymiotnikami o trzech zakończeniach.

ἐμός, ἧ, ὄν, mój, od ἐμοῦ; ἡμέτερος, τέρα, τερον, nasz, od ἡμῶν
 σός, ἧ ὄν, twój, od σοῦ; ὁμέτερος, τέρα, τερον, wasz, od ὁμῶν
 ὄς, ἧ, ὄν, swój, zamiast którego jednak Attycy używają *Genitiwu* ἐαυτοῦ, ἧς, w znaczeniu zwrotnem, a αὐτοῦ, ἧς, zamiast Zaimka Osobistego Osoby III.

Zaimki Wskazujące.

§. 72.

Wszystkie Zaimki Wskazujące mają trzy zakończenia na trzy rodzaje, i kończą się w rod. nijakim na *o*.

Singularis.

	ten	ta	to	ten	ta	to	<i>ipse</i>	<i>ipsa</i>	<i>ipsum</i>
N.	ὁ	ἡ	τό	οὗτος	αὕτη	τούτο	αὐτός	αὐτή	αὐτό
G.	τοῦ	τῆς	τοῦ	τούτου	ταύτης	τούτου	αὐτοῦ	αὐτῆς	αὐτοῦ
D.	τῷ	τῇ	τῷ	τούτῳ	ταύτῃ	τούτῳ	αὐτῷ	αὐτῇ	αὐτῷ
A.	τόν	τήν	τό	τούτον	ταύτην	τούτο	αὐτόν	αὐτήν	αὐτό

Dualis.

N.A.	τώ	τά	τά	τούτω	ταῦτα	τούτω	αὐτά	αὐτά	αὐτά
G.D.	τοῖν	ταῖν	τοῖν	τούτων	ταύτων	τούτων	αὐτοῖν	αὐταῖν	αὐτοῖν

Pluralis.

N.	οἱ	αἱ	τά	οὗτοι	αὗται	ταῦτα	αὐτοί	αὐταί	αὐτά
G.	τῶν	τῶν	τῶν	τούτων	ταύτων	τούτων	αὐτῶν	αὐτῶν	αὐτῶν
D.	τοῖς	ταῖς	τοῖς	τούτοις	ταύταις	τούτοις	αὐτοῖς	αὐταῖς	αὐτοῖς
A.	τούς	τάς	τά	τούτους	ταύτας	ταῦτα	αὐτούς	αὐτάς	αὐτά

Podług *ὁ ἡ τό* odmienia się: *ὅδε, ἧδε, τόδε, τοῦδε, τῆσδε, Pl. οἷδε, αἶδε, τάδε*; podług *οὗτος*: *τοσοῦτος, τοσαύτη, τοσοῦτο(ν), τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιοῦτο(ν), τηλικούτος, τηλικαύτη, τηλικούτο*; podług *αὐτός*: *ἐκεῖνος, ἐκεῖνη, ἐκεῖνο, ὄω, ἄλλος, ἄλλη, ἄλλο, inny*.

Dialekty.

a) *ὁ ἡ τό*, dor. *ἀ(ᾶ)* zam. *ἡ*; Gen. dor. *τῶ*, epic. *τοῖο* i *τεῦ*, dor. *τᾶς*; Dat. dor. *τά*; Acc. dor. *τάν*; Plur. dor. i epic. *τοῖ* i *ταί*; Gen. epic. *τάων*, dor. *τᾶν*; Dat. epic. *τοῖσι*, *ταῖσι*, *τῆσι* i *τῆς*; Acc. dor. i eol. *τῶς*, *τὸς*.

b) *ὅδε*, Dat. Plur. epic. *τοῖσδεσι* i *τοῖσδεσσι* zam. *τοῖσδε*; Dat. epic. *τοισίδε* zam. *τοῖσδε* także u Tragiców.

c) *οὗτος* i *αὐτός* przybierają *ε* w i oń. dialektie przed długimi zakończeniami, np. *τουτέου, ταυτέης, τουτέω, τουτέους, αὐτέη, αὐτέων*.

d) *ἐκεῖνος*, w dial. i oń. i poezyi att. *κεῖνος*, dor. *τήνος*.

Uwagi.

1. Zaimek Wskazujący: *ὁ, ἡ, τό*, ten, ta, to, stracił z czasem pełne swoje znaczenie wskazujące, tak dalece, że stał się tylko Przedimkiem czyli Artykułem, t.j. Zaimkiem, który się przydaje Rzeczownikom lub wyrazom rzeczownie wziętym, aby je określić, jako pewne oznaczyć i od innych tegoż gatunku odróżnić; często też, aby cały gatunek oznaczyć. I tak: *ὁ ἄνθρωπος* nie znaczy już: ten człowiek (wskazując), tylko oznacza albo człowieka pewnego, albo też człowieka, który zastępuje miejsce całego gatunku, w porównaniu z innymi stworzeniami.

2. Przez połączenie Zaimków: *τόσος, τοῖος* i *τηλίκος* z Zaimkiem *οὗτος* powstały Zaimki: *τοσοῦτος, τοιοῦτος, τηλικούτος*, których odmiana tem się tylko różni od *οὗτος*, że w Neut. Sing. kończą się tak na *o* jak na *ou*.

3. Zaimek $\alpha\upsilon\tau\acute{o}\varsigma, \eta, \acute{o}$, ma trojakię znaczenie: albo znaczy s a m, a o, *ipse, ipsa, ipsum*; albo zastępuje przypadki Zaimka Osoby III., o n, o n a, o n o, *is, ea, id*; albo też połączony z Przedimkiem, np. $\delta \alpha\upsilon\tau\acute{o}\varsigma, \eta \alpha\upsilon\tau\acute{\eta}, \tau\acute{o} \alpha\upsilon\tau\acute{o}$, znaczy: ten że, ten że s a m, *idem, eadem, idem*.

4. Przedimek łączy się zwykle przez *Krasis* w jeden wyraz z Zaimkiem $\alpha\upsilon\tau\acute{o}\varsigma$ podług §. 11, 5. a zatem: $\alpha\upsilon\tau\acute{o}\varsigma, \tau\acute{\alpha}\upsilon\tau\acute{o}$ (zwykle $\tau\acute{\alpha}\upsilon\tau\acute{o}\nu$), $\tau\acute{\alpha}\upsilon\tau\acute{o}\upsilon, \tau\acute{\alpha}\upsilon\tau\acute{o}\omega$ itd. O formach i oń. $\omega\delta\tau\acute{o}\varsigma, \tau\omega\delta\tau\acute{o}$ zob. §. 12.

Zaimek Względny.

§. 73.

	Singularis.			Dualis.			Pluralis.		
N.	$\delta\varsigma$	η	$\acute{o}$	$\acute{\omega}$	$\acute{\alpha}$	$\acute{\omega}$	$o\acute{\iota}$	$a\acute{\iota}$	$\acute{\alpha}$
G.	$o\acute{\upsilon}$	$\eta\varsigma$	$o\acute{\upsilon}$	$o\acute{\iota}\nu$	$a\acute{\iota}\nu$	$o\acute{\iota}\nu$	$\acute{\omega}\nu$	$\acute{\omega}\nu$	$\acute{\omega}\nu$
D.	$\acute{\omega}$	η	$\acute{\omega}$	$o\acute{\iota}\nu$	$a\acute{\iota}\nu$	$o\acute{\iota}\nu$	$o\acute{\iota}\varsigma$	$a\acute{\iota}\varsigma$	$o\acute{\iota}\varsigma$
A.	$\acute{\omega}\nu$	$\eta\nu$	$\acute{o}$	$\acute{\omega}$	$\acute{\alpha}$	$\acute{\omega}$	$o\acute{\upsilon}\varsigma$	$\acute{\alpha}\varsigma$	$\acute{\alpha}$

Dialekty.

W języku starym epickim i dor. Zaimek Wskazujący czyli Przedimek zastępuje miejsce wszystkich przypadków Zaimka Względnego, wyjąwszy tylko formy: $\delta\varsigma, \eta$, a zatem: $\tau\acute{o}$ zam. $\acute{o}$, $\tau\acute{o}\upsilon$ zam. $o\acute{\upsilon}$, $\tau\acute{\eta}\varsigma$ zam. $\eta\varsigma$ itd. Hom. i dor. ma także $\acute{o}$ zam. $\delta\varsigma$; i oń. i ep. $o\acute{\iota}\omega$, rzadko $\acute{o}\omega\nu$; $\acute{\epsilon}\eta\varsigma$ II. π. 208.

Zaimki Nieokreślne i Pytające.

§. 74.

1. Zaimki Nieokreślne i Pytające mają tę samę formę, i różnią się tylko akcentem i miejscem: Nieokreślne są enklityczne i kładą się po wyrazach, do których należą; Pytające zatrzymują swój akcent.

Uwaga 1. Zaimki Pytające przybierają w pytaniach zależnych do Zródłosłownu swego jeszcze *Relativum* $\acute{o}$, które się jednak (wyjąwszy w $\acute{o}\sigma\tau\iota\varsigma$) nie odmienia, np. $\acute{o}\pi\acute{o}\tau\iota\omega\varsigma, \acute{o}\pi\acute{o}\sigma\sigma\omega\varsigma$ itd.

Deklinacya Zaimków $\tau\acute{\iota}\varsigma$ i $\tau\acute{\iota}\varsigma$.

<i>Sing. Nom.</i>	$\tau\acute{\iota}\varsigma, \text{kt}\acute{o}\varsigma, \text{Neut. } \tau\acute{\iota}, \text{co}\acute{s}$	$\tau\acute{\iota}\varsigma, \text{kt}\acute{o}? \text{Neut. } \tau\acute{\iota}, \text{co}?$
<i>Gen.</i>	$\tau\acute{\iota}\nu\acute{o}\varsigma$ albo $\tau\acute{o}\upsilon$	$\tau\acute{\iota}\nu\acute{o}\varsigma$ albo $\tau\acute{o}\upsilon$
<i>Dat.</i>	$\tau\acute{\iota}\nu\acute{\iota}$ - $\tau\acute{\omega}$	$\tau\acute{\iota}\nu\acute{\iota}$ - $\tau\acute{\omega}$
<i>Acc.</i>	$\tau\acute{\iota}\nu\acute{\alpha}$ - $\tau\acute{\iota}$	$\tau\acute{\iota}\nu\acute{\alpha}$ - $\tau\acute{\iota}$
<i>Dual. N. A.</i>	$\tau\acute{\iota}\nu\acute{\epsilon}$	$\tau\acute{\iota}\nu\acute{\epsilon}$
<i>G. D.</i>	$\tau\acute{\iota}\nu\acute{o}\iota\nu$	$\tau\acute{\iota}\nu\acute{o}\iota\nu$
<i>Plur. Nom.</i>	$\tau\acute{\iota}\nu\acute{\epsilon}\varsigma$	$\tau\acute{\iota}\nu\acute{\epsilon}\varsigma$ $\tau\acute{\iota}\nu\acute{\alpha}$ i $\acute{\alpha}\tau\tau\alpha$
<i>Gen.</i>	$\tau\acute{\iota}\nu\acute{o}\omega\nu$	$\tau\acute{\iota}\nu\acute{o}\omega\nu$
<i>Dat.</i>	$\tau\acute{\iota}\nu\acute{o}\iota(\nu)$	$\tau\acute{\iota}\nu\acute{o}\iota(\nu)$
<i>Acc.</i>	$\tau\acute{\iota}\nu\acute{\alpha}\varsigma$	$\tau\acute{\iota}\nu\acute{\alpha}\varsigma$ $\tau\acute{\iota}\nu\acute{\alpha}$ i $\acute{\alpha}\tau\tau\alpha$

Uwaga 2. Zaimek Nieokreślny $\tau\acute{\iota}\varsigma, \tau\acute{\iota}$, $\text{kt}\acute{o}\varsigma, \text{co}\acute{s}$, podlega Inklinacyi we wszystkich przypadkach; Pytający zaś $\tau\acute{\iota}\varsigma, \tau\acute{\iota}$, $\text{kt}\acute{o}?$ $\text{co}?$ zatrzymuje akcent, i to zawsze na ι . W *Gen.* i *Dat. Sing. Masc.* i *Neutr.* mają także obadwa Zaimki formy skrócone: $\tau\acute{o}\upsilon, \tau\acute{\omega}$, które są enklityczne, kiedy należą do Zaimka Nieokreślonego, a akcentowane, kiedy należą do Zaimka Pytającego. Zamiast $\tau\acute{\iota}\nu\acute{\alpha}$ w *Neut. Plur.* jest też forma att. $\acute{\alpha}\tau\tau\alpha$, i oń. $\acute{\alpha}\sigma\sigma\alpha$, która się często z Przymiotnikami łączy, np. $\delta\epsilon\iota\nu\acute{\alpha} \acute{\alpha}\tau\tau\alpha, \mu\acute{\iota}\chi\rho\acute{\alpha} \acute{\alpha}\tau\tau\alpha$. Nie podlega ona Inklinacyi.

2. Z Zaimka $\delta\varsigma$, η , θ i $\tau\acute{\iota}\varsigma$, $\tau\grave{\iota}$, powstał Zaimek złożony: $\delta\omicron\tau\iota\varsigma$, $\eta\tau\iota\varsigma$, $\delta\tau\iota$, który, a, e, którykolwiek. Obiedwie jego części odmieniają się; a jak $\tau\acute{\iota}\varsigma$, tak też i ten złożony Zaimek ma formy skrócone w *Gen.* i *Dat. Sing.*, często także w *Gen.* i *Dat. Plur.* Deklinacya więc jest taka:

Singularis.			Dualis.			
N.	$\delta\omicron\tau\iota\varsigma$	$\eta\tau\iota\varsigma$	$\delta, \tau\iota$	$\delta\omega\tau\iota\upsilon\epsilon$	$\acute{\alpha}\tau\iota\upsilon\epsilon$	$\omega\tau\iota\upsilon\epsilon$
G.	$\omicron\delta\tau\iota\upsilon\omicron\varsigma$ albo $\delta\tau\omicron\upsilon$	$\eta\sigma\tau\iota\upsilon\omicron\varsigma$		$\omicron\delta\tau\iota\upsilon\omicron\iota\omicron\upsilon$	$\acute{\alpha}\tau\iota\upsilon\omicron\iota\omicron\upsilon$	$\omicron\delta\tau\iota\upsilon\omicron\iota\omicron\upsilon$
D.	$\omega\delta\tau\iota\upsilon$	$\eta\tau\iota\upsilon$		$\omicron\delta\tau\iota\upsilon\omicron\iota\omicron\upsilon$	$\acute{\alpha}\tau\iota\upsilon\omicron\iota\omicron\upsilon$	$\omicron\delta\tau\iota\upsilon\omicron\iota\omicron\upsilon$
A.	$\delta\omega\tau\iota\upsilon\alpha$	$\eta\tau\iota\upsilon\alpha$	$\delta, \tau\iota$	$\delta\omega\tau\iota\upsilon\epsilon$	$\acute{\alpha}\tau\iota\upsilon\epsilon$	$\omega\tau\iota\upsilon\epsilon$

Pluralis.

N.	$\omicron\delta\tau\iota\upsilon\epsilon\varsigma$		$\acute{\alpha}\tau\iota\upsilon\epsilon\varsigma$	$\acute{\alpha}\tau\iota\upsilon\alpha$ albo $\acute{\alpha}\tau\tau\alpha$
G.	$\omega\delta\tau\iota\upsilon\omicron\upsilon\omicron\upsilon$ (rzadko $\delta\tau\omicron\upsilon\omicron\upsilon$)		$\omega\delta\tau\iota\upsilon\omicron\upsilon\omicron\upsilon$	$\omega\delta\tau\iota\upsilon\omicron\upsilon\omicron\upsilon$
D.	$\omicron\delta\tau\iota\upsilon\omicron\iota\omicron\iota\omicron\upsilon$ (rzadko $\delta\tau\omicron\iota\omicron\iota\omicron\upsilon$)		$\acute{\alpha}\tau\iota\upsilon\omicron\iota\omicron\iota\omicron\upsilon$	$\omicron\delta\tau\iota\upsilon\omicron\iota\omicron\iota\omicron\upsilon$
A.	$\omicron\delta\sigma\tau\iota\upsilon\alpha\varsigma$		$\acute{\alpha}\sigma\tau\iota\upsilon\alpha\varsigma$	$\acute{\alpha}\tau\iota\upsilon\alpha$ albo $\acute{\alpha}\tau\tau\alpha$.

Uwaga 3. O Akcencie form: $\omega\delta\tau\iota\upsilon\omicron\upsilon\omicron\upsilon$, $\omicron\delta\tau\iota\upsilon\omicron\iota\omicron\iota\omicron\upsilon$, $\acute{\alpha}\tau\iota\upsilon\omicron\iota\omicron\iota\omicron\upsilon$ zob. §. 32, 2. Uwaga. Zaimki przeczące złożone z $\tau\acute{\iota}\varsigma$: $\omicron\delta\tau\iota\varsigma$, $\omicron\delta\tau\iota$, $\mu\acute{\eta}\tau\iota\varsigma$, $\mu\acute{\eta}\tau\iota$, żaden, nie, odmieniają się jak pojedyncze $\tau\acute{\iota}\varsigma$, np. $\omicron\delta\tau\iota\upsilon\omicron\varsigma$, $\omicron\delta\tau\iota\upsilon\epsilon\varsigma$ itd.

Uwaga 4. *Dialekty:* a) $\tau\acute{\iota}\varsigma$, $\tau\grave{\iota}$: *Gen.* $\tau\acute{\epsilon}\omicron$ i $\tau\epsilon\omega$ ep., $\iota\omicron\acute{\upsilon}$. i dor. *Dat.* $\tau\acute{\epsilon}\omega$, $\tau\acute{\omega}$ ep. i $\iota\omicron\acute{\upsilon}$. *Plur. Gen.* $\tau\acute{\epsilon}\omega\upsilon$, *Dat.* $\tau\acute{\epsilon}\omicron\iota\omicron\iota$. (Soph. Trach. 984. $\tau\omicron\iota\iota\varsigma$ zam. $\tau\iota\sigma\iota$.)

b) $\tau\acute{\iota}\varsigma$, $\tau\acute{\iota}$: *Gen.* ep. i $\iota\omicron\acute{\upsilon}$. $\tau\acute{\epsilon}\omicron$, ep. $\iota\omicron\acute{\upsilon}$. i dor. $\tau\epsilon\omega$; $\iota\omicron\acute{\upsilon}$. $\tau\acute{\epsilon}\omega$.

c) $\delta\omicron\tau\iota\varsigma$ N. $\delta\tau\iota\varsigma$, *Neut.* $\delta\tau\tau\iota$ ep.

G. $\delta\tau\epsilon\upsilon$ ep. i $\iota\omicron\acute{\upsilon}$. $\delta\tau\tau\epsilon\omicron$, $\delta\tau\tau\epsilon\upsilon$ ep.

D. $\delta\tau\epsilon\omega$, $\delta\tau\omega$ ep. i $\iota\omicron\acute{\upsilon}$.

A. $\delta\tau\iota\upsilon\alpha$ ep. *Neut.* $\delta\tau\tau\iota$ ep.

N. *Plur.* $\delta\tau\iota\upsilon\alpha$ *Iliad.*

$\delta\tau\epsilon\omega\upsilon$ ep. i $\iota\omicron\acute{\upsilon}$.

$\delta\tau\acute{\epsilon}\omicron\iota\omicron\iota$ ep. i $\iota\omicron\acute{\upsilon}$.

$\delta\tau\iota\upsilon\alpha\varsigma$ ep., $\acute{\alpha}\sigma\sigma\alpha$ ep.

Deklinacya Zaimka $\acute{\omicron}$ $\acute{\eta}$ $\tau\acute{\omicron}$ $\delta\epsilon\iota\upsilon\alpha$.

<i>Sing.</i> N.	$\acute{\omicron}$ $\acute{\eta}$ $\tau\acute{\omicron}$ $\delta\epsilon\iota\upsilon\alpha$, ktośkolwiek	<i>Plur.</i> $\omicron\iota$ $\delta\epsilon\iota\upsilon\epsilon\varsigma$
G.	$\tau\omicron\omega$ $\tau\acute{\eta}\varsigma$ $\tau\omicron\omega$ $\delta\epsilon\iota\upsilon\omicron\varsigma$	$\tau\acute{\omega}\nu$ $\delta\epsilon\iota\upsilon\omicron\upsilon\omicron\upsilon$
D.	$\tau\acute{\omega}$ $\tau\acute{\eta}$ $\tau\acute{\omega}$ $\delta\epsilon\iota\upsilon\iota$	niema
A.	$\tau\omicron\acute{\nu}$ $\tau\acute{\eta}\nu$ $\tau\acute{\omicron}$ $\delta\epsilon\iota\upsilon\alpha$	$\tau\omicron\delta\varsigma$ $\delta\epsilon\iota\upsilon\alpha\varsigma$

Uwaga 5. Czasem także, lubo rzadko, użyte jest $\delta\epsilon\iota\upsilon\alpha$ całkiem nieodmiennie, np. $\tau\omicron\omega$ $\tau\acute{\omicron}\nu$ $\delta\epsilon\iota\upsilon\alpha$.

Zaimki Odpowiednie (Correlativa).

§. 75.

1. Przez Zaimki Odpowiednie (*Correlativa*) rozumieją się takie, które sobie nawzajem odpowiadają, tak, iż jeden z nich wyraża pytanie, a drugie stósowną odpowiedź.

2. Odpowiedniemi Zaimkami są też już te: $\tau\acute{\iota}\varsigma$, $\tau\grave{\iota}$, kto? — co? — $\tau\acute{\iota}\varsigma$, $\tau\grave{\iota}$, ktoś, coś, $\omicron\delta\tau\iota\varsigma$, nikt itp. Ale mianowicie nazywamy te Zaimki Odpowiedniemi, które mają cztery różne formy nawzajem sobie odpowiadające: pierwsza jest Zaimkiem Pytającym, druga Nieokreślonym, trzecia Wskazującym, czwarta Względnym. Wszystkie mają ten sam Źródłosłów w sobie, różnią się tylko już to akcentem, już to początkowem brzmieniem: albowiem Zaimek Py-

tający zaczyna się od π, Nieokreślony także od π, ale ma inny akcent, Wskazujący od τ, a Względny od Aspiracyi mocnej.

I. *Correlativa Przymiotne.*

Pytające.	Nieokreślne.	Wskazujące.	Względne.
πόσος, η, ον; quantus?	ποσός, ή, όν aliquantus	τόσος, η, ον, tantus τοσόςσδε, τοσήδε, τοσόνδε τοσοῦτος, -αῦτη, -οὔτο(ν)	ὅσος, η, ον ὀπόσος, η, ον quantus
ποιός, ᾶ, ον; qualis?	ποιός, ᾶ, όν qualiscunque	τοίος, ᾶ, ον, talis τοιόςσδε, τοιάδε, τοιόνδε τοιούτος, -αῦτη, -οὔτο(ν)	οἶος, ᾶ, ον, ὀποιός, ᾶ, ον qualis
πηλίκος, η, ον; jak wielki? w jakim wieku?	πηλίκος, η, ον	τηλίκος, η, ον, τηλικόςσδε, ήδε, όνδε τηλικούτος, -αῦτη, -οὔτο(ν)	ήλίκος, η, ον ὀπηλίκος, η, ον

II. *Correlativa Przysłówkowe.*

Correlativa Przysłówkowe odpowiadają sobie pod względem miéjsca, czasu i sposobu czyli jakości.

Pytające.	Nieokreślne.	Wskazujące.	Względne.
ποῦ; ubi? gdzie? πόθεν; unde? skąd?	πού, gdziekolwiek. ποθεν, alicunde	niema	οὔ, ὀπου, gdzie ὀθεν, ὀπόθεν, skąd
ποῖ; quo? do- kąd?	ποί, aliquo		(οἶ) ὀποι, dokąd
πότε; kiedy? πηνίκα; o któ- réj porze?	ποτέ, aliquando niema	τότε, wtedy (τηνίκα) τηνικόδε } wte- τηνικάττα } dyż	ὀτε, ὀπότε, gdy ήνίκα, ὀπηνίκα, gdy właśnie
πώς; jak?	πώς, jakbądź	(τώς); ὀττω(ς), ὀδε; ὀς, tak	ὀς, ὀπως, jak
πῆ; dokąd? jak?	πή, dokąd, bądź, jakbądź	(τῆ) τῆδε, ταύ- τη, dotąd, tak	ῆ, ὀπη, dokąd, gdzie.

Uwaga. W miéjsce zbywających form na wyrażenie: tu, tam, są inne Przysłówki: ἔνθα, ἐνταῦθα; stąd, stamtąd, ἐνθεν, ἐνθένδε, ἐντεῦθεν. Ἐνθα i ἐνθεν mają w starym języku znaczenie tak wskazujące, jak względne, w prozie tylko względne, wyjąwszy w pewnych zwrotach, np. ἔνθα μὲν — ἔνθα δέ, *hic, illic*; ἐνθεν καὶ ἐνθεν, *hinc et illinc*, tudzież wtedy, kiedy znaczenie miejscowe przechodzi w czasowe, np. ἔνθα λέγει, wtedy rzecz, ἐνθεν, potem.

O Przysłówkach Zaimkowych.

§. 76.

Są krótkie wyrazy, które dla ściśléjszego oznaczenia Zaimków tak się z niemi łączą, że jeden stanowią z niemi wyraz. Takiemi są:

I. Enklityka γέ łączy się z Zaimkami Osobistemi Osoby I. i II., aby Osobę z przyciskiem oznaczyć. W Zaimku ἐγώ cofa się wtedy akcent wtył, wyjąwszy w *Genit.*, ponieważ ἐμοῦ powstało przez kontrakcyą z ἐμέο, azatem: ἐγώγε,

ἐμοῦγε, ἔμοιγε, ἔμεγε; — σύγε. Zresztą jak z każdym wyrazem, tak i z każdym innym Zaimkiem γέ to połączyć się może, ale nie stanowi z nimi jednego wyrazu.

2. Partykuły: ὅγ, najzwyczajniej ὀήποτε, i οὖν łączą się z Zaimkami Względnymi złożonemi z Nieokreślonych (nie z pojedynczym ὅς), tudzież z Zaimkiem ὅσος, i uogólniają przez to względne znaczenie tychże Zaimków. Azatem: ὅστις-ὀή, ὅστιςὀήποτε, ὅστιςοὖν, ἡτιςοὖν, ὅτιοὖν, *quicumque*, którykolwiek, (G. ὀθτινοσοὖν albo ὀτουοὖν, ἡστινοσοὖν, D. ὀτινιοὖν albo ὀτωοὖν itd.); — ὀποσοςὀή, ὀποσοσοὖν, ὀσοςὀήποτε, *quantuscumque*: — ὀπρλιχοσοὖν, jak wielki bądź.

3. Przyrostek δε łączy się z niektórymi Wskazującemi, aby ich wskazujące znaczenie wzmocnić, np. ὀδε, ἡδε, τόδε; τοῖςδε; τοσόςδε; τρλιχόςδε. Pojedyncze: τοῖος, τόσος, τρλιχος zmieniają wtedy swój akcent.

4. Enklityka πέρ łączy się z wszystkimi Względniemi Zaimkami, aby ich względ na poprzedzający wyraz tem mocniej oznaczyć, np. ὀπερ, ἡπερ, ὀπερ, który to właśnie (Gen. ὀπερ itd.); ὀσπερ, οῖόςπερ (G. οῖοσπερ); ὀτιπερ, ὀθενπερ.

5. Nieoddzielne ἰ(ι) *demonstrativum* czepi się Zaimków Wskazujących i niektórych innych Przysłówek, i wzmacnia znaczenie wskazujące. Ma zawsze akcent *ostry*, pochłania każdą bezpośrednio poprzedzającą krótką samogłoskę, a skraca samogłoski długie i dwugłoski. Azatem:

ὀτοσί(ι) (*hicce, celui-ci*) ten-to, *αὐτί(ι)*, τουτί(ι)

G. τουτοῖ(ι), ταυτησί(ι), D. τουτῶί, ταυτηῖ(ι), Pl. ὀτοῖί(ι), αὐταιί(ι), ταυτί(ι); ὀδί(ι), ἡδί(ι), τοδί(ι) (od ὀδε); ὀδί(ι) (od ὀδε); ὀτωσί(ι) (od ὀτως); ἐντευθενί(ι) (od ἐντευθεν); ἐνθαδί(ι) (od ἐνθαδε); νυτί(ι); δευρι(ι).

U w a g a. Formy, w których przed ι poprzedza σ, przybierają czasem ν przed następującą samogłoską, np. ὀτοσίν, ἐκτεισίν, ὀτωσίν.

Rozdział Piąty.

O S ł o w i e.

Podział Słowa podług formy i znaczenia.

§. 77.

Słowo Greckie trojaki jest co do zewnętrznej formy i wewnętrznego znaczenia, t. j.

- 1) **Czynne** (*Activum*), które wyraża czynność przechodnią lub nieprzechodnią, np. ἐγείρω σε, budzę cię, θάλλω, kwitnę.
- 2) **Zwrotne** czyli **Pośrednie** (*Medium*), które wyraża czynność zwracającą się na Subjekt swój, albo też nieprzechodnią, i odpowiada w ogóle polskiem Słowom Zaimkowym, np. βουλεύομαι, naradzam się, ἡδομαι, cieszę się, ἔπομαι, sequor.

- 3) Bierne (*Passivum*), które wyraża czynność odbieraną od kogoś innego, np. *τύπτομαι*, jestem bity, *ἐτύφθην*, byłem bity.

O Czasach.

§ 78.

1. Słowo Greckie ma następujące Czasy:

- I. 1) Teraźniejszy, *Praesens*, *βουλεύω*, radzę,
 2) Dokonany, *Perfectum*, *βεβούλευκα*, uradziłem;
 II. 3) Przeszły Niedokonany, *Imperfectum*, *ἐβούλευον*,
 radziłem,
 4) Zaprzyszły, *Plusquamperfectum*, *ἐβεβούλευειν*, ra-
 dziłem był,
 5) Przeszły Nieoznaczony, *Aoristus*, *ἐβούλευσα*,
 radziłem;
 III. 6) Przyszły, *Futurum*, *βουλεύσω*, będę radził,
 7) Przyszły Dokonany, *Futurum Exactum*, *βεβου-
 λεύσομαι*, naradzę się.

2. Wszystkie te Czasy dzielą się na:

- a) Czasy Główne: *Praesens*, *Perfectum* i *Futurum*,
 b) Czasy Historyczne czyli Opowiadające: *Imper-
 fectum*, *Plusquamperfectum* i *Aoristus*.

U w a g a. Czasy następujące: *Perfect.* i *Plusquamperfect.* *Activi*, *Futur. simplex Passivi* i *Aorist. Act.*, *Med.* i *Pass.* mają w języku Greckim dwie różne formy, które rozróżniamy jako *Tempora prima* i *secunda*, jako to: *Perfectum I. i II.*, *Futurum I. i II.*, *Aoristus I.* itd. Mało jednak jest Słów takich, któreby miały obiedwie formy razem: większa liczba Słów ma tylko jedną lub drugą. Forma *Futuri Exacti* jest także małej tylko liczbie Słów właściwa.

O Trybach i Imiesłowach.

§. 79.

1. Słowo Greckie następujące ma Tryby:

- a) Tryb Oznajmujący, *Indicativus*, wyrażający czynność rzeczywistą i pewną.
 b) Tryb Łączący, *Conjunctivus*, oznaczający czynność podobną tylko do prawdy i zależną od okoliczności; a ten jest dwojaki:
 1) *Conjunctivus* Czasów Głównych, np. *λέγω, ἵν' εἰδῆς*, *ut scias*, i
 2) *Conjunctivus* Czasów Historycznych, czyli tak nazwany:
 c) *Optativus*, Życzący, wyrażający czynność, którą sobie mówiący tylko w myśli wystawia lub czyni zależną od innych przeszłych czynności, np. *ἔλεγον, ἵν' εἰδείης*, *ut scires*, *εἰ τοῦτο πράττοις*, *gdybyś to uczynił itp.*
 d) Tryb Rozkazujący, *Imperativus*, wyrażający wolę mówiącego, np. *βούλευε*, radź.

2. Oprócz wymienionych Trybów ma jeszcze Słowo dwie formy, które częścią należą do Słowa, częścią do Imienia Rzeczownego i Przymiotnego, t. j.:

- a) *Infinitivus* (Tryb Bezokoliczny czyli Imiesłów Rzeczowny), który wyraża czynność Słowa rzeczownie uważaną, t. j. jako rzecz, np. *μάνθανω γράφειν*, uczyć się pisać, *τὸ γράφειν*, pisanie.
- b) *Participium*, Imiesłów Przymiotny, który wyraża czynność Słowa jako przymiot, np. *γράφων παῖς*, piszący chłopiec.

O Osobach i Liczbach.

§. 80

Słowo Greckie, tak jak i Polskie, ma w każdym Czasie trzy różne formy na oznaczenie trzech Osób. Ale oprócz Liczby Pojedynczej i Mnogiej, rozróżnia się jeszcze w Słowie Greckiem także Liczba Podwójna (*Dualis*), która wyraża, że czynność należy do dwóch Osób, np. *βουλεύω*, radzę, *βουλεύεις*, radzisz, *βουλεύετον*, wy dwaj radzicie, *βουλεύουσι*, oni radzą.

Uwaga. Osoba I. *Dualis* nie ma osobnej formy w *Actiwie* i *Aoristach Pass.*, tylko Osoba I. *Plur.* służy razem téjże Osobie *Dual.*

O Konjugacyach.

§. 81.

Dwie są Konjugacye, podług których się odmienia Słowo Greckie: Konjugacya na *ω*, podług której największa liczba Słów się odmienia, np. *βουλεύ-ω*, radzę, i starsza Konjugacya na *μ*, np. *ἵστη-μ*, stawiam.

O Źródłostowie i Zgłoskach przydatnich.

§. 82.

1. W każdym Słowie, podobnie jak w Imionach, rozróżnić należy Źródłostów, który mieści w sobie formę pierwiastkową i właściwe znaczenie Słowa, i Zgłoski przydatnie, przez które wyrażają się różne względy poboczne.

2. Zgłoski przydatnie albo się dodają na początku do Źródłostowu, co się nazywa *Przyczynkiem* czyli *Augmentem* i *Reduplikacją* czyli *Powtórzeniem*, albo też dodają się Źródłostowowi na końcu, i nazywają się *Zakończeniami*, np. *ἔ-λυ-ον*, *λύ-σω*, *ἔ-λυ-σα*, *πε-παύ-σο-μαι*.

3. Oprócz odmiany za pomocą Zgłosek przydatnich zachodzi jeszcze w wielu Słowach odmiana wewnętrzna głosek, co nazywamy *Przechyleniem Samogłoski*, np. *τρέπ-ω*, *τέ-τροφ-α*, *ἔ-τραπ-ην*.

4. W Słowach zakończonych na *ω* znajdujemy zwykle Źródłostów, odrzucając toż *ω* w Osobie pierwszej, np. *λύ-ω*, *λέγ-ω*, *τρίβ-ω*, *δρά-ω*.

5. Głoska, która po odrzuceniu zakończenia *ω* zostaje na końcu Źródłosłowu, nazywa się *Znamieniem* czyli *Charakterem* Słowa, ponieważ podług téjże charakterystycznej głoski dzielimy Słowa na *ω* na różne klasy. I tak Słowa, których Znamieniem jest Samogłoska, nazywają się *Czyste* (*Verba pura*); te, których Znamieniem jest Spółgłoska Niema, nazywają się *Nieme* (*Verba muta*); te wreszcie, których Znamieniem jest Spółgłoska Płynna, nazywają się *Płynne* (*Verba liquida*), np. *λύ-ω*, rozwijując, *τιμύ-ω*, czcąc, *τρίβ-ω*, trę, *φαίν-ω*, pokazuję.

O Augmencie czyli Przyczynku.

§. 83.

1. *Augment* przybierają wszystkie Czasy Historyczne: *Imperf.*, *Plusquamperf.* i *Aorist.*, i mają go tylko w *Indikatiwie*.

2. *Augment* jest dwojaki: *Zgłoskowy* i *Iloczasowy* (*Augmentum syllabicum* i *Augmentum temporale*).

I. *Augmentum syllabicum.*

1. *Augment Zgłoskowy* tworzy głoska *ε*, która się przydaje Słowu na początku: w *Imperf.* i *Aoriscie* bezpośrednio przed Źródłosłowem, a w *Plusquamperf.* przed *Reduplikacją* (§. 84.). Przybierają takowy *Augment* Słowa zaczynające się od Spółgłoski; Zgłoskowym zaś nazywa się tenże dla tego, że stanowi osobną zgłoskę, np. *βουλεύω*, *Impf.* *ἐ-βούλευον*, *Aor.* *ἐ-βούλευσα*, *Plpf.* *ἐ-βε-βουλεύειν*.

2. Jeśli Słowo zaczyna się od *ρ*, wtedy podwaja się ta głoska po przybraniu *Augmentu*, np. *ρίπτω*, *Impf.* *ῥῥίπτον*, *Aor.* *ῥῥίψα*.

Uwaga 1. Te trzy Słowa: *βούλομαι*, *cheć*, *δύναμαι*, *mogę*, i *μέλλω*, *mam*, *zamyślam*, przybierają często w dial. att. *Augment* *η* zamiast *ε*, np. *ἐβουλόμην* i *ἠβουλόμην*, *Aor.* *ἐβουλήθην* i *ἠβουλήθην*; *ἔδυνάμην* i *ἠδυνάμην*, *Aor.* *ἔδυνήθην* i *ἠδυνήθην* (ale zawsze *ἔδυνασθην*); *ἔμελλον* i *ἠμελλον* (*Aorist.* używany tylko w znaczeniu o ciągac się, zawsze *ἐμέλλησα*).

Uwaga 2. *Plusquamperf.* nie ma często wcale *Augmentu ε* u pisarzy attyckich, np. *ἀποπεφύγη*, *κατάλειπτο*.

Uwaga 3. *Dialekty.* Poeci nie-attyccy odrzucają *Augment* według potrzeby wiersza, np. *λύσε, σταίλαντο, θέσαν*. — Ze *Epicy* często nie podwajają głoski *ρ* po przybraniu *Augmentu*, o tem zob. §. 23. **Uwaga 1.**

II. *Augmentum temporale.*

1. *Augment Iloczasowy* mają Słowa zaczynające się od Samogłoski: nie przybierają one głoski *ε*, tylko natomiast przedłużają początkową Samogłoskę. Dla zmiany w Iloczasie nazywa się ten *Augment Iloczasowy* *Przedłuża* się więc:

a	na	η, np.	ἄγω	Impf.	ἤγον	Pf.	ἤγα	Plpf.	ἤγειν
ε	-	η,	- ἐλπίζω	-	ἤλπιζον	-	ἤλπιχα	-	ἤλπικειν
ι	-	ι,	- ἱκετεύω	-	ἰκέτευον	-	ἰκέτευχα	-	ἰκετεύκειν
ο	-	ω,	- ὀμιλέω	-	ὠμίλεον	-	ὠμίληχα	-	ὠμίληκειν
υ	-	υ,	- ὑβρίζω	-	ὑβρίζον	-	ὑβρισμαι	-	ὑβρίσμην
αι	-	η,	- αἰρέω	-	ἤρεον	-	ἤρηχα	-	ἤρήκειν
αυ	-	ηυ,	- αὐλέω	-	ἠύλεον	-	ἠύληχα	-	ἠύληκειν
οι	-	ω	- οἰκτιζω	-	ὠκτιζον	-	ὠκτιχα	-	ὠκτίκειν

2. Augmentu więc przyjąć nie mogą Słowa poczynające się od η, ι, υ, ω, ου, ει i ευ, np. ἡττώμαι, podlegam, *Impf.* ἡττώμην; ἵπῶν, cisnę, *Aor.* ἵπῶσα; ὕπνωσα, usypiam, *Aor.* ὕπνωσα; ὠφελέω, przynoszę korzyść, *Impf.* ὠφέλουν; οὐτάζω, ranię, *Impf.* οὐτάζον; εἶχω, ustępuję, *Impf.* εἶχον.

Wyjątki: Z zaczynających się od ει tylko εἰκάζω, wnoszę, ma czasem Augment u Attyków, a zaczynające się od ευ mają go w ogóle u tychże pisarzy; azatem:

εἰκάζω, *Aor.* εἰκάσα, att. ἤκασα, *Pf.* εἰκάσμαι, att. ἤκασμαι, εὐδω, proz. καθέυδω, śpię, *Impf.* καθέυδον i καθηύδον, εὐχομαι, błagam, *Impf.* att. ηὐχόμεν, *Aor.* att. ηὐξάμην, εὐρίσχω, znajduje, *Impf.* εὐρισκον, rzadko ηὐρισκον, *Aor.* εὐρον, *Pf.* εὐρηκα.

3. Słowa zaczynające się od α, po którym jeszcze jedna Samogłoska następuje, zatrzymują α zamiast η, tylko ἄ przechodzi w ᾶ; poczynające się zaś od ᾶ, αυ i οι, po których także jeszcze jedna Samogłoska następuje, nie przyjmują wcale Augmentu, jako: ἄνω, słyszę, ἀηθέσσω, nie jestem zwyczajny, ἀυάινω, suszę, οἰακίζω, kieruję (sterem), *Impf.* ᾠών, ἀηθεσον, αυανον itd. Na wzór tych nie przyjmują także Augmentu niektóre poczynające się od οι, po którym następuje Spółgłoska, jako: οἰκουρέω, pilnuję domu, οἰνύω, opajam, οἰστρέω, rozbestwiam.

Wyjmują się z tego prawidła: ἀείδω (ᾄδω), śpiewam, *Impf.* ᾄειδον (ᾄδον); ἀίσσω (att. ᾄσσω), skacze, *Aor.* ᾄξα (att. ᾄξα); οἶομαι (οἶμαι), mniemam, *Impf.* ᾠόμεν (ᾠμην), *Aor.* ᾠήθην. W dial. ion. ἐπίησσα od ἐπαίω, ἐξηύης obok ἐξανάνη u Herod.

4. Następujące od ε poczynające się Słowa mają Augment ει zamiast η: εἶω, pozwalam, ἐδίξω, przyzwyczajam (εἶωθα, zwykłem), ἐλίσσω, obracam, ἐλχω, ciągnę, ἐπομαι, następuje, ἐργάζομαι, pracuję, ἐρπω, ἐρπύζω, czolgam się, ἐστιάω, przyjmuję w gościnę, ἔχω, mam.

O Aoristach: εἶσα, εἶλον, od αἰρέω, jako też ο. *Pf. Pas.* εἶμαι od εἶνυμι, zob. pod Nieforemni.

Uwaga I. Następujące Słowa przybierają *Augm. syllab.* zamiast *tempor.*

ἀγνύμι, łamię, *Aor.* ἔαξα, jestem złamany, *Aor. II. Pas.* ἐάγην(ά), ἀλίσκομαι, capior, *Pf.* ἐάλωχα(ά), att. ἤλωχα, ἀνδάνω, podobam się, *Impf.* ἐάνδανον, *Pf.* ἔαδα, *Aor. II.* ἔαδον. οὐρέω, *Impf.* εούρουν itd. ὠθέω, peham, *Impf.* ἐώθουν itd. ὠνέομαι, kupuję, *Impf.* ἐωνούμην, *Aor.* ἐωνησάμην, *Pf.* ἐώνημαι.

Uwaga 2. Słowo ἐορτάζω, obchodzę uroczystość, przyjmuje Augment dopiero w drugiej zglosce, np. ἐώρταζον.

Podobny Augment mają także następujące formy *Plqpfecti*:
 ΕΙΚΩ, *Pf. II.* ἔοικα, jestem podobny, zdaje się, *Plpf.* ἐώκειν;
 ἔλπω, czynię nadzieję (poet.), ἔλπομαι, spodziewam się, *Pf. II.* ἔολπα,
 spodziewam się, *Plpf.* ἐώλπειν,
 ΕΡΤΩ, czynię, *Pf. II.* ἔοργα, *Plpf.* ἐώργειν.

Uwaga 3. Następujące trzy Słowa mają *Augm. temporale i syllabicum*:

ὄραω, widzę, *Impf.* ἐώρων, *Pf.* ἐώρακα, ἐώραμαι,
 ἀνοίγω, otwieram, *Impf.* ἀνώγων, *Aor.* ἀνώξα itd.
 ἀλίσχομαι, capiō, *Aor.* ἐάλων(α) att. i ἤλων.

Dialekty.

a) U Doryjczyków augmentuje się *a* na *ā*, a *ai* niezmienia się wcale, np. ἄρον zam. ἤρον, αἶρεον zam. ἤρεον.

b) Poeeci nie-attycy opuszczają *Augm. temp. i syllab.* według potrzeby wiersza, np. ὄρατο, ἔλε.

c) W prozie iōńskiej, równie jak w języku epickim, opuszcza się *Augm. tempor.* często nawet w *Perf.* np. ἄμμαι, ἔργασμαι, οἴχημαι, co u Epików tylko ma miejsce w ἀνωγα i ἐρχαται od εἶργω, a w języku powszechnym tylko w οἶδα.

d) Słowa *digammowane* przybierają w ogóle u Homera *Augm. syllab.*, np. ἀνδάνω, podobam się, *Impf.* ἐάνδανον, *Aor.* ἔαδον; εἶδομαι, *videor*, εἰσιάμην, nawet w *Part.* εἰσιάμενος.

O Reduplikacyi czyli Powtórzeniu.

§. 84.

1. *Reduplikacya* jest powtórzenie pierwszej Spółgłoski Źródłostowu z Samogłoską *e*. Wyraża ona dokonanie czynności, i dla tego przydaje się Słowu w *Perfect.* np. λέ-λυκα, w *Fut. III.*, np. κε-χοσμήσομαι, będą przyozdobiony, i w *Plusquamperf.*, który to Czas, jako historyczny, przed Reduplikacyą dostaje jeszcze Augment *ε*, np. ἐ-βε-βουλεύκειν. Reduplikacya zostaje się we wszystkich Trybach i Imiesłowach.

2. Reduplikacya wtedy tylko ma miejsce, kiedy Źródłostów zaczyna się od pojedynczej Spółgłoski albo też od *muta cum liquida*, wyjątek stanowią Słowa poczynające się od *ρ*, *γν*, *βλ* (oprócz βέβλαμμαι od βλάπτω i βεβλασφήμηκα) i po większej części od *γλ*, które tylko pojedynczy Augment *ε* przybierają. Azatem:

λύω, rozwiązuję	<i>Prf.</i> λέ-λυκα	<i>Plpf.</i> ἐ-λε-λύκειν
θύω, ofiaruję	- τέ-θυκα (§. 21, C. 2)	- ἐ-τε-θύκειν
φυτεύω, szczepię	- πε-φύτευκα	- ἐ-πε-φυτεύκειν
χορεύω, tańczę	- κε-χόρευκα	- ἐ-κε-χορεύκειν
γράφω, piszę	- γέ-γραφα	- ἐ-γε-γράφειν
κλίνω, gnę	- κέ-κλιμαι	- ἐ-κε-κλίμην
κρίνω, sądzę	- κέ-κρικα	- ἐ-κε-κρίκειν
πνέω, dmucham	- πέ-πνευκα	- ἐ-πε-πνεύκειν
θλάω, łamię	- τέ-θλακα	- ἐ-τε-θλάκειν
ρίπτω, rzucam	- ῥήριφα	- ῥήριφειν

γνωρίζω, oznajmuję Prf. ἐ-γνώρισμαι Plrf. ἐ-γνωρίσμεν
 βλαστάνω, wypuszczam - ἐ-βλάστηκα - ἐ-βλαστήκειν
 διαγλύφω, wyrzynam - διέ-γλυμμαι - ἐξε-γλύμμεν.

Uwaga 1. Słowa: μιμνήσχω (Zrdłst. ΜΝΑΩ), przypominam, i χτάομαι, dostaje, przybierają Reduplikacyą, chociaż ich Źródłosłów zaczyna się od dwóch spółgłosek, które nie są *muta c. liquida*, np. Pf. μέ-μνημαι, κέ-κτημαι, Plrf. ἐ-με-μνήμην, ἐ-κε-κτήμην. Forma regularna ἐκτημαι jest iońska, czasem attycka.

3. Reduplikacya nie ma miéjsca, kiedy Źródłosłów zaczyna się od podwójnej spółgłoski albo od dwóch spółgłosek, które nie są *muta cum liquida*, np.

ζηλώω, ubiegam się Prf. ἐ-ζήλωκα Plrf. ἐ-ζηλώκειν
 ξηνώω, przyjmuję w gościnę - ἐ-ξένωκα - ἐ-ξενώκειν
 φάλλω, śpięwam - ἐ-φαλκα - ἐ-φάλκειν
 σπείρω, siewę - ἐ-σπαρκα - ἐ-σπάρκειν
 κτίζω, zakładam - ἐ-κτίσμαι - ἐ-κτίσμεν
 πύσσω, składam - ἐ-πύσμαι - ἐ-πύσμεν

4. Pięć Słów poczynających się od głoski Πτυπνής nie mają Reduplikacyi, tylko przybierają Augment *ei*, jako to:

λαμβάνω, biorę Prf. (εἶληφα Plrf. (εἶληφειν
 {εἶλημμαι {εἶλημμεν
 λαγχάνω, dostaję losem - εἶληγα (εἶληγμένος) - εἶληγειν
 λέγω, zbieram - (εἶλοχα - (εἶλογειν
 {εἶλεγμαi {εἶλεγμαi
 ῥΕΩ, rzekę - εἶρηκα (εἶρηται) - εἶρηκειν
 μεῖρομαι, dostaję losem - εἶμαρται (ze Spir. asp.), jest
 przeznaczone.

Uwaga 2. U att. poetów znajduje się czasem regularna Reduplikacya, np. λελήμεθα, ξυλλελεγμένος. — Διαλέγομαι Pf. διείλεγμαi, chociaż pojedyncze λέγω w znaczeniu: mówić zawsze ma Reduplikacyą regularną: λέλεγμαι, dictus sum.

Dialekty.

a) Mamy u Homera przykład Reduplikacyi głoski ρ: ῥερωπόμενος od ῥυπόω, walam. Przeciwnie są ep. i poet. formy mające Augment na wzór słów zaczynających się od ρ, jako: ἔμμορα od μεῖρομαι i ἔσσωμαι od σέωω.

b) W języku epickim często nawet Aor. II. Act. i Med. przyjmuje Reduplikacyą, która przez wszystkie Tryby zostaje; rzadko kiedy przybiera Indicat. jeszcze Augment ε. Azatem: χάμνω, trudzę się, Conj. Aor. κεχάμω; κέλομαι, zachęcam, ἐκεχλόμην; κλώω, słucham, Imperat. κέλῳθι, κέλῳτες; λαγχάνω, dostępuję czego, λέλαχον; λαμβάνω, biorę, λελαβέσθαι; λανθάνω, lateo, λέλαθον; πετῳω, przekonuywam, πέπιθον, -όμην; τέρω, rozweselam, τεταρόμην; τυγχάνω, dostaję, τετυχεῖν, -έσθαι; ΦΕΝΩ, zabijam, ἐπέφρον, πέφρον; φράζω, mówię, πέφραδον, ἐπέφραδον.

O Reduplikacyi Attyckiej.

§. 85.

Wiele Słów zaczynających się od samogłosek *a, ε, o*, powtarza w Perfect. i Plusquamperf. przed Augment. tempor. pierwsze dwie głoski Źródłosłowu, a ta Augmentacya nazywa

się Reduplikacyą Attycką. Słowa przybierające tę Reduplikacyą w języku Attyckim są następujące:

a) Słowa, których druga zgłoska Źródłosłowowa z natury jest krótka:

ἀλέω, <i>ō</i> , mełe,	ἐμέω, <i>ō</i> , pluje,
(ἀλ-ήλεχα) ἀλ-ήλεσμαι	ἐμ-ήμεχα ἐμ-ήμεσμαι
(ἀλ-ηλέχειν) ἀλ-ηλέσμην	ἐμ-ημέχειν ἐμ-ημέσμην
ἀρόω, <i>ō</i> , orze,	ἐλάω (ἐλαύνω), pędzę,
(ἀρ-ήροχα) ἀρ-ήρομαι	ἐλ-ήλαχα ἐλ-ήλαμαι
(ἀρ-ηρόχειν) ἀρ-ηρόμην	ἐλ-ηλάχειν ἐλ-ηλάμην
ἐλέγχω, przekonuję,	ὀρύττω, kopię,
(ἐλ-ήλεγχα) ἐλ-ήλεγμαι	ὀρ-ώρυχα ὀρ-ώρυγμαι
(ἐλ-ηλέγγειν) ἐλ-ηλέγγμην	ὀρ-ωρύχειν ὀρ-ωρύγγμην

Podobnież: ἐλίσσω, kreczę, ὄζω, pachnę, ἴκκιλα innych nieforemnych, jako: ὄλλομαι, niszczyć, ὄμνυμι, przysięgam, ἐσθίω, jem itd.

b) Słowa, które w drugiej zgłosce Źródłosłowu mają samogłoskę z natury długą, i też skracają po przyjęciu Reduplikacyi (wyjąwszy Słowo ἐρείδω), jako:

ἀλείφω, namaszczam,	ἀκούω, słyszę,
ἀλ-ήλιφα ἀλ-ήλιμμαι	ἀκ-ήχοα ἤκουσμαι
ἀλ-ηλίφειν ἀλ-ηλίμμην	ἤκ-ηκ-όειν ἤκούσμην
ἀγείρω, zbieram,	ἐγείρω, budzę,
ἀγ-ήγερχα ἀγ-ήγερμαι	(ἐγ-ήγερχα) ἐγ-ήγερμαι
ἀγ-ηγέροχειν ἀγ-ηγέρομην	(ἐγ-ηγέροχειν) ἐγ-ηγέρομην
ΕΛΕΥΘΩ, ἔρχομαι, przychodzę	ἐρείδω, opieram,
ἐλ-ήλυθα	ἐρ-ήρειχα ἐρ-ήρεισμαι
ἐλ-ηλύθειν	ἐρ-ηρείκειν ἐρ-ηρείσμην.

Uwaga. Plusquamperf. z attycką Reduplikacyą rzadko tylko przyjmuje nowy Augment, jak np. ἤκ-ηκόειν.

Dialekty. W dialektach są jeszcze inne *Perfecta* i *Plqmpfecta* z Reduplikacyą Attycką, np. αἰρέω, biore, i oń. ἀρ-αίρηχα, ἀρ-αίρημαι; — ἀλάσομαι, błąkam się, ep. Perf. ze znaczeniem Praes. ἀλ-άλημαι; — ἀραρίσχω (ΑΡΩ), wkładam, poet. ἀρ-άρα, przylegam, i oń. ἄρ-ηρα; ἀναχίζω (ΑΧΩ), zasmucam, ep. i i oń. ἀκ-ήχημαι, ἀκ-άχημαι; — φέρω (ΕΝΕΚΩ), niosę, i oń. ἐν-ήνευμαι; — ἐρείπω, obalam, poet. ἐρ-ήριφα; ep. ἐρ-έριπτο; — ἐρίζω, klóczę się, ep. ἐρ-ήρισμα.

O Reduplikacyi Attyckiej w Aoriscie II.

§. 86.

1. W języku epickim niektóre Słowa Reduplikacyą Attycką także w Aor. II., z tą różnicą, że samogłoska Reduplikacyi przyjmuje jeszcze w *Indicativie Augment. temporale*, samogłoska zaś Źródłosłowowa niezmienną zostaje. Zabytek takowej Reduplikacyi widać jeszcze w języku attyckim w dwóch *Aoristach*, t. j.

ἀγω, prowadzę, Aor. II. ἤγ-αγον, Inf. ἀγ-αγεῖν

φέρω, niosę (ΕΓΚΩ), Aor. II. ἤν-εγον, Inf. ἐν-εγεῖν.

Epickie *Aoristy* są: ἀλέξω, odbraniam, ἤλ-αλχον, ἀλ-αλκείν, ἀλ-αλκῶν; — ἐνίπτω, łaję, ἐν-ένιπον; — ὀρνυμι, pobudzam, ὄρ-ορε.

2. W dwóch *Aoristach* Słów epickich zachodzi Reduplikacya w środku wyrazu, t. j. ἐνίπτω, ἤν-ίπαπεν(ι), i ἐρύχω, wstrzymuję, ἤρούαχον, Inf. ἐρουχάειν.

O Augmencie w Słowach złożonych.

§. 87.

1. Słowa złożone z Przyimkami przyjmują Augment pomiędzy Przyimkiem a Słowem. Przyimki zakończone na samogłoskę wyrzucają ją wtedy (§. 15. 3. a.), wyjąwszy *περί* i *πρό*; *πρό* zlewa się często z Augmentem przez *Krasis* (§. 11.) w *προδ*, a *έν* i *σύν* dostają napowrót swoje assimilowane, albo odrzucone, albo zmienione *ν*.

ἀπο-βάλλω	ἀπ-έβαλλον	ἀπο-βέβληκα	ἀπ-εβεβλήκειν
περι-βάλλω	περι-έβαλλον	περι-βέβληκα	περι-εβεβλήκειν
προ-βάλλω	προ-έβαλλον	προ-βέβληκα	προ-εβεβλήκειν
προ-βάλλω	προῦβαλλον	προ-βέβληκα	προῦβεβλήκειν
ἐμ-βάλλω	ἐν-έβαλλον	ἐμ-βέβληκα	ἐν-εβεβλήκειν
ἐγ-γίγνομαι	ἐν-εγίγνομην	ἐγ-γέγονα	ἐν-εγεγόνειν
συ-σχευάζω	συν-εσχευάζουν	συν-εσχευάκα	συν-εσχευάκειν
συρ-ρίπτω	συν-έρριπτον	συν-έρριφα	συν-ερρίφειν
συλ-λέγω	συν-έλεγον	συν-είλοχα	συν-ειλόχειν

2. Słowa złożone z *εδ* i *δυσ* przyjmują Augment a) na początku, kiedy Źródłosłów pojedynczego Słowa zaczyna się od spółgłoski albo od samogłoski nieprzyjmującej *Augment. tempor.*, w którym to razie jednak złożone z *εδ* zwykle Augment całkiem opuszczają; b) w środku, kiedy Źródłosłów pojedynczego Słowa zaczyna się od samogłoski przyjmującej *Augment. tempor.*, np.

εδ-δοξιμέω, jestem po- *ηδ-δοξίμουν* *ηδ-δοξίμηκα* *ηδ-δοξιμή-*
ważany, κειν

εδ-ωχέομαι, biesiaduję, *εδ-ωχούμην*

δυσ-τυχέω, jestem nie- *εδ-δυστύχουν* *δε-δυστύχηκα* *εδ-δε-δυστυ-*
szczęśliwy, χήκειν

δυσ-ωπέω, zawstydzam *εδ-δυσώπουν*; ale:

εδ-εργετέω, czynię do- *εδ-ηργέτουν* *εδ-ηργέτηκα*

brze,

δυσ-αρεστέω, jestem *δυσ-ηρέστουν* *δυσ-ηρέστηκα*
niechętny,

Uwaga 1. Nawet wtenczas, kiedy Źródłosłów zaczyna się od Samogłoski przyjmującej *Augm. temp.*, opuszcza się Augment w wielu Słowach złożonych z *εδ*, i dla tego *εδεργετέω*, zwykle *Aor. εδεργέτησα*.

3. Wszystkie inne Słowa złożone przybierają Augment na początku, np.

μυθολογέω, opowiadam, *ἐμυθολόγουν* *μεμυθολόγηκα*
οἰκοδομέω, buduję, *ᾠκοδόμουν* *ᾠκοδόμηκα*.

Uwagi.

1. Następujące Słowa złożone z Przyimkami przyjmują Augment w dwóch miejscach: w Źródłosłowie i w Przyimku:

ἀμπέχομαι, mam na sobie, *ἡμπεχόμην*, *Aor II. ἡμπεσχόμην* i *ἡμπεσχόμην*
ἀμφιγινώσκω, wacham się, *ἡμφεγνόουν* i *ἡμφεγνόουν*,

ἀνέχομαι, znoszę, ἠνεχόμεν Aor. II. ἠνεσχόμεν
 ἀνορθώω, podnoszę, ἠνώρθουν Pf. ἠνώρθωκα Aor. ἠνώρθωσα
 ἀνοχλέω, obciążam, ἠνώχλουν — ἠνώχληκα — ἠνώχλησα
 παροινέω, jestem pijany, ἐπαρώνουν — πεπαρώνηκα — ἐπαρώνησα.

Podobna zachodzi Augmentacja w trzech Słowach nie złożonych z Przyimkami, tylko pochodzących od innych złożonych wyrazów, jako to:

διδάσκω (od διάντα, życie), żywię, Impf. ἐδιδήτων i διήτων, Pf. δεδιδήτηκα
 διακονέω (od διάκονος, sługa), służę, Impf. ἐδιηκόνουν i διηκόνουν,
 Pf. δεδιηκόνηκα

ἀμφισβητέω (od ἈΜΦΙΣΒΗΤΗΣ), spieram się, Impf. ἠμφεσβήτων
 i ἠμφισβήτων.

2. Niektóre Słowa są wprowadzicie złożone z Przyimkami, przyjmują jednak Augment przed Przyimkiem. W niektórych z nich niestałe jest miejsce Augmentu.

ἀμφιγυνέω, wacham się, Impf. ἠμφιγυνούουν albo ἠμφεγνούουν
 ἀμφιεννυμι, odziewam, Aor. ἠμφίεσα, Pf. ἠμφίεσμαι
 ἐπίσταμαι, wiem, Impf. ἠπιστάμη
 ἀφίημι, puszczam, — ἀφίουν i ἠφίουν albo ἠφίειν
 καθίζω, siedzę, — ἐκάθιζον (at. καθίξω) Pf. κεκάθικα
 καθέζομαι, siadam, — ἐκαθεζόμεν i καθεζόμεν
 κάθημαι, siedzę, — ἐκαθήμην i καθήμην
 καθεύδω, śpię, — ἐκάθευδον, rzadko καθεύδον.

3. Przeciwnie następujące, których *Simplicia* albo całkiem zagięły, jak np. od Słów ἀπολαύω i ἀποδιδράσκω, albo też tylko u poetów i w dialektach były używane, przyjmują Augment w środku, i stosują się przeto do powszechnego pravidła:

ἀφικνέομαι, przybywam, Impf. ἀφικνούμη, Pf. ἀφίγμαι
 ἐξείτάζω, doświadczam, — ἐξήταζον
 ἀποδιδράσκω, uciekam, — ἀπεδίδρασκον
 ἀπαντάω, idę naprzeciwko — ἀπήντων Aor. ἀπήντησα
 ἀπολαύω, używam, — ἀπέλαυον i ἀπήλαυον, Pf. ἀπολέ-
 λαινα, Aor. ἀπέλαυσα czasem ἀπήλαυσα.

4. Słowa, które nie powstały przez złożenie z Przyimkami, tylko pochodzą od innego już złożonego wyrazu, przyjmują Augment na początku przed Przyimkiem, np.

ἐναντιοῦμαι, sprzeciwiam się (od ἐναντίος), Impf. ἠναντιούμη
 ἀντιδικέω, processuję, (od ἀντιδικός), — ἠντιδίκουν
 ἐμπεδώω, umacniam, (od ἔμπεδος), — ἠμπεδέουν.

Jednakże wiele jest Słów takich, które oczywiście pochodnemi są tylko od innych wyrazów złożonych, a Augment przybierają w środku, jak gdyby same dopiero złożone były z Przyimkami. Tak παρανομέω, postępuje nieprawnie, παρηνόμουν i παρενόμουν, παρηνόμησα, Pf. παρανένομηκα, chociaż nie jest złożone z παρά i νόμω albo νομέω, bo takich Słów niema, tylko pochodzi od παράνομος; podobnie ἐγγχειρέω (z ἐν i χεῖρ) dokładam ręki; ἐπιθυμέω, żądam (od ἐπιθυμία); κατηγορέω, oskarżam (od κατηγορός); προθύμωμαι, skłaniam się (od πρόθυμος).

○ Zakończeniach.

§. 88.

Ponieważ przez Zakończenia wyraża się stosunek Czasu, Trybu i Osoby, przeto w każdym zakończeniu mieszczą się te trzy cechy: Cecha Czasowa, Samogłoska Trybowa i Zakończenie Osobowe, np. παιδέυ-

σ-ο-μαι. Podług trzech gatunków Słowa rozróżniamy Zakończenia *Activi*, *Medii* i *Passivi*.

A. Cechy i zakończenia Czasowe.

1. Cechą Czasową nazywa się ta spółgłoska, która stoi bezpośrednio po Źródłosłowie, i jest charakterystycznym znamieniem Czasu. Tylko *Tempora Ima* mają Cechę Czasową. I tak:

Cechą Czasową *Perf. I.* i *Plpf. I. Act.* jest *χ*, albo *Spiritus asper*, np. *πε-παιδεύ-χα* *τέ-τριψ-α* (zam. *τέ-τριψ-ά*)
ἐ-πε-παιδεύ-χειν *ἐ-τε-τρίψ-ειν*;

Cechą *Fut. i Aor. I. Act. i Med.*, i *Fut. III.* jest *σ*, np.

παιδεύ-σ-ω *παιδεύ-σ-ομαι*
ἐ-παιδεύ-σαι *ἐ-παιδεύ-σά-μην*;

Cechą *Aor. I. Pas.* jest *θ*, a *Fut. I. Pas.* ma oprócz Cechy Czasowej *σ* także jeszcze zakończenie *Aor. I. Pas.* *θη*, azatem *θησ*, np. *ἐ-παιδεύ-θη-ν* *παιδεύ-θήσ-ομαι*.

2. Cecha Czasowa wraz z następującem po niej zakończeniem nazywa się Zakończeniem Czasowem. Tak np. we formie: *παιδεύσω* jest *σ* Cechą *Futuri*, a zgłoska *σω* Zakończeniem *Futuri*.

Wykaz Zakończeń Czasowych w Osobie Iszėj Indikatiwu.

	<i>Activum.</i>	<i>Medium.</i>	<i>Passivum.</i>
<i>Praes.</i>	<i>ω</i>		<i>ομαι</i>
<i>Impf.</i>	<i>ον</i>		<i>όμεν</i>
<i>Perf. I.</i>	<i>χα(ά)</i> . . .		<i>μαι</i>
<i>Perf. II.</i>	<i>α</i>		nie masz
<i>Plpf. I.</i>	<i>κειν(είν)</i> . .		<i>μην</i>
<i>Plpf. II.</i>	<i>ειν</i>		nie masz
<i>Aor. I.</i>	<i>σα(α)</i> . . .	<i>σάμην(άμην)</i>	<i>θην</i>
<i>Aor. II.</i>	<i>ον</i>	<i>όμεν</i>	<i>ην</i>
<i>Fut. I.</i>	<i>σω(ῶ)</i> . . .	<i>σομαι(οῦμαι)</i>	<i>θήσομαι</i>
<i>Fut. II.</i>	nie masz . .	nie masz	<i>ήσομαι</i>
<i>Fut. III. (exactum)</i>	nie masz		<i>σομαι</i>

Uwaga. Nie masz prawie Słowa, od któregoby się wszystkie Czasy formować daly. Stósownie do podziału Słów na *Verba pura*, *muta* i *liquida* uważać można za prawidło, że:

a) *Verba pura* formują tylko *Tempora prima*;

b) *Verba muta* i *liquida* mają wprawdzie tak *Tempora prima*, jako *secunda*, ale od żadnego z nich nie masz wszystkich Czasów w używaniu. *Fut. III.*, którego wiele Słów wcale nie formuje, nie dostaje całkiem Słowom Płynnym.

B. Zakończenia Osobowe i Samogłoski Trybowe.

Zakończenia Osobowe zmieniają się dla oznaczenia Osób i Liczb, a Samogłoski Trybowe zmieniają się dla rozróżnienia Trybów, np.

1. Os. Sing. Ind. Praes.	M. βουλευέ-ο-μαι	Conj. βουλευέ-ω-μαι
3. Os. Sing. Ind. Fut.	- βουλευέ-σ-ε-ται	Opt. βουλευέ-σ-οι-το
1. Os. Plur. Ind. Praes.	- βουλευ-ό-μεθα	Conj. βουλευ-ώ-μεθα
2. Os. Plur. Ind. Praes.	- βουλευέ-ε-σθε	Conj. βουλευέ-η-σθε
1. Os. Sing. Ind. Aor. I.	- έβουλευ-σ-ά-μην	Conj. βουλευέ-σ-ω-μαι
3. Os. Sing. Ind. Aor. I.	- έβουλευέ-σ-α-το	Opt. βουλευέ-σ-αι-το

D Zakończeniach Osobowych w szczególności.

§. 89.

1. Zakończenia Osobowe łączą się bezpośrednio ze Samogłoską Trybową, a to często tak ściśle, że ich na osobne części rozdzielić nie można, np. βουλευέ-σ-αι-ς zam. βουλευέ-σ-αι-ς; βουλευέ-σ-ης zam. βουλευέ-σ-η-ις.

2. Ważna tu jest różnica Czasów Głównych i Historycznych: bo Czasy Główne, t. j. *Praesens*, *Perfectum* i *Futurum*, formują Osobę drugą i trzecią *Dualis* wspólnie na *ον*, np. βουλευέ-ε-τον i βουλευέ-ε-τον; βουλευέ-ε-σθον i βουλευέ-ε-σθον; Czasy zaś Historyczne kończą Osobę drugą *Dualis* na *ον*, a trzecią na *ην*, np. έβουλευέ-ε-τον i έβουλευ-έ-την; έβουλευέ-ε-σθον i έβουλευ-έ-σθην.

3. Czasy Główne kończą także Osobę trzecią *Plur. Act.* na *σι*, *σιν* (powstałe z *ντι*, *νσι*), a w *Med.* na *νται*; Czasy zaś Historyczne w *Activ.* na *ν*, a w *Med.* na *ντο*, np.

βουλευέ-ο-νσι = βουλευέ-ουσι	έβούλευ-ο-ν
βουλευέ-ο-νται	έβουλευέ-ο-ντο.

4. Wreszcie kończą się Czasy Główne w *Sing. Med.* na:

μαι, σαι, ται,

a Czasy Historyczne na: μην, σο, το, np.

βουλευέ-ο-μαι	έβουλευ-ό-μην
βουλευέ-ε-σαι = βουλευέ-η	έβουλευέ-ε-σο = έβουλευέ-ου
βουλευέ-ε-ται	έβουλευέ-ε-το.

5. Zakończenia Osobowe *Conjunctiwu* Czasów Głównych odpowiadają Zakończeniom *Indicatiwu* Czasów Głównych, a Zakończenia Osobowe *Optatiwu* czyli *Conjunctiwu* Czasów Historycznych odpowiadają Zakończeniom *Indicatiwu* Czasów Historycznych, np.

2. i 3. Dual. Ind. Pr.	βουλεύε-τον βουλεύε-σθον	Conj.	βουλεύη-τον βουλεύη-σθον
3. Plur.	- - βουλεύου-σι(ν) βουλεύο-νται	-	βουλεύω-σι(ν) βουλεύω-νται
1. Sing.	- - βουλεύο-μαι	-	βουλεύω-μαι
2. -	- - βουλεύ-η	-	βουλεύ-η
3. -	- - βουλεύε-ται	-	βουλευη-ται
2. i 3. Dual. Impf.	ἐβουλεύε-τον, ἐ-την,	Opt.	βουλεύοι-τον, οί-την
	ἐβουλεύε-σθον, ἐ-σθην	-	βουλεύοι-σθον οί-σθην
3. Plur. Impf.	ἐβούλευο-ν ἐβουλεύο-ντο	Opt.	βουλεύοι-εν βουλεύοι-ντο
1. Sing.	- ἐβουλεύό-μην ἐβουλεύε-σο=ἐβουλεύ-ου ἐβουλεύε-το	-	βουλευοί-μην βουλεύοι-σο βουλεύοι-το.

Wykaz Zakończeń Osobowych w Słowach na ω.

I. Activum.		II. Medium.	
A. Ind. i Conj. Czasów Głównych.	B. Ind. i Opt. Czasów Historyczn.	A. Ind. i Conj. Czasów Głównych.	B. Ind. i Opt. Czasów Historyczn.
Sing. 1.	ν	μαι	μην
2.	ς (σθα)	σαι	σο, ο
3.	—	ται	το
Dual. 1.	—	(μεσθον) μεθον	(μεσθον) μεθον
2.	τον	σθον	σθον
3.	τον	σθον	σθην
Plur. 1.	μεν	(μεσθα) μεθα	(μεσθα) μεθα
2.	τε	σθε	σθε
3.	(ντι) σι, σιν	νται (αται)	ντο (ατο)
C. Imperativus.		C. Imperativus.	
Sing. 2.	3. τω	Sing. 2.	(σο), ο 3. σθω
Dual. 2.	τον 3. των	Dual. 2.	σθον 3. σθων
Plur. 2.	τε 3. τωσαν	Plur. 2.	σθε 3. σθωσαν, σθων
D. Infinitivus.		D. Infinitivus.	
ν Praes. Fut. i Aor. II. ναι Perf. Act. i Aor. I. i II. Pass. αι Aor. I.		σθαι	
E. Participium.		E. Participium.	
Zakończenie Źródłowe ντ, wyjąwszy Perf. z zakończ. Źródł. οτ.		μενος, μένη, μενον μένος, μένη, μένον Perf.	

Uwagi nad Zakończeniami Osobowemi.

§. 90.

I. Activum.

A. Indicat. i Coniunct. Czasów Głównych.

1. Pierwiastkowem zakończeniem Osoby I. Sing. jest $\mu\iota$, ale zakończenie to odpadło w Konjugacyi na ω .

2. Zakończenie Osoby II. Sing. ς powstało z pierwiastkowego $\sigma\iota$, a zakończenie $\sigma\theta\alpha$ pozostało się tylko w następujących formach:

$\omicron\lambda\sigma\theta\alpha$, *nosti*, od $\omicron\lambda\delta\alpha$, tudzież w czterech Czasach historycznych: $\eta\delta\epsilon\iota\sigma\theta\alpha$ i $\eta\delta\eta\sigma\theta\alpha$ *Plpf.* od $\omicron\lambda\delta\alpha$; $\xi\phi\eta\sigma\theta\alpha$ *Impf.* od $\phi\eta\mu\acute{\iota}$, mówię; $\eta\sigma\theta\alpha$ *Impf.* od $\epsilon\iota\mu\acute{\iota}$, jestem; $\eta\epsilon\iota\sigma\theta\alpha$ - - $\epsilon\iota\mu\acute{\iota}$, idę.

3. Zakończenie Osoby III. Sing. było właściwie $\tau\iota$, ale zagięło całkiem w Słowach na ω .

4. Osoba I. *Dual.* nie ma w *Activ.* osobnego zakończenia, tylko Osoba I. *Plur.* jest jój wspólna.

5. Zakończenie Osoby I. *Plur.* $\mu\epsilon\varsigma$ zamieniło się na $\mu\epsilon\nu$.

6. Zakończenie Osoby III. *Plur.* $\nu\tau\iota$ przeszło w $\nu\sigma\iota$, a podług §. 21. E. 5. w $\sigma\iota$, $\sigma\upsilon\nu$, ale w miejsce wyrzuconego ν przedłużyła się samogłoska poprzedzająca, np. $\tau\acute{\upsilon}\pi\tau\omicron\nu\tau\iota$ = $\tau\acute{\upsilon}\pi\tau\omicron\nu\sigma\iota$ = $\tau\acute{\upsilon}\pi\tau\omicron\nu\sigma\iota$.

B. Indicat. i Optat. Czasów Historycznych.

1. Osoba I. *Sing.* kończy się na ν , którego jednak nie ma *Aor. I.* W *Plpf.* zamieniło się w dial. i oñ. na α , a długa samogłoska Trybowa $\epsilon\iota$ na ϵ , np. $\epsilon\tau\epsilon\tau\acute{\upsilon}\phi\epsilon\alpha$ zam. $\epsilon\tau\epsilon\tau\acute{\upsilon}\phi\epsilon\iota\nu$. Zakończenie to $\epsilon\alpha$ powszechnem jest w *starym Attycyzmie*, ale ściągnięte w η , np. $\epsilon\pi\epsilon\pi\alpha\iota\delta\epsilon\upsilon\chi\text{-}\eta$ zam. $\text{-}\chi\text{-}\epsilon\iota\nu$.

2. Zakończenie Osoby III. *Plur.* $\sigma\alpha\nu$ ma miejsce w Słowach na ω tylko w *Plpf.*

3. Osoba I. *Sing. Opt.* w Słowach na ω kończy się na $\mu\iota$, np. $\pi\alpha\iota\delta\epsilon\upsilon\text{-}\omicron\iota\text{-}\mu\iota$, $\pi\alpha\iota\delta\epsilon\upsilon\sigma\text{-}\alpha\iota\text{-}\mu\iota$; w *Aor. I.* i *II. Pass.* na $\eta\nu$ (według analogii Słów na $\mu\iota$). To η zostaje we wszystkich Osobach wszystkich liczb, wyrzucić się jednak może w *Dual.* i *Plur.*, a wtedy $\epsilon\acute{\iota}\eta\mu\epsilon\nu$ = $\epsilon\acute{\iota}\eta\mu\epsilon\nu$, $\epsilon\acute{\iota}\eta\tau\epsilon$ = $\epsilon\acute{\iota}\tau\epsilon$, $\epsilon\acute{\iota}\eta\sigma\alpha\nu$ = $\epsilon\acute{\iota}\epsilon\nu$. Osoba III. *Plur. Aor. Pass.* ma zawsze zakończenie skrócone $\epsilon\acute{\iota}\epsilon\nu$.

4. Zakończenie to *Optatiwu*: $\eta\nu$, $\eta\varsigma$, η itd. przybierają Słowa na ω pod nazwiskiem attyckiego *Optatiwu* w następujących razach:

- w *Impf.* Słów ściąganych, np. $\phi\iota\lambda\omicron\tau\eta\nu$;
- we wszystkich *Futurach* na $\tilde{\omega}$, np. $\acute{\alpha}\gamma\gamma\epsilon\lambda\omicron\tau\eta\nu$, $\phi\alpha\nu\omicron\tau\eta\nu$, $\epsilon\acute{\rho}\omicron\iota\eta$, od *Futur.* $\acute{\alpha}\gamma\gamma\epsilon\lambda\tilde{\omega}$, $\phi\alpha\nu\tilde{\omega}$, $\epsilon\acute{\rho}\tilde{\omega}$;
- w *Plusquamperf.* np. $\epsilon\kappa\pi\epsilon\phi\epsilon\nu\gamma\omicron\tau\eta\nu$, $\pi\rho\omicron\epsilon\lambda\eta\lambda\nu\delta\omicron\tau\eta\nu$;
- w *Aor. II.* $\sigma\chi\omicron\tau\eta\nu$ zawsze ($\xi\sigma\chi\omicron\nu$ od $\xi\chi\omega$).

5. Z eolskiego Zakończenia *Optatiwu Aor. I. Act.* $\epsilon\iota\alpha$ zam. $\alpha\iota\mu$ upowszechniły się następujące zakończenia Osobowe w wszystkich dialektach, a u Attyków zwyczajniejsze są jeszcze, aniżeli regularne:

II. Osoba S.	$\epsilon\iota\alpha\varsigma$	zam.	$\alpha\iota\varsigma$,	np.	$\pi\alpha\iota\delta\epsilon\upsilon\sigma\text{-}\epsilon\iota\alpha\varsigma$	zam.	$\text{-}\sigma\text{-}\alpha\iota\varsigma$		
III.	-	-	$\epsilon\iota\epsilon(\nu)$	-	$\alpha\iota$,	-	$\pi\alpha\iota\delta\epsilon\upsilon\sigma\text{-}\epsilon\iota\epsilon(\nu)$	-	$\text{-}\sigma\text{-}\alpha\iota$
III.	-	Pl.	$\epsilon\iota\alpha\nu$	-	$\alpha\iota\epsilon\nu$,	-	$\pi\alpha\iota\delta\epsilon\upsilon\sigma\text{-}\epsilon\iota\alpha\nu$	-	$\text{-}\sigma\text{-}\alpha\iota\epsilon\nu$.

C. Imperativus.

Pierwiastkowe zakończenie *θι* odpadło całkiem w Słowach na *ω*, wyjąwszy w obudwóch Aoristach biernych, które należą do Konjugacyi na *μι*. Słowa na *ω* mają tylko w Aor. I. osobną formę, t. j. *ν*, a w połączeniu z samogłoską Trybową: *ον*, np. *παίδευσ-ο-ν*; wszystkie inne Czasy mają tylko samogłoskę Trybową.

II. Medium.

1. Zakończenia *σαι* i *σο* wyrzucają *σ*, ilekroć bezpośrednio przed niemi stoi Samogłoska Trybowa, i łączą się wtedy z tą samogł. Trybową (wyjąwszy w *Optat.*), np.

<i>βουλεύ-ε-σαι</i>	<i>βουλεύ-ε-αι</i> = <i>βουλεύ-η</i>
<i>βουλεύ-η-σαι</i>	<i>βουλεύ-η-αι</i> = <i>βουλεύ-η</i>
<i>βουλεύ-οι-σο</i>	<i>βουλεύ-οι-ο</i>
<i>ἐβουλεύ-ε-σο</i>	<i>ἐβουλεύ-ε-ο</i> = <i>ἐβουλεύ-ου</i>
<i>ἐβουλεύσ-α-σο</i>	<i>ἐβουλεύσ-α-ο</i> = <i>ἐβουλεύσ-ω</i> .

Zakończenia *σαι* i *σο* pozostają się niezmienione w *Perf.* i *Plpf.*, ponieważ dodają się bezpośrednio do Zródłostowu, np. *βεβούλευσαι*, *ἐβεβούλευσο*.

2. Starsi Attycy (jako Thucyd., Aristoph. i także Platon) używają zamiast (*εαι*) *η* przytartej formy *ει*, i rozróżniają tym sposobem *Indicat.* od *Conjunctiwu*. Trzy Słowa przybierają wyjącznie prawie to zakończenie, t. j.

<i>βούλομαι</i> , chcę,	<i>βούλει</i> (ale <i>Conj.</i> <i>βούλη</i>)
<i>οἶομαι</i> , mniemam,	<i>οἶει</i> (<i>Conj.</i> <i>οἶη</i>)
<i>ὄψομαι</i> , będę widział,	<i>ὄψει</i> .

Forma ta napotyka się także często we *Futurach circumflexo-*wanych, np. *ὀλεῖ*, *βαδίζει*, a w tychże *Futurach* Słów na *εω* zdaje się że forma ta wyłącznie była używana, np. *τελοῦμαι*, *τελεῖ* (nie *τελεῆ*).

3. Zakończenie *Imperatiwu*: *ο* powstało z *σο*; *Aor. I. Med.* przybiera samo *ι*, np. *βούλευσα-ι*. Skrócona forma Osoby III. *Pl. σθων* i *σθωσαν* właściwa jest mianowicie dialektowi Attyckiemu, i dla tego się też nazywa Attycką. Nie różni się wcale od Osoby III. *Dual.*, np. *βουλεύεσθων*.

O Samogłoskach Trybowych w szczególności.

§. 91.

1. *Perf.* i *Plpf. Med.* i *Pass.* nie mają wcale Samogłosek Trybowych; obadwa zaś *Aoristy Pass.* stósują się do analogii Słów na *μι*, i dla tego dopiero tamże o nich się powie.

2. Co do *Indikatiwu* uważać należy: że powszechnem zakończeniem Osoby I. *Sing. Plpf.* w starszym Attycyzmie jest *η* (powstałe z *ιοῦ*, zakończenia *Plpf.* *εα*), np. *ἐπεπαιδεύκη*, i że w Osobie III. *Plur. Plpf.* skraca się Samogłoska Trybowa *Plpf.* *ει* na *ε*, która wraz z zakończeniem Osobowem daje *εσαν* zam. *εισαν*, np. *ἐβεβουλεύκ-ε-σαν*.

3. Samogłoska Trybowa *Conjunctiwu* Czasów Głównych różni się od Samogłoski Trybowej *Indicat.* tem tylko, że się

przedłuża, t. j. o na ω , ϵ i α na η , $\epsilon\iota$ na η , np. *Ind.* βουλεύ-ο-μεν, *Conj.* βουλεύ-ω-μεν; *Ind.* βουλεύ-ε-σθε, *Conj.* βουλεύ-η-σθε.

4. Samogłoską Trybową *Optatiwu* jest ι połączone z poprzedzającą Samogłoską Trybową Osoby I. *Sing. Ind.* Tylko *Plpf.* przybiera w *Optat.* Samogłoskę Trybową *Praesentis*. Azatem:

Ind. Praes. Fut. Aor. II. ο, *Opt. οι*, βουλεύ-ο-μεν βουλεύ-οι-μεν
- *Aor. I. Act. i Med.* α, - αι, ἐβουλεύσ-α-μεν βουλεύσ-αι-μεν.

Uwaga 1. *Conjunct. Perf.* i *Optat. Plpf.* rzadko się kiedy znajdują, i to tylko prawie w takich *Perfektach*, które przyjmują znaczenie *Praesentis*, np. πέποιθα, ufam, *Conj.* πεποιθῶ; ἐπεποιθεῖν, ufalem, *Opt.* πεποιθοῖην; τέθνηκα, nie żyję (umarłem), τεθνήκω; ἐτεθνήκειν, nie żyłem, τεθνήκοιμι. Zamiast *Conjunct.* i *Opt.* tych *Perfektów* i *Plpf.*, które mają właściwe swoje znaczenie, używają się *Conj.* i *Opt. Aoristu*, albo też opisują się zapomocą *Imiesłowu* i Słowa εἶναι, np. πεφιληχῶς ᾧ i εἶην, amaverim, amavissem.

Uwaga 2. *Perf.* i *Plpf. Med.* i *Pass.* nie mogą w ogóle formować *Conjunctiwu* i *Optat.* (z małemi wyjątkami), ponieważ przybierają zakończenia Osobowe do *Zródłosłowu* bez pośredniej samogłoski Trybowej; opisują więc *Conj.* i *Opt.* także za pomocą *Imiesłowu* i słowa εἶναι, np. πεπαιδευμένος ᾧ, εἶην, educatus sim, essem.

5. Osoba III. *Plur. Imperat.* skraca się zwykle u *Attyków*, a niekiedy także i w innych dialektach, w którym to razie ϵ przechodzi w ω . Dla tego forma ta skrócona nazywa się *Attycką*.

Praes. βουλευ-έ-τωσαν βουλευ-όντων
Perf. πεποιθ-έ-τωσαν πεποιθ-όντων
Aor. I. βουλευσ-ά-τωσαν βουλευσ-άντων.

Przez to skrócenie ma Osoba ta *Imperatiwu* we wszystkich Czasach *Activ.* (wyjąwszy *Perf.*) tę samą formę, co *Gen. Pl. Partic.* tegoż Czasu. Zakończenie *Aor. Pass.*: έντων, skrócone z ήτωσαν, podobne także do *Gen. Partic.* tegoż Czasu, znajduje się wprawdzie u *Attyków*, ale rzadko, np. πεμθέντων.

Uwaga 3. *Imperativ. Pf. Act.* rzadko się kiedy używa, i to tylko w *Perfektach* mających znaczenie *Praesentis*, jak np. ποετ. ἄνωγε.

6. Samogłoski Trybowe *Indicatiwu* przechodzą także do *Infinitiwu* i *Imiesłowu*: w ogóle odpowiada Samogłoska Trybowa *Infinitiwu* téjże Samogłosce *Indicatiwu* w Osobie III. *Sing.*, a Samogłoska Trybowa *Imiesłowu* odpowiada téjże samogłosce *Indicatiwu* w Osobie I. *Sing.*, np. βουλεύ-ει i βουλευ-ειν; βουλεύ-ω i βουλεύ-ω-ν.

Wykaz Samogłosek Trybowych.

Osoba.	Indicat.		Conjunct.		Optativ.	Imperat.	Infinitiv.	Participium.
	Praes. i Fut. Activi.	Impf. A. II. Act. i Med., Praes. i Fut. Med.	Act.	Med.				
S. 1.	ω	ο	ω	ω	οι	—	ει, ε	ω, ο
2.	ει	ε	η	η	οι	ε		
3.	ει	ε	η	η	οι	ε		
D. 1.	—	ο	—	ω	οι	—		
2.	ε	ε	η	η	οι	ε		
3.	ε	ε	η	η	οι	ε		
P. 1.	ο	ο	ω	ω	οι	—		
2.	ε	ε	η	η	οι	ε		
3.	ο	ο	ω	ω	οι	ε		

Osoba.	Indicativ.			Optativ.	Imper.	Infim.	Partic.
	Plusqpf.	Aor. I. Med.	Aor. I. Act. i Pf. Act.	Aor. I. Act. i Med.	Aor. I. Act. i Med.	Aor. I. Act. i Med.	Aor. I. Activi i Med., Perf. Act.
S. 1.	ει	ǎ	ǎ	αι	—	α	α
2.	ει	ǎ	ǎ	αι	ο α		
3.	ει	ǎ	ε	αι	α		
D. 1.	—	ǎ	—	αι	—		
2.	ει	ǎ	ǎ	αι	α		
3.	ει	ǎ	ǎ	αι	α		
P. 1.	ει	ǎ	ǎ	αι	—		
2.	ει	ǎ	ǎ	αι	α		
3.	ει, ε	ǎ	ǎ	αι	α		

Wzór Konjugacyi Słów na ω.

§. 92.

1. Odmiana Słów foremnych na ω najjaśniej się wykazuje w Słowie Czystem (*Verbum purum*), ponieważ wszystkie Zakończenia Czasowe w czystej widać postaci. A że *Verba pura* nie mają Czasów Drugich (*Tempora secunda*), przeto odmianę tychże Czasów wykażemy w dwóch Słowach Niemych (*muta*), i jednym Słowie płynnem (*liquidum*), t. j. *τρίβ-ω*, trę, *λείπ-ω*, Źródłost. *ΛΙΠΩ*, zostawiam, *φαίν-ω*, Źrdłst. *ΦΑΝΩ*, pokazuje.

Czasy.	Liczby i Osoby	Indicativus.	Conjunctivus.
<i>Praesens</i>	<i>Sing.</i> 1.	βουλεύ-ω radzę itd.	βουλεύ-ω aby
	2.	βουλεύ-εις	βουλεύ-ης [radz]
	3.	βουλεύ-ει	βουλεύ-η
	<i>Dual.</i> 2.	βουλεύ-ετον	βουλεύ-ητον
	3.	βουλεύ-ετον	βουλεύ-ητον
	<i>Plur.</i> 1.	βουλεύ-ομεν	βουλεύ-ωμεν
	2.	βουλεύ-ετε	βουλεύ-ητε
	3.	βουλεύ-ουσι(ν)	βουλεύ-ωσι(ν)
	<i>Imperfectum</i>	<i>Sing.</i> 1.	ἔ-βούλευ-ον radziłem
2.		ἔ-βούλευ-ες	
3.		ἔ-βούλευ-ε(ν)	
<i>Dual.</i> 2.		ἔ-βουλεύ-ετον	
3.		ἔ-βουλευ-έτην	
<i>Plur.</i> 1.		ἔ-βουλεύ-ομεν	
2.		ἔ-βουλεύ-ετε	
3.		ἔ-βούλευ-ον	
<i>Perfectum I.</i>		<i>Sing.</i> 1.	βε-βούλευ-χ-α uradziłem
	2.	βε-βούλευ-χ-ας	βε-βουλεύ-χ-ης [ura]
	3.	βε βούλευ-χ-ε(ν)	itd., jak Con-
	<i>Dual.</i> 2.	βε-βουλεύ-χ-ατον	junct. Praes. [dzi]
	3.	βε-βουλεύ-χ-ατον	
	<i>Plur.</i> 1.	βε-βουλεύ-χ-αμεν	
	2.	βε-βουλεύ-χ-ατε	
	3.	βε-βουλεύ-χ-ᾶσι(ν)	
	<i>Plusquamperf. I.</i>	<i>Sing.</i> 1.	ἔ-βε-βουλεύ-χ-ειν(κη) uradzi-
2.		ἔ-βε-βουλεύ-χ-εις [lem był]	
3.		ἔ-βε-βουλεύ-χ-ει	
<i>Dual.</i> 2.		ἔ-βε-βουλεύ-χ-ειτον	
3.		ἔ-βε-βουλευ-χ-είτην	
<i>Plur.</i> 1.		ἔ-βε-βουλεύ-χ-ειμεν	
2.		ἔ-βε-βουλεύ-χ-ειτε	
3.		ἔ-βε-βουλεύ-χ-εισαν (εσαν)	
<i>Perf. II.</i> <i>Plpf. II.</i>			πέ-φην-α pokazałem się, ἔ-πε-φῆν-ειν itd.
<i>Aoristus I.</i>	<i>Sing.</i> 1.	ἔ-βούλευ-σ-α radziłem	βουλεύ-σ-ω gdyby
	2.	ἔ-βούλευ-σ-ας	βουλεύ-σ-ης [radz]
	3.	ἔ-βούλευ-σ-ε(ν)	itd., jak Conj.
	<i>Dual.</i> 2.	ἔ-βουλεύ-σ-ατον	Praes.
	3.	ἔ-βουλευ-σ-άτην	
	<i>Plur.</i> 1.	ἔ-βουλεύ-σ-αμεν	
	2.	ἔ-βουλεύ-σ-ατε	
	3.	ἔ-βούλευ-σ-αν	
	<i>Aor. II.</i>		ἔ-λιπ-ον zostawiłem ἔ-λιπ-ες itd., jak <i>Impf.</i>
<i>Futu- rum</i>		βουλεύσ-ω będę radził itd., jak <i>Indic. Praes.</i>	niemasz.

Optativus.	Imperativus.	Infinitivus.	Participium.
	βούλευ-ε radz βουλευ-έτω βουλεύ-ετον βουλευ-έτων βουλεύ-ετε βουλευ-έτωσαν (—όντων)	βουλεύ-ειν radzić	βουλεύ-ων βουλεύ-ουσα βουλεύ-ον Gen. οντος ούσης radzacy, a, e
βουλεύ-οιμι radzil- βουλεύ-οις [hym itd. βουλεύ-οι βουλεύ-οιτον βουλευ-οίτην βουλεύ-οιμεν βουλεύ-οιτε βουλεύ-οιεν			
	(βε-βούλευ-χ-ε) itd., jak Imp. Praes.	βε-βουλευ- χ-έναι uradzić	βε-βουλευ-χ-ώς βε-βουλευ-χ-ύια βε-βουλευ-χ-ός Gen. χ-ότος uradziwszy
βε-βουλεύ-χ-οιμι ura- βε-βουλεύ-χ-οις [dzil- itd., [hym byl jak Opt. Imperf.			

Perfectum I.

Plusquamperfectum I.

βουλεύ-σ-αιμι bylhym radzil βουλεύ-σ-αις albo ειας βουλεύ-σ-αι albo ειε(ν βουλεύ-σ-αιτον βουλευ-σ-αίτην βουλεύ-σ-αιμεν βουλεύ-σ-αιτε βουλεύ-σ-αιεν al. ειαν	βούλευ-σ-ον βουλευ-σ-άτω βουλεύ-σ-ατον βουλευ-σ-άτων βουλεύ-σ-ατε βουλευ-σ-άτωσαν (—σάντων)	βουλεύ-σ-αι radzić	βουλεύ-σ-ας βουλεύ-σ-ασα βουλεύ-σ-αν Gen. αντος radziwszy
λιπ-οιμι itd., jak Opt. Imperfecti. βουλεύ-σ-οιμι radzil- itd., jak Opt. Impf. [hym	λιπ-ε itd., jak Imper. Praes.	λιπ-ειν βουλεύ- σ-ειν	λιπ-ών, οὔσα, ὄν Gen. ὄντος βουλεύ-σ-ων itd., jak Praes.

Czasy.	Lic. i Os.	Indicativus.	Conjunctivus.
<i>Praesens</i>	<i>Sing.</i> 1.	βουλεύ-ομαι	βουλεύ-ωμαι abym
	2.	βουλεύ-η att. —λεύ-ει	βουλεύ-η [się na
	3.	βουλεύ-εται	βουλεύ-ηται [radzi
	<i>Dual.</i> 1.	βουλευ-όμεθον	βουλευ-ώμεθον
	2.	βουλεύ-εσθον	βουλεύ-ησθον
	3.	βουλεύ-εσθον	βουλεύ-ησθον
	<i>Plur.</i> 1.	βουλευ-όμεθα	βουλευ-ώμεθα
	2.	βουλεύ-εσθε	βουλεύ-ησθε
	3.	βουλεύ-ονται	βουλεύ-ωνται
<i>Imperfectum</i>	<i>Sing.</i> 1.	ἐ-βουλευ-όμεν naradza-	
	2.	ἐ-βουλεύ-ου [tem się	
	3.	ἐ βουλεύ-ετο	
	<i>Dual.</i> 1.	ἐ-βουλευ-όμεθον	
	2.	ἐ-βουλεύ-εσθον	
	3.	ἐ-βουλευ-έσθην	
	<i>Plur.</i> 1.	ἐ-βουλευ-όμεθα	
	2.	ἐ-βουλεύ-εσθε	
	3.	ἐ-βουλεύ-οντο	
<i>Perfectum</i>	<i>Sing.</i> 1.	βε-βούλευ-μαι naradziłem	βε-βουλευ-μένος ab
	2.	βε-βούλευ-σαι się	abym się naradził
	3.	βε βούλευ-ται	
	<i>Dual.</i> 1.	βε-βουλεύ-μεθον	
	2.	βε-βούλευ-σθον	
	3.	βε-βούλευ-σθον	
	<i>Plur.</i> 1.	βε-βουλεύ-μεθα	
	2.	βε-βούλευ-σθε	
	3.	βε-βούλευ-νται	
<i>Plusquamperf.</i>	<i>Sing.</i> 1.	ἐ-βε-βουλεύ-μην naradziłem	
	2.	ἐ-βε-βούλευ-σο się był	
	3.	ἐ-βε-βούλευ-το	
	<i>Dual.</i> 1.	ἐ-βε-βουλεύ-μεθον	
	2.	ἐ-βε-βούλευ-σθον	
	3.	ἐ-βε-βουλεύ-σθην	
	<i>Plur.</i> 1.	ἐ-βε-βουλεύ-μεθα	
	2.	ἐ-βε-βούλευ-σθε	
	3.	ἐ-βε-βούλευ-ντο	
<i>Aoristus I.</i>	<i>Sing.</i> 1.	ἐ-βουλευ-σάμην nara-	βουλεύ-σ-ωμαι gdy
	2.	ἐ-βουλεύ-σ-ω [dzałem się	βουλεύ-σ-η [by
	3.	ἐ-βουλεύ-σ-ατο	się naradził
	<i>Dual.</i> 1.	ἐ-βουλευ-σάμεθον	
	2.	ἐ-βουλεύ-σ-ασθον	
	3.	ἐ-βουλευ-σ-άσθην	
	<i>Plur.</i> 1.	ἐ-βουλευ-σάμεθα	
	2.	ἐ-βουλεύ-σ-ασθε	
	3.	ἐ-βουλεύ-σ-αντο	
<i>Aor. II.</i>	<i>Sing.</i> 1.	ἐ-λπ-όμεν, itd., jak <i>Ind. Impf.</i>	λίπ-ωμαι, jak <i>Cj. Pr.</i>
<i>Futur.</i>		βουλεύ-σ-ομαι, jak <i>Ind. Praes.</i>	nie masz.
<i>Exact</i>		βε-βουλεύ-σ-ομαι i <i>Ind. Praes.</i>	nie masz.

<i>Optativus.</i>	<i>Imperativus.</i>	<i>Infinitivus.</i>	<i>Participium.</i>
	βουλεύ-ου βουλευ-έσθω βουλεύ-εσθον βουλευ-έσθων βουλεύ-εσθε βουλευ-έσθωσαν (—έσθων)	βουλεύ- εσθαι naradzać się	βουλευ όμενος βουλευ-ομένη βουλευ-όμενον naradzający się
βουλευ-οίμην na- βουλεύ-οιο [radzał- βουλεύ-οιτο [hym βουλευ-οίμεθον [się βουλεύ-οισθον βουλευ-οίσθην βουλευ-οίμεθα βουλεύ-οισθε βουλεύ-οιντο			
	βε-βούλευ-σο βε-βουλεύ-σθω βε-βούλευ-σθον βε-βουλεύ-σθων βε-βούλευ-σθε βε-βουλεύ-σθωσαν (—σθων)	βε-βουλεύ- σθαι naradzić się	βε-βουλευ-μένος βε-βουλευ-μένη βε-βουλευ-μένον naradziwszy się
βε-βουλευ-μένος εἶην bylbym się naradził			
βουλευ-σ-αίμην, βουλεύ-σ-αιο βουλεύ-σ-αιτο βουλευ-σ-αίμεθον βουλεύ-σ-αισθον βουλευ-σ-αίσθην βουλευ-σ-αίμεθα βουλεύ-σ-αισθε βουλεύ-σ-αιντο	βούλευ-σ-αι βουλευ-σ-άσθω βουλεύ-σασθον βουλευ-σάσθων βουλεύ-σ-ασθε βουλευ-σ-άσθωσαν (—σάσθων)	βουλεύ- σ-ασθαι naradzać się	βουλευ-σ-άμενος βουλευ-σ-αμένη βουλευ-σ-άμενον naradziwszy się
λιπ-οίμην, jak Opt. Impf. —ευ-σ-οίμην, j. Opt. Ipf. —ευ-σ-οίμην, j. Opt. Ipf.	λιποῦ, έσθω, j. Imper. Praes. niemasz	λιπ-έσθαι —εὔ-σ-εσθαι —εὔ-σ-εσθαι	λιπ-όμενος, η, ον —ευ-σ-όμενος, η, ον βεβουλευσόμενος

Czasy.	Liczby i Osoby.	Indicativus.	Conjunctivus.
Aoristus I.	Sing.	1. ἐ-βουλεύ-θ-ην radzono	βουλευ-θ-ῶ aby o
		2. ἐ-βουλεύ-θ-ης o mnie	βουλευ-θ-ῆς [mnie ra]
		3. ἐ-βουλεύ-θ-η	βουλευ-θ-ῆ dzono
	Dual.	2. ἐ-βουλεύ-θ-ητον	βουλευ-θ-ῆτον
		3. ἐ-βουλευ-θ-ήτην	βουλευ-θ-ῆτον
	Plur.	1. ἐ-βουλεύ-θ-ημεν	βουλευ-θ-ῶμεν
2. ἐ-βουλεύ-θ-ητε		βουλευ-θ-ῆτε	
3. ἐ-βουλεύ-θ-ησαν		βουλευ-θ-ῶσι(ν)	
Futur. I.	Sing.	1. βουλευ-θή-σ-ομαι będa ra-	niemasz
		2. βουλευ-θή-σ-η att. ει [dzili itd., jak Ind. Praes. [o mnie	
Aor. II.	Sing.	1. ἐ-τρίβ-ην tarto mnie	τριβ-ῶ gdyby mnie
		2. ἐ-τρίβ-ης itd., jak Aor. I.	τριβ-ῆς [tarto itd., jak Aor. I.
Fut. II.	Sing.	1. τριβ-ή-σ-ομαι	niemasz
		2. τριβ-ή-ση, att. ει itd., jak Fut. I.	

Adjectiva verbalia: βουλευ-τός, ή, όν, obradowany, a, e.

O Akcencie Słowa.

§. 93.

1. Za ogólne prawidło uważać należy, że Akcent w Słowie tak daleko w tył się posuwa, jak tylko natura zgłoski końcowej tego dozwala, np. βούλευε, βουλεύομαι, παῦε, τύπτε, βούλευσον, παῦσον; ale βουλεύεις, βουλεύειν.

2. Toż samo prawidło rozciąga się do Słów złożonych z Przyimków, z tem jednak ograniczeniem, że Akcent Słowa na tę tylko zgłoskę Przyimka dwuzgłoskowego paść może, która już przed złożeniem miała akcent, że w Słowach złożonych z dwóch Przyimków Akcent tylko na bliższy Przyimek pada, i że tenże Akcent nigdy za Augment nie może się cofnąć. Azatem:

φέρει πρόσφερε, λείπε απόλειπε, δῶμεν ἔδωμεν, φεύγε ἔκφυγε, οἶδα σύνοιδα, ἦμαι κάθημαι;

ale παράσχες, ἐπίδες, περιδες, απόδος; συνέχος; παρέσχον, ἀνέσχον, ἀνέσταν, προσείχον, ἐξῆχον.

Wyjątki od prawidła ogólnego:

1. Akcent spoczywa na zgłosce ostatniej w następujących formach:

a) w *Infin. Aor. II. Act.* jako *Circumflex*, a w *Masc. i Neut. Sing. Partic.* tegoż Czasu jako *Acutus*, np. λειπεῖν, λειπών, όν, tudzież w Osobie II. *Sing. Imper. Aor. II. Act.* następujących pięciu Słów: ειπέ, ἐλθέ, εδρέ, λαβέ i ιδέ.

b) W *Imperat. Aor. II. Med.*, np. λαβοῦ, δοῦ, (od τίθημι).

Optativus.	Imperativus.	Infinitivus.	Participium.
βουλευ-θ-εἶην byliby βουλευ-θ-εἶης [οἰμνία βουλευ-θ-εἶη [radzili βουλευ-θ-εἶητον βουλευ-θ-εἶητην βουλευ-θ-εἶημεν i εἶμεν βουλευ-θ-εἶητε i εἶτε βουλευ-θ-εἶεν	βουλευ-θ-ητι βουλευ-θ-ήτω βουλευ-θ-ητον βουλευ-θ-ήτων βουλευ-θ-ητε βουλευ-θ-ήτωσαν	βουλευ-θ-ῆναι być przedmiotem narady	βουλευ-θ-εἰς βουλευ-θ-εἶσα βουλευ-θ-έν <i>Genitiv.:</i> βουλευ-θ-έντος βουλευ-θ-εἰσης
βουλευ-θη-σ-οίμην radziliby o mnie itd., jak <i>Opt. Impf.</i>	niemasz	βουλευ-θήσεσθαι	βουλευ-θη-σ-όμενος, η, ου
τριβ-εἶην tartoby mnie τριβ-εἶης itd., jak <i>Aor. I.</i>	τριβ-ηθι, -ήτω itd., jak <i>Aor. I.</i>	τριβ-ῆναι	τριβ-εἰς itd., jak <i>Aor. I.</i>
τριβ-η-σ-οίμην utartoby mnie itd., jak <i>Fut. I.</i>	niemasz	τριβ-ήσεσθαι	τριβ-η-σ-όμενος, η, ου.
βουλευ-τέος, τέα, τέον, mający być obradowany.			

U w a g a 1. W Słowach złożonych cofa się Akcent podług ogólnego prawidła w *Imperat. Aor. II.* tak *Act.* jak *Med.*, ale nie w *Infin.* ani w *Partic.* tegoż Czasu, np. ἐξβαλε, ἐξελθε, ἐκβάλου, ale: ἐκβαλεῖν, ἐκβαλών, ἐκλιπεῖν, ἐξελθών itp. W Słowach na μι wtenczas tylko wtył się posuwa Akcent w *Imper. Aor. II. Med.*, kiedy Słowo złożone jest z Przyimka dwuzgłoskowego, pozostaje się zaś na swoim miejscu, kiedy Słowo złożone jest z Przyimka jednozgłoskowego; w *Dual. i Plur.* jednak cofa się Akcent zawsze. A zatem: ἀπόδου, κατάθου, ἀπόθου; προδοῦ, ἐνδοῦ, ἀφοῦ; πρόδοσθε, ἐνθεσθε, ἀφεσθε, κατάθεσθε.

c) We wszystkich Imiesłowach na *ς, Gen. tos*, i to zawsze jako *Acutus*: zatem w *Part. Perf. Act. i Aor. I. i II. Pass.*, jako też we wszystkich *Participiach Act. Słów na μι*, np. τετυφώς, τυφθεῖς, τυπείς, ιστάς, ἐπιβάς, προδοῦς. Tylko *Partic. Aor. I. Act.* zawsze jest *Paroxytonon*, np. παιδεύσας.

2. Akcent spoczywa na przedostatniej w następuj. formach:

a) We wszystkich *Infinitiwach na ναι*, zatem we wszystkich *Infinit. Act. Słów na μι*, jakoteż w *Infin. Perf. Act.*; dalej *Infinitiwach Perf. Med.* albo *Pass., Aor. I. Act. i Aor. II. Med.*, np. ιστάναι, στήναι, ἐκστήναι, τιθέναι, θείναι, ἐκθεῖναι, διδόναι; — τετυφέναι, τυφθῆναι, τυπήναι; — τετύφθαι, πεπαιδευθῆναι, πεφιλήσθαι; — φυλάξαι, παιδεύσαι, τιμῆσαι; — λιπέσθαι, ἐκδέσθαι, διαδόσθαι.

b) We wszystkich formach *Optativu na οι i αι* (zob. §. 28. a).

U w a g a 2. Trzy formy równe sobie, t. j. *Infin. Aor. I. Act., Imper. Aor. I. Med.*, i *Osoba III. Sing. Optat. Aor. I. Act.*, jeżeli się składają z trzech lub więcej zgłosek, których przedostatnia z natury jest długa, różnią się tylko Akcentem, i to w sposób następujący:

Inf. Aor. φυλάξαι, *Imper. Aor. M.* φύλαξαι, *Opt. Aor.* φυλάξαι
 παιδεύσαι παιδεύσαι παιδεύσαι
 ποιῆσαι ποιῆσαι ποιῆσαι.

c) W *Partic. Perf. Med.* albo *Pass.*, np. πεπαιδευμένος, μένη, μένον, τετιμήμενος, πεφιλημένος, τετυμήμενος.

d) W Osobie III. *Plur. Praes.* Słów na ημι, ωμι i υμι ma przedostatnia *Circumflex*, np. τιθεῖσι, διδοῦσι, δεικνῶσι.

Uwaga 3. W języku epickim niektóre *Participia* i *Infinitivy Perf. Med.* albo *Pass.*, mające znaczenie *Praesentis*, są *Pro-puroxytona*, tak jak w *Praes.*, np. ἀλλάγησθαι, ἀλαλήμενος od ἀλάμαι, błąkam się.

O właściwościach Dialektów pod względem Zakończeń Osobowych i Samogłosek Trybówch.

§. 94.

1. Osoba I. *Sing. Act.* Pierwiastkowe zakończenie Osoby I. *Sing.*: μι znajduje się w języku epickim w kilku *Conjunctiwach*, np. κτείνωμι, ἀγάγωμι, τύχωμι, ἴχωμι.

2. Osoba II. *Sing. Act.* W języku dor., a mianowicie eol. i epickim kończy się Osoba II. *S. Act.* na σθα (§. 90. 2.). W *Indicat.* zachowało się to zakończenie prawie tylko w Konjugacyi na μι, np. τίθησθα, φῆσθα, δίδοισθα, παρῆσθα; częste jest to zakończenie w *Conj.*, rzadsze w *Optat.*, np. ἐθέλησθα, κλάιτοισθα.

3. Zamiast zakończenia εις często jest w dial. dor. stare zakończenie ες, np. τύπτες zam. τύπτεις.

4. Osoba III. *Sing. Act.* W języku epickim kończy się czasem *Conj.*, rzadko kiedy *Optat.* na σι, np. ἐθέλησι(ν), ἄγησι, ἀλάχησι, παραφθαίησι (*Opt.*).

5. Zamiast zakończenia ει w *Indic. Praes.*, znajduje się w dial. dor., lubo rzadko, zakoñ. η, np. διδάσκη zam. διδάσκει.

6. Osoba I. *Plur. Act.* Pierwiastkowe zakończenie μες utrzymało się w dial. dor., np. τύπομες zam. τύπομεν.

7. Osoba III. *Plur. Act.* Czasów Głównych kończyła się w dial. dor. powszechnie na ντι, np. τύπτοντι, (zam. τύπουσι), τύφοντι, τύπτωντι, τετύφαντι, ἐπαινόοντι, ἐξαπατώντι. — W dial. eol. i dor. było zakończeniem *Praes.* i *Fut.* οισι zam. ουσι, np. περιπνέοισι(ν), ναίοισι(ν).

8. *Plrf. Act.* Język epicki i ioń. ma następujące formy:

Osoba I. *Sing.* kończy się w dial. epic. i ioń. jedynie prawie na εα, a w staroattyckim na η, np. ἐτετύφεα, ἐτετύφη.

Osoba II. kończy się na εας Odyss. ω. 90. ἐτεθήπεας.

Osoba III. na εε(ν), np. ἐγεγόνεε, καταλελοίπεε, ἐβεβρώκεεν.

Osoba II. *Plur.* na εατε, Herod. IX. 58. συνηδέατε.

9. Osoba II. i III. *Dual.* Czasów historycznych mają często wspólne zakończenie, np. u Hom. τον i σθον zam. την i σθην. Przeciwnie kończą czasem Attycy Osobę II. *Dual.* na ην zam. ον, np. ἐδρέτην.

10. Osoba II. *Sing. Med.* albo *Pass.*, wyrzuciwszy σ, ma w dial. ioń., i często w epickim zakończenie nieściągnięte, np. ἐπιτέλλεαι, ὠδύσαιο. Kiedy charakterem Słowa jest ε, wyrzuca się często to ε przed εαι i εο, np. φιλέαι zam. φιλέαι, φιλέο zam. φιλέο. — Zakończenie εο przedłuża się też na ειο, u Hom. ἔρειο, σπεῖο.

11. Zakończenia *Dual.*: την, σθην i Osoba I. *Sing.* μην brzmią w dial. dor.: τάν, σθάν, μᾶν, np. ἐφρασάμᾶν.

12. Zamiast Zakończeń *Dual.* i *Plur.*: μεθον, μεθα, ma język epic. i ioń. i dor., tudzież attycki poet. pierwiastkowe zakończenia μεσθον, μεσθα, np. τυπόμεσθον, — ὀμεσθα.

13. Osoba III. *Pl. Perf.* i *Plpf. Med.* albo *Pass.* kończy się w dial. *ioń.* i *epic.* zwyczajnie na *αται*, *ατο*, zam. *νται*, *ντο*, np. *πεπείσθαι*, *πεπαύσθαι*, *ἔβουλεύατο*; często także *Os. III. Pl. Opt. Med.* czyli *Pass.* na *οιατο* zam. *οιντο*, np. *τυπτοιατο* zam. *τύπτουτο*. Podobnej zamianie uległo także w dial. *ioń.* zakończenie *οντο*, tak jednak, że o przeszło w *ε*, np. *ἔβουλεύατο* zam. *ἔβούλοντο*. W Słowach na *άω* i *έω* skracano się *η* w zakończeniach *Perf.* i *Plpf.*: *ηται*, *ηντο*, w dial. *ioń.* na *ε*, np. *οικέσθαι* zam. *φκηνται* od *οικέω*, *ἔτετιμέατο* zam. *ἔτετιμηντο* od *τιμάω*. Zamiast *αται* jest też w dial. *ioń.* *έσθαι* (zam. *άσθαι*), np. *πεπτέσθαι* zam. *πέπτανται*.

14. Osoba III. *Pl. Aor. Pass.* Zakończenie *ησαν* skracano się w dial. *dor.*, często także u *Epików* i *poetów*, na *εν*, np. *τράφεν* zam. *ἐτράφησαν*. W *Optat.* zwyczajnie jest to skrócenie nawet w języku powszechnym, np. *τυφθειεν* zam. *-είησαν*.

15. Osoba III. *Pl. Imper. Act.* na *τωσαν*, a *Med.* czyli *Pass.* na *σθωσαν*, skracano się także w dial. *ioń.* i *dor.* (u *Homerazawsze*) na *των* i *σθων* (§. 90. II. i §. 91. 5.), np. *τυπτόντων* zam. *τύπτέτωσαν*, *πεποιθόντων* zam. *πεποιθέτωσαν*, *τυπτέσθων* zam. *τύπτέσθωσαν*.

16. Długie Samogłoski Trybowe *Conjunctiwu*: *ω* i *η* skracają się często w języku *epickim* według potrzeby wiersza na *ο* i *ε*, np. *ῥομεν* zam. *ῥωμεν*, *φθιόμεσθα* zam. *-όμεθα*; *στρέφεται* zam. *στρέφηται*.

17. *Optat. Aor. I. Act.* kończył się w dial. *eol.* na *εια*, *ειας*, *ειε* itd., Osoba III. *Pl.* *ειαν*, — zam. *αιμι*, *αις*, *αι* — *αιεν*.

18. *Infinitiv.* Pierwiastkowym pełnym zakończeniem *Infinitiwu Act.* jest: *μεναι*, a ze samogłoską Trybową: *ήμεναι*, które się znajduje w dial. *epic.*, *dor.* i *eol.* Zakończenie to skracano się częścią na *μεν* (*ήμεν*), częścią na *ναι*. W języku *epickim* napotyka się już zakończenie *ειν*, powstałe z *ήμεν*, a w *Kontrakcyi* i w *Aor. II.*: *έειν* i *ειν*. W *Praes.*, *Fut.* i *Aor. II.* wtrąca się przed owemi zakończeniami samogłoska Trybowa *ε*, a zatem: *ήμεναι*, *ήμεν*, np. *τυπτ-ε-μεναι*, *τυπτ-ε-μεν*; *τυφ-ε-μεναι*, *τυφ-ε-μεν*; *ειπέμεναι*, *ειπέμεν*. —

Słowa na *άω* i *έω*, ściągając charakterystyczną samogłoskę *α* i *ε* z zakończeniem *ήμεναι*, mają *Infinitiv* na *ήμεναι*, np. *γοήμεναι* (*γοάω*), *φιλήμεναι* (*φιλέω*), *φορήμεναι*, *φορήναι* (zam. *φορέειν* od *φορέω*).

Infinitiv. Aor. Pass. kończy się w języku *epickim* także na *μεναι*, zamiast na *ναι*, tak, iż całe zakończenie *ήμεναι* odpowiada powyższemu *Infinitiwowi* Słów na *άω* i *έω*, np. *τυπήμεναι* zam. *τυπήναι*. Doryjezykowie mają formę skróconą *ημεν*, np. *τυπήμεν*. W Słowach na *μι* łączy się zakończenie *μεν* i *μεναι* w *Praes.* i *Aor. II. Act.* bezpośrednio z samogłoską *Zródłosłowową*, np. *τιδέ-μεν*, *τιδέ-μεναι*; *ιστά-μεν*, *ιστάμεναι*; *διδύ-μεν*, *διδόμεναι*; *δεικνύμεν*, *δεικνύ-μεναι*; *δέ-μεν*, *δέ-μεναι*; *δό-μεν*, *δό-μεναι*. Wyjatek stanowi *Infinitiv. Aor. II. Act.* od *ιστημι* i *Aor.* na *υν*, który i tu zatrzymuje samogłoskę długą, np. *στή-μεν*, *στή-μεναι*; *δύ-μεν*, *δύμεναι* (zam. *στήναι*, *δύναι*).

19. Obok formy na *ήμεναι* i *ήμεν* mieli *Doryjezycy* przytarta z tamtą na *εν*, np. *άγεν* zam. *άγειν*; *Fut. άρμούσεν*; *Aor. II. ιδέν* zam. *ιδειν*, *λαβέν* zam. *λαβειν* itd. *Theokrit* ma *eol.* zakończenie *ην*, np. *χαίρην*, *Aor. II.* *λαβήν* zam. *χαίρειν*, *λαβειν*.

20. Zakończenie *Infinitiv. Aor. Pass.*: *ήμεναι*, *ημεν* przytarło się w dial. *dor.* na *ην*, wtenczas jednak tylko, kiedy poprzedza zgłoska długa, np. *μεθύσθην*, zam. *-θήναι*. *Infinitiv. Perf. Act.* kończy się w dial. *dor.* i *eol.* już to na *ην*, już to na *ειν*, np. *τεθεωρήην*, *γεγόνειν* zam. *τεθεωρήέναι* itd.

21. *Participium*. Dialekt dor. ma w Imiesłowach przed σ dwugłoskę ου zam. ου, a αι zam. ā, np. τύπτων, τύπτοισα, τύπτον, λαβοῖσα, λιποῖσα zam. οῦσα; τῦφαις, αῖσα zam. τῦφάς, ἄσα. —

W języku epickim przedłuża się czasem akcentowane o w przypadkach zależnych *Part. Perf. Act.* na ω, μεμαῶτος, πεφυῶτας. To samo *Part. Perf.* ma często w dial. dor. zakończenie *Praesentis*, np. πεφρίκοντες zam. πεφρικότες.

O Epickiej i Ionickiej formie Częstotliwej.

§. 95.

Ioniezycy, a osobliwie Epiccy, za ich przykładem także Tragiccy, formują od *Imperfectu* i *Aoristu* tak nazwane *Iterativa* (Częstotliwe) na σκον i σόμην, które wyrażają czynność często się powtarzającą, tak jak Polskie Słowa Częstotliwe. Zakończenia te σκον i σόμην wstępują w *Imperf.* i *Aor. II.* na miejsce zakończeń on i ómην, przybierając jeszcze na początku ε, azatem εσκον i εσόμην; w *Aor. I.* przybiera się ασκον i ασόμην w miejsce zakończeń a i άμην. Używają się te formy tylko w *Indicat.*, odmieniają się tak jak *Imperf.* i w ogóle nie przybierają *Augmentu*. Azatem:

<i>Imperf.</i>	δινεύ-εσκον,	ἐπ-εσκε(ν),	πελ-έσκετο
<i>Aor. II.</i>	ἔλ-εσκε,	βάλ-εσκε,	φύγ-εσκε
<i>Aor. I.</i>	ἐλάσ-ασκεν,	αἰδήσ-ασκεν,	μνησ-άσκετο.

Uwaga. W Słowach na άω ściąga się άεσκον w ασκον, które się znów według potrzeby wiersza rozciąga w άασκον, np. νικάσσομεν, ναιετάασκον. Słowa na έω mają έεσκον, rzadko εσκον, np. καλέεσκον; według potrzeby wiersza może się έεσκον przedłużyć w εἰεσκον, np. νεικέεσκον. Słowa na óω nie mają téj formy Częstotliwej. Słowa na μι przybierają i to zakończenie bez Samogłoski Trybowej, np. τίθε-σκον, δίδο-σκον, δείκνυ-σκον; podobnie w *Aor. II.* στά-σκον, δό-σκον. Niektóre Słowa mają ασκον zam. εσκον, np. ῥίπτ-ασκον, χρούπτ-ασκον, od ῥίπτω, χρούπτω.

Podział Słów na ω podług ich Charakteru.

§. 96.

Według różnicy Znamienia czyli Charakteru dzielą się Słowa na ω na dwie główne klasy:

I. *Verba pura*, Słowa Czyste, których Charakterem jest Samogłoska, np. τί-ω; a te Słowa znów mają dwa oddziały:

- nieściągane, których Charakterem jest Samogłoska, wyjąwszy: a, ε, ο, np. παιδεύ-ω, τί-ω, λύ-ω;
- ściągane, których Charakterem jest albo a, albo ε, albo ο, np. τιμά-ω, φιλέ-ω, μισθό-ω.

II. *Verba impura*, Słowa Nieczyste, których Charakterem jest Spółgłoska, a te znów także mają dwa oddziały:

- Verba muta*, nieme, których Charakterem jest głoska niema (*muta*), np. λείπ-ω, πλέχ-ω, πείθ-ω;
- Verba liquida*, płynne, których Charakterem jest jedna z czterech płynnych: λ, μ, ν, ρ, np. ἀγγέλλ-ω, νέμ-ω, φαίν-ω, φείρ-ω.

Uwaga. Pod względem Akcentu w Osobie I. *Indic. Praes. Act.* dziela się wszystkie Słowa na:

- Verba Barytona*, których końcowa zgłoska w Osobie I. *Ind. Praes. Act.* nie ma akcentu, np. λύ-ω, πλέχ-ω itd.;
- Verba Perispomena*, których końcowa zgłoska w Osobie I. ma *Circumflex*, azatem *Verba contracta*, np. τιμῶ, φιλῶ, μισθῶ.

I. Verba pura.**O formowaniu Czasów Słów Czystych.**

§. 97.

1. Słowa Czyste, tak nieściągane jak ściągane, przybierają zakończenia Czasowe do niezmienionego Charakteru, np. παιδεύ-ω, παιδεύ-σω, πεπαίδευ-κα. Słowa te formują tylko *Tempora prima*: Perf. na κα, Fut. na σω, Aor. I. na σα itd. (§. 88.)

2. Krótkie samogłoski charakterystyczne *Praesentis* i *Imperfecti*, t. j. ι, υ w nieściąganych, ä, ε̄, ö w ściąganych Słowach, przedłużają się we wszystkich innych Czasach, azatem:

ι na ī, np. τίω, τί-σω, ἔτισα, τετίσομαι, τέτιμαι itd.,

υ na ū, np. κωλύ-ω, κωλύ-σω, κειώλω-μαι,

ε na η, np. φιλέ-ω, φιλή-σω, πεφίληκα,

ο na ω, np. μισθό-ω, μισθώ-σω, μεμίσθωκα,

α na ᾱ, np. τιμά-ω, τιμή-σω, τετίμηκα,

ᾱ na ᾱ̄, np. ἔᾱ-ω, ἔᾱ-σω, Aor. εἶᾱ-σα.

Uwaga. ä przedłuża się wtedy tylko na ā, kiedy przed niem poprzedza ε, albo ι, albo ρ, np.

ἔᾱ-ω εἶᾱ-σω, μειδιά-ω μειδιά-σω, φωρά-ω φωρά-σω,

ale βοά-ω βοή-σομαι, ἔγγυά-ω ἔγγυή-σω.

Wyjątki:

1. Następujące dwa Słowa przedłużają ä na ā, chociaż przed ä nie poprzedza ani ε, ani ι, ani ρ:

ἀλοά-ω, mlóce, ἀλοά-σω (później ἀλοήσω)

ἀχροά-ομαι, słucham, ἀχροάσομαι, ἡχροᾶσάμην.

Przeciwnie przedłuża się ä przeciw prawidłu na η w Słowach: χράω, daję wyroczenia, χρήσω itd. Pf. Med. albo Pass. κέχρησμαι, Aor. ἐχρήσθην, i χράομαι, używam, χρήσομαι, ἐχρησάμην.

2. Wiele jest Słów Czystych, które przeciw prawidłu nie przedłużają krótkiej Samogłoski Charakterystycznej, już to we wszystkich Czasach, już to w niektórych tylko. Większa część takowych Słów przybiera σ w Perf. Med. albo Pass. i w Aor. I. Pass. (Oznaczamy to wyrazami: Pass. ma σ.) Są następujące:

a) Nieściągane:

ἐπαίω, rozumiem, Aor. ἐπήισα(ι). Poet. αἶω znajduje się tylko w Praes. i Imperf.

χρίω, żgam, Fut. χρίσω, Aor. ἔχρισα, Inf. χρίσαι, Pass. ma σ; (ale χρίω, nacieram, namaszczam, Fut. χρίσω, Aor. ἐχρίσα, Inf. χρίσαι, Med. ἐχρίσάμην, Pf. Pass. κέχρισμαι, κέχρισθαι, Aor. ἐχρίσθην).

ἀνύω, st. att. ἀνύτω, dopelniam, Fut. ἀνύσω, Aor. ἤνυσα; Pass. ma σ. ἀρύω, st. att. ἀρύτω, czerpie, ἀρύσω, ἤρυσσα, ἤρυσάμην; Pass. ma σ. μύω, zamykam (oczy), Fut. μύσω, Aor. ἔμυσα, Pf. μέμυκα, jestem w sobie zamknięty, milezę.

πτύω, pluje, Fut. πτύσω, Aor. ἔπτυσα; Pass. ma σ.

τανύω (poet.), naciagam, Fut. τανύσω; Pass. ma σ.

ἐρύω, εἶρύω (ioń. i poet.) ciagnę, Fut. ἐρύσω itd., Pf. Pass. εἶρύμαι, Med. ἐρύσομαι, ratuję, Fut. ἐρύσομαι, Aor. εἶρύσάμην;

ale: ῥύομαι(ῶ), ῥύσομαι, ἐῤῥόσάμην.

ιδρύω, sadzam, Fut. ιδρύσω, Aor. ἰδρύσα (później: ιδρύσω, ἰδρύσα), Pf. Pass. ἰδρύμαι, Aor. ἰδρύθην; rzadko ιδρύνθην.

δύω, okrywam, *Fut.* δύσω, *Aor.* ἔδυσα, *Pf.* δέδυκα, δέδυμαι, *Aor. Pass.* ἐδύθην.

θύω, ofiaruje, *Fut.* θύσω, *Aor.* ἔθυσα, *Pf.* τέθυκα, τέθυμαι, *Aor. P.* ἐτύθην.
λύω, rozwiewuje, *F.* λύσω, *Aor.* ἔλυσα, *Pf.* λέλυκα, λέλυμαι, *Aor. P.* ἐλύθην.

δ) Ściągane:

γελάω, śmieję się, *Fut.* γελάσομαι (rzadko γελάω), *Aor.* ἐγέλασα.
Pass. μα σ.

ἐλάω, (zwykle ἐλαύνω), pędzę, *Fut.* ἐλάσω itd.

θλάω, tłoczę, gniotę, θλάσω itd. *Pass.* μα σ.

κλάω, łamię, κλάσω itd. *Pass.* μα σ.

χαλάω, popuszczam, χαλάσω itd. *Pass.* μα σ.

δαμάω (zwykle δαμάζω), domo, *Aor.* ἐδάμασα.

περάω, przeprowiam, przedaje, *Fut.* περάσω, *Aor.* ἐπέρασα (ale: περάω, przeprowiam się, *Fut.* περάσω, *Aor.* ἐπέρασα).

σπάω, ciągnę, σπάσω itd. *Pass.* μα σ.

σχάω, otwieram, σχάσω itd.

αἰδέομαι, boję się. Zob. pod Niefor.

ἀκέομαι, leczę, ἀκέσομαι, ἤκεσάμην, *Pf. P.* ἤκεσμαι.

ἀλέω, meję, tłukę, ἀλέσω, *Pf. P.* ἀλήλεσμαι.

ἀρχέω, wystarczam itd. *Pass.* μα σ.

ἐμέω, pluję, wyrzucam z siebie, *Fut.* ἐμέσω itd. *Pf.* ἐμήμεκα, ἐμήμεσμαι.

τελέω, kończę, *Pass.* μα σ.

ζέω, gotuję się, itd. *Pass.* μα σ.

ξέω, skrobię, itd. *Pass.* μα σ.

τρέω, drzę, itd.

χέω, leję, itd.

κοτέω, κοτέομαι (p o et.), gniewam się. — νεικέω (p o et.), łaję.

Następujące mają w niektórych Czasach ε, w innych η:

αἰνέω, chwale, αἰνέσω, *Aor.* ἤνεσα, *Pf.* ἤνεκα, *Aor. P.* ἤνέθην; ale *Pf. P.* ἤνημαι.

αἰρέω, chwytam, *Aor. P.* ἤρέθην; zresztą: αἰρήσω, ἤρηκα, ἤρημαι.

γαμέω, żenię się, *Fut.* (γαμέσω) γαμῶ, *Aor.* ἔγημα, *Pf.* γεγάμηκα, *Aor. P.* ἐγαμήθην (poszłam za męż.).

δέω, wiązę, δήσω, ἔδησα, ἔδησάμην; ale: δέδεκα, δέδεμαι, ἐδέθην.
Fut. III. δεδήσομαι, zamiast nie attyc. δεθήσομαι.

καλέω, wołam, *Fut.* καλέσω (καλώ), *Aor.* ἐκάλεσα, *Pf.* κέκληκα, κέκλημαι, nazywam się, *Fut. III.* κελήσομαι, będę się nazywał, *Aor. P.* ἐκλήθην, *Fut. M.* καλοῦμαι, *Aor.* ἐκαλεσάμην.

ποθέω, pragnę, żądam, i o ũ. i st. att. ποθέσομαι, ἐπόθεσα; powszechnie: ποθήσω, ἐπόθησα *Pf.*, πεπόθηκα, —ημαι, *Aor. P.* ἐποθέσθην.

πονέω, laboro, *Fut.* πονήσω itd. w znaczeniu: pracować; πονέσω w znaczeniu: cierpieć, *Pf.* πεπόνηκα w obydwóch znaczeniach.

ἀρόω, orzę, *Fut.* ἀρόσω, *Aor.* ἤροσα, *Pf. P.* ἀρήρομαι (§. 85.), *Aor.* ἤρόθην.

3. Następujące dwa Słowa na άω i αίω przyjmują αυ we *Fut.* i *Aorist.*

καίω, att. κάω (nieściągane), pale, *Fut.* καύσω, *Aor.* ἔκαυσα, *Pf. P.* κέκαυμαι, *Aor. I. P.* ἐκαύθην (*Aor. II.* i o ũ. i różn. ἐκάην) *Adj. v.* καυστέος, καυστός, καυτός.

κλαίω, att. κλάω (nieściągane), płaczę, κλαύσομαι itd. Zob. Nief.

4. Następujące sześć na έω, wyrażające poruszenie, przyjmują ευ we *Fut.* i *Aor.*:

θεέω, lecę, *Fut.* θεύσομαι albo θευσοῦμαι.

νεέω, pływam, *Fut.* νεύσομαι i νευσοῦμαι, *Aor.* ἔνευσα.

πλέω, plynę stakiem, *Fut.* πλεύσομαι i πλευσοῦμαι, *Aor.* ἔπλευσα, *Pf. P.* πέπλευσμαι, *Aor.* ἐπλεύσθην, *Adj. v.* πλευστέος.

πνέω, dmę, wieję, *Fut.* πνεύσομαι i πνευσοῦμαι, *Aor.* ἔπνευσα, *Aor. Pass.* ἐπνεύσθην.

ρέω, plynę (o wodzie) *Fut.* ρέυσομαι, *Aor.* ἔρρευσα. U Attyków zwykle: ῥυήσομαι, ἔρρύην, *Pf.* ἔρρύηχα.

χέω, leję, *Fut.* χέω, *Aor.* ἔχευα u Erików; powszechne formy są: *Fut.* χέω, χέομαι (później: χεῶ), *Aor.* ἔχεα, ἐχεάμην, *Pf.* κέχυχα, *Pf. P.* κέχυμαι, *Aor.* ἐχύθην.

3. Słowa Czyste, które albo już w Źródłosłowie mają Samogłoskę charakterystyczną długą, albo też Samogłoskę krótką w czasowaniu przedłużają, przybierają w *Aor.* i *Fut. Pass.*, i w *Perf.* i *Plqpf. Med.* i *Pass.* zakończenia Czasowe *θην*, *μαι* itd. bezpośrednio do Źródłosłowu; te zaś, które Samogłoski charakterystycznej krótkiej w czasowaniu nie przedłużają przybierają zakończenia Czasów wymienionych za pomocą wtrąconego *σ*, np.

τιμά-ω

τελέ-ω

ἐ-τιμή-θην   τε-τίμη-μαι   ἐ-τελέ-σ-θην   τε-τέλε-σ-μαι
τιμη-θήσομαι   ἐ-τε-τιμη-μην   τελε-σ-θήσομαι   ἐ-τε-τελέ-σ-μην.

Wyjmują się z tego pravidła:

1. Następujące Słowa Czyste, które przybierają *σ* przeciw pravidłu:

a) ἀκούω, słyszę; βύω, βυνέω, pcham; ἐνάύω, zapalam; κεύω, rozkazuje; κυλίω, obracam; λεύω, kamienuję; νέω, νήθω, przedę; ξύω, skrobie; παίω, uderzam; παλαίω, pasuje się, plęω, plynę; πρίω, piluje; πταίω, uderzam; σείω, trzęsę; ύω padam (deszcz), *Aor.* ύσθην, zmókłem, *Fut.* ύσομαι zam. ύσθήσομαι; φρέω, przepuszczam (tylko złożone: εισφρέω, εκφρέω); χύω, sypię; χράω, daję wyrocznią; χρίω, namaszczam; ψάύω, dotykam.

b) Następujące już to wtrącają *σ*, już to nie:

γεύω, daję skosztować, *Med.* probuję, *Pf. P.* γέγευμαι, *Aor. P.* ἐγεύσθην.

δράω, czynię, *Fut.* δράσω itd., *Pf.* δέδραχα, *Pf. P.* δέδραμαι i δέδρασμαι.

θραύω, hukę, łamie; τέθραυσμαι (Plat. τέθραυμαι), ἐθραύσθην.

κλαίω, att. κλάω, płacze, κέκλαυμαι i κέκλαυσμαι.

κλείω, zamykam, κέκλειμαι, att. κέκλημαι i κέκλεισμαι, *Aor.* ἐκλείσθην.

κολούω, obeinam, *Pf. P.* κεκόλουμαι i σμαι, *Aor.* ἐκολούσθην i ἐκολούθην.

κρούω, uderzam, κέκρουμαι i σμαι, *Aor.* ἐκρούσθην.

νέω, nagromadzam, *Fut.* νήσω itd., *Pf. P.* νένημαι i νένησμαι. *Adj. v.* νητός.

φάω, skrobie, tre, ἔφημαι i σμαι, ἐφήθην i σθην.

c) Następujące przybierają *σ* tylko w *Aor. Pass.*, ale nie w *Pf.*:
μειμνήσκω (MNA-Ω) przypominam, μέμνημαι, pamiętam, ἐμνήσθην.

παύω, wstrzymuję, πέπαυμαι, ἐπαύσθην.

πνέω, wieję, πέπνυμαι (poet.), ἐπνεύσθην.

χράομαι (χρῶμαι), utor, κέχρημαι, ἐχρήσθην.

2. Słowa Czyste, które nie przybierają *σ*, chociaż krótkiej samogłoski charakterystycznej w czasowaniu nie przedłużają. Takimi są: δύω, ύύω, έλάω, αίνέω, αίρέω, δέω, άρύω, χέω, σεύω, napędzam. Zob. §. 97. Wyjątki.

Wzory Słów Czystych.

§. 98.

*A. Słowa Czyste Nieściągane.*a) bez wtrąconego σ w *Med.* i *Pass.*κᾰλύω, wstrzymuje. **Activum.**

<i>Praes.</i>	<i>Ind.</i> κᾰλύ-ω	<i>Conj.</i> κᾰλύ-ω	<i>Imp.</i> κᾰλύ-ε	<i>Inf.</i> κᾰλύ-ειν	<i>P.</i> κᾰλύ-ων
<i>Impf.</i>	<i>Ind.</i> ἐ-κᾰλύ-ον <i>Opt.</i> κᾰλύ-οιμι.				
<i>Perf.</i>	<i>Ind.</i> κε-κᾰλύ-χα <i>Inf.</i> κε-κᾰλύ-χέναι <i>Part.</i> κε-κᾰλύχᾰς				
<i>Plpf.</i>	<i>Ind.</i> ἐ-κε-κᾰλύ-κειν.				
<i>Fut.</i>	<i>Ind.</i> κᾰλύ-σω <i>Opt.</i> κᾰλύ-σοιμι. <i>Inf.</i> κᾰλύ-σειν <i>P.</i> κᾰλύ-σων				
<i>Aor.</i>	<i>Ind.</i> ἐ-κᾰλύ-σα <i>Conj.</i> κᾰλύ-σω <i>Opt.</i> κᾰλύ-σαιμι <i>Imp.</i> κᾰλύ-σον <i>Inf.</i> κᾰλύ-σαι <i>Part.</i> κᾰλύ-σας.				

Medium.

<i>Praes.</i>	<i>Ind.</i> κᾰλύ-ομαι <i>Conj.</i> κᾰλύ-ωμαι <i>Imp.</i> κᾰλύ-ου <i>Inf.</i> κᾰλύ-εσθαι <i>Part.</i> κᾰλύ-όμενος			
<i>Impf.</i>	<i>Ind.</i> ἐ-κᾰλύ-όμην <i>Opt.</i> κᾰλύ-οίμην.			
<i>Perf.</i>	S. 1.	<i>Ind.</i> κε-κᾰλύ-μαι	<i>Imperat.</i>	<i>Inf.</i> κε-κᾰλύ-σθαι <i>Part.</i> κε-κᾰλύ-μένος <i>Conj.</i> κε-κᾰλύ-μένος ᾰ
	2.	κε-κᾰλύ-σαι	κε-κᾰλύ-σο	
	3.	κε-κᾰλύ-ται	κε-κᾰλύ-σθω	
	D. 1.	κε-κᾰλύ-μεθον		
	2.	κε-κᾰλύ-σθον	κε-κᾰλύ-σθον	
	3.	κε-κᾰλύ-σθον	κε-κᾰλύ-σθων	
P. 1.	κε-κᾰλύ-μεθα			
	2.	κε-κᾰλύ-σθε	κε-κᾰλύ-σθε	
	3.	κε-κᾰλύ-νται	κε-κᾰλύ-σθωσαν albo κε-κᾰλύ-σθων	
<i>Plpf.</i>	S. 1.	ἐ-κε-κᾰλύ-μην	D. ἐ-κε-κᾰλύ-μεθον	<i>P.</i> ἐ-κε-κᾰλύ-μεθα ἐ-κε-κᾰλύ-σθε ἐ-κε-κᾰλύ-ντο
	<i>Ind.</i>	2. ἐ-κε-κᾰλύ-σο	ἐ-κε-κᾰλύ-σθον	
	3. ἐ-κε-κᾰλύ-το	ἐ-κε-κᾰλύ-σθην	ἐ-κε-κᾰλύ-ντο	
	<i>Opt.</i> κε-κᾰλυ-μένος εἶην.			
<i>Fut.</i>	<i>Ind.</i> κᾰλύ-σομαι <i>Opt.</i> κᾰλύ-σοίμην <i>Inf.</i> κᾰλύ-σεσθαι <i>Part.</i> κᾰλύ-σόμενος.			
<i>Aor.</i>	<i>Ind.</i> ἐ-κᾰλύ-σάμην <i>Conj.</i> κᾰλύ-σωμαι <i>Opt.</i> κᾰλύ-σαίμην <i>Imp.</i> κᾰλύ-σαι <i>Inf.</i> κᾰλύ-σασθαι <i>Part.</i> κᾰλύ-σάμενος.			

Passivum.

<i>Aor.</i>	<i>Ind.</i> ἐ-κᾰλύ-θην <i>Conj.</i> κᾰλύ-θᾰ <i>Opt.</i> κᾰλύ-θείην <i>Imp.</i> κᾰλύ-θητε <i>Inf.</i> κᾰλύ-θῆναι <i>Part.</i> κᾰλυ-θείς.			
<i>Fut.</i>	<i>Ind.</i> κᾰλύ-θήσομαι <i>Opt.</i> κᾰλύ-θησοίμην <i>Inf.</i> κᾰλύ-θήσεσθαι <i>Part.</i> κᾰλύ-θησόμενος.			

b) z wtrąconem σ w *Med.* i *Pass.* podług §. 97, 3.κελεύω, rozkazuje. **Activum.**

<i>Praes.</i>	κελεύ-ω	<i>Perf.</i>	κε-κέλυ-χα	<i>Fut.</i>	κελεύ-σω
<i>Impf.</i>	ἐ-κέλυ-ον	<i>Plpf.</i>	ἐ-κε-κέλυ-κειν	<i>Aor.</i>	ἐ-κέλυ-σα
Medium.					
<i>Praes.</i>	κελεύ-ομαι	<i>Impf.</i>	ἐ-κελυ-όμην		

<i>Perf. S. I.</i>	κε-κέλευ-σ-μαι	<i>Imper.</i>	<i>Inf.</i> κε-κε-λεῦ-σθαι
<i>Ind. 2.</i>	κε-κέλευ-σαι	κε-κέλευ-σο	<i>Part.</i>
<i>3.</i>	κε-κέλευ-σ-ται	κε-κελεύ-σθω	κε-κελευ-σ-μένος
<i>D. 1.</i>	κε-κελεύ-σ-μεθον	κε-κέλευ-σθον	<i>Conj.</i>
<i>2.</i>	κε-κέλευ-σ-θον	κε-κελεύ-σθων	κε-κελευ-σ-μένοι ὦ
<i>P. 1.</i>	κε-κελεύ-σ-μεθα	κε-κέλευ-σθε	
<i>2.</i>	κε-κέλευ-σ-θε	κε-κε-λεύ-σθωσαν	lub κε-κελεύ-σθων
<i>3.</i>	κε-κελευ-σ-μένοι εἰσὶ		
<i>Plrf. S. I.</i>	ἐ-κε-κελεύ-σ-μηρ D.	ἐ-κε-κελεύ-σ-μεθον P.	ἐ-κε-κελεύ-σ-μεθα
<i>Ind. 2.</i>	ἐ-κε-κέλευ-σο	ἐ-κ-κέλευ-σ-θον	ἐ-κε-κέλευ-σθε
<i>3.</i>	ἐ-κε-κέλευ-σ-το	ἐ-κε-κελεύ-σ-θηρ	κε-κελευ-σ-μένοι ἦσαν
<i>Fut.</i>	κελεύσομαι	<i>Fut. III.</i> κε-κελεύ-σομαι	<i>Aor.</i> ἐ-κελευ-σάμην
Passivum. <i>Aor.</i> ἐ-κελεύ-σ-θηρ <i>Fut.</i> κελευ-σ-θήσομαι			

Przykłady dla wpraw.

U w a g a. Ponieważ wiele Słów nie formuje weale *Fut.* i *Aor. I. Med.*, przeto każde Słowo, które Czasy te formuje, oznaczone jest głoską *M.* (t. j. *Medium*). *Tempora Secunda*, których Słowa Czyste weale nie mają, wtenczas tylko formować można, kiedy są wyraźnie przydane. Dodane głoski *D. M.* (t. j. *Deponens Medii*) i *D. P.* (t. j. *Depon. Pass.*) oznaczają, że Słowo nie ma formy Czynnej: nazywa się zaś takie Słowo *Deponens Medii*, kiedy formuje *Aorist Med.*, a *Deponens Passivi*, kiedy formuje *Aor. Pass.*

a) Słowa nieprzybierające σ w *Med.* i *Pass.*

κονί-ω, kurzawie.	φονεύ-ω, zabijam.	ἀριστεύ-ω, odznaczam się.
μηρί-ω, gniewam się.	θηρεύ-ω, poluję.	ἱππεύ-ω, jeżdżę konno.
μηρύ-ω, oznajmuję.	δουλεύ-ω, służę.	στρατεύ-ω, wyprawiam
κωλύ-ω, wstrzymuję.	παιδεύ-ω, wychowuję.	<i>M.</i> się.
ἰσχύ-ω, mocen jestem.	φυτεύ-ω, sadzę.	<i>M.</i> ἐρμηνεύ-ω, wyjaśniam.
δακρύ-ω, płaczę.	ἔκτεύ-ω, błagam.	διεύ-ω, wilżę, polewam.

b) Słowa wtrącające σ w *Med.* i *Pass.*

κυλί-ω, obracam.	ἀρύ-ω, czerpię.	<i>M.</i> φαύ-ω, dotykam.
πρί-ω, piluję.	μεθύ-ω, jestem pijany.	θραύ-ω, łamię.
χρί-ω, namaszczam.	παλαί-ω, pasuję się.	κλει-ω, zamykam.
βή-ω, peham.	πταί-ω, uderzam.	σει-ω, trząsam.
ξύ-ω, skrobię.	ραί-ω, łamię.	κρού-ω, uderzam.
μύ-ω, zamykam oczy.	παί-ω, biję.	<i>M.</i> γεύ-ω, daję skosztować
πτύ-ω, pluje.	ῥύ-ω, padam (deszcz).	παύ-ω, wstrzymuję.
ἀνύ-ω, kończę.	λέύ-ω, kamiennuję.	ἀκού-ω, słyszę.

B. Słowa Czyste Ściągane.

Słowa Czyste Ściągane są takie Słowa Czyste, które za charakter mają albo α albo ε albo ο (§. 96.), i Samogłoski te z następującą Samogłoską Trybową ściągają. Ściąganie to zachodzi tylko w *Praes.* i *Imperf. Act.*, *Med.* i *Pass.*, ponieważ tylko w dwóch tych Czasach po Samogłosce charakterystycznej następuje znów Samogłoska. Ściągają się zaś te Samogłoski podług prawideł §. 9., a ściągania tu zachodzące są:

α + ε = $\bar{\alpha}$	ε + ε = εἰ	ο + ε = οὔ
α + η = $\bar{\alpha}$	ε + η = η	ο + η = ω
α + ῆ = $\bar{\alpha}$	ε + ῆ = ῆ	ο + ῆ = οἰ
α + ο = ω	ε + ο = οὔ	ο + ο = οὔ
α + ω = ω	ε + ω = ω	ο + ω = ω
α + εἰ = α	ε + εἰ = εἰ	ο + εἰ = οἰ (οὔ w <i>Inf.</i>)
α + οἰ = φ	ε + οἰ = οἰ	ο + οἰ = οἰ
α + οὔ = ω	ε + οὔ = οὔ	ο + οὔ = οὔ.

Tryby i Imie- słowy.	Liczby i Osoby.	ACTIVUM.		
		P r a e s e n s.		
		Charakter: a ezcze	Charakt.: ε kocham	Char.: o wynaj
Indi- ca- tivus.	S. 1.	τιμ(ά-ω)ᾶ	φιλ(έ-ω)ᾶ	μισθ(ό-ω)ᾶ
	2.	τιμ(ά-εις)ᾶς	φιλ(έ-εις)εῖς	μισθ(ό-εις)οῖ.
	3.	τιμ(ά-ει)ᾶ	φιλ(έ-ει)εῖ	μισθ(ό-ει)οῖ
	D. 1.			
	2.	τιμ(ά-ε)ᾶ-τον	φιλ(έ-ε)εῖ-τον	μισθ(ό-ε)οῦ-τ
	3.	τιμ(ά-ε)ᾶ-τον	φιλ(έ-ε)εῖ-τον	μισθ(ό-ε)οῦ-τ
	P. 1.	τιμ(ά-ο)ᾶ-μεν	φιλ(έ-ο)οῦ-μεν	μισθ(ό-ο)οῦ-μ
	2.	τιμ(ά-ε)ᾶ-τε	φιλ(έ-ε)εῖ-τε	μισθ(ό-ε)οῦ-τ
	3.	τιμ(ά-ου)ᾶ-σι(ν)	φιλ(έ-ου)οῦ-σι(ν)	μισθ(ό-ου)οῦ-σ
Con- jun- cti- vus.	S. 1.	τιμ(ά-ω)ᾶ	φιλ(έ-ω)ᾶ	μισθ(ό-ω)ᾶ
	2.	τιμ(ά-ης)ᾶς	φιλ(έ-ης)ῆς	μισθ(ό-ης)οῖς
	3.	τιμ(ά-η)ᾶ	φιλ(έ-η)ῆ	μισθ(ό-η)οῖ
	D. 1.			
	2.	τιμ(ά-η)ᾶ-τον	φιλ(έ-η)ῆ-τον	μισθ(ό-η)ᾶ-τον
	3.	τιμ(ά-η)ᾶ-τον	φιλ(έ-η)ῆ-τον	μισθ(ό-η)ᾶ-τον
	P. 1.	τιμ(ά-ω)ᾶ-μεν	φιλ(έ-ω)ᾶ-μεν	μισθ(ό-ω)ᾶ-μεν
	2.	τιμ(ά-η)ᾶ-τε	φιλ(έ-η)ῆ-τε	μισθ(ό-η)ᾶ-τε
	3.	τιμ(ά-ω)ᾶ-σι(ν)	φιλ(έ-ω)ᾶ-σι(ν)	μισθ(ό-ω)ᾶ-σι(ν)
Impe- rati- vus.	S. 2.	τίμ(α-ε)α	φίλ(ε-ε)ει	μίσθ(ο-ε)ου
	3.	τιμ(α-έ)ά-τω	φιλ(ε-έ)εἰ-τω	μισθ(ο-έ)οῦ-τω
	D. 2.	τιμ(ά-ε)ᾶ-τον	φιλ(έ-ε)εῖ-τον	μισθ(ό-ε)οῦ-τον
	3.	τιμ(α-έ)ά-των	φιλ(ε-έ)εἰ-των	μισθ(ο-έ)οῦ-των
	P. 2.	τιμ(ά-ε)ᾶ-τε	φιλ(έ-ε)εῖ-τε	μισθ(ό-ε)οῦ-τε
	3.	τιμ(α-έ)ά-τωσαν lub τιμ(α-ό)ᾶ-ντων	φιλ(ε-έ)εἰ-τωσαν lub φιλ(ε-ό)οῦ-ντων	μισθ(ο-έ)οῦ-τωσαν lub μισθ(ο-ό)οῦ-ντων
Infm.		τιμ(ά-ειν)ᾶν	φιλ(έ-ειν)εῖν	μισθ(ό-ειν)οῦν
Par- tici- pium.		τιμ(ά-ων)ᾶν	φιλ(έ-ων)ᾶν	μισθ(ό-ων)ᾶν
		τιμ(ά-ου)ᾶ-σα	φιλ(έ-ου)οῦ-σα	μισθ(ό-ου)οῦ-σα
		τιμ(ά-ον)ᾶν	φιλ(έ-ον)οῦν	μισθ(ό-ον)οῦν
	G.	τιμ(ά-ο)ᾶ-ντος τιμ(α-ού)ᾶ-σης	φιλ(έ-ο)οῦ-ντος φιλ(ε-ού)οῦ-σης	μισθ(ό-ο)οῦ-ντος μισθ(ο-ού)οῦ-σης
I m p e r f e c t u m.				
Indi- ca- tivus.	S. 1.	ἐτίμ(α-ον)ων	ἐφίλ(ε-ον)ουν	ἐμισθ(ο-ον)ουν
	2.	ἐτίμ(α-εσ)ας	ἐφίλ(ε-εσ)εις	ἐμισθ(ο-εσ)ους
	3.	ἐτίμ(α-ε)α	ἐφίλ(ε-ε)ει	ἐμισθ(ο-ε)ου
	D. 1.			
	2.	ἐτιμ(ά-ε)ᾶ-τον	ἐφιλ(έ-ε)εῖ-τον	ἐμισθ(ό-ε)οῦ-τον
	3.	ἐτιμ(α-έ)ά-την	ἐφιλ(ε-έ)εἰ-την	ἐμισθ(ο-έ)οῦ-την
	P. 1.	ἐτιμ(ά-ο)ᾶ-μεν	ἐφιλ(έ-ο)οῦ-μεν	ἐμισθ(ό-ο)οῦ-μεν
2.	ἐτιμ(ά-ε)ᾶ-τε	ἐφιλ(έ-ε)εῖ-τε	ἐμισθ(ό-ε)οῦ-τε	
3.	ἐτίμ(α-ον)ων	ἐφίλ(ε-ον)ουν	ἐμισθ(ο-ον)ουν	

ciąganych.

C z a s o w a n i u.

M E D I U M.

Praesens.

Charakter: a (ezeże)	Charakter: ε kocham	Charakter: o wynajmuję
τιμ(ά-ο)ῶ-μαι	φιλ(έ-ο)οῦ-μαι	μισθ(ό-ο)οῦ-μαι
τιμ(ά-η)ᾶ	φιλ(έ-η)ῆ	μισθ(ό-η)οῖ
τιμ(ά-ε)ᾶ-ται	φιλ(έ-ε)εἶ-ται	μισθ(ό-ε)οῦ-ται
τιμ(α-ό)ῶ-μεθον	φιλ(ε-ό)οῦ-μεθον	μισθ(ο-ό)οῦ-μεθον
τιμ(ά-ε)ᾶ-σθον	φιλ(έ-ε)εἶ-σθον	μισθ(ό-ε)οῦ-σθον
τιμ(ά-ε)ᾶ-σθον	φιλ(έ-ε)εἶ-σθον	μισθ(ό-ε)οῦ-σθον
τιμ(α-ό)ῶ-μεθα	φιλ(ε-ό)οῦ-μεθα	μισθ(ο-ό)οῦ-μεθα
τιμ(ά-ε)ᾶ-σθε	φιλ(έ-ε)εἶ-σθε	μισθ(ό-ε)οῦ-σθε
τιμ(ά-ο)ῶ-νται	φιλ(έ-ο)οῦ-νται	μισθ(ό-ο)οῦ-νται
τιμ(ά-ω)ῶ-μαι	φιλ(έ-ω)ῶ-μαι	μισθ(ό-ω)ῶ-μαι
τιμ(ά-η)ᾶ	φιλ(έ-η)ῆ	μισθ(ό-η)οῖ
τιμ(ά-η)ᾶ-ται	φιλ(έ-η)ῆ-ται	μισθ(ό-η)ῶ-ται
τιμ(α-ω)ῶ-μεθον	φιλ(ε-ω)ῶ-μεθον	μισθ(ο-ω)ῶ-μεθον
τιμ(ά-η)ᾶ-σθον	φιλ(έ-η)ῆ-σθον	μισθ(ό-η)ῶ-σθον
τιμ(ά-η)ᾶ-σθον	φιλ(έ-η)ῆ-σθον	μισθ(ό-η)ῶ-σθον
τιμ(α-ω)ῶ-μεθα	φιλ(ε-ω)ῶ-μεθα	μισθ(ο-ω)ῶ-μεθα
τιμ(ά-η)ᾶ-σθε	φιλ(έ-η)ῆ-σθε	μισθ(ό-η)ῶ-σθε
τιμ(ά-ω)ῶ-νται	φιλ(έ-ω)ῶ-νται	μισθ(ό-ω)ῶ-νται
τιμ(ά-ου)ῶ	φιλ(έ-ου)οῦ	μισθ(ό-ου)οῦ
τιμ(α-έ)ᾶ-σθω	φιλ(ε-έ)εἶ-σθω	μισθ(ο-έ)οῦ-σθω
τιμ(ά-ε)ᾶ-σθον	φιλ(έ-ε)εἶ-σθον	μισθ(ό-ε)οῦ-σθον
τιμ(α-έ)ᾶ-σθων	φιλ(ε-έ)εἶ-σθων	μισθ(ο-έ)οῦ-σθων
τιμ(ά-ε)ᾶ-σθε	φιλ(έ-ε)εἶ-σθε	μισθ(ό-ε)οῦ-σθε
τιμ(α-έ)ᾶ-σθωσαν	φιλ(ε-έ)εἶ-σθωσαν	μισθ(ο-έ)οῦ-σθωσαν
lub τιμ(α-έ)ᾶ-σθων	lub φιλ(ε-έ)εἶ-σθων	lub μισθ(ο-έ)οῦ-σθων
τιμ(ά-ε)ᾶ-σθαι	φιλ(έ-ε)εἶ-σθαι	μισθ(ό-ε)οῦ-σθαι
τιμ(α-ό)ῶ-μενος	φιλ(ε-ό)οῦ-μενος	μισθ(ο-ό)οῦ-μενος
τιμ(α-ο)ῶ-μένη	φιλ(ε-ο)οῦ-μένη	μισθ(ο-ο)οῦ-μένη
τιμ(α-ό)ῶ-μενον	φιλ(ε-ό)οῦ-μενον	μισθ(ο-ό)οῦ-μενον
G. τιμ(α-ο)ῶ-μένου	φιλ(ε-ο)οῦ-μένου	μισθ(ο-ο)οῦ-μένου
τιμ(α-ο)ῶ-μένης	φιλ(ε-ο)οῦ-μένης	μισθ(ο-ο)οῦ-μένης

I m p e r f e c t u m.

ἐτιμ(α-ό)ῶ-μην	ἐφιλ(ε-ό)οῦ-μην	ἐμισθ(ο-ό)οῦ-μην
ἐτιμ(ά-ου)ῶ	ἐφιλ(έ-ου)οῦ	ἐμισθ(ό-ου)οῦ
ἐτιμ(ά-ε)ᾶ-το	ἐφιλ(έ-ε)εἶ-το	ἐμισθ(ό-ε)οῦ-το
ἐτιμ(α-ό)ῶ-μεθον	ἐφιλ(ε-ό)οῦ-μεθον	ἐμισθ(ο-ό)οῦ-μεθον
ἐτιμ(ά-ε)ᾶ-σθον	ἐφιλ(έ-ε)εἶ-σθον	ἐμισθ(ό-ε)οῦ-σθον
ἐτιμ(α-έ)ᾶ-σθην	ἐφιλ(ε-έ)εἶ-σθην	ἐμισθ(ο-έ)οῦ-σθην
ἐτιμ(α-ό)ῶ-μεθα	ἐφιλ(ε-ό)οῦ-μεθα	ἐμισθ(ο-ό)οῦ-μεθα
ἐτιμ(ά-ε)ᾶ-σθε	ἐφιλ(έ-ε)εἶ-σθε	ἐμισθ(ό-ε)οῦ-σθε
ἐτιμ(ά-ο)ῶ-ντο	ἐφιλ(έ-ο)οῦ-ντο	ἐμισθ(ό-ο)οῦ-ντο

Tryby i Imie- słowcy.	Liczby i Osoby.	I m p e r f e c t u m.			
		Charakter : a ezeze	Charakt. : ε koeham	Char.: o wynajmuje	
Op- tati- vus.	S. 1.	τιμ(ά-οι)ῶ-μι	φιλ(έ-οι)οῖ-μι	μισθ(ό-οι)οῖ-μι	
	2.	τιμ(ά-οις)ῶς	φιλ(έ-οις)οῖς	μισθ(ό-οις)οῖς	
	3.	τιμ(ά-οι)ῶ	φιλ(έ-οι)οῖ	μισθ(ό-οι)οῖ	
	D. 1.				
	2.	τιμ(ά-οι)ῶ-τον	φιλ(έ-οι)οῖ-τον	μισθ(ό-οι)οῖ-τον	
	3.	τιμ(α-οί)ῶ-την	φιλ(ε-οί)οῖ-την	μισθ(ο-οί)οῖ-την	
	P. 1.	τιμ(ά-οι)ῶ-μεν	φιλ(έ-οι)οῖ-μεν	μισθ(ό-οι)οῖ-μεν	
	2.	τιμ(ά-οι)ῶ-τε	φιλ(έ-οι)οῖ τε	μισθ(ό-οι)οῖ τε	
	3.	τιμ(ά-οι)ῶ-εν	φιλ(έ-οι)οῖ-εν	μισθ(ό-οι)οῖ-εν	
Att. Op- tati- vus.	S. 1.	τιμ(α-οί)ῶ-ην	φιλ(ε-οί)οῖ-ην	μισθ(ο-οί)οῖ-ην	
	2.	τιμ(α-οί)ῶ-ης	φιλ(ε-οί)οῖ-ης	μισθ(ο-οί)οῖ-ης	
	3.	τιμ(α-οί)ῶ-η	φιλ(ε-οί)οῖ-η	μισθ(ο-οί)οῖ-η	
	D. 2.	τιμ(α-οί)ῶ-ητον	φιλ(ε-οί)οῖ-ητον	μισθ(ο-οί)οῖ-ητον	
	3.	τιμ(α-οί)ῶ-ητην	φιλ(ε-οί)οῖ-ητην	μισθ(ο-οί)οῖ-ητην	
	P. 1.	τιμ(α-οί)ῶ-ημεν	φιλ(ε-οί)οῖ-ημεν	μισθ(ο-οί)οῖ-ημεν	
	2.	τιμ(α-οί)ῶ-ητε	φιλ(ε-οί)οῖ-ητε	μισθ(ο-οί)οῖ-ητε	
	3.	τιμ(ά-οι)ῶ-εν	φιλ(έ-οι)οῖ-εν	μισθ(ό-οι)οῖ-εν	
	Indi- cati- vus.	Perf.	τετίμηκα πεφώρακα	πεφίληκα	μεμισθώκα
Plspf.		ἔτετιμήκειν ἔπεφωράκειν	ἔπεφιλήκειν	ἔμεμισθώκειν	
φωρά-ω, kradnie:		Futur.	τιμήσω φωράσω	φιλήσω	μισθώσω
		Aor. I.	ἔτιμησα ἐφώρασα	ἐφίλησα	ἔμισθώσα
		F. III.			

P A S S

Aor. I. | ἐτιμήθην ἐφωράθην ἐφιλήθην | ἔμισθώθην

Adjectiva verbalia: τιμη-τέος, τέα, τέον, φωρά-τέος

b) x k r ó t k a S a m o g

A C T I V U M.

Czasy.	Char.: a ciagne	Char.: ε kończe	Char.: o orze
Praesens	σπ(ά-ω)ῶ	τελ(έ-ω)ῶ	ἀρ(ό-ω)ῶ
Imperfect.	ἔσπ(α-ον)ων	ἔτέλ(ε-ον)ου	ἤρ(ο-ον)ου
Perfect.	ἔσπακα	τετέλεκα	ἤροκα
Plusqperf.	ἔσπακειν	ἔτετελέκειν	ἤρόκειν
Futurum	σπάσω	τελέσω	ἀρόσω
Aoristus	ἔσπασα	ἔτέλεσα	ἤροσα

P A S S

Aoristus. | ἔσπα-σ-θην | ἔτελέ-σ-θην | ἤρόθην

Adjectiva verbalia: σπα-σ-τέος, τέα, τέον

I m p e r f e c t u m.

Charakter: α εζεε	Charakter: ε κοχam	Charakter: ο wynajmuje.
τιμ(α-οί)ψ-μην	φιλ(ε-οί)οί-μην	μισθ(ο-οί)οί-μην
τιμ(α-οί)ψ-ο	φιλ(έ-οι)οί-ο	μισθ(ό-οι)οί-ο
τιμ(α-οί)ψ-το	φιλ(έ-οι)οί-το	μισθ(ό-οι)οί-το
τιμ(α-οί)ψ-μεθον	φιλ(ε-οί)οί-μεθον	μισθ(ο-οί)οί-μεθον
τιμ(α-οί)ψ-σθον	φιλ(έ-οι)οί-σθον	μισθ(ό-οι)οί-σθον
τιμ(α-οί)ψ-σθην	φιλ(ε-οί)οί-σθην	μισθ(ο-οί)οί-σθην
τιμ(α-οί)ψ-μεθα	φιλ(ε-οί)οί-μεθα	μισθ(ο-οί)οί-μεθα
τιμ(α-οί)ψ-σθε	φιλ(έ-οι)οί-σθε	μισθ(ό-οι)οί-σθε
τιμ(α-οί)ψ-ντο	φιλ(έ-οι)οί-ντο	μισθ(ό-οι)οί-ντο
τετιμῆμαι	πεφίλημαι	μεμισθώμαι
πεφώραμαι		
έτετιμήμην	έπεφιλήμην	έμεμισθώμην
έπεφώραμην		
τιμήσομαι	φιλήσομαι	μισθώσομαι
έτιμησάμην	έφιλησάμην	έμισθωσάμην
τετιμήσομαι	πεφιλήσομαι	μεμισθώσομαι

U M.

Fut. I. | τιμηθήσομαι φωραθήσομαι | φιληθήσομαι | μισθωθήσομαι
 φιλη-τέος, τέα, τέον   μισθω-τέος, τέα, τέον.

Κ α w C z a s o w a n i u.

M E D I U M.

Charakter: α	Charakter: ε	Charakter: ο
σπ(α-ο)ω-μαι	τελ(έ-ο)οῦ-μαι	ἀρ(ό-ο)οῦ-μαι
σπ(α-ό)ώ-μην	έτελ(ε-ό)οῦ-μην	ἤρ(ο-ό)οῦ-μην
σπα-σ-μαι	τετέλε-σ-μαι	ἀρ-ήρομαι
σπά-σ-μην	έτετελέ-σ-μην	ἀρ-ηρόμην
σπάσομαι	τελέσομαι	ἀρόσομαι
έσπασάμην	έτελεσάμην	ἤροσάμην

U M.

Fut. | σπα-σ-θήσομαι | τελε-σ-θήσομαι | ἀροθήσομαι
 τελε-σ-τέος   ἀρο-τός.

Uwagi nad Konjugacją Słów ściąganych.

§. 99.

1. W języku Attyckim używane są powszechnie formy ściągane.

2. Wyjątek stanowią Słowa dwuzgłoskowe na *έω* (azatem Źródłosłowu jednozgłoskowego), jako: *πλέω*, plynę statkiem, *πνέω*, dmę, *θέω*, biegnę i inne, które tylko przypuszczają Ściąganie w *εί*, powstałe z *έσι* albo *εε*; we wszystkich innych formach nie ściągają się. Azatem:

ACT. Pr. Ind. *πλέω*, *πλεῖς*, *πλεῖ*, *πλέομεν*, *πλεῖτε*, *πλέουσι(ν)*.
Conj. *πλέω*, *πλέης*, *πλέη*, *πλέομεν*, *πλέητε*, *πλέωσι(ν)*.
Imper. *πλεῖ*. **Inf.** *πλεῖν*. **Part.** *πλέον*.

Impf. Ind. *ἔπλεον*, *ἔπλεις*, *ἔπλει*, *ἐπλέομεν*, *ἐπλεῖτε*, *ἔπλεον*.
Opt. *πλέοιμι*.

MED. Pr. Ind. *πλέομαι*, *πλέη*, *πλεῖται*, *πλεόμεθον*, *πλεῖσθον* itd.
Inf. *πλεῖσθαι*, **Part.** *πλεόμενος*. **Impf.** *ἐπλεόμην*.

3. Słowo *δέω*, wiąże, ściąga się zwykle we wszystkich formach, mianowicie, kiedy jest złożone, np. *τὸ δοῦν*, *τοῦ δοῦντος*, *διαδοῦμαι*, *κατέδουν*. (Znajdują się też od Słowa *πλέω* formy: *ἔπλεεν*, *πλέει*). — Ale *δεῖ*, *necesse est*, i *δέομαι*, potrzebuję, stósują się do pravidła powyższego o Słowach dwuzgłoskowych, np. *τὸ δέον*, *δέομαι*, *δεῖσθαι*; od Słowa *δέομαι* są nawet formy takie nieściągane, w którychby *εε* podług pravidła ściągać się powinno w *εί*, np. *δέεται*, *δέεσθαι*, *δέεστο*.

4. Niektóre Słowa odstępują w Ściąganiu od ogólnego pravidła:

a) *αι* i *αιε* ściąga się w *η* i *η* (zam. w *α* i *α*): *ξ(ά-ω)ῶ*, żyję, *ξῆς*, *ἦ*, *ἦτον*, *ἦτε*. **Inf.** *ξῆν*. **Impr.** *ξῆ*. **Impf.** *ἔξων*, *ἦς*, *ἦ*, *ἦτον*, *ἦτην*, *ἦτε*. — *πειν(ά-ω)ῶ*, jeść mi się chce, **Inf.** *πεινῆν* itd. — *διψ(ά-ω)ῶ*, pić mi się chce, *διψῆς* itd. **Inf.** *διψῆν*. — *χν(ά-ω)ῶ*, drapie, **Inf.** *χνῆν*. — *σρ(ά-ω)ῶ*, głaszcze, **Inf.** *σρῆν*. — *ψ(ά-ω)ῶ*, tre, *ψῆν*. — *χρ(ά-ο)ῶμαι*, potrzebuję, *χρῆ*, *χρήται*, *χρήσθαι* (podobnie *ἀποχρῶμαι*, mam dosyć, *ἀποχρήσθαι*); — *ἀπόχρη* (skrótcone z *ἀποχρῆ*, i oń. *ἀποχρᾶ*), wystarcza, **Inf.** *ἀποχρῆν*, **Impf.** *ἀπέχρη*. — *χρ(ά-ω)ῶ*, przepowiadam, *χρῆ*, *χρῆν*. Iończycy mówią: *σμάται*, *χνᾶν*, *χρᾶσθαι*.

b) *οο* i *οε* ściąga się w *ω* (zam. w *ου*), a *όη* w *ῶ* (zam. w *οῖ*) w Słowie: *ρίγ(ό-ω)ῶ*, marznę, **Inf.** *ρίγῶν*. **Part.** *ρίγῶντος* i *ρίγῶσα*. **Conj.** *ρίγῶς*, *ρίγῶ* itd. **Impf.** *ἔρρίγῶν*. **Opt.** *ρίγῶην*. Temu *ρίγῶ*, marznę, odpowiada iońskie Słowo znaczenia przeciwnego: *ἰδρόω*, pocę się, *ἰδρῶσι*, *ἰδρῶην*, *ἰδρῶσα*, *ἰδρῶντες*.

5. Względem attyckich form **Optatiwu** na *ην* (§. 90. B.) uważać należy, że **Plural** tej formy najmnieję jest używany w Słowach na *έω* i *όω*, częściej w Słowach na *άω*; że w **Singul.** przeciwnie powszechniejsza jest w Słowach na *έω* i *όω* forma attycka na *οῖην*, aniżeli forma zwyczajna, a w Słowach na *άω* jedynie prawie jest używana.

6. Słowo *λοῦω*, myję, nie należy wprowadzić do Słów ściąganych, ściąga jednakowoż w **Impf. Act.** i w **Praes.** i **Impf. Med.** wszystkie te formy, w których zakończeniu jest *ε* albo *ο*, np. *ἔλου* zam. *ἔλουε*, *ἐλούμεν* zam. *ἐλούομεν*. **Med.** *λούμαι*, *λούται*, *λούσθαι*, *ἐλούντο* itd., podług Źródłosłowu *ΛΟΕΩ*, z którego Homer ma formy: *λοέσαι*, *λοέσασθαι*, *λοέσεσθαι*.

Przykłady dla wprawcy.

a) Słowa na *άω*.

ἀγαπά-ω, Kocham.
βροντά-ω, grzmie.
τολμά-ω, śmiem.
φοιτά-ω, chodzę.
νικά-ω, zwyciężam.
τελευτά-ω, kończę.
ἀπατά-ω, oszukuję.
ἐρωτά-ω, pytam się.
ἐρευνά-ω, poszukuję.

M.

ἀρτά-ω, wiem. *M.*
γεννά-ω, płodzę. *M.*
ἡβιά-ω, jestem młody.
ἀμά-ω, siekę. *M.*
τρουπά-ω, wierzę.
τρουφά-ω, żyję rospu-
stnie.
κολλά-ω, kleję.
ἰμά-ω, czerpię, w cią-
gam. *M.*
βοά-ω, krzyczę. *F. M.*

λωφά-ω, popuszczam.
σκιρτά-ω, skakam.
ὀπτά-ω, piekę.
σφριγά-ω, brzmieję.
φυσά-ω, nadymam.
ἑά-ω, pozwalam.
θεά-ομαι, przypatruję
się. *D. M.*

ἐρυθριά-ω, rumienię
się.
θυμιά-ω, kadzę.
ἰά-ομαι, leczę. *D. M.*
ἑστιά-ω, przyjmuję
w gościnę.
μειδιά-ω, uśmieciam
się.
αἰτιά-ομαι, obwiniam.
D. M.

θηρά-ω, poluję.
ἀρά-ομαι, modłę się
klnę. *D. M.*

περά-ω, przechodzę.
ἀλά-ομαι, tułam się.
D. P.

κολυμβά-ω, pływam.
ἀκροά-ομαι, słucham.
D. M.

Słowa mające *η*
zam. *α* w Ściągani-
niu:

ζά-ω, żyję.
διψά-ω, pić mi się chce.
πεινά-ω, jeść mi się
chce.
κνά-ω, drapię.
ψά-ω, tre. *M.*
σμά-ω, głaszezę.
Aor. I. P. ἐσμήχθη
od σμήχω.
χρά-ομαι, potrzebuję.
D. M.

b) Słowa na *έω*.

κρατέ-ω, panuję.
βοηθέ-ω, pomagam.
ὠφελέ-ω, wspieram.
νοσέ-ω, choruję.
λυπέ-ω, dokuczam.
ἱστορέ-ω, badam.
ἤχέ-ω, brzmie, rozle-
gam się.

τηρέ-ω, mam na oku.
πλεονεκτέ-ω, jestem
chciwy.
ζωγραφέ-ω, maluję.
ἀκολουθέ-ω, idę za kim.
πωλέ-ω, sprzedaję.
ἐνοχλέ-ω, obciążam.

δυσωπέ-ω, zawstydzam
χωρέ-ω, ustępuję.
F. M.
αἰτέ-ω, żadam. *M.*
ἀμφισβητέ-ω, wątpię.
διακονέ-ω, służę.
σιτέ-ομαι, żywię się.
D. M.

c) Słowa na *όω*.

δουλό-ω, czynię nie-
wolnikiem. *M.*
δηλό-ω, oznajmuję.
ἔξομματό-ω, oslepiam.
καθηλό-ω, przygwa-
żdżam.
ἀξιό-ω, uważam za
godne.
ρίζ-ω, wkorzeniam.
καχό-ω, psuję, szkodzę.

ἀκριβό-ω, jestem ści-
słym w czem. *M.*
κοινό-ω, udział daję.
τεκμηριό-ω, dowodzę.
πιστό-ω, stwierdzam. *M.*
ἀμαυρό-ω, ćmie.
αἱματό-ω, krwawię.
πληρό-ω, napelniam.
ζηλό-ω, ubiegam się.
ἡμερό-ω, obłaskawiam

ἐρημό-ω, pustoszę.
πετρό-ω, zaopatrzam
w pióra.
θυμό-ω, wpadam
w gniew.
χειρό-ω, dostaję
w ręce.
χρυσό-ω, pozłacam
δεξιό-ομαι, witam. *M.*
ρίγ-ό-ω, marznę.

O Dialektach.

§. 100.

I. Epicki język.

W języku epickim używana już jest wprawdzie Kontrakeya Słów na *άω*, *έω*, *όω*, ale nie jest jeszcze tak powszechną, jak w dial. attyckim. Ściąganie to odbywa się w ogóle podług prawideł powszechnych, z następującymi różnicami:

A. Słowa na *άω*.

1. W Słowach tych rzadkie są formy nieściągane, i to tylko w niektórych, np. διψάων, πεινάων; πέραον, κατεσχίαον; ἔχραε, ναιεταόουσι i inne.

2. W niektórych Słowach przechodzi *a* w *ε*, np. *μενοίνεον* od *μενοινάω*, *ἦντεον* od *ἀντάω*, *δρομάκλεον* od *δρομακλάω*. Porów. II, 3.

3. Samogłoska powstała przez ściąganie rozciąga się często na dwie podobne, tak, iż ściągnięty głos *ā* rozciąga się na *āā* lub *āā*, a *ω* na *ow* lub *ωω* (§. 10. 2.). Wyjątek stanowi ściągnięte *ā* przed zakończeniem osobowem zaczynającym się od *τ*, w którym to razie rozciąganie nie ma miejsca (np. *δρά-ται*, *δράτο*). Azatem:

(δράσεις)	δράς	δράας	(δράω)	δράω	δρώω
(δράσθαι)	δράσθαι	δράασθαι	(δράουσα)	δράωσα	δρώωσα
(μενοινάει)	μενοινᾶ	μενοινᾶα	(βοάουσι)	βοᾶσι	βρώωσι
(έάης)	έᾶς	έάας	(δράοιμι)	δράῶμι	δρώῶμι
(μνάη)	μνά	μνάα	(δράουσι)	δράωσι	δρώωσι.

4. W następujących formach, w których po *ω* ma miejsce *Ποζυεα*, albo też *ω* ma *ι subscriptum*, rozciąga się *ω* tak, iż po niem następuje *ο*, a *ι subscript.* przechodzi z pod *ο* do *ο*, t. j. *φ* na *ωι*: *ἡβῶντα* zam. *ἡβῶντα*, *γελώντες*, *μῶντο*, *ἡβῶοιμι* zam. *ἡβῶοιμι* = *ἡβῶμι*.

Uwaga. O *Infin.* na *ἡμεναι* w Słowach na *άω* i *έω* zob. §. 94, 18. a o epicko-*ιον*. Kontrakcyi glosek *οη* w *ω* zob. §. 10. 5.

B. Słowa na *έω*.

1. Nie ściągają się wcale wszystkie te formy, w których po *ε* następują samogłoski: *ω*, *φ*, *οι* i *ου*, np. *φιλέωμεν*, *φιλείοιμι* itd. Wszystkie inne formy już to ściągają się, już to nie, według potrzeby wiersza, przy czem uważać jeszcze należy, że *εο* ściąga się w *εω* (§. 10, 6.), np. *αἰρεῦμην*, *ἀδτευν*, *γένεω*.

2. Często przedłuża się *ε* na *ει*, np. *φιλείω*, *τελείει*.

3. W zakończeniu Osoby II. *Sing. Praes. Med.* albo *Pass.* schodzące się dwa *ε* albo się ściągają, tak jak w Osobie III., np. *μυθεῖται* = *μυθεῖται*, tak jak *μυθεῖται*, *νειται*, tak jak *νειται*, albo też wyrzeca się jedno *ε*, np. *μυθεῖται*, *πωλέαι*. Wyrzeca się to *ε* w ogóle tak u Epików, jak u Ionczyków w Osobie II. *Impf. i Imper. Praes. Med. i Pass.*, np. *φοβέο*, *ἀξέο*, *αἰτέο*, *ἐξηγέο*; tak zakończenie *εαι* jak *εο* ma akcent na przedostatniej.

C. Słowa na *άω*.

Słowa te albo się ściągają podług prawideł ogólnych, np. *γουνούμαι*, *γουνούσθαι*; albo się też nie ściągają, ale przedłużają *ο* na *ω*, przez co formy Słów na *άω* podobnemi się stają do form Słów na *άω*, np. *ιδρώοντα*, *ιδρώουσα*, *ὑπνώνοντας* (porów. *ἡβῶντα*); albo też wrzecie, na wzór Słów na *άω*, rozciągają ściągnięty głos *ου*, powstały z *οο* i *ουο*, na *ωω*, a ściągnięty głos *οι*, powstały z *οοι*, na *οφ*, np. *ἀρούσι*, *ἀροῦσι*, *ἀρούσι*; *δηῶντο*, *δηῶντο*, *δηῶντο*; *δηῶοιεν*, *δηῶοιεν*, *δηῶοιεν*. Rozciąganie to zachodzi jednak tylko w tych formach, które podobnemu rozciąganiu podlegają w Słowach na *άω*: nie można więc np. rozciągnąć form *Praes.*: *ἀροῖς*, *ἀροῖ*, *ἀροῦτε*, ani *Infin.* *ἀροῦν*.

II. Ionński dialekt.

1. W dial. ion. ściągają się tylko Słowa na *άω* i *άω*; Słowa na *έω* nie podlegają w ogóle Kontrakcyi, wyjąwszy *εο* i *εου* w *εω* (§. 10, 6.), np. *φιλεῦμεν* zam. *φιλέωμεν* = *φιλοῦμεν*, *ἐφίλεω* zam. *ἐφίλεω* = *ἐφίλεω*, *φιλεῦ* zam. *φιλέω* = *φιλοῦ*.

2. Nieściągnięte formy Osoby II. *Sing. Praes. i Impf. Pass.* na *έη*, *άη*, *όη*, *έου*, *άου*, *όου*, np. *φιλέη*, *τιμάη*, *μισθόη*, *φιλέου*, *τιμάου*, *μισθόου*, nie są używane w żadnym dialekcie, i przytoczone są we Wzorze tylko dla wyjaśnienia Kontrakcyi. Bo i Ionczycy uży-

wają w Słowach na *áw* i *ów* form ściagniętych, np. *τιμᾶ, μισθοῖ, τιμῶ, μισθοῦ*; w Słowach zaś na *éw*, równie jak w Barytonach, nie używają zakończeń *η, ου*, tylko *εαι, εο*, np. *τύπτ-εαι, ἐτύπτ-εο, φιλέ-εαι, ἐφιλέ-εο*. O wyrzutni samogłoski *ε* w zakończ. *εο* powiedzieliśmy wyżej pod B, 3.

3. Słowa na *áw* stósują się do ogólnych prawideł kontrakeyji; w formach jednak nieściagniętych przechodzi *α* w *ε*, np. *ὄρέω, ὀρέομεν* zam. *ὄράω; χρέεται, χρέονται* zam. *χράεται* itd.

4. W formach nieściagniętych przedłuża się często *αο* na *εω* (§. 8, 2.), np. *χρέωνται, ἐκτέωντο, ὀρέωντες, πειρεῶμενος* zam. *χράονται, χρώνται* itd.

5. Ponieważ Iónczycy zamieniają *α* na *ε*, np. *δράω = ὀρέω*; więc też ściągają niekiedy *αο* i *άου* w *εω*, podobnie jak *εο* i *εου* w Słowach na *éw* (§. 10, 6.), np. *εἰρώτευν* zam. *εἰρώταον, γελῆσα* zam. *γελάουσα, ἀγαπεύντες* zam. *ἀγαπάοντες*. Tak też w dial. d. o. r. np. *γελῆντι* zam. *γελάουσι*. Ściąganie to w *εω* zam. *ου* przeszło nawet do Słów na *ów*, np. *δικαιεῦσι* zam. (*δικαίουσι*) *δικαιοῦσι, δικαιοῦν* od *δικαίω*, *ἐδικαίευν, στεφανεῦνται* od *στεφανῶν*.

6. Rozciąganie epickie w Słowach na *áw* rzadkie jest u prozaików iónskich, np. *κομῶσι, ἡγορόωντο, Herod.*

III. Doryjski dialekt.

1. Przeciw zwyczajowi doryjskiemu ściaga się *αε* i *αει* w *η*, i to zawsze bez *ι* *subscr.*, np. *τιμῆτε* zam. *τιμάτε = τιμάτε, ὄρην* zam. *ὄρᾶν, ἐτίμη.*

2. *Infjn.* Słów na *áw* i *ów* kończy się także na *αις* (równie jak na *ην*) i na *οις*, np. *γέλαις* zam. *γελᾶν, ὄφοις* zam. *ὄφοῦν. Infjn.* Słów na *éw* ma dwojaką formę, albo skróconą na *εν* zam. *εῖν*, np. *ποιέν* zam. *ποιεῖν*, albo na *ην* (powst. z *έην*), na wzór Słów na *áw*, np. *φιλήν* zam. *φιλέειν = φιλεῖν*.

3. Eolskie raczej niż doryjskie jest ściąganie: *αο, αου* i *αω* w *ᾶ* (§. 10, 7.), np. *πεινάμεσ* zam. *πεινώμεν (πεινάομεν), πεινάτι* zam. *πειν(ά-ου)ᾶσι, γελᾶν* zam. *γελ(ά-ων)ᾶν, φυσᾶντες* zam. *φυσ(ά-ο)ᾶντες*.

Uwaga. Osobliwością dialektu d. o. r., mianowicie nowszego, jest, że długie swoje *α* często nawet wprowadza we formy Słów na *éw*, np. *ἐπόνασα* zam. *ἐπόνησα* od *πονέω*, *ἐφίλασα* zam. *ἐφίλησα* od *φιλέω*.

II. Verba impura.

O Źródłostowie Czystym i Nieczystym, i o Temacie.

§. 101.

1. Słowa Nieczyste, t. j. takie, których charakterem jest spółgłoska, zmieniają często Źródłostów w formacyi Czasów. Zachodzi albowiem w Źródłostowie:

- albo wzmocnienie spółgłoskowe, np. *τύπτ-ω*, Źródłst. *ΤΥΠ*; *χράζ-ω*, Źródłst. *ΚΡΑΓ*; nawet niekiedy wtrącenie całej zgłoski, np. *ἀμαρτ-άν-ω*, Źródłst. *ΑΜΑΡΤ*;
- albo wzmocnienie samogłoski Źródłostowo-*w*ej, np. *φεύγ-ω*, Źrdłst. *ΦΥΓ*; *λήθ-ω*, Źrdłst. *ΛΑΘ*; *τήχ-ω*, Źrdłst. *ΤΑΚ*;

c) albo też przemiana samogłoski Źródłosłowowej w pewnych Czasach, co nazywamy Przechyleniem samogłoski, np. *τρέφ-ω, ἐ-τρέφ-ην, τέ-τροφ-α.*

2. W Słowach, które tym sposobem zmieniają Źródłosłów w Czasowaniu, rozróżniamy dwojaki Źródłosłów, t. j. pierwiastkowy pojedynczy, który nazywamy czystym, i wzmocniony, który nazywamy nieczystym. *Praesens* i *Imperf.* tych Słów mają Źródłosłów nieczysty, *Tempora secunda*, a mianowicie *Aor. II.*, mają Źródł. czysty, wszystkie inne Czasy mają już to czysty, już to nieczysty, np.

<i>Praes.</i> τύπ-τ-ω	<i>Aor. II.</i> ἐ-τύπ-ον	<i>Fut.</i> τύψω (τύπ-σω)
- λείπ-ω	- ἐ-λείπ-ον	- λείψω (λείπ-σω)
- χράζ-ω	- ἔ-χράζ-ον	- κε-χράξομαι (χ-σομαι)
- φαίν-ω	- ἐ-φαίν-ην	- φαν-οῦμαι
- φθείρ-ω	- ἐ-φθάρ-ην	<i>Perf. II.</i> ἔ-φθορ-α.

3. Dla tych Czasów i form Słowa, których Źródłosłów nie zgadza się ze Źródłosłowem używanego Czasu Teraźniejszego, przypuszczamy inną chociaż nieużywaną formę Czasu Teraźniejszego, od której urabiamy owe Czasy, i nazywamy ją formą pierwotną, czyli *Tematem* (θέμα). Dla rozróżnienia tego Tematu od używanego Czasu Teraźniejszego, oznaczamy go wielkimi głoskami. Tak jest np. *φεύγω* formą *Praes.* używaną, *ΦΥΓΩ* zaś tylko Tematem, czyli formą *Praes.* przypuszczoną dla formowania *Aor. II.* ἔ-φυγ-ον: *εὐρίσχω* *Praes.* używany, *ΕΥΡΩ* Tema dla *Aor. II.* εὐρ-ον, *ΕΥΡΕΩ* Tema dla *Fut.* εὐρή-σω.

4. Słowo, w którym obok używanego Czasu Teraźniejszego przyjmujemy jeszcze drugą formę tegoż Czasu, czasem nawet dwie, jak w wielu nieforemnych, nazywamy Słowem dwojakiego lub kilkorakiego Tematu. Tak np. *φεύγω* jest Słowem dwojakiego, *εὐρίσχω* Słowem trojakiego Tematu.

O wzmocnieniu Źródłosłowu.

§. 102.

I. O wzmocnieniu Źródłosłowu przez Spółgłoski.

1. Wzmocnienie Źródłosłowu przez Spółgłoski polega na tem, że pojedyncza charakterystyczna Spółgłoska Źródłosłowu wzmacnia się przez przybranie drugiej Spółgłoski, np. *τύπτω*, biję, *Aor. II. Pass.* ἐ-τύπ-ην *τάσσω*, porządkuję, - - ἐ-τάχ-ην.

2. Źródłosłów wzmocniony ma tylko miejsce w *Praes.* i *Imperf.*; we wszystkich innych Czasach ustaje wzmocnienie, i wraca się Źródłosłów pierwotny, np.

Pr. *τύπτω*, *Impf.* ἔτυπτον, *A. II. P.* ἐτύπην, *F.* τύψω (= τύπ-σω).

3. Jak więc rozróżniamy Źródłosłów czysty i nieczysty, tak też rozróżnić należy Charakter czysty i nieczysty. Charakterem czystym jest Charakter pierwotnego, czy-

stego Źródłosłowu, np. π w *TYII-Ω*, Charakterem nieczystym jest charakter wzmocnionego nieczystego Źródłosłowu, np. πτ w *τύπτ-ω*.

Uwaga 1. Wzmocnienie to stanowi różnicę między *Imperf. a Aor. II.* w *Ind. i Opt.*, tudzież między *Praes.* a *Aor.* w *Conj. i Imperat.*

4. Słowa z charakterem nieczystym należą właściwie do nieforemnych; liczą się jednak do foremnych cztery następujące klasy:

a) Słowa, których charakterem nieczystym jest πτ. Charakterem czystym tychże Słów jest jedna z głosek wargowych β, π, φ, a najczęściej π, np.

κρύπτ-ω, ukrywam, *Aor. II. Pass.* ἐ-κρύβ-ην
 χόπτ-ω, uderzam, - - - ἐ-χόπ-ην
 θάπτ-ω, grzebię, chowam - - - ἐ-τάφ-ην.

Uwaga 2. Tylko dwa Słowa mają *πτ* za charakter nieczysty: *πέχτω*, strzygę, *τίκτω*, rodzę. Zob. pod Niefor.

b) Słowa, których charakterem nieczystym jest σσ albo ττ. Charakterem ich czystym jest jedna z głosek podniebiennych γ, κ, χ, najczęściej γ, np.

τάσσ-ω, att. τάττω, porządkuję, *Aor. II.* ἐ-τάγ-ην
 φρίσσ-ω, att. φρίττω, sterczę, drzę, *Perf. II.* πέ-φριξ-α
 βήσσ-ω, att. βήττω, kaszlę, *Subst.* βήξ, *G.* βηχ-ός.

c) Słowa, których charakterem nieczystym jest ζ. Charakterem czystym Słów takich jest głoska językowa, zwykle δ (rzadko γ, κ, χ), np.

φράζ-ω, oświadczam, *Aor. II. epic.* πέ-φραδ-ον.

d) Słowa, których charakterem nieczystym jest λλ. Charakterem ich czystym jest pojedyncze λ, np.

ἀγγέλλ-ω, oznajmuję, *Fut.* ἀγγελ-ῶ.

Uwaga 3. Ponieważ czysty Charakter Słów na *πτω*, *σσω* albo *ττω*, i *ζω* występuje tylko w Czasach drugich bez żadnej zmiany, we wszystkich zaś innych Czasach albo się zrasta z zakończeniami czasowemi w jeden głos, albo też ginie całkiem przed niemi; przeto tylko w tych Słowach, które mają Czasy drugie, wiedzieć trzeba, czyli czystym ich charakterem jest mocna, czy słaba, czy przydechowa. Liczba takowych Słów jest mała:

a) Ze Słów na *πτω* mają następujące za czysty charakter:

β: βλάπτ-ω, szkodzę, i κρύπτ-ω, kryję (*Aor. II.* ἐ-βλάβ-ην, ἐ-κρύβ-ην).

π: κλέπτ-ω, kradnę, χόπτ-ω, tnę, τύπτ-ω, biję (*Aor. II.* ἐ-κλάπ-ην itd.).

φ: θάπτ-ω, nurzam, θάπτ-ω, grzebię, θρύπτ-ω, lamie, ῥάπτ-ω, zszywam, ῥίπτ-ω, rzucam, σκάπτ-ω, kopię (*Aor. II.* ἐ-βάφ-ην, ἐ-τάφ-ην, ἐ-τρύφ-ην, ἐρ-δάφ-ην, ἐρ-ρίφ-ην, ἐ-σκάφ-ην).

b) Ze Słów na σσω albo ττω mają następujące za czysty charakter:

γ: ἀλλάσσω, zmieniam (ἀλλαγ-ῆναι), μάσσω, gniotę (μαγ-ῆναι), ὀρούσσω, kopię (ὀρουγ-ῆναι), πλήσσω, biję (ἐ-πλήγ-ην, ἐξέ-πλάγ-ην), πράσσω, czynię (πέ-πράγ-α), σφάττω, zabijam (ἐ-σφάγ-ην), τάσσω, urządzam (ἐ-τάγ-ην), φράσσω, otaczam (ἐ-φράγ-ην).

κ: φρίσσω, sterczę, drzę (πέ-φρίκ-α).

τ: λίσσομαι, błagam (Aor. II. ἐ-λιτ-όμεν).

c) Ze Słów na ζω mają za czysty charakter

γ: κράζω, kraczę (ἐ-κραγ-ον), τρίζω, świergocę (τέ-τριγ-α), κλάζω, brzmie (κέ-κλαγγ-α), i poët. ῥέζω, robię (ἔοργ-α).

Wyjątki od prawidła pod 4.

1. Następujące na σσω, ττω mają za czysty charakter głoskę językową, zamiast podniebienną:

ἀρμόττω (-όζω), składam,	ἐρέσσω, żegluję.	χορούσσω, uzbrajam
βλίττω, podbieram (miód),	ἰμάσσω, bieżuję.	(ep. Pf. κελούσθαι).
βράσσω (-άζω), go- tuję się.	κνώσσω, śpię. λεύσσω, widzę.	πάσσω, sypię. πλάσσω, wyrabiam.
	λίσσομαι, modłę się. νίσσομαι (νείσσομαι), idę.	πίσσω, wyluskuję, tlukę.

Tu należą także pochodne na ωττω (ioń. ώσσω): λιμώττω, jestem głodny, ὄνειρώττω, śni mi się, ὕπνώττω, jestem śpiący.

2. Następujące na σσω pokazują w formacyi Czasów wątpliwy charakter czysty, już to głoskę podniebienną, już to językową: νάσσω, napycham, Fut. νάξω itd., Pf. P. νένασμαι, Adj. v. ναστός; — ἀφύσσω, czerpię, Fut. ἀφύξω, Aor. ἤφυσσα, ἤφυσάμην.

3. Słowa na ζω, których czystym charakterem jest głoska podniebienna, zwykle γ, wyrażają po większej części głos jakiś, naśladując głosy naturalne, jako to:

αιάζω, stękam.	ὄλολύζω, wyję.	στίζω, żgam.
ἀλαλάζω, wykrzykuję	ῥυστάζω, rozszar- puję.	συρίζω, gwizdzę.
κοίζω, kwiczę.	κράζω, krzyczę.	σφάζω (-άττω), zabi- jam.
κρώζω, kraczę.	σταλάζω, } kapię.	σφύζω, wzburzam się
μαστίζω, bieżuję.	στενάζω, } wzdycham.	τρίζω, świergocę.
ὀδάζω, leczę.	στηρίζω, } zatykam,	φλύζω, wytryskam.
οιμώζω, narzekam.	stawiam.	

Tudzież poetyckie: βάζω, baję, βρίζω, drzemie, δαίζω, rozcina, ἐλελίζω, kręcę, ἐναρίζω, spolio, ῥέζω, robię.

4. Następujące na ζω wątpliwy mają charakter czysty:

ἀρπάζω, lupię, att. Fut. ἀρπάσομαι, rzadko σω, Aor. ἤρπασσα, ἤρπασθην itd., epic. i powsz. dial. ἀρπάξω i —άσω itd. Aor. II, P. ἤρπάγην.

βαστάζω, niosę, Fut. άσω itd. Aor. ἐβαστάθην.

διστάζω, wątpię. Subst. verb. δισταγμός i διασταις.

μύζω (poët.), stękam, Aor. ἔμυξα; ἔμυσα Hippocr.

νυστάζω, drzemie, Fut. άσω i άξω.

παίζω, bawię się, F. παιζομαι i παίξομαι, A. ἔπαισα, Pf. P. πέπαισομαι.

Uwaga I. Συρίζω, gram na piszczałce, nie należy tu, bo ma formę poboczną συρίττω: od pierwszej formuje się Fut. ουρίξομαι itd., od drugiej nie att. Fut. ουρίσω itd.

5. Następujące trzy Słowa na ζω mają za czysty charakter γγ: κλάζω, brzmie, Pf. κέ-κλαγγ-α, Fut. κλάξω, Aor. ἔκλαγξα; πλάζω, przepędzam, Fut. πλάγξω itd. Aor. P. ἐπλάγχθην; σαλπίζω, trąbię, Fut. σαλπίγξω itd. (później także —ίσω itd.).

Uwaga 2. Ze Słów na ζω, których czystym charakterem jest głoska językowa, zwykle δ, mało jest pierwotnych, np. ἔζομαι poet., καθέζομαι proz., siadam, ἴζω, zwykle καθίζω, sadzam, σγίζω, łupię, χέζω; ale bardzo wiele pochodnych, jako wszystkie na ἀζω i ἴζω, np. ἐθίζω, ἐθαζω itd.

Dialekty.

1. W Słowach na ζω, σσω, ττω podwaja się σ we Fut. i Aor. na σω i σα u poetów nieattyck, np. δικάσαι, πείσαι, κομίσαι, o czem zob. §. 23. Uwaga 2. c.

2. Wszystkie Słowa na ζω przyjmują u Doryjczyków we Fut. i Aor. ξ zamiast σ, np. δικάξω, δικάξω, ἐδικάξα, zam. δικάσω, ἐδικάσα. We wszystkich innych Czasach stósują się Słowa z czystym charakterem δ dó prawideł ogólnych, np. ἐδικάσθη. Doryjskie owo ξ zamiast σ przeszło nawet do Słów na άω, które w Czasowaniu zatrzymują krótkie α, np. γελάω, ἐγέλαξα zam. ἐγέλασα, ale nie νικάω, νικάξω, tylko νικάσω (att. νικήσω. W dor. języku poetyckim używane są także formy regularne, według potrzeby wiersza.

3. Następujące Słowa na ζω mają w języku homer. i ión. we wszystkich formach ξ zam. σ: ἀλαπάζω, wypróżniam, Fut. ἀλαπάξω itd. (tak też Xen.); — δαίζω, rozcinam: — ἐναρίζω, łupię zabitego nieprzyjaciela; — θρυλλίζω, tłukę; — μερμηρίζω, rozmysłam; — πελεμίζω, ciskam; πολεμίζω, wojuję, πολεμίζω, itd.

II. O wzmocnieniu Źródłostowu przez przedłużenie Samogłoski Źródłostowowej.

Wzmacnia się także Źródłostów w wielu Słowach przez to, że krótka źródłostowa samogłoska, która się objawia w Aor. II., a w Słowach płynnych we Fut., przedłuża się w Praes. i Imperf. Zamienia się więc:

ά na η	w Słowach niemych	np. (ἔ-λᾶθ-ον)	λήθω
ᾶ - αι - -	- - - - -	πłynnych - (ἔ-φᾶν-ην)	φαίνω
ε - ει - -	- - - - -	- (φθέρ-ῶ)	φθείρω
ι - ει - -	niemych -	(ἔ-λίπ-ον)	λείπω
ι - ῑ - -	- - - - -	- (ἔ-τριβ-ην)	τριβω
υ - ῡ - -	- - - - -	- (ἔ-φρῦγ-ην)	φρῦγω
υ - ευ - -	- - - - -	- (ἔ-φῦγ-ον)	φεύγω.

O Przechyleniu Samogłosek.

§. 103.

Przechylenie Samogłosek, t. j. przemiana samogłosek w środku Źródłostowu, zachodzi tylko w Czasach drugich, i niekiedy w Perf. I. I tak:

1. W wielu Słowach tak niemych jak płynnych, których Źródłostów jest jednozgłoskowy i ma w sobie samogłoskę ε, przechyla się to ε w Aor. II. w α, np.

τρέπ-ω, obracam,	ἔ-τραπ-ον	στέλλ-ω, posyłam,	ἔ-στάλ-ην
τρέφ-ω, żywię,	ἔ-τράφ-ην	φθείρ-ω, niszcze,	ἔ-φθάρ-ην
στρέφ-ω, kręcę,	ἔ-στράφ-ην	κτείν-ω, zabijam,	ἔ-κταν-ον
βρέχ-ω, kropię,	ἔ-βράχ-ην	τέμν-ω, tnę,	ἔ-ταμ-ον.
δέρ-ω, odzieram,	ἔ-δάρ-ην		

Nie tyczy się to prawidło Słów kilkozgłoskowych, jako: *ἡγγελον, ἡγγέλην, ὤφελον, ἀγερέσθαι.*

Uwaga 1. W *Aor. II. Pass.* Słów niektórych nie przechyla się Samogłoska *ε*, ponieważ zakończenie *Aoristu Pass.* rozróżnia dostatecznie Czas ten od *Impf. Act.*, np. *βλέπω*, spoglądam, *Impf. ἔ-βλεπ-ον, Aor. II. Pass. ἔ-βλέπ-ην*; — *λέγω*, zbieram, *A. II. Pass. κατε-λέγ-ην*; — *λέπω*, wytłuskuję, *ἔ-λέπ-ην*; — *πλέχω*, plete, *ἔ-πλάχ-ην* i *ἔ-πλέχ-ην*; — *φλέγω*, palę (się), *ἔ-φλέγ-ην*; — *φέγω*, ganię, *ἔ-φέγ-ην*.

Uwaga 2. W następujących Słowach zachodzi Przechylenie, chociaż w *Præs.* wzmoconiony jest charakter:

κλέπτω, kradnę, *ἐκλάπην*; *τίκτω* (TEKΩ), rodzę, *ἔτεχον*; *τέμνω*, tnę, *ἔταμον* i *ἔτεμον*.

W Słowie *πλήττω*, uderzam, zostaje *η* w *Aor. II. Pass.*, ale w zło-

żonem przechyla się *η* w *α*, np. *ἔ-πλήγ-ην ἔξε-πλάγ-ην κατε-πλάγ-ην.*

2. W Słowach płynnych, których Źródłosłów mający w sobie samogł. *ε* jest jednozgłoskowy, przechyla się to *ε* w *α* nie tylko w *Aor. II.*, ale także w *Perf. I. Act.*, *Perf. Med.* albo *Pass.* i w *Aor. I. Pass.*, np.

στέλλω, posyłam, *F. στελ-ῶ Pf. ἔ-σταλ-χα ἔ-σταλ-μαι*

Aor. ἔ-στάλ-θην,

φθείρω, niszcze, *F. φθερ-ῶ Pf. ἔ-φθαρ-χα ἔ-φθαρ-μαι*

Aor. ἔ-φθάρ-θην.

W kilkozgłoskowych Przechylenie nie ma miejsca, np. *ἀγγέλλω, ἡγγελχα, ἡγγέλθην; ἀγείρω, ἀγήγερομαι, ἡγέρθην.*

3. W Słowach niemych i płynnych, które w zgłosce Źródłosłowowej mają *ε*, i w płynnych, które w tejże zgłosce mają *ει*, przechylają się te samogłoski w *Perf. II.* w *ο*; a w niemych, które w zgłosce Źródłosłowowej mają *ει*, przechyla się to *ει* w *οι*, np.

δέροχομαι (poet.), widzę, *δέδορχα δέρω*, odzieram, *δέδορα*

ἐγείρω, budzę, *ἐγρήγορα φθείρω*, niszcze, *ἔφθορα*

λείπω, zostawiam, *λέλοιπα πείθω*, przekonywam, *πέποιθα*

σπεύρω, sieję, *ἔσπορα στέργω*, kocham, *ἔστορα.*

Uwaga 3. Tu należą następujące nieforemne *Perf. II.*:

(*ἔθω*, epic.) *εῖωθα*, zwykłem; *ἔλιω*, widzę, *οἶδα*, wiem;

ἔικω, *εἶοικα*, jestem podobien, zdaje się, *Plpf. ἐφίχειν*;

ἔλω (poet.), czynię nadzieję, *ἔολπα*, spodziewam się, *Plpf. ἐώλπεν*;

ἔπιω, czynię, *ἔοργα, Plpf. ἐώργεν*; *ῥήγνυμι*, drę, *ἔρρωγα*, jestem

rozdarły.

4. W następujących przechyla się *ε* w *ο* nawet w *Perf. I.*: *κλέπτω*, kradnę, *Pf. I. κέκλοφα*, ale *Pf. M. κέκλεμμαι* i *-αμμαι*. *λέγω*, zbieram, *Pf. I. ξυνείλοχα, ἔξειλοχα*; ale *Pf. M. ξυνείλεμμαι*.

πέμπω, posyłam, *Pf. I. πέπομοφα*, ale *Pf. M. πέπεμμαι*.

τρέπω, obracam, *Pf. I. τέτροφα* (= *Pf. II.* od *τρέφω*, żywić) i *τέτραφα*.

(Przechylenie samogłoski w *α* w *Perf. Act.* nie ma analogii, a *τέτραφα* zapewne dla różnicy od *τέτροφα*, żywiłem.)

5. W następujących dwuzgłoskowych Słowach niem ych, które w Źródłosłowie mają ε, przechyla się ε w α w Perf. Med. albo Pass., ale nie w Aor. I. Pass., jak to w Słowach płynnych: στρέφω, przewracam, Pf. P. ἔστραμμαί, ale Aor. I. P. ἐστρέφθην
 τρέπω, obracam, - - τέτραμμαί, - - - ἐτρέφθην
 τρέφω, żywię, - - τέδραμμαί, - - - ἐδρέφθην.

Uwaga 4. Zamiast ἐτρέφθην i ἐστρέφθην mówili także Ionia-
 zycy (Epiecy) i Doryjczycy: ἐτράφθην i ἐστράφθην.

7. W Słowach niem ych, których Źródłosłów mający w sobie dwugłoskę ει jest jednozgłoskowy, przechyla się w Aor. II. ει w ι, np.

λείπω, zostawiam, ἔλιπον; πείθομαι, jestem przekonany, ἐπίδομην.

8. W Słowach, które w Źródłosłowie mają dwugłoskę ευ, przechyla się to ευ w Aor. II. w υ, np.

ἐρεύχομαι, ryczę, ἤρῳρον; φεύγω, uciekam, ἔφυγον.

ἘΛΕΥΘΩ (stara forma zam. ἔρχομαι), przychodzi, ἦλυθον.

9. W Słowach płynnych, których Źródłosłów z dwugłoską αι jest jednozgłoskowy, i w Słowach niem ych, których Źródł. także jednozgłoskowy ma η, przechylają się αι i η w Aor. II. w ᾶ, np.

χαίρω, cieszę się, ἔχαρον; τήνω, topię, ἐτάχην

φαίνω, objawiam, ἐφάνην; λήθω, jestem ukryty, ἔλαθον.

O formowaniu i użyciu Czasów Drugich.

§. 104.

1. Wszystkie Czasy Drugie różnią się od Czasów Pierwszych częścią tem, że nie mają charakteru czasowego, i dla tego zakończenia czasowe (ον, ὄμην, ην, ἴσομαι, α, ειν) dodają bezpośrednio do czystego charakteru Słowa, np. ἔ-λιπ-ον; częścią tem, że się formują od niezmienionego czystego Źródłosłowu, np. λείπω, ἔ-λιπ-ον, φεύγω, ἔ-φυγ-ον; częścią nareszcie tem, że samogłoska Źródłosłowowa przechyla się w nich, np. στρέφω, ἐ-στράφ-ην, στραφ-ήσομαι; ale ἐ-στρέφ-θην.

2. W Perf. II. przedłuża się zwykle samogłoska Źródłosłowowa: ᾶ w η, a po ρ i po samogłoskach w ᾶ, np.

κράζω, krzyczę, Aor. II. ἐ-κράχ-ον Perf. II. κέ-κράχ-α

φρίσσω, horreo, Źrdłsl. ΦΡΙΚ(ί) - - πέ-φρι-χα

θάλλω, kwitnę, Fut. θαλ-ῶ - - τέ-θηλ-α.

Podobnie: πέφηνα, πέφενγα, λέληθα, od φαίνω (ΦΑΝ), φεύγω (ΦΥΤ), i λήθω (λανθάνω, ΛΑΘ).

Uwaga 1. Słowa, których Aor. II. Act. albo by się wcale nie różnił od Imperf., albo też tylko Iloczasem samogłoski Źródłosłowowej, nie formują wcale Aor. II.; formują jednak Aor. II. Pass., ponieważ zakończenie tegoż różne jest od zakończenia Imperf. np.

γράφω, Impf. ἔγραφον, Aor. II. Act. niemasz, Aor. P. ἐγράφην

κλίνω — ἐκλίνον — — — — — ἐκλίνην.

3. Niemasz Słowa, któreby obok trzech *Aoristów II.* miało jeszcze trzy *Aoristy I.*, ani też takiego, któreby razem miało *Aor. II. Act.* i *Aor. II. Pass.* Owszem, wszystkie Słowa, które formują *Aor. II.*, mają tylko albo *Aor. II. Act.* i *Med.*, albo *Aor. II. Pass.*

U w a g a 2. Jedno tylko jest Słowo *τρέπω*, obracam, które obok trzech *Aoristów II.* ma także wszystkie trzy *Aor. I.*, lubo jednak *Aoristy II.* są więcej używane, aniżeli *Aor. I.*, które się prawie w pewnych tylko używają zwrotach, jako: *τρέψασθαι εἰς φυγήν*. Azatem:

<i>ἔτραπον</i>	<i>ἔτραπόμην</i>	<i>ἔτραπην</i>
<i>ἔτρεψα</i>	<i>ἔτρεψάμην</i>	<i>ἔτρέφθην.</i>

Rzadko się zdarza, aby i *Aor. II. Act.* i *Aor. II. Pass.* razem były w używaniu, i to jedynie prawie u poetów, np. *ἔτυπον Eur.* i *ἐτόπην; ἔλιπον i ἐλίπην Hom.*

4. Rzadko się zdarza, aby, czy to w *Act.*, czy w *Med.*, czy w *Pass.*, obadwa *Aoristy I.* i *II.* razem były używane. W takim razie, albo obadwa *Aoristy* różne mają znaczenie, *Aor. I.* przechodnie, w *Aor. II.* nieprzechodnie; albo obadwa właściwe są różnym dialektom lub czasom, jeden prozie, drugi poezyi; albo wreszcie formy jednego zastępują nieużywane formy drugiego. Tak np. starsi *Attycy* używają częścię *Aor. I. Pass.*, młodszy przeciwie częścię *Aor. II. Pass.* (*ταχθῆναι* i *ταχῆναι*); lubo są Słowa, których *Aor. I.* i *II. Pass.* razem są używane, np. *ἀπηλλάχθην* i *ἀπηλλάχην.*

U w a g a 3. Poeeci formują od Słów niektórych *Aor. II.*, które w prozie tylko mają *Aor. I.*, np. *κτείνω*, zabijam, *Aor. ἔκτεινα*, poet. *ἔκτανον* i *ἔκταν.*

A. Verba muta.

§. 105.

Słowa Nieme dzielą się na trzy klasy, stósownie do podziału spółgłosek niemych na wargowe, podniebienne i językowe; w każdéj zaś z tych klass rozróżniamy Słowa z czystym i Słowa z nieczystym charakterem w *Praes.* (§. 102.)

1. Słowa, których czystym charakterem jest jedna z wargowych *β, π, φ*, nieczystym: *πτ*, np.

a) z czystym charakterem: *τρίβ-ω, πέμπ-ω, γράφ-ω,*

b) z nieczystym charakterem: *βλάπτ-ω* (czysty *Źródłsk. ΒΛΑΒ*), *τύπτ-ω* (*TYII*), *δρούπτ-ω* (*ΔΡΥΦ*).

2. Słowa, których czystym charakterem jest jedna z podniebniennych *γ, χ, ζ*, nieczystym: *σσ, ζ*, np.

a) z czystym charakterem: *ἄγ-ω, πλέχ-ω, τεύχ-ω,*

b) z nieczystym charakterem: *χράζ-ω* (*KPAI'*), *φρίσσ-ω,* (*ΦPIK*), *βήσσ-ω* (*BHX*).

3. Słowa, których czystym charakterem jest jedna z językowych: *δ, τ, θ*, nieczystym: *σσ, ζ*, np.

a) z czystym charakterem: *ἄδ-ω, ἀνύτ-ω, παιδ-ω,*

b) z nieczystym charakterem: *φράζ-ω* (*ΦPAΔ*), *λίσσο-ομαι* (*ΔIT*), *κορύσσο-ω* (*KOPYΘ*).

O formowaniu Czasów Słów Niemych.

§. 106.

1. W Słowach, których charakterem jest jedna z wargowych: β, π, φ (πτ), spółgłoska ta charakterystyczna przez zetknięcie się z cechami czasowymi następującym podlega zmianom:

- a) Spółgłoska charakterystyczna łączy się z cechą czasową σ w ψ (§. 21. E. 2.), np.
 τρίβ-ω, Fut. (τρίβ-σω) τρίψω, Aor. (ἔ-τριβ-σα) ἔτριψα.
- b) przed cechą czasową μ zamienia się na μ (§. 21. E. 1.), np.
 τρίβ-ω, Perf. Med. i Pass. (τέ-τριβ-μαι) τέτριμμαi.
- c) przed cechą czasową θ zamienia się na Aspiratę φ (§. 21 A) np.
 τρίβ-ω, Aor. Pass. (ἔ-τριβ-θην) ἔτριφθην.
- d) przed aspirowaniem zakończeniem Perf. I. Act.: ᾶ, Plpf. εῖν, zamienia się także na φ (§. 21. B.), np.
 τρίβ-ω, Perf. I. Act. (τέ-τριβ-ᾶ) τέτριφα.

2. W Słowach, których charakterem jest jedna z podniebiennych: γ, χ, χ (σσ, ζ), spółgłoska ta charakterystyczna przez zetknięcie się z cechami czasowymi następującym podlega zmianom:

- a) Spółgłoska charakterystyczna łączy się z cechą czasową σ w ξ (§. 21. E. 2.), np.
 πλέχ-ω, Fut. (πλέχ-σω) πλέξω, Aor. I. M. (ἔ-πλεχ-σάμην) ἔπλεξάμην.
- b) przed cechą czasową μ zamienia się na γ, (§. 21. E. 1), np.
 πλέχ-ω, Perf. Med. albo Pass. (πέ-πλεχ-μαι) πέπλεγμαi.
- c) przed cechą czasową θ zamienia się na χ (§. 21. A.), np.
 πλέχ-ω, Aor. I. Pass. (ἔ-πλέχ-θην) ἐπλέχθην.
- d) przed aspirowaniem zakończeniem Perf. I. Act.: ᾶ, i Plpf. εῖν, zamienia się także na χ (§. 21. B.), np.
 πλέχ-ω, Perf. I. Act. (πέ-πλεχ-ᾶ) πέπλεχα.

3. W Słowach, których charakterem jest jedna z językowych: δ, τ, θ (σσ, ζ), spółgłoska charakterystyczna przez zetknięcie się z cechami czasowymi następującym podlega zmianom:

- a) przed cechą czasową σ ginie całkiem spółgłoska charakterystyczna (§. 21. E. 2.), np.
 πείθ-ω, Fut. (πείθ-σω) πείσω, Aor. (ἔ-πειθ-σα) ἔπεισα.
- b) przed cechą czasową μ zamienia się na σ (§. 21. E. 1.), np.
 πείθ-ω, Perf. M. albo P. (πέ-πειθ-μαι) πέπεισμαi.

c) przed cechą czasową ϑ zamienia się także na σ (§. 21. D.), np.

πέιδ-ω, Aor. Pass. (ἐ-πέιδ-θη) ἐπέισθη.

d) zakończeniem czasowem Perf. I. Act. jest $\chi\alpha$, a Plpf. $\chi\epsilon\iota\nu$, przed którym charakterystyczna spółgłoska językowa całkiem ginie, np.

πέιδ-ω, Perf. I. Act. (πέ-πειδ-χα) πέπειχα.

Uwaga 1. Kiedy przed charakterystyczną spółgłoską wargową poprzedza μ , np. w πέμπ-ω; wtedy dla zbiegu trzech μ razem w Perf. Med. i Pass. jedno μ się wyrzuca, np. πέμπ-ω, posyłam, πέ-πεμ-μαι (zam. πέ-πεμπ-μαι, πέ-πεμμ-μαι), πέ-πεμφαι, πέπεμπται itd. Inf. πέπεμφθαι, Part. πεπεμμένος; χάρπτ-ω, gnę, χέ-χαμ-μαι (zam. χέ-χαμπ-μαι, χέ-χαμμ-μαι). — Podobnież jeśli dwa γ mają stanąć przed μ , jedno wyrzuca się, np. σφίγγ-ω, duszę, ἔ-σφιγγ-μαι (zam. ἔ-σφιγγ-μαι), ἔ-σφιγγαι, σφιγγεται itd, Inf. ἐσφίγγθαι, Part. ἐσφιγγέμενος; ἐξελέγγω, przekonywam, ἐξελέγγεμαι (zam. ἐξελέγγεμαι, ἐξελέγγεμαι), ἐξελέγγεμαι itd.

Uwaga 2. W starym języku poet. została się niekiedy językowa przed μ w Perf., np. πέφραδμαι.

Uwaga 3. W Słowach na ένδω i ένθω ginie przed cechą czasową tak ν , jak językowa, ale za to przedłuża się ϵ na $\epsilon\iota$ (§. 22, 3.), np. σπένδ-ω, libo, F. (σπένδ-σω) σπείσω, A. ἔσπεισα, P. ἔσπεισμαι.

Uwaga 4. W Słowach, których charakterem jest językowa, samogłoski α , ι , υ przed zakończeniami czasowemi zaczynającemi się od σ i χ , krótkie są, np. φράζω, φράσω, ἔφρασα, πέφραξα; πλάσσω, πλάσω; νομίζω, νομίσω; κλύζω, κλύσω. — Też same Słowa nie formują w języku powszechnym Aoristu II., niekiedy jednak w języku epickim, np. φράζω (ΦΡΑΔΩ), Aor. II. ἐπέφραδον. Słowo φύγω, dmucham, formuje Aor. II. Pass. z charakt. γ , np. ἐψύγγην.

Uwaga 5. Co do Słów tak niemych, jak płynnych uważać należy, że:

a) zakończenia czasowe zaczynające się od $\sigma\vartheta$ tracą σ , ilekroć bezpośrednio poprzedza niema albo płynna (§. 22, 2.), np. κερύφθαι zam. κερύφθαι, πεπλέχθαι zam. πεπλέξθαι, ἔσφαλθε zam. ἔσφαλσθε.

b) Osoba III. Plur. Perf. i Plpf. Med. (Pass.), która się kończy na -νται i -ντο, jakieśmy to widzieli w Słowach czystych, nie może się formować w ten sposób w Słowach nieczystych (niemych i płynnych), a to dla zbiegu kilku spółgłosek. Dla tego opisywali Attycy tę Osobę za pomocą Part. Perf. Plur. i Osoby III. Plur. Praes. i Imperf. Słowa Ιοναί t. j. εἰσί(ν), sunt, ἦσαν, erant; starsi Attycy jednak, na wzór Ιοναίczyków, wyrzucali niekiedy ν , a w miejsce tegoż kładli α , przed wargowemi i podniebiennemi aspirowane, przed językowemi nieaspirowane, np.

τρίβ-ω	τέ-τριμ-μαι	Os. 3. τετρίφαται (zam. τέτριβνται)	Plf. ἔτετρι-
πλέχ-ω	πέ-πλεγ-μαι	- - πεπλέχεται (zam. πέπλεχνται)	[φατο
τάσσω	τέ-ταχ-μαι	- - τετάχεται (zam. τέταχνται)	
σκευάζω	ἐ-σκεύασ-μαι	- - ἐσκευάδαται (zam. ἐσκευάδνται)	
χωρίζω	χε-χώρισ-μαι	- - κευωρίδαται (zam. κευωρίδνται).	

Uwaga 6. O Przechylaniu Samogłosek w Czasach Drugich zob. §. 104.; o Fut. Attic. Słów na άζω i ίζω §. III.

Wzory Słów Niemych.

§. 107.

A. Słowa, których charakterem jest jedna z wargowych: β, π, φ.

a) z czystym charakterem: β, π, φ.

τριβω, τη.		ACTIVUM.			
<i>Praes.</i>	<i>Ind.</i> τριβ-ω	<i>Conj.</i> τριβ-ω	<i>Imp.</i> τριβ-ε	<i>Inf.</i> τριβ-ειν	<i>P.</i> τριβ-ων
<i>Impf.</i>	<i>Ind.</i> ἔ-τριβ-ον	<i>Opt.</i> τριβ-οιμι			
<i>Perf. I.</i>	<i>Ind.</i> (τέ-τριβ-ά)	τέ-τριφ-α	<i>Conj.</i> τε-τριφ-ω	<i>Imp.</i> nieużywany	
	<i>Inf.</i> τε-τριφ-έναι	<i>Part.</i> τε-τριφ-ώς			
<i>Plqpf.</i>	<i>Ind.</i> ἔ-τε-τριβ-ειν	ἔ-τε-τριφ-ειν	<i>Opt.</i> τε-τριφ-οιμι		
<i>Fut.</i>	<i>Ind.</i> (τριβ-σω)	τριφω	<i>Opt.</i> τριφοιμι	<i>Inf.</i> τριφειν	<i>P.</i> τριφων
<i>Aor. I.</i>	<i>Ind.</i> ἔ-τριφα	<i>Conj.</i> τριφω	<i>Opt.</i> τριφαιμι	<i>Imp.</i> τριφον	
	<i>Inf.</i> τριφαι	<i>Part.</i> τριφας.			
MEDIUM.					
<i>Praes.</i>	<i>Ind.</i> τριβ-ομαι	<i>Conj.</i> τριβ-ωμαι	<i>Imp.</i> τριβ-ου		
		<i>Inf.</i> τριβ-εσθαι	<i>Part.</i> τριβ-όμενος		
<i>Impf.</i>	<i>Ind.</i> ἔ-τριβ-όμην	<i>Opt.</i> τριβ-οίμην			
<i>Perf.</i>	<i>Ind.</i> (τέ-τριβ-μαι)	<i>Imperat.</i> (τέ-τριβ-σο)	<i>Infinit.</i> (τε-τριβ-θαι)		
	S. 1. τέ-τριμ-μαι	τέ-τριφο	τε-τριφ-θαι		
	2. τέ-τριφαι	τε-τριφ-θω	<i>Part.</i>		
	3. τέ-τριπ-ται	τέ-τριφ-θον	τε-τριμ-μένος η ον		
	<i>D. 1.</i> τε-τριμ-μεθον	τε-τριφ-θων	<i>Conj.</i>		
	2. τέ-τριφ-θον	τέ-τριφ-θε	τε-τριμ-μένος ῶ		
	3. τέ-τριφ-θον	τε-τριμ-μένοι εισί(ν)			
	<i>P. 1.</i> τε-τριμ-μεθα	lub τε-τριφ-αται	lub τε-τριφ-θων		
	2. τέ-τριφ-θε				
	3. τε-τριμ-μένοι εισί(ν)				
<i>Plqpf.</i>	S. 1. ἔ-τε-τριμ-μην	<i>D.</i> ἔ-τε-τριμ-μεθον	<i>P.</i> ἔ-τε-τριμ-μεθα		
	2. ἔ-τέ-τριφο	ἔ-τέ-τριφ-θον	ἔ-τέ-τριφ-θε		
	3. ἔ-τέ-τριπ-το	ἔ-τε-τριφ-θην	τε-τριμ-μένοι ἦσαν		
	<i>Opt.</i> τε-τριμ-μένος εἶην				
<i>Futur.</i>	<i>Ind.</i> τριφομαι	<i>Opt.</i> τριφοίμην	<i>Inf.</i> τριφεσθαι	<i>Part.</i> τριφόμενος	
<i>Aor. I.</i>	<i>Ind.</i> ἔ-τριφάμην	<i>Conj.</i> τριφωμαι	<i>Opt.</i> τριφαιμην	<i>Imp.</i> τριφαι	
	<i>Inf.</i> τριφασθαι	<i>Part.</i> τριφάμενος			
<i>F. III.</i>	<i>I.</i> τε-τριφομαι	<i>O.</i> τε-τριφοίμην	<i>If.</i> τε-τριφεσθαι	<i>P.</i> τε-τριφόμενος.	
PASSIVUM.					
<i>Aor. I.</i>	<i>Ind.</i> (ἔ-τριβ-θην)	ἔ-τριφ-θην	<i>Conj.</i> τριφ-θῶ	<i>Opt.</i> τριφ-θειν	
	<i>Inf.</i> τριφ-θῆναι	<i>Imp.</i> τριφ-θητι	<i>Part.</i> τριφ-θείς		
<i>Fut. I.</i>	<i>Ind.</i> τριφ-θήσομαι	<i>Opt.</i> τριφ-θησοίμην	<i>Inf.</i> τριφ-θήσεσθαι		
	<i>Part.</i> τριφ-θησόμενος				
<i>Aor. II.</i>	<i>Ind.</i> ἔ-τριβ-ην	<i>Conj.</i> τριβ-ῶ	<i>Opt.</i> τριβ-εἶην	<i>Imp.</i> τριβ-ηθι	
	<i>Inf.</i> τριβ-ῆναι	<i>Part.</i> τριβ-είς			
<i>Fut. II.</i>	<i>Ind.</i> τριβ-ήσομαι	<i>Opt.</i> τριβ-ησοίμην	<i>Inf.</i> τριβ-ήσεσθαι		
	<i>Part.</i> τριβ-ησόμενος				
<i>Adj. verb.:</i>	(τριβ-τός) τριπ-τός, ἦ, ὕν, τριπ-τέος, ἕα, ἔον.				

b) z nieczystym charakterem πτ w Praes. i Impf.
κόπτω, uderzam.

ACTIVUM.		MED.	PASSIVUM.
Praes.	κόπτω		κόπτ-ομαι
Impf.	ἔ-κοπτ-ον		ἔ-κοπτ-όμεν
Perf. I.	(κέ-κοπ-ά) κέ-κοφ-α		κέ-κομ-μαι, jak τέ-τριμ-μαι
Plpf. I.	ἔ-κε-κόφ-ειν		ἔ-κε-κόμ-μην, jak ἔ-τε-τρίμ-μην
Perf. II.	κέ-κοπ-α (Hom.)		
Plpf. II.	ἔ-κε-κόπ-ειν		A. I. ἔ-κόφ-θην
Fut.	(κόπ-σω) κόψω		F. I. κοφ-θήσομαι
Aor. I.	ἔ-κόφα		A. II. ἔ-κόπ-ην
Fut. III.			F. II. κοπ-ήσομαι

Adj. verb.: κοπ-τός, ή, όν; κοπ-τέος, τέα, τέον.

Podobnie: κάμπ-τ-ω, gnc. Fut. κάμφω. Aor. ἔ-χαμψα.
Perf. Med. i Pass. κέ-χαμ-μαι (zam. κέ-χαμμ-μαι (§. 106. Uw. 1.)

Ind.	S. I.	Imperat.	Inf.
	1. κέχαμμαι		κεκάμφθαι
	2. κέχαμψαι	κέχαμψο	
	3. κέχαμπται	κεκάμφθω	
D. I.	κεκάμμεθον		Part.
	2. κέχαμφθον	κέχαμφθον	κεχαμμένος, η, ον
	3. κέχαμφθον	κεκάμφθων	
P. I.	κεκάμμεθα		
	2. κέχαμφθε	κέχαμφθε	
	3. κεχαμμένοι εισί(ν)	κεκάμφθωσαν lub κεκάμφθων	

Adj. verb.: χαμπτός, ή, όν, χαμπτέος, τέα, τέον.

B. Słowa, których charakterem jest jedna z podniebiennych: γ, χ, χ.

a) z czystym charakterem: γ, χ, χ.   b) z nieczystym char.: σσ (ττ), ζ, w Praes. i Impf.

πλέχ-ω, plotę.   - τάσσ-ω (τάττ-ω), porządkuję.

ACTIVUM.		MED.	ACTIV.	MED.
Praes.	πλέχω	πλέχομαι	τάσσω	τάσσομαι
Impf.	ἔ-πλεχ-ον	ἔ-πλεχ-όμεν	ἔ-τάσσ-ον	ἔ-τάσσ-όμεν
Perf.	(πέ-πλεχ-ά) πέ-πλεχ-α	(πέ-πλεχ-μαι) πέ-πλεγ-μαι	(τέ-ταγ-ά) τέ-ταχ-α	τέ-ταχ-μαι
Plpf.	ἔ-πε-πλεχ-ειν	ἔ-πε-πλεγ-μην	ἔ-τε-ταχ-ειν	ἔ-τε-τάχ-μην
Fut.	(πλέχ-σω) πλέξω	πλέξομαι	(τάγ-σω) τάξω	τάξομαι
Aor.	ἔ-πλεξα	ἔ-πλεξάμην	ἔ-ταξα	ἔ-ταξάμην
F. III.		πε-πλέξομαι		τε-τάξομαι

PASSIVUM.

Aor. I.	(ἔ-πλέχ-θην) ἔ-πλέχ-θην	(ἔ-τάγ-θην) ἔ-τάχ-θην
Fut. I.	πλεχ-θήσομαι	ταχ-θήσομαι
Aor. II.	ἔ-πλάχ-ην i ἔ-πλέχ-ην	ἔ-τάγ-ην
Fut. II.	πλαχ-ήσομαι	ταχ-ήσομαι

Adj. verb.: πλεχτός, ή, όν, πλεχτέος, τέα, τέον; ταχτός, ταχτέος.

Odmiana *Perf. Med.* albo *Pass.* Słów:
τάσσω, porządkuję, i σφίγγω, dławię, §. 106. Uw. 1.

Indicatr.	S. 1.		Imperatīvus.	
		τέταγμαi	ἔσφιγμαi	τέταξο
	2. τέταξαι	ἔσφιγξαι	τετάχθω	ἔσφιγθῶ
	3. τέταχται	ἔσφιγχται		
D.	1. τετάγμαθον	ἔσφιγμαθον		
	2. τετάχθον	ἔσφιγγθον	τέταχθον	ἔσφιγγθον
	3. τετάχθον	ἔσφιγγθον	τετάχθων	ἔσφιγγθων
P.	1. τετάγμαθα	ἔσφιγμαθα		
	2. τέταχθε	ἔσφιγγθε	τέταχθε	ἔσφιγγθε
	3. τεταγμένοι εισί(ν)	ἔσφιγμένοι εισί	τετάχθωσαν lub τετάχθων	ἔσφιγγθωσαν i ἔσφιγγθων
	<i>Inf.</i> τετάχθαι	ἔσφιγγθαι	<i>P.</i> τεταγμένος	ἔσφιγμένος.

C. Słowa, których charakterem jest jedna z językowych δ, τ, θ.

a) z czystym charakterem: δ, τ, θ.

ψεύδ-ω, zwodzę.

b) z nieczystym char.: ζ, rzadko σσ, w Praes. i Impf.

φράζ-ω, oznajmuję.

	ACTIVUM.	MED.	ACTIV.	MED.
<i>Praes.</i>	ψεύδ-ω	ψεύδ-ομαι	φράζω	φράζ-ομαι
<i>Impf.</i>	ἔ-ψευδ-ον	ἔ-ψευδ-όμεν	ἔ-φραζ-ον	ἔ-φραζ-όμεν
<i>Perf.</i>	(ἔ-ψευδ-κα)	(ἔ-ψευδ-μαι)	(πέ-φραδ-κα)	(πέ-φραδ-μαι)
	ἔ-ψευ-κα	ἔ-ψευσ-μαι	πέ-φρά-κα	πέ-φρασ-μαι
<i>Plpf.</i>	ἔ-ψεύδ-κειν	ἔ-ψεύσ-μην	ἔ-πε-φράκειν	ἔ-πε-φράσ-μην
<i>Fut.</i>	(ψεύδσω) ψεύσω	ψεύσομαι	(φράδσω) φράσω	φράσομαι
<i>Aor. I.</i>	ἔ-ψευ-σα	ἔ-ψευ-σάμην	ἔ-φρά-σα	ἔ-φρα-σάμην
<i>F. III.</i>				πε-φρά-σομαι

PASSIVUM.

<i>Aor. I.</i>	ἔ-ψεύδ-θη(ν)	ἔ-ψεύσ-θη(ν)	ἔ-φράδ-θη(ν)	ἔ-φράσ-θη(ν)
<i>Fut. I.</i>		ψευσ-θήσομαι		φρασ-θήσομαι

Adj. verb.: (ψευδ-τέος) ψευσ-τέος, τέα, τέον, φραστέος.

Odmiana *Perf. Med.* albo *Pass.*

Ind. S.	1.	Imperat.	Infinit.
	ἔψευσ-μαι	ἔψευ-σο	ἔ-ψεύσ-θαι
	2. ἔψευ-σαι	ἔψεύ-σθω	
	3. ἔψευσ-ται		
D.	1. ἐψεύσ-μεθον		<i>Part.</i>
	2. ἔψευσ-θον	ἔψευσ-θον	ἔ-ψευσ-μένος, η, ον.
	3. ἔψευσ-θον	ἔψεύσ-θων	
P.	1. ἐψεύσ-μεθα		
	2. ἔψευ-σθε	ἔψευσ-θε	
	3. ἐψευσ-μένοι εισί(ν)	ἔψεύσ-θωσαν lub ἐψεύσ-θων.	

Przykłady dla wprawy.

1. Słowa z charakterystyczną spółgłoską wargową.

a) z czystym charakterem β, π, φ.

λείβω, libo, leję. βλέπω, spoglądam. αλείφω, namaszczam. M.
στείβω, depce. A. II. P. A. II. P. πέμπω, posyłam. M.
ἀμείβω, odmieniam. M. λάμπω, świecę się. τρέπω, obracam.
θλίβω, gniotę. A. II. P. γράφω, piszę. A. II. P. τρέφω, żywię. M.
δρέπω, zrywam. M. — M. στρέφω, kręcę. M.
λέπω, wyluskuję. A. II. P. στέφω, stipo, wienczę. M.

b) z nieczystym charakterem: πτ.

καλύπτω, okrywam. <i>M.</i>	κρύπτω, kryję. <i>M.</i>	κῦπτω, chyle się (<i>κῦφαι</i> , <i>κεκῦφα</i>).
σκήπτω, opieram. <i>M.</i>	(char. β) <i>A. I.</i> i <i>II. P.</i>	κλέπτω, kradnę (<i>π</i>).
σκόπτω, szydzę. <i>F. M.</i>	βλάπτω, szkodzę (<i>β</i>).	<i>F. M.</i>
ἀστράπτω, błyskam się.	<i>A. II. P.</i>	ρίπτω, rzucam (<i>φ</i>).
ἄπτω, zapalam, przypinam. <i>M.</i>	κόπτω, tnę (<i>π</i>). <i>M.</i>	<i>A. II. P.</i>
γνάμπτω, krzywię.	κάμπτω, gnę.	ράπτω, szyję (<i>φ</i>).
δάπτω, rozdzieram.	βάπτω, nurzam (<i>φ</i>).	<i>A. II. P.</i>
δρῦπτω, rozszarpuję.	<i>A. II. P.</i>	θρῦπτω, łamię (<i>φ</i>).
		<i>A. II. P.</i>

2. Słowa z charakterystyczną spółgłoską podniebienną.

a) z czystym charakterem: γ, κ, χ.

ἀμέλω, doję.	εἴρω, wykluczam.	ἐρείω, dre, łamię. <i>M.</i>
θέλω, głaszcze.	σφίγγω, dławię.	ἄρχω, panuję. <i>M.</i>
λήω, przestaję.	τέγγω, skrapiam.	zaczynam.
φέω, laję. <i>A. II. P.</i>	ἐλέγχω, przekonywam.	βρέχω, skrapiam. <i>A. I.</i>
ἐπείω, naciskam.	πλέχω, plotę. <i>M.</i>	i <i>II. P.</i>
φλέω, palę (się).	<i>A. II. P.</i>	νήχομαι, pływę. <i>D. M.</i>
<i>A. II. P.</i>	δώω, ścigam. <i>F. M.</i>	εβχομαι, modłę się.
φρῶω, piekę. <i>A. II. P.</i>	τήω, topię. <i>A. II. P.</i>	<i>D. M.</i>
στέρω, kocham. <i>Pf. II.</i>	ἐλέγω, wstrzymuję.	δέχομαι, przyjmuję.
πνίγω, duszę. <i>A. II. P.</i>	λέγω, mówię. <i>Pf. A.</i>	<i>D. M.</i>
στέρω, okrywam.	niema.	ἐδέχθη, ze znacz. biern.

b) z nieczystym charakterem: σσ(ττ), rzadko ζ.

μαλάσσω, miękcze.	δύσσω, kopię. <i>M.</i>	πτήσσω, przestraszam,
ἀλλάσσω, zmieniam.	φυλάσσω, strzeżę. <i>M.</i>	boję się.
<i>A. II. P.</i>	χρῦσσω, ogłaszam.	ἐλίσσω, kręcę. <i>M.</i> bez
πράσσω, czynię. <i>Pf. I.</i>	σφάττω, zabijam.	<i>Pf. Act.</i>
<i>trans. Pf. II. intrans.</i>	<i>A. II. P.</i>	τριζώ, świegoce.
ταράσσω (θράπτω), mie-	φράσσω, otaczam. <i>M.</i>	κράζω, krakam.
szam, przeszkadzam.	<i>A. II. P.</i>	σαλπίζω, trąbię.
φρίσσω, sterczę, wzdry-	τάσσω, porządkuję.	οιμῶζω, wyrzekam.
gam się.	<i>A. I.</i> i <i>II. P.</i>	στηρίζω, ustawiam.
τινάσσω, wstrząsam. <i>M.</i>	φαρμάσσω, leczę.	ἀλαλάζω, wykrzykuję.
πτύσσω, fałduję, skla-	μάσσω, gniotę. <i>A. II. P.</i>	στάζω, kroplami pu-
dam. <i>M.</i>	βήσσω, kaszlę.	szczam (spadam).
		στενάζω, stękam.

3. Słowa z charakterystyczną spółgłoską językową δ, τ, θ.

a) z czystym charakterem: δ, τ, θ.

ᾄδω (ἀείδω), śpiewam.	ἔδομαι, cieszę się. <i>D. P.</i>	φείδομαι, ochraniam.
<i>F. M.</i>	także <i>F. Pass.</i>	<i>D. M.</i>
ψεύδω, oszukuję. <i>M.</i>	σπένδω, wylewam. <i>M.</i>	ἀνύτω, kończę (att.
ἐρείδω, opieram.	σπεύδω, spieszę się	zam. ἀνύω).
	(przyspieszam).	πείθω, namawiam. <i>F. M.</i>

b) z nieczystym charakterem: ζ, rzadko σσ(ττ).

κνίζω, łechce.	δβρίζω, znieważam,	γνωρίζω, poznaję.
κτίζω, zakładam.	jestem dumny.	σχάζω, kuleję.
σχίζω, łupię, rozcinam.	κλύζω, płuczę, oblewam,	ἐδίξω, przyzwyczajam,
	βλύζω, wytryskam.	φροντίζω, troszczę się.

μερίζω, dzielię. <i>M.</i>	στοχάζομαι, wnoszę.	ἀντεικάζω, porówny- wam. <i>F. M.</i>
ὀρίζω, ograniczam. <i>M.</i>	<i>D. M.</i>	σκολάζω, mam czas.
αἰκίζω, krzywdzę.	εἰκάζω, wnoszę.	σκολάζω, mam czas.
θερίζω, żniwuję.	ἐορτάζω, obchodzę	πίσσω, tlukę.
χορίζω, niosę. <i>M.</i>	uroczystość.	πάσσω, obsypuję. <i>M.</i>
λογίζομαι, liczę, wnio- skuję. <i>D. M.</i>	πιέζω, cisnę.	πλάσσω, wyrabiam. <i>M.</i>
φηρίζομαι, stanowią.	δανείζω, wypożyczam	ἐρέσσω, żegluję.
<i>D. M.</i>	na procent. <i>M. po- życzam.</i>	βράσσω, gotuje się (rzadko βράζω).
προφασίζομαι, udaję.	παρήρησιάζομαι, mówię	ἀρμόττω albo ἀρμόζω, wprawiam, stosuję.
<i>D. M.</i>	otwarcie.	

B. Verba liquida.

§. 108.

1. Słowa Płynne są takie Słowa, których charakterem jest jedna z głosek płynnych: λ, μ, ν, ρ.

2. Wszystkie te Słowa, wyjąwszy niektóre ze samogłoską Źródłosłowową ε, mają w *Praes.* (azatem też w *Imperf.*) wzmocnienie, już to przez to, że charakter λ podwaja się (§. 102. I. d.), już to przez to, że po spółgłosce charakterystycznej wtrąca się jeszcze ν, jak np. τέμ-ν-ω, już to wreszcie przez to, że krótka samogłoska Źródłosłowowa przedłuża się, jako we wszystkich na αίνω, είνω, είρω, ἴνω, ὄνω, ὕρω, np.

σφάλ-λω, Źrdłst ΣΦΑΛ	φθείρ-ω Źrdłst. ΦΘΕΡ
τέμ-ν-ω - TEM	κρίν-ω - KPIN(τ)
φαίν-ω - ΦAN	ἀμόν-ω - 'AMYN(ὀ)
κτείν-ω - KTEN	σύρ-ω - ΣΥΡ(ὀ)

ale: μέν-ω i νέμ-ω.

O formowaniu Czasów Słów Płynnych.

§. 109.

Wszystkie Czasy Słów Płynnych formują się od czystego Źródłosłowu. Azatem:

1. *Futurum Act.* i *Med.* formuje się bez czasowej cechy σ, dodając tylko do czystego Źródłosłowu zakończenia ᾶ, οῦμαι, ściągnięte z έω i έομαι, a te znów z έσω i έσομαι przez wyrzucenie σ. Dla tego też *Futura* te odmieniają się zupełnie tak jak *Praes. Act.* i *Med.* Słów ściąganych na έω: φιλ-ᾶ, φιλ-οῦμαι. Azatem:

σφάλ-λω (ΣΦΑΛ), Fut. σφαλ-ᾶ (zam. σφαλέω, σφαλέσω).
φαίνω (ΦAN), - φαν-ᾶ (zam. φανέω, φανέσω).
κάρ-ν-ω (KAM) - καρ-οῦμαι (zam. καμέομαι, —έσομαι).

Uwaga 1. W Słowach więc, płynnych charakteru nieczystego nie szuka się czystego Źródłosłowu w *Aor. II.*, jak w Słowach niemych, ale raczej w *Futur.*, ponieważ mała tylko liczba Słów tych formuje *Aor. II.* — *Fut. III.* nie mają te Słowa weale.

Uwaga 2. Podług samogłoski Źródłosłowowej we *Fut.* dziela się Słowa Płynne na cztery klasy:

a) Słowa Płynne mające ᾶ we <i>Fut.</i>				
b) - - - - -	-	-	ε	- -
c) - - - - -	-	-	ι	- -
d) - - - - -	-	-	ο	- -

Uwaga 3. Dwa Słowa: φαίνω, pokazuję, i αἴρω, podnoszę, mają niekiedy u poetów attyckich długie *a* we Fut.: φᾶνῶ, ᾶρῶ. Pochodzą te formy zapewne z form Praes.: φαείνω i ἀείρω, i powstały przez ściąganie z form Fut.: φαενῶ, ἀερῶ. Zawsze jednak: φᾶνοῦμαι.

2. Aorist. I. Act. i Med. formuje się także bez czasowej cechy *σ*, przybierając tylko *a* i ἄμην do Źródłosłowu, w którym samogłoska Źródłosłowa przedłuża się, t. j. według czterech class wymienionych:

ἄ na η; — ε na ει; ἰ na ἰ; — ὕ na ὕ, np.

a) we Fut. *a*, w Aor. I. η:

σφάλλ-ω, omylam,	σφαλ-ῶ	ἔ-σφηλ-α
σημαίν-ω, daję znak,	σημαν-ῶ	ἔ-σήμην-α
φαίν-ω, pokazuję,	φαν-ῶ	ἔ-φην-α

b) we Fut. ε, w Aor. I. ει:

μέν-ω, zostaję,	μεν-ῶ	ἔ-μειν-α
ἀγγέλλ-ω, oznajmuję,	ἀγγελ-ῶ	ἤγγειλ-α
τείν-ω, naciągam, napinam,	τεν-ῶ	ἔ-τειν-α
σπείρ-ω, siewę,	σπερ-ῶ	ἔ-σπειρ-α

c) we Fut. ἰ, w Aor. I. ἰ:

τίλλ-ω, rwę,	τίλ-ῶ	ἔ-τίλ-α
κρίν-ω, oddzielam,	κρίν-ῶ	ἔ-κρίν-α

d) we Fut. ὕ, w Aor. I. ὕ:

σύρ-ω, wlekę,	σῦρ-ῶ	ἔ-σῦρ-α
ἀμύν-ω, odbraniam,	ἀμύν-ῶ	ἤμύν-α.

Uwaga 4. Następujące Słowa na αίνω przedłużają Źródłosłowa samogłoskę *a* na ᾶ, zamiast na η: ἰσχυαίνω, suszę, κερδαίνω, zyskuję, κοιλαίνω, wydrażam, λευκαίνω, bieleję, ὀργαίνω, gniewam, πεπαίνω, czynię dojrziałym, azatem: ἐκέρδᾶνα, ἐκοιλᾶνα itp.; jako też wszystkie na —ραίνω i —αίνω, np. περαίνω, spełniam, ἐπέρᾶνα, πιαίνω, tuczę, πιάνα. Z ostatnich wyjmują się: τετραίνω, wierzę, τετρήναι, i μαιίνω, plamie, μῆναι, rzadko μᾶναι. Słowo σημαίνω, daję znak, ma obiedwie formy: σημήναι (tak też u Attyków) i σηᾶναι. Także αἴρω, podnoszę, i ἄλλομαι, skacze, mają w Aor. I. ᾶ, np. ᾶραι, ᾶλασθαι, Indic. ἦρα, ἠλάμην z Augmentem. — W dial. dor. mają takie Słowa w Aor. zwykłe: ᾶ, w epic. i ión. η.

Uwaga 5. Następujące Słowa mają u poetów Fut. i Aor. I. na *σ* i *σα*: κέλλω (poet.), przybijam do brzegu, κέλσω, ἐκελσα; κύρω (poet.), trafiam, κύρσω, ἐκυρσα; — ὄρω (ὄρ-νυμι), pobudzam, ὄρσω, ὄρσα (zawsze); φύρω, mieszam, gniotę, star. i poet. φύρσω ἔφυρσα, Fut. πεφύρσομαι, ale Aor. Π. P. ἐφύρην (Luc.) i Pf. M. i P. πέφυρμαι (Luc. i Pózu); w prozie: φυράσω, ἐφύρασα, ἐφυρασάμην, ἐφυράθην, πεφύραμαι.

3. Perfect. I. Act. kończy się na *χα*. Zakończenie to *χα*, równie jak zakończenia Perf. Med. albo Pass. i Aor. I. Pass.: *μαι* i *θην*, dodają się bezpośrednio do Źródłosłowu, np.

σφάλλ-ω (ΣΦΑΛ),	ἔ-σφαλ-χα,	ἔ-σφαλ-μαι,	
φαίν-ω (ΦΑΝ),	πέ-φαγ-χα,	— —	ἔ-φάν-θην.
αἴρω (ΑΡ),	ἤρ-χα,	ἤρ-μαι,	ἤρ-θην.
στέλλ-ω (ΣΤΕΛ),	ἔ-σταλ-χα	ἔ-σταλ-μαι	ἔ-στάλ-θην.

Uwaga 6. W Słowach na *νω* powinnyby *Perf. I. Act.* kończyć się na *-γα* (§. 21. E. 3.), np. *μερίαγ-κα* (od *μαίνω*, zam. *με-μείαν-κα*), *πέφαγ-κα* (od *φαίνω*). Forma ta znajduje się jednak tylko u autorów późniejszych. Zwykle wyrzucano *ν*, np. *κεκέρδακα* od *κερδαίνω*; albo używano *Perf. II.* w miejsce *Perf. I.*, jak np. w Słowie *κτείνω*, *ἔκτονα*; albo też, jak w Słowach na *-ένω*, wcale nie formowano *Perf. I.*, lub od innego Tematu, jak np. *μένω*, *μεμένηκα* (od *MENEΩ*).

Uwaga 7. Następujące Słowa z charakterem *ν*: *κρίνω*, *κλίνω*, *πλύνω*, wyrzucają *ν* nietylko w *Perf. i Plpf. Act.*, ale także w *Perf. i Plpf. Med.* albo *Pass.* i w *Aor. I. Pass.*, a *τείνω* i *κτείνω* wyrzucający *ν* w tychże Czasach podlegają Przechyleniu samogłoski *ε* w *α* (§. 103. 2.) Azatem:

<i>κρίνω</i> , oddzielam,	<i>κέρρικα</i>	<i>κέρριμαι</i>	<i>ἐκρίθην</i>
<i>κλίνω</i> , naginam,	<i>κέλρικα</i>	<i>κέλριμαι</i>	<i>ἐκλίθην</i>
<i>πλύνω</i> , płuczę,	<i>πέπλυκα</i>	<i>πέπλυμαι</i>	<i>ἐπλύθην</i>
<i>τείνω</i> , naciagam,	<i>τέτάκα</i>	<i>τέτάμαι</i>	<i>ἐτάθην</i>
<i>κτείνω</i> , zabijam,	<i>ἐκτάκα (i-γα)</i>	<i>ἐκτάμαι</i>	<i>ἐκτάθην (νθην)</i> .

Κρίνω, *κλίνω*, *πλύνω* i *κτείνω* zatrzymują niekiedy *ν* w *Aor. I. Pass.*, u poetów często z potrzeby miarowej, np. *ἐκλίνοθην*, *ἐπλύνοθην*. — Wszystkie zaś formy przytoczone od Słowa *κτείνω* nie są attyckie. Attycy używają *Perf. II.* *ἔκτονα*, a zamiast *ἐκταμαι* i *ἐκτάθην*, używają *τέθνηκα* i *ἀπέθανον* (umarłem) z Przyimkiem *ὄπι* i z *Genit.*

Uwaga 8. W formowaniu *Pf. Med.* albo *Pass.* uważać należy:

a) Jeśli po głosce płynnej następuje *σθ*, wtedy *σ* ginie (§. 22. 2.), np. *ἡγγέλθαι* zam. *ἡγγέλ-σθαι*, *πεφάνθαι* zam. *πεφάν-σθαι* (conf. Parad. *ἀγγέλλω*).

b) W Słowach na *αίνω* i *ώνω* wyrzuca się *ν* przed zakończeniami zaczynającymi się od *μ*, a natomiast wtrąca się *σ*, np.

<i>φαίν-ω</i> , <i>πέφα-σ-μαι</i>	<i>παχύν-ω</i> , <i>πεπάγυ-σ-μαι</i>
<i>περαίν-ω</i> , <i>πεπέρα-σ-μαι</i>	<i>μολύν-ω</i> , <i>μεμόλυ-σ-μαι</i>
<i>ραίν-ω</i> , <i>ῥήρα-σ-μαι</i>	<i>λυμαίν-ω</i> , <i>λελυμα-σ-μένοι εισίν</i> .
<i>μαίν-ω</i> , <i>μεμία-σ-μαι</i> .	

W niektórych jednak Słowach tego rodzaju zostaje się *ν*, i assimiluje się do następującego *μ*, np.

ξηραίνω, *ἔξηραμ-μαι* i *ἔξηρασμαι*,
παροξίνω, *παρώξυμ-μαι*; — *αισχώνω*, *ἤσχυμ-μαι*.

W małej liczbie Słów wyrzuca się *ν* bez wtrącenia *σ*, ale za to przedłuża się samogłoska, np. *τραχύνω*, *τετράγυ-μαι* obok *τετράχυσμαι* i *τετράχυμμαι*. Rozumie się zresztą samo przez się, że we wszystkich innych Zakończeniach Osobowych (wyjąwszy przed zaczynającymi się od *σθ*), *ν* pozostaje się, np. *πέφασ-μαι*, *πέφαν-σαι*, *πέφαν-ται*, itd. Zob. Wzór *φαίνω*.

Uwaga 9. O Przechyleniu samogłoski w *Perf. Act. i Med. (Pass.)* i w *Aor. I. Pass.*, jako też w *Aor. II.* dwuzgłoskowych Słów płynnych ze Źródłosłowową samogłoską *ε* we *Fut.* zob. §. 103. 2. Słowa kilkozgłoskowe zatrzymują *ε*, np. *ἀγγέλλω*, *ἡγγελον*, *ἡγγέλην*, *ἡγγελα*, *ἡγγέληθν*; *ὠφείλω*, *ὠφέλον*; *ἀγείρομαι*, *ἀγήεραμαι*, *ἡγέρθηθν*. Oprócz tych Słów kilkozgłoskowych formują wszystkie inne kilkozgłoskowe tylko *Aor. I. Act. i Pass.*, a wymienione nawet zwyczajnie.

4. *Perfect. II.* formuje się tylko od małej liczby Słów; przedłuża się w niem krótka samogłoska Źródłosłowowa przed zakończeniem *α*, tak jak w *Aor. I. Act.*, wyjąwszy w Słowach mających *ε* we *Fut*, w których *ε* przechyla się w *ο* (§. 103. 3.), np. *φαίν-ω*, *F. φαν-ῶ*, *A. I. ἔ-φην-α*, *Pf. II. πέ-φην-α*,
σπείρ-ω, - *σπερ-ῶ*, - - *ἔ-σπορ-α*.

Wzory Słow Płynnych.

§. 110.

ἀγγέλλ-ω, donoszę.

ACTIVUM.

<i>Praes.</i>	<i>Ind.</i> ἀγγέλλ-ω <i>C.</i> ἀγγέλλω <i>Imp.</i> ἀγγελλε <i>If.</i> ἀγγέλλειν <i>P.</i> ἀγγέλλων
<i>Impf.</i>	<i>Ind.</i> ἤγγελλ-ον <i>Opt.</i> ἀγγέλλοιμι
<i>Perf. I.</i>	<i>Ind.</i> ἤγγελ-κα <i>Conj.</i> ἤγγέλ-κω <i>Imp.</i> nieużywany <i>Inf.</i> ἤγγελέναι <i>Part.</i> ἤγγελκώς
<i>Plpf. I.</i>	<i>Ind.</i> ἤγγέλ-κειν <i>Opt.</i> ἤγγέλ-χοιμι
<i>Prf. II.</i>	ξ-φθορ-α, <i>perii</i> , od φθείρ-ω, <i>perdo</i> . <i>Plpf. II.</i> ξ-φθόρ-ειν
<i>Fut Ind</i>	S. 1. ἀγγελ-ῶ <i>Opt.</i> ἀγγελοῖμι albo ἀγγελοῖην 2. ἀγγελ-εῖς ἀγγελοῖς - ἀγγελοῖης 3. ἀγγελ-εῖ ἀγγελοῖ - ἀγγελοῖη D. 2. ἀγγελ-εῖτον ἀγγελοῖτον - ἀγγελοῖητον 3. ἀγγελ-εῖτον ἀγγελοῖτην - ἀγγελοῖητην P. 1. ἀγγελ-οῦμεν ἀγγελοῖμεν - ἀγγελοῖημεν 2. ἀγγελ-εῖτε ἀγγελοῖτε - ἀγγελοῖητε 3. ἀγγελ-οῦσι(ν) ἀγγελοῖεν - ἀγγελοῖεν <i>Inf.</i> ἀγγελεῖν <i>Part.</i> ἀγγελῶν, οὔσα, οὔν
<i>Aor. I.</i>	<i>Ind.</i> ἤγγειλ-α <i>Conj.</i> ἀγγείλω <i>Opt.</i> ἀγγείλαμι <i>Imp.</i> ἀγγειλον <i>Inf.</i> ἀγγείλαι <i>Part.</i> ἀγγείλας
<i>Aor. II.</i>	<i>Ind.</i> ἤγγελ-ον <i>Conj.</i> ἀγγέλω <i>Opt.</i> ἀγγέλοιμι <i>Imp.</i> ἀγγελε <i>Inf.</i> ἀγγελεῖν <i>Part.</i> ἀγγελών, οὔσα, ὄν

MEDIUM.

<i>Praes.</i>	<i>Ind.</i> ἀγγέλλ-ομαι <i>Conj.</i> ἀγγέλλωμαι <i>Imp.</i> ἀγγέλλου <i>Inf.</i> ἀγγέλλεσθαι <i>Part.</i> ἀγγελλόμενος
<i>Impf.</i>	<i>Ind.</i> ἤγγελλ-όμην <i>Conj.</i> ἀγγελλοίμην.
<i>Prf. Ind</i>	S. 1. ἤγγελ-μαι <i>Imperat.</i> ἤγγελ-σο <i>Inf. fin.</i> ἤγγέλ-θαι 2. ἤγγελ-σαι ἤγγελ-θω <i>Part.</i> ἤγγελ-μένος 3. ἤγγελ-ται ἤγγελ-θων <i>Conj.</i> ἤγγελ-μένος ᾧ D. 1. ἤγγέλ-μεθον ἤγγελ-θων 2. ἤγγελ-θον ἤγγελ-θων 3. ἤγγελ-θον ἤγγελ-θων P. 1. ἤγγέλ-μεθα ἤγγελ-θε ἤγγελ-μένος ᾧ 2. ἤγγελ-θε ἤγγελ-θε 3. ἤγγελ-μένοι εἰσί(ν) ἤγγέλ-θωσαν albo ἤγγέλ-θων
<i>Plpf.</i>	ἤγγέλ-μην, -σο, -το, -μεθον, -θον, θην, -μεθα, -θε
<i>Fut. Ind</i>	S. 1. ἀγγελ-οῦμαι <i>Opt.</i> ἀγγελοῖμην <i>Inf. fin.</i> ἀγγελ-εἶσθαι 2. ἀγγελ-ῆ' albo -εῖ ἀγγελοῖο ἀγγελ-εἶσθαι 3. ἀγγελ-εῖται ἀγγελ-οῖτο <i>Part.</i> ἀγγελ-οῦμένος D. 1. ἀγγελ-οῦμεθον ἀγγελ-οῖμεθον 2. ἀγγελ-εἶσθον ἀγγελ-οῖσθον 3. ἀγγελ-εἶσθον ἀγγελ-οῖσθην P. 1. ἀγγελ-οῦμεθα ἀγγελ-οῖμεθα 2. ἀγγελ-εἶσθε ἀγγελ-οῖσθε 3. ἀγγελ-οῦνται ἀγγελ-οῖντο
<i>Aor. I.</i>	<i>Ind.</i> ἤγγειλ-άμην <i>Conj.</i> ἀγγείλ-ωμαι <i>Opt.</i> ἀγγειλ-αίμην <i>Imp.</i> ἀγγει-λαί <i>Inf.</i> ἀγγείλ-ασθαι <i>Part.</i> ἀγγειλ-άμενος
<i>Aor. II.</i>	<i>Ind.</i> ἤγγελ-όμην <i>Conj.</i> ἀγγέλ-ωμαι <i>Opt.</i> ἀγγελοῖμην <i>Imp.</i> ἀγγελ-οῦ <i>Inf.</i> ἀγγελ-εσθαι <i>Part.</i> ἀγγελ-όμενος.

PASSIVUM.

Aor. I.	<i>Ind.</i> ἤγγελ-θην <i>Conj.</i> ἀγγελ-θῶ <i>Opt.</i> ἀγγελ-θειῆν <i>Imp.</i> ἀγγέλ-θητι <i>Inf.</i> ἀγγελ-θῆναι <i>Part.</i> ἀγγελ-θείς
Fut. I.	<i>Ind.</i> ἀγγελ-θήσομαι <i>Opt.</i> ἀγγελ-θησοίμην <i>Inf.</i> ἀγγελ-θήσεσθαι <i>Part.</i> ἀγγελ-θησόμενος
Aor. II.	<i>Ind.</i> ἤγγελ-ην <i>Conj.</i> ἀγγελ-ῶ <i>Opt.</i> ἀγγελ-είην <i>Imp.</i> ἀγγέλ-ητι <i>Inf.</i> ἀγγελ-ῆναι <i>Part.</i> ἀγγελ-είς
Fut. II.	<i>Ind.</i> ἀγγελ-ήσομαι <i>itd.</i> , jak <i>Fut. I.</i>

Adj. verb. ἀγγελ-τέος, τέα, τέον.

Krótsze Wzory podług Źródłosłowowej Samogloski we Fut.

a) Słowa mające *ä* we Fut.: σφάλ-ω, fallo, φαίν-ω, pokazuje,
Med. pokazuje się, zdaje się.

	ACTIV.	MED.	ACTIV.	MED.
<i>Praes.</i>	σφάλ-ω	σφάλ-ομαι	φαίν-ω	φαίν-ομαι
<i>Impf.</i>	ἔ-σφαλλ-ον	ἐ-σφαλλ-όμεν	ἔ-φαιν-ον	ἐ-φαιν-όμεν
<i>Perf. I.</i>	ἔ-σφαλ-κα	ἔ-σφαλ-μαι	(πέ-φαγ-κα)	πέ-φασ-μαι
<i>Plpf. I.</i>	ἔ-σφάλ-κειν	ἔ-σφάλ-μην	(ἐ-πε φάγ-κειν)	ἐ-πε-φάσ-μην
<i>Prf. II.</i>			πέ-φην-α,	
<i>Plpf. II.</i>			ἐ-πε-φήν-ειν,	
<i>Futur.</i>	σφαλ-ῶ, εἷς, εἶ	niemasz	φάν-ῶ	φάν-οῦμαι
<i>Aor. I.</i>	ἔ-σφηλ-α	niemasz	ἔ-φην-α	ἔ-φην-άμην

PASSIVUM.

Aor. I.	ἔ-σφάλ-θην	Aor. II. ἐ-σφάλ-ην	A. I. ἐ-φάν-θην	A. II. ἐ-φάν-ην
Fut. I.	σφαλ-θήσομαι	Fut. II. σφαλ-ήσομαι	Fut. I. φαν-θήσομαι	Fut. II. φαν-ήσομαι

Adj. verb. σφαλ-τέος, τέα, τέον, φαν-τέος.

Odmiana *Perf. Med.* albo *Pass.* Słów:

φαίν-ω, pokazuje, ξηραίν-ω, susze i τείν-ω, naciagam.

Ind. S. 1.	πέ-φασ-μαι	ἐ-ξήραμ-μαι	τέ-τά-μαι
	πέ-φάν-σαι	ἐ-ξηράν-σαι	τέ-τά-σαι
	πέ-φάν-ται	ἐ-ξηράν-ται	τέ-τά-ται
D. 1.	πε-φάσ-μεθον	ἐ-ξηράμ-μεθον	τε-τά-μεθον
	πέ-φάν-θον	ἐ-ξηράν-θον	τέ-τασθον
	πέ-φάν-θον	ἐ-ξηράν-θον	τέ-τασθον
P. 1.	πέ-φάσ-μεθα	ἐ-ξηράμ-μεθα	τε-τά-μεθα
	πέ-φάν-θε	ἐ-ξηράν-θε	τέ-τα-σθε
	πε-φασ-μένοι εισί	ἐ-ξηραμ-μένοι εισί	τέ-τα-νται
Imp. S. 2.	(πέ-φάν-σο)	(ἐ-ξηράν-σο)	τέ-τά-σο
	πέ-φάν-θω	ἐ-ξηράν-θω	τε-τά-σθω
	πέ-φάν-θον	ἐ-ξηράν-θον	τέ-τά-σθον
D. 2.	πέ-φάν-θων	ἐ-ξηράν-θων	τε-τά-σθων
	πέ-φάν-θε	ἐ-ξηράν-θε	τέ-τα-σθε
	πέ-φάν-θωσαν lub πε-φάν-θων	ἐ-ξηράν-θωσαν lub ἐ-ξηράν-θων	τε-τά-σθωσαν lub τε-τά-σθων
Inf.	πε-φάν-θαι	ἐ-ξηράν-θαι	τε-τά-σθαι
Part.	πε-φασ-μένος	ἐ-ξηραμ-μένος	τε-τά-μένος

b) Słowa mające ε we *Fut.*: εἰμίρ-ω (ioń. i poet.), pragne, żądam, i στέλλ-ω, posyłam.

	ACTIV.	MED.	ACTIV.	MED.
<i>Praes.</i>	εἰμίρ-ω	εἰμίρ-ομαι	στέλλ-ω	στέλλ-ομαι
<i>Impf.</i>	εἰμίρ-ον	εἰμίρ-όμεν	ἔ-στελλ-ον	ἔ-στελλ-όμεν
<i>Perf. I.</i>	εἰμίρ-κα	εἰμίρ-μαι	ἔ-σταλ-κα	ἔ-σταλ-μαι
<i>Plpf. I.</i>	εἰμίρ-κειν	εἰμίρ-μην	ἔ-στάλ-κειν	ἔ-στάλ-μην
<i>Prf. II.</i>			ἔ-φθορ-α	od φθείρ-ω
<i>Plpf. II.</i>			ἔ-φθόρ-ειν,	
<i>Futur.</i>	εἰμίρ-ῶ	εἰμίρ-οῦμαι	στελ-ῶ	στελ-οῦμαι
<i>Aor. I.</i>	εἰμίρ-α	εἰμίρ-άμην	ἔ-στειλ-α	ἔ-στειλ-άμην
PASSIVUM.				
<i>Aor. I.</i>	εἰμίρ-θην	ἔ-στάλ-θην	<i>A. II.</i>	ἔ-στάλ-ην
<i>Fut. I.</i>	εἰμίρ-θήσομαι	σταλ-θήσομαι	<i>F. II.</i>	σταλ-ήσομαι
<i>Adj. verb.</i> εἰμίρ-τός, ἦ, ὄν, εἰμίρ-τέος, τέα, τέον, σταλ-τέος.				
Uwaga. Odmiana <i>Perf. Med.</i> podług ἡγγελ-μαι.				

c) Słowa mające ι i υ we *Fut.*

a. τίλλ-ω, rwę, σύρ-ω, ciągnę, μολύν-ω, walam.

<i>Praes.</i>	τίλλ-ω τίλλ-ομαι	σύρ-ω σύρ-ομαι	μολύν-ω μολύν-ομαι
<i>Perf.</i>	τέ-τιλ-κα τέ-τιλ-μαι	σέ-συρ-κα σέ-συρ-μαι	(με-μόλυσ-κα) με-μόλυσ-μαι
<i>Futur.</i>	τίλ-ῶ τίλ-οῦμαι	σύρ-ῶ συρ-οῦμαι	μολύν-ῶ μολύν-οῦμαι
<i>Aor. I.</i>	ἔ-τιλ-α ἔ-τιλ-άμην	ἔ-σύρ-α ἔ-σύρ-άμην	ἔ-μόλυν-α ἔ-μόλυν-άμην
<i>A. I. P.</i>	ἔ-τίλ-θην	ἔ-σύρ-θην	ἔ-μόλυν-θην
<i>Fut. I. P.</i>	τίλ-θήσομαι	συρ-θήσομαι	μολυν-θήσομαι
<i>Aor. i Fut. II. P.</i>		ἔ-σύρ-ην σύρ-ήσομαι	

Adj. verb. τίλ-τός, ἦ, ὄν, τίλ-τέος, τέα, τέον, συρ-τός-τέος, μολυν-τέος.

Uwaga 1. *Perf. Med.*: τέ-τιλ-μαι, σέ-συρ-μαι odmienia się podług: ἡγγελ-μαι; με-μόλυσ-μαι podług πέ-φασ-μαι, a ἡσχυρ-μαι od αἰσχύν-ω, zawstydzam, podług: ἐ-ξήραμ-μαι.

β. χλίν-ω, nąginam, πλύν-ω, płuczę,
w których wyrzuea się ν podług §. 109. Uwaga 7.

	ACTIV.	MED.	ACTIV.	MED.
<i>Praes.</i>	χλίν-ω	χλίν-ομαι	πλύν-ω	πλύν-ομαι
<i>Perf.</i>	κε-χλί-κα	κέ-χλί-μαι	πέ-πλύ-κα	πέ-πλύ-μαι
<i>Futur.</i>	χλίν-ῶ	χλίν-οῦμαι	πλύν-ῶ	πλύν-οῦμαι
<i>Aor. I.</i>	ἔ-χλιν-α	ἔ-χλιν-άμην	ἔ-πλυν-α	ἔ-πλυν-άμην

PASSIVUM.

<i>Aor. I.</i>	ἔ-χλί-θην	<i>F. I.</i> κλί-θήσομαι	<i>Aor. I.</i>	ἔ-πλύ-θην
<i>Aor. II.</i>	ἔ-χλιν-ην	<i>F. II.</i> κλιν-ήσομαι	<i>Fut. I.</i>	πλύ-θήσομαι

Adj. verb. κλι-τός, ἦ, ὄν, κλι-τέος, τέα, τέον, πλυ-τός, πλυ-τέος.

Uwaga 2. *Perf. Med.*: κέ-χλί-μαι i πέ-πλύ-μαι odmienia się podług: τέ-τᾶ-μαι.

Przykłady dla wprawy.

πάλλω, rzucam. <i>A. II. P.</i>	κερδαίνω, zyskuje.	κρίνω, oddzielam. <i>M.</i>
σφάλω, ludzę. <i>A. II. P.</i>	οργαίνω, gniewam.	κλίνω, naginam. <i>A. I. P.</i>
φάλλω, uderzam w struny.	μαιαίνω, plamię.	(<i>A. II. P.</i> w złoż. κατα- κλινῆναι) <i>M.</i>
ἀγάλλω, zdobię. <i>M.</i> py- sznie się (<i>Aor.</i> niema).	σημαίνω, daję znak.	πλύνω, płuczę.
ἀγγέλλω, donoszę. <i>M.</i>	καθαίρω, czyszcze. <i>M.</i>	ἀποκρίνομαι, odpowia- dam. <i>D. M.</i>
(<i>Aor. II. Acti Aor. II.</i> <i>Pass.</i> rzadko).	ἀσπείρω, drgam.	δποκρίνομαι, zdaję spra- wę z czego, odpow. <i>D. M.</i>
βδάλλω, doję.	σαίρω, zęby wyszcze- rzam. <i>Pf. II.</i>	μολύνω, walam.
θάλλω, kwitnę. <i>Pf. II.</i>	τεκμαίρω, ograniczam. <i>M.</i> wnoszę.	ἐθθύνω, prostuje.
σαίνω, margam, pochle- biam (<i>Tylko Act.</i>)	αἴρω, podnoszę (att. i poet. ἀείρω). <i>M.</i>	ἀμβλύνω, tępię.
λυραίνω, niszcze. <i>M.</i>	κείρω, wygryzam. <i>M.</i> — <i>Aor. II. P.</i>	ὀξύω, ostrzę.
δφαίνω, tkam (plótno).	πείρω, przewiercam, natykam. <i>A. II. P.</i>	αἰσχύνω, zawstydzam.
τεκταίνομαι, buduję z drzewa. <i>D. M.</i>	σπείρω, sieję. <i>M.</i> — <i>A. II. P.</i>	πτύρω, splaszam. <i>A. II. P.</i>
μαραίνω, gaszę, niszcze.	φθείρω, gubię <i>Pf. I. i II.</i>	ὀδύρομαι, wyrzekam. <i>D. M.</i>
ἐδφραίνω, cieszę.	ἠμείρω, żądam, tesknię.	μαρτύρομαι, świadeczę się kim.
περαίνω, spelniam. <i>M.</i>	οἰκτείρω, oplakuję.	σύρω, wlekę. <i>A. II. P.</i>
δυσχεραίνω, niecierpię.	ἀγείρω, zgromadzam.	ἀθύρω, igram.
παινώ, tuczę.	στέλλω, posyłam. <i>M.</i> — <i>A. I. i II. P.</i>	φύρω, gniotę, mieszam.
ἀγριαίνω, dziczę.	κέλλω, popycham.	
κοιλαίνω, wydrażam.	ἐπιτέλλω, polecam. <i>M.</i>	
λευκαίνω, biele.		
πεπαίνω, czynię dojrz- łym.		

O niejakich właściwościach w Czasowaniu niektórych Słów, tak
Czystych jak Nieczystych.

§. 111.

I. Futurum.

1) Futurum Atticum.

1. Jeśli w Czasach Przyszłych zakończone na *σω, σομαι*, for-
mowanych od dwu- lub kilkozgłoskowych Zródłostów, przed *σ*
poprzedza jedna z krótkich samogłosek: *ᾶ, ε, ι*; wtedy *σ* można
wyrzucić, a samogłoski *ᾶ* i *ε* z następującem zakończeniem ścia-
gnąć, np. ἐλά-ω, *Fut.* ἐλά-σ-ω (ἐλάω), ἐλῶ; τελé-ω, *Fut.* τελé-σ-ω,
(τελέω) τελέω. Samogłoski *ι* z następującem zakończeniem ścia-
gnąć nie można; dodają się jednak od tegoż *ι* zakończenia *circum-*
flexowane *ω, οῦμαι*, np. κομίζ-ω, *Fut.* κομῖ-σ-ω, κομῖω. *Futurum*
takie nazywa się *Futurum Atticum*, dla tego, że *Attycy* miano-
wicie form tych używali. Odmiana ich odpowiada zupełnie odmia-
nie *Praes.* ściąganych Słów na *άω* i *έω*. Azatem:

ἐλά-ω, *F.* ἐλά-σ-ω, *F. Att.* ἐλῶ, ᾶς, ᾶ, ὦμεν, ᾶτε, ὦσι(ν)

τελέ-ω, *F.* τελé-σ-ω, *F. Att.* τελέω, εἶς, εἶ, οὔμεν, εἶτε, οὔσι(ν)

F. M. τελé-σ-ομαι, *F. Att.* τελοῦμαι, εἶ, εἶται, οὔμεθα, εἶσθε,
οὔνται.

κομίζ-ω, *F.* κομῖ-σ-ω, *F. Att.* κομῖω, ιεῖς, ιεῖ, ιοῦμεν, ιεῖτε, ιοῦσι

F. M. κομῖ-σ-ομαι, *F. Att.* κομιοῦμαι, ιεῖ, ιεῖται, ιοῦμεθα itd.

2. Forma ta ma tylko miejsce w *Indic.*, *Infin.* i *Partic.*, nigdy
w *Optat.*, azatem: τελέω, τελεῖν, τελέων; ale τελέσοιμι.

3. Słowa, które formują *Fut. Att.*, są następujące: a) ἐλάω (ἐλαύνω), pędzę, τελέω, kończę, καλέω, wołam, tudzież, lubo rzadko, ἀλέω, melę; — b) wszystkie Słowa na ἀννομι; — c) ἀμφιέννομι (ἀμφιέσω, ἀμφιῶ); — d) wszystkie na ἴζω, w których forma attycka była używaisza; — e) niektóre Słowa na ἄζω, zwyczajnie βιβάζω.

Uwaga. W języku epickim formują także Słowa na ὦω *Fut.* według tej analogii na ὦω zam. ὦσω, np. ἐρύω zam. ἐρύσω.

2) *Futurum Doricum.*

Nawzór *circumflexowanego Fut.* Słów płynnych zwykły *Dorjczycy* także *Futura* Słów innych z cechą czasową σ *circumflexować*, np. τυφῶ, εἰς, εἶ, οὔμεν, εἶτε, οὔντι, τυφοῦμαι itd. To *Futurum Doricum* zachowało się także w języku powszechnym w następujących Słowach czystych i niemych, lubo tylko w *Med.* ze znaczeniem czynnym:

πλέ-ω, płynę statkiem,	<i>Fut.</i> πλεουσῶμαι	i	πλεύσομαι
πνέ-ω, dmucham,	— πνεουσῶμαι	—	πνεύσομαι
νέ-ω, pływam,	— νεουσῶμαι	—	νεύσομαι
θέ-ω, biegnę,	— θεουσῶμαι	—	θεύσομαι
κλαί-ω, płaczę,	— κλαουσῶμαι	—	κλεύσομαι
φεύγ-ω, uciekam,	— φεουσῶμαι	—	φεύξομαι
παίξ-ω, żartuję,	— παίξουσῶμαι	—	παίξομαι
χέξ-ω, gnoję,	— χεουσῶμαι		
πίπτ-ω, upadam,	— πεουσῶμαι		
πυθάνομαι, dowiaduję się	— πεουσῶμαι		zwykle πεύσομαι.

3) *Futurum bez cechy Czasowój.*

Następujące Słowa formują *Futurum* bez czasowój cechy σ, i przeto zupełnie mają formę Czasu Teraźniejszego:

ἔδ-ω, epic., zwycz. ἐσθίω, jem, *Fut.* ἔδ-ομαι, πίν-ω (ΠΙΩ), piję, *Fut.* πίν-ομαι, χέ-ω, leję, *Fut.* χέ-ω, χεῖς, χεῖ, *Fut. Med.* χέομαι.

Uwaga. Tak też w epic. języku: βέομαι albo βείομαι, Os. II. βέη, będę żył, może od βαίνω, chodzę, żyję, dalej od ΔΑΩ, poznaję, uczę się, i ΚΕΙΩ (κεῖμαι, leżę), δηώ, δήεις, δήομεν, δήετε, i κείω albo κέω, κειέμεν, κείων, κέων.

4) *Futurum* na οῦμαι bez σ, na wzór Słów płynnych, mają dwa Słowa nieme:

μάχ-ομαι, walczę, *Fut.* μαχ-οῦμαι (z ιοῦ μαχ-έσομαι),
ἔξομαι (ἘΔΩ), siadam, *Fut.* (ἐδ-οῦμαι) καθεδ-οῦμαι.

5) *Futurum III.*, w formie czynnej formują niektóre Słowa, które w *Perf. Act.* mają znaczenie Czasu Teraźniejszego, jako to:

θνήσκω, umieram, *Pf.* τέθνηκα, nieżyję, *F. III.* τεθνήξω lub ξομαι, χλάζω, brzmie, — κέκλαγα, brzmie, — κεκλάξω — ξομαι, ἵσσημι, stawiam, — ἕστηκα, stoję, — ἕστηξω — ξομαι. Tak w języku epickim od χαιρω, cieszę się, *Pf.* κεχάρηκα, κεχάρημαι, jestem wesół, *F. III.* κεχαρήσω i -σομαι, będę wesół.

II. *Aoristus I.*

Następujące trzy Słowa niepłynne formują *Aor. I.* bez cechy czasowój σ:

χέω, leję, *Aor. I.* ἔχ-ε-α, *Conj.* χέω, *Inf.* χέαι, *Imper.* χέον, χεά-τω itd., *Aor. I. Med.* ἐχε-άμην;

εἰπεῖν (*Aor. II.*), powiedzieć, *Aor. I.* εἶπ-α;

φέρω (ἘΓΚΩ), niosę, *Aor. I.* ἤνεγχα.

Uwaga. Należą tu jeszcze następujące poetyckie:

χά-ω (χαίω iοή.), pałę, *Aor. I.* ἔ-χη α epic. i skrócone ἔ-χε-α trag., a Epiccy formę tę przedłużają: κείαι, κείον, κείομεν, κείαντο, κείαντες, κείαμένοις.

σεύ-ω, pędzę, *Aor. I.* ἔσ-σευ-α (epic. σεῦα, σεύατο).

Tak też epic.: ἀλέασθαι, ἀλεύσθαι od ἀλέομαι, unikam.

III. Aoristus II.

Słowo χέζ-ω (ΧΕΛΩ), gnoję, formuje *Aor. II.* na wzór *Aor. I.*, z cechą czasową σ, t. j. ἔγισσον, obok którego także *Aor. I.* ἔγισσα. — Podobna formacja częściej się napotyka u Epików, jako: βαίνω, chodzę, ἐβήσσο, *Imper.* βήσο; δύομαι, zanurzam się, ἐδύσσο, *Imper.* δύσο, *Part.* δύσόμενος; ἄγω, prowadzę, ἄξτε, ἄξμεν; ἐκνέομαι, przychodzę, ἔξον; ἐλέγμην, położyłem się spać, *Imper.* λέξο, λέξσο; ὄρνυμι, excitō, *Imper.* ὄρσο; φέρω, niosę, οἶσε, οἶσατε, οἶστω, οἶσάντων, οἶσέμεν, οἶσέμεναι (οἶσε jest także attyc.); ἀεῖδω, śpiewam, *Imper.* ἀεῖσο.

Uwaga. W *Aor. II.* ἔπεσον od ΠΕΤΩ (πίπτω), upadam, nie jest σ cechą czasową, ale należy raczej do Źródłosłowu, i powstało z τ; dla tego też dor. ἔπετον. *Aor. I.* ἔπεσα jest późniejszą, ale także u Eurip.

IV. Perfectum Medii albo Passivi.

1. Niektóre Słowa mające w Źródłosłowie Czasu Teraźn. dwugłoskę ευ, skracają takową w *Perf. Med.* albo *Pass.* na υ, jako to:

πεύθομαι, poet. zam. πυνθάνομαι, dopytuje się, πέπυσμαι, σεύω (poet.), quatio, *Med.* i *Pass.* spieszę się, ἔσσωμαι. *Aor. I. P.* ἐσσωθήν,

τεύχω (poet.), paro, *Pf.* τέτυγμα, *Aor.* ἐτόχθην,

φεύγω, uciekam, *Pf.* poet. πεφυγμένος.

Przeciwnie: ζεύγ-νυμι, sprzegam, (*Aor. II. Pass.* ἐζύγην), *Pf.* ζέυγμα.

Uwaga 1. Nawzór tych Słów formuje χέω, leję, *Pf. Act.* i *Med.*: κέχυκα, κέχυμαι. — Przeciw analogii jest υ długie w homer. formie: πέπνυμαι od πνέω, dmucham, πνεύσομαι.

2. Następujące Słowa czyste, tudzież nieczyste, w których Czasowaniu jednak przyjmujemy Źródłosłów z charakterem samogłoskowym, formują osobnym sposobem *Conjunct. Perf.* i *Opt. Plrf. Med.* albo *Pass.*:

κτά-ομαι, nabywam, *Pf.* κέκτημαι, posiadam, *Conj.* κέκτωμαι, η, ηται, *Plrf.* ἐκεκτήμην, posiadałem, *Opt.* κεκτήμην, κέκτηθω, κέκτηθτο albo κεκτώμην, φώ, φῶτο.

μιμνήσχω (ΜΝΑΣΩ), przypominam, *Pf.* μέμνημαι, przypominam sobie, *Conj.* μέμνωμαι, η, ηται, *Plrf.* ἐμεμνήμην, *Opt.* μεμνήμην, ηο, ητο, albo μεμνώμην, φώ, φῶτο (iοή. μεμνεφώμην), a u Xen. μέμνοιο.

βάλλω, rzucam (ΒΑΑ), *Pf.* βέβλημαι, *Conj.* tylko διαβέβλησθε.

τέμνω, tnę (ΤΜΑ), *Pf.* τέτμημαι, *Conj.* tylko ἐχτέτμησθον.

καλέω, nazywam, *Pf.* κέκλημαι, nazywam się, *Plrf.* ἐκεκλήμην, *Opt.* κεκλήμην, ηο, ητο.

Uwaga 2. U Hom. Od. σ, 238. znajduje się *Opt.* λέλυτο (3. Os.), zam. λέλυιτο, podług analogii form: πήγνυτο, δαίνυτο.

Syncope.

§. 112.

1. Niektóre Słowa wyrzucają w pewnych formach samogłoskę Zródłosłowową, stojącą między dwiema spółgłoskami. To zbiecie Słowa przez wyrzucenie samogłoski nazywa się *Syncope*. W prozie podlegają *Syncope*:

πέτομαι, latam (po powietrzu), *Fut.* πετήσομαι, zwykle πτήσομαι,
Aor. ἐπτόμην, πτέσθαι.

ἐγείρω, budzę, *Aor.* ἤγρόμην (*Inf.* ἔγρεσθαι także w prozie),
czuwałem.

ἀγείρω, zgromadzam, ep. *Aor. II. M.* ἀγέροντο, ἀγερέσθαι, *Part.*
epic. ἀγρόμενος.

ἔρχομαι, idę, *Aor. II.* ἤλθον, *Inf.* ἐλθεῖν itd. od ἘΛΕΥΘΩ.

2. Najczęściej zachodzi taka *Synkopa* po Reduplikacji, mianowicie w języku poetyckim, jako to:

a) w *Præsens*:

γίγνομαι, stoję się, zam. γι-γένομαι, *Źródłsl.* ΓΕΝΩ.

μίμνω, zostaję, poet. zam. μι-μένω.

πίπτω, upadam, zam. πι-πέτω, *Źródłsl.* ΠΕΤΩ.

b) w *Perfectum*:

πετάννυμι, rozpościeram, πέπταμαι.

μέλω, curae sum, epic. μέμβλεται zam. με-μέ-ληται.

c) w *Aoriscie*.

κέλομαι, wzywam, epic. ἐκελόμην.

τέτμον, έτετμον, ulomny *Aor. u Epików.* *Conj.* τέ-τμης,
od ΤΕΜΩ.

ΦΕΝΩ, zabijam, epic. ἔπεφνον.

Metathesis.

§. 113.

Metathesis nazywamy przestawienie samogłoski i spółgłoski płynnej między sobą. Zachodzi ona w Czasowaniu Słów niektórych, już to dla lagodniejszego i dźwięczniejszego wymawiania, już to u poetów dla następstwa (pożycy), np. δαρδάνω, śpieć, ep. ἔδραθον; δέρομαι, patrzeć, poet. ἔδραχον; κέρθω, pustoszę, poet. ἔπράθον.

W języku powszechnym zachodzi *Metathesis* w następujących Słowach:

βάλλω, rzucam (ΒΑΑ), *Pf.* βέβληχα, *Pf. P.* βέβλημαι, *Aor. P.* ἐβλήθην.

δαμάω, zwycz. δαμάζω, usmierzam (ΔΑΜΩ), *Fut.* δαμάσω, *Aor.* ἐδάμασα, *Pf.* δέδμηχα, *P. P.* δέδμημαι, *A. P.* ἐδμήθην, ἐδάμην.

δέμω, buduje (najwięcej poet. i iou.), (ΔΕΜΩ), *Aor.* ἔδειμα, *Aor. M.* ἐδειμάμην, *Pf.* δέδμηχα, *Pf. P.* δέδμημαι.

θνήσκω, umieram, *Aor.* ἔθανον, *Pf.* τέθνηχα.

καλέω, wołam (poet. κικήσχω, jak θνήσκω), *Fut.* καλώ, *Pf.* κέκληχα.

κάμνω, laboro, *Aor.* ἔκαμον, *Pf.* κέκμηχα.

σκέλλω, σκελέω, suszę, *Pf.* ἔσκληχα, *Fut.* σκλήσομαι.

τέμνω, tnę, *Aor.* ἔτεμον, *Pf.* τέτμηχα.

τλήσομαι, będę znosił, *Aor.* ἔτλην, *Źródłsl.* ΤΑΛ.

Uwaga. Jeśli *Źródłslów* kończą się na samogłoskę, wtedy po *Przestawieniu* splywa też samogłoska z następującą w jedną głoskę;

a) w odmianic: κερά-ννυμι (poet. κερά-ω), mieszam, *Fut.* κερᾶσω,
Pf. P. κέ-κρά-μαι zam. κε-κρέαμαι (iou. κέρρημαι), *Aor. P.*
ἐκράθην (iou. ἐκρήθην).

πῖπράσχω, sprzedaje (zam. πῖπρεάσχω) od πῖράω (stad *Futur.* πῖράσω), *Pf.* πῖπράκα, πῖπρᾶμαι, *Aor. P.* ἐπῖράθην, *Fut.* πῖπράσομαι (ion. η zam. ā).

στορέ-ννυμι, ścielę, forma poboczna: στρώννυμι (zam. στρεόννυμι), στρώσω, ἔστρωσα, ἔστρωμαι, ἔστρώθην.

πελάζω, zbliżam się, *trag.* πελάθω, πλάθω, *Aor. P.* ἐπελάσθην; *poet. att.* ἐπλάθην, *Aor. II. att.* ἐπλάμην, *Pf. Med. att.* πῖπλάμαι.

b) w samym Źródłosłowie: θράττω, mieszam, wprawiam w nieład, (powst. z τράσσω, azatem: τραάσσω), *att.* forma od τράσσω, *Aor.* ἔθράξα.

Słowa Nieforemne.

§. 114.

1. Nieforemnemi nazywamy takie Słowa, które nie formują Czasów od Źródłosłowu Czasu Teraźniejszego podług podanych prawideł ogólnych, jako też takie, których Zakończenia Osobowe różnią się od zakończeń powszechnych. Liczymy jednak do Słów foremnych wszystkie te, których Źródłosłów w Czasie Teraźniejszym w znaczeniu się (§. 102.), chyba że takowe z innego względu są nieforemnemi, jak np. τίχτω, ἔτεχον.

2. Wszystkie nieforemności podzielić można na dwa rodzaje:

a) Nieforemności w Źródłosłowie,

b) Nieforemności w Zakończeniach Osobowych. Zresztą Słowa, które są nieforemnemi pod względem zakończeń Osobowych — Słowa na *μ* — są razem nieforemnemi pod względem Źródłosłowu.

3. Nieforemność wielu Słów polega także na tem, że Czasy swoje formują od różnych pierwiastków podobnego znaczenia, tak iż jedne Czasy od jednego, drugie od innego urabiają Źródłosłowu, np. φέρω, niosę, οἶσω, będę niósł, ἤνεργον, niósłem.

Uwaga. Wszystkie formy, które tylko przypuszczamy dla urabiania Czasów, oznaczamy głoskami Alfabetu wielkiego. — O znaczeniu głosek *M.*, *D.*, *D. M.*, *D. P.* powiedziano wyżej pag. 129. *Fut. Med.* oznacza, że Słowo formuje *Fut. Med.* zamiast *Fut. Act.*

A. Słowa nieforemne na ω.

§. 115.

I. Słowa, których czysty Źródłosłów wzmocniony jest w *Praes.* i *Impf.* przez wtrącenie głoski τ przed zakończeniem.

1. πέχτ-ω (πεχτέω, πείλω), strzygę, czeszę, *Fut.* πῖξω itd. *Med.*

Uwaga 1. Zamiast πέχτειν używano zwykle χείρειν w znaczeniu strzydż, a κτενίξειν, ξαίνειν w znaczeniu czesać.

2. τίχτ-ω, rodzę, *Fut.* τέξω, zwyczaj. τέξομαι, *Aor.* ἔτεχον (*poet.* ἔτεχόμεν), *Pf.* τέτοχα. — (*nieatt.* τέτεργμι i ἐτέχθην).

Uwaga 2. Nie liczymy tu wcale Słów, których czystym charakterem jest jedna z wargowych, jak np. τύπτ-ω (§. 102.).

II. *Slowa, których czysty Źródłostów wzmacniony jest w Praes. i Impf. przez wtrącenie gloski ν przed zakończeniem.*

1. *βαίνω*, idę, chodzę (BA), *Fut.* βήσομαι, *Pf.* βέβηκα (Plur. βέβᾶμεν, *Inf.* βεβάναι §. 129.), *Aor. II.* ἔβην §. 127. (*Aor. I.* ἔβησα, tak jak βήσω, *trans.*, nieść, prznieść, tylko poet., iού. i ρόζn. §. 132.) *Pf. P.* w niektórych złożonych, np. παραβέβαμαι, *Aor.* παρεβάδην, *Adj. verb.* βατός.

Epic. Aor. M. ἐβήσατο i ἐβήσετο, *Imper.* ἐπιβήσεο §. 111, III. *Fut.* βείομαι, βείομαι §. 111. I. *Epic.* formy poboczne od βαίνω są: βιβᾶω, βίβημι, idę (βιβᾶ, βιβῶν, βιβᾶς).

2. *δύνω*, wchodzę, zanurzam się, przywdziewam, (tegoż znaczenia co δύομαι od δῦω), καταδύω, okrywam, topię, *Fut.* δύσω, *Aor.* ἔδῦσα, *Aor. P.* ἐδῦδην (§. 97). *Med.* δύομαι, δύομαι, ἐδυσάμην, okryć się, wnijsć, przywdziać, *Pf.* δέδῦκα, δέδῦμαι (§. 97.) i *Aor.* ἔδυν (127. e.) także *intrans.*

Epic. Aor. II. ἐδύσετο, *Impr.* δύσεο, *Part.* δυσόμενος (§. 111, III.) — Od δύνω formowali późniejsi *Aor.* ἔδυνα (*Part.* δύνας); Herod. ἐνδυνέουσι zam. δύνουσι.

3. *ἐλαύνω*, pędzę (for. pob. ἐλῶ, ἄς itd. poet., lubo także u Xenoph. ἀπέλα *Impr.*), *Fut.* ἐλάσω, att. ἐλῶ, ἄς, ᾶ, *Inf.* ἐλᾶν (§. 111. I), *Aor.* ἤλασα, *Pf.* ἐλήλακα, ἐλήλαμαι (niealt. ἐλήλασμαι) §. 85. *Aor. P.* ἤλαδην (niealt. ἤλασδην) §. 97. *Med.* *Epic.* ἐληλάμενος (§. 93. Uw. 3.) ἐληλάδατο, ἐληλέατο.

4. *θύνω* i *θύω* (poet.), przebiegam, rzucam się, *Fut.* θύσω itd. *Aor. Part.* θύμενος, huczący.

5. *πίνω*, piję, *Fut.* πίομαι §. 111. 2. *Aor. II.* ἐπιον, πιεῖν, πίων, πίδι (§. 127. c.) Od Π0 — *Pf.* πέπωκα, *Pf. P.* πέπομαι, *Aor.* ἐπόδην, *Adj. v.* ποτός, τέος.

Fut. πιῶμαι od czasu Aristot.; πινεύμενος i ού. zam. πινόμενος.

6. *τίνω*, przyplacam, *Fut.* τίσω, *Aor.* ἔτισα §. 97. *Pf. P.* τέτισμαι, *Aor.* ἐτίσδην §. 97. *Med.* τίνομαι, mszczę się, karzę, τίσομαι, ἐτισάμην.

U Attyków jest i krótkie, u Epików długie (τίνω, τίσαι); u Pind. τίνω, ale τίσω. Ale τίω, czezę, τίσω, ἔτισα, τέτιμαι poet.

7. *φθάνω*, uprzedzam, *Fut.* φθήσομαι (rózn. φθάσω), *Aor.* ἔφθασα, *Aor. II.* ἔφθην i ἔφθάμην §. 127. a, i §. 128. *Pf.* ἔφθακα (Ep. φθᾶνῶ.)

8. *φθίνω* (poet.), ginę, (rzadko niszcze), *Fut.* φθίσω i *Aor.* ἔφθισα *trans.* niszcze. — *Intr.*: *Fut.* φθίσομαι, *Pf.* ἔφθιμαι, ἔφθινται, *Plpf.* i *Aor. II.* ἐφθίμην, *Conj.* φθίωμαι, *Opt.* φθίμην, φθίτο, *Impr.* φθίσω, *Inf.* φθίσαι, *Part.* φθίμενος (§. 128. a.) *Adj. v.* φθιτός-

φθίνω intrans. także w prozie, ale tylko w *Praes.* i w pewnych sposobach mówienia. — *Aor. Pass.* ἐφθίδην jest *epic.* — Forma pob. od φθίνω jest φθίω, zawsze *intrans.* ginę. *Praes.* i *Imperf.* tylko *epic.*, wszystkie inne Czasy tak jak φθίνω. — Tak we φθίνω, jak we φθίω jest i u Epik. długie, u Att. krótkie; zawsze krótkie w ἔφθιμαι, ἐφθίμην, φθίσις, φθιτός.

Tu należą także trzy Słowa, których czysty Źródłosłów kończy się na spółgłoskę:

9. δάκνω, gryzę, *Aor. II.* ἔδαχον, *Fut.* δήξομαι, *Pf.* δέδηχα, *Pf. P.* δέδηγμα, *Aor. P.* ἐδήχθην.

10. κάμνω, laboro, *Aor. II.* ἐκάμον, *Fut.* καμοῦμαι, *Pf.* κέκημα §. 113.

Epicke formy: κεκηώς, ὄτος, ὄτος, *Conj. Aor.* κεκάμω §. 84. b.

11. τέμνω, tnę, *Fut.* τεμῶ, *Aor.* ἔτεμον i staroatt. ἔταμον §. 103. *Pf.* τέτμημα, *Pf. P.* τέτμημαι (*Conj.* τέτμησθον §. 111, IV.), *Aor. P.* ἐτμήθην, *Fut. III.* τετμήσομαι. § 113. *Med.*

Epic. i iou. τάμνω, *Hom.* τέμω. — *Epicke* for. pob.: τμήγω, ἔτμησα, ἔτμαγον, ἔτμήγην.

III. Słowa, których czysty Źródłosłów wzmocniony jest w *Praes.* i *Impf.* przez wtrącenie zgłoski νε przed zakończeniem.

1. βῦ-νέω, zatykam, *Fut.* βύσω, *Aor.* ἔβυσα, *Pf. P.* βέβυσμαι, *Aor.* ἐβύσθην §. 97. 3, a.

Praes. βύω nieatt. — *Herod.* ma διαβύνεται obok διαβυνέονται.

2. (ix-νέομαι, zwycz. złożone:) ἀφικνέομαι, przybywam, *Fut.* (ἴξομαι poet.) ἀφίξομαι, *Aor.* (ἰχόμην poet.) ἀφικόμην, ἀφικέσθαι, *Pf.* ἀφίγωμαι, ἀφίχθαι, *Plpf.* ἀφίγμην, ἀφίχτο. — *Aug.* §. 87. *Uw.* 3.

Epic. Aor. ἴκτο §. 128. B., ἴξον §. 111. III. Forma Źródłosłowa ἴκω, ἴκον(ι) jest *epic.*, a ἰκάνω poet. (ι).

3. κυ-νέω, całuję, *Fut.* κύσω, *Aor.* ἔκυσσα. Ale προσκυνέω, błagam, *Fut.* προσκυνήσομαι, *Aor.* προσεκύνησα (poet. προσέκυσσα, *Inf.* προσκύσαι).

4. ὀπισθ-νέομαι (ὀπίσθ-ομαι iou.), przyrzekam, *Aor. II.* ὀπεσθ-όμην, *Impr.* ὀπόσχου; ale *Fut.* ὀποσχήσομαι, *Pf.* ὀπέσχημαι. Tak też ἀμπισθνοῦμαι albo ἀμπέχομαι, noszę na sobie (od ἀμπέχω, odziewam). *Fut.* ἀμφέξομαι, *Aor.* ἠμπισχόμην, także z podw. *Augm.* ἠμπεσχόμην § 87. *Uw.* 1.

IV. Słowa, których czysty Źródłosłów wzmocniony jest w *Praes.* i *Impf.* przez wtrącenie zgłoski αν, rzadko αιν, przed zakończeniem.

Uwaga. Wszystkie Słowa tego rodzaju formują Czasy swoje od trojakięgo Źródłosłowu, t. j. *Praes.* i *Imperf.* od Źródłosłowu wzmocnionęgo, *Aor. II.* od czystęgo, *Fut.* i *Pf.* od trzeciego Źródłosłowu, który się składa ze Źródłst. czystęgo i dodanęgo ε, przechodzącego w formacyi w η. — α w zakończeniu άνω jest w att. krótkie, w *epic.* długie; w ἰκάνω jest długie tak u *Attyków*, jak u *Epików*.

a) αν albo αιν przydaje się bez żadnej odmiany.

1. αἰσθ-άν-ομαι, czuję, *Aor.* ἤσθ-όμην, αἰσθέσθαι, *Fut.* αἰσθήσομαι. — *Praes.* αἰσθομαι był także w używaniu.

2. ἀλιταίνω (poet.), błędę, grzeszę, *Aor. II.* ἤλιτον, *Fut.* ἀλήσω. — *Med.* ma to samo znaczenie; ἀλιτήμενος, grzeszny, *epic.*

3. ἀλφάνω, ἀλφαίνω (poet.), znajduję, zyskuję, *Aor.* ἤλφον.

4. ἀμαρτάνω, chybiam, *Aor.* ἡμαρτον, *Fut.* ἀμαρτήσομαι, *Pf.* ἡμάρτηκα.

Aor. II. epic. ἡμβροτον (obok ἡμαρτον) przez *Metath.* (§. 113.), Przechylenie *a* w *o*, i wtracenie *β* (§. 22. Uw. 1.), tudzież zmianę aspiracyi, jak w ἄλτο od ἄλλομαι.

5. ἀπεχθάνομαι, jestem nienawidzony, *Aor.* ἀπηχθόμην (poet. ἡχθόμην), *Fut.* ἀπεχθήσομαι, *Pf.* ἀπήχθημαι, jestem znienawidzony. — *Praes.* ἐχθω, nienawidzę, jest poet.

6. ἀξάνω, αὔξω, pomnażam, *Fut.* ἀξήσω, *Aor.* ἠύξησα, *Med. i Pass.* powiększam się, *Pf.* ἠύξημαι, *Fut.* ἀξήσομαι, *Aor.* ἠύξήθην.

7. βλαστάνω, wypuszczam (o roślinach), *Aor.* ἐβλαστον, *Fut.* βλαστήσω, *Pf.* ἐβλάστηκα.

8. δαρδάνω, śpie, *Aor.* ἐδαρθον (poet. także ἐδραθον §. 113.), *Fut.* δαρθήσομαι, *Pf.* δεδάρθηκα, *Aor.* κετεδάρθην.

9. ἐρδαίνω, spieram się, *epic.*, *Aor.* ἐρῖδήσασθαι *Hom.*

10. ἐρυθαίνω (hom.), czerwień, *Fut.* ἐρυθήσω. — *Hom.* ma też formę ἐρεῦθω, ἐρεῦσαι.

11. κερδαίνω, zyskuje, u *Att.* foremnie: *Fut.* κερδανῶ itd.; ale *ioń. i różn.* κερδήσομαι, ἐκέρδησα (*Herod.* ma κερδήσασθαι, ἐκέρδησαν obok κερδανέομεν); *Pf. Act.* §. 109. 3.

12. κηάνω i κηάνομαι, dostępuję czego, znajduje (poet.), *Aor.* ἐκῆον, *Fut.* κηήσομαι (tyle tylko u poet. *Att.*). U *Epik.* ἐκίχασατο; *Impf.* ἐκίχεις (*KIXEΩ*), *Aor.* ἐκίχημεν, ἐκίχητην, κηῆναι, *Conj. κηεῖω, Opt. κηεῖν, Part. κηεῖς i Med. κηήμενος* (§. 93.).

13. οἰδάνω, οἰδαίνω (także οἰδάω, οἰδέω), puchnę, *Fut.* οἰδήσω.

14. ὀλισθάνω (-αίνω nieatt.), ślizgam się, upadam, *Aor.* ὀλισθον, *Fut.* ὀλισθήσω, *Pf.* ὀλίσθηκα. (*Aor. I.* ὀλίσθησα różn.)

15. ὀσφραίνομαι, wacham, *Aor.* ὀσφρόμην, *Fut.* ὀσφρήσομαι. (*Praes.* ὀσφρᾶσθαι, rzadka forma *att.*; *Aor.* ὀσφρησάμην i ὀσφρανθήναι różn.; — ὀσφραντο *ioń.* §. III. II.)

16. ὀφλισκάνω, winieniem (ma podw. wzmocnienie: *ισκ i αν*), *Aor.* ὤφλον, *Fut.* ὀφλήσω, *Pf.* ὤφληκα.

Aor. I. ὀφλήσαι różn.; — ὤφλες u *Herod.* zam. ὤφλες.

b) *αν* przydaje się, a przed spółgłoską charakterystyczną czystego Źródłosłowu wtrąca się *ν*.

Uwaga. Krótka samogłoska w środku czystego Źródłosłowu przedłuża się w Czasowaniu. Wyjmuje się *μανθάνω*.

17. ἀνδάνω, podobam się (*ioń. i poet*), *Impf.* ἐάνδανον *Herod.* (ἐήνδανον i ἦνδανον *Hom.*), *Aor.* εἶαδον *Herod.* (ἄδον *Hom.*), *Inf.* ἀδεῖν, *Pf.* εἶαδα, *Fut.* ἀδήσω. — *Aug.* §. 83. II. Uw. 1. — *Theocr.* ma εἶαδε; *Hom.* *Aor.* εἶαδον t. j. εἶαδον.

18. ἐρουγγάνω (zam. ἐρυ-ν-γάνω), ructor, rzygam, *Aor.* ἤρουγον, *Fut.* ἐρεύξομαι.

Praes. ἐρεύρομαι u *Hom.*, *Herod.* i nieatt. *aut.*; u ostatnich też ἤρευξάμην.

19. διγγάνω, dotykam, *Aor.* ἐδιγον, *Fut.* διξομαι.

20. λαγγάνω, dostaję losem, *Aor.* ἔλαγον, *Fut.* λήξομαι, *Pf.* εἴληγα (rzadko λέλογχα od ΛΕΙΧ-), *Pf. P.* εἴληγμα § 84.4. *Fut. ioú.* λάξομαι. — *Aor. hom.* ἐλάχον, *trans.*, robie̦ ucze-stnikiem.

21. λαμβάνω, biorę, *Aor.* ἔλαβον, *Impr.* λάβε i λαβέ, *Aor. M.* ἐλαβόμεν, *Fut.* λήφομαι, *Pf.* εἴληφα, *Pf. P.* εἴληγμα § 84.4. *Aor.* ἐλήφθην. — *Med.*

Pf. Pass. λέλημαι (§. 84. Uw. 2.) *dramat.*; *ioú.* formy: λάμφομαι, λελάβηχα, λέλάμμαι, λελάμφθαι, ἐλάμφθην, λαμπτέος; także *dor.* λελάβηχα, ale λέλάμμαι, λελάμφθαι; — *nieatt.* εἴληφθην; — *epic.* *Aor.* λελαβέσθαι, §. 84. b.

22. λανθάνω (rzadko λήθω), jestem ukryty, *Aor.* ἔλαθον, *Fut.* λήσω, *Pf.* λέληθα, jestem ukryty. *Med.* (rzadko λήθομαι) zapominam, *Fut.* λήσομαι, *Pf.* λέλησμαι, *Aor.* ἐλαθόμεν.

Pf. λέλασμαι i *Aor.* ἐλαθον i —όμεν (§. 84. b.) *epic.*; *Theocr.* λασθήμεν (λῆσθῆναι) zam. λαθέσθαι; ἐπλήθω, wybijam z pamięci, *Aor. Hom.* ἐπέλησα obok ἐλαθον.

23. μανθάνω, ucze̦ się, *Aor.* ἔμαθον, *Fut.* μαθήσομαι, *Pf.* μεμάθηχα.

Fut. μαθεῖμαι u *Theocr.* podług §. 111. I. 4.

24. πυνθάνομαι (poet. πύθομαι), pytam się, badam, *Aor.* ἐπυνθόμεν, *Pf.* πέπυσμαι, πέπυσαι itd. §. 111. IV. *Fut.* πύσομαι (bardzo rzadko πευσοῦμαι §. 111. I. 2.) *Adj. v.* πευστός, πευστέος.

Ep. Aor. πεπύθοιτο §. 84. b.

25. τυγγάνω, zdarzam się, trafiam, *Aor.* ἔτυγον, *Fut.* τεύξομαι (ΤΕΙΧ-), τετύχηχα (ΤΥΧΕ-). — *Trans.* jest τεύχω, paro, sporządzam, robie̦, poet., τεύξω, ἔτευξα, τέτυγμα, ἐτύχθην, τυκτός (§. 111, IV), także τευκτός.

Epic. τετύχθαι znaczy często to samo co εἶναι, byé, paratum esse, a ἐτύχθην to samo co ἔτυγον. — *Pf.* τέτευχα od τυγγάνω jest *ioú.* i różn. u aut. *nieatt.*: paratus sum, jestem, *Aor. I.* ἐτύχησα *epic.*; *Pf.* τέτευγμα w różn. prozie, ale 3. Osoba *Pl.* τετεύχεται, τετεύχато *epic.* dla wiersza; *Fut. III. epic.* τετεύξομαι; *Aor. epic.* τετυκείν, τετυκέσθαι (zam. τεύξαι, τεύξασθαι, parare) §. 84. b.

26. φυγγάνω, form. pob. od φεύγω, uciekam, *Fut.* φεύξομαι i -ξοῦμαι (§. 111. I. 2.), *Aor.* ἔφυγον, *Pf.* πέφευγα, *Adj. v.* φυκτός, τέος.

Med. niemasz, oprócz *epic.* πεφυγμένος, zbiegły. — *Epic. Adj. v.* φυκτός.

27. χανθάνω, mieszcze̦ w sobie, *Aor.* ἔχαθον, *Pf.* ze znaczeniem *Praes.* χέχανθα, *Fut.* χείσομαι.

V. *Slowa, których czysty Źródłosłow wzmacniony jest w Praes. i Impf. przez przydanie spółglosek σx albo zgłoski ισx.*

Uwaga. Przydaje się σx, kiedy charakter Źródłosłowowy jest samogłoską, a ισx, kiedy tenże jest spółgłoską. Wyjątek stanowią: χυῖσχω, χρη-ῖσομαι. — Większa część Słów z charakterem spółgłoskowym formuje *Fut.* itd. na wzór Słów czystych, np. εἶδ-ῖσχω, *Fut.* εἶδρή-σω od ΕΥΡΕ-, ἀμβλί-σχω, *Fut.* ἀμβλώ-σω od ἈΜΒΛΟ-. Niektóre z tych Słów przyjmują nadto Reduplikacya, tak iż pierwsza spółgłoska Źródłosłowu powtarza się ze samogłoską ι.

1. ἀλ-ίσκ-ομαι, chwytają mię, *Impf.* ἤλισκόμεν. — (AΛO-). *Fut.* ἀλώσομαι, *Aor. II.* (§. 127. d.) ἤλων, att. ἐάλων, ως, ω, ωμεν, ωτε, ωσαν, byłem schwytyany, *Conj.* ἀλῶ (ᾶ), ᾶς, ᾶ, ᾶμεν itd., *Opt.* ἀλοίην (ᾶ) (ἀλώην Hom.), ἀλοίημεν, οἶμεν, ἀλοίεν, *Inf.* ἀλώναι (ᾶ), *Part.* ἀλούς (ᾶ), οὔσα, ὄν, *G.* ὄντος, *Pf.* att. ἐάλωκα, zwyczaj. ἤλωκα, zostałem schwytyany. Aug. §. 83. II. Uw. 1. i 2. W miejsce formy Czynnéj używa się: αἰρεῖν, chwytac, zabrac.

2. ἀμβλίσκω (rzadko ἀμβλώω), ronię, (AMBΛO-), *Fut.* ἀμβλώσω, *Aor.* ἤμβλωσα, *Pf.* ἤμβλωκα.

3. ἀμπλακίσκω (poet.), bładzę, *Aor.* ἤμπλακον (ἀπλακεῖν trag.), *Fut.* ἀμπλακῆσω.

4. ἀναβιώσχομαι, a) ożyć, b) ożywić, *Aor.* ἀνεβιωσάμην, ożywiłem; ale *Aor. II.* ἀνεβίων, ożyłem (podług formacyi na μι).

5. ἀνάλισκω (st. att. także ἀνάλωω), zużywam, *Impf.* ἀνήλισκον (ἀνάλον bez Aug.), *Fut.* ἀνάλώσω, *Aor.* ἀνήλωσα i ἀνάλωσα, κατηνάλωσα, *Pf.* ἀνήλωκα i ἀνάλωκα. *Pf. P.* ἀνήλωμαι i ἀνάλωμαι, *Aor.* ἀνάλωθην

6. ἀπαφίσκω (epic.) oszukuje, *Aor.* ἤπαφον, ἀπαφεῖν, ἀπάφω itd. *Med.* ἀπάφοιτο tegoż znaczenia co *Aor. II. Act.* — Wszystkie inne formy od ἀπατάω.

7. ἀραρίσκω (poet.), wkładam, stósuję, *Aor. I.* (ΑΡΩ) ἤρασα, ἄρασαι (§. 109. 2. Uw. 2.) Hom.; *Aor. I. P.* ἄραθεν Hom.; *Aor. II.* ἤραρον (§. 86.) także *intrans* stósować się, przystawać, bardziej używany niż *Aor. I.*; *Pf.* ἄραρα (i oń. ἄραρα), *intrans.* stósuję się, przystaję do czego (epic. skrót. ἀράρα), *Pf. M.* epic. ἀρήραμαι, ἀρηρέμενος (Ake. §. 93. Uw. 3.) i epic. *Aor.* ἄρμενος, stósowny, §. 128. B. — O Redupl. §. 85. Dial.

8. ἀρέσκω, podobam się, *Fut.* ἀρέσω, *Aor.* ἤρεσα, *Pf.* (ἀρήρεκα podobno używane) ἤρεσμαι, *Aor. P.* ἤρέσθην. — *Med.*

9. βιβρώσκω, jem (*Fut.* att. ἐδομαι od ἐσθίω, równie jak *Aor. II.* ἐφαγον), *Pf.* βέβρωκα, *Part.* βεβρώς, ὦτος, ὦτες §. 129. 4. *Pf. P.* βέβρωμαι, *Aor. P.* ἐβρώθην.

Epic. Aor. ἔβρων, §. 127. d.

10. βλώσκω (poet.), idę; od Ζrdlst. MOA-, *Aor.* ἔμολον, μολεῖν, μολών, *Fut.* μολοῦμαι, *Pf.* μέμβλωκα §. 113.

11. γεγωνίσκω (najw. poet.), wołam, ogłaszam, *Fut.* γεγωνήσω, *Aor.* ἐγεγώνησα, *Pf.* γέγωνα ze znac. *Praes.* wołam, ogłaszam, *Inf.* γεγωνέμεν zam. εἶναι, *Part.* γεγωνώς, *Conj.* γεγώνω, *Impr.* γέγωνε. *Epic. Pr* i *Impf.* γέγωνε, ἐγεγώνευν; także γεγωνεῖτω, γεγωνεῖν od *Pr.* ΓΕΓΩΝΕΩ.

12. γηράσκω (od γηράω), starzeję się, *Fut.* γηράσομαι (rzadko γηράσω), *Aor.* ἐγήρασα (u Aesch Suppl. 901. *trans.* starym zrobić), *Inf.* γηρᾶσαι (także γηρᾶναι od star. *Aor. II.* ἐγήραν §. 127. a.) *Pf.* γεγήρακα.

13. γιγνώσκω (rózn. γινώσκω), poznaję, (ΓNO-), *Fut.* γνώσομαι, *Aor. II.* ἔγνω §. 127. *Pf.* ἔγνωκα, *Pf. P.* ἔγνωσμαι §. 97. *Adj. v.* γνωστός, star. γνωτός, γνωστέος. — *Ἀναγιγνώσκω*, poznaję, (to com już znał), w i oń. zwyczaj.: namawiam, *Fut.* ἀναγνώσομαι, *Aor.* ἀνέγνωσα, namawiałem.

14. *διδράσκω*, uciekam, (zwykle złożone: *ἀποδιδρ.*, *ἐκδιδ.*, *διαδιδ.*), *Fut.* *δράσομαι*, *Pf.* *δέδρακα*, *Aor. II.* *ἔδρᾱν* §. 127. a.
 I o ŋ. *διδρήσχω*, *δρήσομαι*.

15. *ἐπαυρίσχομαι*, korzystam lub szkoduję z czegoś, *Aor.* *ἐπηυρόμην*, *ἐπαυρέσθαι* (*Aor. I.* *ἐπηυράμην* u Aesch. i rózn.), *Fut.* *ἐπαυρήσομαι*.

U starszych poetów także: *ἐπαῦρον* (Pind.), *Conj.* *ἐπαῦρω*, *Inf.* *ἐπαυρεῖν* i *ἐπαυρέμεν* (Hom.); *ἐπαυρέω* u Hesiod.

16. *εδρίσχω*, znajduję, *Aor. II.* *εἶδρον*, *Impr.* *εὔρέ;* — (*ΕΥΡΕ-*) *Fut.* *εδρήσω*, *Pf.* *εδρηχα*, *Pf. P.* *εδρημαι*, *Aor. P.* *εδρέδην*, *Aor. II. M.* *εδρόμην*. Aug §. 83. II. *Adj. v.* *εὔρετός.*

17. *ἡβάσχω*, dorastam (*ἡβάω*, jestem młody), *Aor.* *ἡβησα*. Ale *ἀνηβᾶν*, odmłodnieć.

18. *θνήσχω*, proz. *ἀποθνήσχω*, umieram (*Metath.* §. 113.) (*ΘΑΝ-*) *Aor.* *ἀπέθανον* (poet. *ἔθανον*; — *θανών*, *οἱ θανόντες*, zmarli, także w prozie). *Fut.* *ἀποθανοῦμαι* (poet. *θανοῦμαι*), *Pf.* *τέθνηχα* i w prozie i w poezyi, *τέθνᾶμεν* (§. 129. 4.) itd. *Inf.* *τεθνάαι*, często wznacz. *Praes.* umrzeć, *τεθνᾶναι* Aesch. *Fut. III.* *τεθνήξω* st. att. (§. 111. I. 5.) i *τεθνήξομαι*.

19. *θρώσχω*, skacze, *Aor.* *ἔθορον*, *Fut.* *θοροῦμαι*, *Pf.* *τέθορα*.

20. *ἱλάσχομαι*, błagam, przepraszam, *Fut.* *ἱλάσομαι*, *Aor.* *ἱλάσάμην*.

Ἐπίε. także *ἱλάομαι* (Hom.) i *ἱλαμαι*; Aesch. *ἱλέομαι*. — *Act.* u poet. *intrans.* raczyć, być łaskawym, *ἱλῆθι*, *ἱλᾶθι*, *Conj.* *ἱλήκω*, *Opt.* *ἱλήκοιμι*, *Pf.* jako *Praes.*

21. *κικλήσχω*, i o ŋ. forma pob. od *καλέω*.

22. *κῦίσχω* i *κῦίσχομαι*, poczynam, *concipio*, *Inchoat.* od *κῶω*.

23. *μεθύσχω*, upajam, *Fut.* *μεθύσω*, *Aor.* *ἐμέθυσα*. Ale *μεθύω*, jestem pijany, bierze Czasy swoje z *Pass.* jako: *ἐμεθύσθην*.

24. *μυμήσχω* (*MNA-*), przypominam, *Fut.* *μνήσω*, *Aor.* *ἔμνησα*, *Pf. M.* *μέμνημαι*, przypominam sobie, *πομπή* (*Redupl.* §. 84. Uw. I.), *Conj.* *μεμνῶμαι*, (§. 111. IV.), *Impr.* *μέμνησο*, *Plqf.* *ἐμεμνήμην*, przypomniałem sobie, *Opt.* *μεμνήμην*, *Fut. III.* *μεμνήσομαι*, będę pamiętał (u trag. także *wspomnę*) *Aor. I. P.* *ἐμνήσθην*, wspomniałem, *Fut.* *μνησθήσομαι*, wspomnę §. 97. 3, c.

Μνάομαι tylko i o ŋ. w znaczeniu: przypominam sobie (w znaczeniu: starać się o pannę, także w języku powszechnym); stąd i o ŋ. formy: *μνέεται*, *μνεώμενος*, *μνώοντο* (Hom.) — U Hom. *μέμνη* zam. *μέμνησαι*, *Impr.* *μέμνεο* zam. *μέμνησο*.

25. *πάσχω* (powst. z *πάδσχω*, tak iż *aspirata* zamieniła się na *χ*), cierpieć, *Aor.* *ἔπαθον*, — (*ΠΕΝΘ-*) *Fut.* *πείσομαι*, *Pf.* *πέπονθα*, *Adj. v.* *παθητός*.

Hom. *πεπαθῶια* jak gdyby od *ΠΕΠΑΘΑ*; *Pf.* *πέποσθε*.

26. *πιπίσχω*, poję, *Fut.* *πίσω*, *Aor.* *ἔπίσα*.

27. *πιπράσχω*, sprzedaję, *Fut.* i *Aor.* wyraża się w jęz. powszech. przez *ἀποδώσομαι*, *ἀπεδώμην*), *Pf.* *πέπραχα* (§. 113.) *Pf. P.* *πέπραμαι* (*Inf.* *πεπραῶσαι* często zam. *Aor.*), *Aor.*

ἐπράδην, *Fut. III.* πεπράσομαι w znaczeniu pojed. *Fut.* (πραδήσομαι).

Ioń. πιπρήσκω, i tak we wszystkich formach η. *Epic.* i stare formy: πέρηνμι, περάσω (περῶ, περᾶν, περάαν), ἐπέρασα, πέπρηκα. — *Pr.* περάω znaczy tylko: przechodzę, περάσω z długiem ā i tak dalej.

28. στερίσκω (rzadko στερέω), ogalam, πρίνο, *Fut.* στερήσω, *Aor.* ἐστέρησα, *Pass.* στερίσκομαι, στεροῦμαι, πρίνορ, *Fut.* στερήσομαι, *Pf.* ἐστέρημαι, *Aor.* ἐστερήθην.

Forma στέρομαι wyraża stan: jestem ogolocoony, nie mam. *Hom.* ma στερέσαι zam. στερήσαι; *poet.* στερείς, ogolocoony.

29. τιτρώσκω, ranię, *Fut.* τρώσω, *Aor.* ἔτρωσα, *Pf. P.* τέτρωμαι, *Aor.* ἐτρώθην, *Fut.* τρωθήσομαι i τρώσομαι. U *Hom.* τρώω, szkodzę.

30. φάσκω, mniemam, (*Ind.* nieużyw.), *Impf.* ἔφασκον, *Fut.* φήσω, *Aor.* ἔφησα, *Aor. M.* ἐφάμην.

31. χάσκω, otwieram usta, ziewam, (*XAN-*, u różn. χάινω), *Aor.* ἔχανον, *Fut.* χανοῦμαι, *Pf.* κέχηνα, stoję otworem.

W następujących Słowach na -σκω przechodzi niepierwiastkowe z także do innych Czasów.

1. ἀλθήσκω, ἀλθίσκω (*ioń.* proz.), leczę, *Fut.* ἀλθέξω itd.

2. ἀλύσκω (*poet.*), unikam, *Fut.* ἀλύξω, *Aor.* ἤλυξα.

3. διδάσκω, nauczam, *Fut.* διδάξω, *Aor.* ἐδίδαξα, *Pf.* δεδίδαχα, *Aor. P.* ἐδιδάχθην. — *Med.* — *Zrdsł.* ΔΑ-

Ep. Fut. διδασκήσω.

4. λάσκω, brzmie, mówię (*poet.*), *Aor. II.* ἔλασκον, *Pf.* λέλαχα, ze znaczeniem *Praes.*, *Fut.* λάχησομαι, *Aor.* ἐλάχησα, *Ep. Pf.* ἐλέχηκα, λελάχουα, *Aor. M.* λελάχοντο, §. 84. b.

VI. Słowa, których czysty Źródłostów wzmocniony jest na początku przez Reduplikacyę składającą się z pierwszej spółgłoski Źródłostowu i samogłoski i.

Uwaga. Tylko w niektórych Słowach zostaje ta Reduplikacya w Czasowaniu.

1. ἀκαγίζω (*ep.* i *ioń.*), zasmucam, ἄΧΩ, *Aor.* ἤκαχον, *Fut.* ἀκαχίσω, *Aor. I.* ἠκάχησα. — *Med.* ἄχομαι i ἄγνομαι, smucę się, *Aor.* ἠκαχόμην, *Pf.* ἀκήχημαι §. 85. i ἀκάχημαι, 3. *Pl.* ἀκαχέδαται i ἀκηχέαται. — O *Ake.* ἀκηχέμενος, -ήμενος, ἀκάχησθαι §. 93.

2. βιβάζω, przenoszę, *Fut.* βιβάσω, *att.* βιβῶ, ᾄς, ᾗ.

3. γίγνομαι (*powszch.* γίνομαι) zam. γέγνομαι §. 112., staje się, (*GEN-*), *Aor.* ἐγενόμην, *Fut.* γενήσομαι, *Pf.* γέγονα (*Pl.* γέγαμεν *poet.* §. 129. 4.) i γεγένημαι. — Γέγονα i ἐγενόμην zastępują zarazem *Pf.* i *Aor.* od εἰμί, jestem.

Ἐγενήθην zam. ἐγενόμην nie *att.*, równie jak γενηθήσομαι zam. γενήσομαι. *Poet. Aor.* ἔγεντο, γέντο.

4. πίπτω (zam. πιπέτω §. 112.) upadam, *Impf.* πίπτε, (*ΠΕΤ-*), *Fut.* πεσοῦμαι (*ioń.* πεσέομαι) §. 111. I. 2., *Aor. II.* ἔπεσον (bardzo rzadko *Aor. I.* ἔπεσα) §. 111. III., *Pf.* πέπτωχα (*Part.* πεπτῶς, πεπτῶτος *poet.* §. 129., 4.)

5. *τιπρώ*, wiercę, *Fut.* *τήσω*, *Aor.* *ἔτησα*. Zwyczajniejsza forma pob. *τετραίνω*, *Fut.* *τετράνω*, *Aor.* *ἐτέτηνα*, *Pf.* *τέτηξα*, *τέτημαι*. — *Med.*

Tu należą także niektóre Słowa V. klasy, jako: *διδάσκω*, i wiele Słów na *μι*, np. *δίδωμι*.

VII. Perfecta ze znaczeniem i formami Praesentis.

Ponieważ *Perfectum*, wyrażające czynność w obecności dokonaną, zbliża się znaczeniem swoim do Czasu Terazniejszego, i dla tego często bardzo przybiera znaczenie tegoż Czasu Terazn., jak np. *δέδοικα*, boję się, przeto naturalną jest rzeczą, że w starym języku formy *Perfecti* przechodziły do form *Praesentis*. Najczęściej się to zdarza w dial. d. or., tudzież w niektórych formach epickich, jako:

1. *ἀνήνοθα*, sterczę, wytryskam (*ANEΘΩ*): *ἀνήνοθε* u Hom. *Pf.* i *Impf.* razem. Tak też:

2. *ἐνήνοθα* (*ENEΘΩ*), *ἐπενήνοθε*, *κατενήνοθε*, jest na wierzchu.

3. *ἄνωγα*, rozkazuję. Od tego: *ἄνωγας*, *ἄνωγε* i *ἄνωγει* jak gdyby forma *Praes.*, *ἄνωγμεν*, *Conj.* *ἄνωγη*, *Opt.* *ἄνώγοις*, *Imper.* *ἄνωγη*, *ἄνωγέτω*, *ἄνώγετε*, albo niereg. *ἄνώγηω*, *ἄνωγηε*. *Plpf.* w znac. *Impf.* (*ἠνώγειν*) i o. n. *ἠνώγεα*. — *Impf.* także *ἠνώγων*, *Fut.* *ἄνώξω*, *Aor.* *ἠνώξα*.

4. *γέγωνα*, wołam, zob. pod *γεγωνίσκω* V.

5. *ΔΑΩ*, ucze i ucze się, *δέδαα*, ucze się, a od tego hom. *δεδάασθαι* (od *δεδάομαι*), badać.

6. *δείδια* ep., boję się, a od tego ep. *Impf.* *δείδιε*. *Conf.* XIII.

7. *κλάζω*, *κέκλαγγα* (ep. *κέκληγα*) ze znac. *Praes.* brzmieć, krzyczę. Od tego ep. *κεκλήγοντες*: i kilka innych.

VIII. Słowa, które w języku poetyckim, mianowicie attyckim, mają formy poboczne na θω.

Uwaga. Tu podciągnąć także należy zakończenia *Imperf.* i *Aor.*: *αθον* i *θον*, które się nawet zdarzają w prozie attyckiej. — Słowa na *ήθω* przeszły także do języka powszechnego.

1. *ἀγείρω*, zgromadzam, epic. *ἠγερέθονται* zam. *ἀγείρονται*.

2. *ἀείρω*, *αἶρω*, podnoszę, epic. *ἠερέθονται* zam. *ἀείρονται*.

W obudwóch tych Słowach zaszła razem odmiana w Iloczynie.

3. *ἀλέξω*, odbraniam, trag. *Inf. Aor.* *ἀλκάθειν* (*ΑΛΚΩ*).

4. *ἀμύνω*, odbraniam, *Aor.* i *Impf.* *ἠμύναθον*, *ἀμυνάθειν* itd.

5. *διώκω*, ścigam, *Ipf.* i *Aor.* *ἐδιώκαθον*, *διώκάθειν* także w prozie.

6. *εἴλω*, ustępuję, *Impf.* i *Aor.* *εἶλαθον*.

7. *εἴρω*, wykluczam, *Impf.* i *Aor.* *εἶραθον*.

8. *ἔχω*, mam, *Aor. II.* *ἔσχον*, od tego: *ἔσχεθον*, *σχέθειν*, *σχέθων*.

9. *κίω*, idę, poet.; epic. *μετεκίαθον*.

IX. Słowa, które przez przyjęcie głoski α za charakter, i przez zamianę samogłoski Zródłosłowoowej ε na ω, tworzą formy poboczne.

1. Tu należą np. *δέμω*, *δωμάω*, buduję, *νέμω*, *νωμάω*, wydziałam, *πέτομαι*, *πωτάομαι* i *ποτάομαι*, latam w powietrzu.

2. Podobnież z dwugłoskowych *Barytonów* ze samogłoską Zródłosłową ε powstały formy poboczne przez przyjęcie charakteru ε i przez Przechylenie samogłoski Zródłosłowoowej ε w ω, np. *τρέμω*, *τρομέω*; *φέρω*, *φορέω*. Tu policzyć także można niektóre *Perfecta*, np. *δεδοχημένος* (w znaczeniu: oczekiwać) zam. *δεδεχημένος*

od *δέχομαι*, *βεβόλημαι* od *βάλλω*. Najprostszym sposobem powstały formy poboczne przez dodanie charakteru *ε* do Zródłosłowu, np. *αἰδομαι*, *αἰδέομαι*.

3. W języku epickim i iońskim są niektóre formy, które się zdają przechodzić do formacji Słów na *έω*, jak np. od *βάλλω* *συμβαλλέμενος*, *δπερβαλλέειν* Herod.; *πιέζω*, *πιέξουν* zam. *επιέξουν* Homer., *πιεξεύμενος* Herod.; *δύνω*, *ένδυνέουσι* Herod. i niektóre inne. Podobnież u Herod. *έψεε*, *ένειξεε* i *ώφλεε* zam. *έψεε*, *ένειξεε* i *ώφλεε* od *έψω*, *ένέχω* i *ώφλον*, tudzież trzy *Perfecta* na *εε* zam. *ε*: *ολχώκεε* *Pf.* i *Plpf.* od *όχχομαι*, *όπώπεε* zam. *όπωπεε*, *έώθεε* zam. *έώθεε* (att. *έώθεε*); obydwie formy ostatnie są zwyczajnie iońskie *Plpfecta*.

4. Niektóre Słowa wzmacniają Zródłosłów przez przybranie gloski *ι*; jako:

αγαίωμα (ep. i ioń. proz.) obok *αγάομαι*, nienawidzę, gniewam się, *Fut.* *αγάσομαι* i *Aor.* *αγάσάμην* także w znac. podziwiać, jak *άγραμαι*.

δαίω, dziele (poet.), *Fut.* *δάσομαι* i *Aor.* *έδασάμην* także proz., *Pf.* *δέδαομαι*, jestem rozdzielony, 3. *Pl.* *δεδαίαται* Odys.

δαίω, palę, zapalam (poet.) *Med.* *intrans.* palę się, *Aor.* II. *Conj.* *δάηται*, *Pf.* *δέδηα*, palę się.

μαίομαι (poet.), szukam, macam, *Fut.* *μάσομαι*, *Aor.* *έμασάμην*.

ναίω, mieszkam (poet.), *Aor.* I. *ένασσα* (trans. umieścić). *Med.* i *Pass.* zamieszkać, *άπενασάμην*, *ένάσθην*.

X. Słowa, które w *Praes.* i *Impf.* mają czysty Zródłosłów, w innych zaś Czasach wskazują Zródłosłów z charakterem *ε*.

Uwaga. W Czasowaniu zamienia się *ε* na *η*, wyjąwszy *αἰδομαι*, *άχθομαι* i *μάχομαι*.

1. *αἰδομαι*, boję się, szanuję (*Praes.* i *Impf.* st. poet, powszechnie *αἰδέομαι*), *Impf.* *αἰδόμην* bez Augm., *Fut.* *αἰδέσομαι* (ep. *-έσσομαι* i *-ήσομαι*), *Aor.* *ήδεσάμην*, przebaczyłem np. zbrodniarzowi, i *ήδέσθην*, hałem się.

2. *άλέξω*, odbraniam, *Fut.* *άλεξήσω*. *Med.* odbraniam się, *Fut.* *άλεξήσομαι* (rzadko i tylko poet. *άλέξομαι* od *ΑΛΕΚ-*), *Aor.* *ήλεξάμην*.

Hom. ma od *Aor.* I. *Act.* *άλεξήσειεν* i *άπαλεξήσαιμι*; poet. *Aor.* II. *ήλαλζον*, *άλαλζειν*, *άλαλζών* (od *ΑΛΚΩ*), od tego poet. *Fut.* *άλαλκήσω* i trag. *Inf.* *Aor.* II. *άλκάνειν*. *Conf.* VIII.

3. *αὔξω*, pomnażam, zob. *αὔξάνω* IV. 6.

4. *άχθομαι*, gniewam się, *Fut.* *άχθέσομαι*, *Aor.* *ήχθέσθην*, *Fut.* *άχθεσθήσομαι* tegoż znac. co *άχδέσομαι*.

5. *ΑΩ*, *Aor.* *άσσα* i *άσα*, spalem, Hom.

6. *βόσχω*, pasę, *Fut.* *βοσκήσω*, *Aor.* *έβόσκησα*, *Med.* pasę się.

7. *βούλομαι*, chcę (2. Os. *βούλει* §. 90, II.), *Fut.* *βουλήσομαι*, *Pf.* *βεβούλημαι*, *Aor.* *έβουλήθην* i *ήβουλήθην*. Aug. §. 83. Uw. I.

Hom. *Pf.* *προβέβουλα*, woleę.

8. *ΔΑΩ* (ep.), *a)* uczeę, *b)* uczeę się. Do *a)* należą ep. *Aor.* II. *δέδαε* (Hom. Od.), *έδαε*; do *b)* *δεδαίως* u Hom., *δεδάοσι* u innych. *Aor.* II. *P.* *εδάην* (§. 127. b.), byłem nauczanym, uczyłem się, od tego: *δαήσομαι*, *δεδάημαι*. (Względem *δεδάασθαι* zobacz VII. i *Fut.* *δήω* §. 111. 3.)

9. *δέω*, braknie mię, niema mię, zwykle nieosob. *δεῖ*, potrzeba, braknie, *Conj. δέη, Part. δέον, Inf. δεῖν, Impf. ἔδει, Opt. δέοι, Fut. δέησει, Aor. ἐδέησε. Med. δέομαι, potrzebuje, Fut. δεήσομαι, Aor. ἐδεήθη.*

U Hom. od ΔΕΥ t. j. ΔΕΥ: ἐδεύησεν, δεύομαι, ἐδεύετο, δευήσομαι (potrzebuje).

10. *ἐθέλω* i *θέλω*, chcę, *Impf. ἤθελον, i ἔθελον, Fut. ἐθέλω i θελήσω, Aor. ἠθέλησα i ἐθέλησα, Pf. ἠθέληχα.*

11. *εἴλω*, *εἴλλω*, *εἴλλω*, *ἴλλω*, także *εἰλέω*, *εἰλέω*, naciskam, otaczam, *Fut. εἰλήσω, Pf. M. i P. εἴλημαι, Aor. P. εἰληθείς.*

Formy aspirowane właściwe są Attykom. — Hom. formuje tylko *Praes. i Impf.* od *εἰλέω* i *Part. εἰλόμενος*, resztę od *ἔλα*, t. j. *ἔλσων, ἔλσαι, ἐέλσαι, ἔλσας* (§. 109, Uw. 5.). *Pf. M. i P. ἔλμαι, ἐελμένοσ, Aor. II. P. ἐάλην* (3. Pl. *ἄλεν* bez Augm.), *ἀλήναι, ἀλήμεναι, ἀλείς, ἀλέν*, albo *ἐάλην, ἀλήναι* itd.

12. *ἔλχω*, ciagnę, *Fut. ἔλσω* albo *ἐλχύσω* (od *ἘΛΚΥΩ*), *Aor. ἐλχυσα* (§. 83., II. 4.) *ἐλχύσαι* (powszechniej niż *εἴλξα*), *Aor. i Perf. P. tylko ἐλχυσάθη, ἐλχυσμαι. — Med.*

Hom. *ἐλχίσω, ἤλχισα, ἐλχισθείς* w znaczeniu wlec.

13. *ἔειρόμαι*, *Aor. ἠέρομην*, pytałem się, *ἐρέσθαι, ἔρωμαι, ἐροίμην, ἐροῦ, ἐρόμενος, Fut. ἐρήσομαι.* Wszystkie inne formy zastępuje Słowo *ἔρωτᾶν*.

Hom. ma także *Inf. Praes. ἐρεσθαι; hom. i ion. εἶρομαι, εἶρεσθαι* itd., *Inf. εἰρόμην, Fut. ion. εἰρήσομαι, częścię ἐπειρήσομαι.* Epic. forma pob. *ἐρέω* (*ἐρείομεν* zam. *ἐρέωμεν, ἐρέομαι* (*ἐρέεσθαι, ἐρέοντο* itd.) i *ἐρεείνω*, pytam się.

14. *ἔρρω*, odchodzę, *Fut. ἐρρήσω, Aor. ἠρρήσα.*

Epic. *Aor. ἔρσαι*, porwać ze sobą.

15. *εὔδω*, zwycz. *καθεύδω*, śpię, *Fut. εὔδήσω, καθευδήσω, Augm. §. 83., II. i 87. Uw. 2.*

16. *ἔχω*, mam, *Impf. εἶχον* §. 83., II., *Fut. ἔξω* i *σχίσω, Aor. ἔσχον, Inf. σχεῖν, Impr. σχέσ, παράσχες* podług Słów na mi (w złoż. także *πάρασχε*), *Conj. σχῶ, ἦς, παράσχω, παράσχησ* itd. *Opt. σχοίην* (§. 90. B.), *Part. σχών, Med. ἐσχόμην, παρασχέσθαι, παράσχω, Pf. ἔσχηχα, Pf. P. ἔσχημαι, Aor. P. ἐσχέθη, Adj. v. ἐκτός* i *σχετός.*

Z *ἔσχον* powst. *Pr. ἔσχω*, trzymam; poet. *Aor. ἔσχεθον* (VIII.); e p. *Pf. ἔσχωκα* (powstało tak: *ἔχα, ἔχα, ἔχ-ωχα, ἔχ-ωκα*) §. 85. *Plrf. ἐπώχατο*, byli zamknięci, Herod. *ἐνείχες* zam. *ἐνείχε* (IX. 3.).

17. *ἔφω*, gotuję, *Fut. ἐφήσω, Adj. v. ἐφθός* albo *ἐφητός, ἐφητέος. Ion. ἔφσε* IX. 3.

18. (*ἔζω*, zwycz.) *καθίζω*, sadzam, siadam, *Fut. καθιῶ, Aor. ἐκάθισα* (st. att. *καθίσε*), §. 87. Uw. 2., *Pf. κεκάθισα. Med. siadam, Fut. καθιζήσομαι, Aor. ἐκαθισάμην*, posadziłem sobie, kazałem posadzić.

For. pob. od Aristot. *ἰζάνω, καθιζάνω.* — Od tegoż *Ἰζόδο*-słownu: *ἔζομαι*, siadam, siedzę (w prozie zwycz. *καθέζομαι*), jako *Praes. niepewne; Impf. ἐκαθέζομην*, usiadłem, ma znac. *Aoristu*, do tego *καθέζεσθαι, καθεζόμενος* itd. *Fut. καθεδοῦμαι.*

19. *κέλομαι* (poet.), rozkazuję (= *κελεύω*), *Fut. κελήσομαι, Aor. ἐκελησάμην, Aor. II. ἐκεκλόμην* Hom., §. 84. Dial.

20. κήδω, κλοποεῖ (*Act.* tylko *epic.*), *Fut.* κηθήσω, *Pf.* κέκηδα, κλοποεῖ się, κήδομαι, troszczyć się, w prozie tylko *Praes.* i *Impf.* Aesch. *Impf.* κήδεσαι. — *Epic. Fut.* κεκαθήσομαι *Jl.* θ. 353. od κέκηδα ze skroc. η (por. τέθηλα, τεθαλυῖα).

21. κλαίω, płaczę, *att.* κλάω nieściągane, *Fut.* κλαύσομαι (κλαυσοῦμαι §. 111. 2. u Aristoph.), rzadziej κλατήσω albo κλαήσω, *Aor.* ἔκλαυσα, *Pf.* κέκλαυμαι i κέκλαυσμαι §. 97., 3. b. *Med.* — *Adj.* v. κλαυστός i κλαυτός, κλαυστέος.

22. κῶω (starsze κωέω), jestem ciężarna, *Fut.* κωήσω itd. (poet), ἔκωσα *trans.* zapłodnić; ep. ὀποκυσαμένη, concipiens.

23. μάχομαι, walczę, *Fut.* μαχοῦμαι §. 111. 4. *Aor.* ἐμαχεσάμην, *Pf.* μεμάχημαι. *Adj.* v. μαχετός i μαχητός.

Ioń. *Praes.* μαχέομαι; — *hom. Part. Pr.* μαχειόμενος i μαχεοῦμενος, *Fut.* μαχήσομαι, *Aor.* ἐμαχεσάμην.

24. μέλλω, myślę, zamyślam, wacham się, *Impf.* ἔμελλον i ἤμελλον, *Fut.* μέλλήσω, *Aor.* ἐμέλλησα, Augm. §. 83., *Uw.* 1.

25. μέλει μοι, curae mihi est, (rzadko osobiście μέλω), *Fut.* μελήσει, *Aor.* ἐμέλησε, *Pf.* μεμέληκε. *Med.* μέλομαι, zwycz. ἐπιμέλομαι, rzadziej u Att. ἐπιμελοῦμαι, *Fut.* ἐπιμελήσομαι, *Aor.* ἐπεμελήθην, *Fut. Pas.* ἐπιμεληθήσομαι, rzadziej niż tanto *Fut.*

Złoż. μεταμέλει, poenitet, tylko nieosob. — *Ep. Pf.* μέμηλε, leży mi na sercu; w prozie *Pf.* μέμηλα, curo, curavi (ze znaczeniem *Praes.* i *Perf.*), μεμηλώς, starający się. — ep. μέμβλεται, curae est zam. μεμέληται. §. 22. *Uw.* 1.

26. μύζω, sse, *Fut.* μυζήσω itd. *Ep. Pf.* μεμυζότε.

27. ὄζω, pachnę, *Fut.* ὄζήσω, *Aor.* ὄζησα, *Pf.* Ἦ. ὄωδα ze znac. *Praes.* §. 85.

28. οἶομαι, οἶμαι, mniemam, *Os. II.* οἶει §. 90. *II. Impf.* ὀόμην, ὀόμην, *Fut.* οἰήσομαι, *Aor.* ὀήθην, οἰηθῆναι, Aug. §. 83. *II.* 3.

Form skróconych οἶμαι, ὀόμην używano sposobem wtraconym, jak *lac. credo*, i dla tego często ironicznie; οἶομαι zaś wtedy, kiedy było Słowem rządzącym. — *Ep.* οἶω, οἶομαι(ε), myślę, wnoszę, *Aor.* οἶσαμην i οἶσθην.

29. οἶχομαι, niemasz mię, *abii*, *Impf.* ὀγόμην, odszedłem, *Fut.* οἰχήσομαι, *Pf.* ὀγήμαι, w języku powszechnym tylko jako złoż., np.) παρόχημαι (οἰχωχα poet.), ep. i att. poet. οἰχωχα (powst. tak: οἶχα, οἶκ-ωχα, οἰχ-ωχα — porów. ἔχω) §. 85.

Ioń. οἰχώχεσ zam. οἰχωχε *IX.* 3., *Pf.* παρόχηκεν *Jl.* z. 252.

30. ὀφείλω, winieniem, powinieniem, debeo, *Fut.* ὀφειλήσω, *Aor.* ὀφείλησα, *Aor. II.* ὀφελον, ες, ε, (*Os. I.* i *II.* 1°. nie używ.) w życzeniach: *utinam*, *ob* y.

Hom. ma także ὀφέλλω obok ὀφείλω, i ὀφελλον (formy podobne do ὀφέλλω, *augeo.* *Aor. II.* i οἶν, poet. (wyjawszy *dram. dial.* u Att.), i różn. proz. ὀφελον, ες, ε.

31. παίω, uderzam, *Fut.* παίσω (*att. for. pob.* παήσω u Aristoph.) *Aor.* ἔπαισα, *Pf.* πέπαικα, *Pass.* przybiera σ, §. 97, 3. — *Med.*

32. πέρδω, *Aor.* ἔπαρδον, *Fut.* παρδήσομαι, *Pf.* πέπορδα, §. 103.

33. πέτομαι, latam na skrzydłach, *Fut.* (πετήσομαι, Aristoph.) zwycz. πτήσομαι, *Aor.* ἐπτόμεν, πτέσθαι, *Pf.* πεπότημαι, *Aor. II.* ἔπτην i ἐπτάμην §. 127, a., i 128. *Syncl.* §. 112.

Epic. ποτέομαι i πωτάομαι; att. poet. ποτάομαι i πέταμαι, πόζν. ἔπαται i πετάομαι z *Aor.* ἐπετάσθην.

34. σέλλω (σκελέω), susze, *Aor.* ἔσκλην §. 127, a., *Pf.* ἔσκληρα, *Fut.* σκλήσομαι intrans. uschnę. *Metath.* § 113. *Ep.* *Aor. I.* ἔσχηλα.

35. τύπω, biję. Zamiast τύψω, τέτυμμαι, mają Attycy τυπτήσω, τετύπημαι, *Adj. v.* τυπητέος.

36. χαίρω, ciesze się, *Fut.* χαίρήσω, *Aor.* ἐχάρην, §. 127, b. *Pf.* κεχάρηκα i κεχάρημαι, jestem ucieszony.

Ep. *Fut.* κεχαρήσω, κεχαρήσομαι, *Aor. I.* χήρατο, *Aor. II.* κεχάροντο, κεχάροιτο, *P.* κεχαρμένος Eurip. *Adj. v.* χαρτός.

Uwaga. Z klasz poprzedzających należą tu Słowa na άνω IV.; z III. ὀπισχόμεαι; z V. ἀλδίσσω, ἀμπλακίσσω i inne; z VI. ἀναχίζω.

Tu należą także następujące *Verba liquida*, które jednak *Fut.* i *Aor.* formują regularnie.

1. βάλλω, rzucam, *Fut.* βάλῶ (niekiedy βαλλήσω Aristoph.), *Aor.* ἔβαλον, *Pf.* βέβληκα, *Pf. P.* βέβλημαι (*Conj.* διαβέβλησθε §. 111., IV.), *Aor. P.* ἐβλήθην. — *Med.*

Epic. *Aor.* ἔβλην, ἐβλήμην, *Fut.* βλήσομαι zob. niż. *Ep.* *Pf.* βεβόλημαι IX. 2., *Ion.* βαλλέω IX. 3.

2. κάμνω, laboro. zob. II.

3. μένω, zostaję, *Fut.* μενῶ, *Aor.* ἔμεινα, *Pf.* μεμένηκα. *Adj. v.* μενετέος.

4. νέμω, rozdzielam, *Fut.* νεμῶ, *Aor.* ἔνειμα, *Pf.* νενέμηκα, *Aor.* ἐνεμήθην i ἐνεμέθην. *Med.* — *Adj. v.* νεμητέος.

5. τέμνω, tnę, zob. II.

XI. Słowa, które do czystego *Ἰródlostowu* w *Praes.* i *Impf.* przybierają a albo e.

1. ἀπαυράω, porywam, zabieram (ep.), *Impf.* ἀπηύρων, ας, a; *Aor. I. Act. Part.* ἀπούρας, *Aor. I. M.* ἀπηύρατο, *Part.* ἀπουράμενος.

2. ἀράομαι, modlę się, kłnę (pierwsze a w ep. długie, w att. krótkie), *D. M.* (Od. γ. 322. ἀρήμεναι *Aor. II. P.* od AP.

3. βρυχάομαι, rycze, *D. P. poet. Pf.* βέβρυχα w znaczu. *Praes.*

4. γαμέω, żenię się, *Pf.* γεγάμηκα, ale *Fut.* γάμῶ (i oń. γαμέω), *Aor.* ἔγημα, γῆμαι. *Med.* idę za mąż, *Fut.* γαμοῦμαι, *Aor.* ἐγημάμην. *Pass. in matrimonium ducor*, wydają mię za mąż, *Aor.* ἐγαμήθην itd.

II. i 394. γαμέσσειαι, dać za żonę; γαμείσεια Theocr.

5. γηθήω, zwycz. *Pf.* γέγηθα (także proz.), ciesze się, *Fut.* γηθήσω.

6. γοάω i γοάομαι, narzekam (poet.), *Aor.* ἔγοον (*Inf. Praes.* ep. γοήμεναι).

7. δοκέω, zdaję się, *videor*, mniemam, *Fut.* δόξω, *Aor.* ἔδοξα, *Pf.* δέδογμαi, *visus sum*, (δοκήσω itd, δεδόχημαι, poet. ostatnie także u Herod.).

8. δουπέω (poet.), brzęcze, *Pf.* δέδουπα, *Aor.* ἐδούπησα i ἐγδού-
(od ΓΔΟΥΠ- por. τύπτω i κτυπέω).
9. θηλέω (ep.), wypuszczam, kwitne, *Fut.* θηλήσω itd. *Pf.* τέθηλα
(τεθαλία), Aor. II. ἔθαλον (rzadko). — Proz. θάλλω, Pf. II. τέθηλα.
10. κεντέω, żgam, *Fut.* -ήσω itd. (Jl. φ, 337. κένσαι).
11. κτυπέω (poet.), brzmie, trzeszcze, *Fut.* -ήσω itd. *Aor. II.*
 ep. ἔκτυπον.
12. κῦρέω, spotykam, dostępuję (rzadko κῦρῶ), i oń i poet. *Fut.*
 κῦρσω, *rzadko* κυρήσω, *Aor.* ἔκυρσα, *rzadziej* ἐκῦρησα, *Pf.* κεκῦρηκα.
13. μαρτύρέω, świadczę, *Fut.* μαρτυρήσω itd., μαρτύρο-
 μαι, *D. M.*, świadczę się kim.
14. μηκόμαι, becze, skrzecze, *D. M.* — (Ep. *Pf.* μέμηκα
 ze znac. *Praes.* μεμᾶκνῖα. Z *Pf.* powstało *Impf.* ἐμέμηκον
 VII. *Aor.* (ἐμᾶκον) μακῶν.
15. μυκόμαι, rycze, *D. M.* (Ep. μέμῦκα, ἔμῦκον-).
16. ξυρέω, strzygę, gole, *Med.* ξύρομαι, *Aor.* ἐξυράμην,
 ale *Pf.* ἐξύρημαι.
17. πατέομαι, kosztuje, jem (i oń. *D. M.*); *A.* ἐπάσάμην,
Pf. πέπασμαι.
18. βῆγέω, wzdrygam się (poet.); *Fut.* ῥιγήσω itd.; *Pf.* ze znac.
Praes. ἔρβῆγα.
19. στυγέω, boję się, nienawidzę. *F.* -ήσω itd. *Pf.* ἀπεστύγηκα
 ze znac. *Praes.* (Aor. II. ἔστυγον Hom., Aor. I. ἔστυξα Hom. trans.
 straszny uczyinic).
20. ΤΟΠΕΩ, wierzę (ep.). *Aor.* ἐτόρησα i ἔτορον.
21. φιλέω, Kocham, *Fut.* -ήσω itd. (Ep. *Aor.* ἐφίλατο, *Imper.*
 φίλαι, *Conj.* φίλωνται).
22. ΧΡΑΙΣΜΕΩ, pomagam, ep. *Aor. II.* ἔχραισμον, od którego
Fut. χραισμήσω, ἐχραισμησα.
23. ὠθέω, pcham, *Impf.* ἐώθουν, *Fut.* ὤσω i ὠθήσω,
Aor. ἔωσα, ὤσαι, *Pf.* ἔωκα, *Pf. P.* ἔωσμαι, *Aor. P.* ἐώσθην.
Aug. §. 83. II.

XII. *Σлова, których Czasy formują się od różnych Pierwia- stków podobnego znaczenia.*

1. αἰρέω, biore, *Fut.* αἰρήσω, *Pf.* ἤρηκα, *Aor. P.* ἤρέ-
 θην, *Fut. P.* αἰρεθήσομαι §. 97. (ΕΛ-) *Aor. II.* εἶλον, ἐλεῖν.
Med. Aor. εἰλόμην. — *Augm.* §. 83. II. 4. *Adj. v.* αἰρετός, τέος.
Fut. ἐλῶ *Aristoph. Eq.*, *M.* ἐλοῦμαι, *Aor.* εἰλάμην *nieatt.*
 I oń. *Pf.* ἀραίρηκα, ἀραίρημαι §. 85. Ep. γέντο zam. ἔλετο.
2. ἔρχομαι, idę, przychodzę. (Wszystkie inne Tryby i Imie-
 słowy biorą się od εἶμι, azatem: ἔρχομαι, ἴω, ἴθι, ἰέναι, ἰών).
Impf. ἤρχόμην *rzadko* i poet., zwykle ἦειν albo ἦα, *Opt.*
 ἴοιμι. — (ΕΛΕΥΘ-): *Fut.* ἐλεύσομαι *tylko* poet., zwykle εἶμι
 ze znac. *Fut.*, *Pf.* ἐλήλυθα §. 85., *Impf.* ἐληλύθειν, *Aor.* ἤλ-
 θον, ἔλθω, ἔλθοιμι, ἐλθέ, ἐλθεῖν, ἐλθών. *Adj. v.* ἐλευστέον. —
 Ἔρχομαι *znaczy* i iść i przyjsć: ἐλθεῖν *zwykle* przyjsć,
 ἰέναι i iść. Każde z tych trzech Słów ma obadwa znaczenia,
 kiedy jest złożone; *tylko* Przyimek nadaje im bliższe znaczenie.
Ep. Pf. εἰλήλυθα §. 85. *Os. I. Pl.* εἰλήλυθμεν, *Aor.* ἤλυθον.

3 *ἔσθίω*, jem (*ἔδω*, ep.), *Fut.* *ἔδομαι* §. 111. 3., *Pf.* *ἔσθισα* i *Pf. P.* *ἔσθισαμι* §. 85. *Aor.* *ἠδέσθην*, *Aor. II.* *ἔσθισα* i *φαγεῖν*, *Adj. v.* *ἔδεστος*.

Ep. i poet. Pr. *ἔσθω*; *Inf. ep.* *ἔδμεναι*, ep. *Pf.* *ἔσθιδός*, *ἔσθισομαι*.

4. *ὄρώω*, widzę, *Impf.* *ἑώρων* *Pf.* *ἑώρωχα* (poet. *ἑώραχα*), *Pf. P.* *ἑώρωμαι* (Aug. §. 83. II.), albo (*ΟΠ-*) *ὄρμαι*, *ὄφαι* itd. *Inf.* *ὄφθαι*, *Fut.* *ὄφομαι* (*Os. II.* *ὄφει* §. 90. II.), *Aor. I. P.* *ὄφθην*, *ὄφθῆναι*, *Fut.* *ὄφθήσομαι*. (*ἘΙΔ-*) *Aor. II.* *εἶδον*, *ἴδω*, *ἴδοιμι*, *ἴδεις*, *ἴδων*, *ἴδε*, att. *ἰδέ*. *Med.* *ὄρᾶσθαι* i *εἰδόμεν*, *ἰδέσθαι*, *ἰδοῦ* (w znaczeniu *ο το, ecce, ἰδού*), jako *Simplex* tylko poet. — *Adj. v.* *ὄρατός* i *ὀπτός*. — *Pf.* *οἶδα*, wiem, zob. niżej pod Słowami na *μ*.

Pr. i ο ἴ. *ὄρέω*, *Impf.* *ὄρειον*. — *Ep.* *ὄρηαι* albo *ὄρηαι* zam. *ὄρᾶ*, *ὄρητο* albo *ὄρητο* zam. *ὄρᾶτο*. — *Io ἴ.* *Pf.* *ὀπῶπα* §. 85. (*ὀπῶπε* IX. 3.). — *Od ἘΙΔΩ, video*, u *Epik.* *εἶδομαι*, *εἰσάμην*, *videor*, *appareo*, a z *Dat.* jestem podobny.

5. *τρέχω*, biegnę, (*ΔΡΕΜ-*) *Fut.* *δραμοῦμαι*, *Aor.* *ἔδραμον*, *Pf.* *δέδράμηχα*.

Fut. *θρέξομαι*, *Aor.* *ἔθρεξα* bardzo rzadko. *Pf. II. ep.* *δέδρομα* (*ΔΡΕΜΩ*).

6. *φέρω*, niosę, (*ΟΙ-*), *Fut.* *οἶσω* (*ao. ist. Impr.* *οἶσε*, *οἶσέτω*, przynies, *Aristoph.* §. 111.) — (*ΕΓΚ-*) *Aor. I.* *ἦνερχα* i *Aor. II.* *ἦνερχον*, *Redupl.* §. 86. (*Od Aor. II.* używane mianowicie: *ἐνερχεῖν*, *ἐνερχών* i *ἔνερχε*; *Os. I. Ind.* i *caly Opt.* używano zarówno *ἐνέρχαιμι* i *-χοιμι*). Wszystkie inne formy, jako też *Med.*, urabiają się z *Aor. I.*, jako *ἠνέρχαμεν*, *κατεχαν*, *ἐνερχάτω*, *κασθαι*, *κάμενος*, *ἔνερχαι*. — (*ΕΝΕΚ-*) *Pf.* *ἐνήνοχα* §. 85. *Pf. P.* *ἐνήνερχμαι* (*-ρχαι*, *ρχται* albo *ἐνήνερχται*), *Aor. P.* *ἠνέρχθην*, *Fut.* *ἐνερχθήσομαι* i *οἰσθήσομαι*. — *Adj. v.* *οἰστός*, *οἰστέος* (poet. *φερτός*). — *Med.*

Io ἴ. formy: *Aor.* *ἦνερχα*, *ἐνεῖχαι* itd. *ἠνερχάμην*, *Pf.* *ἐνήνερχμαι*, *Aor. P.* *ἠνερχθην*. — *Aor. II.* *Impr.* *οἶσε*, *Inf.* *οἰσέμεν*, *Aor. I.* *ἀνώσαι* *Herod. I.* 157. (por. VI. 66. *ἀνώιστος* zam. *ἀνώιστος*). — *φέρτε* ep. zam. *φέρετε* §. 112.

7. *φημί*, mówię, powiadam, *Impf.* *ἔφην* ze znac. *Aor.*, do tego *φάναι*, zob. niżej. — (*ΕΡ-*) *Fut.* *ἔρω* (*io ἴ.* *ἔρέω*), *Aor. II.* *εἶπον*, *εἶπω*, *εἶποιμι*, *εἶπέ* (*złoż. πρόειπε*), *εἶπεῖν*, *εἶπών*, *Aor. I.* *εἶπα*, *Os. I.* bardziej *io ἴ.* niż att. (§. 111. II.), *Attycy* zaś używali mianowicie: *εἶπας*, *εἶπατε*, *εἶπάτω* obok *εἶπες*, *εἶπετε*, *εἶπέτω* (rzadko *Impr.* *εἶπον* i *Opt.*; *Part.* *εἶπας*, *ασα*, *αν io ἴ.*) *Od ep. Pr.* *εἶρω*: *Pf.* *εἶρηχα*, *Pf. P.* *εἶρημαι*. (*ΡΕ-*) *Aor. P.* *ἔρρήθην* (*ἔρρέθην* zdaje się być nieatt.), *ῥηθῆναι*, *ῥηθεις*. *Fut.* *ῥηθήσομαι*, zam. którego zwyczajniejsze *Fut. III.* *εἰρήσομαι*. — *Med.* tylko w złożonych: *Fut.* *ἀπεροῦμαι* i *Aor. I.* *ἀπειπάσθαι*, odmówić, rozpaczać, jak *ἀπειπεῖν*. — *Adj. v.* *ῥητός*, *ῥητέος*.

Złoż. ἀπαγορεύω, zakazuję, *ἀπειπὼν*, zakazałem; *ἀντιλέγω*,

spieram się, ἀντεῖπον, spierałem się, częściej niż: ἀπηγόρευσα i ἀντέλεξα. Tak też: ἀγορεύω τινά κακῶς, ale: ἀντεῖπον κακῶς.

Aor. εἰρήθην albo εἰρέθην i o ú. i powszech. — *Ep.* ἔειπον, *Impr.* ἔσπετε (z wtrąconem σ, por. λαεῖν i λάσσω). — Moeniejsza forma Zródłosłowu od εἰπεῖν, jest poet. ἐνέπω albo ἐννέπω (*EMII*, por. *OPT* i ὀρέγω). — *Impf.* ze znac. *Aor.* ἔνεπον, ἔννεπον, *Aor.* ἔνισπον (por. ἐσπόμην od ἔπομαι), ἐνισπεῖν, *Fut.* ἐνίψω i ἐνισπήσω.

XIII. Słowa niedające się podciągnąć pod żadne analogiczne prawidła.

1. *άάω* (ΑΦΑΩ), szkodzę, mamie. *Hom.* następujące ma formy: *Os. 3. Pr.* ἀάται, *Aor. I. Act.* ἀάσα, *άσα*, *Med.* ἀασάμην, ἀασασθαι, *Pass.* ἀάσθην. *Adj. v.* ἀάτος (ἀ-άτος, nieuszkodzony, *inviolabilis*).

2. *άγω*, prowadzę, *Fut.* ἄξω, *Aor. I.* ἤξα, ἄξαι u *Thuc.* i *Xen.* *Aor. II.* ἤγαγον, *C.* ἀγάγω, *Inf.* ἀγαγεῖν, §. 86. *Pf. I. A.* ἤγα, rzadko ἀγήγοχα §. 85, *Pf. M. i P.* ἤγμαi. — *Med.* — *Ep. Aor. II.* ἄξετε, ἄξεμεν §. 111.

3. *ΑΔΕΩ*, czuję odrzę, *Hom. Od.* ἀδήσειεν, ἀδηχότες, także ἀδδήσειεν, ἀδδηχότες.

4. *άδω*, poet. ἀείδω, śpiewam, *Fut.* ἄσομαι, ἀείσομαι att. (ἀείσω, ἄσω nieatt. *Ep. Impr.* ἀείσοτο §. 111.

5. *άρω*, ἀείρω, podnoszę, regul.: *Aor. I. M.* ἠράμην, *Aor. II.* ἠρόμην.

Hom. ma od *Aor. I.* ἠράμεθα, ἠρατο, od *A. II.* ἀρόμην, ἄρωμαι, ἀροίμην, ἀρέσθαι(α). *Ep. Pr.* ἠερέθονται VIII. — *άωρω* zam. ἠρωτο z *Przechyl.* i przestaw. *Augm.*

6. *άσσω* (ι długie według *Subst.* ἄϊνες(ι), azatem ἄϊξαι), ἄσσω, skacze. *Trag.* mają następ. formy: ἄσσω i ἄσσω, zwycz. ἄττω i ἄττω, również ἤξα, ἄξαι i ἤξα, ἄξαι.

7. *άω* (poet.), *audio*, tylko *Pr.* i *Impf.* *Aug.* 83. II. 3. — *επαίω*, rozumiem, także *proz. Aor.* ἐπήϊσα(ι) §. 97. a.

8. *άχαμένος* (ep.), zaostrzony, kończaty (*Zrdlst.* ἈΚΩ, *acuō*) zam. ἀκαχμένος; χ pochodzi z *Pf. Act.* — §. 85.

9. *άλεομαι*, unikam, *Aor. I.* ἠλευάμην, *Inf.* ἀλευάσθαι i ἀλέασθαι §. 111. *C.* ἀλεύεται zam. ηται (*Hom.*), *Opt.* ἀλέατο, *Part.* ἀλευάμενος.

10. *άμπέχω*, okrywam, *Impf.* ἀμπεῖχον, *Fut.* ἀμφέξω, *Aor.* ἠμπισχον. *Med.* ἀμπέχομαι, ἀμπισχνοῦμαι III.

11. *άπτω* regul. *Do* Słowa tego należy *hom.* forma ἐάφθη albo ἐάφθη, *inflictum est*.

12. *ΑΩ* (ep.); a) więcej, zob. ἄμη §. 124; b) *Aor.* ἄσα i ἄσα, spałem; c) syce i syce się. — *Od Pr.* mamy: *Inf.* ἄμεναι (z ἀ-μεναι), *Fut.* ἄσω, *Aor.* ἄσα. *Med.* ἄσεσθαι, ἄσασθαι. *Adj. v.* ἄτος, ἄτος, nienasycony; d) szkodzę, zob. *άάω ad 1.*

13. *βαρύνω*, obciążam, *P. M.* βεβάρημαι, jestem obciążony, od βαρέω; u *Hom.* βεβαρηότα, βεβαρηότες *intrans.*

14. *βείομαι*, βέομαι, *Os. 2. Sing.* βέη (ep. *Fut.*), będę żył. *Zob. βαίνω*, §. 111.

15. *βραχεῖν*, ἔβραχον, trzeszczeć, ep. *Aor.*

16. *δείδω*, tylko *Os. I. Sing.*, *Pf.* δέδοικα, δέδια VII., (δέδιμεν, δέδιδι), *Part.* δεδιωῖα, boję się. *Aor.* ἔδεισα, *Fut.* δείσομαι.

Ep. Pf. δείδοικα, δείδια, ἐδείδιμεν, *Impf.* δίε, δείδιε i δίον, uciekałem. *Med.* δίομαι u *Hom.* straszyć, spłoszyć i uciekać.

17. *δέρομαι*, patrzę, *Pf.* *δέδορκα* ze znac. *Praes. Aor. ep. ἔδρακον* §. 103., poet. *ἔδέρχθην* i *ἔδράκην*, patrzałem.

18. *δέχομαι*, przyjmuję (i o. n. *δέχομαι*) *D. M.* — *Aor. Pass.* ze znac. biernem. *Pf.* *δέδεγμαi* ma też u *Epikóv* znac.: a) przyjmuje, *excipio*, oczekuje (np. ataku, zwierza), a do tego *Fut. III. δεδέξομαι, excipiam*; b) oczekuje, ep. *Aor.* (*ἔδέγμην*) *ἔδεκτο*, przyjmuję = *ἔδεξάμην*, *Os. 1.* *ἔδέγμην* tylko w znac.: oczekiwałem, również *δέγμενος, ποτιδέγμενος*, oczekujący; — *δέγεται* *II. μ.*, 147 w znac.: oczekiwać, jak *Pf.* — *δεδοχημένος* *IX. 2.* ep. od *δέχομαι* ma to samo znac. co *δεδεγμένος*, oczekujący. — *Pr. syncop.* u *Hom. δέγμαi, δέγεται.*

19. *ἔθω*, od którego używ. tylko ep. *Part.* *ἔθων*, zwyczajny, i *Pf.* *ἔθωθα*, zwykłem. — Względem i o. n. *ἔώθες* zam. *ἔωθε* zob. *IX. 3.*

20. *ἔρω* (poet. i i o. n. proz.), łączę, *sero, Aor. I.* *ἔριρα* (*Herod. III. 87.* *ἔξείρας, exserens*); *Pf. P.* ep. *ἔριμαι, ἐριμένος*, u *Her. ἐριμένος.*

21. *ἔλπω* (poet.), każe się spodziewać; *Pf.* *ἔολπα, Plpf. ἐώλπειν*, §. 103. *Uw. 3.* — *Pr.* ep. *ἔλπομαι*, spodziewam się.

22. *ἔπω*, chodzę około czego, *tracto aliquid*, jako *Simpl. II. ζ. 321.*, jako *Comp.*, np. *περι-διέπω* itd. także w prozie. *Aor. II. A.* (poet. i i o. n. proz.) *ἔσπον* (zam. *ἔσ-επον*). — *Med.* *ἔπομαι*, następuje, *Impf.* *εἰπόμην, Fut.* *ἔψεσθαι, Aor.* *ἔσπόμην, Comp.* *ἔφρεσπόμην, Inf.* *σπέσθαι, Impr.* *σποῦ, ἐπίσπου.* — *Augm.* §. 83. *II. 3.*

Ep. Imper. Aor. II. M. *σπέω* §. 94, 10. — *Herod.* ma od *περιέπω* także *περιεφθῆναι* i *περιέψεσθαι* zam. *περιεφθήσεσθαι.*

23. *θαέομαι dor.*, *θηέομαι i o. n.*, zwykle *θεάομαι*, przypatruje się, a u *Homera*: podziwiam, *Aor.* *ἔθηησάμην, Adj. v.* *θαητός, θηητός*, *Od dor.* *θάομαι*, przypatruje się, *Impr.* *θάσο, θάσθε, P.* *θάσομαι, A.* *ἔθασάμην. Hom.* *θησαίατο*, podziwiam.

24. *θάφω* (poet.), zdumiewam się, *Aor. II.* *ἔταφον, Pf. II.* *τέθηπα*, jestem zdumiony.

25. *κεύθω*, ukrywam, *Fut.* *κεύσω, Aor. I.* ep. (*ἔχευσα*) *ἐπιχεύσης. Ep. Aor. II.* *κέχυθον* §. 84, b. — *Med.* tylko *Pr.* i *Impf.*

26. *κίω* (poet.), idę, tylko *Praes.* i *Impf.* — *Part.* *κίων* z akcentem jak *ίων. Ep.* *ἐκιάδον* *VIII.*

27. *κλείω*, zamykam, *Pass.* ma *σ.* §. 97. 3. b.

Ep. i *i o. n.* *κλήϊω, A.* *ἐκλήϊσα, κλήϊσαι, Pf. P.* *κεκλήϊμαι* (*Os. 3. Pl.* *κεκλέαται* zam. *κεκλήαται* = *κέκλεινται*, albo też zam. *κεκλήαται* od *κέκλημαi*); *A. P.* *ἐκλήϊσθην(ε)*. Z *i o. n.* *κλήϊω* powstało att. *κλήω, ἔκλῃσα, κέκλῃμαι.*

28. *κράζω*, kraczę, *Aor. II.* *ἔκραγον, Fut.* *κεκράξομαι, Pf.* *κέκραγμεν, κέκραγθε* itd. §. 129. b. *O Char. γ.* §. 102. *Wyj. 3.*

29. *κραίνω*, dopelniam, *Os. 3. Pl. Pf. P.* *κέκρανται* *Eurip.* — *Epiczy* rozeciągali: *ἐκράιανεν, A. I.* *κρηῆναι, Pf.* *κεκράανται.*

30. *κτείνω*, zabijam, *Fut.* *κτενῶ, Aor. I.* *ἔκτεινα; Aor. II.* *ἔκτανον*, więcej poet. niż proz. (§. 103. 1.); *Pf. II.* *ἔκτονα* (§. 103. 3.). U starszych *Aut. Pf. I.* *ἔκταχα* i *ἔκταγχα* (§. 109, *Uw. 7.*). Zam. *ἔκταμαι, ἐκτάδην* (poet. *ἐκτάνδην*) mównią *Attycy* *τέδνηχα, ἀπέθανον* (§. 109. *Uw. 7.*).

Poet. Aor. *ἔκταν* i *ἐκτάμην* §. 127. a. 4. — *Obok regul. Fut.* *κτενεῖ, κτενεῖσι* itd. ma *Hom.* także *κτανέοντα, κατακτανέουσιν* i *κατακτανέουθε.*

31. λέγω, a) mówię, bez *Pf. Act.* a natom. εἶρηκα; z resztą regul. *Pf. P.* λέλεγμαi, *Aor. P.* ἐλέχθην. — b) zbieram, mianow. jako *Comp. Pf.* εἶλοχα, *Pf. P.* εἶλεγμαi (§. 103. 4.) *Aor. II. P.* ἐλέγην; — διαλέγομαι, rozmawiam, ma też *Pf. διείλεγμαi*, ale *Aor* διελέχθην.

Poet. ἐλέξα, położyłem spać, ἐλεξάμην, położyłem się spać; do tego *ep. Aor.* ἐλέγμην, λέξο, λέξο §. 111. III.

32. μαινομαι, szaleję (ἐκμαίνω, czynię szalonym, i do tego *Aor.* ἔμνηνα *Aristoph.*) — *Fut.* μανούμαι, nieatt. μαγήσομαι, *Aor.* ἐμάνην. — *Pf. II.* μέμημα, jestem szalony. (*Theokr.* μεμάνημαι).

33. μάρπτω (*poet.*), chwytam, μάρψω, ξμαρφα, *Part. Pf.* μεμαρπώς. *Ep. Aor.* μέμαρπον, μεμάποιεν §. 84. b.

34. μείρομαι (*poet.*), dostaję, *Aor. i Pf.* ἔμμορε; *Pf. P.* εἵμαρται, jest przeznaczono §. 84, 4.

35. πείθω, przekonywam, *Fut.* πείσω, *Pf. II.* πέποιδα, ufam (§. 103. 3.) *Med.* πείθομαι, przychyliam się, jestem posłuszny, *Fut* πείσομαι, *Pf.* πέπεισμαι, jestem przekonany, *Aor.* ἐπέισθην.

Aor. II. att. poet. ἐπιθον, πιδών (zam. ἐπεισα), ἐπιθόμην (zam. ἐπέισθην) także *epic.*; *Aor. II. A. ep.* tylko πέπιθον, πεπιθεῖν; πεπιθόμην *Jl. x.* 204. w znac.: zaufać. *Formy ep.* πιθήσω, ἐπίθησα, być posłusznym, zaufać, πεπιθήσω, namawiam. *Pf.* πέπεισθε i *Plpf.* ἐπέπιθμεν §. 129.

36. πελάζω (*trag.* πελάθω, πλάθω), zbliżam, πελάσω, *poet.* też πελώ itd. — *Aor. P.* ἐπελάσθην, *poet. att.* ἐπλάθην, *ep.* ἐπλήμην, *att.* ἐπλάμην (§. 128.). — *Pf. ep.* πέπλημαι, *att.* πεπλάμαι. *Metath.*

37. πέφνον, ἐπεφνον (*poet.*), zabiłem, *Aor. II. z Redupl.* (§. 84. b.) od ΦΕΝΩ, *Part.* πέφνων z niereg. *akc.* — *Pf. P.* πέφαται, πεφάσθαι, *Fut. III.* πεφήσομαι.

38. πλήσω, uderzam, *Aor. II. P.* ἐπλήγγην, ale złożone ma ἐπλάγγην (§. 103. Uw. 2.), *Pf.* πέπληγα. — Prócz tego *Perf.* nie używają *Attycy Activ.*, tylko od Słowa πατάσω, którego *Pass.* znów u starszych *Att.* nie było używane. Ale *Comp.* ἐκπλήττω i καταπλήττω, przestraszam, używają się jako *Act.*; *Med.* (przestraszam się), *Pass* także u *Att.*

Ep. Aor. II. πέπληγον §. 84, b.

39. πνέω, dmę (§. 97. 4.), πνεύσομαι i οὔμαι, ἔπνευσα, ἐπνεύσθην.

U Hom. Pf. P. πέπνυμαι §. 111. IV. w znac.: jestem natchniony, rozumny, *A. II.* ἀμπνυτο §. 128, e, *A. P.* ἀμπνύθη zam. ἀμπνύθη, *Impr. A. II.* ἀμπνυε od *Ind.* ἀμπνυον znachodzącego się dopiero u różn. *Epików.*

40. πτήσω, schylam się, chowam się, regul. *Aeschyl. Eum.* 247. καταπαταίων, *Ep. A. II.* ἐπτην §. 127, a.

41. ῥέξω (*poet.*), robię, ῥέξω, ἔρρεξα i ἔρεξα, albo ἔρω, ἔρξω, ἔρξα, *Pf.* ἔοργα, *Plpf.* ἐώργην (§. 83, II. Uw. 2.). *Z Med. i Pass.* czytamy tylko ῥεχθήναι. *Adj. v.* ῥεχτός, ῥεχτέος. *Char.* §. 102. *Wyj.* 3.

42. σεύω, quatio, popycham, *Med. i Pass.* spiesze się, *Aor.* ἔσσευα (§. 111. II.), *Pf. M.* ἔσσυμαι ze znac. *Pr.* दाड़े (§. 111. IV.). *Part.* ἐσσύμενος (§. 93, Uw. 3.), *Aor. P.* ἐσσύθην, *rzad.* ἐσύθην, *Ep. Aor. II.* ἐσσύμην, ἔσσυο, σύτο, σύμενος. *Pr. P.* ma też *synk. formy:* σέυται, zwyczajniej z *Przechyl.:* σοῦμαι, spieszę się, biegnę, *Impr.*

σοῦσο, σοῦσθω, σοῦσθε. U Xenof. Hell. I. 1. 23. lakonicznie ἀπεσοῦσα, odszedł, nie masz go.

43. *σμάω*, smaruję (Kontr. §. 99. 4.), *Aor. P. ἐσμήχθην*, *Adj. v. σμηχτός*, od ep. i różn. *σμήχω*, *ἐσμηξα*.

44. *τέρπω*, rozweselam. *Med.* rozweselam się, *ep. Aor. ἐτέρφθην*, *ἐτάρφθην*, *ἐτάρπην*, *ἐτάρπην*, — *ἐταρπόμεν* i *τεταρπόμεν* (§. 84. b.).

45. *τρέφω*, żywię, *Fut. θρέψω*, *Aor. ἔθρεψα*, *Pf. τέτροφα* att. *trans.*, ep. *intrans.* upaść się. *Pf. P. τέτραμμα* §. 103. 5., *Aor. I. P. ἐθρέφθην* rzadszy niż *Aor. II. P. ἐτράφην* §. 134. 1., *Adj. v. θρεπτός*.

46. *φαίνω*, objawiam, wskazuję, *Fut. φανῶ*, *Aor. I. ἔφηνα*, *Pf. I.* rzadko *πέφαρχα* (§. 110). *Pass.* ma *Pf. πέφασμαι* (§. 110.) i *Aor. ἐφάνθην*. *Med.* objawiam się, zdaję się (które to znaczenie ma także *Act. Pr. i Impf.*), *Fut. φανοῦμαι* i *φανήσομαι*, *A. II. ἐφάνην*, *Pf. II. πέφηνα* z formy czynnej, i *Pf. M. πέφασμαι*.

Ep. A. ἐφαάνθην, a od *ἐφάνην* *Iterat. φάνεσκε*.

47. *φθείρω*, niszczyć, regul., *Pf. II. ἔφθορα* §. 103. 3. u Hom. i Ioń. *intrans.*, u Attyk. *trans.* jak *Pf. I. ἔφθαρχα*. *Pf. M. ἔφθαρχμαι*, *Aor. ἐφθάρην* i *Fut. φθαρήσομαι* ze znaczn. nieprzech. *perire*.

Ioń. *Fut. διαφθαρέομαι*, ep. *Fut. φθέρσω* §. 109. Uw. 5.

48. *φράζω*, oświadczam, *φράζομαι*, zważam, *Aor. ἐφράσθην* (ep. *ἐφρασάμην*), *Ep. Aor. πέφραδον*, *ἐπέφραδον* (§. 84, b.), *Pf. M. πέφραδμαι* §. 106. Uw. 2.

B. Słowa na μ.

§. 116.

1. Słowa zakończone na *μ* mają to sobie właściwego w Konjugacyi, że w *Praes.* i *Imperf.*, a niektóre z nich także w *Aor. II. Act.* i *Med.* przybierają osobne zakończenia Osobowe, różne od zakończeń Słów na *ω*, a w *Indicat.* tychże Czasów nie mają wcale Samogłoski Trybowej. Wszystkie inne Czasy Słów tychże formują się tym samym sposobem, co w Słowach na *ω*.

Uwaga 1. *Aoristy* Bierne wszystkich Słów odmieniają się tak jak *Aor. II. Act.* Słów na *μ*.

2. Wiele Słów na *μ*, które mają Źródłosłów jednozgłoskowy, przyjmują w *Praes.* i *Imperf.* Reduplikacyą: jeśli Źródłosłów zaczyna się od pojedynczej spółgłoski albo od nieměj i płynnej (*muta cum liquida*), to powtarza się pierwsza spółgłoska Źródłosłowu ze samogłoską *ι*; jeśli zaś Źródłosłów zaczyna się od *στ*, *πτ*, albo też od samogłoski aspirowanej, wtedy samo *ι* mocno aspirowane (mające *Spirit. asp.*) kładzie się przed Źródłosłowem. Słowa takowe są:

$\Sigma\tau\alpha$ $\acute{\epsilon}$ -στη- μ	$\Pi\pi\alpha$ $\acute{\pi}\acute{\iota}$ - μ - $\pi\rho\eta$ - μ
$\chi\rho\alpha$ $\acute{\chi}\acute{\iota}$ - $\chi\rho\eta$ - μ	$\Delta\epsilon$ ($\delta\acute{\iota}$ - $\delta\eta$ - μ) $\delta\acute{\iota}\delta\epsilon\alpha\sigma\iota$
$\beta\alpha$ ($\beta\acute{\iota}$ - $\beta\eta$ - μ) $\beta\acute{\iota}\beta\acute{\alpha}\varsigma$	$\theta\epsilon$ $\tau\acute{\iota}$ - $\delta\eta$ - μ
$\Pi\tau\alpha$ $\acute{\iota}$ - $\pi\tau\alpha$ - $\mu\alpha\iota$	$\acute{\epsilon}$ $\acute{\iota}$ - η - μ
$\Pi\lambda\lambda$ $\acute{\pi}\acute{\iota}$ - μ - $\pi\lambda\eta$ - μ	$\Delta\omicron$ $\delta\acute{\iota}$ - $\delta\omega$ - μ

Uwaga 2. Większa część Słów na μ nie trzyma się nawet w wymienionych trzech Czasach właściwej swój Konjugacyi, urabiając tylko niektóre formy podług téjże. Cztery Słowa: $\tau\acute{\iota}\delta\eta\mu\iota$, kładę, $\acute{\iota}\sigma\tau\eta\mu\iota$, stawiam, $\delta\acute{\iota}\delta\omega\mu\iota$, daję, i $\acute{\iota}\eta\mu\iota$, posyłam, najzupełniejszą mają Konjugacyą, lubo i w tych, obok form właściwych, wiele też jest wyjętych z Konjugacyi na ω .

Podział Słów na μ .

§. 117.

Słowa na μ dzielą się na dwie główne klasy:

I. takie, które zakończenia Osobowe dodają bezpośrednio do samogłoski Źródłosłowowej. Źródłosłów téj klasy kończy się:

- 1) na a , np. $\acute{\iota}\sigma\tau\eta\mu\iota$ Źródłst. $\Sigma\tau\alpha$ -
- 2) - ϵ , - $\tau\acute{\iota}\delta\eta\mu\iota$ - $\theta\epsilon$.
- 3) - o , - $\delta\acute{\iota}\delta\omega\mu\iota$ - $\Delta\omicron$ -
- 4) - ι , - $\acute{\epsilon}\acute{\iota}\mu\iota$ - $\acute{\iota}$ -
- 5) - υ , - $\acute{\epsilon}\rho\theta\mu\alpha\iota$ - $\acute{\epsilon}\rho\upsilon$ -;

II. takie, które do Źródłosłowu przydają zgłoskę $-\nu\bar{\nu}$ albo $\nu\bar{\nu}$, a do téj zgłoski dopiero zakończenia Osobowe. Źródłosłów téj klasy kończy się:

A. na jedną z trzech Samogłosek: a , ϵ , o , i przybiera $\nu\bar{\nu}$:

- 1) na a , np. $\sigma\kappa\epsilon\delta\acute{\alpha}\nu\bar{\nu}\mu\iota$ Źródłst. $\Sigma\kappa\epsilon\delta\alpha$ -
- 2) - ϵ , - $\chi\omicron\rho\acute{\epsilon}\nu\bar{\nu}\mu\iota$ - $\kappa\omicron\rho\epsilon$ -
- 3) - ι , tylko $\tau\acute{\iota}\nu\bar{\nu}\mu\iota$ - $\tau\iota$ - (i oń.)
- 4) - o , np. $\sigma\tau\rho\acute{\omega}\nu\bar{\nu}\mu\iota$ - $\sigma\tau\rho\omicron$ -;

B. na Spółgłoskę, i przybiera $\nu\bar{\nu}$:

- 1) na niemą, np. $\delta\epsilon\acute{\iota}\chi\nu\bar{\nu}\mu\iota$ Źródłst. $\Delta\epsilon\acute{\iota}\chi$ -
- 2) na płynną, - $\delta\mu\nu\bar{\nu}\mu\iota$ - $\omicron\mu$ -.

Uwaga 1. Jeśli przed końcową samogłoską Źródłosłowu poprzedza Dwugłoska, wtedy wyrzuca się przed $\nu\bar{\nu}$ owa końcowa spółgłoska, wyjąwszy kiedy takąwa jest podniebienna, np.

$\acute{\alpha}\acute{\iota}\nu\bar{\nu}\mu\alpha\iota$	Źródłst. $\acute{\alpha}\acute{\iota}\rho$	(por. $\acute{\alpha}\acute{\iota}\rho$ - ω , $\acute{\alpha}\rho$ - $\nu\bar{\nu}\mu\alpha\iota$)
$\delta\acute{\alpha}\acute{\iota}\nu\bar{\nu}\mu\iota$	- $\Delta\acute{\alpha}\acute{\iota}\tau$	(por. $\delta\acute{\alpha}\acute{\iota}\varsigma$, $\delta\acute{\alpha}\acute{\iota}\tau$ - $\acute{\omicron}\varsigma$)
$\chi\acute{\alpha}\acute{\iota}\nu\bar{\nu}\mu\alpha\iota$	- $\kappa\acute{\alpha}\acute{\iota}\delta$	z $\kappa\acute{\alpha}\delta$ (por. $Pf.$ $\acute{\chi}\acute{\epsilon}$ - $\kappa\acute{\alpha}\delta$ - $\mu\alpha\iota$, $\acute{\chi}\acute{\epsilon}$ $\kappa\acute{\alpha}\sigma\mu\alpha\iota$)
$\kappa\tau\acute{\epsilon}\acute{\iota}\nu\bar{\nu}\mu\iota$	- $\kappa\tau\acute{\epsilon}\acute{\iota}\nu$	(z $\kappa\tau\acute{\epsilon}\nu$ - $\acute{\omicron}$); ale
$\delta\epsilon\acute{\iota}\chi\nu\bar{\nu}\mu\iota$, $\acute{\epsilon}\acute{\iota}\rho\gamma\nu\bar{\nu}\mu\iota$, $\zeta\acute{\epsilon}\rho\gamma\nu\bar{\nu}\mu\iota$, $\acute{\omicron}\zeta\gamma\nu\bar{\nu}\mu\iota$.		

Uwaga 2. Słowa klasy drugiejj — na $\upsilon\mu\iota$ — formują podług téj Konjugacyi tylko *Praes.* i *Impf.*, a nawet i w tych Czasach używane są formy od $\acute{\omicron}\omega$ obok form od $\acute{\omicron}\mu\iota$, owszem w *Sing. Impf.* powszechniejsze są formy od $\acute{\omicron}\omega$, a w *Conj. Praes.* i w *Opt. Impf.* są zwyczajne. *Aor. II.* formują tylko Słowa: $\acute{\alpha}\beta\acute{\epsilon}\nu\bar{\nu}\mu\iota$ ($\Sigma\beta\acute{\epsilon}$ -), $\acute{\epsilon}\sigma\beta\eta\nu$, i niektóre na ω , które formują *Aor. II.* na wzór Słów na $\mu\iota$, np. $\delta\acute{\omicron}\omega$, $\acute{\epsilon}\delta\upsilon\nu$.

O przedłużeniu charakterystycznej samogłoski i wzmocnieniu Źródłosłowu.

§. 118.

W Słowach klasy pierwszej przedłuża się krótka charakterystyczna samogłoska Źródłosłowu: *α, ε, ο*, w *Praes., Impf. i Aor. II. Act.*, t. j.

α i *ε* na *η*; *ο* na *ω*.

1. W Źródłosłowach zakończonych na *ε* i *ο* zachodzi to przedłużenie tylko w *Sing. Indicat.* wymienionych trzech Czasów: w zakończonych zaś na *α* także w *Dual. i Plur. Ind.*, jako też w całym *Imperat. i Infin. Aor. II. Act.* W *Infin. Aor. II. Act.* formowanym od Źródłosłowów na *ε* i *ο* przedłuża się *ε* na *ει*, a *ο* na *ου*, np. *θεί-ναι, δοῦ-ναι*. Ale w tych samych Czasach *Medii* zostaje się wszędzie krótka samogłoska.

Uwaga. Podług *Indicat. εστην, Imper. στήθι i Infin. στήναι* formują się i odmieniają obadwa *Aoristy* bierne Słów wszystkich.

2. W Słowach klasy drugiej na *ομι* Źródłosłowu na samogłoskę zakończone, które *ννυ* przybierają, zatrzymują krótką samogłoskę charakterystyczną, wyjąwszy te, których Źródłosłów kończy się na *ο*, np. *σπρώ-ννυμι (ΣΤΡΟ)*; Źródłosłowy zaś zakończone na spółgłoskę, które *νυ* przybierają, dostają w *Praes.* wzmocnienie wewnątrz przez to, że samogłoska Źródłosłowowa przedłuża się, t. j.

α na *η*, jak np. w *πήγ-νυμι, Aor. II. P. ἐπάγ-ην*

α - *αι*, - - - *αί-νυμαι* zam. *ἄρνυμαι* Źródł. *’ΑΡ, ’ΑΙΡ*

ε - *ει*, - - - *δείξ-νυμι* Źródł. *ΔΕΚ*, stąd i οἶ. *ἔδεξα*

ο - *ου*, - - - *ζεύγ-νυμι Aor. II. P. ἐζύγ-ην.*

O Samogłoskach Trybowych.

§. 119.

1. *Indicat. Praes., Impf. i Aor. II.* nie ma samogłoski Trybowej, przeto zakończenia Osobowe dodają się bezpośrednio do Źródłosłowu, np.

ἴ-στα-μεν ἔ-τι-θε-μεν ἔ-δο-μεν

ἴ-στά-μεθα ἔ-τι-θέ-μεθα ἔ-δο-μεθα.

2. *Conjunct.*, równie jak w Słowach na *ω*, ma samogłoski Trybowe *ω* i *η*, które jednak ze samogłoską charakterystyczną w jeden głos spływają. Ale Ściąganie tychże odstępuje nieco od ściągania zachodzącego w Konjugacyi na *ω*, i tak:

αη i *αη* ściągają się w *ῆ* i *ῆ*, a nie w *α* i *α*,

οη ściąga się w *ῶ*, a nie w *ο*,

np. *ἴ-στά-ω = ἴ-σῶ ἴ-στά-ης = ἴ-σῆς ἴ-στά-η-ται = ἴ-σῆ-ται*

στά-ω = σῶ στά-ης = σῆς

τι-θέ-ω = τι-θῶ τι-θέ-ης = τι-θῆς τι-θέ-ω-μαι = τι-θῶμαι

δι-δό-ω = δι-δῶ δι-δό-ης = δι-δῶς δι-δό-η = δι-δῶ.

Tym samym sposobem formują się obadwa *Aoristy* Bierne wszystkich Słów, np. $\tau\upsilon\phi\theta\tilde{\omega}$, — $\tilde{\eta}\varsigma$, $\tilde{\eta}$ itd., $\tau\upsilon\pi\tilde{\omega}$, $\tilde{\eta}\varsigma$, $\tilde{\eta}$ od $\tau\acute{\upsilon}\pi\text{-}\tau\text{-}\omega$; $\sigma\tau\alpha\text{-}\theta\tilde{\omega}$ od $\iota\sigma\tau\eta\mu$.

Uwaga 1. *Conjunct.* Słów na $\upsilon\mu$ formuje się tak jak od Słów na ω , np. $\delta\epsilon\iota\kappa\tilde{\nu}\tilde{\omega}$, — $\tilde{\upsilon}\eta\varsigma$ itd.

3 *Optat. Imperf.* i *Aoristu* ma samogłoskę Trybową ϵ , tak jak w Słowach na ω , z tą tylko różnicą, że w Słowach na ω wzmacnia się to ϵ przez o albo a , w Słowach zaś na μ dodaje się ϵ bezpośrednio do samogłoski charakterystycznej, a obiedwie spływają w dwugłoskę, jako to:

$\epsilon\text{-}\sigma\tau\alpha\text{-}\iota\text{-}\eta\upsilon$ = $\epsilon\text{-}\sigma\tau\alpha\acute{\iota}\text{-}\eta\upsilon$ $\epsilon\text{-}\sigma\tau\alpha\acute{\iota}\text{-}\mu\eta\upsilon$ $\sigma\tau\alpha\acute{\iota}\text{-}\eta\upsilon$
 $\tau\iota\text{-}\theta\epsilon\text{-}\iota\text{-}\eta\upsilon$ = $\tau\iota\text{-}\theta\epsilon\acute{\iota}\text{-}\eta\upsilon$ $\tau\iota\text{-}\theta\epsilon\acute{\iota}\text{-}\mu\eta\upsilon$ $\theta\epsilon\acute{\iota}\text{-}\mu\eta\upsilon$
 $\delta\iota\text{-}\delta\omicron\text{-}\iota\text{-}\eta\upsilon$ = $\delta\iota\text{-}\delta\omicron\acute{\iota}\text{-}\eta\upsilon$ $\delta\iota\text{-}\delta\omicron\acute{\iota}\text{-}\mu\eta\upsilon$ $\delta\omicron\acute{\iota}\text{-}\eta\upsilon$.

Na wzór *Optatiwu* Słów tych ze samogł. charakt. ϵ ($\tau\acute{\iota}\text{-}\theta\eta\mu$) formują się obadwa *Aoristy* Bierne Słów wszystkich, np. $\sigma\tau\alpha\text{-}\theta\epsilon\acute{\iota}\eta\upsilon$, $\tau\upsilon\phi\text{-}\theta\epsilon\acute{\iota}\eta\upsilon$ $\tau\upsilon\pi\text{-}\epsilon\acute{\iota}\eta\upsilon$.

Uwaga 2. *Opt. Impf.* Słów na $\upsilon\mu$ formuje się tak jak od Słów na ω , np. $\delta\epsilon\iota\kappa\tilde{\nu}\tilde{\omega}\mu\upsilon$. O niektórych wyjątkach w tym względzie powiemy niżej.

O zakończeniach Osobowych.

§ 120.

I. *Activum* ma następujące zakończenia Osobowe:

1. W *Indicat. Praes.:*

<i>Sing.</i>	1.	μ	$\iota\text{-}\sigma\tau\eta\text{-}\mu$
	2.	ς (właśc. $\sigma\iota$)	$\iota\text{-}\sigma\tau\eta\text{-}\varsigma$
	3.	($\tau\iota$ dor) $\sigma\iota(\nu)$	$\iota\text{-}\sigma\tau\eta\text{-}\sigma\iota(\nu)$
<i>Dual.</i>	2.	$\tau\omicron\upsilon\upsilon$	$\iota\text{-}\sigma\tau\acute{\alpha}\text{-}\tau\omicron\upsilon$
	3.	$\tau\omicron\upsilon$	$\iota\text{-}\sigma\tau\acute{\alpha}\text{-}\tau\omicron\upsilon$
	<i>Plur.</i>	1.	$\mu\epsilon\upsilon$ (właśc. $\mu\epsilon\varsigma$)
2.		$\tau\epsilon$	$\iota\text{-}\sigma\tau\acute{\alpha}\text{-}\tau\epsilon$
3.		($\nu\tau\iota$ dor. $\nu\sigma\iota$, $\nu\sigma\iota\nu$)	($\iota\text{-}\sigma\tau\alpha\text{-}\nu\tau\iota$ $\iota\text{-}\sigma\tau\alpha\text{-}\nu\sigma\iota\nu$)

Zakończenie Osoby III. *Plur.* $\nu\sigma\iota(\nu)$ zamieniło się na $\tilde{\alpha}\sigma\iota(\nu)$, a potem ściągnęło się z poprzedzającą samogłoską *Zródłosłowową*. W języku *Attyckim* jednak zachodzi ściągnięcie tylko w *Zródłosłowach* zakończonych na a , np.

$\iota\text{-}\sigma\tau\alpha\text{-}\nu\sigma\iota$ ($\iota\text{-}\sigma\tau\acute{\alpha}\text{-}\tilde{\alpha}\sigma\iota$) $\iota\text{-}\sigma\tau\tilde{\alpha}\sigma\iota$
 $\tau\iota\text{-}\theta\epsilon\text{-}\nu\sigma\iota$ att. $\tau\iota\text{-}\theta\acute{\epsilon}\text{-}\tilde{\alpha}\sigma\iota$ zwyczaj. $\tau\iota\text{-}\theta\epsilon\acute{\iota}\sigma\iota$
 $\delta\iota\text{-}\delta\omicron\text{-}\nu\sigma\iota$ att. $\delta\iota\text{-}\delta\acute{\omicron}\text{-}\tilde{\alpha}\sigma\iota$ - $\delta\iota\text{-}\delta\omicron\tilde{\upsilon}\sigma\iota$
 $\delta\epsilon\iota\kappa\tilde{\nu}\tilde{\omega}\text{-}\nu\sigma\iota$ att. $\delta\epsilon\iota\kappa\tilde{\nu}\tilde{\omega}\text{-}\tilde{\alpha}\sigma\iota$ - $\delta\epsilon\iota\kappa\tilde{\nu}\tilde{\upsilon}\sigma\iota$.

Uwaga 1. Forma nieściągnięta na $\tilde{\epsilon}\tilde{\alpha}\sigma\iota$, $\tilde{\omicron}\tilde{\alpha}\sigma\iota$, $\tilde{\upsilon}\tilde{\alpha}\sigma\iota$ jest zwyczajną u *Attyków*, ale znajduje się także w *dial. iońskim*; ściągnięta w $\epsilon\acute{\iota}\sigma\iota$, $\omicron\delta\sigma\iota$, $\upsilon\sigma\iota$ jest używaną przez *Iończyków* i starszych *Attyków*, jako też w języku powszechnym. W Osobie III. Słowa $\iota\sigma\tau\eta\mu$ wtrącają *Iończykowie* ϵ , np. $\iota\sigma\tau\acute{\epsilon}\alpha\sigma\iota$, podobnie jak w *Perf.* $\epsilon\sigma\tau\acute{\epsilon}\alpha\sigma\iota$ zami. $\tilde{\epsilon}\sigma\tau\acute{\alpha}\sigma\iota$. $\tau\eta\mu$ (*Zródł. E*), posyłam, ma Osobę III. w *dial.* att. $\iota\tilde{\alpha}\sigma\iota$ (ściągnięte z $\iota\text{-}\acute{\epsilon}\text{-}\tilde{\alpha}\sigma\iota$).

2. Zakończenia Osobowe *Conjunct. Praes. i Aor. II.* są te same, co w Konjugacyi na ω .

3. W *Indicat. Imperf. i Aor. II.*:

<i>Sing.</i>	1.	ν	<i>Impf,</i>	ἴ-στη-ν	ἔ-τί-θη-ν
	2.	ς		ἴ-στη-ς	ἔ-τί-θη-ς
	3.	—		ἴ-στη	ἔ-τί-θη
<i>Dual.</i>	2.	τον	<i>Aor II.</i>	ἔ-στη-τον	ἔ-θε-τον
	3.	την		ἔ-στή-την	ἔ-θέ-την
<i>Plur.</i>	1.	μεν (właś. μες)		ἔ-στη-μεν	ἔ-θε-μεν
	2.	τε		ἔ-στη-τε	ἔ-θε-τε
	3.	σαν		ἔ-στη-σαν	ἔ-θε-σαν.

Tak samo ϵ - $\tau\omega$ ν (ἔ-τόφ-θην), ης, η, ἦτον, ἦτην, ἦμεν, ἦτε, ἦσαν.

4. Zakończenia Osobowe *Optatiwu Imperf. i Aor. II.* tem się tylko różnią od zakończeń *Indicat.* Czasów historycznych w Konjugacyi na ω , że przed niemi poprzedza η, np.

ἴ-σταί-ην ἰ-σταί-ην, θεί-ην τι-θεί-ην, δοί-ην δι-δοί-ην.

Uwaga 2. W *Dual. i Plur. Optatiwu Impf.* wyrzuca się zwykle η w dialekcie attyckim, a zakończenie *Os. III. Plur. ἦσαν* skraca się zwykle nie na εν, np.

τιθεῖ-μεν = τιθεῖμεν ἴσταί-ητε = ἴσταίτε
τιθεῖ-ησαν = τιθεῖεν διδοί-ησαν = διδοῖεν.

Nyjątek stanowi εἶησαν, forma rzadsza zam. εἶεν, od εἶμι, jestem. Te same skrócenia zachodzą także w *Optat. Aor. II.*, np. θεῖμεν; jednakowoż skrócone formy mniej tu są używane, aniżeli dłuższe, najwyszszy *Os. III. Plur.* — Także obadwa *Aoristy Bierne Słów* wszystkich, które *Optat.* formują na wzór Słowa τιθέναι, podlegają skróceniu, np. παιδεύθ-εἶημεν = παιδεύθ-εῖμεν.

Uwaga 3. Znajdują się także formy: διδάσῃν i δάσῃν.

5. Zakończenia *Imperat. Praes. i Aor. II.*

<i>Sing.</i>	2.	θι	<i>Praes.</i>	(ἴ-στα-θι)	(τί-θε-θι)	(δί-δο-θι)
	3.	τω		ἰ-στά-τω	τι-θέ-τω	δι-δό-τω
<i>Dual.</i>	2.	τον	<i>Aor. II.</i>	στή-τον	θέ-τον	δό-τον
	3.	των		στή-των	θέ-των	δό-των
<i>Plur.</i>	2.	τε		στή-τε	θέ-τε	δό-τε
	3.	τωσαν		στή-τωσαν	θέ-τωσαν	δό-τωσαν
				albo στήντων	θέντων	δόντων.

Uwaga 4. Osoba *II. Sing. Imper. Praes.* odrzuca zakończenie θι, a natomiast krótka samogłoska charakterystyczna przedłuża się, t. j. α na η, ε na ει, ο na ου, υ na ῡ,

ἴ-στα-θι = ἴ-στη τί-θε-θι = τί-θει
δι-δο-θι = δι-δου δείχνυ-θι = δείχνῡ.

Zakończenie *Imper. Praes. θι* utrzymało się tylko w niektórych Słowach, np. φάθι od φημί, ἴθι od εἶμι, ἴθι od εἶμι i kilku innych; także w niektórych *Perfektach Słów* na ω , np. τέθναθι.

W *Aor. II.* Słów τίθημι, ἵημι i δίδωμι przytarło się zakończenie θι na ς, azatem: θέ-θι = θές, ἔ-θι = ἔς, δό-θι = δός; ale w *Aor. II.* Słowa ἴστημι utrzymało się θι, azatem: στή-θι, równie jak w obu dwóm *Aoristach Biernych Słów* wszystkich, np. τύπη-θι, παιδεύθη-θι. Kiedy ἴστημι jest złożone, wtedy w *Imper. στήθι* może także zakończenie ἦθι skrócić się na ᾶ, np. παράστα, ἀπόστα.

6. Zakończenie *Infinitiwu Praes. i Aor. II.* jest *vai*. Do- daje się to zakończenie w *Praes.* do krótkiej samogłoski cha- rakterystycznej, w *Aor. II.* zaś do téjże samogłoski prze- dłużonej (*a* na *η*, *ε* na *ει*, *ο* na *ου* §. 118.):

Praes. ἰστά-ναι τι-θέ-ναι δι-δό-ναι δεικ-νύ-ναι

Aor. II. στή-ναι θεῖ-ναι δοῦ-ναι.

Tak też podług *στήναι Aoristy* Bierne Słów na *ω*, np. *τυπή-ναι*, *βουλευθή-ναι*.

7. Zakończenia Imiesłowu *Praes. i Aor. II.* są: *ντς*, *ντσα*, *ντ*, które się łączą ze samogłoską charakterystyczną podług prawideł powszechnych, azatem:

ἰστά-ντς = ἰ-στάς, ἰ-στάσα, ἰ-στάν *στάς*, *στάσα*, *στάν*

τι-θέ-ντς = τι-θείς, εἶσα, ἐν *θείς*, *θεῖσα*, *θέν*

δι-δό-ντς = δι-δούς, οὔσα, ὄν *δούς*, *οὔσα*, *όν*

δεικ-νύ-ντς = δεικ-νύς, ὕσα, ὕν.

Uwaga 5. Imiesłowy obudwóch *Aoristów* Biernych Słów na *ω* podobne są do Imiesłowów *τιθείς* albo *θείς*, np. *τυπ-είς*, *εἶσα*, *ἐν*, *βουλευθ-είς*.

II. Medium (Passivum) ma te same zakończenia *Oso- bowe* co w Słowach na *ω*, z tą różnicą, że w *Osobie II. Sing. Indic. Praes. i Impf.*, i *Imperat.* utrzymały się zakoń- czenia pełne: *σαι* i *σο*. Uważać jednak w tym względzie należy co następuje:

1. *Osoba II. Praes. Ind.* Słów na *α* kończy się u att. prozaików tylko na *σαι*; forma ściągnięta znajduje się z cza- su dawniejszego tylko u poetów, np. *ἐπίστα* od *ἐπίστασαι* u Aesch., *δύνη* (powst. z *ιον.* zakoń. *σαι*) zam. *δύνα* u Soph. i Eurip. Zakończenia *Osoby II. Impf. i Imperat.* z *ασο* ścią-gnięte w *ω* były także używane w języku powszechnym, np. *ἴστω* tak *Indic. Impf.* jak *Imper.*, *ἐδύω*, zam. *ἴστασο*, *ἐδύνασο*.

2. W Słowach na *ε* ściągnięte formy *Praes. i Impf.* naweł w prozie zwyczajnijszemi się być zdają, np. *τίθεσαι* i *τίθη*, *ἐτίθεσο* i *ἐτίθου*, *τίθεσο* i *τίθου*, a powszechnemi są ściągnięte formy *Aor. II.* w Słowach tak na *ε* jak na *ο*: *ἔθου*, *θού*, *ἔδου*, *δοῦ*; ale w Słowach na *ο* ściągnięte formy w *Ind. Praes.* nie mają miéjsca, w *Impf.* zaś, *Imperat.* i *Aor. II.* obiedwie formy są używane: *ἐδίδοσο* i *ἐδίθου*, *δίδοσο* i *δίθου*.

3. Formy ściągnięte używane są we wszystkich *Conjuncti- wach*, a w *Optat.* wyrzuca się zawsze *σ*, podobnie jak w Sło- wach na *ω*, poczem jednak nie następuje ściąganie.

Uwaga 6. Język epicki ma także formy bez *σ* nieściągane, np. *δαίνο Imper.*, *μάρναο*, *φάο*, *ἐνθεο*. — W dial. *ion.*skim pier- wsze *α* zakończenia *σαι* zam. *σαι* zamieniło się na *ε*, np. *ἐπίστασαι* zam. *δύνεαι* (jak *ἴστέασαι* zam. *ἴστάασαι*), a stąd powstały ściągnięte formy: *ἐπίστη* (zam. *ἐπίστα*) u poetów *ion.*skich, a *δύνη* (zam. *δύνα*) także u *Tragików*.

O formowaniu Czasów.

§. 121.

I. Pierwsza klasa Słów na *μι*.

1. W formowaniu wszystkich Czasów *Activi*, jako też *Futuri* i *Aor. I. Medii*, przedłuża się krótka samogłoska charakterystyczna: *α, ε, ο, τ*, j. *α* na *η*, *ε* na *η* (w *Perf. Act.* od *τίθημι* i *ἵημι* na *ει*), *ο* na *ω*. We wszystkich innych Czasach *Med.* albo *Pass.* samogłoski te zostają krótkimi, wyjąwszy *Perf.* i *Plpf.* od *τίθημι* i *ἵημι*, które *ει* zatrzymują (*τέθεικα, τέθειμαι, εἶχα, εἶμαι*).

2. *Aor. I. Act.* i *Med.* Słów *τίθημι, ἵημι* i *δίδωμι* ma za cechę czasową *z* zam. *σ, np.*

ἔ-θη-χα, ἤ-χα, ἔ-δω-χα.

Ale formy *Aoristu I. Act.* *ἔθηχα* i *ἔδωχα* są tylko w *Indic.* używane, i mianowicie tylko w *Sing.*, tudzież w *Os. III. Plur.*; we wszystkich innych Osobach, jako też w innych Trybach i Imiesłowach (*Part.* i *Inf.*) używali *Attycy* zwykłe form *Aor. II.* — Przeciwnie znów formy *Sing. Aor. II. Act. Indic.* od *ἔθην, ἦν* i *ἔδων* nie były wcale w używaniu. — Formy *Aor. I. Med.* *ἔθηχάμην* i *ἔδωχάμην* wraz z *Part. θηχάμενος* znajdują się u *ioń.* i *dor.* autorów, *Attycy* zaś i tu używają form *Aor. II. Med.* Wszystkie inne Tryby, jako też *Part. δωχάμενος* nie znachodzą się wcale.

3. Słowo *ἵστημι* formuje *Aor. I. Act.* i *Med.* regularnie na *σα* i *σάμην*: *ἔ-στη-σα, ἔ-στη-σάμην. Aor. II. Med.* *ἑστάμην* nie jest wcale używany; niektóre inne Słowa formują go jednak, *np. ἐπτάμην, ἐπριάμην.*

Uwaga 1. *Aoristu II.* i *Fut. II. Pass.* nie mają te Słowa, również *Fut. III.*, wyjąwszy *ἵστημι*: *ἑστήξω st att.* i *ἑστήξομαι* (§. III, 5.).

Uwaga 2. Pod względem znaczenia Słowa *ἵστημι* uważać należy co następuje: *Praes., Impf., Fut.* i *Aor. I. Act.* mają znaczenie przechodnie: stawić, postawić; *Aor. II., Perf.* i *Plpf. Act.* i *F. III.* mają znaczenie zwrotne albo nieprzechodnie: stawić się czyli stanąć, stać, t. j. *ἕστην*, stanąłem albo stałem, *ἕστηχα*, stanąłem, azatem stoję, *στο*, *ἑστήχην*, stałem, *stabam*, *ἑστήξω*, *ἑστήξομαι*, będę stał, *stabo* (*ἀφ᾽εσθήξω*, odstąpię). *Medium* znaaczy albo dla siebie postawić, albo stanąć, albo dać się postawić t. j. być postawionym.

II. Druga klasa Słów na *μι*.

Czasowanie Słów klasy drugiej żadnej nie podpada trudności. Odrzuciwszy zakończenie *ννμι* albo *νμι* formują się wszystkie Czasy od Źródłosłowu. Źródłosłowu na *ο*, w których toż *ο* przedłużyło się w *Praes.* na *ω*, zatrzymują to *ω* we wszystkich Czasach, jako: *σπρώ-ννῶ-μι, ζώ-ννῶ-μι, ῥώ-ννῶ-μι, γώ-ννῶ-μι, Fut. σπρώ-σω* itd. — Słowa zaś, których Źródłosłów kończy się na płynną, przyjmują w formowaniu niektórych Czasów Tema zakończone na samogłoskę. *Aor. II.* i *Fut. II. Pass.* formują się tylko od niektórych Słów, *np. ζεύρομαι* (§. 125.).

Try- by i Imie sło- wy.	Li- czby i Oso- by.	ACTIVUM.			
		Praesens.			
		ΣΤΑ- stawiam.	ΘΕ- kładę.	ΔΟ- daję.	ΔΕΙΚ- wskazuję.
In- dica- ti- vus.	S. 1.	ἔ-στη-μι	τί-θη-μι	δί-δω-μι	δείξ-νῶ-μι ¹⁾
	2.	ἔ-στη-ς	τί-θη-ς	δί-δω-ς	δείξ-νῶ-ς
	3.	ἔ-στη-σι(ν)	τί-θη-σι(ν)	δί-δω-σι(ν)	δείξ-νῶ-σι(ν)
	D. 1.				
	2.	ἔ-στά-τον	τί-θε-τον	δί-δο-τον	δείξ-νῶ-τον
	3.	ἔ-στά-τον	τί-θε-τον	δί-δο-τον	δείξ-νῶ-τον
	P. 1.	ἔ-στά-μεν	τί-θε-μεν	δί-δο-μεν	δείξ-νῶ-μεν
	2.	ἔ-στά-τε	τί-θε-τε	δί-δο-τε	δείξ-νῶ-τε
	3.	ἔ-στά-σι(ν) (ἢ ἰστά-σι)	τι-θέ-σι(ν) ἢ τι-θεῖσι(ν)	δι-δύ-σι(ν) ἢ δι-δοῦσι(ν)	δειξ-νῶ-σι(ν) ἢ δειξ-νῶσι(ν)
Con- jun- cti- vus.	S. 1.	ἔ-στῶ	τι-θῶ	δι-δῶ	δείξ-νῶ-ω
	2.	ἔ-στῆ-ς	τι-θῆ-ς	δι-δῶ-ς	δείξ-νῶ-ς
	3.	ἔ-στῆ	τι-θῆ	δι-δῶ	δείξ-νῶ
	D. 1.				
	2.	ἔ-στῆ-τον	τι-θῆ-τον	δι-δῶ-τον	δείξ-νῶ-τον
	3.	ἔ-στῆ-τον	τι-θῆ-τον	δι-δῶ-τον	δείξ-νῶ-τον
	P. 1.	ἔ-στῶ-μεν	τι-θῶ-μεν	δι-δῶ-μεν	δείξ-νῶ-μεν
	2.	ἔ-στῆ-τε	τι-θῆ-τε	δι-δῶ-τε	δείξ-νῶ-τε
	3.	ἔ-στῶ-σι(ν)	τι-θῶ-σι(ν)	δι-δῶ-σι(ν)	δείξ-νῶ-σι(ν)
Im- pe- rati- vus.	S. 2.	ἔ-στη (ἢ ἰστάθι)	τί-θει (ἢ τίθειθι)	δί-δου (ἢ δίδουθι)	δείξ-νῶ (ἢ δείξουθι)
	3.	ἔ-στά-τω	τι-θέ-τω	δι-δύ-τω	δείξ-νῶ-τω
	D. 2.	ἔ-στά-των	τι-θε-των	δί-δο-των	δείξ-νῶ-των
	3.	ἔ-στά-των	τι-θε-των	δι-δύ-των	δείξ-νῶ-των
	P. 2.	ἔ-στά-τε	τί-θε-τε	δί-δο-τε	δείξ-νῶ-τε
	3.	ἔ-στά-τωσαν ἢ ἰστάντων	τι-θέ-τωσαν ἢ τι-θέντων	δι-δύ-τωσαν ἢ δι-δόντων	δείξ-νῶ-τωσαν ἢ δειξ-νύντων
In- finit.		ἔ-στά-ναι	τι-θέ-ναι	δι-δύ-ναι	δείξ-νῶ-ναι
Par- ti- cip.		ἔ-στά-ς, ἄσα, ἄν G. ἄντος	τι-θεί-ς, εἶσα, έν G. έντος	δι-δού-ς, οὔσα, όν G. όντος	δείξ-νύ-ς, ὄσα, όν G. όντος ²⁾

1) ἢ δεικνῶ-ω, εἰς itd., mianowicie δεικνῶουσι(ν). Zob. Uwagi.

2) zwyczaj. δεικνῶ-ων, οὔσα, ον Uw. 5.

Słow na μι.

MEDIUM.

Praesens.

ΣΤΑ- stawiam.	ΘΕ- kładę.	ΔΟ- daję.	ΔΕΙΚ- wskazuję.
ἵ-στά-μαι ἵ-στά-σαι ἵ-στά-ται ἵ-στά-μεθον ἵ-στα-σθον ἵ-στα-σθον ἵ-στά-μεθα ἵ-στα-σθε ἵ-στα-νται	τί-θε-μαι τί-θε-σαι ἢ τί-θη τί-θε-ται τι-θέ-μεθον τί-θε-σθον τί-θε-σθον τι-θέ-μεθα τί-θε-σθε τί-θε-νται	δί-δο-μαι δί-δο-σαι δί-δο-ται δι-δό-μεθον δί-δο-σθον δί-δο-σθον δι-δό-μεθα δί-δο-σθε δί-δο-νται	δείξ-νύ-μαι δείξ-νύ-σαι δείξ-νύ-ται δεικ-νύ-μεθον δείξ-νυ-σθον δείξ νυ-σθον δεικ νύ-μεθα δείξ-νυ-σθε δείξ-νυ-νται
ἵ-σῶ-μαι ἵ-σῆ ἵ-σῆ-ται ἵ-σῶ-μεθον ἵ-σῆ-σθον ἵ-σῆ σθον ἵ-σῶ-μεθα ἵ-σῆ-σθε ἵ-σῶ-νται	τί-θω-μαι ³⁾ τί-θη τί-θη-ται τι-θώ-μεθον τί-θη-σθον τί-θη-σθον τι-θώ μεθα τί-θη-σθε τί-θω-νται	δί-δω-μαι ³⁾ δί-δω δί-δώ-ται δι-δώ-μεθον δί-δω-σθον δί-δω-σθον δι-δώ μεθα δί-δω-σθε δί-δω νται	δεικνύ-ωμαι δεικνύ-η itd. (od δεικνύ-ω)
ἵ-στά-σο ἢ ἵ-στω ἵ-στά-σθω ἵ-στα-σθον ἵ-στά-σθων ἵ-στα-σθε ἵ-στά-σθωσαν ἢ ἵ-στά-σθων	τί-θε-σο ἢ τί-θου τι-θέ-σθω τί-θε-σθον τι-θέ-σθων τί-θε-σθε τι-θέ-σθωσαν ἢ τι-θέ-σθων	δί-δο-σο ἢ δί-δου δι-δό-σθω δί-δο-σθον δι-δό-σθων δί-δο-σθε δι-δό-σθωσαν ἢ δι-δό-σθων	δείξ-νύ-σο δεικ-νύ-σθω δείξ-νυ-σθον δεικ-νύ-σθων δείξ-νυ-σθε δεικ-νύ-σθωσαν ἢ δεικ-νύ-σθων
ἵ-στα-σθαι	τί-θε-σθαι	δί-δο-σθαι	δείξ-νυ-σθαι
ἵ-στά-μενος, η, ον	τι-θέ-μενος, η, ον	δι-δό-μενος, η, ον	δεικ-νύ-μενος, η, ον

³⁾ Zwyczaj. τιθῶμαι, τιθῆ, τιθήται itd., διδῶμαι, διδῶ, διδῶται itd.

Try- by i Imie- śl.	Licz. i Oso- by.	ACTIVUM.				
		Imperfectum.				
		ΣΤΑ- stawiam.	ΘΕ- kładę.	ΔΟ- daję.	ΔΕΙΚ- wskazuję.	
In- dica- ti- vus.	S. 1.	ἵ-στη-ν	ἑ-τί-θη-ν ἐτίθουν zwycz.	ἑ-δί-δω-ν ἐδίδουν zwycz.	ἑ-δείκ-νῶν ἐδείκνουν zwycz.	
	2.	ἵ-στη-ς	ἑ-τί-θη-ς ἐτίθεις zwycz.	ἑ-δί-δω-ς ἐδίδους zwycz.	ἑ-δείκ-νῶ-ς ἐδείκνες zwycz.	
	3.	ἵ-στη	ἑ-τί-θη ἐτίθει zwycz.	ἑ-δί-δω ἐδίδου zwycz.	ἑ-δείκ-νῶ ἐδείκνε zwycz.	
	D.2.	ἵ-στά-τον	ἑ-τί-θε-τον	ἑ-δί-δο-τον	ἑ-δείκ-νῶ-τον	
	3.	ἵ-στά-την	ἑ-τί-θε-την	ἑ-δί-δο-την	ἑ-δείκ-νῶ-την	
	P.1.	ἵ-στά-μεν	ἑ-τί-θε-μεν	ἑ-δί-δο-μεν	ἑ-δείκ-νῶ-μεν	
	2.	ἵ-στά-τε	ἑ-τί-θε-τε	ἑ-δί-δο-τε	ἑ-δείκ-νῶ-τε	
	3.	ἵ-στά-σαν	ἑ-τί-θε-σαν	ἑ-δί-δο-σαν	ἑ-δείκ-νῶ-σαν	
	Opta- ti- vus.	S. 1.	ἵ-σταί-ην	τι-θεί-ην	δι-δοί-ην	δεικνύοιμι (od δεικνύ-ω)
		2.	ἵ-σταί-ης	τι-θεί-ης	δι-δοί-ης	
3.		ἵ-σταί-η	τι-θεί-η	δι-δοί-η		
D.1.		2.	ἵ-σταί-ητον	τι-θεί-ητον	δι-δοί-ητον	
3.		ἵσταίητον zwycz.	τιθεῖτον zwycz.	διδοίητον zwycz.		
3.		ἵ-σταί-ήτην	τι-θει-ήτην	δι-δοί-ήτην		
3.		ἵσταίήτην zwycz.	τιθεῖτην zwycz.	διδοίτην zwycz.		
P.1.		ἵ-σταί-ημεν	τι-θεί-ημεν	δι-δοί-ημεν		
2.		ἵσταίημεν zwycz.	τιθεῖμεν zwycz.	διδοίμεν zwycz.		
2.		ἵ-σταί-ητε	τι-θεί-ητε	δι-δοί-ητε		
3.	ἵσταίητε zwycz.	τιθεῖτε zwycz.	διδοίτε zwycz.			
3.	ἵ-σταί-εν	τι-θεῖ-εν	δι-δοί-εν			
Aoristus II.						
Indi- cati- vus.	S. 1.	ἕ-στη-ν stalem	(ἕ-θη-ν) } na- tom. } Aor. I	(ἕ-δω-ν) } na- tom. } Aor. I		
	2.	ἕ-στη-ς	(ἕ-θη-ς) }	(ἕ-δω-ς) }		
	3.	ἕ-στη	(ἕ-θη) }	(ἕ-δω) }		
	D.1.	2.	ἕ-στη-τον	ἕ-θε-τον	ἕ-δο-τον	nie masz.
	3.	ἕ-στή-την	ἕ-θε-την	ἕ-δό-την		
	P.1.	ἕ-στη-μεν	ἕ-θε-μεν	ἕ-δο-μεν		
	2.	ἕ-στη-τε	ἕ-θε-τε	ἕ-δο-τε		
	3.	ἕ-στη-σαν	ἕ-θε-σαν	ἕ-δο-σαν		
Con- jun- cti- vus.	S. 1.	σῶ	θῶ	δῶ		
	2.	σῆς	θῆς	δῆς		
	3.	σῆ	θῆ	δῆ		
	D.1.	2.	σῆ-τον	θῆ-τον	δῶ-τον	
	3.	σῆ-τον	θῆ-τον	δῶ-τον		
	P.1.	σῶ-μεν	θῶ-μεν	δῶ-μεν		
	2.	σῆ-τε	θῆ-τε	δῶ-τε		
	3.	σῶ-σι(ν)	θῶ-σι(ν)	δῶ-σι(ν)		

MEDIUM.

Imperfectum.

Α- stawiam.	ΘΕ- kładę.	ΔΟ- daję.	ΔΕΙΚ- wskazuję.
στά-μην	ἐ-τι-θέ-μην	ἐ-δι-δό-μην	ἐ-δείκ-νύ-μην
στά-σο	ἐ-τί-θε-σο	ἐ-δί-δο-σο	ἐ-δείκ-νύ-σο
ῥ-στω	i ἐ-τί-θου	i ἐ-δί-δου	
στά-το	ἐ-τί-θε-το	ἐ-δί-δο-το	ἐ-δείκ-νύ-το
στά-μεθον	ἐ-τι-θέ-μεθον	ἐ-δι-δό-μεθον	ἐ-δείκ-νύ-μεθον
στα-σθον	ἐ-τί-θε-σθον	ἐ-δί-δο-σθον	ἐ-δείκ-νυ-σθον
στά-σθην	ἐ-τι-θέ-σθην	ἐ-δι-δό-σθην	ἐ-δείκ-νύ-σθην
στά-μεθα	ἐ-τι-θέ-μεθα	ἐ-δι-δό-μεθα	ἐ-δείκ-νύ-μεθα
στα-σθε	ἐ-τί-θε-σθε	ἐ-δί-δο-σθε	ἐ-δείκ-νυ-σθε
στα-ντο	ἐτί-θε-ντο	ἐ-δί-δο-ντο	ἐ-δείκ-νυ-ντο
σταί-μην	τι-θοί-μην ¹⁾	δι-δοί-μην	δεικνύοί-μην
σταί-ο	τί-θοι-ο	δί-δοι-ο	(od δεικ-νύ-ω)
σταί-το	τί-θοι-το	δί-δοι-το	
σταί-μεθον	τι-θοί-μεθον	δι-δοί-μεθον	
σταί-σθον	τί-θοι-σθον	δί-δοι-σθον	
σταί-σθην	τι-θοί-σθην	δι-δοί-σθην	
σταί-μεθα	τι-θοί-μεθα	δι-δοί-μεθα	
σταί-σθε	τί-θοι-σθε	δί-δοι-σθε	
σταί-ντο	τί-θοι-ντο	δί-δοι-ντο	

Aoristus II.

στά-μην nie- ywane, ale:	ἐ-θέ-μην	ἐ-δό-μην	niemasz.
πτά-μην	ἔ-θου (ζ᾽ἔθεσο)	ἔ-δου (ζ᾽ἔδοσο)	
πριά-μην	ἔ-θε-το	ἔ-δο-το	
	ἐ-θέ-μεθον	ἐ-δό-μεθον	
	ἔ-θε-σθον	ἔ-δο-σθον	
	ἐ-θέ-σθην	ἐ-δό-σθην	
	ἔ-θέ-μεθα	ἔ-δό-μεθα	
	ἔ-θε-σθε	ἔ-δο-σθε	
	ἔ-θε-ντο	ἔ-δο-ντο	
πῶ-μαι)	θῶ-μαι ²⁾	δῶ-μαι ²⁾	
	θῆ	δῶ	
	θῆ-ται	δῶ-ται	
	θῶ-μεθον	δῶ-μεθον	
	θῆ-σθον	δῶ-σθον	
	θῆ-σθον	δῶ-σθον	
	θῶ-μεθα	δῶ-μεθα	
	θῆ-σθε	δῶ-σθε	
	θῶ-νται	δῶ-νται	

Zwycz. τῶείμην, τίθειτο, τίθειτο itd. ²⁾ W złożonych att.: ἀπόθωμαi (zam. ἀποθῶμαι), ἀπόθη, ἀπόθηται itd., ἀπόθωμαι, ἀπόθω, ἀπόθωται itd.

Try- by i Imie- sl.	Licz. i Oso- by.	ACTIVUM.			
		Aoristus II.			
		ΣΤΑ- stawiam.	ΘΕ- kładę.	ΔΟ- daję.	ΔΕΙΚ- wskazuję.
Opta- ti- vus.	S. 1.	σταί-ην	θεί-ην	δοί-ην	
	2.	σταί-ης	θεί-ης	δοί-ης	
	3.	σταί-η	θεί-η	δοί-η	
	D. 1.				
	2.	σταί-ητον (rzad. σταῖ-τον)	θεί-ητον (rzad. θεῖ-τον)	δοί-ητον (rzad. δοῖ-τον)	
	3.	σταί-ήτην (rzad. σταί-την)	θεί-ήτην (rzad. θεῖ-την)	δοί-ήτην (rzad. δοῖ-την)	niemasz.
	P. 1.	σταί-ημεν (rzad. σταῖ-μεν)	θεί-ημεν (rzad. θεῖ-μεν)	δοί-ημεν (rzad. δοῖ-μεν)	
	2.	σταί-ητε (rzad. σταῖ-τε)	θεί-ητε (rzad. θεῖ-τε)	δοί-ητε (rzad. δοῖ-τε)	
	3.	σταῖ-εν	θεῖ-εν	δοῖ-εν	
	Im- pe- rati- vus.	S. 2.	στή-θι ¹⁾	θές (z θέθι)	δός (z δόθι)
3.		στή-τω	θέ-τω	δό-τω	
D. 2.		στή-τον	θέ-τον	δό-τον	
3.		στή-των	θέ-των	δό-των	
P. 2.		στή-τε 3. στή-τωσαν i σάντων	θέ-τε θέ-τωσαν i θέντων	δό-τε δό-τωσαν i δόντων	
Inf.		στή-ναι	θεῖ-ναι	δοῦ-ναι	
Par- tic.		στάς, ἄσα, ἄν G. σάντος	θείς, εἷσα, ἐν G. θέντος	δούς, δοῦσα, ὄν G. δόντος	
Indi- cati- vus.		F u t u r u m.			
		στή-σω	θή-σω	δώ-σω	δεί-ξω
		A o r i s t u s I.			
		ἔ-στη-σα	ἔ-θη-χα w Dual. i Plur. i w Trybach i Imiesl. w miejsce tychże Aor. II.	ἔ-δω-χα	ἔ-δειξα
		P e r f e c t u m.			
		ἔ-στη-χα ²⁾ sto	τέ-θει-χα	δέ-δω-χα	δέ-δειχα
		P l u s q u a m p e r f.			
	ἔ-στή-χειν i εἰ-στή-χειν	ἔ-τε-θει-χειν	ἔ-δε-δώ-χειν	ἔ-δε-δεί-χειν	
	F u t u r u m III.				
	ἔ-στήξω st.-att.	niemasz.	niemasz.	niemasz.	
P A S S I V U M.					
Aor. I.		ἔ-στά-θην	ἔ-τέ-θην	ἔ-δδ-θην	ἔ-δείχ-θην

1) Ale w złożonych: παράστα, ἀπόστα, ἀνάστα zob. Uwagi.

2) O formach skróconych: ἔσταμεν, ἔσταναι itd. zob. niżej. §. 129

MEDIUM.

Aoristus II.

skan	TA- stawiam.	ΘE- κλάδε.	ΔO- daje.	ΔEIK- wskazuję.
	σταί-μην)	θεί-μην ³⁾ θει̃ο θει̃το θεί-με-θον θει̃σθον	δοί-μην ³⁾ δοῖ-ο δοῖ-το δοί-με-θον δοῖ-σθον	
sz.		θεί-σθην θεί-μεθα θει̃σθε θει̃ντο	δοί-σθην δοί-μεθα δοῖ-σθε δοῖ-ντο	niemasz
	στά-σο i στῶ)	θοῦ (z θέσο) θέ-σθω θέ-σθον θέ-σθων θέ-σθε θέ-σθωσαν i θέ-σθων	δοῦ (z δόσο) δό-σθω δό-σθον δό-σθων δό-σθε δό-σθωσαν i δό-σθων	
	(στά-σθαι)	θέ-σθαι	δό-σθαι	
	(στά-μενος)	θέ-μενος, η, ον	δό-μενος, η, ον	

F u t u r u m.

στή-σομαι	θή-σομαι	δώ-σομαι	δείξομαι
-----------	----------	----------	----------

A o r i s t u s I.

ἔ-στη-σάμην	(ἔ-θη-χά-μην) (ἔ-δω-χά-μην)	ἔ-δει-ξά-μην
U Attykó w zamiast tychże <i>Aor. II. Med.</i>		

P e r f e c t u m.

ἔ-στά-μαι	τέ-θει-μαι	δέ-δο-μαι	δέ-δειγ-μαι
-----------	------------	-----------	-------------

P l u s q u a m p f.

ἔ-στά-μην	ἔ-τε-θεί-μην	ἔ-δε-δό-μην	ἔ-δε-δείγ-μην
-----------	--------------	-------------	---------------

F u t u r u m III.

ἔ-στήξομαι	niemasz	niemasz	niemasz
------------	---------	---------	---------

PASSIVUM.

Fut. I.	στά-θήσομαι	τε-θήσομαι	δο-θήσομαι	δειχ-θήσομαι
---------	-------------	------------	------------	--------------

³⁾ Att.: προσδοίμην, πρόσδοιο (zam. προσδοῖο), πρόσδοιτο itd.,
ἐνδοίμην, ἐνδοιο, ἐνδοιτο itd.

Uwaga 1. Formy *Imperat.* στήθι i βήθι (od βαίνω §. 115, II.) skracają się w złożonych z tychże na παρά-στά i κατά-βά.

Uwaga 2. Osoba II. i III. *Sing. Indic. Praes. Act.* Słów τίθημι i ἔημι mają także niekiedy u poetów attyckich formy: τιδεῖς, ἔεις (TIΘΕΩ, IEΩ). — *Sing. Impf. Act.* Słów τίθημι i δίδωμι formują się powszechnie od TIΘΕΩ i ΔΙΔΩΩ ze zwyczajną Kontrakcją.

Uwaga 3. *Conjunct. i Optat. Praes., Impf. i Aor. II. Med.* Słów: τίθημι, ἔημι i δίδωμι, formują się u Attyków w podług Konjugacyi na ω, jakgdyby od Tematu: TIΘΩ, ἴΩ, ΔΙΔΩ, bo wyrzuciwszy charakterystyczne samogłoskę ε i ο, przyjmują ten sam akcent, co nieściągane Słowa na ω, a *Optat.* Słów τίθημι i ἔημι przybiera dwugłoskę Trybową οι. Zob. Wzory. Iończycy mają rozciągniętą formę *Optat. Aor. II. Med.*: θεοίμην jak od ΘΕΩ, np. προσδέοιτο, προσδέοισθε.

Uwaga 4. Wszystkie Słowa odmieniające się podług ἴσταμαι przyjmują nietylko w *Opt. Impf.*, jak ἴσταμαι, ale także w *Conj. Praes.* akcent Słów na ω, np.

Conj. δύνωμαι, δύνῃ, δύνηται itd. *Opt.* δυνάμην, δύναιο, δύναιτο
ἐπίστωμαι, ἐπίστῃ, ἐπίστηται itd. ἐπιστάμην, ἐπίστατο, ἐπίστατο.

Uwaga 5. W Słowach na ὄμι używane są formy poboczne na ὄω w całym *Praes.*, mianowicie w Os. III. *Plur. Ind.* i w *Partic.*, także zwyczajnie w *Imperf.*, np. ἐνδείκνῳ, δμνῳ, συμμηνῳ obok δείκνυμι, δμνυμι, μίγνυμι, ὠμνυον itp. *Conj. Praes. i Opt. Impf.* formują się wyłącznie podług formy na ὄω. Są jednakże przykłady, w których Tryby te formują się według analogii Słów na μι, tak iż *Opt. Act.* kończy się na ὄην (ściąg. z ὄην, jak -αῖην, -εῖην, -οῖην), w *Med.* na ὄμην (zam. οῖμην), a w *Conj.* Trybowa samogłoska η ginie w Źródłosłowem υ, które się przez to długim staje. Formy *Activi* są rzadsze, niż *Medii*, np. *Conj.* διασκεδανῶσαι (zam. διασκεδανῶση), διασκεδανῶσαι (zam. -ὄηται) *Plat.* — *Opt. Act.* nie znajduje się w dial. att., ale jest w epickim, np. ἐχθῶμεν (zam. ἐχθούημεν); φῶη od ἔφου (zam. φούη) — *Med.* πήγνυτο (zam. πηγνύοιτο) *Plat.* — *Epic.* δαίνυτο; tak też φῆο, φῆο od ἐφῆμην.

Uwaga 6. Zamiast *Perf.* ἔστηκα używano w starszym Attyczym albo *Aoristu* albo też opisania przez *Medium*.

O dialektach.

§. 123.

1. O formach pobocznych *Praes. i Imperf.* od TIΘΕΩ, ΔΙΔΩΩ zob. §. poprzed. — ; o przedłużonej formie Os. II. τίθησθα, δίδουσθα §. 94, 2. — ; o formie epickiej bez σ, np. δαίνω itd. i iońskiej na εαι zam. εσαι, np. δύνεαι, §. 120. Uw. 6; o formach Częstotliwych na σον §. 95.; o formach *Infinit.* na μεναι, μεν §. 94, 18.

2. *Epic.*, Iończycy i Doryjczycy używali często form na εω i ὄω w Os. II. i III. *Sing. Praes. i Impf.*, np. τιδεῖς, τιδεῖ, δίδους, δίδου, ἐτίθει, ἐτίδους, ἐτίδου, ἔει; — od ἴστημι prawie wcale nie są używane formy ściągane.

3. Osoba III. *Plur. Impf. i Aor. II.* na σαν skracą się w dial. *epic. i dor.* na υ, np. ἔτιθεν zam. ἐτίθεσαν, ἔθεν zam. ἔθεσαν, ἔσταν, στάν zam. ἔστησαν; φῆν zam. ἐφῆσαν; ἔδιδον, δίδον zam. ἔδιδον, δόν zam. ἔδοσαν, ἐφῶν zam. ἐφῶσαν.

4. Osoba II. *Sing. Imper. Praes. Act.* brzmi u Homera, jak zwyczajnie, ἴστη, ale JI. ι, 202, καθίστα; ποτίθει u Theocr. zam. ποτίθεις albo πρόσθεις od TIΘΕΩ.

5. Krótka samogłoska Źródłosłowowa przedłuża się niekiedy przed zakończeniami Osobowemi zaczynającemi się od μ i ν , według potrzeby wiersza, np. *τιθήμενος; διδοῦναι; ζευγνόμεν;* tak też *ἔλθει* zam. *ἔλθειε*.

6. Osoba III. *Sing. Conj.* kończy się w dial. epickim na *σ* (§. 94. 4.), np. *ἰσθῆσι* zam. *ἰσθῆ*, *δῶσι* zam. *δῶ*.

7. Ściągnięty *Conjunct.* Słów z charakterem *a* i *ε* rozciaga się niekiedy w języku epickim, a zwyczajnie w iónskim przez wtrącone *ε*:

a) Słowa na *a* (*ἰσθημι*):

(*ιστά-*) *ιστῶ* ión. *ιστέ-ω, ιστέ-ης, ιστέ-ωμεν, ἐ-ητε, ἐ-ωσι*
(*στά-*) *στῶ* - *στέ-ω, στέ-ης, στέ-ωμεν* itd.

Uwaga 1. Tak też u Herod.: *προσεσάτετε* i *ἑστέασαι, ἑστέως* zam. *άασαι, άως*, *Gen. ἑστέωτος, Neut. ἑστέως, Fem. ἑστέωσα*. Podobnież w *Att.*: *τεθνεώς* (obok *τεθνηκώς*), *τεθνεώσα, τεθνεώς, G. τεθνεώτος*.

b) Słowa na *ε* (*τιθημι*):

τιθῶ ión. *τιδέ-ω, τιδέ-ης, τιδέ-ωμεν, ἐ-ητε, ἐ-ωσι*
τιθῶμαι - *τιδέ-ωμαι, τιδέ-η* itd.
θῶ - *θέ-ω, θέ-ης, θέ-ωμεν* itd.
θῶμαι - *θέ-ωμαι* itd.

Uwaga 2. Do tych form Słowa *τιθημι* stósują się także obadwa *Aoristy* Bierne Słów wszystkich, azatem:

τυπῶ, ῆς ión. *τυπέ-ω, ἐ-ης, ἐ-ωμεν, ἐ-ητε*
δαμῶ, ῆς - *δαμέ-ω, ἐ-ης, ἐ-ωμεν, ἐ-ητε*
ἐβρεθῶ, ῆς - *ἐβρεθέ-ω* itd.

c) Słowa na *ο* (*δίδωμι*): ściągnięty *Conj.* rozciaga się przez *ω*, np. (*διδο-*) *διδῶ* ión. *διδῶ-ω, διδώ-ης, διδώ-ωμεν, ὠ-ητε* itd.

8. Homer używa w *Conj.* następujących form według potrzeby wiersza:

Formy nieściągnięte:	ściągnięte:	rozciągnięte.
S. 1.	<i>στῶ</i>	<i>στέω, στείω</i>
2.	<i>στήης</i>	<i>στής</i>
3.	<i>στήη</i>	<i>στήη</i>
D.	<i>στήητον</i>	<i>στήητον</i>
P. 1.	<i>στῶμεν</i>	<i>στέωμεν, στείωμεν</i>
2.	<i>στήητε</i>	<i>στήητε</i>
3.	<i>στῶσι(ν)</i>	<i>στέωσι(ν), στείωσι(ν)</i>
S. 1.	<i>θῶ</i>	<i>θέω, θείω, δαμείω</i>
2.	<i>θήης</i>	<i>θής</i>
3.	<i>θήη</i>	<i>θήη</i>
D.	<i>θήητον</i>	<i>θείητον</i>
P. 1.	<i>θῶμεν</i>	<i>θέωμεν, θείωμεν</i>
2.	<i>θήητε</i>	<i>θείητε</i>
3.	<i>θῶσι(ν)</i>	<i>θέωσι(ν), θείωσι(ν)</i>
S. 1.	<i>δῶ</i>	<i>δώ</i>
2.	<i>δώης</i>	<i>δώς</i>
3.	<i>δώη</i>	<i>δώη</i>
P. 1.	<i>δῶμεν</i>	<i>δώμεν</i>
2.	<i>δώτε</i>	<i>δώτε</i>
3.	<i>δώσι(ν)</i>	<i>δώσι(ν)</i>

9. *Impf.* *ἐτίθην* albo zwyczaj. *ἐτίθουν* ma formę iónską *ἐτίθεα, ἐτίθεες, εε* itd. (jak *ἑτετύφεα* ión. zam. *ἑτετύφειν* §. 94, 8.)

10. Homer ma formę *Aor. I.* z *ἔστησαν* skróconą na *ἑστάσαν* postawili; także *ἑστήτε* zam. *ἑστάτε* (*ἑστήχατε*).

11. W Osobie III. *Plur. Med.* albo *Pass.* zamieniają *Io*ńczy^{cy} zwyczajnie *ν* na *α* przed zakończeniami Osobowemi *ται* i *το*, np. *τιθέαται, δίδοται, ἐδείκνυτο io*ń. zam. *τίθενται* itd.

Jeśli zaś przed *ν* poprzedza *α*, wtedy to *α* zamienia się na *ε*, a *ν* na *α*, np. *ιστέαται io*ń. zam. *ίστανται, ιστέατο io*ń. zam. *ίσταντο*.

12. Osoba III. *Sing.* kończy się w dial. dor. na *τι*, np. *ιστάτι, τίθητι, δίδωτι, δείκνυτι*, a Os. III. *Plur.* kończy się na *ντι*, np. *ιστάντι* itd., *τιθέντι, διδόντι, δεικνύντι*.

Wykaz Słów na *μ*.

I. Słowa na *μ*, które zakończenia Osobowe dodają bezpośrednio do Źródłosłowowej samogłoski *α, ε, ι, ο*.

§. 124.

a) Słowa na *α* (*ι-στη-μ*, *ΣΤΑ*):

1. *ΙΑΗ-ΜΙ* (Źrdłsl. *ΙΑΑ-*), jestem łaskaw, raczę: *Z Activ.* tylko ep. *Imper.* *Ἰηθι*, bądź łaskaw, racz (wzywając Bogów) zam. *Ἰᾶθι* (§. 123, 5.) jak u Theocr. XV., 143. (O zakoń. *θι* zob. §. 120, Uw. 4.) i *Conj. Perf* *ἰλήχω*, *Opt. Plpf.* *ἰλήχοιμι. Med.* *ἰλαμαι*, łagodzę, błagam.

2. *ἰσᾶ-μ*, wiem (dor.), od którego u Pind. i Theocr. kilka form się znajduje, jako: *ἰσᾶμι, ἰσης, ἰσᾶτι, ἰσᾶμεν, Part.* *ἰσας*.

3. *κί-χρη-μ*, pożyczam, wypożyczam (*XPA-*), *κικράναι, Fut.* *χρήσω* itd., *Med.* pożyczam sobie. Do tegoż Źrdłsl. należą:

4. *χρή*, oportet, (Źrdłsl. *XPA-* i *XPE-*) *Conj.* *χρήῃ, Inf.* *χρήναι, Part.* (*τὸ*) *χρεῶν, Impf.* *ἐχρήν* albo *χρήν*, *Opt.* *χρείη* (od *XPE-*), *Fut.* *χρήσει*.

Inf. *χρήν, ἀποχρήν* u Eurip. powst. przez ściagn. z *χράειν*.

5. *ἀπόχρη*, *io*ń. *ἀποχρήῃ, sufficit*, wystarcza, formuje zresztą Czasę regularnie od *XPAΩ*: *ἀποχρώσω, Inf.* *ἀποχρήν, Impf.* *ἀπέχρη, Fut.* *ἀποχρήσει, Aor.* *ἀπέχρησεν* itd. *Med.* *ἀποχρώμαι*, mam dosyć, *ἀποχρήσθαι*, czasuje się podług *χράομαι* §. 97. Wyj. 1.

6. *δύννημ*, wspomagam, przynoszę korzyść, (*ONA-*), *δυνάμαι, Impf.* *Act.* *nie masz, Fut.* *δνήσω, Aor.* *ῶνησα. Med.* *δύναμαι*, korzystam, *Fut.* *δνήσομαι, Aor. II.* *ῶνήμην* (*ῶνάμην* różn, ale też już u Eurip. *ῶναςθε*), *ησο, ητο* itd., *Impr.* *δνησο, Part.* *δνήμενος* (Hom.), *Opt.* *δναίμην, Inf.* *δναςθαι, Aor. P.* *ῶνήθην* zam. *ῶνήμην*. Wszystkie inne formy zastępuje Słowo *ῶφελεῖν*.

7. *πί-μ-πλη-μ*, napełniam (*ΠΛΑ-*), *πιμπλάμαι, Impf.* *ἐπίμπλην, Fut.* *πλήσω, Aor.* *ἔπλησα. Med.* *πίμπλαμαι, πίμπλασθαι, Impf.* *ἐπιμπλάμην, Pf. P.* *πέπλησμαι, Aor. P.* *ἐπλήσθην, Aor. II.* *ἐπλήμην* poet. — *Med.*

Głoska *μ* w Reduplikacyi tego i następnego Słowa wyrzuca się, jeżeli Słowa te są złożone tak, że przed *π* stawą znów *μ*, np. *ἐμπίπλαμαι, ἐνεπιμπλάμην*. Poeci w takim razie już to wyrzucają *μ*, już to nie, według potrzeby wiersza.

8. *πίμπρημ*, palę, zupełnie jak *πίμπλημ*.

9. ΤΑΗ-ΜΙ, znoszę, cierpię, *Praes.* i *Impf.* niemasz (natomiast ὀπομένω, ἀνέχομαι), *Aor. II.* ἔτλην, τλάτην, τλήθι, τλάς, *Fut.* τλήσομαι, *Pf.* τέτληχα.

10. φη-μί, mówię (Źrdłst. ΦΑ-), tak się odmienia:

ACTIVUM.

<i>Praesens.</i>	<i>In-dica-ti-vus.</i>	S. 1. φημί 2 φης 3 φησί(ν) D. 2. φατόν 3. φατόν P. 1. φάμεν 2. φατέ 3. φασί(ν)	<i>Im-per-fect.</i>	<i>In-dica-ti-vus.</i>	S. 1. ἔφην 2. ἔφης, zwyczaj. ἔφησθα 3. ἔφη D. 2. ἔφατον 3. ἔφάτην P. 1. ἔφαμεν 2. ἔφατε 3. ἔφασαν (poet. ἔφαν)
<i>Conj.</i> φᾶ, φῆς itd.			<i>Opt.</i> φάτην itd. Pl. φάτημεν, φαῖμεν itd.		
<i>Impr.</i> φαδί albo φάδι					
<i>Inf.</i> φάσαι			<i>Futurum</i> φήσω		
<i>Part.</i> φάς, φᾶσα, φάν			<i>Ac-tivus</i> ἔ-φησα		

MEDIUM.

Aor. II. (ἐφάμην, *Impr.* hom. φάο z φάσο, *Inf.* φάσθαι u Attyków w nieużyw.) *Part.* φάμενος w att. mowie potocznej w znaczeniu: twierdząc, utrzymując.

Perf. Imper. πεφάσθω, niech będzie powiedziane, *Part.* πεφασμένος, powiedziany, tylko epic.

Adj. v.: φατός, φατέος.

Uwaga 1. W Osobie II. φῆς tak akcent, jako też *Iota subscr.* przeciw analogii. W złożonych zostaje akcent w téj Osobie na ostatniej, np. ἀντιφῆς. — O Inklinacyi tego Słowa w *Indic. Praes.* (oprócz φης) zob. §. 32, 1, a i 4, b.

Uwaga 2. Słowo to dwojakie ma znaczenie: a) mówić, powiadać, b) twierdzić, utrzymywać, przypuszczać itp. Obadwa znaczenia ma *Praes.* tak w *Indic.* jako też w innych Trybach i Imiesłowach, lubo w drugim znaczeniu zwyczajniejszy jest *Inf.* φάσκειν, a w pierwszym λέγειν, w *Part.* zaś φάμενος; — *Imperf.* ma tylko pierwsze znaczenie, a w drugim znaczeniu mówiono ἔφασκον, np. ἔφη σπουδάξειν, mówił, że się spieszy, ἔφασκε σπουδάξειν, twierdził, udawał, że się spieszy; — *Fut.* φήσω i *Aor.* ἔφησα mają tylko drugie znaczenie, a w pierwszym mówiono: λέξω, ἐρῶ, ἔλεξα, εἶπον i ἔφην, które ma zwykle znaczenie *Aoristu*, zatem znaczy to samo co εἶπον; jako *Inf.* i *Part.* do tego *aoristycznego Imperf.* należy φάσαι i φάς.

Uwaga 3. Przy Słowie φημί nadmienić wypada, że sposobem wtrąconym powtarzając z żywością jakieś wyrazy, używano Słowa ἦμι, powiadam, inquam, *Impf.* ἦν, ἦ w sposobach mówienia: ἦν δ' ἐγώ, rzekłem, ἦ δ' ὄς, rzekł, w opowiadaniu.

(*Deponentia*):

11. ἄραμαι, podziwiam, *Impf.* ἠγάμην, *Aor.* ἠγάσθην.

12. δέατο (Źrdłst. ΔΕΑ-), zdawało się (epic.), *Aor.* z Przechyleniem samogł.) δοάσατο, *Conj.* δοάσεται.

13. δύναμαι, mogę, Os. II. δύνασαι (δύνη z iοή. δύνειαι §. 120. II. poet. i πόζn.), *Conj.* δύνωμαι, *Impr.* δύνασο, *Inf.* δύνασθαι, *Part.* δυνάμενος, *Impf.* ἐδυνάμην i ἠδυνάμην, Os. II. ἐδύναο (—ασο rzadko), *Opt.* δυνάιμην, δύναιο, *Fut.* δυνήσομαι, *Aor.* ἐδυνήθην i ἠδυν., także (bardziej iοή.) ἐδυνάσθην u Xen., §. 83. Uw. 1., *Pf.* δεδύνημαι, *Adj. v.* δυνατός, podobny.

14. ἐπίσταμαι, wiem (właśc. stoję, opieram się na czemsiś, różne od ἐφίσταμαι), Os. II. ἐπίστασαι (ἐπίστα rzadko i tylko poet. §. 120, II. ἐπίστη iοή. poet.), *Conj.* ἐπίστωμαι, *Impr.* ἐπίστω (rzadziej ἐπίστασο), *Impf.* ἠπιστάμην, ἠπίστω (rzadziej ἐπίστασο), *Opt.* ἐπιστάιμην, ἐπίσταιο, *Fut.* ἐπιστήσομαι, *Aor.* ἠπιστήθην. Aug. §. 87. Uw. 2. *Adj. v.* ἐπιστητός.

15. ἔραμαι, kocham, w *Praes.* i *Impf.* tylko poet. zam. ἐρώω: ale *Aor.* ἠράσθην i *Fut.* ἐρασθήσομαι, amabo, także proz. *Aor. epic.* ἠράσάμην, — Os. 2. ἔρασαι Theocr.

16. χρέμαμαι, wiszę, pendeo, *Conj.* χρέμωμαι, *Impf.* ἐχρεμάμην, *Opt.* χρεμαίμην, χρέμαιτο (Aristoph. Vesp. 298. χρέμοισθε por. μάρναμαι i μεμνοίμην §. 111, IV.), *Aor.* ἐχρεμάσθην, *Fut.* χρεμήσομαι, będą wisiał.

17. μάρναμαι (poet.), waleczę, tylko *Praes.* i *Impf.* podług δύναμαι, ale *Opt. Impf.* μαρνοίμην (Od. λ, 512.)

18. πρίασθαι, kupować, ἐπριάμην, defect., *Aor. II. Med.* (zob. niż.) którego Attycy używali zamiast *Aor. I.* od ὠνέομαι (ἑωνησάμην), *Conj.* πρίωμαι, *Opt.* πριάιμην, πρίαιτο, *Impr.* πρίασο albo πρίω, *Part.* πριάμενος.

b) Słowa na ε (τί-θη-μι, ΘΕ-).

1. ἱ-η-μι (Źródłś E), wysyłam. Wiele form tego Słowa znachodzi się tylko w złożonych.

ACTIVUM.

<i>Praes.</i>	ἵημι, ἵης, ἵησι(ν)	<i>Conj.</i> ἰῶ, ἰῆς, ἰῆ (ἀφίη Xen. zam. ἀφίῆ) itd.
<i>Indic.</i>	ἵετον, ἵετον ἵεμεν, ἵετε, ἰᾶσι(ν) albo ἰεῖσι(ν)	<i>Imper.</i> (ἴεθι) ἴει, ἴετω itd. <i>Inf.</i> ἰέναι <i>Part.</i> ἰεῖς, ἰεῖσα, ἰέν.
<i>Impf.</i>	<i>Ind. Sing.</i> (ἵην) ἵουν (od ἸΕΩ), złoż. ἀφίουν albo ἠφίουν, albo ἴειν, προῖειν, ἠφίειν, ἵης zwyczaj. ἴεις, ἵη zwyczaj. ἴει — <i>Dual.</i> ἵετον, ἰέτην — <i>Plur.</i> ἵεμεν, ἵετε, ἴεσαν, ἠφίεσαν, <i>Opt.</i> ἰεῖην (2. Pl. ἀφίουτε Plat.).	
<i>Perf.</i>	εἶχα, <i>Plpf.</i> εἶχευ, <i>Fut.</i> ἦσω, <i>Aor. I.</i> ἦχα (§ 121.)	
<i>Aor. II.</i>	<i>Ind. Sing.</i> bierze się z <i>Aor. I.</i> (§. 121.), <i>Plur.</i> ἔμεν zwyczaj. z Augm. εἶμεν, καθεἶμεν, ἔτε, zwyczaj. εἶτε, ἀνεἶτε, ἔσαν, zwyczaj. εἶσαν, ἀφείσαν. — <i>Conj.</i> ᾧ, ἀφᾧ, ἦς itd. — <i>Opt.</i> εἶην — εἶμεν, εἶτε, εἶεν. <i>Impr.</i> ἔς, ἀφες, ἔτω. <i>Inf.</i> εἶναι, ἀφείναι, <i>Part.</i> εἶς, εἶσα, εἶν.	

Uwaga 1. O Augm. Słowa ἀφίημι §. 87, Uw. 2.

Uwaga 2. Formy *Impf.* ἴης, ἴη są bardzo rzadkie, a forma ἴην (Os. 1.) jest wątpliwa; forma ἴειν ma formę *Plpfecti*, jak *Impf.* od εἶμι, idę. Jest to att. i ion. forma poboczna od ἴου.

M E D I U M.

<i>Praes.</i>	<i>Ind.</i> ἴεμαι, ἴεσαι, ἴεται itd. <i>Conj.</i> ἰῶμαι, att. ἰωμαί, <i>Imper.</i> ἴεσο albo ἴου, <i>Inf.</i> ἴεσθαι, <i>Part.</i> ἰέμενος, η, ον.
<i>Impf.</i>	ἰέμην, ἴεσο itd. <i>Opt.</i> ἰείμην, att. ἰοίμην.
<i>Aor. II.</i>	<i>Ind.</i> ἔμην, zwyczaj. εἶμην <i>Conj.</i> ὤμαι, ῆ, ῆται itd. ἔσο - εἶσο, ἀφείσο <i>Opt.</i> nie znajduje się. ἔτο - εἶτο, ἀφείτο <i>Imper.</i> οἶ, ἔσθω. ἔμεθα - εἶμεθα itd. <i>Inf.</i> ἔσθαι, <i>P.</i> ἔμενος, η, ον.
<i>Perf.</i>	εἶμαι, <i>Inf.</i> εἶσθαι itd. (μεθεῖμαι, μεθεῖσθαι)
<i>Plpf.</i>	εἶμην
<i>Fut.</i>	ἴσομαι, <i>Aor. I.</i> ἠχάμην tylko w <i>Indic.</i>
P A S S I V U M.	
<i>Aor. I.</i>	ἔδην, zwyczaj. εἶδην, <i>Part.</i> ἐθείς.
<i>Fut.</i>	ἐθήσομαι. <i>Adj. v.</i> ἐτός, ἐτέος (ἄφρετος).

Dialekty. a) Homer ma od ἀνίημι w znaczeniu: pozostawić, odesłać, formy: ἀνέσει (*Fut.*), ἀνεσαν, (ἀνέσαιμι należy do εἶσα, jako też ἀνέσαντες); przeciwnie w znaczeniu: pobudzić, formy regularne: ἀνήσει, ἀνήκεν.

b) Zamiast ἦχα mówili Ionczycy ἔηχα.

c) W języku epic. i ion. formują się niektóre formy od Tematu ἴΩ, powstałego z *Praes.* ἴημι, np. ἀνίει zam. ἀνίησι, Herod., ξύντων zam. ξυνίεσαν Hom.; ἐμετίετο i μεμετιμένος Herod. zam. μεδίετο, μεμειμένος.

Oprócz Słów τίθημι i ἴημι należą do téj klasy jeszcze następujące, już to poetom, już to dialektom właściwe:

2. ἈΗ-ΜΙ (ΑΕ-), wieje. U Homera są następujące formy: *Part.* αἶς, ἀέντος, *Impf.* 3. *Sing.* ἄη, ἄει, διάει (ΑΕΩ). W innych formach zostaje się η przeciw analogii Słowa τίθημι (§. 118.): ἄητον, ἄηναι, ἀήμεναι, *Med.* ἀημαι, wieje; Od. ζ, 131. δόμοις καὶ ἀήμενος, przemokły i przewiany; *Impf.* ἄητο.

3. ΔΙ-ΔΗ-ΜΙ (ΔΕ-), ep. i st. ion. att. (Xen.), forma pob. do δέω, wiąże. Znajdują się tylko następujące formy: διδέασ Xen., *Impf.* διδή, Jl. λ, 105.

4. ΔΙΞΗΜΑΙ, szukam (ion. *Dep. M.*): zatrzymuje η (przeciw §. 118. por. ἈΗΜΙ): ἐδίξητο, ἐδίξητο, δίξησθαι, διξήμενος u Herod.; δίξηαι u Hom. (δίξαι Theocr.), *Fut.* διξήσομαι, *Aor.* ἐδίξήσαμην.

5. ΔΙΗΜΙ (Zrdłsl. ΔΙΕ-), w *Act.* tylko ἐνδίεσαν (3. *Pl. Impf.*) Jl. σ, 584., ścigali, gonili. *Med.* dać się gonić, uciekać, zwyczaj. spłoszyć, gonić, mianowicie *Insjn.*, διενται Jl. φ, 475., διεσθαι Jl. μ, 304., *Conj.* δίηται, δίωνται, *Opt.* δίοιτο (por. τίθοιτο).

6. *Εἰμί*, jestem.

Lubo Słowo *εἰμί* (Zrdlsl. 'ΕΣ-), jestem, co do Źródłosłowu nie należy do téj klasy, umieszczamy je tu jednak z umysłu obok podobnego Słowa *εἰμι*, idę.

P r a e s e n s.

<i>Ind. S. 1.</i>	<i>εἰμί</i>	<i>Conj.</i>	<i>ᾶ</i>	<i>Imper.</i>	<i>Inf. εἶναι</i>
2.	<i>εἶ</i>		<i>ᾶς</i>	<i>ἶσθι</i>	<i>Part.</i>
3.	<i>ἐστί(ν)</i>		<i>ᾶ</i>	<i>ἔστω</i>	<i>ὄν, οὐσα, ὄν,</i>
<i>Dual. 2.</i>	<i>ἐστόν</i>		<i>ᾶτον</i>	<i>ἔστων</i>	<i>G. ὄντος</i>
3.	<i>ἐστόν</i>		<i>ᾶτον</i>	<i>ἔστων</i>	
<i>Plur: 1.</i>	<i>ἐσμέν</i>		<i>ᾶμεν</i>		
2.	<i>ἐστέ</i>		<i>ᾶτε</i>	<i>ἔσθε</i>	
3.	<i>εἰσί(ν)</i>		<i>ᾶσι(ν)</i>	<i>ἔστωσαν, rzadziej ἔστων (jeszcze rzadziej ὄντων)</i>	

I m p e r f e c t u m.

<i>Ind. S. 1.</i>	<i>ἦν (ἦ st. att., ἦμην rzadko)</i>	<i>Dual.</i>	<i>Pl. ἦμεν</i>
2.	<i>(ἦς) zwyczaj. ἦσθα (§. 90.)</i>	<i>ἦτον i ἦστων</i>	<i>ἦτε i ἦστε</i>
3.	<i>ἦν (powst. z ἦε-ν)</i>	<i>ἦτην - ἦστην</i>	<i>ἦσαν</i>
<i>Opt. S. 1.</i>	<i>εἶην</i>	<i>Dual.</i>	<i>Plur. εἶημεν (rzadko εἶμεν)</i>
2.	<i>εἶης</i>	<i>εἶητον</i>	<i>εἶητε (rzadko εἶτε)</i>
3.	<i>εἶη</i>	<i>εἶητην</i>	<i>εἶησαν, zwyczaj. εἶεν.</i>

F u t u r u m.

<i>Ind. S.</i>	<i>ἔσομαι</i>	<i>D.</i>	<i>ἐσόμεθον</i>	<i>P.</i>	<i>ἐσόμεθα</i>	<i>Opt. ἐσοίμην</i>
	<i>ἔσῃ lub ἔσει</i>	<i>ἔσεσθον</i>	<i>ἔσεσθε</i>			<i>Inf. ἐσεσθαι</i>
	<i>(ἔσεται) ἔσται</i>	<i>ἔσεσθον</i>	<i>ἔσονται</i>			<i>Part. ἐσόμενος</i>

Adj. v. ἐστέον, συνεστέον.

Perfect. i Aorist. biorą się ze Słowa γήνεσθαι, t. j. Pf. γέγονα, Aor. ἐγενόμην. (§. 115, VI.)

U w a g i.

1. Rozróżnić należy skróconą formę Osoby 3. *Plur. Opt. εἶεν* zam. *εἶησαν*, od formy skróconej z *εἶη*, a natomiast przez *ν* wzmoconiej: *εἶεν, esto*, niech tak będzie.

2. Forma poboczna Osoby 3. *Imper. ἦτω* zam. *ἔστω* jest u Plat. *Rep. II. p. 361. G.*

3. Forma Osoby 2. *Imperf. ἦς* używana jest często dopiero u późniejszych, rzadko w częściach lirycznych att. poetów, nigdy u prozaików.

4. Forma *Fut. ἔσεται* znajduje się tylko w starym i epie. języku.

5. O Inklinacyi *Indicat.* (oprócz Osoby 2. *εἶ*) i o zatrzymaniu akcentu zob. §. 32, 1., a, i 4., a. — W złożonych spoczywa akcent na Przyimku, o ile tego pravidła akcentowe pozwalają, np. *πάρεμι, πάρει, πάρεστι* itd, ale *παρήν* dla *Augm. syllab.*, *παρέσται* dla wyrzuczonego *ε* (*παρέσεται*), *παρεῖναι* jako *Inf. z zakończ. ναι*, *παρῶ, ἦς, ἦ*, dla kontrakeyi, *Part. παρών, G. παρόντος. Por. §. 93.*

Dialekty.

Praesens.

<p>Indicativus.</p> <p>S 1. ἐμί dor. (zam. ἐσμί)</p> <p>2. ἐσσί(ν) ep. i dor., niekiedy także w att. poezyi, εἷς ioń.</p> <p>3. ἐντί dor.</p> <p>P. 1. εἰμέν, ep. i ioń., ἐμέν poet. (rzadko).</p> <p>2. regularnie.</p> <p>3. εἶσι(ν) ep., ἐντί i ἔοντι dor.</p>		<p>Conjunctivus.</p> <p>ἔω ep. i ioń., εἴω ep.</p>
<p>Imperfectum.</p> <p>Ind. S. 1. ἔα (por. ἐτίθεα), ἦα, ἔον, ἔσπον ep. i ioń.</p> <p>2. ἔησθα, ἦσθα ep., ἔας ioń.</p> <p>3. ἔην ep. i ioń., ἦην, ἦεν, ἔσχε ep., ἦς dor.</p> <p>P. 1. ἦμεν albo ἦμες, εἶμεν albo εἶμες dor.</p> <p>2. ἔατε ioń.</p> <p>3. ἔσαν (ἔπεσαν) ep. i ioń.</p>		<p>Imperativus.</p> <p>S. 2. ἔσσο ep., ἔσο dor.</p> <p>P. 3. ἐόντων, ἔοντω ioń i dor.</p>
<p>Participium.</p> <p>ἔών, ἐούσα, ἐόν, ep. i ioń.</p>		<p>Optativus.</p> <p>(ἔοιμι) ἔοις, ἔοι, ep. i ioń.</p>

Fut. ἔσομαι i ἔσσομαι itd. ep. według potrzeby wiersza.

c) Słowa na ι, tylko:

Εἶμι (Ι-), ιδεῖ.

Activum ma za Źrdłsl. Ι-; niektóre formy jednak mają samogłoskę Trybową i Źrdłsl. ΙΕ-, np. ἰέναι; *Impf.* ma Źrdłsl. przedłużony z Ι na ΕΙ; *Med.* ma Źrdłsl. ΙΕ.

Praesens.

Ind. S. 1.	εἶμι	Conj. ἔω	Imperat.	Infin.
2.	εἶ	ἔης	ἴθι, w zioź. πρόσει	ἰέναι
3.	εἶσι(ν)	ἔη	ἴτω - - προαίτω	
D. 2.	ἴτον	itd.	ἴτον	Part.
3.	ἴτον		ἴτων	ἰών, ἰούσα,
P. 1.	ἴμεν			ἰόν
2.	ἴτε		ἴτε	G. ἰόντος.
3.	ἴασι(ν)		ἴτωσαν albo ἰόντων	

Imperfectum.

Ind. S. 1.	ἦεν, att. ἦα	Dual.	Pl. ἦειμεν al. ἦμεν
2.	ἦεις albo ἦεισθα	ἦειτον al. ἦτον	ἦεите - ἦτε
3.	ἦει	ἦείτην - ἦτην	ἦεσαν
Opt.	ἔοιμι albo ἔοιην, ἔοις, ἔοι itd.		

Uwaga 1. Forma Osoby 3. Sing. *Impf.* ἦεν zam. ἦει znachodzi się tylko w Senarze att. poetów przed samogłoskami.

Medium ze znac.: spieszyć się.

Praes. ἴεμαι, ἴεσαι albo ἔη, ἴεται itd., *Conj.* ἴωμαι, ἔη itd., *Impr.* ἴεσο, *Inf.* ἴεσθαι, *Part.* ἴέμενος.

Impf. ἴέμην, ἴεσο itd., *Opt.* ἰοίμην, ἴοιο itd. — *Adj. v.* ἰτός, ἰτέον, albo ἰτητόν, ἰτητέον.

Uwaga 2. O Akcencie. Złożone z εἶμι trzymają się tych samych prawideł, co złożone z εἰμί, jestem, skąd pochodzi, że niektóre formy Słów tych złożonych brzmią podobnie, np. πάρειμι, πάρει i πάρεισι (Os. 3. Sing. od εἶμι i Plur. od εἰμί); ale *Infin.* παριέναι, *Part.* παριών.

Uwaga 3. Co do znaczenia uważać należy, że *Praes.*, a mianowicie *Indic.*, także *Inf.* i *Part.* mają w att. języku zawsze znaczenie *Futuri*: pójdę, przyjdę. *Praes.* wyraża się przez ἐρχομαι, §. 115. XII.

Dialekty.

Praesens. Indic. Sing. 2. εἶσθα ep., εἰς ioń. — *Conj. Sing.* 2. ἔησθα *Infin.* ἔμεναι, ἔμεναι, ἔμεν ep.

Impf. Ind. S. 1. ἦια ep. i ioń., ἦιον ep.

2. ἦιες, ἔες ep.

3. ἦις ep. i ioń., ἦιεν ep., ἦε(ν), ἔε(ν) ep.

P. 1. ἦομεν

3. ἦιον ep., ἦισαν ep. i ioń., ἦσαν, ἔσαν ep.

D. 3. ἔτην ep.

Opt. S. 3. ἴοι ep., εἶη *Jl.* ω, 139. i *Od.* ξ, 496., ἰεῖη *Jl.* τ, 209.

Fut. i Aor. Med. εἴσομαι, εἰσάμην (εἰεσάμην ep.).

d) Słowa na ο (δί-δω-μι, ΔΟ-):

Oprócz δίδωμι jest tylko jeszcze jedno Słowo na ο:

ἴνο-μαι (ep. i ioń.), lże, ἴνο-σαι, ἴνο-ται itd., *Imper.* ἴνο-σο, (ἴνο-σοο). — *Impf.* ἴνόμην, *Opt.* ἴνοίμην, ἴνοιτο. — *Fut.* ἴνόσομαι, *Aor.* ἴνοσάμην i ἴνόσθην. — *Epic.* formy od *ἴνδλστ.* ἴΝ-: *Praes.* ἴνεσθε (*Jl.* ω, 241.) zam. ἴνεσθε, a to zam. ἴνο-σθε (por. οὐλόμενος). *Aor. I. Med.* ἴνω-ατο *Jl.* ρ, 25. (forma podobna do *Aor. II. Med.* od ἴνιημι: ἴνώ-μην).

e) Słowa na υ.

1. γάνυ-μαι, cieszę się, *Praes.*, *Impf.* i *Fut.* γανύσεται *Jl.* ξ, 504. (γάνυμι u późn.).

2. ΕΙΡΥΜΙ (epic.), ciągnę. *Med.* εἴρῳμαι, εἴρῳμαι, odciągam, ratuję; od tego *Os.* 3. *Pl.* εἰρῳαται (zam. εἴρυνται) w znac.: chronić, *Inf.* εἴρῳσαι i εἴρῳσαι. *Impf.* εἴρυντο (chronić).

Uwaga. Słowo to jest poetycką formą poboczną Słowa po et. i ioń. εἴρω i εἴρῳ, ciągnę (*Med.* ciągnę do siebie, ratuję), które w Czasowaniu ma krótkie υ, np. εἴρῳσα (§. 97, a). Poboczną formą do εἴρωμαι jest ῥῳομαι, tylko w znac.: ratować, chronić (także w prozie att.), *Aor.* εἴρῳσάμην. Słowo to przedłuża w Czasowaniu υ u *Attyków*, u *Epików* υ jest krótkie (§. 97, a.), *Pf.* εἴρῳμαι i *Plpf.* εἴρῳμην u *Hom.* o wciągniętych okrętach, ale *Od.* χ, 90. εἴρῳτο φάσσανον, wyciągnął był miecz. Formy: εἴρῳσο, εἴρῳτο, εἴρῳτο z długim ο i znac.: odciągać, ratować, strzedz, uważać należy za skrócone formy *Imperf.* od εἴρῳομαι, również *Inf.* ῥῳοσαι, ῥῳατ 3. *Pl. Impf.* ioń. zam. ῥῳέατο (*Jl.* σ, 515. *Od.* ρ 201.) od ῥῳομαι.

II. Słowa na μ , które zakończenia Osobowe dodają dopiero do pośredniej zgłoski $\nu\bar{\nu}$ albo $\nu\bar{\nu}$.

§. 125.

W Z O R Y.

A. Słowa ze Źródłosłowem na a , ϵ , o .

Czasy.	a. Źrdłst. na a.	b. Źrdłst. na ϵ .	c. Źrdłst. na o (ω).
<i>Act. Praes.</i>	σχεδά-ννῦ-μι *	χορέ-ννῦ-μι *	στρώ-ννῦ-μι *
<i>Impf.</i>	ἐ-σχεδά-ννῦ-ν *	ἐ-χορέ-ννῦ-ν *	ἐ-στρώ-ννῦ-ν *
<i>Perf.</i>	ἐ-σχεδά-χα	χε-χόρε-χα	ἔ-στρω-χα
<i>Plpf.</i>	ἐ-σχεδά-κειν	ἐ-χε-χορέ-κειν	ἐ-στρώ-κειν
<i>Futur.</i>	σχεδά-σω,	χορέ-σω,	στρώ-σω
<i>Aorist.</i>	att. σκεδά-ᾶς-ᾶ	att. χορῶ-εῖς-εῖ	ἔ-στρω-σα
	ἐ-σκέδα-σα	ἐ-χόρε-σα	
<i>Med. Praes.</i>	σχεδά-ννῦ-μαι	χορέ-ννῦ-μαι	στρώ-ννῦ-μαι
<i>Impf.</i>	ἐ-σχεδα-ννῦ-μην	ἐ-χορε-ννῦ-μην	ἐ-στρω-ννῦ-μην
<i>Perf.</i>	ἐ-σχεδά-σ-μαι	χε-χόρε-σ-μαι	ἔ-στρω-μαι
<i>Plpf.</i>	ἐ-σχεδά-σ-μην	ἐ-χε-χορέ-σ-μην	ἐ-στρώ-μην
<i>Futur.</i>		χορέ-σομαι	
<i>Aorist.</i>		ἐ-χορε-σάμην	
<i>Fut. III.</i>		χε-χορέ-σομαι	
<i>Pass. Aor.</i>	ἐ-σχεδά-σ-θην	ἐ-χορέ-σ-θην	ἐ-στρώ-θην
<i>Fut.</i>	σχεδά-σ-θήσομαι	χορε-σ-θήσομαι	στρω-θήσομαι
<i>Adjectiva verb.:</i>	σχεδα-σ-τός σχεδα-σ-τέος	χορε-σ-τός χορε-σ-τέος	στρω-τός στρω-τέος

* i σκεδα-ννῶ, ἐ-σκεδά-ννουον — χορε-ννῶ, ἐ-χορέ-ννουον — στρω-ννῶ, ἐ-στρώ-ννουον (υ zawsze krótkie).

B. Słowa ze Źródłosłowem zakończonym na spółgłoskę.

<i>Praes.</i>	ὄλ-λῦ-μι * <i>perdo</i>	ὄλ-λῦ-μαι <i>pereo</i>	ὄμ-νῦ-μι *	ὄμ-νῦ-μαι
<i>Impf.</i>	ὄλ-λῦ-ν *	ὄλ-λῦ-μην	ὄμ-νῦ-ν *	ὄμ-νῦ-μην
<i>Perf. I.</i>	ὄλ-ώλε-χα ($\Omega\Lambda\epsilon\Omega$) <i>perdidi</i>		ὄμ-ώμο-χα	ὄμ-ώμο-σ-μαι
			§. 85. ($\Omega\text{MO}\Omega$)	
<i>Perf. II.</i>	ὄλ-ωλ-α, <i>perii</i>			
<i>Plpf. I.</i>	ὄλ-ώλε-κειν, <i>perdideram</i>		ὄμ-ωμό-κειν	ὄμ-ωμό-σ-μην
<i>Plpf. II.</i>	ὄλ-ώλ-ειν, <i>perieram</i>			
<i>Fut.</i>	ὄλ-ῶ, εἰς	ὄλ-οῦμαι, εἰ	ὄμ-οῦμαι, εἰ	
<i>Aor. I.</i>	ὄλε-σα	A. II. ὄλ-όμην	ὄμο-σα	ὄμο-σάμην
			Aor. I. P. ὄμό-θην	
			Fut. I. P. ὀμοθήσομαι	

* i ὀλλῶ, ὀλλουον — ὀμνῶ, ὀμνουον. — (ὄ).

U w a g a. Ὀλλουμι powstało z ὄλ-νῦ-μι przez Assimilacyą. — Slovo ze Źródłosl. zakończonym na niemą jest δειχνυμι, zob. Wzór pod §. 122. — *Part. Perf. Pass.* od ὀμνυμι jest: ὀμωμοσμένος. Inne formy *Perf.* i *Plpf.*, jako też *Aor. I. Pass.* nie mają zwykle s u Attyków, np. ὀμώμοται, ὀμώμοτο.

A. Słowa, których Źródłosłów kończy się na samogłoskę i przybiera -νυῦ.

a) na α:

1. κερά-νυυ-μι (poet. forma pobocz. κιννάω, ημι; ep. i poet. κεράω), mieszam, *Fut.* κεράσω, att. κερῶ, *Aor.* ἐκέρῃσα, *Pf.* κέρραχα, *Pf. Pass.* κέρραμαι, *Aor. P.* ἐκέρῃσθην, att. także ἐκεράσθην. — *Med.* — *Metath.* §. 113.

Pf. κεκέρασαι różn. — W iοῦ. stoi η zam. α w κέρρημαι, ἐκρήσθην itd. — *Od.* η, 164. ἐπικρήσαι *Aor. Act.* — *Jl.* δ, 260. κέρωνται *Conj.* jakgdyby od κέρα-μαι.

2. κρεμά-νυυ-μι, wiem, *Fut.* -άσω, att. κρεμῶ, *Aor.* ἐκρέμασα. — *Med.* κρέμαμαι, wiem się, wiszę (§. 124, 16.), *Fut. Pass.* κρεμασθήσομαι, *Aor.* ἐκρεμάσθην.

3. πετά-νυυ-μι, rozpościeram, otwieram, *Fut.* -άσω, att. πετῶ, *Pf. Pass.* πέπταμαι (§. 112.), *Aor. P.* ἐπετάσθην. — (Formy pob. πιννάω, πίννημι).

4. σχεδά-νυυ-μι, rozpraszam, *Fut.* σχεδάσω, att. σχεδῶ, *Pf. P.* ἐσχέδασαι, *Aor. P.* ἐσχεδάσθην.

For. pob. σκίδνημι; ep. κεδάννυμι, κίδνημι.

b) na ε:

1. ἔ-νυυ-μι, ubieram, odziewam, w prozie ἀμφιέννυμι, *Impf.* bez Aug., *Fut.* ἀμφιέσω, att. ἀμφιῶ, *Aor.* ἤμφισα. *Pf. M.* ἤμφισμαι, ἤμφισσαι, ἤμφισται itd., *Inf.* ἤμφισθαί, *Fut. M.* ἀμφιέσομαι. — Aug. §. 87, Uw. 2. Samogłoska Przyimka, z którym to Słowo jest złożone, zwykle nie wyrzuca się, tak jak w ἀμφιέννυμι, np. ἐπίεσσασθαι, ἐπιεῖμαι.

Ep. i iοῦ. είνυμι zam. είνυμι, por. eol. κτένω zam. κτείνω. — *Poet.* formy: *Fut.* ἔσω, ἔσσω, *Aor.* ἔσσα, *Inf.* ἔσαι. — *Med.* ἔσάμην, *Pf.* εἶμαι, εἶσαι, εἶται itd., *Plpf.* ἔσμεν, ἔσσο, ἔστο, 3. *Pl.* εἶατο. — *Ep.* formy: ἐέσσατο, ἔεστο z przyczyn digammatycznych §. 87, Uw. 2.

2. ζέ-νυυ-μι, gotuję, *Fut.* ζέσω, *Aor.* ἔζεσα, *Pf. P.* ἔζεσμαι, *Aor. P.* ἐζέσθην. — (ζέω zwykle intr. gotuję się).

3. χορέ-νυυ-μι, syce, *Fut.* χορέσω (ep. χορέω), *Aor.* ἐχόρεσα, *Pf. P.* κεχόρεσαι, *Aor. P.* ἐχορέσθην. — *Med.*

Ioῦ. *Pf.* κεχόρηχα, κεχόρημαι; ep. κεχορηώς, nasycony.

4. σβέ-νυυ-μι, gaszę, *Fut.* σβέσω, *Aor.* ἔσβεσα, *Pf.* ἔσβηχα, zgasłem, *Aor. II.* ἔσβην §. 127, zgasłem. *Med.* σβέννυμαι, gaszę, *Pf. M.* i *P.* ἔσβεσμαι, *Aor. P.* ἐσβέσθην. Oprócz tego Słowa niemasz więcéj na νυμι, któreby miały *Aor. II.* §. 117, Uw. 2.

5. στορέ-νυυ-μι, ściele, skróc. στόρνυμι, *Fut.* στορέσω, *Aor.* ἐστόρεσα. Inne Czasy od στράννυμι: ἔστρωμαι, ἔστρώσθην, στρωτός. (Nieatt. ἐστορέσθην i ἐστορήσθην).

c) na ι:

τί-νυυ-μι (TI-), pokutuję, przyplacam. *Med.* τί-νυυ-μαι, karzę, mszczę się, ep. forma pob. do τίνω i τίνομαι. — W att. poezyi znajduje się *Med.* i to z jednym ν: τίνομαι (§. 117, Uw. 1.

d) na o , które się jednak przedłuża na ω :

1. ζώ- $\nu\bar{\nu}$ - μ i, opasuję, *Fut.* ζώσω, *Aor.* ἔζωσα, *Pf. Pass.* ἔζωσμαι §. 97. Wyj. — *Med.*

2. ῥώ- $\nu\bar{\nu}$ μ i, wzmacam, *Fut.* ῥώσω, *Aor.* ἔρῳσα, *Pf. P.* ἔρῳμαι, *Impr.* ἔρῳσο, *vale*, bądź zdrów, *Inf.* ἐρῳσθαι, *Aor. P.* ἐρῳσθην §. 97. Wyj.

3. στρώ- $\nu\bar{\nu}$ - μ i, ścieleż, *Fut.* στρώσω, *Aor.* ἔστρωσα itd. Zob. στορέ $\nu\bar{\nu}$ μ i pod *b*.

4. χρώ- $\nu\bar{\nu}$ - μ i, farbuję, *Fut.* χρώσω, *Aor.* ἔχρωσα, *Pf. P.* ἔχρωσμαι należy do χρώζω.

B. Źródłosłów kończy się na Spółgłoskę i przybiera $\nu\bar{\nu}$.

a) na niema.

1. ἄγ- $\nu\bar{\nu}$ - μ i, łamię, *Fut.* ἄξω, *Aor.* ἔαξα, *Pf. II.* ἔαγα, jestem złamany, *Aor. II. P.* ἐάγην. Aug. §. 83. II. Uw. I. — *Med.* *Pf.* i o $\acute{\nu}$. ἔηγα zam. ἔαγα. — Hom. *Aor.* ἦξε zam. ἔαξε. — Augm. przechodzi niekiedy nawet do innych Trybów, np. *Part.* κατεάξαντες Lys.

2. δαί- $\nu\bar{\nu}$ - μ i (ep.), przyjmuje gościnnie, traktuje (zam. δαίτ- $\nu\bar{\nu}$ μ i §. 117, Uw. 1.). *Med.* δαίνουμαι, goszczę, używam, Os. 2. *Impf.* δαίνου bez σ §. 120, Uw. 6. *Fut.* δαίσω, *Aor.* ἐδαισάμην itd.

3. δείξ- $\nu\bar{\nu}$ - μ i §. 122.

Io $\acute{\nu}$. (ΔΕΚ-) δέξω, ἔδεξα itd. — *Med.* δείνυμαι znaczy też u Epików: witam, piję do kogo; tak też *Pf.* δείδεμαι ze znac. *Praes.* (δειδέσθαι 3. Pl.; δειδέσθω 3. Sing. *Plpf.*, powitałem). Co do znaczenia należą tu także epic. Słowa: δειξανῶσθαι, δειδίσχομαι, δεδίσχομαι.

4. εἶργ- $\nu\bar{\nu}$ - μ i albo εἶργω, zamykam, *Fut.* εἶρξω, *Aor.* εἶρξα. (Ale εἶργω, εἶρξω, εἶρξα, wykluczam.)

Słowo to było pierwiastkowo digammowane, z czego wynika tak Augmentacja, jako też formy epickie: ἐεργω, ἀποεργω, ἐεργνυμι, ἔεργον, ἐεργνυ, *Pf.* ἔεργμαι i *Plpf.* 3. Pl. ἐερχατο (obok tego także ἐρχαται, ἐρχατο bez Augm.).

5. ζεύγ- $\nu\bar{\nu}$ - μ i, wiąże, łączę, *Fut.* ζεύξω, *Aor.* ἔζευξα, *Pf. P.* ἔζευγμαι, *Aor. II. P.* ἐζύγην, *Aor. I.* u Trag. ἐζεύχθην.

6. χεί- $\nu\bar{\nu}$ - μ i (poet.), celuje, przewyższam (ΚΑΔ-), *Pf.* χείασμαι (dor. χείασμαι) ze znac. *Praes.*

7. μίγ- $\nu\bar{\nu}$ - μ i, mieszam, (μίσγω, poet. forma pob.), *Fut.* μίξω, *Aor.* ἔμιξα, μίξαι, *Pf. P.* μέμηγμαι, *Aor. P.* ἐμίχθην, ἐμίγην.

8. οἶγ- $\nu\bar{\nu}$ - μ i albo οἶγω, proz. ἀνοίγνυμι, ἀνοίγω, otwieram, *Impf.* ἀνέωρον, *Fut.* ἀνοίξω, *Aor.* ἀνέωξα, ἀνοίξαι, *Pf. I.* ἀνέωγα, otworzyłem, *Pf. II.* ἀνέωγα, stoję otworem, zam. którego Att. ἀνέωγμαi. Augm. §. 83. II. Uw. 3.

Ep. ὠίξεν, ὠίγνυτο. Nieatt. ἀνώξα.

9. ὁμόργ- $\nu\bar{\nu}$ - μ i, ocieram, *Fut.* ὁμόρξω, *Aor.* ὁμόρξα. — *Med.*

10. πήγ- $\nu\bar{\nu}$ - μ i, utwierdzam, spajam, *Fut.* πήξω, *Aor.* ἐπήξα, *Pf. II.* πέπηγα, jestem utwierdzony, tkwię. *Med.* πήγνυμαι, więznę, utykam, *Pf.* πέπηγμαi, tkwię, *Aor. II. P.* ἐπάγην. — *M.*

11. ῥήγ-νυ-μι, dre, *Fut.* ῥήξω, *Aor.* ἔρρηξα, *Pf.* II. ἔρρωγα, jestem rozdarty (§. 103. Uw. 3.), *Aor.* II. P. ἔρράργην, *Fut.* ῥαρήσομαι(ᾶ).

12. φράγ-νυ-μι, późn. forma pob. do φράσσω, -ττω, otaczam, zamykam, *Fut.* φράξω, *Aor.* ἔφραξα itd., *Aor. Pass.* ἐφράχθην, ἐφράχην. — *Med.* — §. 102, Uw. 3.

b) na płynną.

1. ἄρ-νυ-μαι (ep. i także u Plat.), odnoszę, forma pob. do αἴρομαι, i tylko w pewnych względach używana, np. zyskuje, zarabiam, jako to: zapłatę, zdobycz itp. *Impf.* ἠρόνυμην. Reszta od αἴρομαι.

2. κτεί-νυ-μι, zabijam, att. proz. forma pob. do κτείνω, *Praes.* i *Impf.* Źródł. jest KTEIN-, przedłużony z KTEN-. Źródłosłowowe ν wyrzucone dla dwugłoski (§. 117, Uw. 1.). Κτείννυμι, κτίννυμι, κτίννυμι są lekcye fałszywe.

3. ὄλ-νυ-μι (zam. ὄλ-νυ-μι), niszczę, gubię. Zob. §. 125. B.

4. ὄμ-νυ-μι, przysięgam. Zob. §. 125. B.

5. ὄρ-νυ-μι, pobudzam, *Fut.* ὄρω, *Aor.* ὄρσα, §. 109, Uw. 5. *Pf.* ὄρωρα, poet. §. 85. *Med.* ὄρνυμαι, powstają (*Fut.* ὄροῦμαι). *Aor.* ὄρόμην.

Ep. forma pob. ὄρόνω. Ep. *Aor. M.* ὄρωτο itd. §. 128, B. *Impr.* ὄρωσσι i ὄρωσσι §. 111, III. *Inf.* ὄρθαι, *Part.* ὄρμενος. *Aor.* II. ὄρορεν §. 86. (jak ἠραρεν) zwykle ze znac. przechod. (= ὄρσα), rzadziej nieprzechod. obudzić się, jak JI. ν, 78. — Homer. *Pf. Med.* ὄρώρεται, *Conj.* ὄρώρηται §. 85. Hom. ma jeszcze *Praes.* ὄρομαι (Od. ξ, 104.) w znac. : czuwać, a od ὄρέομαι, *Impf.* ὄρέοντο, spieszyli się, uderzyli.

6. στόρ-νυ-μι, ściele. Zob. στορέννυμι pod A. b.

Odmiana Słów κείμαι i ἤμαι.

§. 126.

Odmiana Słów κείμαι i ἤμαι, które są właściwie *Perfecta*-mi, tak dalece odstępuje od analogii innych Słów na μι, że osobno uważać je trzeba.

a) Κεῖμαι, leżę.

Κεῖμαι, leżę, jest właściwie *Perfectum* bez Reduplikacyi od Źródł. KEI- (ściagn. z KEE-), i znaczy: położyłem się, jestem położony, jak np. ἀνάκειμαι, jestem poświęcony, σύγκειται, *compositum est, constat*, składa się, ale συντέθειται ὑπὸ τινος, złożone zostało przez kogoś; stąd znaczenie: leżę.

Perf. (*Praes.*) | *Ind.* κείμαι, κείσαι, κείται, κείμεθα, κείσθε, κείνται.
Conj. κέωμαι, κέη, κέηται itd. *Impr.* κείσο, κείσθω
 itd. *Inf.* κείσθαι, *Part.* κείμενος.

Imperf. | *Ind.* ἐκείμην, *Opt.* κείοιμην.

Plpf. | ἐκείμην, ἐκείσο, ἐκείτο, 3. Pl. ἐκείντο.

Fut. | κείσομαι.

Złożone: ἀνάκειμαι, κατάκειμαι, κατάκεισαι itd. *Inf.* κατακείσθαι.

Dialekty. 1. U Homera czytamy κέονται, jak gdyby od κέομαι, a u Ionia czyków formy rozciagnięte: κέεται i κέεσθαι. Osoba 3. Pl. epic. κείσται, ion. κέσται. — Ep. Fut. κείω, κέω §. 111, I. 3.

2. Zamiast Conj. Praes. κέηται czytamy w Wolfa wydaniu Homera: κήται zam. dawniejszego κείται (jako Conj.). Taż forma Conj. znachodzi się także u Attyków, np. σύγκειται zam. συγκήται.

b) Ἡμαι, siedzę.

1. Ἡμαι, właściwie: usiadłem, jestem usadzony (u Ionia cz. i poetów także o rzeczach nieżyjących zam. ἰδουμαι, jestem założony, postawiony), a stąd siedzę, jest *Perfectum* do poet. formy Aor. Act. εἶσα, posadziłem, ustanowiłem. Zrdłst. jest ἩΣ (por. ἦσται, łac. sed-eo, siedzę).

Uwaga 1. Formy Aoristyczne Czynne od εἶσα są właściwe dialektom i poetom: Inf. ἔσαι, ἔσαι (ἐφέσαι). Part. ἔσας, εἶσας. Impr. εἶσον; ale formy Medialne ze znaczą: postawić, założyć, są też att. proz.: εἰσάμην. Part. εἰσάμενος (ἐφεσάμενος poet.), εἰσάμενος. Impr. ἔσαι, ἔσαι (ἐφείσαι). — Fut. poet. ἔσομαι, ἔσομαι (ἐφέσομαι). — Wszystkie inne formy biorą się ze Słowa ἰδρῶ.

Uwaga 2. Augment εἰ stal się wzmocnieniem zgłoski, i znajduje się nawet w prozie, np. εἰσάμενος Herod. Względem epic. εἶσατο (Od. ξ, 295.), albo raczej ἔεσατο zob. §. 83. d.

Perf. (Praes.) Ind. ἤμαι, ἤσαι, ἦσται, ἤμεθα, ἦσθε, ἦνται.

Impr. ἦσο, ἦσθε itd. Inf. ἦσθαι, Part. ἦμενος.

Plpf. (Impf.) ἦμην, ἦσο, ἦστο, ἦμεθα, ἦσθε, ἦντο.

2. W prozie używa się zwykle Słowo złożone κάθημαι, którego odmiana tem się różni od pojedynczego, że w Os. 3. Sing. Perf. nie przyjmuje nigdy σ, a w Plpf. wtenczas tylko, kiedy nie ma Augm. syllab., tylko Augm. temp.

Perf. (Praes.) κάθημαι, κάθησαι, κάθηται. Conj. κάθωμαι, κάθη, κάθηται. Impr. κάθησο. Inf. καθῆσθαι. Part. καθήμενος.

Plpf. (Impf.) ἐκαθήμην i καθήμεν, ἐκάθησο i κάθησο, ἐκάθητο i καθῆστο. Opt. καθοίμην, καθοίσο, καθοίσο.

Uwaga 3. Wszystkie formy niedostające biorą się od ἕζεσθαι albo ἕζεσθαι (proz. καθέζεσθαι, καθίζεσθαι).

Uwaga 4. Dialekty. Zamiast ἦνται i ἦντο mówili Ionia czycy: ἔσται, ἔσται (κατέσται, κατέσται), a Epiczy: εἶσται, εἶσται.

Słowa na ω formujące niektóre Czasy, mianowicie Aor. II. Act. i Med., tudzież Perf. Act., na wzór Słów na μ.

I. Aor. II. Act.

§. 127.

1. Niektóre Słowa z charakterem α, ε, ι, ο, υ formują Aor. II. Act. na wzór Słów na μ, tak, iż w tymże Czasie nie przybierają samogłoski Trybowej, azatem zakończenia Osobowe dodają bezpośrednio do Zródłostowu. Wszystkie jednak inne Czasy formują się podług Konjugacyi na ω.

2. Formuje się ten Aor. II. Act. przez wszystkie Tryby i Imiesłowy tak jak Aor. II. Act. Słów na μ. Samogłoska charakterystyczna przedłuża się podobnie jak w *ἔστην* (z małemi tylko wyjątkami), azatem: α i ε na η, ο na ω, ι i υ na ῖ i ῶ, i taż samogłoska długa zostaje się, również jak w *ἔστην*, w całym *Indicat.*, *Imperat.* i *Infinit.*, np. *ἔ-βη-ν* od *BA-Ω* (*βαίνω*), *ἔβημεν*. (W Osobie III. *Plur.* skraca się ta samogłoska, jeżeli u poetów taż Osoba ma krótsze zakończenie ν, zam. *σαν*, np. *ἔβάν*). *Conjunct.*, *Optat.* i *Partic.* stósują się do Słów na μ, z niektórymi różnicami, które się w następujących Wzorach wykażą; azatem: *βαίην* (*σταίην*), *σβείην* (*δείην*), *γνοίην* (*δοίην*), *γνούς* (*δούς*). *Imperat.* przybiera w Osobie II. *Sing.* zakończenie *θι*, tak jak *σῆθι*, jeżeli samogłoska źródłosłowa we wszystkich Osobach zostaje długa, np. *γνώθι*, *δῶθι*; w złożonych z *βῆθι* skraca się *ηθι* na *ᾶ*, np. *κατάβαᾶ*, *πρόβαᾶ*, *εἰσβαᾶ*, *ἔμβαᾶ*, *ἐπίβαᾶ* zam. *καταβῆθι* itd.

W Z O R Y.

	a. Char.: α BA-Ω, βαίνω, ide.	δ. Char.: ε ΣBE-Ω, σβέν- νυμι, gasze.	ε. Char.: ο ΓNO-Ω, γγνώ- σσω, poznaję.	d. Char.: υ. δύω, okrywam.
Ind. S.1.	ἔ-βη-ν	ἔσβην	ἔγνων	ἔδῶν
2.	ἔ-βη-ς	ἔσβης	ἔγνος	ἔδῶς
3.	ἔ-βη	ἔσβη	ἔγνω	ἔδῶ (<i>intrans.</i>)
D. 2.	ἔ-βη-τον	ἔσβητον	ἔγνωτον	ἔδῶτον
3.	ἔ-βῆ-την	ἔσβήτην	ἔγνώτην	ἔδότην
P. 1.	ἔ-βη-μεν	ἔσβημεν	ἔγνωμεν	ἔδῶμεν
2.	ἔ-βη-τε	ἔσβητε	ἔγνώτε	ἔδῶτε
3.	ἔ-βη-σαν (poet. ἔβάν)	ἔσβησαν	ἔγνωσαν (poet. ἔγνων)	ἔδῶσαν (poet. ἔδῶν)
Conj. S.	βῶ, βῆς, βῆ,	σβῶ, ῆς, ῆ	γνώ, γνώς, γνώ	δύω, ῆς, ῆ
D.	βῆτον	σβήτην	γνώτον	δύητον
P.	βῶμεν, ῆτε, ῶσι(ν)	σβῶμεν, ῆτε, ῶσι(ν)	γνώμεν, ᾶτε ῶσι(ν)	δύωμεν, ῆτε, ῶσι(ν)
Opt. S.1.	βαίην	σβείην	γνοίην ¹⁾	δύην (zam. δύην)
2.	βαίης	σβείης	γνοίης	δύης
3.	βαίη	σβείη	γνοίη	δύη
D. 2.	βαίητον i αἶτον	σβείητον i εἶτον	γνοίητον i οἶτον	δύητον i δῦτον
3.	βαίήτην i αἶτην	σβείήτην i εἶτην	γνοίήτην i οἶτην	δύήτην i δῦτην
P. 1.	βαίημεν i αἶμεν	σβείημεν i εἶμεν	γνοίημεν i οἶμεν	δύημεν i δῦμεν
2.	βαίητε i αἶτε	σβείητε i εἶτε	γνοίητε i οἶτε	δύητε i δῦτε
3.	βαίεν	σβείεν	γνοίεν	δύεν
Impr. S.	βῆθι, ῆτω	σβήτηθι, ῆτω	γνώθι, ᾶτω	δύθι, ῦτω
D. 1.	βήτην, ῆτων	σβήτην, ῆτων	γνώτων, ᾶτων	δύτων, ῦτων
P. 2.	βήτη	σβήτη	γνώτε	δύτε
3.	βήτησαν i βάν- των	σβήτησαν i σβέντων	γνώτωσαν i γνότων	δύτωσαν i δύντων
Inf.	βῆναι	σβῆναι	γνώναι	δύναι
Part.	βάς, ᾶσα, ᾶν G. βάντος	σβείς, εἶσα, ἐν G. σβέντος	γνούς, οῦσα, ὄν G. γνότος	δύς, ῦσα, ὄν G. δύντος

¹⁾ Aeschyl. *συγγνώη* (ale *Med.* *συγγνοῖτο*).

Uwaga. Osoba III. *Plur.* od Słowa γινώσκω nie skraca się u poetów na ἔργον (według analogii form ἔβαν, ἔδον), ale raczej na ἔργων. *Optatiwu* δῶν niemasz w dial. attyckim. Zob. §. 122. *Uw. 5.* Homer na Os. 3. *Dual.* i *Plur.* od ἔβην z krótką samogłoską *Źródłosłowowa*: βάτην, ὑπέρβασαν.

Oprócz Słów przytoczonych formują *Aor. II. Act.* tym sposobem jeszcze następujące:

a) Samogłoska *Źródłosłowowa* α (ἔβην, BA-).

1. βάλλω, rzucam, *Ep. Aor. II.* (BAA- ἔβλην) ξυμβλήτην *Od. φ, 15. Inf.* ξυμβλήμεναι (ἦναι) *Jl. φ, 578.*
2. γηράω albo γηράσκω, starzeje się, *Aor. II. Os. 3.* ἐγήρᾱ *Jl. ρ, 197., κατηγήρα Herod. VI., 72. Inf.* (att.) γηρᾶναι, *Part.* (ep.) γηράς. Długie α zam. η dla poprzedzającego ρ.
3. διδράσκω, uciekam, *Aor.* (ΔΡΑ-) ἔδρᾶν (ioń. ἔδρην) ἄς, ὄ, ἄμεν, ἄτε, ἄσαν (*Os. 3. Pl. poet.* ἔδρᾶν), *Conj.* δρῶ, ἄς, δρᾶ, δρᾶτον, δρῶμεν, δρᾶτε, δρῶσι. *Opt.* δράτην, *Imper.* δρᾶδι, ἄτω. *Inf.* δρᾶναι (ioń. δρήναι), *Part.* δράς, ἄσα, ἄν.
4. κτείνω, zabijam, *Aor. II.* (KTA-) ἔκταν zatrzymuje krótką samogłoskę, azatem: ἔκταμεν, ἔκτατε, *3. Pl.* znouw ἔκταν zam. ἔκτασαν, *Conj.* κτῶ (ep. κτέω), *Opt.* κτατήν, *Inf.* κτάναι (ep. κτάμεν, κτάμεναι), *Part.* κτάς. Wszystkie formy są tylko poetyckie, i po większej części epickie.
5. οὐτάω, ranię, *Ep. Aor. II.* οὐτα *3. Sing.*; *Inf.* οὐτάμεναι, οὐτάμεν. Krótkie α zostaje, jak w ἔκταν.
6. πέτομαι, latam na skrzydłach, *Aor. II.* (PTA-) ἔπτην, *Inf.* πτήναι, *Part.* πτάς.
7. πτήσσω, schylam się, *Ep. Aor. II.* (PTA-) (ἔπτην) καταπτήτην *3. Dual.*
8. σκέλλω albo σκελέω, susze, piekę, *Aor. II.* (SKLA-) ἔσκλην, schne, *Inf.* σκλήναι, *Opt.* σκλατήν.
9. φθά-νω, uprzedzam, *Aor.* ἔφθην, φθῆναι, φθάς, φθῶ, φθαίην.

b) Samogłoska *Źródłosłowowa* ε (ἔσβην, ΣBE-).

1. διδάσκω, ucze (διδάσχομαι, ucze się), *Aor. II. Act.* (ΔAE-) ἔδάην, uczyłem się.
2. καίω, palę, *Aor. II. Act.* (KAE-) ἐκάην, palilem się.
3. ρέω, plynę, *Aor. II. Act.* (PYE-) ἐρρύην, płynąłem. Do tegoż *Źródłst.* należą: *Pf.* ἐρρύηκα, *Fut.* ρύησομαι. — *Aor.* ἐρρέυσα i *Fut.* ρεύσομαι nie są używane w att. dial.
4. χαίρω, cieszę się, *Aor. II. Act.* (XAPE-) ἐχάρην.
5. Do téj analogii należy także *Imper.* σῆες od ἔχω, mam. (*Aor. II.* ἔσχον).

c) Samogłoska *Źródłosłowowa* ι.

πίνω, piję, *Aor. II. Act.* tylko πῖδι (*Źródłst. III-*).

d) Samogłoska *Źródłosłowowa* ο (ἔργων, ΓNO-).

1. ἀλίσχομαι, *Aor.* ἤλων, att. ἐάλων §. 115, V.
2. βιβρώσκω, jem, ep. *Aor. II.* ἔβρων. Zob. §. 115, V.
3. βιώω, żyję, *Aor.* ἐβίων, βιώναι, βιούς, βιώ, βιώην (nie βιοίην, jak γνοίην, dla różnicy od *Opt. Imperf.* βιοίην) (βιούς nieużywane, natomiast *Aor. I.* βιώσας). Tak też: ἀνεβίων, ożyłem, od ἀναβιώσχομαι (§. 115, V.) — *Praes.* i *Imperf.* malo jest używane u Attyków, natomiast: ζῶ, które nawzajem wszystkie inne Czasy bierze od βιώω, azatem: *Fut.* βιώσομαι (czasem też ζήσω), *Aor.* ἐβίων (*Xen. Oec.*

IV. 18. ma też *Aor. I.* ἐβίωσα, zresztą oprócz *Part.* nieużywany), *Pf.* βεβίωκα i *Pass.* w sposobie mówienia: βεβίωταί μοι.

4. πλώω (ioń. forma pob. do πλέω), płynie statkiem, ep. *Aor. II.* ἐπλων, ἐπλωμεν, *Part.* πλώς, *G.* πλώντος (Eur. ἐπλωσα, πέπλωκα.)

e) Samogłoska Źródłosłowowa υ (ἔδυν).

1. κλώω (poet.), slysze, *Imper.* κλώε, κλώετε, ep. *Imper. Aor. II.* κλῦθι, κλῦτε i κέλῦθι, κέλῦτε §. 84, b. Miejsce *Indic.* tegoż *Aor.* zastępuje *Impf.* ἐκλυον.

2. φύω, płodzę, rodzę, *Aor.* ἐφῶν, powstałem, φῶναι, φῶς, *Conf.* φύω (*Opt.* φύην epic.). Ale *Aor. I.* ἐφῶσα, wydałem, spłodziłem. *Pf.* πέφῶκα także *intrans.*, powstałem. Do tego *Med. Praes.* φύομαι, *Fut.* φύσομαι (φύησομαι u Luciana od *Aor. II.* ἐφύην różn.).

II. *Aor. II. Med.*

§. 128.

1. W ten sam sposób, co *Aor. II. Act.*, formuje się także *Aor. II. Medii*, przybierając zakończenia Osobowe *μην, σο, το* itd. bez samogłoski Trybowej, a to nietylko w Słowach, których czystym charakterem jest samogłoska — jak to się rzecz ma z *Aor. II. Act.* —, ale także w wielu takich, których czystym charakterem jest spółgłoska, np. ἐλέγ-μην od λέγ-ομαι. Wszakże forma ta *Aoristu II. Med.* jest tylko poetycka, a do tego najczęściej epicka, rzadko attycka.

2. Samogłoska Źródłosłowowa stósuje się do *Perf. Med.* albo *Pass.* Jest ona w ogóle krótka; długa tylko w następujących, jak w *Aor. II. Act.* (ἔστην), i to przez wszystkie formy: ἐπλήμην od ΠΛΑ- (πελάζω), ἐβλήμην od ΒΛΕ- (βάλλω). Porów. δύνημι i πίμπλημι §. 124.

3. Znaczenie tego *Aoristu* jest zwrotne albo nieprzechodnie, w niektórych jednak Słowach także bierne, np. ἐκτάμην, zabito mię.

4. Przez zéjście się spółgłoski charakterystycznej z zakończeniami Osobowemi podlega też spółgłoska zamianom powszechnym, np. ἐδέγ-μην, ἔδεξο, ἔδεχτο od δέγ-ομαι. W zakończeniach zaczynających się od σθ wyrzuca się σ, jako w *Perf. Med.* albo *Pass.*, np. δέχθαι.

5. Następujące Słowa formują w ten sposób *Aor. II. Med.*

A. Słowa z charakterem samogłoskowym.

a) z Samogłoską Źródłosłowową a.

1. κτείω, zabijam, *Aor. II. Act.* ἐκτῶν (§. 127, a), *Med.* (także poet.) ἐκτάμην, zostałem zabity, ἐκτατο, κτάσθαι, κτάμενος.

2. οὔτω, ranie, ep. *Aor. II. Act.* οὔτα (§. 127, a), *Med.* ep. *Part.* οὔταμενος.

3. πελάζω, *appropinquo*, *Aor. II.* (ΠΛΑ-) ep. ἐπλήμην, 3. *Sing.* πλῆτο, att. ἐπλάμην.

4. πέτομαι, latam, *Aor. II. Act.* ἐπτην (§. 127, a), *Med.* ioń. i st. att. ἐπτάμην, κτάσθαι.

5. *πρίασθαι*, kupować, *ἐπριάμην*, *Conj.* *πρίωμαι*, *Opt.* *πριαίμην*, *Impr.* *πρίασο* i *πρίω*, *Part.* *πριάμενος*. *Praes.* *niemasz*. *Aoristu* tego używają *Attycy* zamiast nieużywanego u nich *ἔωνησάμην* od *ἠνόεομαι*, kupuję.

6. *φθάνω*, uprzedzam, *Aor. II. Act.* *ἔφθην* (§. 127.), *Med. poet. Part.* *φθάμενος*. *Zob.* §. 115, II.

b) z Samogłoską Źródłosłowową ε.

1. *βάλλω*, rzucam, *ep. Aor. II. Act.* *ἔβλην* (§. 127.), *Med. ep.* *ἐβλήμην*, *ἔβλητο* (*ξύμβλητο* *JI* ξ, 39., *ξύμβληντο* *JI* ξ, 27.). *Inf.* *βλήσθαι*, *Part.* *βλήμενος*, *Conj.* *ξύμβληται* albo *ξύμβλήται*, *βλήεται* *Od.* ρ, 472. (zam. *βλήηται*). *Opt.* *βλεῖο* *JI* ν, 288. z *Var.* *βλήο*. *Stąd Fut.* *βλήσομαι*.

2. *ΠΛἘΩ*, napelniam, *ep. Aor. II. (ΠΛΕ-)* *ἐπλήμην*, *Opt.* *πλείμην*, *Impr.* *πλήσο*. — U *Aristoph.* *ἐμπλήμενος*, *Opt.* *ἐμπλείμην* (z *Var.* *ἐμπλήμην*). — *Por.* *πέμπλημι* §. 124, a. Charakter a *Słowa* *πέμπλημι* zamienił się na ε, jak w *χρή* (od *χράω*) *χρεῖη*, i w *ἐβλήμην* (*Zrzdłst.* *ΒΑΑ-*, przez *Metath.* *ΒΑΑ-*) *βλεῖο*.

c) z Samogłoską Źródłosłowową ι.

φθί-νω, niszczyć i niszczeje, *gine*, *Aor. II. poet.* *ἐφθίμην*, *φθίσθαι*, *φθίμενος*, *φθίωμαι*, *φθίμην*. *Zob.* §. 115, II.

d) z Samogłoską Źródłosłowową ο.

γινώσκω, poznaję, *Aor. II. Opt.* *συγγνωῖτο* *Aeschyl.* — §. 127, Uw.

e) z Samogłoską Źródłosłowową υ.

1. *λύω*, rozwiązuję, *ep.* *λύτο*.

2. *πνέω*, *tehnē*, *dycham*, *ep. Aor. II. (ΠΝΥ-* przez *Przechylenie* z *ΠΝΕ-*) *ἄμπνυτο* (zam. *ἀνέπνυτο*).

3. *σεύω*, *wstrząsam*, *ep. Aor. II.* *ἐσούμην*, *Os.* 2. *ἔσσο*.

4. *χέω*, *leję*, *ep.* (*ἐχούμην*) *χύτο*, *ἔχοντο*, *χύμενος*.

B. *Słowa* z charakterem Spółgłoskowym.

1. *ἄλλομαι*, *skaczę*, *ep.* *ἄλλω*, *ἄλτο* (*ἄλμενος*), *ἐπάλμενος*, *ἐπι-ἀλμενος*, *Conj.* *ἄλγται*. *Zwyczajny Aor. I.* *ἤλάμην*. *JI* μ, 438.

2. *γέντο*, *chwycił*, *ep.* *powst.* z *Φέλ-το*, *tak*, iż *digamma* zamieniło się na γ, a *pierwiastkowe λ* przed *τ* na ν.

3. *γίγνομαι*, *staję się*, *poet.* *ἔγεντο*, *γέντο*.

4. *δέχομαι*, *przyjmuję*, *ep.* *ἔδεξο*, *ἔδεχτο*, *δέχθαι*, *Imper.* *δέξο*. *Os.* 1. *ἐδέγμην* i *Part.* *δέγμενος* mają, jak *Pf.* *δέδεγμα*, *znaczenie*: *oczekiwac*.

5. *ἐλελίξω*, *kręczę*, *obracam*, *poet.* *ἐλέλιχτο*, *obok poet.* *ἐλελεξάμην*, *ἐλελίχθην*.

6. *ἰνέομαι*, *przychodzę*, *ep.* *ἴκτο*, *ἴκμενος* i *ἴκμενος*, *sprzyjający*.

7. *λέγομαι*, *kładę się*, *ep.* *ἐλέγμην*, *ἔλεχτο*, *położyłem się* (tegoż *znaczenia* *co* *ἐλεξάμην*), *Impr.* *λέξο*. — *Od.* ι, 335 *ἐλέγμην*, *liczyłem się*; *Od.* δ, 451. *λέκτο* *ἀριθμόν*, *przerachował* *sobie* *liczbę*.

8. *μιάνω*, *broczę*, *Hom.* *μιάνθην* (3. *Dual.* zam. *ἐμιάν-σθην*).

9. *μίγνυμι*, *mieszam*, *ep.* *μίχτο*.

10. *ὑρνωμι*, *pobudzam*, *ep.* *ὔρτο*, *Inf.* *ὑρθαι*, *Part.* *ὑρμενος*, *Impr.* *ὑρσο*, *ὑρσο*.

11. *πάλλω*, *uderzam*, *ep.* *πάλτο*, *uderzył się*.

12. *πέρθω*, *pustoszę*, *perdo*, *Hom.* *πέρθαι* zam. *πέρθ-σθαι*.

III. Perfectum i Plusquamperfectum.

§. 129.

1. W języku epickim, a na wzór tegoż także w attyckim, formują się niektóre *Perfecta* Słów czystych bezpośrednio od Źródłosłowu, np. ΔΙ-Ω, boję się, δέ-δι-α, w którym to razie w *Dual.* i *Plur. Indic.* tak *Perfecti* jak *Plpfecti*, a poczęści także w *Infin.* samogłoska Trybowa wyrzuca się, np. δέ-δι-μεν zam. δε-δί-α-μεν, τετλά-ναι zam. τετλα-έ-ναι. Tym sposobem wstępują te *Perfecta* i *Plpfecta* w analogią *Praes.* i *Impfecti* Słów na μ, np. ἴ-στα-μεν, ἰ-στά-ναι. Samogłoska Źródłosłowowa zostaje krótką, np. δέδιμεν, τέτλαμεν, τετλάναι; ale w *Osobie 3. Plur. Perf.* samogłoska Trybowa α nie wyrzuca się, np. δε-δί-ασι, w Słowach jednak na άω ściąga się z samogłoską Źródłosłowową, np. τε-τλά-ασι = τε-τλά-σι. W dial. iońskim rozciąga się to ā przez ε, np. ἐστέασι.

Uwaga 1. Oprócz δειδιμεν i ἴσταμεν itd. wszystkie inne *Perfecta* tego rodzaju są poetyckie, mianowicie epickie.

Uwaga 2. U Homera (Jl. δ, 243. 246.) czytamy ἔστητε zam. ἐσάτε przeciw prawidłu; u Herod. V. 49 προσεσάτε.

2. Także *Imperat.* tych *Perfectów* formuje się podobnie jak w Słowach na μ: nie przybiera bowiem samogłoski Trybowej, a w *Os. II. Sing.* kończy się na δι. Podobnie rzecz się ma z *Infinitiwem*. Obadwa Tryby przybierają zakończenia do krótkiej samogłoski Źródłosłowowej.

Uwaga 3. Δέδια formuje *Infin. epicki*: δειδί-μεν zam. δεδιέναι.

3. Również *Conjunct. Perf.* i *Opt. Plpf.* Słów z samogłoską Źródłosłowową α formują się na wzór Słów na μ, bo w *Conjunctiwie* samogłoska Źródłosłowowa ściąga się z zakończeniem, a *Optat.* kończy się na ατην, np. ἐστώ-ω, ἐστώ, ἦς itd. τετλάτην. W *Partic. Słów* na άω ściąga się Źródłosłowowe α z zakończeniem ώς i ός, np. ἐστα-ώς = ἐστώς, ἐστα-ός = ἐστώς i ἐστός, a rod żeński przybiera osobne zakończenie ώσα, np. ἐστώσα. W przypadkowaniu zostaje się ω, np. ἐστώτος, ἐστώσης itd.

Uwaga 4. Dialekty. Homer, któremu prawie tylko forma *Perfecti II.* jest znana, wyrzuca zwykle x w *Part. Perf.* Słów czystych, co tymże *Participiom* nadaje formę *Perf. II.* W tym razie samogłoski Źródłosłowowe α i ε albo się przedłużają na η, np. κεκηρώς, κεκηρύια, κεκηρός, πεπητός, τεθνηώς, κεκτηρότι, κεκαφηότα, κεγαρηότα itd., albo też zostają niezmienione, np. βεβῶς, ἐχρηγῶτα, δεδῶς, πεφυῶτα, μεμῶς (obok μεμῶς i μεμῶτες), G. ὄτος. Akcentowane o może się przedłużyć na ω, według potrzeby wiersza, azatem: τεθνηῶτος i ὄτος, τεθνηῶτα i ὄτα, κεκηρότα i ὄτα, tak też πεπηῶτες. Zakończenie ώς, powstałe przez kontrakcyę, rozciąga się przez ε, np. τεθνεῶτι, a według potrzeby miarowej przedłuża się to ε na ει, np. τεθνεῶτος albo ὄτος (w rod. żeń. τεθνεῶτα).

Uwaga 5. Niektóre *Participia* mają w dial. iońskim zawsze owo rozciągnięte zakończenie εώς, np. ἐστεώς, a *Partic.* od τέθνηκα

ma nawet w dial. att. obok formy τεθνηκώς także τεθνεώς. We wszystkich przypadkach zostaje to ω, np.

έστεώς, έστεώσα, έστεώς, G. έστεώτος, ώσης.
τεθνεώς, τεθνεώσα, τεθνεώς, G. τεθνεώτος, ώσης.
βέβηχα i τέτληχα nigdy téj formy nie przyjmują.

W Z O R Y.

	Perfect.	Plusquamperf.	Perfect.	Plusquamperf.
Ind. S.1.	δέ-δῆ-α	έδεδῆεν	Ε-ΣΤΑ-Α	
2.	δέ-δῆ-ας	έδεδῆεις		
3.	δέ-δῆ-ε	έδεδῆει		
D. 2.	δέ-δῆ-τον	έδεδῆτον	έ-σῆ-α-τον	έσῆατον
3.	δέ-δῆ-τον	έδεδῆτην	έ-σῆ-α-τον	έσῆατην
P. 1.	δέ-δῆ-μεν	έδεδῆμεν	έ-σῆ-α-μεν	έσῆαμεν
2.	δέ-δῆ-τε	έδεδῆτε	έ-σῆ-α-τε	έσῆατε
3.	δε-δῆ-ασι(ν)	εδέδῆσαν	έ-σῆ-α-σι(ν)	έσῆασαν
Impr.	δέ-δῆ-θι, δεδῆτω itd.		έ-σῆ-α-θι itd. 3. Pl. έσῆατῶσαν i άντων	
Inf. Part.	δε-δῆ-έναι δε-δῆ-ώς, υῖα, ός, G. ότος		έ-σῆ-α-ναι έσῆώς, ώσα, ώσι i ός. G. ώτος, ώσης	
Conj. Ppf.	έσῆω, ἦς, ἦ itd.			
Opt. Plpf.	έσῆαίην, D. έσῆαίητον i αίτον, P. έσῆαίημεν i αίμεν, itd. 3. Pl. έσῆαίην.			

Uwaga 6. *Plpf.* od ἴστημι nigdy w téj formie nie przyjmuje wzmozionego Augm. ει. — *Imper. Perf.* έσῆαθι itd. i *Opt. Plpf.* έσῆαίην itd. są tylko poet. Ale obok *Inf.* έσῆάναι zdaje się, że forma pełniejsza έσῆαίηναι weale nie była używaną.

4. Oprócz dwóch tych Słów przytoczonych formują *Perfecta* na ten sposób jeszcze następujące:

a) Źródłosłów kończy się na Samogłoskę.

1. γίγνομαι, staje się, ΓΕΤΑΑ Źródłst. ΓΑ (Sing. γέγονα, ας, ε), γέγαμεν, άτε, άασιν, *Inf.* γεγάμεν, *Part.* γεγώς, γεγώσα, γεγώς, G. γεγώτος.

2. βαίνω, chodzę (Aor. II. έβην), *Pf.* βέβηχα, ΒΕΒΑΑ i *Plpf.* βέβῆμεν, άτε, άσι, i poet. βεβῆασι, *Conj.* 3. Pl. βεβῆσι, *Inf.* βεβῆναι, *Part.* ep. βεβῆώς, υῖα (βεβῆσα Plat.), G. βεβῆώς. *Plpf.* έβεβῆμεν, άτε, άσαν. Skrócone te formy są prawie tylko poet. i dialektom właściwe.

3. θνήσκω, umieram, τέθνηχα, ΤΕΘΝΑΑ: *Plur.* τέθνημεν, τέθνατε, τεθνάσι. *Imper.* τέθναθι. — *Part.* τεθνηκώς, τεθνηκυῖα, τεθνηκός, albo τεθνεώς (τεθνεώσα tylko poet.), i τεθνεός (ep. τεθνηώς, τεθνείως), *Inf.* τεθνάσαι (Aesch. τεθνάσαι z τεθναίεναι, ep. τεθνάμεν, άμεναι). — *Plpf.* έτέθνησαν. — *Opt.* τεθναίην.

4. ΤΛΑΩ, cierpię (Aor. II. έτλην), *Pf.* τέτληχα, ΤΕΤΛΑΑ: *Plur.* τέτλημεν, τέτλατε, τέτλασι(ν), *Dual.* τέτλατον. — *Impr.* τέτλαθι, άτω itd., *Conj.* niemasz, *Inf.* τετλάσαι; ale *Part.* τετληκώς, *Plpf.* έτέτλημεν, έτέτλατε, έτέτλασαν, *Dual.* έτέτλατον, έτετλάτην, *Opt.* τετλαίην.

5. ΜΑ-Ω, usiłuję, μέμονα, ΜΕΜΑΑ: μέμαμεν, άτε, άασι, *Part.* μεμαώς, G. μεμαῶτος i μεμαῶτος, *Plpf.* 3. Pl. μέμασαν.

6. Tu także należą dwa *Participia*:

βιβρώσκω, jem (Aor. II. έβρων), *Pf.* βέβρωχα, poet. βεβρώς, G. ώτος. πίπτω, upadam, πέπτωχα, ep. πεπτεώς, att. poet. πεπτός.

Uwaga. Bez analogii są trzy *Participia*: πεφυζότες, zbiegli, od ΦΥΖΑΩ, μεμυζότε od μυζάω, sse, i λελειχημότες od λιχμάσθαι, jeżyczkować, zam. πεφυζηκότες itd.

b) Źródłosłów kończy się na Spółgłoskę.

Pod względem formacyi uważać tu należy, że jeżeli spółgłoska Źródłosłowu stanie przed zakończeniem Osobowem zaczynającym się od τ, wtedy τ zamienia się na θ, przez co formy te stają się podobnemi do form medialnych, np.

ἀνωγα, rozkazuje, Impr. Os. 3. ἀνώχθω zam. ἀνωγέτω (porów. πεπλέχθω), Os. 2. Pl. ἀνωχθε zam. ἀνώγετε (por. πέπλεχθε).

ἐγείρω, budzę, Pf. ἐγρηγόρατε, ἐγρήγορθε (por. τετέχαρθε), jak gdyby od ἐγρήγορμαι, ἐγρήγορθε.

Uwaga. Stąd się wyjaśnia ep. forma πέποσθε, Źrdłsl. ΠΕΝΘ z Przechyleniem ΠΟΝΘ, zam. πεπόνθατε od πάσχω, a to w ten sposób: z πεπόνθατε powst. πέπονθε, z tego znów (πέπονστε) πέποσθε (por. ἴδ-τε = ἴστε), wreszcie na podobieństwo formy Medialnej πέποσθε.

W Z O R Y.

Perfectum (κράζω, kracze)

Ind. S.	κράζα, ας, ε(ν)
D. 2.	κράζατον κράραχθον
3.	κράραγατον κράραχθον
P. 1.	κράραγαμεν κράραχμεν
2.	κράραγατε κράραχθε
3.	κράραγασι(ν)

Plusquamperf.

ἐκράραγειν, εις, ει
ἐκράραγειτον ἐκράραχθον
ἐκράραγειτην ἐκράραχθην
ἐκράραγμαμεν ἐκράραχμεν
ἐκράραγατε ἐκράραχθε
ἐκράραγισαν, εσαν

Imper. κέραραχι, άραθε itd., Inf. κέραραγεναί, Part. κέραραχώς.

Podobnież epickie Perf. ἀνωγα ze znac. Praes. rozkazuje, ἀνωγας, ἀνώγε, Plur. ἀνωγμαν. Impr. ἀνώγε i ἀνωχθι ἀνωγέτω i ἀνώχθω ἀνώγετε i ἀνωχθε.

Conj. Pf. ἀνώγη, Inf. ἀνωγέμεν, Opt. Plpf. ἀνώγοις.

ἐγείρω, budzę, Pf. ἐγρηγόρα (Źrdłsl. ΕΓΕΡ z Przechyleniem w o), czuвам; od tego Homer. formy: ἐγρηγόρθε zam. ἐγρηγόρατε, Inf. ἐγρηγόρθαι (jak gdyby od ἐγρηγόρμαι) i ἐγρηγόρθασιν zam. ἐγρηγόρασιν 3. Pl.

Tu należą trzy Perfecta z Przechyleniem w oi: πέποιδα, ufam, οἶδα, wiem, ζοῖκα, wyrównyвам, które także w niektórych formach nie mają samogłoski Trybowej, ale w takowym razie skracają oi na ι.

1. Πείθω, przekonyвам, πέποιδα, ufam; ep. (Źrdłsl. ΠΙΘ-) ἐπέπιθμεν. Impr. u Aeschyl. Eum. 602. πέπεισθι zam. πέπισθι.

2. Οἶδα, Pf. od ΕΙΔΩ (Aor. II. εἶδον, widziałem, Inf. ἴδειν, widzieć), właściwie: widziałem, dostrzegłem, azatem: wiem. Odmiana jest taka:

Perfectum. (Praesens.)

Ind. S. 1.	οἶδα	Conj. εἶδῶ	Imp.	
2.	οἶσθα (§. 90.)	εἶδῆς	ἴσθι	Inf.
3.	οἶδε(ν)	εἶδῆ	ἴστω	εἶδέναι
D.	ἴστων, ἴστων	εἶδῆτων, τον	ἴστων, ἴστων	
P. 1.	ἴσμεν	εἶδῶμεν		Part.
2.	ἴστε	εἶδῆτε	ἴστε	εἶδώς, οἶα ὅς
3.	ἴσῃσι(ν)	εἶδῶσι(ν)	ἴστωσαν	

Plusquamperf. (*Imperf.*)

<i>Ind. S. 1.</i>	<i>ῥῥδεν</i> i <i>ῥῥδη</i>	<i>Dual.</i>	<i>Pl.</i>	<i>ῥῥδαιμεν</i> rzd. <i>ῥῥσμεν</i>
2.	<i>ῥῥδεις</i> , <i>ῥῥδαισα</i> i <i>ῥῥδησα</i>	<i>ῥῥδαιτον</i> i <i>ῥῥστον</i>	<i>ῥῥδαιτε</i>	- <i>ῥῥστε</i>
3.	<i>ῥῥδει(ν)</i> i <i>ῥῥδη</i>	<i>ῥῥδαιτην</i> i <i>ῥῥστην</i>	<i>ῥῥδεσαν</i>	- <i>ῥῥσαν</i>

Opt. S. *ειδέρην, ης, η*, *D.* *ειδέρητον, ήτην* *Pl.* *ειδέρημεν, ητε, ειδείην*
Fut. *είσομαι* (*ioń.* i bardzo rzadko *att. poet.* *ειδήσω.*
 — *Adj. v.* *ιστέον.*

Złożone z *οἶδα*: *σύνοιδα*, jestem świadomy, *συνειδέναί* itd.

Uwaga 1. Formy: 1. *ῥῥδη*, 2. *ῥῥδησα*, 3. *ῥῥδη* są attyckie, ale i *ῥῥδεν* zam. *ῥῥδη* czytamy u dobrych *att.* autorów.

Uwaga 2. *Perf.* wiedziałem wyraża się przez *ἔγνωνα*, a *Aor.* przez *ἔγνων*.

Uwaga 3. Osoba I. *Plur. Opt. Plpf.* *ειδείμεν* zam. *ειδέρημεν* bardzo jest rzadka, Os. 3. *Plur.* *ειδέρησαν* zam. *ειδείην* u Herod.

Dialekty.

1. Formy regularne: *οἶδαμεν, οἶδατε, οἶδασι* czytamy tylko rzadko u *Ioń* czyków i późniejszych, Os. 2. *οἶδας* tylko u *Ioń*. Forma *ῖδ-μεν* jest *ep.*, *ioń.* i *dor.*

2. Od Zródłostowu *ἴδ-* ma Homer jeszcze następujące formy: *ἴδew Conj.* zam. *ειδῶ* (*ioń.* *ειδέω*), *Inf.* *ἴδ-μεναι, ἴδ-μεν* zam. *ειδέναί, Part.* *ἴδοντα* zam. *ειδόντα*.

3. *Plpf. S. 1.* *ῥῥδεα* (stad *att.* *ῥῥδη*) *ep.* zam. *ῥῥδεν*
 2. *ῥῥδεις* i *ῥῥδης* *ep.* zam. *ῥῥδεις*
 3. *ῥῥδαι* i *ῥῥδην, ῥῥδεε, ῥῥδεν* *ep.* zam. *ῥῥδει*; — *ῥῥδιδε* Her.
Pl. 3. *ῥῥσαν* *ep.* zam. *ῥῥδεσαν*.

Ἔοικα, jestem podobny, zdaje się, *Pf.* od *ἔϊκω* (od którego *Hom. Impf.* *εἶξες*), *poet.* *εἶκα* zam. *ἔοικα, εἶκέναι* zam. *ἔοικέναι, 3. Pl.* (zam. *ἔοικασι*) *att.* nawet *proz.*, anomal. *εἶξασι. Part.* *ἔοικώς* (*Jl. σ, 418. εἰοκῶναι*), u *Att.* tylko w *znac.*: podobny; *att.* *εἰκῶς* tylko w *znac.*: podobny do prawdy, słuszny, dla tego mianowicie w *Neut.* *εἰκός*, *np.* *ὡς εἰκός*, jak słusznie, naturalnie. *Plpf.* *ἔφικεν* (§. 83, II. *Uw. 2.*), *Fut.* *εἶξω*.

Uwaga 1. Tu należą formy skrócone:

ἔοικμεν *trag.* zam. *ἔοικαμεν* (porów. *ἔσμεν*)
εἶκτον *ep.* — *ἔοικατον* (porów. *ἔστον*)
εἶκτην *ep.* — *ἔωκείτην*.

Według tej analogii utworzyły się formy *Medialne*:

ῥῥίζαι (*Eur. Alc. 1065.*) Os. 2. *S. Pf.*, i *ῥῥιχτο* albo *ῥῥιχτο* Os. 3. *Sing. Plpf.*

IV. Praesens i Imperfectum.

§. 130.

Są wreszcie także niektóre formy *Praes.* i *Imperf.*, po większej części w języku *epickim*, które na wzór Słów na *μ* przybierają zakończenia *Osobowe* bez samogłoski *Trybowej*. I tak:

ἀνώ, kończę, spełniam, *Theocr. Impf.* *ἀνώ-μες* (zam. *ἠνώμεν*), *ἀνώ-το* (zam. *ἠνώτετο*); *Jl. σ, 473. ἀνώτο* (*ᾶ*) *Opt. Impf.*
τανώ, naciagam, *Jl. ρ, 393. τανώ-ται* (zam. *τανύεται*).
ἐρώ i *εἶρώ*, ciągnę, *Med.* wyciągam, ratuję, *ἐρωται, εἶρωτο, ἐρωτο, ἐρῶσο, ῥῶσθαι*.

σεύω, wstrząsam, ep. *Praes.* σεῦται, przez Przechylenie σοῦται, *Impr.* σοῦσο, skrócone σοῦ, σοῦσθε, σοῦσθω (spieszyć się). *Impr.* przeszedł także do mowy powszechniej.

(στεύμαι) 3. *Sing.* στεῦται Hom., 3. *Plur.* στεῦνται Aeschyl. Pers. 49; *Impf.* στεῦτο Hom., właściwie: stanąć, aby coś zacząć, stąd: dążyć, usilować.

οἶμαι, mniemam, także w mowie powszechniej zam. οἶομαι, podobnież w Os. I. *Sing.* *Impf.* οἶμην zam. φόμην. Zob. §. 115, X. *ἔδω*, zwycz. ἔσθίω, jem, ep. *Inf.* ἔδμεναι.

φέρω, niosę, ep. *Impr.* φέριτε zam. φέρετε.

O formowaniu Przymiotników Słowowych.

§. 131.

Przymiotniki Słowowe (*Adjectiva Verbalia*) są Imiesłowy zakończone na τός, τή, τόν i τέος, τέα, τέον. Zakończone na τέος wyrażają konieczność, jak łacińskie na *ndus*, *a*, *um*, np. γραπ-τέος, *scribendus*; zakończone na τός wyrażają a) czynność dokonaną, jak *Part. Perf. Pass.*, np. λεχτός od λέγω, *dictus*; i b) możliwość, np. στρεπτός, *versatilis*, *όρατός*, widzialny.

Przymiotniki te Słowowe formują się od Źródłosłowu w ten sam sposób, co *Aor. I. Puss.*: praktycznie więc urabiają się z tegoż *Aor. I. Pass.*, zamieniając Aspiratę θ na mocną τ, a końcowe ην na έος i ός, po odrzuceniu Augmentu. Azatem:

παιδεύω	<i>Aor. I. P.</i>	ἐ-παιδεύ-θ-ην	<i>Adj. verb.</i>	παιδευ-τ-ός, -τέος
τιμάω	—	ἐ-τιμή-θ-ην	—	τιμη-τ-έος
φωράω	—	ἐ-φωρά-θ-ην	—	φωρα-τ-έος
φιλέω	—	ἐ-φιλή-θ-ην	—	φιλη-τ-έος
αἰρέω	—	ἤρέ-θ-ην	—	αἶρε-τ-ός
παύω	—	ἐ-παύ-σ-θ-ην	—	πau-σ-τ-έος, -τ-ός
χράω	—	ἐ-χρή-σ-θ-ην	—	χρη-σ-τ-έος, -τ-ός
χέω	—	ἐ-χύ-θ-ην	—	χυ-τ-ός
πλέκω	—	ἐ-πλέχ-θ-ην	—	πλέχ-τ-έος, -τ-ός
λέγω	—	ἐ-λέχ-θ-ην	—	λεχ-τ-ός
στρέφω	—	ἐ-στρέφ-θ-ην	—	στρεπ-τ-ός
στάλλω	—	ἐ-στάλ-θ-ην	—	σταλ-τ-έος
τείνω	—	ἐ-τά-θ-ην	—	τα-τ-έος
ἵστημι	—	ἐ-στά-θ-ην	—	στα-τ-ός, -τ-έος
τίθημι	—	ἐ-τέ-θ-ην	—	θε-τ-ός, -τ-έος
δίδωμι	—	ἐ-δύ-θ-ην	—	δο-τ-ός, -τ-έος.

O znaczeniu niektórych Czasów.

§. 132.

O znaczeniu Czasów uczy właściwie Składnia; tu nadmieniamy o tem o tyle tylko, o ile niektóre Czasy tego samego rodzaju Słów (§. 77.) różne mają znaczenia.

a) *Aor. II. Act.* ma w niektórych Słowach znaczenie nieprzechodnie, a *Aor. I. Act.* w tychże Słowach znaczenie przechodnie. Zachodzi to mianowicie w Słowach takich, które formują *Aor. II. Act.* według analogii Słów na *ui*, a *Aor. I. Act.* podług formacyi Słów na *ω*. W takowym

razie *Aor. II. Act.* przechodzi co do znaczenia w *Medium*, np. *ἔφυν, φύομαι* itd. Przykłady z języka powszechnego są:
δύω, wdziewam Aor. I. ἔδουσα, wdziałem Aor. II. ἔδυν, zanurzyłem się.
ἵστημι, stawiam — ἔστησα, postawiłem — ἔστην, stałem.
σβέννυμι, gaszę — ἔσβεσα, zgasilem — ἔσβην, zgasłem.
φύω, plodzę — ἔφουσα, splodziłem — ἔφυν, powstałem.
βαίνω, chodzę — ἔβησα, przyniosłem — ἔβην, poszedłem.

Uwaga 1. W *Aor. II. ἦλων*, att. *ἑάλων*, jako też w *Perf. ἦλωκα* albo *ἑάλωκα*, zostałem schwytany, od (*ἄλω-*) *ἀλίσκομαι*, chwytają mnie, ma forma czynna znaczenie bierno.

b) *Perfectum II.* ma w niektórych Słowach znaczenie nieprzechodnie, a *Perf. I.* w tychże Słowach znaczenie przechodnie. Są jednak Słowa, które formują tylko *Perf. II.* ze znaczeniem nieprzechodniem. Przykłady są:

ἄγνυμι, łamię, Pf. II. ἔαγα, jestem złamany.

ἔλπω, czynię nadzieję, poet., Pf. II. ἔολπα, spodziewam się.

ΜΑΙΝΩ, ἐκμαίνω, wprawiam w szaleństwo, Pf. II. μέμηνα, jestem szalony.

ἄλλωμι, perdo, Pf. II. ὄλωλα, perii; ale Pf. I. ὄλωλεκα, perdid.

πήγνυμι, mocuję, Pf. II. πέπηγα, jestem umocowany.

Uwaga 2. W Słowach, w których *Aor. I.* ma znaczenie przechodnie, a *Aor. II.* nieprzechodnie, ma także *Perfectum* znaczenie nieprzechodnie, chociaż *Praes.* Słów tychże przechodnie ma znaczenie, np. *φύω*, plodzę, *ἔφυν*, powstałem, *πέφουκα*, powstałem, *ἔφυν*; *ἵστημι*, stawiam, *ἔστην, stabam, ἔστηκα, sto; δύω*, wdziewam, *ἔδυν* i *δέδουκα*, zanurzyłem się.

Deponentia.

§. 133.

1. *Deponentia* są takie Słowa, które tylko mają *Medium*, a znaczenie już to zwrotne, już to nieprzechodnie, już to bierno.

2. *Deponentia* dzielą się na *Deponentia Medii* i *Deponentia Passivi*. *Deponentia Medii* są takie, które *Aorist* i *Futurum* formują z zakończeniami *Medialnymi*; *Deponentia Passivi* są takie, które formują *Aorist* z zakończeniem biernym, np. *χαρίζομαι, gratificor, Aor. ἐχαρισάμην; ἐνδυμέομαι, tecum reputo, Aor. ἐδυμήθην, tecum reputavi. Futurum* jednak formują *Deponentia Passivi* zwykle z zakończeniem *Medialnym*, np. *ἐνδυμήσομαι*. Wyjąmują się: *ἔραμαι, amo, ἠράσθην, ἐρασθήσομαι; διαλέγομαι, colloquor, διελέχθην, Fut. διαλεχθήσομαι i διαλέξομαι*.

Uwaga 1. Są także Słowa formujące niektóre Czasy podług formy czynnej, inne podług formy *medialnej* lub *biernej*, np. *δέρομαι, patrzę, Aor. ἐδέρχθην, ἐδράχην i ἔδρακον, Pf. δέδορκα*.

Uwaga 2. Bardzo wiele jest Słów czynnych, które formują *Fut. Medii*: *αἰδῶ, ἄδω, śpiewam, Fut. αἰέσομαι, ἄσομαι; — ἀκούω, słyszę, Fut. ἀκούσομαι, Aor. ἤκουσα; — ἀμαρτάνω, błędzę, Fut. ἀμαρτήσομαι, Aor. ἤμαρτον; — ἀπαντάω, napotykam, Fut. ἀπαντήσομαι, Aor. ἀπήντησα; tudzież: ἀπολαύω, βαίνω, βιώνω, γινώσκω, δάκνω, ἐσθίω, θέω, θνήσκω, λαμβάνω, μανθάνω, σιγάω, σιωπάω, σκώπτω, τρέχω, τυγχάνω, φεύγω i wiele innych.*

Rozdział Szósty.

O P r z y s ł ó w k u.

§. 134.

Przysłówki, jako wyrazy nieodmienne wyrażające miejsce, czas i sposób czynności Słowa, dzielą się na trzy klasy:

- a) Przysłówki miejsca, np. *οὐρανόθεν*, *coelitus*, *πανταχῆ*, *ubique*.
 b) Przysłówki czasu, np. *νύκτωρ*, *noctu*, *νῦν*, *nunc*, *αὔριος*,
 znowu, *πολλάκις*, często itd.
 c) Przysłówki sposobu, np. *καλῶς*, pięknie, *οὕτως*, tak, *μάλα*,
πάνυ, bardzo, *πολύ*, wiele, *ὅσον*, ile; *μήν*, *τοί*,
ἤ, *ἤ μήν*, *δή*, *ἴσως*, *πού*, *ἄν*, *πάντως* wyrażają pewność,
 prawdopodobieństwo, warunek; *ναί* i *οὐκ* twierdzenie
 i przeczenie.

O formowaniu Przysłówek.

§. 135.

1. Większa część Przysłówek formuje się z Przymiotników za pomocą zakończenia *ως*. Zakończenie to dodaje się do czystego Źródłosłowu Przymiotnika, który to Źródłosłów w Przymiotnikach Deklinacji Trzeciej objawia się w *Genitiwie*. Ponieważ zaś *Genit. Plur.* Przymiotników w ogóle ma ten sam akcent co Przysłówki, przeto w formowaniu Przysłówek trzymać się można następującego pravidła:

Zakończenie *Genitiwu Plur.* Przymiotników, t. j. *ων* zamienia się na *ως*, np.

<i>φίλ-ος</i>	<i>Gen. Pl.</i>	<i>φίλ-ων</i>	<i>φίλ-ως</i>
<i>καλ-ός</i>	- -	<i>καλ-ῶν</i>	<i>καλ-ῶς</i>
<i>καίρι-ος</i>	- -	<i>καιρί-ων</i>	<i>καιρί-ως</i>
<i>ἀπλ(ό-ος)οῦς</i>	- -	<i>ἀπλ(ό-ων)ῶν</i>	<i>ἀπλ(ό-ως)ῶς</i>
<i>εὔν(οος)ους</i>	- -	<i>(εὔνό-ων) εὔνων</i>	<i>(εὔνό-ως) εὔνωσ</i>
<i>πᾶς, G. S. παντός</i>	- -	<i>πάντ-ων</i>	<i>πάντ-ως</i>
<i>σώφρων</i>	- -	<i>σωφρόν-ων</i>	<i>σωφρόν-ως</i>
<i>χαριεῖς</i>	- -	<i>χαριέντ-ων</i>	<i>χαριέντ-ως</i>
<i>ταχύς</i>	- -	<i>ταχέ-ων</i>	<i>ταχέ-ως</i>
<i>μέγας</i>	- -	<i>μεγάλ-ων</i>	<i>μεγάλ-ως</i>
<i>ἀληθής</i>	- -	<i>ἀληθ(έ-ων)ῶν</i>	<i>ἀληθ(έ-ως)ῶς</i>
<i>συνήθης</i>	-	<i>(συνηθέ-ων)συνήθων</i>	<i>(συνηθέως)συνήθως</i>

Uwaga 1. O akcentowaniu Przysłówek złożonych na *ήθως* i złożonego *αὐτάρκως* zob. §. 63, Uw. 11., jako też o akcencie Przysłówka *εὔνωσ* (zam. *εὔνώσ*) §. 43.

2. Wiele jest Przysłówek, których zakończenie jest właściwie zakończeniem Przypadku jakiego, i tak:

- a) *Genitiwu* zakończenie mają niektóre Przysłówki na *ης* i *ου*, np. *ἐξῆς*, *ἐφεξῆς*, następnie, *ἐξαπίνης*, *derepente*; *πού*, *alicubi*, *ποῦ*, *ubi?* *δπου*, *οὔ*, *ubi*, *αὐτοῦ*, tamże, *οὐδαμοῦ*, nigdzie; *προικός* (od *προίξ*, dar), darmo.

b) Dativu albo też Ablatiwu i Locatiwu zakończenie mają następujące Przysłówki:

- α. Przysłówki zakończone na *ι*, np. *ἤρῃ*, wczesnie, rychło (*ἤρῃ*, wiosna), *ἄωρῖ*, niewczesnie, *ἐκρητι* (dor. *ἐκατι*), z przyczyny, gwoli, *ἀέχρητι*, przeciw woli, *ἐχοντί*, dobrowolnie, *ἀδοχειρί*, własnoręcznie; Przysłówki sposobu na *εἰ* i *ἴ* od Przymiotników na *ος* i *ης*, i to prawie tylko złożone z *a privat.*, albo z *πᾶς* lub *αὐτός*, np. *πανορμῆι* i *πανορμί*, z całą siłą, *αὐτοετεί*, tegoż roku.
- β. Przysłówki miejscowe na *οἷ* zwykle od Rzeczowników Deklin. drugiej, np. *Ἰσθμοῖ* od *Ἰσθμός*, *Πυθοῖ* od *Πυθῶ*, *Μεγαροῖ* (τὰ *Μέγαρα*), *Πειραιοῖ*, *Κικυνοῖ* (od *ἡ Κίκυοννα*), *οἷ*, dokąd, tudzież z nieregularnym akcentem *οἴχοι*, doma, *δομι*, od *οἶκος*, *δοποι*.

Uwaga 2. Przysłówki na *οἷ* pochodzące od Rzeczowników oznaczają pobyt na miejscu, na pytanie: gdzie?: pochodzące zaś od Zaimków oznaczają w ogóle kierunek do jakiegoś miejsca, na pytanie: dokąd?, czasem jednak także pobyt na miejscu.

γ. Przysłówki na *αι*, których jednak jest mało, np. *χαμαί*, *humi*, *πάλαι*, niegdys. Tu także należy miejscowe zakończenie liczby mnogiej: *ησι(ν)* albo (kiedy poprzedza *ι*) *ᾶσι* służące Rzeczownikom Deklin. pierwszej, i to właściwie tym tylko, które są *Pluralia tantum*, potem także i tym, które są *Singularia*, np. *Θήβησι* od *Θῆβαι*, *Ἀθήνησι* od *Ἀθήναι*, *Πλαταιᾶσι* od *Πλαταιαί*; *Περγασῆσι* od *Περγασή*, *Ὀλυμπιάσι* od *Ὀλυμπία*.

δ. Przysłówki na *η* i *ᾶ*, np. *ἄλλη*, *ἑτέρη*, gdzieindziej, inaczej, *πεῖρῃ*, pieszo, *χρυφῇ*, *λάθρα*, skrycie, *εἰκῇ*, *temere*, *οὐδαμῇ*, nigdzie, *δημοσίᾳ*, *publice*, *κοινῇ*, wspólnie, *ἰδιᾶ*, prywatnie, *κομδῇ*, dokładnie, zupełnie, *σπουδῇ*, trudno, ledwie, także *πῇ*, *δπη*, *πάντη*, *ῆ*, *τῇ*, *τῇδε*, *ταύτη* i inne.

c) Accusatiwu zakończenie mają następujące:

α. Przysłówki na *ην* i *αν*, np. *πρώην*, *nuper*, *μακράν*, daleko, *πέραν* i *πέρην*, *trans* (ale *πέρα*, *ultra*) i inne; również pochodzące od Rzeczowników, np. *δίχην*, *instar*, *ἀκμήν* (koniec, ostrze), zaraz, *δωρεάν*, darmo.

β. Zakończony na *ον*, np. *δηρόν*, długo, *σήμερον*, dziś, *ἄριον*, jutro.

γ. Zakończony na *δον*, *δην*, *δα*, wyrażające sposób, np. *ἀδοσχεδόν*, *cominus*, *χανδόν*, z otwartą gębą, chciwie, *τροχάδην*, w biegu, *σποράδην*, *passim*, tu i owdzie, *ἀποσταδά*, odlegle.

d) Przysłówkowo używane Accusatiwy Deklin. trzeciej, np. *χάριν*, *gratia*, *προίκα*, darmo.

Rozdział Siódmy.

O Przysłowkach.

§. 136.

Według Przypadków, z któremi się Przysłowki łączą, dzielimy je w następujący sposób:

I. Przysłowki łączące się tylko z jednym Przypadkiem:

1) z <i>Genitiwem</i> : ἀντί, <i>ante</i> , przed, za ἀπό, <i>ab</i> , od ἐκ, ἐξ, <i>ex</i> , ze πρό, <i>pro</i> , przed, za	2) z <i>Datiwem</i> : ἐν, <i>in</i> , we σύν, ξύν, <i>cum</i> , ze	3) z <i>Accusatiwem</i> : ἀνά, <i>na</i> (górze) εἰς, ἐς, <i>in</i> , na, do ὡς, <i>ad</i> , do.
--	--	---

II. Przysłowki z dwoma Przypadkami, t. j. z *Genitiwem* i *Accusatiwem*:

διά, *przez*, dla
κατά, *na* (dół), *przeciw*, po
ὑπέρ, *super*, nad.

III. Przysłowki z trzema Przypadkami, t. j. z *Genitiwem*, *Datiwem* i *Accusatiwem*:

ἀμφί, *około*   περί, *około*
ἐπί, *na*, *przy*   πρόσ, *przed*, *przy*, *do*, *od*
μετά, *ze*, *po*   ὑπό, *sub*, *pod*, *od*.
παρά, *przy*

Uwaga 1. Forma ἐς zam εἰς jest właściwie iónską, znajduje się jednak u poetów attyckich według potrzeby wiersza, i w st. att. prozie, jako też w pewnych stałych sposobach mówienia, np. ἐς κόρακας (do katar!) na pożarcie kruków, ἐς μαχαρίαν, na szczęście, i wreszcie w złożonych: ἐσαῦθις, ἐσαύριον. — Forma ξύν starsza jest niż σύν; w prozie attyckiej obiedwie formy są używane; język powszechny ma tylko σύν.

Uwaga 2. Dokładniejszą naukę o znaczeniu i używaniu Przysłowków podaje Składnia.

Rozdział Ósmy.

O Spójnikach.

§. 137.

Znaczenie i użycie Spójników, łączących nietylko wyrazy ze sobą, ale także zdania, wyjaśni się dopiero w nauce o Składni. — Tu wyliczamy je tylko:

- 1) Spójniki łączące: καί, τε, i.
- 2) Rozłączające: μέν, δέ, *wprawdzie*, *ale*, ή, *albo*, οὐδέ-οὐδέ, i μηδέ-μηδέ, *ani-ani*, ἀλλά, *lecz*.
- 3) Czasowe: ὅτε, ὁπότε, ὅταν, ὁπόταν, *kiedy*, *gdy*, ἐπεί, ἐπειδή, ἐπειδάν, *gdy*, *ponieważ*, ήνίκα, ὡς, *gdy*.
- 4) Przyczynowe: γάρ, *bo*, ὅτι, *że*, *ponieważ*, ὥστε, *tak iż*.
- 5) Zamiarowe: ἕνα, ὄφρα, ὅπως, ὡς, *aż*, *aby*, μή, *aż*, *aby* *nie*.
- 6) Warunkowe: εἰ, εἰάν, ήν, *jeżeli*, *gdyby*.

Rozdział Dziewiąty.

O formowaniu wyrazów.

§. 138.

1. Wszystkie wyrazy formują się według pewnych stałych prawideł, już to z pierwiastków, już to jedne od drugich. W ogóle dwojakim sposobem formują się wyrazy: a) przez Pochodzenie, b) przez Złożenie.

2. Wyrazy, których formy są najprostsze, od których więc inne pochodzą, nazywamy Pierwotne (*primitiva*), te zaś, które od pierwotnych pochodzą, nazywamy Pochodne (*derivativa*). I tak np. *τρέφ-ω* jest wyrazem pierwotnym, od którego pochodzą: *θρέμμα*, *θρεπτήρ*; *τροφή*, *τροφός*, *τροφεύς*, *τρόφιμος*; *τραφερός*.

3. Wyrazy pochodne formują się z pierwotnych w ten sposób, że albo samogłoska Źródłosłowa przechyla się, np. *τρέπ-ω*, *τρόπ-ος*, *τρέφ-ω*, *τροφ-ή*, *τραφ-ερός*; albo się też samogłoska Źródłosłowa wzmacnia, np. *ΧΕΡ-ω*, *biore*, *χείρ*, *ΧΑ-ω*, stoję otworem, *χῆν*, *geś*; albo też do Źródłosłowu dodają się zakończenia, np. *κλίν-ω*, *κλί-σις*, *κλί-μα*, albo wreszcie na początku Augment, np. *ΣΕΦ-ω*, *Σί-συφος*, *III-ω* (*πίνω*), *πιπίσχω*. Często jeden wyraz pochodny mieści w sobie dwie lub nawet kilka cech pochodnych razem, np. *τραφερός*, *πιπίσχω*, *λόγμος*.

A. O wyrazach pochodnych.

I. O Rzeczownikach.

§. 139.

Rzeczowniki Pochodne formują się:

I. Od Imion i Słów, i wyrażają:

1) albo rzecz zmysłową (*concretum*), osobę czynną,

a) za pomocą zakończeń: *ές* (G. *έως*), Fem. *ειᾶ* albo *ισσα*; — *της* (G. *ου*) (zwykle *Paroxyt.*), *τήρ* i *τωρ* (*Paroxyt.*), Fem. *τρια* (*Proparoxyt.*), *τρεις*, *τις* i *ις* (G. *ιδος*), *τειρα* (*Proparoxyt.*); — *ών*, Fem. *ανᾶ*; — *ως*, Fem. *ωίς* i *ωίνη*, np. *ιερεύς*, kapłan, Fem. *ίερεία*, od *ιερός*, *αθλητής* i *ήρ*, fletnista, Fem. *αθλήτρια*, *αθλητρίς*, od *αθλέω*; *σωτήρ*, wybawiciel, *σωτείρα*, od *σώζω*; *πολίτης*, obywatel, *πολίτις*, od *πόλις*; — *ρήτωρ*, mówca, od *PE-ω*; — *θεράπων*, sługa, *θεράπεινα*, od *θέραφ*.

b) za pomocą zakończenia *ός* (G. *οῦ*), rzadko i tylko od Słów z Przechyleniem samogłoski, np. *πομπός*, posłaniec, towarzysz, od *πέμπω*, *δ ή τροφός*, wyżywiciel, mamka, od *τρέφω*, *άρωγός*, pomocnik, od *άρήγω*.

2) albo rzecz umysłową (*abstractum*):

a) od Imion, mianowicie od Przymiotników, za pomocą zakończeń: *ιά* od Przymiotników na *ος* i niektórych z De-

klin. trzeciej, np. σοφία, mądrość, od σοφός, εὐδαιμονία, szczęście, od εὐδαίμων, G. ὄν-ος; ιᾶ (Proparoxyt.) od Przymiotników na ης i ους, których Źródłosłów kończy się na ε i ο, a dwie te głoski spływają z następującem ι w ει i οι (azatem ειᾶ, οιᾶ), np. ἀλήθεια, prawda, od ἀληθής, G. ἕος, εὐνοια, przychylność, od εὐνοος, (εὐνο-ος);

σύνη od Przymiotników na ων (G. ονος) i ος, np. σωφροσύνη, roztropność, od σώφρων, G. ον-ος, δικαιοσύνη, sprawiedliwość, od δίκαιος;

της, G. τητος (zwyecz. Paroxyt.) od Przymiotników na ος i υς, np. ἰσότης, G. ὀτητος, równość, od ἴσος, παχύτης, grubość, od παχύς.

ος, G. εος = ους, od Przymiotników na υς i ης, tudzież od tych, które się stopniają za pomocą zakończeń ίων, ιστος, np. τάχος, szybkość, od ταχύς, ψεῦδος, kłamstwo, od ψευδής, αἰσχος, szpetność, od αἰσχρός, αἰσχίων, porów. τὸ χῦδος, τὸ μῆχος;

άς, G. ἄδος, tylko w Rzeczownikach liczbowych, np. ἡ μονάς, jedność, δυάς, dwójka, τριάς, trójka itd.

Uwaga 1. W Rzeczownikach umysłowych na τία, formowanych od Imion złożonych na τος i της (G. ου), zamienia się zwykle τ na σ, np. ἀθλοθετία i -σία (ἀθλοθέτης), ἀθανασία (ἀθάνατος), ἀκαθαρσία, ἀξυβλεψία itd.

Uwaga 2. Starsi attycecy Poeci przedłużają niekiedy α w zakończeniach εια i οἶα, np. ἀναιδεία, προνοἶα.

b) od Słów, za pomocą zakończeń:

σις (G. σεως) i σία Rzeczowniki wyrażające czynność
Słowa przechodnią, np. πρᾶξις, actio, od πράττω;

μός (G. οῦ) Rzeczowniki wyrażające stan Słowa nieprzechodni, np. ὀδυρμός, narzekanie, od ὀδύρομαι;

μα, Rzeczowniki wyrażające skutek przechodniej czynności Słowa, np. πρᾶγμα, factum, μνῆμα, monumentum.

μη, η, α (zwyecz. Oxyt.) i (od Słów na εῦω) εία, Rzeczowniki wyrażające już to czynność Słowa przechodnią, już to jej skutek, np. τομή, cięcie, odcinek, od τέμνω, αἰοδή, śpiew, od αἰείω, φθορά, παιδεία;

ος (G. ου) τος (G. του) i ος (G. ους), Rzeczowniki wyrażające już to czynność Słowa, już to stan, już skutek czynności, np. λόγος, mowa, od λέγω, κωκυτός, wycie, płacz, τὸ χῆδος, staranie.

II. Od Rzeczowników wyłącznie formują się jeszcze następujące klasy nazwisk osób i rzeczy:

a) Gentilia, t. j. nazwiska osób podług ich ojczyzny, na εός (Fem. ις, -ιδος), ἰτης (Fem. ιτις), ἄτης (Fem. ατις), ἦτης, ὠτης, np. Δωριεύς, Δωρίς, Συβαρίτης, -τις, Σπαρτιάτης, -τις, Αἰγινήτης, Σικελιώτης.

b) Patronymica, t. j. nazwiska osób podług ich rodu i pochodzenia, zakończone na:

ίδης (Fem. ἴς G. ἴδος), np. Πριαμ-ίδης, Fem. Πριαμ-ίς, od Πριαμ-ος, Πηλείδης od Πηλεύς, G. Πηλέ-ως, Κεχροπίδης od Κέχροψ, G. -οπ-ος, Πανδοίδης od Πάνδοος, -ους;

άδης (Fem. άς, G. άδος) od Rzeczowników Deklin. I. na ης i ας, jako też od wielu Deklinacyi II. i III., których Źródł. kończy się na ι, tudzież niektórych innych, np. Ἰπποτ-άδης od Ἰππότης, Αἰνεάδης od Αἰνέας, Θεστι-άδης, Fem. Θεστι-άς, od Θεστιος;

ιάδης, np. Τελαμων-ιάδης od Τελαμών, Φερητ-ιάδης od Φέρης, ητ-ος;

ίων (ἴ, G. ωνος albo ονος), którym odpowiadają żeńskie na ἰώνη i ἰνή, np. Κρον-ίων, G. ἰωνος i ἰονος, od Κρόνος, Ἀτρείων od Ἀτρεύς, έ-ως; Ἀκρισιώνη, Ἀδρηστ-ἰνή.

c) *Deminutiva* (όποχοριστικά), Zdrobniałe, zakończone na:

ιον (najzwyczajniej), άριον (άσιον) i mianowicie w języku gminnym i komicznym ὄλλιον, ὄλλίς, ὄδριον, ὄφιον (άφιον), np. μειράχ-ιον, młodzieniaszek, od μειράξ, αχ-ος, παιδ-ιον, chłopczyk, od παῖς, παιδ-ός, παιδ-άριον; na άσιον zam. άριον tylko κοράσιον, od κόρα, dziewczynka, zapewne dla poprzedzającego ρ; μειραχ-ύλλιον, άκανθούλλίς od άκανθα, ciernie, νησ-ύδριον, wysepka, ζωΰφιον, zwierzątko, χρυσάφιον od χρυσός, złotko;

ις (G. ἴδος i ἴδος), i z tegoż wzmocnione ἴδιον, np. πιναχ-ίς, tabliczka, od πίναξ, άμαξις, wózek; νησ-ίδιον, wysepka, od νήσος, κρεάδιον, kawałek mięsa, od κρέας, οἰκίδιον (zam. οἰκ-ίδιον), domeczek, od οἰκία;

ίσκος, ίσκη (ίσχιον, ίγνη, ίγνιον), np. νεανί-σκος, νεανί-σκη od νεανίας; na ίσχιον rzadko, np. κοτυλίσχιον, miarka, od κοτύλη; na ίγνη, ίγνιον tylko πολίγνη, πολίγνιον, miasteczko, od πόλις, κυλίγνη, κυλίγνιον, kieliszek, od κύλιξ;

ιδεύς, tylko o młodych zwierzętach, np. λαγ-ιδεύς, zajaczek, od λαγώς, αετ-ιδεύς, orzełek, od αετός.

d) Nazwiska miéjsc zakończone na:

ιον (razem z poprzedzającymi samogłoskami na αιον, ειον, φιον) i ειον, oznaczające pobyt osoby wyrażonej w Źródłosłowie, albo też miéjsce poświęcone bogom lub heroom, np. εργαστήρ-ιον, pracownia, warsztat, od εργαστήρ, i tak też inne na τήριον od zakończonej τήρ i της, czasem także o naczyniach, np. ποτήριον, kubek; κουρείον, barwiernia, od κουρεύς, έ-ως; θησεῖον, od θησεύς, έως, Ἀθήναιον, Μουσεῖον; niektóre na ιον (ειον) mają też inne znaczenie, jak np. τροφεῖον, płaca za utrzymanie, od τροφεύς;

ών (G. ὤνος), rzadko εών, i ωνιά, oznaczające mieszkanie lub pobyt osób, albo też miéjsce napełnione roślinami, np. ανδρών i γυναικών, pokój męski i kobiecy, ἑπών, stajnia, ῥοδών i ῥοδωνιά, ogród różowy, περιστερεών i περιστερών, gołębnik.

e) Nazwiska narzędzi i w ogóle Rzeczowniki oznaczające środek do osiągnięcia celu jakiego, zakończone na *τρον* i *τρα*, np. *ξύστρα*, grzebielec, *δίδακτρον*, płaca za naukę, *λουτρόν*, woda na kąpiel, *λουτρόν*, kąpiel; czasem też miéjsce, np. *ὄρχήστρα*, miéjsce do tańca.

II. O Przymiotnikach.

§. 140.

1. Od Rzeczowników i Przymiotników formują się Przymiotniki za pomocą zakończeń:

ιος (wraz z poprzedzającą samogłoską Źródłostowu: *αιος*, *ειος*, *αιος*, *φος*, *υιος*) i

ικός (*χός*, kiedy poprzedza *υ*, a *ιαχός*, kiedy poprzedza *ι*), z różnym bardzo znaczeniem: często wyrażają sposób, w jaki się przymiot w rzeczy lub osobie jakiej objawia, w ogóle to, co się przedmiotu tyczy i do niego należy, np. *οὐράν-ιος*, niebiański, *καθάρ-ιος*, czysty, ochędźny, *ἐλευθέριος*, *liberalis* (ale *ἐλεύθερος*, *liber*), — *ἀγοραῖος*, rynkowy (*ἀγορά*), *θέρειος*, latowy (*θέρως*, *ε-ος*), *αἰδοῖος*, szanowny, (*αἰδώς*, *ό-ος*), *ἥρώος* i *ῶος*, heroiczny (*ἥρωες*, *ω-ος*); *τριπύχχιος*, trzyłokciowy; *δουλικός*, niewolniczy; *θηλυκός*, niewieści.

Uwaga. Zamiast na *τ-ιος*, kończą się niektóre Przymiotniki na *σιος*, np. *φιλοτήσιος* (*φιλότης*, *ητος*), *ἐκούσιος* (*ἐκών*, *όντος*).

2. Od Rzeczowników samych formują się Przymiotniki:

a) Zakończone na *ειος* (zwykle *Proparoxyt.*), formowane od imion osobowych, mianowicie osobowych własnych, w ogóle tegoż znaczenia, co zakończone na *ικός*, np. *ἀνδρείος*, męski, mężny, *γυναικεῖος*, kobiecy, *ἀνθρώπειος*, ludzki, *Θμήρειος*.

b) Zakończone na *εος* = *ους* i *υνος*, wyrażające materią, z której coś jest zrobione, np. *χρῦσ-εος* = *χρυσούς*, złoty, *χάλκεος* = *ούς*, miedziany, *ξύλ-ινος*, drewniany, *σχύτινος*, skórzany.

c) Zakończone na *ινός* (rzadko *ινός*), oznaczające czas, niekiedy także pełność, np. *ἑσπερ-ινός*, *vesperinus*, *χθεσ-ινός*, *hesternus*, *ὄρεινός*, górzysty (*ὄρος*, *G. ε-ος*).

d) Zakończone na *εις*, *G. εντος* (zawsze z poprzedzającą samogłoską, t. j. *η* od Rzeczowników Deklin. I, *ο* od wszystkich innych); *ρός*, *ερός*, *ηρός*; *αλέος*, oznaczające pełność, np. *δλή-εις*, lesisty, *πυρό-εις*, ognisty; *αισχ-ρός*, szpetny; *νοσ-ηρός*, chorowity; *ῥωμ-αλέος*, silny.

e) Zakończone na *ήριος*, wyrażające czynność Rzeczowników Słowowych na *ηρ* i *ης*, np. *σωτήριος*, zbawczy.

f) Zakończone na *ώδης*, *Neut. ῶδες* (powst. z *ο-ειδής* od *εἶδος*, kształt, sposób), wyrażające sposób lub podobieństwo, szęsto też pełność, np. *φλογώδης*, płomienisty, *ποιώδης*, trawisty.

g) Zakończone na *ιος* (Fem. *ια*), *χος*, *ιχος* (F. *χή*, *ική*), *ηνός* (F. *ηνή*), i *ανός* (F. *ανή*) po *ι* lub *ρ*, *ινος* (F. *ινη*), oznaczające miéjsce pochodzenia; zakończone na *ηνός*, *ανός*, *ινος*, które się formują tylko od imion miast i krajów leżących poza Grecyą, używane też są rzeczownie, np. *Κορίνθ-ιος*, *ια*, *Ἀθηναίος*, *αία*, *Χίος* (zam. *ιος*, od *Χίος*), *Ἀργεῖος* (od *Ἄργος*, *ε-ος*), *Λακεδαιμονικός*; *Κυζικ-ηνός*, *ηνή* (*Κύζικος*), *Σαρδι-ανός*, *ανή* (*Σάρδεις*, G. *ιοή. ι-ων*), *Ἀρχυρανός* (*Ἀρχύρα*), *Ταραντ-ίνος*, *ινη* (*Τάρας*, *αντ-ας*).

3. Od Słów formują się Przymiotniki:

- a) Zakończone na *ος*, wyrażające stan lub czynność Słowa w formie przymiotnej; zakończenie *ος* dodaje się bezpośrednio do Źródłosłowu, np. *φανός*, świetny, od *φαίνω*, *λοιπός*, *reliquus*; od wielu zagięło Słowo pierwiastkowe, np. *καχός*.
- b) Zakończone na *ιχος* i *ιμος* albo *σιμος*, wyrażające zdolność i przydatność: zakończone na *ιχος* w znaczeniu przechodniem, na *ιμος* w przechodniem i biernem, np. *γραφ-ιχος*, do malowania zdalny, *τρόφ-ιμος*, pożywny, *ιά-σιμος*, mogący być uleczonym.
- c) Zakończone na *νός* znaczenia nieprzechodniego albo biernego, np. *δει-νός*, okropny (*ΔΕΙΩ*), *σεμ-νός*, szanowny, czcigodny (*σέβομαι*), *στυγ-νός*, nienawidzony (*ΣΤΥΓΩ*), *ποδεινός*, upragniony (*ποθέω*).
- d) Zakończone na *λος* ze znaczeniem przechodniem, *ωλος* i (od Słów na *άω*) *ηλυσ* ze znac. przechodniem i nieprzechodniem, np. *δει-λός*, bojaźliwy, *εκπαγ-λος* (zam. *εκπλαγλός* od *εκπλήσσω*), straszliwy, *φειδ-ωλός*, oszczędny, *σγηλός*, milczący, *άπατηλός*, oszukujący.
- e) Zakończone na *αρός* (od Słów na *άω* i *άινω*) ze znaczeniem nieprzechodniem, np. *χαλαρός*, opuszczony, nienaciągnięty, *μαρός*, brzydki.
- f) Zakończone na *τός* i *τέος* (zob. §. 131.).
- g) Zakończone na *μων* (G. *ονος*) ze znaczeniem nieprzechodniem, np. *μνή-μων*, *memor* (*ΜΝΑΩ*) *νοήμων*, rozumny (*νοέω*).
- h) Zakończone na *ης*, *εσ* (G. *εος*), np. *πλήρης*, pełen.
- i) Zakończone na *άς* (G. *άδος*), ze znaczeniem przechodniem, nieprzechodniem i biernem, np. *φορ-άς*, niosący (*φέρω*), *δρομάς*, biegnący (*ΔΡΕΜΩ*), *λογάς*, wyborowy (*λέγω*).

II O Słowach.

§. 141.

Słowa formują się:

1. Od Rzeczowników i Przymiotników, dodając do Źródłosłowu tychże mianowicie następujące zakończenia: *εω*, *έώω*, *άω*, *άζω*, *όω*, *ίζω*, *ύνω* i *άινω*.

- a) Słowa na $\acute{\epsilon}\omega$ i $\acute{\epsilon}\acute{\upsilon}\omega$ formują się od Rzeczowników i Przymiotników wszystkich Deklinacyi, i wyrażają w ogóle stan lub czynność nieprzechodnią, czasem tylko przechodnią także. Kiedy Źródłosłów kończy się na $\epsilon\sigma$, jak to np. w Przymiotnikach na $\eta\varsigma$, $\epsilon\varsigma$, wtedy to $\epsilon\sigma$ odrzuca się, a kiedy Źródłosłów kończy się na $\epsilon\nu$, wtedy przed następującą zgłoską $\epsilon\nu$, pierwsze $\epsilon\nu$ także się wyrzuca, np. $\phi\iota\lambda\acute{\epsilon}\omega$, jestem przyjacielem, kocham, od $\phi\acute{\iota}\lambda\omicron\varsigma$, $\acute{\alpha}\tau\upsilon\chi\acute{\epsilon}\omega$, jestem nieszczęśliwy, od $\acute{\alpha}\tau\upsilon\chi\acute{\eta}\varsigma$ (Źródłosl. $\acute{\alpha}\tau\upsilon\chi\epsilon\varsigma$), $\epsilon\upsilon\delta\alpha\iota\mu\omicron\nu\acute{\epsilon}\omega$, jestem szczęśliwy, od $\epsilon\upsilon\delta\alpha\iota\mu\omicron\nu$ (Źrdłsl. $\epsilon\upsilon\delta\alpha\iota\mu\omicron\nu\omicron$), $\acute{\alpha}\gamma\omicron\rho\epsilon\acute{\upsilon}\omega$, mówię publicznie, od $\acute{\alpha}\gamma\omicron\rho\acute{\alpha}$, rynek, $\beta\alpha\sigma\iota\lambda\acute{\epsilon}\omega$, króluję, od $\beta\alpha\sigma\iota\lambda\acute{\epsilon}\upsilon\varsigma$.
- b) Słowa na $\acute{\alpha}\omega$ i $\acute{\alpha}\acute{\zeta}\omega$ formują się po większej części od Rzeczowników Deklinacyi I., i są już to nieprzechodnie, już to przechodnie, wyrażające stan lub czynność, np. $\tau\omicron\lambda\mu\acute{\alpha}\omega$, jestem śmiały, od $\tau\acute{\omicron}\lambda\mu\alpha$, śmiałość, $\chi\omicron\lambda\acute{\alpha}\omega$, gniewam się, od $\chi\omicron\lambda\acute{\eta}$, żółć, $\gamma\omicron\acute{\alpha}\omega$, wyrzekam, od $\gamma\acute{\omicron}\omicron\varsigma$; Słowa na $\acute{\alpha}\acute{\zeta}\omega$, formowane od imion własnych, wyrażają naśladowanie osób lub narodów w obyczajach ich, języku, sposobie myślenia itp., np. $\delta\omega\rho\acute{\iota}\acute{\alpha}\acute{\zeta}\omega$, mówię lub czuję po doryjsku, z doryjska, od $\Delta\omega\rho\iota\acute{\epsilon}\upsilon\varsigma$; podobnież zakończone na $\acute{\iota}\acute{\zeta}\omega$, np. $\acute{\epsilon}\lambda\lambda\eta\nu\acute{\iota}\acute{\zeta}\omega$, naśladowuję Greka, $\mu\eta\delta\acute{\iota}\acute{\zeta}\omega$, sprzyjam Medom, naśladowuję ich.
- c) Słowa na $\acute{\omicron}\omega$, formowane po większej części od Rzeczowników i Przymiotników Deklinacyi II.; na $\acute{\iota}\acute{\zeta}\omega$, od Rzeczowników i Przymiotników wszystkich trzech Deklinacyi; na $\acute{\alpha}\acute{\iota}\nu\omega$, formowane zwykle od Przymiotników, rzadko od Rzeczowników, wreszcie na $\acute{\upsilon}\nu\omega$, tylko od Przymiotników, wyrażają w ogóle czynność wprawiającą w stan jakiś, np. $\chi\rho\upsilon\sigma\acute{\omicron}\omega$, pozłacam, od $\chi\rho\upsilon\sigma\acute{\omicron}\varsigma$, $\acute{\alpha}\gamma\eta\acute{\iota}\acute{\zeta}\omega$, czyszcze, od $\acute{\alpha}\gamma\eta\acute{\omicron}\varsigma$, $\lambda\epsilon\upsilon\kappa\alpha\acute{\iota}\nu\omega$, bielę, od $\lambda\epsilon\upsilon\kappa\acute{\omicron}\varsigma$, $\beta\alpha\rho\acute{\upsilon}\nu\omega$, obciążam, od $\beta\alpha\rho\acute{\upsilon}\varsigma$.

2. Od Słów innych, przybierając do Źródłosłowu zakończenia $\acute{\alpha}\acute{\zeta}\omega$, $\acute{\iota}\acute{\zeta}\omega$, $\acute{\upsilon}\acute{\zeta}\omega$; $\sigma\omega$; $\sigma\acute{\epsilon}\acute{\iota}\omega$:

- a) Za pomocą zakończeń $\acute{\alpha}\acute{\zeta}\omega$, $\acute{\iota}\acute{\zeta}\omega$, $\acute{\upsilon}\acute{\zeta}\omega$ formują się Słowa, wyrażające powtarzanie lub wzmocnienie stanu i czynności Słowa pojedynczego (*Frequentativa* odpowiadające polskiemu *Częstotliwym* i *Intensiva*), np. $\rho\acute{\iota}\pi\tau\acute{\alpha}\acute{\zeta}\omega$, rzucam, *jacto*, od $\rho\acute{\iota}\pi\tau\omega$, *jacio*, $\sigma\tau\epsilon\nu\acute{\alpha}\acute{\zeta}\omega$, wzdycham często i mocno, od $\sigma\tau\acute{\epsilon}\nu\omega$, $\acute{\epsilon}\acute{\iota}\chi\acute{\alpha}\acute{\zeta}\omega$, porównywan, ażatem: wnoszę, $\acute{\alpha}\lambda\tau\acute{\iota}\acute{\zeta}\omega$, upraszam, żebrzę, od $\acute{\alpha}\lambda\tau\acute{\epsilon}\omega$, żądam, $\acute{\epsilon}\rho\pi\acute{\omicron}\acute{\zeta}\omega$, czolgam się, od $\acute{\epsilon}\rho\pi\omega$.
- b) Za pomocą zakończenia $\sigma\omega$ formują się Słowa wyrażające: a) początek i wzrost stanu Słowa (*Verba inchoativa*, poczynające); b) wprawianie w stan jakiś (*Factitiva*), np. $\eta\beta\acute{\alpha}\sigma\omega$, *pubesco*, od $\eta\beta\acute{\alpha}\omega$, *pubeo*; $\mu\epsilon\theta\acute{\upsilon}\sigma\omega$, opajam, od $\mu\epsilon\theta\acute{\upsilon}\omega$, jestem pijany, $\pi\acute{\iota}\pi\acute{\iota}\sigma\omega$, poję, od $\pi\acute{\iota}\nu\omega$, piję.

c) Za pomocą zakończenia *σειώ* formują się *Verba desiderativa*, wyrażające chęć do czynności Słowa pierwotnego, np. *γελασείω*, śmiać mi się chce, od *γελάω*, śmieję się, *πολεμισείω*, chce mi się wojny, od *πολεμέω*, *παραδώσειω*, chce oddać. Słowa te powstały z Czasu Przyszłego Słów pierwotnych.

IV. O P r z y s ł ó w k a c h.

§. 142.

1. Od Rzeczowników i Słów formują się Przysłówki: Z zakończeniem *δόν* albo *αδόν*, *ηδόν* po większej części od Rzeczowników, wyrażające sposób, albo też (pochodzące od Rzeczowników) postać zewnętrzną, np. *αναφανδόν*, *aperte*, *διακριδόν*, osobno, *βοτρυδόν*, nawzór grona (*βότρυς*), *ἀγγελιδόν*, *gregatim*, *κυνηδόν*, po psiemu.

2. Od Rzeczowników, Zaimków i Przysłówek formują się Przysłówki oznaczające trojaki kierunek w przestrzemi na pytania: skąd? dokąd? i gdzie? a to za pomocą zakończeń *θεν*, *δε* (*σε*) i *θι*, np. *οὐρανό-θεν*, z nieba, *οὐρανόν-δε*, do nieba, *οὐρανό-θι*, w niebie, *ἄλλο-θεν*, skądinąd, *ἄλλο-σε*, dokądinąd, *ἄλλο-θι*, gdzieindziej.

3. Od Słów formują się Przysłówki:

Za pomocą Zakończenia *δην* albo, kiedy w Słowie pierwotnem zachodzi Przechylenie Samogłoski w *ο*, *ἀδην*, wyrażające sposób, np. *χρύβ-δην*, potajemnie (*χρύπτω*), *γράβ-δην*, pisząc, rysując (*γράφω*), *σπορ-ἀδην*, *sparsim*.

Uwaga 1. Imiona Deklinacyi I. zatrzymują przed *θεν* swoje *α* albo *η*, imiona Dekl. II. swoje *ο*, a imiona Dekl. III. także swoje *ο* z zakończenia Genitiwu, np. *Ὀλυμπιά-θεν*, *Σπάρτηθεν*, *οἴχο-θεν*, *ἄλλο-θεν*; często jednak samogłoski *α*, *η*, *ο* zamieniają się między sobą, np. *ρίζό-θεν* od *ρίζα*, *Μεγαρόθεν*.

Uwaga 2. Przysłówki na *ω*, jako też inne, przybierają zakończenia owe miejscowe do końców samogłoski bez żadnej zmiany, np. *ἄνω-θεν*, *κάτω-θεν*, *ἐξω-θεν*, *ἐκεῖ-θεν*, *ἐγγύ-θι*, *ἐνδο-θεν*, *ἐνδο-θι*. W niektórych Comparatiwach na *τερος* przedłuża się *ο* na *ω*, np. *ἀρφοτέρω-θεν*. W niektórych zaś przytoczonych Przysłówkach skracą się u poetów *ω* na *ο*, a potem się nawet całkiem wyrzuca, np. *ἐξο-θεν*, *πρόσ-θεν*, a w dial. dor. wyrzuca się często *σ* przed *θ*, np. *ἕπιθεν*, *ἐπιθεν*.

Uwaga 3. Zakończenie *δε* dodaje się w ogóle tylko do Rzeczowników, i to do *Accusatiwu*, np. *ἀλαδε*, w morze (*ἄλς*), *Πρθῶδε* (od *Πρθώ*), *οἰκόνδε* tylko w epickiem, zresztą *οἶκαδε* (od *Zrdlsl. ΟΙΕ*), tak jak *οὐγάδε* (od *ΦΥΞ*) zam. nieużywanego *φυγῆνδε*, *Ἐλευσίναδε*. Zaimki i Przysłówki przybierają *σε* zam. *δε*, np. *ἐκεῖ-σε*, *ἄλλοσε*, *ἐτέρωσε*, *οὐδαμῶσε*, *τηλόσε*; rzadziej Rzeczowniki, np. *οἴκοσε*. — W Rzeczownikach-liczby mnogiej, których zakończenie *Accusatiwu* *ας* z dodaniem *δε* tworzyłby powinno *ασδε*, splywa *σδε* w *σε*, azatem: *Ἀθιάσε*, *Θήβασε*; ale według téj analogii przyjmują to zakończenie *σε* także niektóre *Singularia*, np. *Ὀλυμπιάσε*, i tak też poet. Przysłówki: *δύρασε*, *foras*, *ἐρασε*, *χαμάσε*, *humum* (od przestarzałych Rzeczowników *ἔρα*, *χαμά*, ziemia).

Uwaga 4. Zamiast *δε* albo *σε* ma także język epicki zakończenie *δεις*, np. *χαμάδεις* zam. *χαμάσε*, *ἄλλοδεις* zam. *ἄλλοσε*, i *οἶκαδεις*, *domum*.

Uwaga 5. Niektóre Przysłówki zaimkowe podobnych zakończeń, jakimi są: *πολλαχόθεν, πανταχόσε* itp., jako też Przysłówki miejscowe na *η, ου, οι*, np. *ἀλλαχού, αλίβι, πολλαχού, πανταχού, πολλάχῃ, πανταχού*, powstały z połączenia form niejakich czyli Przysłówkowych *πολλά, πάντα, ἄλλα* z aspirowaniami *Relatiwami ὅθεν, οὐ, ἧ, οἷ*, tak iż środkowe *χ* za wzmocnioną aspiracją między dwoma samogłoskami uważać należy. *)

B. O wyrazach złożonych.

§. 143.

1. Każdy wyraz złożony składa się z dwóch części, z których jedna jest niejako treścią wyrazu, i nosi w sobie główne jego znaczenie, druga zaś jest podrzędną. Obiedwie te części albo są w stosunku przydatnym, tak iż jedna wyraża rzecz, jest Rzeczownikiem, druga zaś jest jej przydatnią, azatem Przymiotnikiem lub też Rzeczownikiem w *Genitiwie*, np. *καχ-εξία* (= *καχὴ ἐξίς*, zły stan); *ἑπ-ουρίς* (= *ἑπὸν οὐρά*); — albo też są w stosunku przedmiotowym, tak iż jedna jest Słowem albo Przymiotnikiem albo Rzeczownikiem, druga przypadkiem jakim Rzeczownika albo też Przysłówkiem, np. *ἑπποτροφεῖν, ἑπποτρόφος; ναυμαχεῖν* (t. j. *ναυεὶ μάχεσθαι*), *ναύμαχος, ναυμαχία; εὐτυχεῖν, εὐτυχής; ἀνιστάναι, ἀνάστατος, ἀνάστασις*.

2. Wyraz główny w obudwóch złożonych zwykle pierwsze zajmuje miejsce; rzadko tylko, po większej części w wyrazach poetyckich, na drugim stoi miejscu, i to zawsze, kiedy wyraz poprzedni jest Słowem, np. *δεισιδαίμων* (t. j. *δείσας τοὺς δαίμονας*) bogobojny. Podobnie rzecz się ma z wyrazami Polskimi złożonemi, np. Chwalibóg, paliwoda itp.

O sposobie składania wyrazów.

§. 144.

A. O formacyach zachodzących w środku wyrazu złożonego.

a) pod względem pierwszej części wyrazu złożonego.

1. Pierwsza część wyrazu złożonego może być Rzeczownikiem albo Przymiotnikiem. W takim razie Źródłosłów Rzeczownika nie zmienia się w ogóle, np. z Deklin. I. *νικη-φόρος, ἀγορα-νόμος*; z Dekl. II. *λογο-γράφος*, z elizyą: *ἡσ-ήμερος, λαγω-βόλος* (*λαγώς*); z Deklin. III. *ἄστυ-νόμος, ἧδυ-λόγος, βου-φορβός, ναυ-μαχία, πυρ-φόρος, μελαχ-χολία, παν-ήγυρις*. W niektórych dodaje się do Źródłosłowu pośrednia samogłoska *ο*, podobnie jak w polskiem,

*) Kühner uważa błędnie, jak się zdaje, środkową zgłoskę *αχ* za powstałą z połączenia zakończenia *αίς* z aspirowaniami *Relatiwami*, azatem *πολλ-αχ-όθεν* (z *πολλάίς* i *ὅθεν*).

np. *σωματ-ο-φύλαξ*, *φουσι-ο-λόγος*, tak jak *bog-ο-βοjny*, *οjc-ο-βójstwo*.

Uwaga 1. Często też w Deklinacyi I. pośrednie *ο* zastępuje miejsce zakończenia *Nominatiwu*, np. *δικ-ο-γράφος* (*δίκη*), *λογχ-ο-φόρος*, jak też z drugiej strony zakończenie *η* albo *α* przyjęły niektóre wyrazy Deklinacyi drugiej i trzeciej, np. *θανατη-φόρος*, *ἀσπίδη-φόρος*; *Neutra* na *ος* (*Γ. εος*, *Pl. η*) kończą się już to na *ο*, już to na *η*, np. *ξυφοφόρος* i *-ηφόρος*, *σκευοφόρος* i *σκευηφόρος*.

Uwaga 2. Niektóre wyrazy Deklinacyi III., rzadko Iśzėj i Hgiej przybierają *ι* za samogłoskę pośrednią do czystego *Ζródłοslówu*, np. *πυρίπνους*, *αίγυβότης*; *μυστιπόλος* (*μυστής*), *μυρίπνους*. W niektórych jeszcze wyrazach wtrąca się eufoniezne *σ*, np. *μογο-σ-τόκος*, *θεο-σ-εχθρία* obok regularnego *θεοεχθρία*, *ναυ-σι-πόρος*.

2. Pierwsza część wyrazu złożonego może być Słowem; takie wyrazy złożone są jednak rzadkie i staropoetyckie.

a) *Ζródłοslów* Słowa nie zmienia się wcale, kiedy wyraz następny zaczyna się od samogłoski, np. *φερ-αυγής*, *πειθ-αρχεϊν*.

b) *Ζródłοslów* Słowa przybiera samogłoski pośrednie *ε*, *ο*, *ι*, także zgłoskę *σι*, a *σ* przed samogłoską, np. *δακ-έ-δυμος*; *λπ-ο-σαρχής*, chudy; *τερπ-ι-χέραυνος*; *έγερ-σί-γελως*; *παν-σ-άνεμος*, *ρίψασπις*.

3. Pierwsza część wyrazu złożonego może być Przyśłówkiem. Zmiany tu zachodzące znane są z prawideł ogólnych o przemianie głosek, elizyi itp.; pomówimy też o tem w §. 145.

b) pod względem drugiej części wyrazu złożonego.

Głównem prawidłem tu jest, że w wyrazach zaczynających się od *α*, *ε*, *ο*, jeśli po tychże nie następuje pozycya, trzy te samogłoski przedłużają się na *η* i *ω*, np. (*α*) *εὐήμεμος* od *ἄνεμος*, *στρατηγός* od *ἄγω*, *εὐήνωρ* od *ἀνήρ*; (*ε*) *δυσήρετμος* od *ἔρετμός*, *δυσήλατος* od *ἐλαύνω*; (*ο*) *ἀνωφελής* od *ὄφελος*, *πανώλεθρος* od *ὄλλωμι*, *ἀνώνυμος* od *ὄνομα*.

B. O formacyach zachodzących na końcu wyrazu złożonego.

1. Kiedy wyraz złożony jest Imieniem,

a) Część druga wyrazu jest Rzeczownikiem:

a. Obiedwie części wyrazu złożonego są do siebie w stosunku przydatnym, tak iż pierwsza bliższem jest oznaczeniem ostatniej. Rzeczownik nie zmienia się wcale. Pierwsza zaś część zawiera Przyśłówki i Przyimki, niekiedy też Rzeczowniki i Przymiotniki, np. *δμόδουλος*, współniewołnik, *βούλιμος*, woli głód, *ἀχρόπολις*, zamek.

β. Obiedwie części wyrazu złożonego są do siebie w stosunku przedmiotowym, tak iż druga przedmiotem jest pierwszej. Tego rodzaju wielka jest liczba Przymiotników, których pierwsza część składa się albo ze Słowa, albo, chociaż rzadziej, z Przymiotnika, albo też z oddzielnego

lub nieoddzielnego Przysłówka, albo z Przyimka, np. *δεισδαίμων* = *ὁ τοῦς δαίμονας δείσας*, *ἐπιχαίρεαχος* = *ὁ τοῖς καχοῖς ἐπιχαίρων*, *καχοδαίμων* = *ὁ καχὸν δαίμονα ἔχων*, *δυσέρως*, nieszczęśliwą miłość mający, *ἔνθεος* = *ὁ τὸν θεὸν ἐν ἑαυτῷ ἔχων*, *ἄποικος* = *ὁ ἀπὸ τοῦ οἴκου ὢν*, *ἄπαις* = *ὁ παῖδας μὴ ἔχων*. We wszystkich tych przykładach Rzeczownik został niezmienny, ponieważ tenże ma formę taką, która uchodzić może za formę Przymiotnika rod. męskiego i żeńskiego. W przeciwnym razie przybiera Rzeczownik słosowne zakończenie przymiotnikowe, t. j. *ος* (*G. ου*), *ως* (*G. ω*), *ης* (*G. ους*), *ις* (*G. δος*), *ων*, tudzież — jeśli się kończy na *υ* — *ς*, np. *σύνδειπνος* (*δειῖπνον*), współbiesiadujący, *εὐδύδικος* (*δίκη*), *ἄτιμος* (*τιμή*), *δεχήμερος* (*ἡμέρα*), *φιλοχρήματος* (*χρήμα*, *χρήματα*), *ἄστομος* (*στόμα*), *εὐγεωσ* (*γῆ*), *λειπόνεωσ* (*ναῦς*), *ἀνοφελής* (*τὸ ὄφελος*), *ἀναλκίς* (*ἀλκή*), *ἀχρήμων*, *ἄδακρυς*, *G. υος* (*τὸ δάκρυ*).

b) Kiedy część druga wyrazu jest Przymiotnikiem:

Przymiotnik nie zmienia się, tylko zakończone na *υς* przybierają zwykle zakończenie *ης*: część pierwsza jest albo Rzeczownikiem albo Przysłówkiem, np. *ἀστυγείτων*, *urbī vicīnus*, *πάνσοφος* albo *πάσσοφος*, *ον*, całkiem mądry, *ἀνόμοιος*, *ον*, nierówny, *πρόδηλος*, *ον*, *ἀηδής* od *ἡδύς*, *ποδώκης* od *ώδύς*.

c) Albo też część druga pochodzi od Słowa, które przybiera następujące zakończenia:

a. najczęściej *ος*, *ον*, np. *θηροτρόφος*, żywiący dzikie zwierzęta, *θηρότροφος*, żywiony od dzikich zwierząt. Por. §. 61, Uw. 6.

β. *ης* (*της*) albo *ας* (*G. ου*), *ηρ* (*τηρ*), *τωρ*, zwykle Rzeczowniki ze znaczeniem przechodnim, np. *εὐεργέτης*, dobroczyńca, *νομοθέτης*, prawodawca, *μυροπώλης*, *ὀρνιθοθήρας*, *παιδολέτωρ*.

γ. *ης*, *ες* ze znaczeniem biernem lub nieprzechodnim, np. *θεοφιλής*, Bogu miły, *εὐμαθής*, *docilis*, *εὐπρεπής*, przyzwoity.

δ. *ς* (*ξ*), np. *ψευδόμαρτυς* (od *ΜΑΡΤΥΩ*), *νομοφύλαξ*.

Uwaga. W tego rodzaju złożonych czasem obiedwie części od Słów pochodzą, np. *φιλήχοος*, *cupīdus audiēdi*.

2. Kiedy wyraz złożony jest Słowem:

A pierwsza część Słowa złożonego nie jest Przyimkiem, tylko inną częścią mowy; wtedy Słowo to złożone, jako pochodzące od istniejącego lub też tylko przyjętego Imienia złożonego, przybiera zwykle zakończenie *εω*. I tak z wyrazów *ἵππους τρέφειν*, konie utrzymywać, nie powstaje *ἵπποτρέφειν*, ale raczej Słowo *ἵπποτροφέω* od złożonego Rzeczownika *ἵπποτρόφος*. Tak też *θεοσεβέω* od *θεοσεβής*, *ναυμαχεῖν* od *ναυμάχος*, *εὐτυχεῖν* od *εὐτυχής*. Jeśli zaś pierwsza część jest Przyimkiem, Słowo pojedyncze zostaje niezmiennione, np. *ἐκ-βαίνω*.

O wyrazach złożonych z Przyimków i Przysłówek.

§. 145.

1. Przyimki, jako Przysłówki miejscowe, składają się z Imionami, Słowami i Przysłówkami, np. περι-σταςις, okoliczność, περι-στάσιμος, otoczony, περι-στήναι, stać na okolo.

2. Przysłówki, wchodzące w skład z Rzeczownikami, Przymiotnikami i Słowami, są:

a) albo oddzielne, t. j. takie, które też same przez się jako Przysłówki są używane, jako: εἶ, dobrze, πλὴν, oprócz, ἅμα, razem, ἄγχι, blisko, ἄρτι, właśnie, co tylko, ἄγαν (ἀγα-), bardzo, πάλιν, znowu, πάλαι, dawno, δίς, bis albo też to co δίγα, dis, roz-, πᾶν, całkiem; εὐτυχεῖν, εὐτυχής, szczęśliwy; πλημμελής (πλὴν, μέλος), nieharmonijny, πλημμελεῖν, πλημμελήσεις; ἀματροχάω, wspólnie biedz, ἀματροχία; ἀγχιβατεῖν, przystąpić, ἀγχιθάλασσοσ, mari propinquus; ἀρτιθαλής, właśnie kwitnący; ἀγασθένης, ἀγάθροος, ἀγάννιφος; παλιμβλαστος, znów puszczający kielki; παλαίφυτος, dawno sadzony; δισμύριοι, dwa-dzieścia tysięcy; δίφθογγος, dwugłosowy; πάνσοφος, wszystko wiedzący;

b) albo nieoddzielne, t. j. takie, które tylko w wyrazach złożonych są używane, jako to:

a. ἡμι-, pół, semi-, np. ἡμίφλεκτος, semiustus.

β. δυσ- wyraża trudność, przeszkodę albo niechęć, w ogóle przeciwne jest Przysłówkowi εἶ, a w polskiem często się łąmaczy przez nie, np. δυστυχεῖν i εὐτυχεῖν, δυσδαιμονία, los niepomyślny, nieszczęście.

γ. a *privativum* (przed samogłoską zwykle ἀν-) odpowiada łańskiemu in, polskiemu nie lub bez, np. ἄσοφος, niemądry, ἀτιμία, zniewaga, ἄπαις, bezdzietny, ἀναίτιος, niewinny.

δ. a *collectivum* (ἀθροιστικόν), i *intensivum*, wyraża, jak łańskie con w wyrazach złożonych, spółność, równość i zbiór, azatem także wzmacnia znaczenie wyrazu, np. (spółność, mianowicie w nazwiskach pokrewieństwa) ἀδελφός, brat (od δελφύς, macica); (równość) ἀτάλαντος, równoważny, ἄπεδος, równy; (zbiór) ἀθρόος, zgromadzony (θρέω, θρέομαι, brzmie), ἀολλής, zebrany, zgromadzony (od ἀλής albo ἀλλής), ἀγείρω, ἀγέλη; (wzmocnienie) ἀτενής, intentus, ἄσχιος, mocno ocieniony, ἄβρομος, mocno brzmiący.

Uwaga. Od tego a rozróżnić należy a *euphonicum*, np. στάχυς i ἄσταχυς, kłos, στεροπή i ἀστεροπή, błyskawica.

Spis alfabetyczny Słów Nieforemnych, ze wskazaniem paragrafów, pod któremi szukać ich należy.

Objasnienie. Dł. oznacza błąd o Dialektach pod wskazanym paragrafem, a W. oznacza Wyjątki.

A.

αάω, §. 115, XIII.
ἀγαίομαι, §. 115, IX.
ἀγαμαι, §. 124.
ἀγάομαι, §. 115, IX.
ἀγείρω, §. 115, VIII.
ἀγνυμι, §. 125, B.
ἀγω, §. 115, XIII.
ἌΔΕΩ, §. 115, XIII.
αἰδω, §. 115, XIII.
αἰείρω, zob. αἶρω.
ἈΗΜΙ (ep.), §. 124, b.
αιάζω, Char. §. 102,
W. 3.
αἰδέομαι, αἰδομαι,
§. 115, X.
αἰνέω, §. 97, b.
αἰρέω, §. 115, XII.
αἶρω, αἰείρω, §. 115,
XIII.
αἰσθάνομαι, §. 115, IV.
αἰσσω, §. 115, XIII.
αἰώ, §. 115, XIII.
ἀκαχίζω, §. 115, VI.
ἀκαχμένος, §. 115, XIII.
ἀκέομαι, §. 97, b.
ἀκούω, §. 85.
ἀκροάομαι, §. 97.
ἀλαλάζω, Char. §. 102.
ἀλάομαι, §. 85 i 93.
ἀλαπάζω, §. 102, Dł.
ἀλείφω, §. 85.
ἀλέξω, §. 115, X.
ἀλέομαι, §. 115, XIII.
ἀλέω, §. 97, b.
ἀλδήσκω, θίσκω, §. 115,
V.
ἀλίσκομαι, §. 115, V.
ἀλιτάνω, §. 115, IV.
ἀλκάζειν, zob. ἀλέξω.
ἀλλάσσω, §. 102, Uw. 3.
ἄλλομαι, §. 109 i 128.
ἄλοάω, §. 97, W.
ἀλόσσω, §. 115, V.
ἀλφαίνω, ἄνω, §. 115,
IV.
ἀμαρτάνω, §. 115, IV.
ἀμβλίσκω, §. 115, V.

ἀμπέχω, §. 115, XIII.
ἀμπλαχίσκω, §. 115, V.
ἀμύνω, §. 115, VIII.
ἀμφιγνοέω, §. 87, Uw.
ἀμφιέννυμι, §. 125, A.
ἀμφισβητέω, §. 87, Uw.
ἀναβιώσκομαι, §. 115, V.
ἀναλίσκω, §. 115, V.
ἀνδάνω, §. 115, IV.
ἌΝΕΘΩ zob. ἀνήνοθα.
ἀνέχομαι, §. 87, Uw.
ἀνήνοθα, §. 115, VII.
ἀνίημι, §. 124, b.
ἀνοίγνυμι, ἀνοίγω,
§. 125, B.
ἀνορθόω, §. 87, Uw.
ἀντάω, §. 100.
ἀνύτω, ἀνύω, §. 97, W.
ἀνωγα, §. 115, VII.
ἀπαντάω, §. 87, Uw. 3.
ἀπαυράω, §. 115, XI.
ἀπαφίσκω, §. 115, V.
ἀπειλέω, §. 100.
ἀπεγθάνομαι, §. 115, IV.
ἀποδιδράσκω, §. 87,
Uw. 3.
ἀπολαύω, §. 87, Uw. 3.
ἀπόχη, §. 124, A.
ἀποχρῶμαι, §. 124, A.
ἄπτω, §. 115, XIII.
ἀράομαι, §. 115, XI.
ἀραρίσκω, §. 115, V.
ἀρέσσω, §. 115, V.
ἀρκέω, §. 97, b.
ἀρμόζω, §. 102, W.
ἄρνυμαι, §. 125, B.
ἀρώ, §. 97, b.
ἀρπάζω, §. 102, W.
ἀρότω, ἀρύω, §. 97, a.
ἌΡΩ, zob. ἀραρίσκω.
αδάνω, §. 83, II. 3.
ἌΥΡΑΩ zob. ἀπαυράω.
αἰξάνω, αἰξω, §. 115,
IV.
ἌΥΡΙΣΚΟΜΑΙ zob.
ἐπαυρ.
ἀφικνέομαι, §. 115, III.
ἀφύσσω, §. 102, W.
ἌΦΩ zob. ἀπαφίσκω.

ἀγδομαι, §. 115, X.
ἌΧΩ zob. ἀκαχίζω
ἌΩ, §. 115, XIII.
ἄωρτο zob. ἀείρω.

B.

βάζω, §. 102, W.
βαίνω, §. 115, II.
βάλλω, §. 115, X.
βάπτω, §. 102, Uw. 3.
βαρύνω, §. 115, XIII.
βαστάζω, §. 102, W.
ΒΑΩ zob. βαίνω.
βεύομαι, §. 115, XIII.
βιβάζω, §. 115, VI.
βιβρώσσω, §. 115, V.
βιήω, §. 127, d.
βιώσκομαι, §. 115, V.
βλάπτω, §. 102, Uw. 3.,
i §. 84, 2.
βλαστάνω, §. 115, IV.
βλασφημέω, §. 84, 2.
βλέπω, §. 103, Uw. 1.
βλίπτω, §. 102, W. 1.
βλώσσω, §. 115, V.
βύσσω, §. 115, X.
βούλομαι, §. 115, X.
βράσσω, §. 102, W. 1.
βραχεῖν, §. 115, XIII.
βρέχω, §. 103.
βρίζω, §. 102, W. 3.
βρυχαομαι, §. 115, XI.
βύνέω, βύνομαι, βύω,
§. 115, III.
Γ.
γαμέω, §. 115, XI.
ΓΑΩ zob. γίγνομαι.
γεγονίσκω, §. 115, V.
VII
γελάω, §. 97, W. b.
γέντο, §. 128, B. i por.
αἰρέω.
ΓΕΝΩ zob. γίγνομαι.
γεύω, §. 97, 3, b.
γηθέω, §. 115, XI.
γηράσκω, γηράω, §. 115,
V.

γίγνομαι, §. 115, VI.
 γιγνώσκω, §. 115, V.
 γοάω, §. 115, XI.
 γρηγορέω zob. ἐγείρω.

Δ.

δαίτω, §. 102, W. 3, i DL.
 δαίνυμι, §. 125, B.
 δαίω, dziele, §. 115, IX.
 δαίω, pale, §. 115, IX.
 δάκνω, §. 115, II.
 δαμάω, δαμάζω, §. 113.
 δαρθάνω, §. 115, IV.
 ΔΑΣ, §. 115, X.
 δέατο, §. 124, a.
 δεδοκω, §. 115, VII.
 δεῖ, §. 115, X.
 δεῖδω, §. 115, XIII.
 δείκνυμι, §. 122 i 125, B.
 ΔΕΚΩ, zob. δείκνυμι
 i δέχομαι.
 δέμω, §. 113.
 δέομαι, §. 99, 3.
 δέρομαι, §. 115, XIII.
 δέρω, §. 103.
 δέχομαι, §. 115, XIII.
 δέω, wiaże, §. 97, b,
 i §. 99, 3.
 δέω, potrzebuje, zob.
 δεῖ.

δαιτάω, §. 87, Uw.
 διακονέω, §. 87, Uw.
 διαλέγομαι, §. 84, Uw. 2.
 διδάσκω, §. 115, V.
 ΔΙΔΗΜΙ, §. 124, b.
 διδράσκω, §. 115, V.
 δίδωμι, §. 122.
 δίζημαι, §. 124, b.
 ΔΙΗΜΙ, §. 124, b.
 διαστάζω, §. 102, W. 4.
 διψάω, §. 99, IV.
 δίω, zob. δεῖδω.
 διώκω, §. 115, VIII.
 δοάσατο zob. δέατο
 δοκέω, §. 115, XI.
 δουπέω, §. 115, XI.
 δράω, §. 97, 3, b.
 δύγαμαι, §. 124, a.
 δύνω, §. 115, II.
 δύνω, zob. δύνω.
 δωμάω, §. 115, IX.

Ε.

εάφθη zob. ἄπτω.
 εάω, §. 83, II. i §. 97,
 Uw.
 ἐγείρω, §. 85; 103; 112;
 129, b.

ΕΓΚΩ, zob. φέρω.
 ἐγχειρέω, §. 87, Uw.
 ἔδω zob. ἐσθίω.
 ἔζομαι zob. καθίζω.
 ἐθέλω, §. 115, X.
 ἐθίζω, §. 83, II, 4.
 ΕΘΩ, §. 115, XIII.
 ΕΙΔΩ zob. ὀράω.
 εικάζω, §. 83, II, 2.
 ΕΙΚΩ, §. 103, Uw. 3.
 i §. 129, b.
 εἶχω, §. 115, VIII.
 εἰλέω, εἰλέω, εἰλλω, εἰλω
 i εἰλω, §. 115, X.
 εἰμί, §. 124, b.
 εἶμι, §. 124, c.
 εἴνυμι zob. ἀμφιέννυμι.
 ΕΙΠΩ zob. φημί.
 εἴργνυμι, §. 125, B.
 εἴρω, §. 125, B. i 115,
 VIII.

ΕΙΡΟΜΑΙ, §. 115, X.
 ΕΙΡΥΜΙ, §. 124, e.
 εἰρύω zob. ἐρύω.
 εἴρω, §. 115, XIII.
 εἶσα, §. 83, II.
 εἴωθα zob. ἐθίζω.
 εἰλάνω, §. 115, II.
 εἰλάω zob. εἰλάνω.
 εἰλέγω, §. 85.
 ἐλελίξω, §. 102, W. 3.
 ΕΛΕΥΘΩ zob. ἔρχομαι.
 ἐλίσσω, §. 83, II.
 ΕΛΚΥΩ, zob. ἔλκω.
 ἔλκω, §. 115, X.
 ἔλπω, §. 115, XIII.
 ΕΛΩ zob. αἰρέω
 ἐμέω, §. 97, b.
 ἐμνήμυκε zob. ἡμύω.
 ἐναρίζω, §. 102, W. 3.
 ἐναύω, §. 97, 3.

ΕΝΕΘΩ zob. ἐνήνοθα.
 ΕΝΕΚΩ zob. φέρω.
 ἐνέπω zob. φημί.
 ἐνήνοθα, §. 115, VII.
 ἐνίπτω, §. 86.
 ἐννέπω zob. φημί.
 ἔννυμι zob. ἀμφιέννυμι.
 ἐνοχλέω, §. 87, Uw.
 ἐξετάζω, §. 87, Uw.
 εἶοικα zob. ΕΙΚΩ.
 ἐολέω zob. εἴλω.
 ἔοργα zob. ΕΡΓΩ.
 ἔορτάζω, §. 83, II.
 ἐπαυρίσκω, ἐπαυρίσκο-
 μαι, §. 115, V.
 ἐπιθυμέω, §. 87, Uw.

ἐπίσταμαι, §. 124, a.
 ἔπω, §. 115, XIII.
 ἔραμαι, §. 124, a.
 ἔραω zob. ἔραμαι.
 ἐργάζομαι, §. 83, II.
 ἔργνυμι zob. εἴργνυμι.
 ΕΡΓΩ, §. 83, II.
 ἔρωδω zob. ΕΡΓΩ.
 ἐρείδω, §. 85.
 ἐρείπω, §. 85.
 ἐρέσσω, §. 102, W.
 ἐριδαίνω, §. 115, IV.
 ἐρίζω, §. 85.
 ΕΡΟΜΑΙ zob. ΕΙΡ.
 ἐρπύζω, ἔρπω, §. 83, II.
 ἔρρω, §. 115, X.
 ἐρυγγάνω, §. 115, IV.
 ἐρυθθαίνω, §. 115, IV.
 ἐρύχω, §. 86.
 ἔρυνται zob. ΕΙΡΥΜΙ.
 ἐρύω, §. 97, W. a.
 ἔρχομαι, §. 115, XII.
 ἐσθίω, ἔσθω, §. 115, XII.
 ἐστιάω, §. 83, II.
 εὐαδε zob. ἀνδάνω.
 εὐδω zob. καθεύδω.
 εὐρίσκω, §. 115, V.
 εὔω zob. ἀφεύω.
 ἐχθάνομαι zob. ἀπεχθά-
 νομαι.

ἔχω, §. 115, X.
 ἔψω, §. 115, X.

Ζ.

ζάω, §. 99, IV.
 ζέννυμι, §. 125, A.
 ζεγγνυμι, §. 125, B.
 ζέω, §. 97, b.
 ζώννυμι, §. 125, A.

Η.

ἡβάσκω, ἡβάω, §. 115, V.
 ἡγερέθομαι zob. ἀγείρω.
 ἡερέδομαι zob. αἴρω.
 ἡχω zob. ἀφικνέομαι.
 ἡμαι, §. 126.
 ἡμβροτον zob. ἀμαρ-
 τάνω.
 ἡμί, §. 124, a, Uw. 3.
 ἡμύω, §. 85.

Θ.

θαέομαι, θαάομαι,
 §. 115, XIII.
 θάπτω, §. 102, Uw. 3.
 ΘΑΦΩ §. 115, XIII.
 θέλω zob. ἐθέλω.

θέρομαι, F. θέρσομαι, do §. 109, Uw. 5.
 θέω, §. 99 i 97, W. 4.
 θηλέω, §. 115, XI.
 ΘΗΠΩ zob. ΘΑΦΩ.
 θεγγάνω, §. 115, IV.
 θλάω, §. 97, W. 6.
 θνήσκω, §. 115, V.
 θράττω z ταράσσω, §. 113.

θραύω, §. 97, 3, W.
 θρουλλίζω, §. 102, DI.
 θροῦπτω, §. 102, Uw. 3.
 θρώσκω, §. 115, V.
 θύω i θυώ, §. 115, II.
 θυώ, §. 97, W. a.

I.

ιδρώω, §. 99, 4.
 ιδρώω, §. 97, W. a.
 ἴζω zob. καθίζω.
 ἴημι, §. 124, b.
 ἰκνέομαι, ἴκω zob. ἀφικνέομαι.
 ἰλάσσομαι, §. 115, V.
 ἸΛΗΜΙ, §. 124, a.
 ἴλλω zob. εἰλώ.
 ἰμάσσω, §. 102, W. 1.
 ἰσάμι, §. 124, a.
 ἴστημι, §. 122.
 ἰσχνάινω, §. 109, Uw. 4.
 ἰσχνόμαι i ἴσχομαι zob. ὀπισθινοῦμαι.
 ἴω zob. εἶμι.

K.

ΚΑΔ-, ΚΑΙΔ- zob. καίνυμαι.
 καθέζομαι, §. 87, Uw. i §. 111, I. 2.
 καθεύδω, §. 115, X.
 κάθημαι, §. 87, Uw. i §. 126.
 καθίζω, §. 115, X.
 καίνυμαι, §. 117, Uw. 1, i §. 125, b.
 καίω, §. 97, W. 3.
 καλέω, §. 97, W. 2, b.
 κάμνω, §. 115, II.
 κατηγορέω, §. 87, Uw.
 κάω zob. καίω.
 κείμαι, §. 126.
 κείρω, §. 109, Uw. 5.
 ΚΕΙΩ zob. κείμαι.
 κελεύω, §. 97, 3, W.
 κέλλω, §. 109, Uw. 5.
 κέλωμαι, §. 115, X.
 κεράννυμι, §. 125, A.

κερδαίνω, §. 109, Uw. 4.
 κεύθω, §. 115, XIII.
 κήδω, §. 115, X.
 κηγάνω, §. 115, IV.
 κίχρημι, §. 124, a.
 κίω, §. 115, XIII.
 κλάζω, §. 102, Uw. 3, i W. 5; — 111, I, V; — 115, VII.

κλαίω, §. 115, X.
 κλάω, §. 97, W. 6.
 κλείω, §. 115, XIII.
 κλέπτω, §. 102, Uw. 3; — 103, Uw. 2, i 103, 4.
 κληῖω, κληῖω zob. κλειώ.
 κλίνω, §. 109, Uw. 7.
 κλύω, §. 127, e.
 κνάω, §. 99, 4.
 κνώσσω, §. 102, W. 1.
 κοίζω, §. 102, W. 3.
 κοιλαίνω, §. 109, Uw. 4.
 κολούω, §. 97, 3, W.
 κόπτω, §. 102, Uw. 3.
 κορέννυμι, §. 125, A.
 κοτέω, §. 97, W. 6.
 κράζω, §. 102, Uw. 3, i W. 3; — §. 115, XIII.

κραίνω, §. 115, XIII.
 κρεμαμαι, §. 124, a.
 κρεμάννυμι, §. 125, A.
 κρίνω, §. 109, Uw. 7.
 κρούω, §. 97, 3, W.
 κρούπτω, §. 102, Uw. 3.
 κρώζω, §. 102, W. 3.
 κτάομαι, §. 84, Uw. 1, §. 111, IV.
 κτείνυμι, §. 125, B.
 κτείνω, §. 115, XIII.
 κτίννυμι zob. κτείννυμι.
 κτυπέω, §. 115, XI.
 κυλίω, §. 97, 3, W.
 κυνέω, §. 115, III.
 κυρέω, κύρω, §. 115, XI.

Λ.

λαγγάνω, §. 115, IV.
 λαμβάνω, §. 115, IV.
 λανθάνω, §. 115, IV.
 λάσσω, §. 115, V.
 λέγω, §. 115, XIII.
 λείπω, §. 103, 3; — 104, Uw. 2.
 λέπω, §. 103, Uw. 1.
 λευκαίνω, §. 109, Uw. 4.
 λεύσσω, §. 102, W. 1.
 λέύω, §. 97, 3, W.
 λιμώττω, §. 97, 3, W.
 λίσσομαι, §. 97, 3, W.

λούω, §. 99, 6.
 λύω, §. 97, W. a; 111, IV., Uw. 2.

M.

μαίνομαι, §. 115, XIII.
 μαίρομαι, §. 115, IX.
 μανθάνω, §. 115, IV.
 μαπέειν zob. μάρπτω.
 μάρναμαι, §. 124, a.
 μάρπτω, §. 115, XIII.
 μαρτορέω, §. 115, XI.
 μάσσω, §. 102, Uw. 3.
 μαστίζω, §. 102, W. 3.
 μάχομαι, §. 115, X.
 ΜΑΣΩ, §. 129.
 μεθύσσω, §. 115, V.
 μείρομαι, §. 115, XIII.
 μέλει, §. 115, X.
 μέλλω, §. 115, X.
 μέλομαι zob. μέλει.
 μέμβλεται zam. μεμέλγεται, §. 112.
 μενοινάω, §. 100, A.
 μένω, §. 115, X.
 μερμηριζώ, §. 102, DI. 3.
 μηκάομαι, §. 115, XI.
 μαίνω, §. 109, Uw. 4; §. 128, B.
 μίγνυμι, §. 125, B.
 μιμνήσκω, §. 115, V.
 μίσγω zob. μίγνυμι.
 μνάομαι zob. μιμνήσκω.
 μολοῦμαι zob. βλώσσω.
 μύζω, sse, §. 115, X.
 μύζω, stękam, §. 102, W. 4.
 μωκάομαι, §. 115, XI.
 μύω, §. 97, W. a.

N.

ναίω, §. 115, IX.
 νάσσω, §. 102, W. 2.
 νεικέω, §. 97, W. 6.
 νείσσομαι zob. νίσσομαι.
 νέμω, §. 115, X.
 νέω, plywam, §. 97, W. 6.
 νέω, (νήθω), przęde, §. 97, 3, a.
 νέω, gromadzę, §. 97, 3, b.
 νίσσομαι, §. 102, W. 1.
 νοέω, §. 10, 5.
 νοστάζω, §. 102, W. 4.
 νομάω, §. 115, IX.

Ξ.

ξέω, §. 97, W. 6.
ξύρω, §. 115, XI.
ξύω, §. 97, 3. W. 1.

Ο.

ὀδάζω, §. 102, W. 3.
ὀδύσασθαι, §. 85.
ὄζω, §. 115, X.
οἰακίζω, §. 83, II.
οἰγνυμι, οἰγω, zob. ἄνοιγ.
οἶδα zob. ὄραω i §. 129.
οἰδαίνω, οἰδάνω, §. 115,

IV.

οἰκουρέω, §. 83, II.
οἶμαι zob. οἶομαι.
οἰμάω, §. 83, II.
οἰμώζω, §. 102, W. 3.
οἰνίζω, §. 83, II.
οἰνώω, §. 83, II.
οἶομαι, §. 115, X.
οἰόω, §. 83, II.
οἰστρέω, §. 83, II.
οἴχομαι, §. 115, X.
οἶω zob. οἶομαι i φέρω.
ὀλισθαίνω, -άνω, §. 115,

IV.

ὄλλυμι, §. 125, B.
ὄλολύζω, §. 102, W. 3.
ὄλυμι, §. 125, B.
ὄμοκλάω, §. 100, A. 2.
ὄμоргγνυμι, §. 125, B.
ὄνειρωττώ, §. 102, W. 1.
ὄνημι, §. 124, a.
ὄνομαι, §. 124, d.
ὄΠΤΩ zob. ὄραω.
ὄραω, §. 115, XII.
ὄργανω, §. 109, Uw. 4.
ὄρεγω, Pf. ὄρωρεγμα,
3. Pl. ὄρωρέγαται, §. 85.
ὄρνυμι, §. 125, B.
ὄρύσσω, §. 102, Uw. 3,
i §. 85.
ὄσφραίνωμαι, §. 115, IV.
ὄδρέω, §. 83, II.
ὄυτάω, §. 127, a, i 128, A.
ὄφειλω, §. 115, X.
ὄφλισκάνω, §. 115, IV.

Π.

παίζω, §. 102, W. 4.
παίω, §. 115, X.
παλαίω, §. 97, 3. W. 1.
πάλλω, §. 84, Dl. i 128 B.
παρανομέω, §. 87, Uw. 4.
παροινέω, §. 87, Uw. 4.
πάσσω, §. 102, W. 1.

πάσχω, §. 115, V.
πατέομαι, §. 115, XI.
παύω, §. 97, 3, c.
πεῖθω, §. 115, XIII.
πεινάω, §. 99, 4.
πεχτέω, πέκτω, πείχω,
§. 115, I.
πελάζω, §. 115, XIII.
πελεμίζω, §. 102, W.
Uw. 2.

πέμπω, §. 103, IV.
ΠΕΝΘΩ zob. πάσχω.
πεπαίνω, §. 109, Uw. 4.
περάω, §. 97, W. 6.
πέρωω, §. 115, X.
πέρονω, §. 113 i 128, B.
πετάννυμι, §. 125, A.
πέτομαι, §. 115, X.
πέυθομαι zob. πυνθά-
νομαι.

πέφνον, §. 115, XIII.
πήγνυμι, §. 125, B.
πέζω, §. 115, IX.
πέμπλημι, §. 124, a.
πέμπρημι, §. 124, a.
πένω, §. 115, II.
πιπίσκω, §. 115, V.
πιπράσκω, §. 115, V.
πίπτω, §. 115, VI.
πλάζω, §. 102, W. 5.
πλάθω zob. πελάζω.
πλάσσω, §. 102, W. 1.
πλέχω, §. 103, Uw. 1.
πλέω, §. 97, W. 6.
πλήσσω, §. 115, XIII.
πλύγω, §. 109, Uw. 7.
πλώω, §. 127, d.
πνέω, §. 115, XIII.
ποθέω, §. 97, W. 6.
πολεμίζω, §. 102, Dl. 3.
πονέω, §. 97, W. 6.

ποτάομαι i πωτάομαι,
§. 115, IX.
πράσσω, §. 102, Uw. 3.
πρίασθαι, §. 124, a.
πρω, §. 97, 3, W.
προθυμούμαι, §. 87,
Uw. 4.

πταίω, §. 97, 3, W.
πτήσσω, §. 115, XIII.
πτίσσω, §. 102, W. 1.
πτύω, §. 97, W. a.
πυνθάνομαι, §. 115, IV.

Ρ.

ράπτω, §. 102, Uw. 3.
ρέζω, §. 115, XIII.

ρέω, §. 97, W. 4, i 127, 6.
ΡΕΩ zob. φημί.
ρήγνυμι, §. 125, B.
ρίγέω, §. 115, XI.
ρίγώω, §. 99, 4.
ρίπτω, §. 102, Uw. 3.
ρύομαι zob. ΕΙΡΥΜΙ.
ρύπώω, §. 84, Dl.
ρυσταζέω, §. 102, W. 3.
ρύωννυμι, §. 125, A.

Σ.

σαλπίζω, §. 102, W. 5.
σβέννυμι, §. 125, A.
σείω, §. 97, 3, W. 1.
σεύω, §. 115, XIII.
σημαίνω, §. 109, Uw. 4.
σκάπτω, §. 102, Uw. 3.
σχεδάννυμι, §. 125, A.
σκέλλω, σκελέω, §. 115, X.
σμάω, §. 115, XIII.
σοῦται, σοῦσο zob. σεύω.
σπάω, §. 97, W. 6.
σπείρω, §. 103, 3.
στάζω, §. 102, W. 3.
σταλάζω, §. 102, W. 3.
στέλλω, §. 103, 1.
στενάζω, §. 102, W. 3.
στέργω, §. 103, 3.
στερέω, στερίσσω,
§. 115, V.

στεῦται, στεῦτο, §. 130.
στηρίζω, §. 102, W. 3.
στίζω, §. 102, W. 3.
στορνέννυμι, στόρνυμι,
§. 125, A.
στρέφω, §. 103, 1 i 5.
στρώννυμι, §. 125, A.
στυγέω, §. 115, XI.
συρίζω, §. 102, W. 3.
σφάζω, σφάπτω, §. 102,
Uw. 3, i W. 3.
σφύζω, §. 102, W. 3.
σχάω, §. 97, W. 6.
σχίζω, §. 102, W. 2.
σώζω, P. σέσωμαι, (od
ερ. σώω) i σμαι. A.
εἰσώδην.

Τ.

ΤΑΓΩ, Ep. A. τεταγών,
do §. 84, Dl.
τανύω, §. 97, W. a. i 130.
τάσσω, §. 102, Uw. 3.
τείνω, §. 109, Uw. 7.
τελέω, §. 97, W. 2, 6.
τέμνω, §. 115, II.

TEMΩ, spatykam, Ep.

A. ἔτετρον, do §. 84,
Dl i §. 112.

τέρπω, §. 115, XIII.

τέτρον zob. TEMΩ.

τετραίνω, §. 115, VI. i
109, Uw. 4.

τεύγω, §. 111, IV.

τίθημι, §. 122.

τίκτω, §. 115, I.

τίννυμι, §. 125, A.

τίνω, §. 115, II.

τιτρώσχω, §. 115, V.

τλήναι, §. 124, a.

τρέπω, §. 103, 1, 4, 5.

τρέφω, §. 115, XIII.

τρέχω, §. 115, XII.

τρέω, §. 97, W. b.

τρίζω, §. 102, Uw. 3,
i W. 3.

τρώγω, A. ἔτραγον, do
§. 103.

τυγχάνω, §. 115, IV.

τύπτω, §. 115, X.

Υ.

ὑπεμνήμωκε zob. ἡμύω.

ὑπισγέομαι, §. 115, III.

ὑπνώπτω, §. 102, W. 1.

ὑφαίνω, §. 109, Uw. 4.

ὑώ §. 97, 3, W.

Φ.

ΦΑΓΩ zob. ἐσθίω.

φαίνω, §. 115, XIII.

φάσχω, §. 115, V.

ΦΕΝΩ, Ep. A. ἔφεφον,
§. 84, Dl.

φέρω, §. 115, XII.

φεύγω, §. 115, IV.

φημί, §. 124, a.

φθάνω, §. 115, II.

φθείρω, §. 115, XIII.

φθίνω, §. 115, II.

φλέγω, §. 103, Uw. 1.

φλύζω, §. 102, W. 3.

φράγνυμι, §. 125, B.

φράζω, §. 115, XIII.

φράσσω, §. 102, Uw. 3.

φρέω, §. 97, 3, W. 1.

φρίσσω, §. 102, Uw. 3.

φυγγάνω (φεύγω),

§. 115, IV.

ΦΥΖΑΩ, πεφυζότες,

§. 129.

φύρω, §. 109, Uw. 5.

φύω, §. 127 e, i 115 VII.

Χ.

χάζομαι, Ep. A. χέκαδοθ,
do §. 84, Dl.

χαίρω, §. 115, X.

χαλάω, §. 97, W. b.

χανθάνω, §. 115, IV.

χάσχω, §. 115, V.

χέζω, §. 102, W. 6., Pf.

II. κέχοδα 103, 3., F.

χεσοῦμαι, §. 111, 1, 2.

Αορ. ἔχεσον i ἔχεσα,

§. 111, 3.

χέω, §. 97, W. b. i §.

128, A.

χόω, §. 97, 3 W.

χράομαι, §. 97, W. 1.:

97, 3, W.; 99, 4.

χράω, §. 97, W. 1; 99, 4

χρή, §. 124, a.

χρίω, §. 97, W. a.

χρώννυμι, §. 125, A.

Ψ.

ψαύω, §. 97, 3, W. 1.

ψάω, §. 97, 3, W. 2, i

99, 4.

ψέγω, §. 103, Uw. 1.

ψύχω, §. 106, Uw. 4.

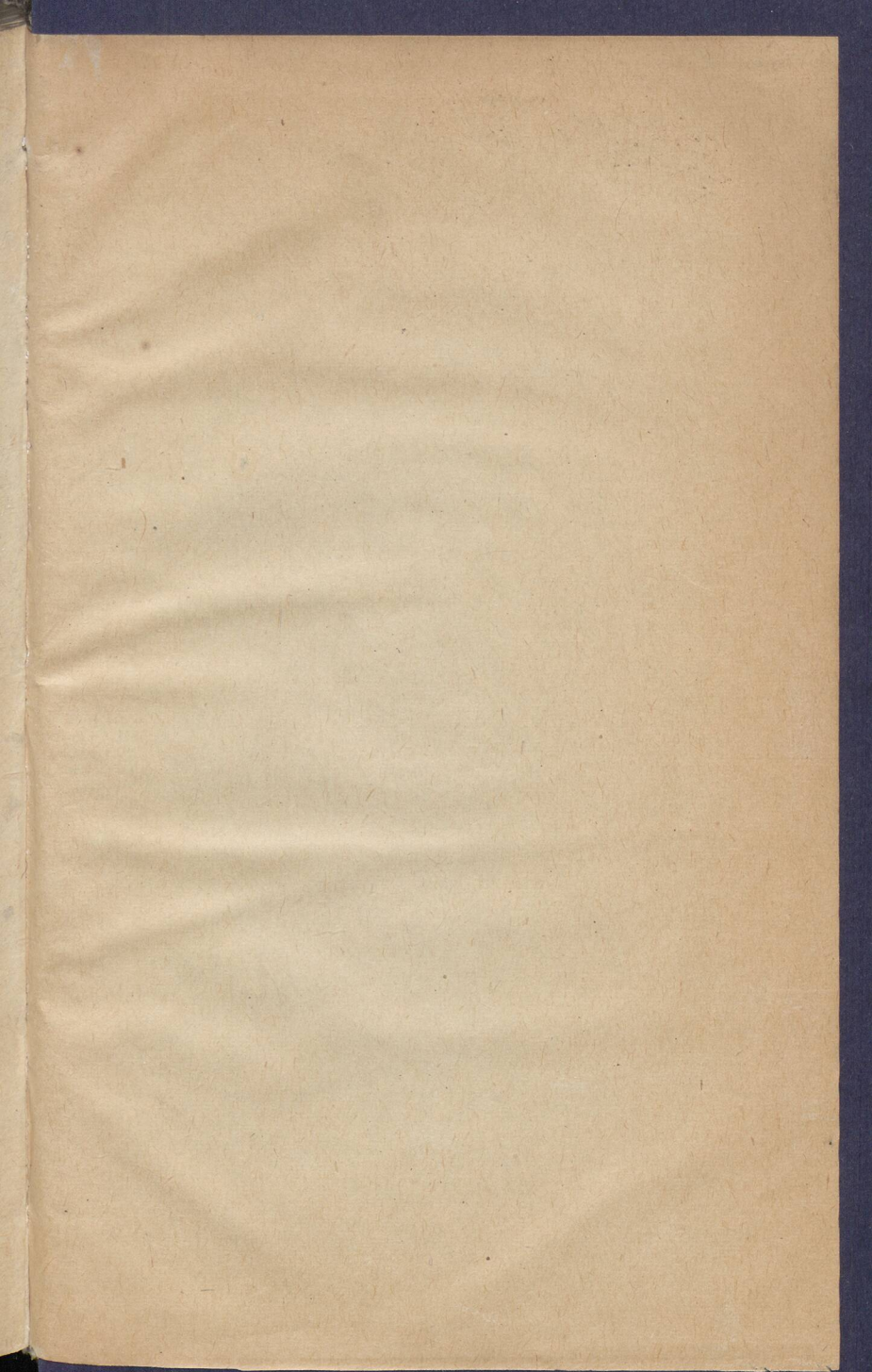
Ω.

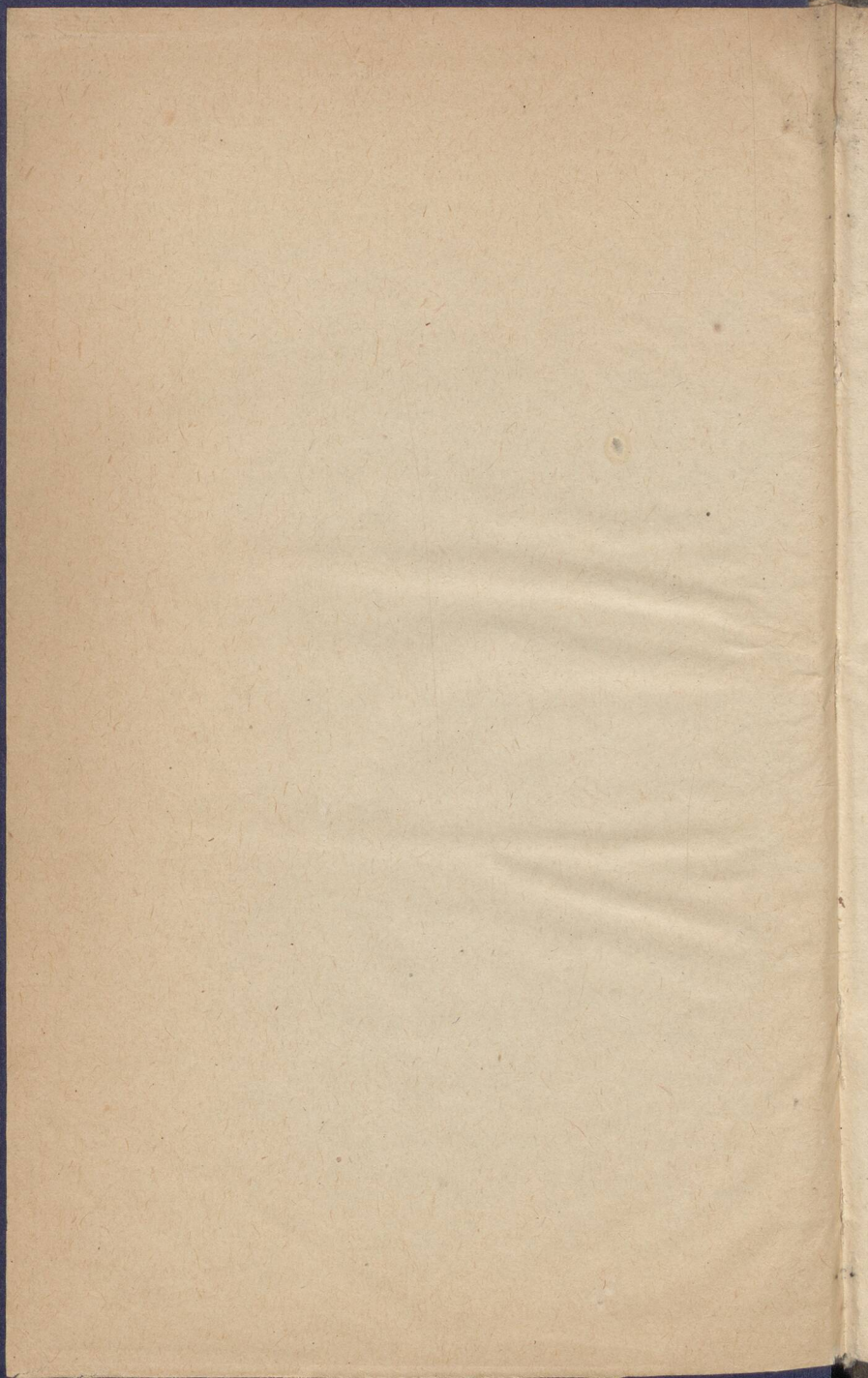
ώδέω, §. 115, XI.

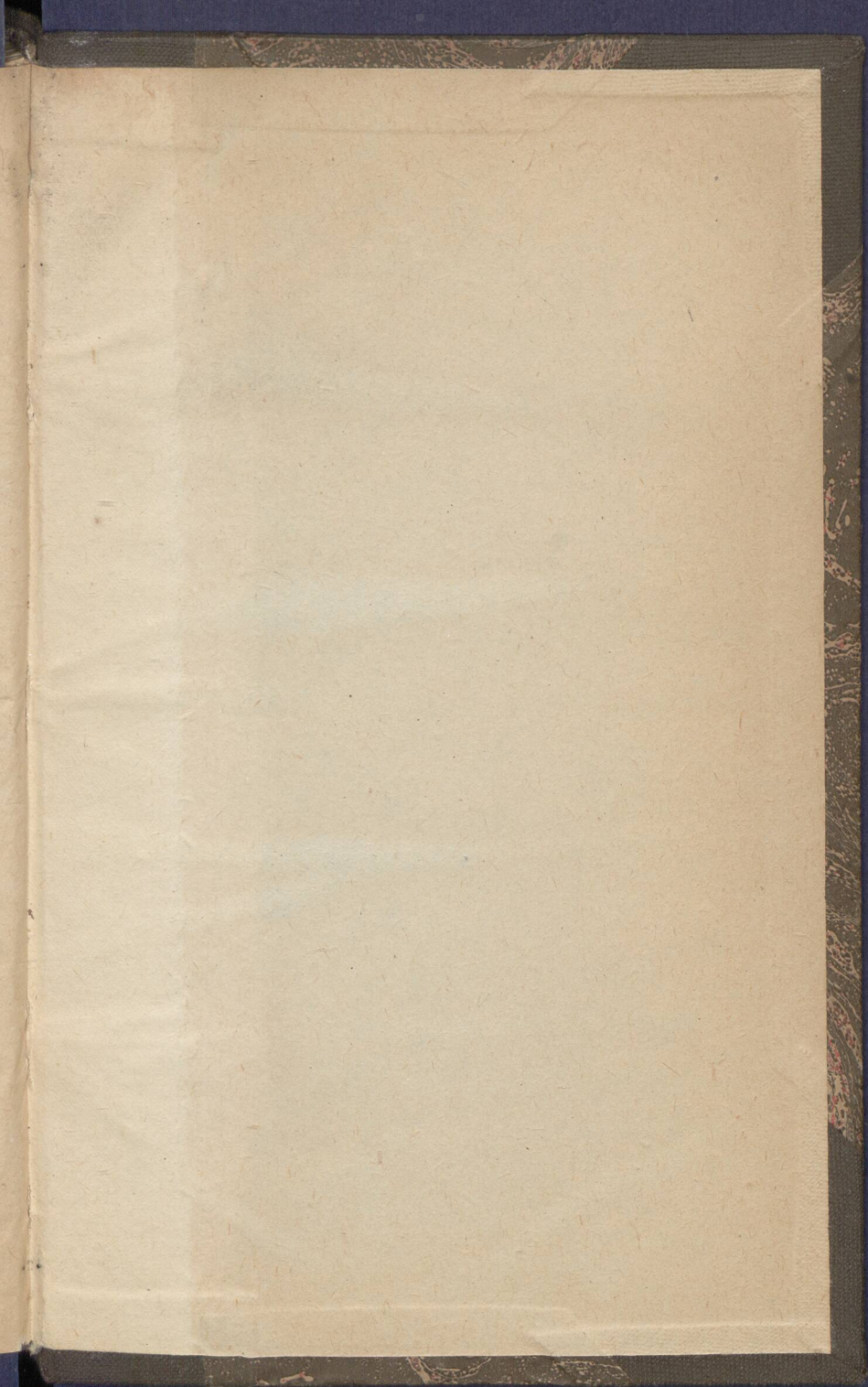
ώνέομαι, §. 83, II., ποι

πρίασθαι.

BG0649973